انتشارات دانشگاه تهران

۶۹۹

فهرست

کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه تهران

مجلد سیزدهم

نسخه‌های خطی شماره های ٤٠١٤ - ٤٥٧٩

نگارش

محمد تقی دانش پژوه

تهران

۱۳۴۰

چاپخانه دانشگاه

بها : ۱۳۴ ریال

٤٠١٤

نستعلیق آقامیر بن عبدالله بن ملا شیخ منجم گیلانی دارندهٔ نسخه در رمضان ۹۰۲ ، متن زیر خط سرخ ، خط و مهر محمدحسین بن محمدرضای حسینی خاتون‌آبادی مورخ ۱۳۰۱ دارندهٔ نسخه‌دارد.

۱۹س۹×۱۴ ، ۱۳گ۳٦ ۱۷×۱۳ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج قهوه‌ای مقوایی.

شرح بیست باب

شرحی است آمیخته و مزجی بر بیست باب اسطرلاب طوسی و دیباچه‌ای ندارد و مقدمهٔ مبادی تصوی که در شرح علاءالدین بن محمود کرمانی باید باشد (ذریعه ٦:۳۰ و۱۳:۱۳۰) در این نسخه نیست اگرچه آقای باستانی راد آن را ازهمین کرمانی پنداشته است . درسر گذشت طوسی ازمدرس رضوی ازشرح کرمانی یاد نشده است.

آغاز: بسمله . و به‌نستعین . این مختصریست درمعرفت شرح بیست باب باب اول درالقاب آلات و خطوط ودوایر اصطرلاب و آن آلتی است بحسب عرف و عادت .

انجام : درین باب کفایت باشد اینست تمامی سخن دراصطرلاب ودرشرح آن.

٤٠١٥

نسخ سدهٔ ۱۱ ، حواشی با نشانهٔ «س،منه‌ره ، منه قدس‌سره» .

۱۸س۵×۱۰ ، ۱۱گ۱۰۴ ۱۷×۱۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی.

حاشیهٔ شرح مختصر المنتهی

حاشیه‌ایست برشرح قاضی عضدایجی بر مختصر ابن حاجب از سید شریف گرگانی (طوس۲:۱۹۰ش۱٤) درپایان آمده : « هذا آخر ما کتب قدس‌سره علی المبادی المنطقیة من شرح العضدی » .

٤٠١٦

نسخ معرب سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف وزرین باسرلوح ، جدول زر ولاجورد ، دوصفحهٔ نخستین حاشیه‌سازی شده بزر .

۱۵س۵×۱۱ ، ۹گ۹۴ ۱۴×۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .

الصحیفة السجادیة

ازامام زین العابدین دانسته‌اند .

٤٠١٧

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، جدول زرولاجورد ، حاشیه با نشانهٔ «جم،منه‌ره» ، پاسرلوح بزرولاجورد وشنگرف ، یادداشت رجب ۱۲۷۳ دارد ، مالک‌حسن‌علی بن‌عبدالله .
انجام : اقدم‌فی‌الذهن بالذات لابالزمان.
۱۷س۴×۹ ، ۷۷گ۸×۱۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج تریاکی‌ضربی کنارسرخ .

حاشیة شرح التجرید

حاشیهٔ نخستین دوانی‌است‌برشرح قوشچی بر تجرید طوسی (ش۴۰۹۰ـف۲۳۲).

٤٠١٨

نسخ محمدابراهیم‌جبل‌عاملی قزوینی در۱۲۹۸ ، عنوان‌شنگرف ، در۲۴۷ص.
۱۷س۱۰×۱۵ ، ۱۲۴گ۱۷×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سبزضربی‌مقوایی.

مرغزار

ازوقار فرزند وصال‌شیرازی که‌در۱۲۹۵ بنام ناصرالدین‌شاه وبرای‌سلطان‌مراد میرزا حسام‌السلطنه درشصت‌واندسالگی (ص۱۸) ساخته وپس ازدیباچه (۱ـ۲۰) رسالهٔ محاکمهٔ انسان وحیوان ازرسائل اخوان صفا را درآن بپارسی بر گردانده . نام کتاب وشعرهای فارسی وعربی مترجم وشعروصال دردیباچه هست . درترجمه هم‌شعرمترجم دیده میشود .

آغاز: کتاب مرغزارترجمهٔ رسالهٔ اخوان‌الصفا من مؤلفات الوقار . بسمله. وبه نستعین . ستایش معبودی را رواست وپرستش موجودی را سزاست که ماهیات اشیارا بتجلیات وجود متجلی نمود .

انجام : بوطن خود رجوع کردند .

۴۰۱۹

نستعلیق سدهٔ ۱۱ و ۱۲ ، ش ۳ چلیپا

۱۴ س ۹×۱٦ ، ۱۷۹ گ ۲۳×۱۴ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج عنابی

مجموعه

۱ـ نصیب الفتیان (۱ـ۲۵) از حسام الدین حسن بن عبدالمؤمن م ظفری خوبی متخلص بحسام (فرهنگنامه‌ها ص۱۱۵ و ۱۲٦) سیصدوسی بیت در این نسخه مانده‌است .

آغاز افتاده :

خضرا است فلك ملك فرشته　　غبرا است زمین و مردم انسان

....

زنامهای رسول خدای درقرآن　　درین دو بیت زمن بیست نام یاد بگیر

(ش ۲ جدول فرهنگنامه هاص۱۲۷) .

انجام مانند فرهنگنامه‌ها .

۲ـ جنگ (۲٦ـ۳۳) شعرهای فارسی : مولانا سحابی ، ابن‌یمین ، شاه نعمة‌الله، ملاصوفی ، عطار ، میرنصیبی ، ناصح تبریزی ، واقف خلخالی ، ملاروحی .

۳ـ فرهنگ عربی بفارسی (۳٤ ـ ۷۸) بترتیب تهجی سپس دو باب و پنج فصل و یك باب است دراسماء .

آغاز: باب‌حروف‌الف . افتتاح :آغاز کردن کار ، اختتام بپایان‌بردن کار.

انجام : جهنم : دوزخ... هاویه :جهنم، جریده : نامه نوشتن (؟)

٤ـ تذکرهٔ عرفا(۷۹ـ۱۵۸)بفارسی درسر گذشت عارفان‌است‌ازامام‌جعفرصادق

تاابوعثمن حیری ، درسر گذشت شیخ محمدبن‌علی‌حکیم‌ترمذی آمده : « چنانکه در کتاب شرح‌القلوب‌بیان کرده‌ایم» (ص۱۵۲) (آغازوانجام‌افتاده) .

۴۰۲۰

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، جدول شنگرف و لاجورد ، یادداشت تولد ۱۲۶۳ و ۱۲۶۵ و۱۲۶۷و۱۲۶۹ درپایان‌هست

۱۱س،۶×۱۱ ، ۱۸×۱۱ر۳۵ ، کاغذ سپاهانی آهارمهره ـ جلدتیماج‌تریاکی‌ضربی‌گردوعطف‌سبز

رسالهٔ معما

ازعباسقلی‌بن‌حسن شاملو ازدرباریان و کارکنان دولت که درچهل‌وپنج‌سالگی گویا درزمان شاه صفی ساخته است . یك دیباچه وسپس معماهای منظوم‌است بنام‌خدا وشاه عباس وشاه صفی ودیگران.

آغاز: بسمله و به نستعین . باسم‌الله .

ای خیالت جهانها را روان   وی جلالت‌لامکان دلهامکان

... بعداز گشایش‌معمای مجمع‌الاسمای توحیدباری ... برشکفته خیالان‌دقایق زارتحقیق غنچهٔ این مضمون محجوب نماند که . . . عباس‌قلی‌بن حسن شاملو چون از وقتی که طفل سلوکش نردبان نه پایهٔ آحاد را طی نمود بلب بام عشرات‌رسیده‌تااین زمان که سنهٔ سنش باخامس عشرپنجم در پنجه گیریست همواره . . . نظرباز تصاویر معانی دلپذیر ... میبود وباوجود ... ملك داری ومشاغل نا گزیر مملکت‌مداری . . . همیشه همت برین مصروف بود که اگر ... وقتی بدست آید در مصرفی صرف نماید که مصدرفایق قلمی ومظهر لطایف شعری بوده این دو معنی دلفریب را ... بنظرها رساند بنابرین ... گاهی ... درعلم نازك عمل معما ... تاملی می‌نمود ... ناچار ... این‌رساله را عجالة اختیار نموده .

انجام :

بود حق باءوست کرنشنیده حرفش را گذاشت

داشت مطلبها دل اما اول و آخر نداشت

....

سر بق را ببر بخنجر تیز   این معما بود باسم عزیز

....

گاو را چون دهی تو آب و علف   این معما بود باسم نجف

(در پایان نسخه شعرهای چند شاعر فارسی معروف است درشش صفحه) .

۴۰۲۱

شکسته نستعلیق محمدجعفر بن محمدباقر تویسرکانی درروز یکشنبه ۲۹ محرم ۱۲۹۸ بدستور آمیرزا سیدرضا درش۴ ، ش۱و۲ هم از همین تاریخها ، درپایان شعرمظفرعلیشاه است ، تاریخ تولد ۱۲۹۴ و۱۲۹۵و۱۳۰۲ دارد درپایان .

۸س۵×۱۲ ، ۷۴گ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی .

مجموعه

۱ــ رسالهٔ فیضیه (۲ پ ـ ۵۰ پ) ازغلامرضای زجاجی مشتاقعلی فرزندحاجی سیدمحمد دکنی ملقب به ظهور علیشاه و خلیفهٔ شاه علیرضای دکنی بفارسی در یك مقدمه و چهارفصل : مراتب و اطواردل و تصفیهٔ آن ، مراتب معرفت روح وتجلیهٔ آن ، معرفت نفس وتزکیهٔ آن ، مواظبت باذکار خفیه و اوراد جلیه و اشاره بمقامات سالك ، وخاتمه . نام او دردیباچه و مشیخه‌ای که پس از رساله آمده است (۵۱ ر ـ ۵۳ ر) دیده میشود وسلسلهٔ او دران میرسد باامام رضا (ع) .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی من علی الرسل بالرسالة .. وبعد مشتمل است این رسالهٔ فیضیه بریك مقدمه وچهارفصل و خاتمه .

۳۰۱٤

انجام : وبقرب ابدی ووصال سرمدی پیوسته آید انشاءالله تعالی والسلام علی من اتبع الهدی .

۲ـ مشتاق‌نامه (٥٤ پ ـ ٥۷ ر) مثنوی صدرالممالك است .

آغاز:

شاه فیاض ای امیر حق شناس ای جهان معرفت ای فخر ناس

انجام :

چون سرود غیب دادم این پیام لب به بستم قصه کوته والسلام

۳ـ رسالهٔ عرفانی (٥۸ پ ـ ۷۲ ر) در آن از مجلسی وشرح فارسی من لا یحضره الفقیه او ومفتاح الاسرار الحسینیه عبدالرحیم دماوندی وشرح کافی ملا محمد صالح مازندرانی و شیخ بهایی وپدر مؤلف یاد شده ورساله در این است که بنظر آوردن مراد و مجیز در خیال خود در هنگام عبادت درست نیست و صوفیان شیعی چنین کاری را نمیکنند و اگرچه مرید مبتدی باید هماره صورت مجیز را درنظر بیاورد ولی نباید اورا بپرستد این رساله گویا ازهمان مشتاقعلی باشد .

آغاز: بسمله بعدازاتمام رسالهٔ عقاید وتزییف آرای متصوفهٔ ملاحده متفطن شدم

انجام : وباین ختم می نماییم .

٤۰۲۲

نسخ روز چهارشنبه ۲۰ج۱۳۲٦/۱ ، عنوان شنگرف ، باحواشی« منه » ، انجام : و لیس جنس الادراك كذلك .

۱٦س ، ٦×۱۱ ، ۸۸گ ۱۱×۱٥ ، كاغذ فرنگی ـ جلد تیماج آریاكی مقوایی.

حاشیة حاشیة شرح التجرید

ازعبدالرزاق بن علی بن حسین لاهیجی است (ف ۲۳۰) .

٤۰۲۳

نستعلیق عبدالله‌بن احمد کاشی در۸۴۸ در ش۱ ، ش۲ بهمین خط وانجام افتاده : (یجب ان یکون ثابتا والا) ای وان لم یکن ـ عنوان و نشان شنگرف ، دو برگ نخستین نو نویس.

۲۳س۷×۱۲ ، ۱۰۳گ۱۲×۱۸ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج مشکی ضربی .

مجموعه

۱ـ حاشية تحرير القواعد المنطقية (۱ ـ ۱٤۹) از میر سید شریف گرگانی (ش ٤۰۱۳) .

۲ـ شرح آداب البحث (۱۵۱ـ۱۵۲) شرحی است از مولانا مسعود رومی (ص ع) بر آداب البحث شمس الدین سمرقندی (ف ۵۸ ـ طوس ش ۱٤۲ منطق) .

٤۰۲٤

نستعلیق اخلاص خاکسار در قزوین در روز چهارشنبه ذی‌قعدهٔ ۱۰٦٦ ، عنوان شنگرف .

۹س۷×۱۰ ، ۷۵گ۱۲×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌ای مقوایی عطف تریاکی.

تحفة الطالبين

از مظهرالدین محمدبن بهاءالدین علی بلیانی در قرائت عاصم ناقل قرائت امیر مؤمنان علی در سه باب :

۱ـ فضیلت قرائت قرآن وغیر آن از استاد عاصم و راویان او در چهار فصل .

۲ـ اصول قراآت در چند فصل .

۳ـ فرش(۱) قراآت ،

بدستور « یاران دینی و دوستداران یقینی » ساخته است . در آن یاد شده از تحفة المسترشدین (ص۱۲) و ابوطالب هبة‌الله بن یحیی شیرازی ابن هراس و مولانا

۱ـ فرش عبارت است از آن اختلافی که بر کنار مصاحف می نویسند(همین رساله) .

حسین وشاطبی. نام مؤلف در دیباچه (ص ۲) و نام کتاب در فصل ٤ باب یکم (ص۱۸) آمده است.

آغاز: بسمله . وبه نستعین . رب سهل وتمم بالخیر والسعادة ثنا وستایش ثابت است آن خداوندی را که آفرید قوت نطق را در لسان انسان .

انجام : فسبح بحمد ربك واستغفره و این هم درهمین کتاب مذکوراست.

٤۰۲۵

شکسته نستعلیق مؤلف ، در ۴۷۰ص .

۱۱س ۱۴×۱۸ ، ۲۳٦گ ۱۸×۲۳ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی.

یادداشت

یادداشتهای سیاسی روزانهٔ عبدالحسین نام (ص٤۸و۱٦٤) یکی از مستوفیان آذربایجان است در هنگام سفر از دوشنبه ۲ رمضان ۱۲۹۷ تا ۲۹ ذی‌حجهٔ ۱۲۹۷ وبخط خودنوشته‌است. او گویا در ۱۲٦۵ نزدیك به ۱۵ سال داشته ودرس میخوانده و درنزد میرزا ابوالحسن یغما که نزد پدر او میزیسته است فارسی میاموخته است (ص۳٤۲).

٤۰۲٦

شکسته نستعلیق محمدحسن تبریزی درج ۱۳۱٦/۲ ، باسرلوح ، جدول زروشنگرف ولاجورد ، نسخه در ۱۳۳۷ از آن هادی بن مهدی موسوی بوده است.

۱۱س ۹×۱۵ ، ۳۷گ ۱۵×۲۴ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی درون بنفش .

بیست باب دراسطرلاب

از خواجهٔ طوسی است .

٤٠٢٧

نستعلیق پایان ج۱۰۴۷/۱ با یادداشت عبدالعزیز اسعد مورخ ۱۱۲۷ (پایان غزلها)، جدول زر و لاجورد ، با دو سرلوح .

۱۵س ۸×۱٦ ، ۱۵۹گ ۱۳×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج عنابی ضربی مقوایی گرده عطف سبز .

دیوان

قصاید وغزلها ورباعیهای سعدی است .

٤٠٢٨

نسخ روز یکشنبه ۲ج۱۱۳۱/۲ ، عنوان و نشان شنگرف ، باحواشی «منه» ، نسخه از آن محمد بن زین عابدی بوده است باخط ومهر او درص ع، بامهر محمدرحیم مورخ ۱۲۱۱ درپایان .

۱٦س ۷×۱٦ ، ۵۴گ ۱۳×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .

صور منطبعه

از عبدالکریم بن محمد طاهر قمی و ساختهٔ ۱۱۳۱ در پاسخ « پنج صیقل » ملا محبعلی که ردی بر چهار آیینهٔ فاضل بهاءالدین محمدبن حسن سپاهانی هندی ساختهٔ ۱۱۲٦ بنام شاه سلطان حسین است. فاضل هندی در دیباچه میگوید که درسر هر صدسالی باید مجددی باشد و دراین سدهٔ ۱۲ (از ۱۱۱۱ تا ۱۱۲٦) از میان سنیها کسی نیامد وتنها منم که مجدد سرسدهٔ ۱۲ هستم و کارهای علمی من گواهی بر این مطلب است ویکی از آنها همین کتاب چهار آیینه است که درچهار فصل است : اثبات وحدت صانع؛ بطلان اجماع ادعایی سنیان برامامت ابی بکر ، آیت غار و ابی بکر ، عصمت پنج تن آل عبا .

مولی درویش محمد هزار جریبی هم درنسائم از چهار آیینه دفـاع نموده است. فاضل هندی میگوید که خواهش میکنم هر که ردی دارد بنویسد زیرا که من میخواهم

که رساله را بشاه بنمایانم که او باستنبول بفرستد (ص٤) (ذریعه ۳: ۱۹۹ و ٥ : ۳۱۱)
درین صور منطبعه یاد شده از آقاهادی و آقاجعفر پسران ملا باقرسبزواری و پسران
آقارضی و آقاجمال وسیدمحمد پسر میر محمدباقر و میر محمد خاتون آبادی وملارفیعای
گیلانی وملامحمدحسین وملامحمد کاظم پسران ملاشاه محمد وملامحمد قاسم هزار
جریبی و آقاحسین لنبانی ومیرزاجعفر خفاف وملامحمد حسین ملاباشی وملامحمد کاظم
برادراو (ص١٤) ومیرداماد وبهایی وملااحمد اردبیلی و ملا خلیل و ملا محمد صالح
ومیرزا رفیعا وملامحمدباقر خراسانی وملامحسن وملامحمدتقی وملامحمدباقر مجلسی
و آقاحسین و آقاجمال وشیخ جعفر وملامحمدعلی استرابادی (ص۱۳) ورسالهٔ « بینش
غرض آفرینش» مصنف فاضل هندی (ص٥٢) .

آغاز: بسمله . صیقل فزای آینهٔ صاف دل نیست مگر صور منطبعهٔ معارف حکیم
کامل که گمراهان بحر غوایت را از طوفان جهل بنجات ساحل رسانیده . . . چنین
گوید ... ابن محمد طاهر قمی عبدالکریم ... که چون فهم مطالب مسطورهٔ در رسالهٔ
مسماة به چهار آیینه از مؤلفات فاضل یگانه ... مولانا بهاءالشرع والدین ... در کمال
صعوبت بود لهذا جناب صالح متقی مولانا محبعلی چنانکه خود معتقرفند غور کامل
درآنها نکرده متصدی ابحاث چندبرسختان ایشان شده بود وبجهت آنکه مبادا بعضی
از عوام را در آن مطالب شبهه ای عارض شود این ضعیف بتکلیف جمعی از مؤمنـان
خصوصاً . . حاجی محمد زمان تاجر ... متوجه جواب آنها شد وچون جوابهای ابحاث
مزبوره ازعین چهار آیینهٔ مسفوره استفاده میشد این رساله را به « صورمنطبعه» مسمی
گردانید وبجهت اختصار از برای سخن مصنف سلمه‌الله تعالی : م ، که حروف اول لفظ
مذکوراست وبجهت حرف باحث : ث ، و ازپی جواب : ب ، رابجهت علامت اختیار نمود.

انجام : و ما این مطلب را مشروحا در رسالتین مذکورتین بیـان کرده ایم
هر کس خواهد بآنها رجوع نماید . تم فی الخامس والعشرین من شهر صفر . . من شهور

السنة الأولى من العشر الرابع من المائة الثانية من الالف الثانى ... سنة ۱۱۳۱، تم فى يوم الأحد الثانى من شهر جمادى الثانى للسنة المذكورة والحمدلله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله اجمعين آمين .

۴۰۲۹

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف .
۱۵س ۸×۱۴ ، ۱۴ـ۳۵۳ ۲۱×۱۴ ، کاغذ فرنگی ــ جلد تیماج تریاکی.

شرح مثنوی

از مولانا ادریس بدلیسی که بنام سلطان سلیمانخان عثمانی بفارسی ساخته است.
آغاز: بسمله الحمدلله الذی انعم علینا وهدانا للاسلام ... فانی نظرت کتب اهل الباطن وطالعتها ورایت المثنوی بینها مملوا بانواع اسرارالایات الکریمة .
انجام افتاده :

عاشقی کر زین سرو کرزان سر است
عاقبت ما را بدان سر رهبر است

۴۰۳۰

نسخ و نستعلیق مؤلف ، عنوان و آیتها شنگرف ، جدول زر و لاجورد.
۱۵س ۱۰×۱۶ ، ۲۳۱گ ۱۶×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی درون سفید.

کاشف الرموز

بفارسی از عنایت‌الله بن ملك محمد طبرسی لاریجانی اسکی مؤلف تحفهٔ مسعودیه (ص۱۲۷) ودرشرح رمزهای آیتهای قرآن که در ۱۳۰۹ ساخته است . متن وشرح آمیخته است باعنوان « قوله ـ اقول » .

آغاز: بسمله . رب یسر ولاتعسر وبه نستعین . الحمدلله‌الذی شرح صدورنا بملة سیدنا خیر الانام .. فیقول ... ابن ملك محمد الطبرسی اللاریجانی الاسکی و هو ابن عنایت‌الله عنایت‌الله لمارایت کتابا من‌رموز القران التی جمعه مؤلفه ره مختصر اینطوی علی مباحث شریفة ویحتوی علی مطالب لطیفة ولاسیما فی اثبات الامامة ... التمسنی و دعانی بعض اخوانی . مضافاالی ماسنح‌لی ان اشرحه ... فشرعت ... شرحا یفیدطالبه... وقد سمیتها بکاشف‌الرموز ... قوله رحمه‌الله قال‌الله ... قالت‌الاعراب آمنا ... اسلمنا از این کلمات استنباط میشود که مابین اسلام وایمان عموم وخصوص مطلق.

انجام : ومیامن‌حضرت رسالت پناه وآل امامت انتباه علیهم‌افضل‌الصلوات.

شعر :

شکر که این نامه بعنوان‌رسید   پیشتر از عمر بپایان رسید

فرغ من تسویده مؤلفه ... من العشر الاولی من شهر الجمادی الاولی من السنة التاسعة من‌المائة الرابعة من‌الالف الثانی حامدا ... وظاهرا وباطنا سنة ۱۳۰۹.

٤۰۳۱

استعلیق ابوالقاسم بن محمدتقی‌فایق‌آشتیانی درروزیکشنبه ۲۱ج۱/۱۳۱۳ ، عنوان‌شنگرف ، ۱۳س‌۱۰×۱۷ ، ۳۵گ۱۹×۲۵ ،کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا عطف‌وگوشه‌ها تیماج‌تریاکی.

نرگسدان

از آخوند ملا اسماعیل ذبیحی یزدی که بنام شاه سلطان حسین واعتمادالدوله ومیرزا محسن تاثیر از روی‌جلد ۱۳ بحارمجلسی‌در۱۱۱۵(نرگس دان‌ذبیحی)ساخته ودرتبریز بسال۱۳۲۵ق بچاپ سنگی رسیده ومثنوی‌ایست درسر گذشت نرجس‌خاتون مادر امام زمان . (ذریعه ۹: ۳۳۸ ـ سپه ش۷۲۰۰).

آغاز:

بنام آنکه فرمود از بدایت   بحب خاندان ما را هدایت

. . . .

عجب نبود چومنظورنظر شد   به «نرگس‌دان» اگر نامش‌سمرشد

انجام:

تاریخ‌طلب‌چوناظمش‌ازمن کرد　　نرگس دان ذبیحی آمد تاریخ

٤٠٣٢

نستعلیق مؤلف ، عنوان ونشان شنگرف .
۸س۷×۱٦ ، ۱۸۴گ۱۲×۲۱ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج تریاکی‌ضربی‌مقوایی .

معالم النجوم

ازز کریابن حسین موسوی مازندرانی درشرح آمیخته برسی‌فصل‌خواجهٔ‌طوسی که دربیست وسه سالگی ۹رجب۱۲٦۸آغازودرنیمه‌های محرم همین‌سال‌بانجام‌رسانده است (دیباچه وپایان رساله) .

آغاز: بسمله. وبه نستعین. حمدبی‌حد واحصاقدیری راست که‌آثارانوارثوابت وسیاربرصنایع قدرت و بدایع فطرت او گواه است... چنین گوید ز کریابن حسین الموسوی المازندرانی .

انجام: والهم‌الطیبین(تمت‌الکتاب‌علی‌یدمؤلفه ز کریابن سیدحسین‌الموسوی عفی‌الله عنهما) .

٤٠٣٣

نسخ ۱۳۰٦ دراکبرآباد درش۱ ، ذیحجهٔ ۱۰۷۰ درش۳ ، عنوان ونشان‌شنگرف،درص۱۲۰ - ۱۲۵ و۲۰۲و۲۰۳عرفان وعروض وشعرفارسی وشرح « ساقی حدیث سروگل ولاله میرود» وفلسفه است .
۱۷س٦×۱۱ ، ۲۰۳گ۱۰×۱٦،کاغذ فرنگی‌کبود وسپاهائی نخودی - جلدتیماج مشکی

مجموعه

۱- شرح رباعیات (۱-۱۱۹) از دوانی است (ف٤٦٤) .

آغاز: بسمله . وبه نستعین .

حمدا لاله عم الخلق آلاه　　لامعبود سواه بل‌لیس‌سواه

ذرات‌دو کون‌ازآسیب عدم　　غیرازحرم‌رحمت‌اونیست‌پناه

حمد سزاوار سرادق کبرایی تقدس و تعالی از غیر آن حضرت اعلی صدور نتواند یافت .

۲ـ اعتقادات (۱۳۶ـ۲۰۱) درپنج مقصد ویك خاتمه است .

آغاز افتاده : و ممکن‌الوجود قدیم وحادث . فصل اول در بیان معنی وجود و حقیقت هستی بدانکه‌چون‌چیزی چنان باشد که عقل تجویزاسناد‌چیزی‌با وبنحو ثبوت یاصدور درظرفی چون ذهن یا خارج ذهن یا نفس‌الامر کند آن چیز را وجود در آن ظرف باشد وچون نه چنان باشد آن چیز را وجود درآن ظرف نباشد واول راموجود درآن ظرف گویند ودوم را معدوم درآن ظرف گویند .

انجام : و چون مقصود الایراد در این رساله بختم انجامید بـر شکر نعمای بی‌منتهای ربانی ودرود برخیرالبشر و خاتم‌النبیین وآله الطیبین و الطاهرین اقتصار نمود تحریرا فی شهرذی‌حجةالحرام سنة سبعین والف هجریة .

٤٠٣٤

نستعلیق سدهٔ ۱۱
۲۵س‌۸×۱۵ ، ۲۲۵گ‌۱۴×۲۲ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج عنابی‌ضربی‌زرکوب‌مقوایی

حاشیة انوار التنزیل

درص‌ع آمده : « الجزء الاول من کتاب حاشیة چلپی علی البیضاوی علی الجلد الاول » .

آغاز: شرح علی‌تفسیرالبیضاوی‌المسمی‌بانوارالتنزیل‌بسمله . و بهاعتضا[دی] الحمدلله الذی خلق‌النسم ورزق القسم و بین‌الحجة و عین المحجة هی الفوز و النجاة والحیوة السرمدیة بعدالممات بانزال کتب هی مصابیح الدجی للحجی .

انجام : کماذکروا فی التعلم و التعلیم والتحرك و التحریك فلیتامل الذین آتیناهم الکتاب یتلونه حق تلاوته‌یرید به مؤمنین اهل‌الکتاب .

٤٠٣٥

استعلیق سدهٔ ۹و۱۰ ، عنوان شنگرف
۱۷س‌۹×۱۳ ، ۶۹گ‌۱۲×۱۶ ،کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا

شرح النجدیات

درص‌ع آمده : « شرح‌النجدیات للحریری رحمه‌الله » .

آغاز: بسمله . الحمدلله علی جزیل نواله والصلوة علی محمدوآله الهم جمع

همة ،هي مصدرهم بالامر قصده ثم جعلت عبارة عن داعية النفس الى العلاء .

قوله اتجدان يقول لسعد وهذيم ... كما يذهب فؤادی الی نجد ان یذهب جسدی

٤٠٣٦

نستعلیق محمدعلی پسر تقی‌خان درروستان مهاجران همدان درروز دوشنبه ۱۳ رمضان لوی‌ئیل ۱۳۷۶ .

۱۵س ۸×۱۴ ، ۲۰×۱۲/۳۷۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی .

مثنوی

از خطایی قمی و گزیده‌ایست از مثنوی مولوی ، در دیباچه آمده : « و دیگر این لب مثنوی است .. وچنان میداند که مغز نغز مثنوی وجوهر جان کلام مولوی رومی ... را چون روغن از دوغ کشیده باشد و بازاین لبی ترتیب نیافته باشد

مغز نغز مثنوی بـرداشتم پوست‌را بهر خزان بگذاشتم

شکر لله در جهان بی‌مدار ازخطایی‌ماند این لب یادگار»

آغاز: بسمله . بهترین همدمی که عارفان معارف ربانی را انیس توانـد بود و نیکوترین انیسی که سالکان مسالك طریق روحانی را جلیس تواند بود . . . مقالات عرفا وفضلا واشعارشعرا وابکاروافکار حریفان وظریفان است ... واقل‌سادات‌خطایی خطا کار . . مدت پانزده سال بشرف‌آستان بوسی رواق اشراق . . . مولای‌ثامن . . . وارد آمده ... ترتیب سه کتاب را علاوه برمنظومات ومقالات خود .. چنانکه‌مثنویات و مراثی منتشر است وبقیهٔ عمررا لازم همت شمرد به ترتیب کتابی مبسوط کـه آن مشتمل است‌برچهارده دفتردرفضایل‌ومناقب‌معصوم ومعجزات غرای‌آن‌بزرگواران ..

چوعنقا گرازچشم‌مردم کمم ولـی از گلستان خاك قمم

بسمله . بشنو ازنی‌چون حکایت میکند .

انجام :

قصه کوته کن که رفتم در حجاب   فهم کن والله اعلم بالصواب

٤۰۳۷

نستعلیق روز پنجشنبه ۲۱ شعبان ۱۳۳٦

۱۴س۹×۱٦ ، ۲۰۲گ۱۴×۲۰ ،کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا گوشه وعطف تیماج سرخ ومقوایی.

مجموعه

۱ـ الاربعون حدیثا (۲ر-۷۹ر) از محمدبن ابی بکر و چهل حدیث نبوی است.

آغاز: بسمله . وبه نستعین علی الطاعة والدین والحمدلله رب العالمین... وبعد فان ... محمدبن ابی بکر .

انجام : وان اخذته بالید احرق .صدق رسول الله ... رب العالمین .

۲ـ خبر انشقاق القمر (۷۹ر-۹۷پ) .

۳ـ المسائل (۹۸ر-۱۲۹ر) از عبدالله بن سلام .

٤ـ قصة تمیم (۱۲۹ر-۱٦٦ر) .

۵ـ قصة مناجاة موسی الی ربه (۱٦٦ر-۱۸۷پ) .

٦ـ قصة جبرئیل ومیکائیل (۱۸۷ پ - ۱۹۰پ).

۷ـ قصة هلال بن عذرة بن جابر الانصاری (۱۹۰ پ - ۲۱۰ پ) همهٔ اینها بعربی است .

٤۰۳۸

نستعلیق مؤلف ، عنوان شنگرف ، شعر حسامی وخوشدل وذوقی مورخ ۱۳۴۰ در هفتادسالگی ومیرزا مهدی شوقی تنکابنی در ستایش مؤلف در آغاز نسخه هست سپس یك صفحه و نیم از رساله احباط بعربی ازسیف الدین علی بن محمد جعفر استرابادی .

۱۸س٦×۱۴ ، ۲۵۷گ۱۲×۲۲ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی

آیینهٔ جهان‌نما

تاریخی است از سیف‌الدین علی‌بن محمدجعفر شریعت‌مدار استرابادی ساختهٔ ۱۲۹۷ که جلد یکم (نسخهٔ‌ما) را درشب پنجشنبه ۱۷ صفر ۱۳۰۴ بانجام رسانده‌و آن از داستان آفرینش‌و پادشاهان داستانی ایران‌و سر گذشت پیامبران عبری و تاریخ‌ایران واسلام است تا حادثهٔ سال ۴۱ هجری.عنوان درآن « نمایش » است و حوادث پیش از اسلام بترتیب تاریخ هبوط آدم . در پایان ازجامع ناصری او (ذریعه ۵۱:۱ و ۷۵:۵) یاد شده است .

آغاز افتاده : و ازداودع تاعیسی ع هزاروصد... واین سال شروع‌دراین کتاب که سنهٔ ۱۲۹۷ هجریه است سنهٔ ۷۵۱۴ هبوط میشود.

انجام : چون برادر برشداید صبرمی‌فرمود قدتم‌المجلدالاول ... لیلة‌الخمیس سابع عشرشهرصفر ... لسنة ۱۳۰۴ بتاریخ هبوط آدمی سنهٔ ۷۵۲۱ میشود.

۴۰۳۹

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان شنگرف ، جدول‌زرولاجورد.

۱۱س۸×۱۶ ، ۳۶۹گ۱۱×۱۹ ،کاغذ سپاهانی آهارمهره ـ جلدتیماج‌مشکی‌مقوایی.

گلستان

ازسعدی شیرازی است .

۴۰۴۰

نستعلیق‌مؤلف.

۲۶س۱۲×۱۶ ، ۳۴۵گ۱۵×۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج عنابی‌ضربی مقوایی.

التقريرات

از شیخ احمد در گذشتهٔ ذی‌قعدهٔ ۱۲۷۳ ودرمباحث الفاظ است (ص ع).

آغاز: قال صاحب المعالم اصل ماوضع لخطاب المشافهة.

انجام: الحكم بعدم اشتراط البلوغ.

٤٠٤١

نستعلیق میرسید محمدحسینی درروزشنبه۱۲صفر ۱۰۹۸، عنوان شنگرف، بلاغ مقابله‌داری، یادداشت تملك ۱۱۷۹و۱۳۰۵ دارد.

۱۵س۶×۱۴، ۹۹گ۱۰×۲۱، کاغذ سپاهانی ــ جلدتیماج‌عنابی.

حاشية حاشية المختصر

از ملاعبدالله یزدی که درشیراز در۱۷ ذی‌قعدهٔ ۹۶۲ ساخته است (ف۱۹۰۲).

٤٠٤٢

نسخ ۱۰۳۳، عنوان شنگرف، یادداشت تملك ۱۳۰۱ دارد.

۱۷س۱۱×۱۴، ۷۶گ۱۵×۲۲، کاغذ استنبولی ـ جلدتیماج مشکی‌مقوایی.

عنوان الشرف الوافی فی‌اللغة والنحو والعروض و القوافی

از شرف‌الدین‌ابومحمد اسماعیل مقری‌شاوری یمنی در گذشتهٔ ۸۳۷ (ش۴۸۵۷ ـ چلبی۲:۱۳۸ ـ معجم‌المطبوعات۲۴۸).

٤٠٤٣

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، درآغازودرمیانه شعرهای فارسی حاتم‌است ودرپایان هم بندیست بفارسی بنظم و نثر.

۱۸س۱۱×۱۵، ۴۶گ۱۶×۲۲ کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی‌مقوایی

مجموعه

۱ـ الواضحة فی تفسیر الفاتحة (۲ پ ـ ۲۴ پ) از معین‌الدین مسکین‌فراهی هروی‌در گذشته۹۰۷ است تخلص «معین» درپاره‌ای‌ازشعرها آمده‌ودر آن‌از کشف‌الاسرار یاد گردیده‌است. دراین نسخه نامی بکتاب داده نشده و باید همین الواضحه باشد (استوری ۱:۱۱ ـ ذریعه ۳۷:۳ و۳۴۵:۴ـنشریه ۱: ۸۸).

آغاز: حمد وسپاس نثاربار گاه پادشاهی که امید گناهکاران و نوید تباهکار روز کاران بلکه مایهٔ راحت سوختگان و سرمایهٔ استراحت غم اندوختگان باشارت بشارت اوست.

انجام: اگر سه حرف کم کنی هوماند وهومن الطف الاشارات الی‌ذاته.

۲ـ داستان ملك سرفراز وعابد (۲۵ پ ـ ٤٤ پ) گویا ازسدهٔ نهم در آن‌هفت نصیحت است (نسخهٔ‌ما) ودرهریك یکی یا چند داستان :

نصیحت اول درقواعد عدل .

نصیحت دوم درآداب عفووحلم .

نصیحت سیوم درتحصیل ملازم وفادار وچاکراخلاص‌آثار.

نصیحت چهارم دربیان فوائد صبرو بردباری

نصیحت پنجم دربیان تعریف همت وعطا .

نصیحت ششم درتدبیرومشورت .

نصیحت هفتم درنسق سیاست .

آغاز: رب یسر . تمم بالخیر . بسمله . حمدنامحدود وشکر نامعدود سزاوار صانعی است که بیك امر کن نسخهٔ دو کون پرداخت ... چنین گوید مؤلف‌این‌اوراق که بی‌ذکرسلاطین واحوال خواقین هیچ مقاله‌ای از مقالات نمودی نداردلهذابذکر این حکایت پرداخت .

انجام افتاده : درمحاورت آورده‌اند که روزی سگی در پی آهویی میدوید آهو روی گردانیده با وی گفت که ای سگ .

٤٠٤٤

نستعلیق ١١٠٣ ، عنوان درشت ، نشان شنگرف ، حواشی با نشان «منه مدظله العالی، منه ادام الله فضله وزید عمره ، منه مدظله» ومانند اینها .

١٩س ٩×١٧ ؛ ١١٢، ١٦×٢٤ ، کاغذ سپاهانی - جلد مقوا .

شرح الصحیفة السجادیة

گویا از محمد حسین لنبانی سپاهانی چه در ص ع نسخهٔ ما آمده « این چند جزو در شرح صحیفهٔ کامله در دارالسلطنهٔ اصفهان ابتیاع شد هرچه تجسس نمودیم شارحش مشخص نشد استاد کل فی العربیه ملامحمد بروجردی طاب ثراه تقریر فرمودند که ملا محمد حسین نامی در محلهٔ لنبان بوده است شرحی اونوشته بوده است مفقود گردیده بعد ازمرحوم سید علیخان شرحی برصحیفه نوشته است » در نزدیك بپایان نسخه درص ع آمده : « بآقا محمدتقی ولد مخدومی مولانا محمدحسینا بایدتسلیم شود» درمیانه آمده « فی جمدی الاخر سنة ١١٠٣» نسخهٔ ش ٣٥٥٨ ما برابر است با یك سوم این نسخه درمیانهٔ آن درشرح « و کان من دعائه ع فی الصلوة علی حملة العرش و کل ملك مقرب » .

آغاز: الحمدلله الاول بلااول کان قبله . الباء للملابسة والظرف مستقر اما صفة بعد صفة لله بتقدیر المتعلق اسمامعرفا باللام و اما حال بتقدیره منکرا .

انجام : وجعله لباسا . . . ولینالوا به لذة وشهوة المنام النوم . . . و عن بعض المعتزلة من ان اللذة (ننوشته مانده درشرح « الحمدلله الذی خلق اللیل والنهار بقوته ... وامدا ممدودا »).

۴۰۴۵

استعلیق سدهٔ ۱۳ ، جدول زرد وسرخ ومشکی ، باسرلوح رنگارنگ درص۶۰، ۱۶س۹×۱۷ ، ۳۸۲گ۱۵×۲۱ ،کاغذ هندی ـ جلدتیماج سرخ .

دیوان

از مؤمن سندی بفارسی با چند بندی بهندی (ص۱۴۵ـ۱۴۶) ونزدیك به ۲۸۰۰ بیت و قصاید وقطعات وستایشها وماده تاریخها است (۱ ـ ۵۸) وغزل بترتیب تهجی با تخلص مؤمن (۶۰ـ۱۳۸) ورباعی که برخی ماده تاریخ است (۱۳۹ ـ ۱۴۴) و مثنوی فرهاد وشیرین وقصیده‌ای درستایش (۱۴۵ ـ ۱۶۴) . ماده تاریخهای آن از ۱۱۶۷ تا ۱۲۰۶ است .

آغاز: بسمله . حمدله . . . بر معرفان رموز آگاهی و مبصران مقدرات صوری ومعنوی مختفی ومحتجب نخواهد بود ... تاازان جام جهان یك جرعه ای بمن بخشد والحمدلله رب‌العالمین .. وهوالمستعین

ابتدای هر بیان زیبا ز حمد ایزدی

مطلع هرداستان‌روشن‌زنعت احمدی

انجام :

ای ساز گار جز تو نسازد کسی بساز

جز تـو کسی دگر ننوازد دل مرا

دردیباچهٔ منثور آن‌از«امیر فتحعلیخان» و «حاجی میر ابراهیم‌شاه» وبمکه‌رفتن او در ۱۱۹۸ (گفت ابراهیم زیبا کعبه را ثانی نهاد ـ ۱۱۹۸) یادشده‌است.

۴۰۴۶

نسخ ۲۴ذی‌قعدهٔ ۱۲۳۴ درش۱،ش۲ بهمین‌خط ، ش۳ نسخ‌درشت‌تر وازسدهٔ ۱۰ ، عنوان‌ونشان

شنگرف ، در۱۴ر–۱۵ر از شرح دیباجة المصباح است ، تاریخ تملك علی بن سیف الدین شارمستانی حنفی مورخ ۹۹۸ باخط ومهر اوهست.

۱۵س ۷×۱۳ درش۱و۲و۹س ۶/۵×۱۳/۵درش۳ ، ۱۳–۳۷۰ ۲۰×۱۴ ، کاغذ فرنگی وسمرقندی – جلد تیماج مشکی درون بنفش .

مجموعه

۱ـ الاعراب عن قواعدالاعراب (۱ پ ـ ۱٤ ر) ازابن هشام انصاری (معجم ـ المطبوعات ۲۷٤) درچهارباب : الجمله ، الجار و المجرور ، عشرون کلمة ، اشارات الی عبارة محررة .

۲ـ الشافیة (۱٦ پ ـ ٤۹ پ) مقدمهٔ تصریف ابن حاجب است .

۳ـ الآجرومیة فی علم العربیة (۵۰ پ ـ ۷۰ ر) مقدمهٔ نحوابن اجروم ابوعبدالله محمدبن محمدبن داود صنهاجی نحوی (٦۷۲ـ۳۲۳) است (معجم المطبوعات ۲۵۸) .

آغاز: بسمله . الکلام هواللفظ المرکب والمفید بالوضع .

انجام : وباب ساج وخاتم حدید .

٤۰٤۷

نسخ محمدرفیع درروزشنبه ۲۰ذی قعده ۱۱۳۰ ، عنوان و نشان شنگرف ، جدول زر و لاجورد وشنگرف .

۱۴س ۷×۱۳ ، ۱۳–۵۴ ۱۸×۱۲ ، کاغذ سپاهانی – جلد تیماج سبز تیره .

سراج الهدی فی بداء حقیقة البداء

از ابو جعفر محمد قاسم بن محمد رضای شریف که در ۱۱۱۱ ساخته است . (ف۵۸۰)

٤٠٤٨

نسخ سدهٔ ۱۳، و۱۴ ، عنوان شنگرف.
۱۲س۵×۱۲ ، ۹۰گ۱۲×۱۸ ،کاغذ فرنگی نخودی ـ جلدتیماج سرخ‌مقوایی .

جنگ

۱ـ مقالهٔ نجومی (۱ ـ ٤۷) ازروی‌نوشتهٔ‌میرزا اسحاق‌بن میرزااحمدنیریزی در « سه جزو و ٢٤ ورق » بدینگونه :

۱ـ طریقهٔ استخراج سهام،سهم‌السعاده ، سهم‌الغیب ، سهم‌الحوادث از قول امام ابوالحسن بیهقی از استادش عثمان جادوکار ، وسهم‌الاشعار و غیرها و سهم القتال و سهم‌الامطار ۱ تا ۹ .

۲ـ طریق استخراج کسوف مطابق عالمین زیج قدیم واستخراج‌تحت‌الشعاع ، وقاعده‌ای ازقول میرزا حسن منجم ۱۰ تا ۲۱ .

۳ـ درتعدیلات ، تعدیل مقنطرات وطالع ۲۱ تا ۲۷ .

٤ـ در معرفت ساعات ، عرض رودخانها ، جریان آب قنواة ، معرفت تقویم قمر ۲۸ تا ۳۳ .

۵ـ درمعرفت استخراج خط نصف‌النهار و خط مشرق ومغرب بطریق منجمین ایرانی وهندی ۳٤ .

٦ـ در تعیین قبله‌ومسافت‌مابین دوشهر ، استخراج درجهٔ طالع بارتفاع والات دیگر ۳۵ .

۷ـ درتعریف أعضای اسطرلاب وانواع و اسباب آن ۳۹ .

۸ـ درتعریف وتطبیق: ذراع، درجه ، محیط زمین ، قطرارض ، میل‌برأی قدما ومتاخرین ٤۱ .

۹ـ درجذرنجومی ، بطریق علمای ایران وهند ۴۲ .

۱۰ـ در کیفیت استخراج ساعات ودقایق رجعت واستقامت وروزوشب ۴٤.

۲ـ ترجیع‌بند ملاغلامعلی خشتی (٤۹ـ۵۷) .

آغاز:

ز عشقت خراب خانـهٔ دل	وی لیت رمز عاشقانهٔ دل

انجام :

که جهان جلوه‌ایست ازرخ‌یار	لیس فی الدار غیره دیار

۳ـ ترجیع‌بند هاتف (۵۷ـ٦۳) .

٤ـ ترجیع‌بند شاه نعمة‌الله (٦٤ـ٦۹) .

۵ـ ترجیع‌بند خواجو (٦۹ـ۷٦) .

٦ـ ترجیع‌بند عراقی (۷٦ـ۸۳) .

۷ـ ترجیع‌بند ناصرخسرو (۸۳ـ۸۸) .

۸ـ منشآت شمس المعالی میرزا اسحق‌بن احمد نیریزی (۹۱ـ۱۱۳)

چندنامهٔ‌اواست ازروی خط آقامیرزامحمدصادق‌ورقم‌او ازروی خط‌خود او .

۹ـ شکایت روز گار یکی ازفضلا (۱۱۳ـ۱۱۷) .

۱۰ ـ نامهٔ میرزا احمد وقاربیکی از شاهزادگان ، ایندو از روی خط میرزا محمدصادق . (۱۱۷ـ۱۱۹)

۱۱ـ حرزالامانی ووجه التهانی ازشاطبی . (۱۲۳ـ۱۵۵)

۱۲ـ قصیدهٔ شیخ عبدالرحیم بردعی‌یمانی درستایش‌پیامبر بعربی (۱۵٦ـ۱٦۰).

۱۳ـ چند بند بعربی ازعلی ودیگران (۱٦۰ـ۱۷۹) .

٤۰٤۹

نستعلیق شب شنبه ۱ ذی‌قعدهٔ ۱۳۱۷ .

۱۱س‌۵×۱۰ ، ۱۱۳گ‌۴٦×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌عنابی‌مقوایی.

الابرار

بفارسی ازشیخ‌حسن شیخ‌الاسلام رشتی درپاسخ آقاسیدرضای کربلایی. نام‌مؤلف وپرسنده درآغازهست (ص٤) ونام کتاب درآغازعنوان آن.

آغاز: کتاب‌الابراردرنبوت خاصه. بسمله. الحمدلله القادرالمقتدرالخبیرالولی العالم السمیع البصیر.

انجام: وارحم‌الراحمین. تم‌استنساخ هذه النسخة الشریفة فی‌لیلةالسبت‌اول شهرذی‌القعدة ... سنة ۱۳۱۷.

٤٥٥٥

نسخ سدهٔ ۱۱و۱۲ درش۱، بابلاغ‌سماع وجدول زرولاجوردی، ش۲ نستعلیق‌ریزسدهٔ ۱۲، باحاشیهٔ «منه‌ره».

۱۴س۷×۱۴، ۲۵٦گ۱۳×۲۰، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌عنابی.

مجموعه

۱ـ الناسخ والمنسوخ (۲ ب ـ ۹۵ ب) از نعمانی یاابوالقاسم سعداشعری‌قمی (بحار۱۹ : ۹٤ـ ۱۱۹باب۱۲۸)

آغاز: بسمله. الحمدلله‌العدل‌ذی‌العظمةوالجبروت والعزوالملکوت‌الحی‌الذی لایموت مبدی الخلق و معیده و منشیء کل شیء ومبیده . . . قال ابوعبدالله محمد بن ابراهیم‌بن جعفرالنعمانی ... فی کتابه فی‌تفسیرالقرآن احمد بن محمدبن مسعود بن عقده .

انجام: وایاه نستعین علی مایقرب منه انه سمیع‌مجیب.

۲ـ حاشیهٔ شرح مختصرالمنتهی (۹٦ رـ۲۵٦ر) از آقا جمال خوانساری (سپه ۱ : ۵٦٤).

آغاز: حاشیهٔ آقاجمال برشرح مختصراصول (گوشهٔ بالایی صفحه) الشارح بل

انه لایحکم الخ لما کان هذا اصلا من اصول الاسلام وقد کثر التشاجر فیه ... فبالحری لنا ان نحرر الکلام ونقرر المرام.

انجام: فقالت الاشاعرة لله تعالی کلام ازلی (ننوشته مانده).

٤٠٥١

نستعلیق سدهٔ ۱۰ و ۱۱، عنوان و نشان شنگرف، نسخه دو صفحه‌ای پیش از مقالهٔ یکم را دارد تا نیمهٔ فصل ۵ خاتمه.

۱۵ س ۵×۱۳، ۱۱۷ گ ۹×۱۷، کاغذ هندی - جلد تیماج مشکی.

جواهر نامه

از صدر الدین محمد بن منصور دشتکی است (ش ۴۰۶۰ - ادبیات ۱۹۲ - حقوق ۹۲).

٤٠٥٢

نسخ ۱۳۳۶، عنوان شنگرف، در ۱۷۹ ص.

۱۴ س ۷×۱۱، ۹۰ گ ۹×۱۷، کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی

حدیقة البدایع

بفارسی از محمد رفیع بن حاجی عبدالواحد طبسی خراسانی دوست هاتف شاعر که در ۱۲۲۶ در شیراز بدستور میرزا زین العابدین از دودمان حسین خان برای میرزا محمدباقر پسر او و ممدوح همین هاتف در یک مقدمه و یک فاتحه وسه خیابان و یک خاتمه باین نام ساخته است (دیباچه ص ۷ و ۸ و ۱۳).

شعرهای او نیز در آن هست و در آن از رسالهٔ صرف منظوم ساختهٔ خود او در ۱۲۲۱ یاد شده است (ص ۱۶۸).

چنین است فهرست آن :

آغاز: بسمله . حدیقهٔ بدایع سخنوری و گلشن صنایع زبان آوری شاداب مشرب حمد وثنا گستری متکلمی است خبیر که از دارالانشاء ارادتش دیباچهٔ خلق الانسان علمه البیان نقطه‌ایست ازقلم صنع صنیعش برصفحهٔ کتاب وجودانسانی چکیده.

انجام : درحین تفرقهٔ احوال وتشتت بال رقمزد کلك استعجال گردید.

٤٠٥٣

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان زنگاروشنگرف ، جدول زر ولاجورد وسبز ، باچند سرلوح رنگارنگ ومجلس وتصویر ، در۳۲۹ص .

۱۲س۷×۱۲ ، ۱۶۸گ۱۴×۱۹ ، کاغذفرنگی-جلدروغنی‌زرکوب‌زرافشان‌درزمینهٔ‌مشکی‌درون‌سرخ گلداربرنگ سبزوزرد.

دیوان

از نجف‌علی سرشار قراداغی نابینای قفقازی زندهٔ در۱۱۹۰ ودر گذشتهٔ ۱۲۳٤ (ذریعه ٩.٤٤٠٩ - دانشمندان آذربایجان ص۱۷٦) بدینگونه :

۱ـ غزلیات یا خرمنامه بترتیب تهجی	(۱ـ۱۷۵)
۲ـ رباعیات و مفردات	(۱۷۷ـ۱۹۸)
۳ـ ساقی‌نامه	(۱۹۹ـ۲۰۹)
٤ـ مثنوی ندبة الاسرار	(۲۰۹ـ۲۵۷)
۵ـ ستایش این‌دیوان‌به‌نثروچندقصیده‌درستایش‌امامان‌درهامش	(۲۵۸ـ۲٦۵)
٦ـ ترجیع بند درهجوومطایبه و چند غزل ترکی	(۲٦۷ـ۲۷۷)
۷ـ قصیده‌هایی درتوحید ومنقبت ومرثیهٔ امامان با تضمین مرثیهٔ محتشم	(۲۷۹ـ۳۱۷)
۸ـ ترکیب‌بند درمرگ‌مادروماده تاریخهای دیگر	(۳۲۸ـ۳۲۹)

آغاز: دیوان الغزلیات فی‌الحروف والبحور علی الترادف و التوالی .

ای از رخ تو ذره خورشید عالم آرا

از روی مهر پرده بردار و عالم آرا

....

سرشارمیدهد جان چون حافظ ازغمت هان

دردا که رازپنهان خواهد شد آشکارا

انجام : از حسن همان وجه حسن گویم و گریم .

٤٠٥٤

نستعلیق ۱۰۵۷ ، باچهارمجلس تصویر ویك سرلوح .
۱۳س۹×۱۴×۸۵گ۱۵×۲۱ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا .

دیوان

ازحافظ شیرازی است .

٤٠٥٥

شکسته نستعلیق محمدباقر قزوینی در روزدوشنبه ۲۱محرم ۱۲۸۹، عنوان شنگرف، باحواشی.
۱۵س۷×۱۵ ، ۴۰۵گ۱۴×۲۴ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج عنابی ضربی‌مقوایی.

القبسات

ازمیرداماد محمدباقر استرابادی که درشب چهارشنبه ۷ ع ۱۰۳٤/۱ ساخته و درسال ۱۳۱۵ درتهران بچاپ سنگی رسیده وشرحی‌هم‌دارد (مجلس٤ : ۱۹۱و۱۹۷ ـطوس ٤ : ۳۳۷) .

٤٠٥٦

نستعلیق سدهٔ ۱۰، عنوان‌شنگرف، انجام‌افتاده وبرگ نخستین‌هم بریده شده‌وبیشترعبارات‌رفته.
۱۵س۷×۱۱، ۴۰گ۱۰×۱۷ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدمقوا .

جوهرذات

ازشیخ عطاراست (مجلس ۳:۵۸۳) .

٤٠٥٧

نستعلیق ملاحسن‌بن ملاحیدر در۱۲٦۷.
۲۰س۸×۱۵ ، ۱۱۰گ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج آریاکی‌ضربی‌مقوایی.

حاشية الحكمة المتعالية فى الاسفار الاربعة العقلية

ازحاج ملاهادی سبزواری است چه درمیانه آمده : « و بسطه فی القبسات مزید بسط و بینته انا فی شرح الاسماء وفی شرح منظومتی » .

آغاز: قوله س الحمدلله الذی اثار آه فی کلامه س فی مقام الحمد بعلاوة کثیر من المحسنات الذاتیة والعرضیة اللفظیة والمعنویة .

انجام: قال : لماراعجب من نفسی .

٤۰۵۸

نستعلیق سده ۱۱گویا ازپیرمحمد که یك سطر از بحر طویل ملاعاصی بخط او در آغاز نسخه مانده است ، عنوان شنگرف ، جدول شنگرف ، آغاز و انجام افتاده ، برگشمار کهن از ۱۴۹ است تا ۲۷۲ و افتاده هم دارد.
سطر چلیپا ۱۲×۲۰ ، ۱۶-۳۷۶ ، ۲۴×۳۷ کاغذ هندی - جلد تیماج مشکی ضربی درون قهوه‌ای.

جنگ

گویا گردآوردهٔ سید کرم‌الله کریمی از گروه قادری شاگـرد پیرشاه اشرف (ص۴۳و۵۸و۸۳) که شعرهای خود اوهم درآن هست . درص۹ «عنوان جزو هفدهم ، مستزاد چهارورق » ودرص۲۱ « جزو نهم » ودرص۲۵ « ترجیع شش‌ورق » ودرص۲۹ « جزوشانزدهم » ودرص۳۳ « مخمسات شش‌ورق » ودرص ٤۱ « مسدسات چهارورق » ودرص ٤۵ « جزوچهاردهم » ودرص٤۹ آغاز هفت بند حسن کاشی و در ص ۵۳ « جزو پانزدهم» و در ص ٦۱ « مقطعات‌چهارورق » و درص٦۵ « ابیات مکتوبه دوورق » و در ص٦۹ «جزوهفتم» و درص۷۹ « حکایات منظومه چهارورق» ودرص۸۷ « جزوهشتم » و در ص ۱۰۷ «غزلیات دوجزوشانزده ورق» ودرص۱۱۱ « جزودوازدهم » دیده‌میشود وپیدااستکه نسخه پس وپیش صحافی شده وافتادگیها دارد .

چنین است فهرست نامهای شاعران این جنگ:

٤۰۵۹

نستعلیق محمد باقر بن قربانعلی مازندرانی بارفروشی در ۱۲۳۵-۱۲۳٦ در تهران در زمان فتحعلی شاه قاجار، عنوان شنگرف.

۱۴ س ٦×۱۲، ۱۷۴ گ ۱۱×۱۸، کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج تریاکی ضربی.

مجموعه

۱ـ حاشية شرح الملخص (۱ ـ ۳۰) از شیخ بهایی درشرح مبحث نسبت ارتفاع بزرگترین کوهها بکرهٔ زمین ازشرح رومی بر ملخص چغمینی.

آغاز: بسمله. وبه ثقتی. نحمدك یامن جعل الارض مهاداوالجبال اوتادا.. وبعد فان... بهاءالدین محمد العاملی.

انجام: بريان عن الغفلة والاهمال والله اعلم بحقيقة الحال والحمدلله رب العالمين والصلوة على خاتم النبيين وآله الطاهرين.

۲ـ خلاصة الحساب (۳۱ـ۹٤) ازشیخ بهایی بنام سلطان حمزه بهادر.

۳ـ بیست باب دراسطرلاب (۹۵ـ۱۳۰) از خواجهٔ طوسی.

٤ـ النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادیعشر (۱۳۲ـ۲۷۵) ازشیخ مقداد سیوری.

۵ـ قانونچه (۲۷٦ـ۳٤۸).

٤۰٦۰

نستعلیق خوش سدهٔ ۱۰، عنوان شنگرف، جدول لاجورد، نام کتاب درسرلوح درزمینهٔ زر و لاجورد باگل و بوتهٔ سرخ وسفیداب، نسخه کامل است و بسیار پاکیزه.

۱۲س ۸×۱۱، ۳۷۴گ ۱۲×۱۹، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی زرکوب مقوایی درون زرد.

جواهرنامه

ازصدرالدین محمدبن منصوردشتکی است(ش ٤۰۵۱) درص ع این نسخه «جوهرنامه» آمده است.

٤٠٦١

نستعلیق میرزا رضی تفرشی گیلانی درروز آدینه ۱۹ رمضان ۱۳۱۰ لیلان لیل ، جدول سرخ ومشکی.
۱۱س ۱۲×۱۷ ، ۸۳گ ۱۸×۲۲ ، کاغذ ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

تاریخ گیلان

ازعبدالفتاح فومنی رشتی است دردوفصل و چهارمقاله (مشار ۳۳۵ ـ استوری ۱ : ۳٦۳و۱۲۸۹).

٤٠٦٢

نستعلیق ۱ج۲/۹۷٦ درش۱ ، ش۲ بهمین خط ، عنوان شنگرف ، بادوسرلوح آراستهٔ زرین زیبا، جدول زرولاجورد.
۱٦س ۸×۱٥ ، ٦۳گ ۱٤×۲٤ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج آریا کی ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ دیوان (۱ـ۷۰) ازوفایی ترک (پایان نسخه) و غزل است بترتیب تهجی و رباعی نزدیك ۱۱۰۰ بیت (آتشکده ۲٤ـ تحفهٔ سامی ۱٦۰ ـ مجالس النفایس ۳۰۱ و ۷٦و۲٥۲) گویا جزوفایی مداح شوشتری میرزا عبدالرسول (مجلس۳:٦۷۸).

آغاز:

دگر در بوستان دهر یاری کرده ام
عجب نازك نهالی گلعذاری کرده‌ام

....

وفایی ساز گاری از برای خویش پیدا کن
که من کافر دلی ناساز گاری کرده‌ام

انجام :

مجنون شدم عشق سلاسل مویی — آهوچشمی غزالی وحشی‌خویی
درخنده مسیح ودرسخن جادویی — کافر صفتی ولی بهشتی رویی

۲ـ دیوان (۷۱ ـ ۱۲٦) ازنرگسی و غزل است و رباعی (تحفهٔ سامی ۱۱۵ ـ مجالس‌النفایس ۳۸٦،۲۳۸،۸۱،٦۵ ـ آتشکده ۲۲۹و۲۳٤).

آغاز:

بلاست چشم تو هرگوشه مبتلایی را
که دیده است بخواب اینچنین بلایی

* * * *

بسی ز اهل وفا نرگسی جفا دیدم
دگر چه عیب کنم بی وفایی را

انجام :

برفرق من آتش توفشانی و دلم — بر رهگذر غم تو نشانی و دلم
ازجورتوجان رفت تو مانی ودلم — من ترك تو گفته‌ام تو دانی ودلم

٤۰٦۳

شکسته نستعلیق محمدحسین انورعلی پسر نورالدین پسر محیی‌الدین مؤلف درروز پنجشنبهٔ ۱۲۹۲ ، عنوان شنگرف .
۱۵س ۷×۱۱ ، ۲۱۷گ ۱۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی ضربی مقوایی.

کلیات

اشعارورسالات محیی‌الدین محمدحسین شریف رونق علی شاه کرمانی نصیری است بدینگونه :

۳۰٤٦

آغاز: بسمله . دیباچهٔ بیاضی که حسب‌الخواهش یکی ازدوستان انشاء شده : تحایف شرایف جواهرسپاس بی‌قیاس که منشیان بلاغت نشان بپایمردی معاون معادن مفکر ماهرصنع قلاید عقاید بیان .

انجام :

هرصبح کند روی‌زمین اشکم‌نم   کاهسته خیال آن پری میتابد

٤۰٦٤

نستعلیق ٦ج۱/۱۲۵۷ درش۱که حواشی دارد بانشانهٔ « حاجی‌ملاجعفر ، جع» ، ش۴مورخ‌رجب ۱۲۴۵ ، ش۷و۸ نوشتهٔ محمدصالح‌بن محمدکریم ، ش۸ مورخ۱۰ج۱/۱۲۳۱ ، شماره‌های‌دیگرجز ش۱هم باید بخط اوباشد ، عنوان‌ونشان شنگرف ، پراکنده‌هایی‌نیز دربرخی ازجاهای‌این نسخه‌هست.

۱۵س۷×۱۲ ، ۱۸×۱۲ـ۱۵۷گ ، کاغذفرنگی‌سفید وکبود ـ جلدتیماج‌ترپاکی‌ضربی.

مجموعه

۱ـ ضیاءالهدی (۲ پ ـ ۸۰ پ) اززین‌العابدین‌بن ملامیرزا آقای مازندرانی دراصول دین بروش شیعی دوازده امامی‌وعنوان « نور » دارد . دران از رداسلام هنری

مارتن وقاهر العدو مؤلف دررد یهود ونصارا یادشده است (ص۵۰) وازرفتن اوبمکه‌از راه قسطنطنیه در ۱۲۵۰ (ص۶٤) .

آغاز: بسمله . و به نستعین . حمدله ... چنین گوید ... زین‌العابدین خلف مرحوم ملا میرزاآقای‌مازندرانی که این مختصریست دراصول دین مبین کـه از برای شایسته اطفال خودنوشتم ومهمات دین را درین مختصرسرشتم ... واین کتاب را ضیاء الهدی نام نهادم .

انجام : وآل ابراهیم انك حمید مجید .

۲ـ تنبیه‌الغافلین (۸۳ پ ـ ۱۰۷ر) از بهاءالدین محمد ابراهیم‌زندی (؟) (مشار ٤۵۰) دریك مقدمه ونه‌باب .

۳ـ جنگ (۱۰۷ر-۱۲۱ر) حدیثها است بعربی وفارسی .

٤ـ صیغ عقودالنکاح (۱۲۲ر ـ ۱۲٦پ) ازحاج ملامحمد جعفربن سیف‌الدین شریعتمدار والی استرابادی که در۱۲٤۵ بعربی ساخته است (طوس۵:٤٦٦ش۷٤٤).

۵ـ صیغ‌العقود والایقاعات (۱۲٦پ ـ ۱۳٤پ) ازهموبعربی .

آغاز: مانند ش۷٤۵ طوس (٤٦٦.۵) .

انجام : اذلیس ههنا موضع ذکرها ولله‌الحمد [علی] الدوام و علی نبیه و آله الصلوة والسلام .

٦ـ عقد نکاح (۱۳٤ پ ـ ۱۳٦پ) در اینکه نامهای فارسی باید در صیغهٔ عقد نکاح معرب شود (؟!) واینکه نامهای دیگر چگونه باید ادا شود .

آغاز: بدانکه درعقد نکاح ... باید باسلوب عربیت بخوانند .

انجام : مگربرمجنون وسفیهی که محتاج بنکاح باشد .

۷ـ صیغ عقود نکاح (۱۳۸ پ ـ ۱٤۳ر) از مجلسی دوم بفارسی ، صیغ طلاق دراین نسخه نیست .

آغاز: مانند ش۷۴۳ طوس (۵:۴۶۵).

انجام: وشقوق دیگر ظاهر است والله الموفق لکل خیر والسلام علی من اتبع (نیز ادبیات ۳۵۱ در آغاز و انجام).

۸ـ عقدالنکاح (۱۴۳ پ ـ ۱۴۵پ) بحثی است فقهی دربارهٔ این عقد بعربی.

آغاز: بسمله وبه نستعین. فائدة لیعلم ان الاحتیاط مهما امکن فیما تعارضت فیه الدلالة من الاخبار المعتبرة ... مطلوب.

انجام: فصلی الله علی سیدنا محمد وآله.

۴۰۶۵

نستعلیق سدهٔ ۱۲ و ۱۳،

۱۳س ۱۱×۱۷، ۱۶۳گ ۱۶×۲۱، کاغذ هندی ـ جلد تیماج عنابی مقوایی.

بحرالدرر

نصاب بزبان فارسی و تازی و هندی از طاهر نامی که برای خلف خان اعظم وسیدمسعودخان دستورملك ساخته است

آغاز افتاده.

صحابهٔ کرام و خلفای راشدین	این هر چهار یار نبی شاه مرسلان

....

از بعد اسم خالق و نام رسول گفت

این طاهر شکسته دل و منکسر لسان

این چامهٔ شکسته و سر واد ریخته

هندی و فارسی پی اطفال و کودکان

نی نی برای خوش خلف خان اعظم است

درویش شه نشان و گدایش توانگران

. . . . (پاره شده)

بکنند دعایی درحق این طاهر سگان

....

ای طالب نصاب ز طـاهر بیا تعال

اجلس‌نشین‌سوپشهه پراقرادری بخوان

پس بود روز گـار زمان سـکندی

دستورملك سیدی مسعودخان نشان

انجام :

سخت‌بشکوخیدوشخشیدندپای‌طاعتش

یا لطیف الطف بالطاف قدیم لایزال

ازمجرك .

۴۰۶۶

نستعلیق یحیی حسینی رضوی همدانی که حواشی او برسراسر این مجموعه هست برخی با نشانهٔ «لمحرره» و نام او در گ۲۷ر دیده میشود ، عنوان بزرشت آر .

د ۱س ۱۰×۱۶ ، ۵۶گ ۱۶×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج آریا کی ضربی .

مجموعه

۱ـ جامع الفوائد فی تسهیل المقاصد (۱ پ ـ ۲۵ پ) از پیر عبداللطیف بن پیراحمد اصفهانی، عنوانهای فصل‌ونوع ونکته وقول دارد و درآن یادشده ازجلد کی وجابر وصافی و اتحاد وملك او وصاحب‌الرسالةالکاملةو اوزاعی و درمکنون‌او واز رازی و ابن بشرون و ماریه دختر ساسانیةالملك القبطی ورسالهٔ او و ازلوح الذهب . این رساله گزیده‌ایست از اینگونه کتابها .

آغاز: بسمله. حمدله ... امابعد فان ... پیرعبداللطیف‌ابن احمدالصفاهانی‌یقول لما وجدت تفرق مسائل الصناعة الالهیة وتشتت مقاصدها من (فی) کتب‌القوم ... اردت

ان اضع کل مسئلة فی موضعها واجمع بین مایجب اجماعه فی محله وموقعه ...فالفت هذه الرسالة الشریفة الموسومة بجامع الفوائد فی تسهیل المقاصد و فیه فصول . . . فی تدبیر الحجر المکرم ، فی تدبیر ارکانها المفردة والمرکبة ، فی مباقل الحجر المکرم وسهولة حصول الحجر المکرم، فی حملانات ارکان الحجر ، فی قواعد طرح الاکسیر، فی فوائد التراکیب من اجزاء الحجر ، فی خواص الاکسیر ومنافعه ، فی منافع الحجر الغبیط وخواصه ، فی تدبیر خل الحکماء و مفاتیحهم ، فی موازین الاجساد السبعة.

انجام: فی یوم واحد کله منه بامر الله تعالی .

۲ـ المجموعة الکیماویة (۲۵ پ ـ ٦۵ پ) بعربی شاید از هم گرفتهٔ از کتابهای گوناگون مانند الترتیب والایضاح والمنفعة جابر بن حیان والجعدیة از گفتهٔ قیطلاش هندی وسخنان رازی وعثمان بن سریر تمیمی و فورفیون اسطوس و سقراط و برکات بن محمد مکی وغزالی و مجریطی و خالد بن یزید ملعون و امام جعفر صادق وماریه وجنید وطغرایی ومحمد قمری واحمد شناوی والبیان المجمل فی تدبیر الحجر وازتقریب وبرهان وشرح شذور وشرح مکتسب ونهایة المطلب جلدکی و کتابی سریانی در تدبیر حجر و سرمصون شیخ عبدالمجید مصری صاحب فتوحات غیبیه و شذور و الفردوس.

٤٠٦٧

نستعلیق ۲۰ ذی‌حجهٔ ۱۰۱۹ ، عنوان شنگرف ، جدول زرولاجورد ، باسرلوح.
۱۷س ۹×۱۵ ، ۲۹٦گ ۱۴×۲۴ ، کاغذ سپاهانی آهارمهره ـ جلد تیماج مشکی ضربی درون نخودی.

دیوان

ازانوری ابیوردی و بترتیب تهجی .

٤٠٦٨

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، آغاز و انجام افتاده .
۱۳س۷×۱۲ ، ۳۳۲گ ۱۴ × ۲۱ ، کاغذ سپاهانی متن نخودی حاشیه سفید ـ جلد تیماج مشکی مقوایی .

جنگ

شعرهای سرایندگان فارسی است بترتیب تهجی مانند :

ابوالفرج ، نظیری ، طبیب سپاهانی ، عرفی ، عصمت بخارایی ، انوری، سنایی ، ابوالعلی گنجه‌ای ، عبدالواسع جبلی، جمال‌الدین عبدالرزاق سپاهانی ، ظهیر فاریابی، حسن دهلوی ، مشتاق سپاهانی، طوفان هزارجریبی مازندرانی ، عاشق سپاهانی، فدایی کرمانی ، بدخشی بدخشانی ، قاضی‌شمس‌الدین طبیب ، آذربیگدلی ، سلمان‌ساوجی ، میلی ترك ، امید ، بنائی هروی ، شعلهٔ سپاهانی ، عمعق بخارایی ، ادیب صابر ترمذی بدخشانی، قطران تبریزی، سوزنی سمرقندی، مجدالدین شیرازی ، معزی‌سمرقندی، اشرفی سمرقندی ، طفیلی جلایر ، سیف‌الدین اسفرنگ ، شاپور تهرانی ، اثیرالدین اخسیکثی ، خبازی نیشابوری ، مجیر الدین بیلقانی ، اثیر الدین اومانی همدانی ، مجدالدین همگر شیرازی ، فریدالدین احول سپاهانی ، عارف تهرانی ، وطواط بلخی ، کمال‌اسمعیل سپاهانی ، بیخودی اوملو ، صدقی استرابادی ، رفیع‌الدین سپاهانی ، رفیق سپاهانی ، جلال الدین درکانی ، سیدحسن غزنوی ، اثیرالدین فاریابی ، فلکی شیروانی ، اوحدی مراغه‌ای ، انسی جنابدی ، شرف‌الدین سپاهانی ، محتشم کاشانی، سعدی شیرازی ، جنانی کرمانی ، عمادی شهریاری ، نجم‌الدین رازی ، طالب آملی ، اغاجی بخارایی ، قاضی نور سپاهانی ، مختاری غزنوی ، اشهری نیشابوری ، رودکی بخارایی ، سیفی نیشابوری . نسخه از نیمه‌های حرف الف است تا نیمه‌های حرف راء وغزل است وقطعه وقصیده و برای سنجیدن سبك شاعران بسیار سودمند .

۴۰۶۹

نسخ پنجشنبه ۵ ذی‌حجهٔ ۱۳۲۰ در روستای کوشك در ش۲ ، ش۱ بهمین خط ، عنوان و نشان شنگرف .

۱۷س ۷×۱۵ ، ۱۵۰گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی ضربی.

مجموعه

دیوان (۱ ـ ۷۱) از شهید یاشهیدا (ص۱۷و۳۰و۳۱و۶۹) نزدیك ۱۲۰۰ بیت رمثنوی است وغزل در توحید وتوبیخ دهریان ومطالب عرفانی واخلاقی .

آغاز: بسمله .

بنام خداونـد اقلیم عشق — که دارد جهان زیر دیهیم عشق

که یکجلوه ازغیب درپیش داشت — جهان تا جهان واله خویش داشت

انجام :

بهشت جاودان دادیم اورا — نعیم آن جهان دادیم اورا

۲ـ خسروشیرین (۷۱ـ۲۹۳) از کوثری غره باغی (ص۷۷ و۸۱ و ۱۵۰ و ۱۵۴ و۱۹۸و۲۱۸و۲۹۰) است نزدیك به ۳۸۰۰ بیت .

آغاز:

بنام آنکه شمع دیده افروخت — بنور دیده ام نظاره آموخت

ز جام عشق دلرا سرخوشی داد — بمژگان بتان مردم کشی داد

انجام :

که مدهوشی ز هشیاری بود به

گدایی زین جهانداری بود به

۴۰۷۰

نستعلیق وشکسته نستعلیق یکی ازدوستاران شاعرکه درجوانی درتبریز پیش‌ازروز پنجشنبه ۱۴ ذی‌حجه ۱۳۰۵ که درتهران میزیسته است ازروی نسخهٔ نادرستی‌آن را نوشته وسپس مقداری‌دیگر بران افزوده ودرشهرتهران دررجب ۱۳۳۱ ازروی نسخهٔ دیگر تااندازه‌ای آن راتصحیح‌کرده است ، جدول شنگرف ، غزل ترکی بهارشیروانی وغزل فارسی لعلی ایروانی درپایان دریك‌صفحه‌هست.

۱۳س ۸×۱۵ ، ۱۴گ۳۵۰ ×۲۱ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج عنابی‌ضربی .

دیوان

از عباسقلی‌خان مظهرخویی‌تبریزی سرایندهٔ سدهٔ ۱۳ (دانشمندان‌آذربایجان ص۳۴۹ - مشار۷۵۷).

۴۰۷۱

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱، جدول‌سرخ ، صفحات زرپاشی‌شده.

۱۳س ۸×۱۵ ، ۱۲گ۳۱۱ ×۱۹ ،کاغذ‌ مدن و حاشیه و رنگین رنگارنگ - جلد روغنی درون و بیرون وفرسوده .

دیوان

ازخاقانی شروانی است

۴۰۷۲

نستعلیق اسکندربن بهبود درروزیکشنبه ۳۱محرم ۱۱۱۹ ، عنوان ونشان ورقم شنگرف،درپایان هشت صفحه پراکنده‌های نجومی‌است.

۲۱س ۸×۱۸ ، ۱۳گ۳۹۹ ×۲۱ ،کاغذ سپاهانی - جلدتیماج‌سبز.

حل وعقد

ازقطب‌الدین عبدالحی لاری که دردومقاله وخاتمه و در روز سه‌شنبه ۱۸ محرم

۱۰۹۳ ساخته است (ف۸۸۳ ـ استوری ۲ : ۸۷) نام مؤلف دراین نسخه « قطب الدین عزالدین عبدالحسین الزاهدی الکبیری الحسینی اللاری» آمده است.

٤۰۷۳

نسخ ۱۳٤٦ ، ترجمهٔ دعاها ریز ترزیرسطور بشنگرف ، عنوان و نشان شنگرف.
۱٦س۵×۱۱ ، ۲۱۳گ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی ضربی‌مقوایی.

ترجمهٔ مفتاح الفلاح

از آقاجمال‌الدین محمد خوانساری (منزوی ۱:۳۹)

٤۰۷٤

نسخ محمدرضی‌بن‌محمدشریف سپاهانی درسدهٔ ۱۱ ، عنوان‌و نشان‌شنگرف ، جدول‌زرولاجورد، بلاغ مقابله دارد ، نسخه ازآن حاج شیخ‌ملک‌محمد بوده باخط ومهرگویامورخ۱۲۵۷.
۱۵س٦×۱۴ ، ۳۵گ۱۴×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌مشکی.

تحفة الابرار

از مصطفی‌بن ابراهیم تبریزی قاری (۱۰۰۷ـ۱۰۸۰) که درسپاهان بسال۱۰٦۷ بنام شاه عباس دوم‌ساخته‌است . او نخست « رسالهٔ کبیر مسمی به تحفة‌القراء درقرائت عاصم در حرمین الشریفین تالیف کرده » بنام « شاه عباس ثانی » و « چون عبارت و کتابت تطویل داشت جمعی را سبب کثرت علایق وعوایق وقت وفرصت‌آن نبود که رجوع بآن نموده ازآن بهره‌مند ومستفید کردند » از اینرو میرزا محمد شفیع منجم وفرزندش میرزا محمد مقیم منجم دستوردادند که‌او « رسالهٔ‌صغیری درتجویدبنویسد» که « ازبرای‌آموختن ودانستن‌بهتروجهت حفظ وضبط‌آسانتر باشد» واوبدستوراینده « رساله‌ای درواجبات ومستحسنات تالیف نمود» و تحفة‌الابرار نامید دریك مقدمه در

بیان فضیلت وتلاوت قرآن و آداب تعلیم آن ودو باب نخستین در بیان مخارج و لوازم آن در پنج فصل دوم در بیان مستحسنات قرائت در پنج فصل که پنجمین آن درسه مقصد است (ذریعه ۳:۴۰۷ ـ استوری ۱:۴۳ ـ نشریه ۱:۱۳۳) .

آغاز: رسالهٔ تحفة الابرار درتجوید تصنیف مولانا مصطفی قاری تبریزی سلمه الله. بسمله . شکروسپاس وستایش بی‌قیاس مرقادری وحکیمی را سزد که بمقتضای قدرت کامله و اقتضای حکمت بالغه ارسال رسل و انزال کتب برماضعیفان و گنه کاران نمود .. چنین گوید ابن ابراهیم مصطفی القاری .

انجام : وتالیف این رساله درسنهٔ هزاروشصت وهفت بعد ازمراجعت ازحرمین بایران در... اصفهان در ... رمضان واقع گردید و غرض ازتألیف این رساله آن بود که همه [شیعیان] ازان منتفع گردند ... و درعقبی همه را حشر باائمهٔ هدی باد بحق محمد وآله الامجاد الحمدلله اولا و آخرا وظاهرا وباطنا وصلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین .

۴۰۷۵

نسخ سدهٔ ۱۳و۱۴ ، عنوان درشت‌تر ، نشان شنگرف .
۱۴س ۱۳×۷ ، ۹۶گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی آبی ـ جلد تیماج تریاکی .

جنگ

بفارسی و عربی و بیشتر اخبار است ویادداشت مانند دانشمندی ازسدهٔ ۱۳و۱۴ وشعرفارسی هم دارد . درآن از طهارت شیخ مرتضی یاد شده است . درشانزده مجلس است :

مدح الادب ، الطیب ، اقسام الطیب ، اقسام طیب الجنة ، عقاب من عمل بمعصیة وثواب من رضی بحسنه ، آداب الدفن ومواضع جواز النبش ، الصید ، الحلال و الحرام

من‌صیدالبحر ، السبق ، الرماية ، العقل العزیزی والکسبی ، حیل‌الجایزة ، الکسوف ، الاذان ، تفسیر آیة اصطفی ، ذم اهل الرستاق .

٤٠٧٦

نستعلیق عبدالباقی‌درسدهٔ ۱۴ ، عنوان شنگرف ، در۴۲ پ - ۴۳ ر بندیست درمصادرمزیدعربی باترجمهٔ بفارسی .

۱۹س۹×۱۵ ، ۵۱×۲۲ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج قهوه‌ای مقوایی.

مجموعه

۱ـ المصادر (۱ پ ـ ٤۲ پ) اززوزنی (فرهنگنامه‌هاص۳) .

۲ـ رساله درنحو (٤۳ر ـ ۵۱ر) درچند فصل است .

آغاز: بسمله وبه نستعین . حمدله ... بدان ارشدك‌الله تعالی که این مختصری است مضبوط درنحو که‌مبتدی رابعد حفظ مفردات‌لغت ومعرفت اشتقاق وضبط مهمات تصریف بآسانی بکیفیت ترکیب‌عربی راه نماید وبرمعرفت اعراب وبناسوادخواندن توانایی دهد .

انجام: نون تاکید ... دوقسم است خفیفه چون اضربن و ثقیله چون اضربن

٤٠٧٧

نستعلیق درویش علی نبوی درشب‌آدینه نیمهٔ رجب ۱۰۸۷ دردمشق شام ، عنوان‌ونشان‌شنگرف ، در۲۱۵ص.

۱۷س٦×۱۴ ، ۱۰۸-۱۲×۲۰ ، کاغذ استنبولی - جلدتیماج قهوه‌ای‌ضربی‌مقوایی‌بالولا.

شرح گلشن‌راز

ازبابا نعمة‌الله‌بن محمود نخجوانی که در۹۰۲ درگذشته و درآق شهر قرامان میزیسته است .

(دانشمندان آذربایجان ۶۱و۳۳۷ – چلبی ۳۲۸:۲ – ذریعه ۲۶۹:۱۳)

شرحی است براین رساله وآمیخته با آن.

آغاز چنانکه دردانشمندان آذربایجان آمده‌است: هویقول الحق و هو یهدی السبیل وماتوفیقی الابالله آغاز سزاوارعندلیبان خوش‌الحان یقین وعرفان‌وسرداستان قمریان بلندآشیان‌روضهٔ تحقیق وبیان‌وابتدای مقال پرذوق وحال طوطیان‌شیرین‌زبان عرصهٔ کشف وعیان حمد وثنای پادشاهی لایق وسزاواراست که پرتو آفتاب عالمتاب جمالش از چهرهٔ هرذره نمایان وهویدا است ولمعهٔ رخسارهٔ غرای اوست که‌برصفحات جهان ظاهروپیدا است ولله نورالسموات والارض.

این نسخهٔ ما چنانکه آقای‌باستانی درص ع نوشته ازهمین‌نخجوانی‌است. بندهای متن درآن پس از «قوله» میاید وسپس شرح آنها است.

آغاز نسخهٔ ما: تیمنا وتبرکا بذکره وصلوته علی حبیبه ونبیه ورسوله‌محمد وآله واصحابه واولیائه اماتوحید حق سبحانه وتعالی بروفق سئوالات اولابیایددانست که الله را سه اعتبار کرده‌اند بحسب‌اعتبارمعتبر: اول آنك هیچ رافرانمیگیرد، دوم آنك بعضی را فرا می گیردبرون‌بعضی، وسوم آنك همه را فرا میگیرد.

انجام:

بچشم منکری منگردروخوار　　　　که گلها گرددانددرچشم‌توخار

یعنی: درین کتاب گلشن بچشم انکارمنگراگرهاناکه بنگری، همه‌نیکهاش ترا بد می‌نماید. قوله:

نشان ناسپاسی‌ناشناسیست　　　　شناسایی‌حق‌درحق‌شناسیست

یعنی: میگوید نشانهٔ شکرناکردن دلیل جاهلی‌است، معرفةالله درحق مردم گزاردن وشکر کردن‌است.

قوله:

غرض زین‌جمله آنست‌تا کنندیاد　　　　عزیزی گویدم رحمت برو باد

۳۰۵۸

بنام خویش کردم ختم پایان　　　الهی عاقبت محمود گردان

٤٠٧٨

نسخ درشت وریز ازسدهٔ ۱۱و۱۲ ، جدول وعنوان ونشان شنگرف .
سطر گوناگون ۱۱×۱۵ ، ۱۵ـ۳۸۱×۲۰ ،کاغذ استنبولی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

مجموعه

۱ـ شرح القصائدالسبع العلویات ابن ابی الحدید (۲ ر ـ ۳٤ پ)ازسیدصفی الدین محمدبن حسن بن ابی الرضا فضل الله بن الحسین بن علی علوی راوندی بغدادی که در دیباچه میگوید من این قصاید را نزد استادم شمس الدین ابی محمد محفوظ بن وشاح درخانه اش درحله در صفر ٦٨٠ خوانده ام وآنها را از سرایندهٔ آنها برایم روایت کرده است یا از خود محفوظ بن وشاح حلی یا ازسیدمحمدعلی نگارندهٔ مدارك که درتهران دوبار۱۲۷۲ و ۱۲۸٤ باشرح معلقات زوزنی و قصیدهٔ اشکنوانیه و برده بچاپ سنگی رسیده است . شرح بنام راوندی در ایران بسال ۱۳۰٤ ودرصیدا بسال ۱۳٤۱ چاپ شده ونامش التنبیهات علی معانی السبع العلویات است وشرح حلی بنام غرر الدلائل است این نسخه دیباچه ای ندارد (ذریعه ۳۹۱:۱۳ ـ طوس ۱۷۹:۳ ش٦۹ ـ مستدرك ٤٤۷:۳).

۲ـ جنگ (٤۳ر-٦۹پ) بعربی : شعری چند از سرایندگان قدیم عرب سپس قصیده ای درستایش خلیفه سلطان (٤۱ر-٤۲پ) ازمحمدمحسن سلیمی مازندرانی بخط خوداو وقصیدهٔ طاهر (٤۳ر ـ ٤٤پ)وقصیده وشعرهای : ابن ابی حجله ، سیدی احمد بدوی ، یزیدبن معاویه ، شیخ حاجری ، شیخ صیداوی ، سیدعلی بن وفا ، حریری با دوشعر بعنوان « مقام پنجگاه ، میخانه » ، ابن مسعود ، ابن مطروح (٤۵ر ـ ۵۳ پ) سپس دعایی ازشمس المعارف الکبری ازمحیی (شرف)الدین احمدبن علی قرشی بونی (مجلس ٤٦۰:۲ ـ معجم المطبوعات٦۰۸) ودعوة سورة یسن وقصیدهٔ شیخ علوان حموی

ومخمس ابی‌مدین وانشاءِ عبدالقادر گیلانی و شعر سیدابوالفتح‌بن وفا و ابن رفاعی و قصیدهٔ ملامجنون‌بن محمد دربارهٔ طرابلس (۵۳ پ ـ ٦۹ پ) .

۳ـ رسالة فی دائرةالنجم (۷۰رـ۸۱ر) بعربی که دردمشق ساخته شده ومسجع وبسیارشیوا ودرآن‌نخست ازاین شهرستایش‌و وصف‌شده‌وسپس گله‌ایست‌از روزگار و « دایرةالنجم » که قصیده‌ایست درستایش‌شیخ‌الاسلامی گویا بنام‌نجم‌الدین‌و دردایره‌ای شگفت‌ومرموز باحل آن‌ویک‌موشح‌وقصیده‌ای‌بنام‌سلسلةالرمل‌درستایش‌مخدوم .

آغاز افتاده ونامی‌بدان‌داده‌نشده : وحلم علی‌العقل بالاقرار بالتوحید لماقامت آیاته البینات .. وبعد فلماانخت بدمشق الرکاب والقیت العصاء والجراب.

انجام : والحمدلله علی بلوغ‌المرام والصلوة علی‌اشرف الخلق مولانا و سیدنا محمدعلی‌آله وصحبه‌والسلام .

٤۰۷۹

نستعلیق سدهٔ ۱۳ وتصحیح شده ، عنوان ونشان شنگرف ، حواشی‌فتوایی دارد.
۲۲س۸×۱۵ ، ۵۵گ۱۱×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قهوه‌ای مقوایی.

وجیزه

درنماز وبفارسی و گزیدهٔ ازتحفةالابرارشفتی از حاج ملامحمد جعفربن محمد صفی فارسی‌آباده‌ای سپاهانی درگذشتهٔ ۱۲۸۰ در بیش از نودسالگی (ص ع‌ـطوس ٦۳٦:۵ ـ مشار۱٦۲۵).

٤۰۸۰

نستعلیق ۱۸ شعبان ۱۰۸۵ ، عنوان ونشان شنگرف ، درپایان بندیست تاریخی‌بفارسی‌وشعرهای زلالی ، عبدالله‌بن نجم‌الدین قندهاری می‌نویسدکه نسخه درقندهار در۱۲۴۴ ازکتابهای‌ملاسیف‌الله‌افغان صفی بمن رسیده است ، بامهر۱۲۰۴(ص‌ع) .

۳۲ س۵×۱۲ ، ۳۵گ۱۰×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سوخت قهوه ای گرد سرخ ضربی ومقوایی.

شرح رباعیات

ازجلال‌الدین محمد دوانی بررباعیات خود او (ذریعه ۱۳:۲۷۹ ـ ف ٤٦٤).

٤۰۸۱

نستعلیق حسین بن میرزامحمد رسول خوشنویس اسکویی درروزسه‌شنبه ۱۷ ذی‌قعدهٔ ۱۲۹٦،عنوان ونشان شنگرف

۱۷س۹×۱٦ ، ۵۳گ۱۴×۲۳ ،کاغذفرنگی ـ جلدتیماج عنابی

یوسفیه

از حاج‌میرزا هادی‌بن ابوالحسن شریف نایینی (مشار۱٦۸۸) در تفسیر سورهٔ یوسف وداستان یوسف آمیختهٔ باداستان حسین(ع)بفارسی .

٤۰۸۲

نستعلیق سدهٔ ۱۴.

۱۴س۷×۱۴ ، ۳۵گ۱۴×۲۱ ،کاغذ فرنگی نخودی ـ جلدتیماج سرخ‌ضربی

مجموعه

۱ـ دیوان (۱ ـ ۵۷) ازمیرزا محمدعلی زنگنهٔ گلشن شیرازی (ش ٤۰۹۵ ـ مجمع‌الفصحا ٤۲٦:۲) نزدیك به ۸۰۰ بیت ازقصیده وغزل وترکیب‌بند ورباعی وماده تاریخ ۱۲٦۷و۱۲۹۷باقرضیهٔ او . قصایددرستایش فرهادمیرزا معتمدالدوله وفرزندوی عبدالعلی میرزای عبدی است .

آغاز: بسملة وصلعمة یمهدة جعقدة . بسمله .

بیار ساقـی آن آب آتش آسا را

بیاد بـرده خاك غم دل ما را

....

ترا چه حد که زبان آوری کنی گلشن

چه حد پشه کـه گویـد ثنای عنقا را

انجام افتاده :

اصبحت یا قوم فی البله ان معترما

یستوجب المرر اولافاه اعسار

۲ـ دیوان (۱ ـ ۸) از عبدالعلی میرزای عبدی فرزنـد فرهاد میرزا نزدیك به ۱۲۰ بیت‌غزل . او از پیروان شاه نعمةالله بوده و در ۱۲۸۵ ـ ۱۳۰۰ میزیسته است (ذریعه ۷۰۵:۹) .

آغاز: من نتایج طبع وقاد ... شاهزاده معتمدالدوله عبدالعلی‌میرزا روحی‌فداه.

با ما زچه رو داری امشب سرجنگ‌ای‌دل

با آنکه دوصدره‌خوردپای‌توبسنگ‌ای‌دل

....

گر پرتوی از رویش بر بام و درت افتاد

عبدی بفدایش کن بی هیچ درنگ ای دل

انجام :

در بر غمزهٔ چشمت چکنند عبدی زار

که بشوخی گرو از دیدهٔ عبهر بردی

٤۰۸۳

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، باسرلوح‌زرین ، جدول‌سبزومشکی

سطر گوناگون ۸×۱۳، ۲۶۴گ ۱۴×۱۹، کاغذفرنگی ـ جلدمقوا گردوعطف‌ودرون تیماج‌تریاکی‌ضربی.

جُنگ

بایك دیباچه وسه نامه وشعرهای سرایندگان فارسی زبان بدینگونه:

مومن ۸، محتشم ۱۳، واعظ ۳۲ـ۶۴ (غزل)، عرفی ۶۸، قصاب ۶۹، فیاض ۷۲، کمالای مازندرانی ۷۲، نوید ۷۴، رابط ۷۵، نجیب ۷۷، عشق (؟) ۸۱، ساجد(بخط محمودبیگدلی)۸۳، ۸۷، ۱۱۰، تحسین ۷۴، بیان ۷۸، اوجی، فغانی ۸۵(بخط عبدالله)، نثاری ۸۶، تایب ۹۱، وحید ۹۱، میرزا داود ۹۱، نظیری ۹۲، نجات ۹۷، افسر ۹۷، خسرو ۱۰۲، قاسم ۱۰۵، کلیم ۱۰۶، حسنعلی بخط خوداوبرای میرزاعبدالله ۸۰،

باشعرهای ترکی: آشنا ۱۵، رجایی ۱۲۱، رسول ۲۵، رضا ۳۱، سعید ۱، سلیم ۱۱۳ سلیمی ۳۰. نیرمرثیه‌ای بترکی ۹۹.

آغاز: این نه مجموعه‌ایست بل مجمعی است ازالفاظ و معانی رنگین و این نه بیاضی است بل سوادی است اززلف ورخسارحورالعین.

۴۰۸۴

نستعلیق سدهٔ ۱۴.

۳۴س ۸×۱۷، ۱۷۵گ ۱۳×۲۰، کاغذ فرنگی ـ جلد پارچهٔ ترمه‌ای گردوعطف ودرون تیماج مشکی ومقوایی.

تحفة المجالس

از عبدالرحیم بن آقاحسین بن علی رضاخان بن میرزا شفیعا بن میرزا رفیعا بن میرزا هادیا بن میرزامنیعا درسر گذشت پیامبر دریك مقدمه و دومقصد و خاتمه. در ذریعه (۳:۴۶۶) ومشار(۳۷۰) واستوری(۱:۲۱۶) همین کتاب دریك مقدمه وچهارده مقصد دانسته شده وازسلطان محمدبن تاج الدین حسن بن سیف الدین استرابادی و آمده که

آن درتبریز و تهران چندین بار بچاپ رسیده است .

درنسخهٔ ما (ص۵) نام مؤلف همانست که یادشده و آغازآن مانند آنچه که در ذریعه دیده میشود وشعراوهم‌دران هست . درص۷منابع کتاب برشمرده شده است از کافی تاجلاءالعیون و آثاراحمدی وانجام‌آن درسر گذشت امام رضا است .

۴۰۸۵

نستعلیق ۱۲۹۷-۱۳۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف .
۱۹س۸×۱۳ ، ۱۱۰گ۱۴×۲۰ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قهوه‌ای.

جنگ

گرداوردهٔلسان‌الاطباءحسن‌بن میرزاعلی طبیب متخلص به «خفایی»و«حکیم» ازدانشمندان سدهٔ ۱۳ در۱۲۷۹ـ ۱۳۱۱ (ص۷۶و۱۹۸) اومؤلف زبدةالتجارب(ص۳۰) است . چندین اثرازخود او ودیگران دراین جنگ دیده‌میشود مانند :

۱ـ چند بیتی‌بعربی از گمنام وازشیخ بهایی (ص ع) .

۲ـ قصیدهٔ میمیهٔ ضمریه ابن‌فارض‌ونونیهٔ بستی وشعرابن‌الرومی ومتنبی‌وقصیدهٔ لامیه‌ای بعربی که درپایان هربیت کلمهٔ «خال» آمده ونامهای چندیه بندربوشهر در آن دیده میشود باتفسیربرخی ازلغات‌آن : (علام‌سقی خدیك من خفك الخال ـ امن ربوات اللول لاح لكالخال) وقصیدهٔ عینیه :

یا رسم لارسمتك ریح زعـزع
وسرت بلیل فی عراصك ضروع
(۱ـ۱۵)

۳ـ فرهنگ کوچکی فارسی بفارسی (۱۷ـ۱۸) .

۴ـ فهرست کتابهای ملکی همین لسان‌الاطباء (۲۹ـ۳۰) .

٥ـ رسالهٔ قافیه (٣١ـ٣٦) .

آغاز: بسمله . بدانکه قافیه عبارت است از مجموع آنچه تکرار میکنند در الفاظ متشابهة الاواخر بالفظی متغایر المعانی که واقعند در آخر مصارع یا بیتها یا در چیزی که بمنزلهٔ آخر باشد بشرطی که آن مجموع اوحروف وحر ذاتی باشد که آن را حروف وحرکات قافیه گویند .

انجام : آن را خدوه نام کرده‌اند .

٦ـ شعرهای عربی متنبی ودیگران (٤١ـ٤٢) .

٧ـ شعرهای فارسی : جمال ، میرزاصادق ، شیدا ، قاآنی (٤٣ـ٤٥) .

٨ـ رساله درعروض گویا ازسیفی (٤٧ـ٧٥) .

آغاز: فصل دربیان حروفی که ملفوظند ومکتوب نه .

انجام : تقطیعات بحور که بعدازین میآید انشاءالله تعالی تمام ختم الکلام.

٩ـ انشائی بفارسی (٧٧ـ٨٩) گویا ازخود « حکیم » و بنام فتحعلی‌شاه.

آغاز:

ای همه هستی زتوپیداشده	خاك ضعیف ازتو تواناشده

... خوشترین نوایی که عندلیب نغمه سرای زبان دربوستان سرای جهان بدان دستان زن ... حمد وسپاس دادارجهانداری‌است .

انجام افتاده: مردی که درمصاف زره .

١٠ـ نامهٔ فقیهی گویاحاجی اشرفی بلسان الاطباء (٩١) ویك نـامهٔ دوستانهٔ دیگر (٩٢) .

١١ـ منشآت دوستانه ودیوانی فارسی (٩٣ـ١١٣ و١٤٠ ـ ١٥٦) در اینجا ها منشآتی ازخود حکیم هم هست .

١٢ـ شعرهای چند شاعرفارسی زبان (١١٤ـ١٢٢).

۱۳ـ پاره‌ای از قابوس‌نامه (۱۵۷ـ۱۷۱) .

۱٤ـ شعر میرزا عباس خان ادیب (۲۰۱ـ۲۰۲) .

اینها است شعر ونثر ساختهٔ خود لسان‌الاطباء :

یا شهر ذی‌الحجةفاخرا اشهرالحرم　　مما ضمنت من الایات و الـرسم

٤۸ بیت ص۱۵ـ۱۷

دوشم ببردرآمد خندان وخشمگین　　یاری که‌سالها دل وجانم بدش‌رهین

۸٤ بیت ص۱۹ـ۲٤

دوش ازپی‌تعظیم خداایزدداور　　باخاطرمجموع ودل‌ازغیرمطهر

۱٦۵ بیت ص۲٤ـ۲۸

دوش مرا هاتفی ز عالم بالا　　دادندا کای انیس‌بسترغبرا

۱۰٦ بیت‌ص۳۷ـ۳۹

دوخت گیتی‌بهراندامم‌لباس قیروار　　ابره‌اما تم آسترغم‌تکمه‌اشك‌بیشمار

۸ بیت ص٤۰

یارآن‌است که‌یاردل وهم‌جان‌باشد　　رنجهای تن وجانرا‌همه‌درمان‌باشد

۱۹ بیت‌ص٤٦

ان‌البضاعةمزجاة وعیشی مقلل　　والعذر عند کرام الناس مقبول

٤ بیت ص۷۵

تابحق‌روی نیازودل ریش‌آوردم　　لعل‌نوشینش‌بلب‌بیغم‌نیش‌آوردم

۹بیت ص۷۵

مدیحةانشدها لسان‌الاطباء فی مراسلة ارسلها الی جناب حجة الاسلام اشرفـی مدالله‌تعالی ظله علی‌المفارق فی سنة ۱۳۱۲ .

دراین قصیده مطلع را ازهاتف‌آورده وخود بعد از سه بیت چنین میگوید:

ازبکم مطلع مدیح ترا　　کرده سرقت زهاتف ظلقان

و مطلع مدیحه‌ای که‌ازهاتف آورده‌اینست:

ای‌فدای‌تو‌هم دل‌وهم‌جان وی نثار رهت‌هم‌این وهم‌آن

۳۹ بیت‌ص ۷۶

مجلسی‌بهرتوآراسته‌ام جمله اصحاب صفاخواسته‌ام

۵ بیت‌ص ۹۱

درص ۱۵۵ـ۱۵۶ شعرهاایست که‌درنامه‌ها بکار برندباچندنامه‌ازهمین «حکیم».

درص ۱۷۴ـ۱۹۸ شرح قصیدهٔ « فخرالقضاة رازی »دیده‌میشود

آغاز: بسمله .

بـال مرصع گشاد مرغ ملمع بدن

اشك زلیخابریخت‌یوسف گل‌پیرهن

بال مرصع افق شرقی را میخوانند.

انجام :

قاضی رازی بگفت بعد چهل سال این

پیر نگشته هوا از کـرم ذوالمنن

بحر مفاخر بخوان تا که تفاخر کنی

مفتعلن فـاعلات مفتعلن فـاعلات

قدتم القصیدة المنسوبة الی فخرالقضاة الرازی فی شهررمضان‌المبارك من‌شهور سنة ۱۲۷۹ کاتب حروف و اشعاررا فضولی بخاطررسیده بعضی اشعاررا محملی شرح نموده ... کتبه ... حسن‌الطبیب ابن میرزاعلی‌الطبیب الطهرانی.

درص ۱۸۶ منظومهٔ هزل آمیز در هجو وزیران زمان در ۱۴ بیت نیز سه بیت فارسی اوهست .

درص۱۹۹ نامه‌ای بعربی است که بدینگونه پایان می‌یابد « من تحریرات اقل العباد لسان الاطباء » .

درص۲۰٤ ـ ۲۱۵ نامهٔ عاشقانهٔ روز کارجوانی اوست بمعشوقهٔ خود به نثر و نظم بایك بند مثنوی در ۳۳ بیت ویك قصیده در ۱۲ بیت وغزلی در ۱۳ بیت و با دو بیت دیگر.

درص۲۱٦ـ۲۱۸ نسخهٔ معجون است ویك نامهٔ دوستانه وشعر فارسی ویك مرثیهٔ فارسی.

٤۰۸٦

نسخ عبدالکریم در ۱۱۳۵ در سه برگ آخر ، دیگر برگها نسخ کهن و گویا از سدهٔ ۹ و ۱۰ ، عنوان شنگرف ، باسر لوح لاجورد وزرین آراسته ، جدول لاجورد ، تصحیح شده ، باحواشی « منه ، عبدالغفور لاری ، احمد » بافهرست نامها دوبار دومی از پاستانی بترتیب تهجی ، در ۷۰۴ ص ، نسخه در ۱۲۱۴ از آن ابراهیم بن اسماعیل بوده است ، با مهر سعد ۱۱۱۹ .

۱۹ س ۹×۱۵ ، ۲٦۰ گ ۱۵×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سبز مقوایی تازه.

نفحات الانس من حضرات القدس

از جامی است (ش ۱۳۷۷ ـ استوری ۱: ۹۵٤ و ۱۳٤٤ ـ مشار ۱۵۹۲)

٤۰۸۷

نستعلیق وشکسته نستعلیق وسیاق مورخ ۱۲۴۱ جدول مشکی ، باحواشی پاستانی راد ، در ٦۰ ص. سطر چلیپا در سه ستون هریك پنج بیت ۱۲×۱۷ ، ۳۲ گ ۱۸×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا.

فتحنامهٔ انجمن جعفری ورامین

بنظم بسیار سست نزدیك به ۹۰۰ بیت از نقی ورامینی دوستار محمد علی شاه ودشمن آزادی ودستگاه مشروطیت مورخ ۱۳۲۵ ق ودربارهٔ وقایع آن سالها از بنیاد گرفتن مجلس (: یك جرگهٔ نامسلمان) و کشته شدن اتابك تا نارنجك انداختن برای محمد

علی‌شاه در خیابان لختی . این مرد ازمردم امام زاده جعفرورامین بوده که باا وهمرای بوده اند و انجمنی فراهم کرده بنام « انجمن اتحادیهٔ جعفری » و « انجمن خان باور کبود گنبد » و « انجمن ورامین » و « انجمن جواد آباد » وبکمك شاه بتهران رفته و خلع حاکم مشروطه خواه و چند تن دیگر را خواسته بودند وسر انجام هم بمقصود رسیدند وآن‌جا هم تا مدتی‌پناهگاه استبداد خواهان بوده است . دوساقی‌نامه‌هم‌در آن هست وتخلص « نقی » نیزدرآن دیده میشود .

آغاز: کتاب فتحنامهٔ انجمن اتحادیهٔ جعفری ورامین . بسمله .

بحمد خدا نطق انشا کنم صفات الهی من انشا کنم

انجام : لطف خدا است .. پشت سپاه لشکر ... (پاره شده) .

٤٠٨٨

اسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، حواشی بالشانهٔ « جم ، جم ره ، منه ، ع ره » .
۱۶س۴×۱۰ ، ۱۵۳گ۱۰×۱۷ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج قهوه‌ای.

حاشیهٔ لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار

حاشیهٔ نخستین‌ملاجلال دوانی است برحاشیهٔ میر سید شریف گرگانی برشرح قطب رازی برمطالع ارموی (طوس ٤ : ٤٧٤) .

٤٠٨٩

نسخ ع۱۰۵۴/۲ در « ییلاق جبل‌الریك قریب خان میرزاد » در ش۱ ، ش۲ بهمین خط جز در سه صفحهٔ آخرکه محمد موسوی در۴صفر۱۳۴۲ق‌نوشته است ، عنوان و نشان شنگرف، درنسخه شعرهای فارسی نیزهست.

۱۳س۴×۹ ، ۱۱۵گ۹×۱۳ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج سبز.

۳۰۶۹

مجموعه

۱ـ مسار الشيعة فى التواريخ الشرعية عن الائمة المهدية (۱ ـ ۴۷) از شيخ مفيد (ف ۱۵۲۸) .

۲ـ لوامع (۵۳ ـ ۲۲۸) از جامى در شرح قصيدهٔ ميميهٔ خمريهٔ ابن فارض (ف ۴۸۷) .

۴۰۹۰

نستعليق ع۱۱۱۳/۳ ، عنوان درهامش ومتن ونشان شنگرف ، بادوسرلوح زرين آراسته‌وجدول زرولاجورد ، دوصفحهٔ نخستين‌زراندود ، دوصفحهٔ آغاز «الفصل الثالث فى العلة والمعلول» زرافشان وحاشيه‌سازى شده ، حواشى بانشان « منه ره ، ع الله ، عبدالله ره» نسخه شاهانه‌ايست، نسخه‌دردست محمدباقرهزارجريبى وپسرش محمدرضا وپسرش آغاعبدالله بوده است .

۱۸س ۵×۱۰ ، ۱۶۹گ ۸×۱۴ ، كاغذ سپاهانى ـ جلدتيماج مشكى‌ضربى‌ترلجى‌مقوايى.

حاشية شرح التجريد

حاشيهٔ قديم ملاجلال دوانى‌است‌بنام ابوالفتح سلطان خليل‌بهادرپسرحسن‌بيك (ش ۴۰۱۷ ـ ف ۲۳۳) .

آغاز: مانند نسخهٔ ش ۵۰۳ طوس (۸۰:۴) وديباچه را دارد .

انجام: وفى دفع الاخيرمناقشة لطيفة فتدبر (تم‌تم) .

۴۰۹۱

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان ونشان شنگرف.

۱۵س ۶×۱۱ ، ۷۵گ ۱۰×۱۷ ، كاغذ فرنگى ـ جلدتيماج مشكى‌ضربى .

مجموعه

۱ـ شرح المناجات الخمسة عشر (۲ پ ـ ۴۳ پ) شرح وترجمهٔفارسی‌پانزده مناجاتی است که به امام زین‌العابدین نسبت میدهند ازعبدالعلی برای‌بزرگی (نیمهٔ دوم سدهٔ ۱۳) .

آغاز: بسمله . حمدله . . . اما بعد امیدوار بفضل خداوند غفار عبدالعلی نام بی‌مقدار گوید .

انجام : و کرم دارنده تر از همهٔ کرم داران و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا .

۲ـ ترجمة عديم‌الادب فی دعاء شهررجب (۴۴ پ ـ ۷۴ر) شرح وترجمه‌است ازعبدالعلی که درنوروز ورجب ۱۲۷۱ برای بزرگی بنام محمد باقرساخته است.

آغاز: بسمله . حمدله ... اما بعد ... عبدالعلی گوید که چون حسب الامر . . . محمدباقر ... براین فقیر ... لازم گردید ... که دعای ... رجب ... را ترجمهٔ مناسب با احوال وی نماید ... امتثال این معنی را نمود و دراین زمان تعطیل . . . و هوالنوروز الواقع فی هذا الشهرالعزيز من سنة احدی وسبعين وماتين بعدالف . . و اورا موسوم نمود به « ترجمة عديم الادب فی دعاءِ شهررجب » .

انجام : فانه ليس الا اليك المستند والسلام علی من اتبع الهدی.

۴۰۹۲

نستعلیق مصطفی‌قلی بروجردی متخلص به‌گوهری درروزچهارشنبه ۴ع۱/۱۲۷۵ ، شعراوهم در پایان هست.

۱۵س۶×۱۱ ، ۱۱ـ۳۷۴×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌سبز ضربی‌مقوایی.

دیوان

ازازرقی هروی وراق است ونزدیك ۲۲۰۰ بیت (ادبیات ۲۴۴).

٤٠٩٣

نستعلیق سدهٔ ۱۳.

۱۴س ۶×۱۴، ۱۳۶گ ۱۱×۱۷، کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنایی.

بیان‌الاسرار

شرح و ترجمهٔ فارسی چهل باب مصباح‌الشریعة ومفتاح‌الحقیقة که بگفتهٔ شارح ومترجم تالیف شهید ثانی است و گرداوردهٔ ازسخنان امام صادق ازشیخ‌حسین‌زاهدی که در ۱۲۵۳ (= منبع فیوض) ساخته است (دیباچه وپایان) وشعراوهم‌در آن‌هست (ص ۲۸) .

آغاز افتاده دردیباچه : ولکن الله رمی ومشارالیه وماینطق ... ومعتمدعلیه‌ان هوالاوحی یوحی ... شاهابجها ... (پاره شده) وزمعجزه جان دشمنان را خستی.

انجام : بحق الحق والنبی المطلق .

یارب بکرم فعل بدم پنهان کن

رنج سکرات بر تنم آسان کن

٤٠٩٤

نستعلیق ونسخ بسیارخوش محمدامین حسینی درمدینه درع۲/۹۷۰ ، نشان زر ، عنوان لاجورد وشنگرف ، سرلوح‌زرولاجورد وآراسته ، جدول زر ولاجورد ، میان دوصفحهٔ آغاززرافشان‌وآراسته وکنارهٔ‌آن مصور باپیکره‌های‌مردمی وجانورودرخت وافزارموسیقی وبسیارزیبا ، نسخه‌از آن‌ابی‌بکر بن رستم‌بن احمد شیروانی بوده‌است.

۱۳س ۶×۱۲، ۳۳گ ۱۲×۲۱، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج‌سبز ضربی‌مقوایی.

دیوان

از امیرشاهی سبزواری در گذشتهٔ ۸۵۷ (ذریعه ۹:۲ ۵۰ - تذکرهٔ دولتشاه ۴۹۲

ـمجالس النفایس ۲۳و۱۹۷ـ آتشکدهٔ آذر ۸۱ ـ سپه ۲:۶۱۶ ـ ملی ۲:۷۵ـ مشار ۷۱۷)
غزل است با تخلص شاهی بترتیب تهجی با رباعی. نام امیرشاهی در ص ع ؛ در سرلوح
دیده میشود .

آغاز: دیوان امیرشاهی .

لبا لبست ز خون جگر پیالـهٔ ما
دم نخست چنین شد مگر حوالهٔ ما
بر آستان تو شبها رود کـه مردم را
بدیده خواب نیاید ز آه و نالهٔ ما

....

چو گل بوصف رخش جامه چاک شد شاهی
بهر کجا ورقی رفت از رسالهٔ ما

انجام :

سیب زنخت که هست چون دستنبو
خواهم کـه همیشه بر سر دستم بو
من کام دل از لعل تو برخواهم داشت
هر گـه کـه گریبان تو در دستم بو

٤٠٩٥

شکسته نستعلیق ۱۰ شعبان ۱۱۲۲ ، نسخه از آن محمدامین نقشبندی محمودی خالدی بوده است، نیز از آن ملک محمد داغستانی در ۱۱۸۷ .

۱۵س ۷×۱۳ ، ۲۹۴گ ۱۲×۱۹ ، کاغذ سپاهانی نخودی ـ جلده قواعطف تیماج قهوه ای.

دیوان

غزل است با تخلص گلشن بترتیب تهجی از حرف تاء آغاز و بحرف دال پایان

میگیرد (ش۱/۴۰۸۲) در ص ع آمده « این دیوان بطور بیدل بخاری » .

آغاز:

مژه کی سد ره گریهٔ بی زنهار است

مانع سیل کجا خار سر دیوار است

سر کشی مایهٔ صد کفر وضلالت باشد

کهکشان دوش فلک راچه کم از زنار است

....

گلشن ازدامن دشتی که بر اهست مپرس

تا نظر کار کند جوش گل و گلزار است

انجام:

میا گلشن برون زین رشک فردوس

کشی آخر خمار احمدآباد

٤۰۹٦

نسخ احمد بن حاج عبدالقادر تبریزی در همدان در ۱۲٦٦، ۱۲٦٦، عنوان شنگرف ، « عمل مفضل یحیی ابن برمکی » در ۹٦ ر و پراکنده‌های کیمیایی در ۱۱۸ پ - ۱۲۴ ر بفارسی، در پایان « تدبیر قمری از روح و نفس و جسد » است و از نسخهٔ آقامحمد بیدابادی با پراکنده‌های کیمیایی دیگر بفارسی، در آغاز هم پراکنده‌های کیمیایی است وسخنان آقامیرزا عبدالرحیم و نسخهٔ حاجی سیدمحسن مرکب سازهمدانی و درهامش هم‌چنین مطالبی هست وسخنان سیدهندی و پیرزاده ومرشد بروجردی وملا ناعلی جوشقانی.

۱۹ س ٦×۱۲ ، ۱۹٦ گ ۱۰×۱۷ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ترنجی مقوایی.

مجموعه

۱ـ منتخب تذکرهٔ انطاکی (٤ پ ـ ٤۲ پ) .

۲ـ الطب‌الجدید الکیمیائی (٤۲ پ ـ ۹۵ پ) ساختهٔ بـرا کلسیوس یونانی

در یك مقدمه و چهار مقاله (چاپ شده در هامش ص ٦٦ـ۲۳۹ صفوة الصفا در بمبئی سال ۱۳۲۹) بدینگونه :

المقدمة فی تعریف الکیماوی و بیان الحاجة الیها والغرض منها .

المقالة الاولی فی الجزء النظری من اسباغریا و هو الطب الکیمیائی فی الامور الطبیعیة وهومشتمل علی فصول (ده فصل) .

المقالة الثالثةفی کیفیةتدبیر الادویة الکیمیائیة وتحلیلها وتنقیتها[فی مقدمتین واثناعشرفصلا] (میانه فصل ۳و۱۰ افتاده) .

المقالة الرابعة فی العملیات بقول جزئی وتشتمل علی تسعة فصول .

آغاز: بسمله . و به نستعین و بعد فهذا کتاب الطب الجدید الکیمیائی الذی اخترعه براکلسیوس مشتمل علی مقدمة ومقالات .

انجام : وعلی هذاالمنوال یستخرج ادهان جمیع الاحجار هذا مااخترناه ونقلناه من سیناریوس (طورس) الجربانی الذی الف صناعة الطب و من قرابادین و امزیوس (واقریوس) من تقطیر الارواح والادهان وقدالف فی صناعة الطب الکیمیائی فرولیوس کتابا مختصرا مفیدا لملك زمانه وهویشتمل علی مقالتین فاردنانقله من اللاتینیة الی العربیة لیکون عام النفع وسمینا هذا المختصر کیمیا باساریقا یعنی کیمیاء الملکیة :

المقالة الاولی (فی معالجات الامراض فی ثمانیة فصول) .

المقالة الثانیة فی المعالجات الجزئیة (٦۸ ر ـ ۹۵ پ بایك عنوان فصل ومیرسد بهمان جایی که درچاپ شده می‌بینیم واین کتاب دورساله را می‌ماند) .

۳ـ خلاصة الاسرار (۹٦پ‌ـ۱۱۸ر) بعربی ازحسین بن علی کاشفی از روی نوزده رسالهٔ تنکلوشای بابلی کبیر و بنام جلالا محمدا دریك مقدمه (تدبیر کلی) وقاعده (تراکیب اصلی) وخاتمه (طرح واتمام) (ذریعه۷:۲۱۲) .

آغاز: بسمله . وثقتی بالصانع الحکیم لك الحمد یامحیی الاجساد بتدبیر النفوس

وتاثیر الارواح ... اما بعد فیقول ... حسین بن علی الکاشفی .

انجام : والنجاة من مهالك الخوض فی الظلام .

٤ - رسالة تنکلوشا (١٢٤ پ - ١٨٦ ر) در پانزده کنز از محمد ابراهیم بن محمدحسن قراگوزلو که بفارسی درآورده وفهرست وفصول درآن گذارده است.

رسالهٔ تنکلوشا پانزده کتاب است : کنوز سبعه درهفت کنز هریك چندفصل، انوار درهفت نور هریك چند فصل ، مصابیح انوارسبعه درهفت مصباح نور ، مفاتیح اسرار سبعه در هفت مفتاح سر ، اسرار سبعهٔ کامله درهفت سر ، عمل لوح بلور که یك عمل است، عمل کمرزر که یك عمل است ، عمل طوق ذهب درسه فصل، مفتاح کنز المواقیت که یك عمل است ، مفتاح کنز اللآلی که یك عمل است ، کنز اللآلی درسه کنز ، کنز الیواقیت در چهار کنز ، گنج گهر در دوفصل ، گهر گنج درشش فصل ، مفاتیح کنوز سبعه درهفت مفتاح کنز .

آغاز: رسالهٔ تنکلوشا الکبیر البابلی قدس سره الحمدلله الذی تفرد بالکمال فکل کامل سواه منقوص . . . امابعد چنین گوید . . . محمد ابراهیم ابن محمد حسن قراگوزلو .

انجام : و کشف کند و ما عمل بها الا ویعلم بصحة ذلك کلها و ما وضعتها فی الاکاسیر عنها محمرا اومبیضا یؤب الی ذلك کلها مجربا کاملا والله الموفق والمستعان والیه یرجع الامر کلها وعلیه التکلان تمت الکتاب فی التاریخ ١٢٦٩ و کان هذا العمل من ملحقات رسالة الحکیم تنکلوشاه الکبیر قدس سره .

٥٠٩٧

شکسته نستعلیق عبدالله بن حسن تفرشی در ٨ ج ١/١٣٤٢.

١٣س ٦×١٤ ، ١١٣٧٧×١٨ ، کاغذ فرنگی - جلد مقوا عطف تیماج مشکی.

۳۰۷٦

عبهر العاشقین

از شیخ روزبهان بقلی‌شیرازی (۵۲۲ـ٦۰٦) که در تهران بسال ۱۳۳۷خ بچاپ رسیده است .

٤۰۹۸

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴.

۱۲س۷×۱۳ ؛ ۱۱٫۴۷۵×۱۷ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی‌مقوایی.

دیوان

غزل است از هلالی بترتیب تهجی باچند رباعی باهمین تخلص .

آغاز: بسمله .

ای نور خدا درنظر آرزوی تو ما را

بگذار که در روی تو بینیم خدا را

....

گر یار کند میل هلالی عجبی‌نیست

شاهان چه عجب گر بنوازند گدارا

انجام :

دردا که اسیر ننگ و نامیم هنوز

در گفت و شنود خاص و عامیم هنوز

شد عمر تمام و ناتمامیم هنوز

صدبار بسوختیم و خامیم هنوز

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ .

۱۵س ۶×۱۴ ، ۳۴گ ۱۱×۱۷ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج قهوه‌ای

کلیات

دیوان اشعار ومنشآت و آثار عربی وفارسی میرزامحمد حسین ادیب گرمرودی آذربایجانی زندهٔ در زمان محمد قاجار وناصرالدین‌شاه (دانشمندان آذربایجان ۳۳۰) گردآوردهٔ علی محمدبن محمدحسن گرمروردی باسرگذشت او در دیباچه بعربی . بدینگونه :

٤۱۰۰

نستعلیق روز٦شعبان ۱۰۱۹درش۱ ، روزسه‌شنبه ۲۷ شوال ۱۰۰۹ درش۲ ، روزدوشنبه٥شعبان ۱۰۰۳ درش٦ ، س۳ـ٥ بهمین‌خط ، ش۷ نسخ وش۸ـ۹ نستعلیق چلیپا ازسدهٔ ۱۱ ، درص۴٦ مکرر سخنی است ازبقراط بفارسی وافلاطون بعربی ، درص۵۳خبرلبوی، درص۱۸۱ بندیست بعربی‌ازقاضی‌زاده دربارهٔ مبادی منطقی

۱۸س٥×۱۲ ، ۹۸گ۹×۱٦ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای‌ضربی

مجموعه

۱ـ تدبیرالمسافرین (۱ـ۱۱) ازابن‌سینا (مهدوی ش٤٥) .

۲ـ تحقیق فی التشکیک (۱۳ـ۴۴) حاشیه‌ایست برمقاله یارسالهٔ تشکیک ودران از سید سند ومحقق شریف یاد شده است .

آغاز: بسمله. تحقیق التشکیک اللهم بالهامك وازالة الشکوك بفیضك وانعامك حمدالك رب علی ما انعمت وشکرا لك علی ماعلمت والهمت ... اخوانی هذامایحضرنی من تحقیق مسئلة التشکیک وتحریر کلام الاستاد المحقق قدس سره مندفعاعنه وجوه التشکیک عسی الله ان یوفقنا للکلام التمام فی تمام الکلام و یوما لتتمیم الحواشی و تجرید الغواشی ... اقول التشکیک اما بالاولویة او الاقدمیة او الاشدیة او الزیادة و النقصان .

انجام: یفقهواقولی والحمدلله کفاء افضاله والصلوة علی نبیه محمدوآله صلوة یلیق بفضله و کماله .

۳ـ رساله درشعاع (۴۵ـ۵۰) ازخواجهٔ طوسی (ف۸۸۷ ـ مدرس ۲۳۵ بنام رساله در تحقیق قوس قزح) .

۴ـ رسالة فی ان الاعداد انما یتقسم بالآحاد (۵۱ـ۵۳) ازشاه قاضی .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . احمدالله علی نواله ... لعلك سمعت ما اشتهر علی الفیلسوف الاول ارسطوطالیس ان الاعداد انما یتقسم بالاحاد فاعلم ان مراده ان الاجزاء الاولیة للاعداد هی الاحاد .

انجام: فلاتقولوا ثلثة انتهوا خیر الکم من افادات الفاضل العالم شاه قاضی سلمه الله .

۵ـ مقالة فی رد شبهة ابن کمونه (۵۵ـ۵۷ خط مؤلف) از محمدشریف کشمیری برای میرزا محمد شریف ودر آن ازسیدداماد یاد گردید .

آغاز: بسمله . وعلیك الاعتماد و منك الاستعانة یا کریم الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی . . . فهذه مقالة شریفة شریفیة الفها . . . محمد شریف الکشمیری . .

هدية لمن هواشرف نسبا ... میرزا محمد شریف ... وهی مشتملة علی ثلث‌تحف:التحفة الاولی یذکرفیها اعضال دقیق عن‌ابن کمونة مع‌ماسنح لی‌فی‌حله ... ان کل‌شیء یکون وبحیث‌لووجدلایکون وجوده مستلزما لرفع امرواقعی فهویکون موجودا ازلا وابدا .

انجام : فاحسن التدبیر واحفظ ما افاده الاستاد مدظله العالی فانه من نفایس الافادات ولطایف الاشراقات و الحمد لواهب العطیات و علی نبیه و عترته المعصومین الصلوات الزاکیات والتسلیمات الوافیات التحفة الثانیة (افتاده) .

۶ـ آداب البحث (۵۸ ـ ۸۰) از فخرالدین محمدبن حسین حسینی سماکی استرابادی (مانند ش۴و۱۷۰و۱۷۱ طوس) درپایان این نسخه حل بیست مغالطه‌است وبسیار سودمند که درنسخهٔ ص۸۸۳/۱ ما(ف۵) دیده نمیشود . در پایان آمده «وقد تم تحریرالرسالة فی شهر صفر من ثمان وخمسین و تسعمائة حرره مؤلفه . . . محمدبن حسین‌الشهیر بفخرالدین‌الحسینی باضافة مغلطتین قبل‌الاخیرفی‌اثنین وسبعین وتسعمائة»

۷ـ ایضاح مشکلات التوحید فی حل معضلات التجرید (۸۱ـ۱۸۰) از شجاع حسینی ودربارهٔ مبحث الهیات است .

آغاز: بسمله وبه نستعین فی‌التتمیم و علیه التوکل فی‌موارد التفهیم ومصادر التعلیم احمده حمدا یتوالی بتوالی التحمید . . . وبعد فیقول ... شجاع الحسینی . . . هذه کلمات قد تلبست لباس التسوید ... و سمیتها بایضاح مشکلات التوحید فی حل معضلات التجرید وآثرت فیما بین‌الشروح مابریء من‌الجروح واخترت‌من‌المباحث‌ما هومنزه موضوعها عن‌الحوادث وبالغت فی‌التوضیح والتنقیح ووقفت علی الحق الصریح ومانظرت علی ماقاله الشارحون بل احتبست فی مطاویها عماقاله الجارجون و اشرت الی رد کلامهم .

انجام : و ان السحر و الشعبدة لیس ثبوت مالیس بمعتاد بل معتاد فتامل و الحمدلله رب‌العالمین .

۸ـ انتخاب معارج القدس فی معرفة مدارج النفس (۱۸۲ـ۱۸۷) اصل از غزالی است (فهرست بوئیژ ش۷٦) .

۹ـ انتخاب تحقیق العلم اللدنی (۱۹۱ـ۱۹۵) اصل ازغزالی و بنام الرسالة اللدنیة (بوئیژ ش۱۹۳) .

٤۱۰۱

نستعلیق حسین باستانی‌راد از روی دو نسخهٔ عبدالکریم حسینی امیری فیروزکوهی و کتابخانهٔ ملی ملك درروز آدینه ۹ اردی‌بهشت ۱۳۲۳ ، عنوان وجدول شنگرف
۱۴س۸×۱۵ ، ۱۲ـ۳٦۹×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی‌ضربی‌مقوایی عطف قهوه‌ای

دیوان

از نرگسی ابهری عراقی (۸۷۸ـ۹۳۸) دارای مثنوی مانند مخزن‌الاسرار نظامی (تحفهٔ سامی ص ۱۱۵) .

غزل است با تخلص نرگسی وبترتیب تهجی بامقطعات ورباعیات .

آغاز:

بس مشکل است کاردل از دلنواز ما
کاری کند مگر کرم کارساز ما
آورده ایم تحفهٔ جان را بصد نیاز
ای وای اگر قبول نیفتد نیاز ما

....

ای نرگسی ببین که زخیل سگان او
شد بی سعادتی سبب احتراز ما

انجام :

بی زروسیم نرگسی هرچند گره از کار بسته نگشاید

٤١٠٢

نسخ محمد سمنانی در۱۳۱۰و۱۳۰۹،شعرفانی درص۲۷٦هست
۲۴س٦×۱۵ ، ۱۴۵گ۱۳×۲۲ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج مشکیضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ جنگ (۱ـ۲٤و۲۷ـ۳۱)درمسائل حساب بفارسی وعربی ازشرح ملامحمد باقر برعیون‌الحساب وقسطاس المستقیم خواجه نصیرالدین وجزاینها وپراکنده‌های دیگر ازشیخ علی‌بن سهل صوفی سپاهانی وشیخ بهایی وشعرخواجهٔ طوسی وجزاینها بفارسی وعربی .

۲ـ الاعتقادات (۲٤ـ۲٦) ازخواجهٔ طوسی‌همانکه درپایانش ازقواعدالعقایدیاد شده است .

۳ـ اعتقادات (۳۳ـ٤۸) ازحاجی ملامحمد جعفرقراگوزلو وعرفانی است .

آغاز: بسمله .

اعیان همه‌شیشه های گوناگون‌بود
کافتاد بران پرتو خورشید وجود
هرشیشه که بود سرخ یازردو کبود
خورشید دران هم بهمان رنگ‌نمود

وجود حق ... بمثابهٔ نورمحسوس است و حقایق و اعیان ثابته بمنزلهٔ زجاجات متنوعهٔ متلونه .

انجام : و از دیدن تعقل نمیپردازد والله اعلم بالصواب (تمام‌شد نسخهٔ رسالهٔ اعتقادات قطب العرفاء ... ملاجعفر قراگوزلو یوم سه شنبه ۱۲ شهر جمیدی الثانیه ۱۳۰۹) .

۴ـ الاصول الاصلية (۵۱ ـ ۲۰۷) از فیض کاشانی در ده اصل وساختهٔ ۱۰۴۴ نزدیك ۱۸۰۰ بیت (محجه۲:۱۴و۳۰و۴۴).

آغاز: الحمدلله الذی بعث فی الاميين رسولا منهم يتلو عليهم آياته ... فيقول ... محمدبن مرتضى المدعو بمحسن ... ان هذه اصول اصلية يبتنی عليها فروع جليلة.

انجام: وتمت الاصول الاصيلة الكاملة واتفق لضعف تاريخ تصنيفه هذا الكلام و الحمدلله اولا وآخرا .

۵ـ رسالة فی صلوة الجمعة (۲۰۷ـ۲۷۳) ازشهید دوم ومورخ ۹۹۲، درص ۲۷۴ فهرستی است ازوجوه بحث دراین مسئله ازخود شهید ازمسودهٔ خط او .

۶ـ تفسیر سورة العصر (۲۷۵) ازخواجهٔ طوسی ازروی خط علم الهدی (منزوی ۱ : ۵۵) .

۴۱۰۳

نستعلیق محمدحسن بن حاج میرزا نصرالله علی آبادی مازندرانی درروز یکشنبه صفر ۱۲۶۷ درفارس وتهران درش۱و۲ ، شمارهٔ دیگر بهمین گونه خط وازپایان افتاده ، جدول درش۳ زر ولاجورد ۱۳س ۶×۱۶ ، ۱۱۹گ ۱۲×۲۲ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج حنایی ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ القصائد السبع المعلقة (۳ پ ـ ۵۱ پ) هفت قصیده است باترجمه وشرح لغوی میرزا اسحق نیریزی بفارسی بشنگرف ودرهامش .

۲ـ القصيدة الطنطرانيه (۵۲پ ـ۸۳پ) از معین الدین طنطرانی با شرح لغوی ونحوی عربی .

۳ـ مقامات حمیدی (۸۴پ ـ۱۱۸پ) ازحمیدالدین عمر بلخی ولوالجی (ادبیات ۴۳۷) .

٤١٠٤

نستعلیق زین العابدین طبیب پسر سیدقاسم رشتی درروزچهارشنبه ج۱۲۵۵/۲ در سپاهان (پایان دفتر۲) ، جدول وستون بندی زرولاجورد ، عنوان زرباشنگرف، نسخهٔ دفتر۱-۳ است با شرحهای لغوی درهامش از لطائف المعنوی وعلی خان

۲۳س ۹×۱۸ ، ۱۳۴گ ۱۵×۳٦ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج سرخ ضربی مقوایی

مثنوی

ازمولوی رومی است .

٤١٠٥

نسخ محمدبن حسین بن علی رضای حسینی قمی درروز یکشنبه ۱۳ ذی قعدهٔ ۱۳۲۱ ، عنوان شنگرف ،متن در هامش ، در ۷۲۸ ص

۱۷س ۱۰×۱٦ ، ۳۷۱گ ۱۷×۲۳ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج عنابی ضربی مقوایی

مصباح الانس بین المعقول والمشهود فی شرح مفتاح غیب الجمع والوجود

شرحی است ازشمس الدین محمدبن حمزهٔ رومی فناری (٧٥١-٨٣٤) برمفتاح غیب الجمع والوجود صدرالدین محمدقونوی که در تهران در ١٣٢٣ق بچاپ سنگی رسیده است .

٤١٠٦

نسخ سدهٔ ۹و۱۰ ، عنوان ونشان شنگرف ، در ۷۰۳ ص

آغازافتاده : وباندازه کننده الخافض فرودآورنده الخبیر آگاه بهمهٔ چیزها ...کتاب الالف باب الالف المفتوحة الاءه درختی است وگویند بانك

انجام افتاده : کتاب الیاء باب الیاء المفتوحة . الیاء آنچه بماند از شیر در پستان گوسفند الیاس خشک ... الیسیر آسان

۱۵ س ۷×۱۱ ، ۱۲ گ ۴۵۱ ×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی

مهذب الاسماء فی مرتب الحروف والاشیاء

ازمحمود بن عمر قاضی سجزی است (ش ۱۴۰۱).

۴۱۰۷

نسخ و نویسانده و مقابله شده محمد مهدی بن رضی‌الدین محمد هروی در سپاهان در دهۀ نخستین رمضان ۱۱۲۷ ، عنوان شنگرف ، حواشی با نشان «منه‌ره» در ش ۲ ، نسخه از آن علی‌رضا بن ادریس و خود ادریس بوده است (ص ع) .

۱۵ س ۷×۱۲ ، ۱۱×۱۹ ، ۱۶۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌ای عطف مشکی

مجموعه

۱ـ الملهوف علی قتلی الطفوف (۱ـ ۹۴) از ابن طاوس .

۲ـ حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (۹۶ ـ ۳۳۱) از میرزا ابراهیم بن خلیفه سلطان (ص ع ـ دیباچه ـ ذریعه ۶ :۹۰) .

آغاز: بسمله . ان ابهی لمعة تلمع من ثواقب البیان واحلی ثمرة تجنی من دوحات روض الجنان حمد خالق غرقت حیتان الانس فی بحار بیان کماله .

انجام : قوله ویتیمم آه قال فی المعتبر ... بدلا عن اثنین فتامل .

۴۱۰۸

نستعلیق محمد حسین بن محمد شفیع حسینی طاهری نوادۀ مؤلف در ۱۱۴۸ ، عنوان در شت لر

۱۸ س ۷×۱۴ ، ۱۱ گ ۱۴۶ ×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ ضربی

مجموعه

۱ـ نورالایمان فی فضایل القرآن (۱ـ۵۷) درخواص وثواب سور وقواعدقرائت از محمد طاهر بن محمدحسین [شیرازی‌قمی] .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی انزل القرآن هدی للمتقین ... بدان ... که این رساله‌ایست دربیان‌ثواب تلاوت‌قرآن وخواص سورهٔ‌آن ازطریق اهل بیت..ومختصری از قواعد قرائت که .. تألیف نمودآن ... محمد طاهربن حسین و مرتب ساخت آن را برمقدمه وچند فصل وخاتمه وموسوم گردانید آن‌را به‌نورایمان فی‌فضایل القرآن.

انجام : ک رمزاینست که مثل سابقه است یعنی که این کلمه در این حکم کلمهٔ‌مزبورهٔ‌سابقه‌است،تمت‌الکتاب بعون‌الملک‌الوهاب. کتبه‌العبد المذنب ابن‌محمد شفیع محمد حسین الحسینی الطاهری فی بیست‌و هفتم شهررجب الاصب سنهٔ ۱۱٤۸ امید دعا دارم .

۲ـ تحفهٔ‌عباسی (۵۷ـ۱۹۷)ازهمین‌محمدطاهر باعنوانهای «اگر پرسند... بگو» دراصول دین ونماز بروش شیعی امامی .

آغاز: بسمله . حمدله ... امابعدای عزیز من بدان وآگاه‌باش که دنیا موضع راحت ومحل فراغت نیست ... بدانکه معرفت اصول مرتبه‌اش‌ازهمه طاعتها و عبادتها بالاتراست ... و چون رساله‌هایی که دربیان معرفت نوشته اند مشکل و دشوارفهم‌بود بنابراین ... محمد طاهر این رساله راترتیب‌دادوآن‌را برعبارت‌ظاهره ودلایل واضحه بقانونی که از انبیاع منقول‌است مشتمل ساخت ...آن‌رابه‌تحفهٔ عباسی موسوم گردانید که امید که آن شهنشاه صاحب قرآن . .. بآبیاری معدلتش پیوسته گلزاردین سرسبز و سیراب بوده باشد و چون بعد از معرفت اصول نماز فریضه ازهمه طاعتها و عبادتها افضل است بنابرین این رساله را بذکر صورت نماز ... ختم نمود .

انجام :

از بال وپرم رشتهٔ غفلت پرداز　　　شاید که کنم باوج مهرت پرواز

(تمت الرسالة بعون الله تعالی) .

۳ ـ جامع صفوی (۱۹۷ ـ ۲۱۷) ازهمو .

آغاز: بسمله ۰ حمدله ... اما بعد ای سالك راه ـ یقین ... بدان و آگاه باش که دنیا موضع راحت ومحل اقامت نیست . ۰ . می باید که .. ۰ درتحصیل معرفت اصول دین ... سعی تمام بجا آورند ... این محتاج ... محمد طاهر تفحص نمود رساله ای نیافت که عامیان مبتدیان از آن بهرهمندتوانندشدبنابرین این رساله را تألیف نمود بعبارات سهل ودلایل آسان ... وآن رابه جامع صفوی موسوم ساخت امید که بنظر ... شاه صفی ... الصفوی بهادرخان . . . مشرف گردد و چون اصول دین پنج است : توحید ، عدل ، ،نبوت ، امامت ، معاد ... این رساله رامرتب برپنج فصل ساخت .

انجام : وآزاری که در دنیا کشیده اند عوض بایشان رساند .

٤ ـ رساله درترجمهٔ نماز (۲۱۷ـ۲۲۵) .

آغاز: بسمله . حمدله ... ای جویندهٔ طریق طاعت وای طالب اسرار عبادت ... این محتاج ... محمد طاهرچون عالمیان را از فهم معنی فاتحه وسوره وذکرهای نماز محروم وبی بهره دیدبنابرین این رساله راتألیف داد ودرآن شمه ای ازمعنیهای ضروری بیان نمود .

انجام : سلام برما وبربندگان صالح.

ه ـ معالجة النفس (۲۲۶ـ۲۳۷) پند واندرزاست ازهموو درآن هفده مثالی برای دنیا زده شده که برخی ازآنها در گشایش نامهٔ طوسی دیده میشود .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . حمدله .. اما بعد ای عزیز بدان و آگاه باش که تومسافری .

انجام: فارغ شد ازتألیف این رساله بتوفیق اله قادر محمد طاهرو آن را به معالجة النفس موسوم گردانید والله اعلم بالصواب .

٦ـ رساله‌درزکوة(۲۳۷ـ۲٤۸)ازهمو،«دربن‌رسالهٔ ضروری‌زکوة»آمده‌است در پنج باب : زکوة غله ، زکوة طلاونقره ، زکوة شترو گاوو گوسفند درسه‌فصل،زکوة مستحب ، مصرف زکوة ، خاتمه درزکوة فطر .

آغاز: بسمله . حمدله ... امابعدای عزیزان ویاران و ای برادران وهمسفران پوشیده نماندکه سفرپرخطرقیامت ... بغایت نزدیکست .

انجام: ودرروز عید بفطره حساب نمایند والله اعلم بالصواب . قد فرغت من تسوید هذه الرسالات من‌مؤلفات جدی ... محمدطاهر ... وانا ... محمدحسین‌الحسینی الطاهری فی یوم الثلثا احدی وعشرین من شهررجب‌المرجب من شهورسنة ۱۱٤٤) .

٤۱۰۹

نسخ محمدبن علی‌امامی درصفر۸۹۳ درکاشان، باتصحیح واعراب‌شعرها ازمحمد شفیع‌بن محمد مقیم در رجب ۱۱۱۷ ، درهامش ص۱-۷ رباعیهای باباافضل‌کاکاشانی‌است باررباعی‌خواجهٔ‌طوسی‌درستایش او ، درص ۸ مقطعات ابن‌یمین بست

۱۵س۷×۱۲،۲۴۸×۱۴×۱۸ ،کاغذسمرقندی ـ جلد پارچه مشکی مقوایی

کشف الوجوه الغرلمعانی نظم الدر

از عزالدین محمود بن‌علی کاشی است (ش۱۴۴۲/۱) .

٤۱۱۰

نستعلیق حسین علی‌بن ابن‌محمددر۱۳۱۷ ؛ عنوان درشت‌تر

۱۳ص۷×۱۵ ، ۱۱۲ گ۱۴×۲۰ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ رسالهٔ حسن وعشق (۱ـ۸۶) باید از متاخران باشد ولی نثر آن شیوااست. چندین حکایت درآن هست وعنوان حکایت : درفواید خاموشی (ص۵۰)،فواید سخن (۵۳) ، فضیلت قناعت (۶۹) ، درنواسنجی عدالت (۷۹) درآن دیده میشود.

آغاز: بسمله .

سپاس بی قیاس و حمد بی حد
مرآن کنز خفا را باد سرمد
که چون روز ازل ازجیب دم زد
ز خلوتخانه در بیرون قدم زد

. . . اهل معرفت گویند که حسن علت غائی ایجاد است وعشق اساس حسن را بنیاد است .

انجام :

قید منه تا ننهی پا بقید　　　صید مکن تا نکنی خویش صید

۲ـ کنزالاسماء (۸۹ ـ ۱۲۶) دریك مقدمهٔ جامعه ودوفصل : اورادی که مداومت آنها موجب قرب نوافل وموجب عروج برمعارج ومنازل است ، اورادی که درهنگام جمعیت و اقبال و فرصت وفراغ بال بآن باید اشتغال نمود .

آغاز: بسمله . الحمدلله الحلیم الکریم العلی العظیم . . . و بعد چون مقتضای عبودیت حقیقی اشتغال قلب وقالب عبد است بعبارت معبود باستحقاق .

انجام : فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمدلله رب العالمین تمت الرسالة المسمی بکنزالاسماء . خاتمه در ذکراذکاری که در هنگام وقوع عطسه و مشاهدهٔ نورشمع و چراغ شاهد بیان را بایاغ مواظبت آن تردماغ باید نمود . . . به بیان حقهٔ

اسلامیه اشتغال نماید والحمدلله رب العالمین والصلوات والسلام علی محمد وآله اجمعین (مورخ پایان رجب ۱۳۱۷) .

۳ـ رساله دراصول وفروع دین (۱۲۹ ـ ۱۷۷) باعنوان «ای درویش» وبروش فلسفی وعرفانی .

آغاز: بسمله . حمدله . . امابعد بدانکه برهرمکلفی واجب است که سباح نظر در دریای بی‌انتهای فکرت غوطه ور سازد .

انجام :

ز یمن مقدم آن شاه عادل   جدا گردد زهم تاحق و باطل

٤ـ نوروحدت (۱۷۹ ـ ۲۱۷) ازخواجهٔ حوراء خواجه عبدالله (ش۲/۳۸۳۷).

٤۱۱۱

نستعلیق محمدبن علی‌بن محمد درروز آدینهٔ ۱۲ رمضان ۹۰۳ درش۳که نیمهٔ دوم مقالهٔ۴کتاب۴ است ، ش۱ نستعلیق سده۱۱و۱۲، ش۲ مانند ش۳ است ، عنوان شنگرف درش۲و۳

۱۸س۷×۱۴ ، ۲۶۷گ۱۲×۱۹،۵ ، کاغذ فرنگی سمرقندی ـ جلدتیماج قهوه‌ای مقوایی عطف سرخ

مجموعه

۱ـ حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الرسالة الشمسیة (۲پ ـ۵۷ر) از خلیل بن محمد رضوی قرمانی شاگرد کمال الدین حسین اردبیلی برمقالهٔ دوم درقضایا ازاین کتاب (چلبی درالشمسیة) وناظر بحاشیهٔ میرهم هست .

آغاز: بسمله . یامسهل لااحصی ثناء علیك انت کما اثنیت علی نفسك ..فیقول.. خلیل بن محمد الرضوی ان الفضلاء لما حققوا مباحث التصورات و بینوا ما فیها من المشکلات و اظهروا ما فیها من الفسادات ولم یلتفتوا کما ینبغی الی مباحث القضایا والقیاسات و کنت قد حققت اکثر المواضع منها فی مجلس استاد العلماء و الفضلاء ...

مولانا کمال الملة والدین شیخ حسین [الاردبیلی] ... فسئلت ان اتضح الفوائد و اجمع الزوائد . . . قال المصنف ره المقالة الثانیة اه یعنی انه یحمل و یثبت فی هذه المقالة الاحوال والصفات علی نفس القضایا .

انجام: لابالنسبة الی جمیع الافراد علی الاطلاق (تمت الکتاب بعون الملك والوهاب) .

۲ـ رسالة فی تشریح العروق الغیر الضوارب (۵۸ ر ـ ۶۳ر) ازجالینوس.

۳ـ مقالة فی تشریح العروق الضوارب (۶۳ر ـ۶۷ر) ازجالینوس .

۴۱۱۲

نسخ غلامرضای حیران ازسدهٔ ۱۳و۱۴ ، عنوان شنگرف

۱۴س ۷×۱۳، ۱۴×۲۰ ، کاغذفرنگی ـ جلدتیماج قهوه‌ای درون مشکی

رساله‌در معرفت تقویم

از محمدحسین بن عبدالکریم تبریزی ودران ازبیرجندی یادشده است(ص۶۲).

آغاز: بسمله . حمدله ... چنین گوید ... محمد حسین بن عبدالکریم تبریزی که این رساله مسوده‌ایست درمعرفت تقاویم لغوی واصطلاحی کواکب وسایر اوضاع متعلقهٔ بآنها از طبایع و مزاجات و ایام مصطلحه مرقومهٔ در تقاویم . . . مشتمل است برمقدمه (معرفت تقویم ص۱) ودومقاله (معرفت ایام اسابیع وتواریخ مشهوره‌وبروج وکواکب وتقویم‌ایشان وجزاینها درهشت‌فصل ص۲ ـ صفات ومنسوبات‌بروج‌ومقدار زمان در سه فصل ص۷۶ [وخاتمه درتعریف اختیارص۸۴) .

انجام: علامت قتل سلطان آن ملك بود.

٤۱۱۳

شکسته نستعلیق ۱۱و۱۳ ، عنوان شنگرف ، جدول شنگرف و لاجورد
۱۶س۷×۱۴ ، ۱۴گ۹۶×۳۰ ،کاغذسپاهانی - جلدتیماج قهوه‌ای‌ضربی‌مقوایی

دیوان

قصاید و ترجیعات‌مذهبی‌است‌ازمحمدبن‌حسام‌در گذشتهٔ ۸۹۳ درجوسف‌فهستان ومؤلف خاوران نامه (ذریعه ۹:۱۹) نه جمال‌الدین‌ابن حسام خوافی سرخسی‌در گذشتهٔ ۷۳۷، در آن آمده (ص۱٤۳) :

روز پیری ازپس هفتادوهفت ابن حسام
نطق خود را در ثنای او ثناخوان یافته

قصیدهٔ « ای کبریای‌ذاتت‌برترزجسم وجوهر» که درذریعه یادشده درص۱۰۷ـ ۱۱۳ نسخهٔ‌ما هست ،

آغاز:

ای بسزا لایق حمد و ثنا — ذات تو پاك ازصفت ناسزا
آنچه تو شایستهٔ‌آنی‌بحق — زهرهٔ اوصاف‌تو گفتن کرا

انجام افتاده :

مسندآرای‌قصور قاصرات الطرف وعین
باب فخرخیل‌خیرات حسان حدحسین

٤۱۱٤

نسخ غلام‌رضای حیران درشوال ۱۲۷۶ ، عنوان‌شنگرف
۱۵س۸×۱۴ ، ۱۴گ۱۵۰×۲۲ ،کاغذ فرنگی ــ جلدتیماج قهوه‌ای‌ضربی‌مقوایی

بحر الاسرار

تفسیر سورهٔ فاتحه است ازمظفرعلی‌شاه محمدتقی مشتاق کرمانی بنظم فارسی (ف۲۱٤٥).

٤١١٥

نسخ حاجی آقاعبدالله تبریزی در۱۲۶۹ ازروی نسخهٔ مؤلف ، عنوان‌شنگرف ، جدول‌زروشنگرف و لاجورد

۱۲س۸×۱۵ ، ۳۴گ۱۳×۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی‌عطف‌گردقهوه‌ای

قانون العلاج

از سید علی‌بن سیدمحمد تبریزی که در ۱۲٦۹ بنام ناصرالدین‌شاه و شاهزاده حمزه میرزا دریك مقدمه وشش باب ساخته است (مشار۱۲۱۲) .

٤١١٦

نستعلیق‌محمداسمعیل‌بن‌کربلایی محمدحسن تاجر بروجردی وجدانی در شعبان ۱۲۹۹ در ش۱، شماره‌های دیگربهمین‌خط ، عنوان شنگرف ، جدول شنگرف ولاجورد ،باچندسرلوح‌زرین

۱۵س۷×۱۲ ، ۱۴۹گ۱۴×۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا

مجموعه

۱ـ داستان مهروماه (۱ پ ـ ۱۲۰ر) .

چنین است نام کسان وجایهای این داستان .

خاورشاه وروشن رای وزیر که داستان دربارهٔ آنها است ، فیلسوف،شاهزاده ، مشتری ، ماه ، عندلیب، سرواسا، نیك‌اختر ، خواجه ، بهرامشاه ، مهر ، هلال‌مغربی،

نسیم رسول سحاب فرنگی ، زهره ، جادوان ، عطارد وزیر ، لشکر ، میلاد، نیک‌اختر، لشکر ابرفرنگ ، جزیرهٔ باروند ، مکه ، قلعهٔ بوقلمون جادو ، مغرب ، مشرق، مصر.

آغاز: بسمله . اما راویان اخبار وناقلان آثاروطوطیان شکرخوارشیرین گفتار وسخن سرایان حکایت خسروانی وچمن سرایان روایت پهلوی وغواصان دریای معانی و گوهرشناسان صحرای روایت شیرین این حکایت را که ازشیرینی بمثابهٔ قوت جان و درطراوت مثال روح روان است . . . واین حکایت را « مهرو ماه» خوانند . . . بیان کرده‌اند .

انجام : تا آنکه برهم زنندهٔ لذات وپریشان کنندهٔ جمعیات برایشان بتاخت.

۲ـ کنوزالرموز (۱۲۰ پ ـ ۱۲٤ر) در خواص طبی و سحری برخی چیزها و پاره ای از کارها .

آغاز: حمدله . . اما بعد این رساله‌ایست مشتمل برخلاصهٔ اقوال‌علما و نقاوهٔ اعمال حکما منطوی بر ده فصل وخاتمه وهرفصلی را خاصیتی مخصوص است ومسمی بکنوز الرموزاست .

انجام : دهم تواضع وخوش خلقی نمودن والله اعلم بحقایق الامور .

۳ـ آداب سخن گفتن وحرکت وسکون وغذاخوردن (۱۲٤ر ـ ۱۲۷ر) .

آغاز: درآداب سخن گفتن وحرکت وسکون و غذاخوردن که حقیر از کتب حکما انتخاب کرده . . . مشتمل است برسه بیان (آداب : سخن گفتن ـ حرکت و سکون ـ غذاخوردن) .

انجام : سبقت نکند بردیگران .

٤ـ پند لقمان (۱۲۷ پ ـ ۱۳۰ر) .

آغاز: بعضی ازنصایح لقمان حکیم است که پسرخود را وصیت فرموده‌است . ای فرزند خدای ... را بشناس .

انجام : وهرچه بکارنیاید نیاموز .

۵ـ پند بزرگمهر (۱۳۰ پ ـ ۱۳۲پ) .

آغاز: ابوذرجمهرحکیم‌فرموده‌است: ازاستاد خودشنیدم که ازخداچه‌بخواهم که همهٔ نیکیها خواسته باشم؟ گفت: تندرستی‌وایمان .

انجام : گفتم : عاقبت را چه بهتر؟ گفت : خوشنودی خدای .

۶ـ ذخیرةالملوك (۱۳۳ پ ـ ۱۴۰ر) از سید علی همدانی و بخش فراست آن (ش۲۸۲۹/۷) .

۷ـ تورات (۱۴۰ پ ـ ۱۴۹ر) هفده سوره از همان چهل سورهٔ ساختگی است بفارسی .

۴۱۱۷

نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲ ، تاریخ ۱۳۲۸ نیت‌لیل در صع هست
۱۹ س۸×۱۴ ، ۱۸۶ـ۳ ۱۱×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی گرد و عطف قهوه ای

مجموعه

۱ـ رسالة فی‌الکیمیاء (۳ر ـ ۹ پ) آخراین رساله است وبعربی‌است.در۲پ بندیست باجدول باعنوان « قال آقاصادق البروجردی » .

۲ـ البوارق (۹ پ ـ ۱۷ پ) .

آغاز: کتاب‌البوارق‌للحکیم‌سباح[بن‌یوشع] . بسمله . قال‌الحکیم سباح اعلم یابنی ! ان‌اول‌مایظهر‌لك بارقةالتین فی ساعة تر کیبه .

انجام افتاده : فاطرح فیه الاکسیر .

۳ـ فصل من‌الکیمیاء (۱۶ ر ـ ۱۸ پ) بعربی با عنوان من « خط سید سالم » در آغاز .

٤ـ بندی در کیمیا (۱۹ر ـ ۷۹ر) بفارسی وعربی باعنوان « من اعمال عبدالقاضی» در میانه باعنوانهای باب وفایده وباچندجدول وباعنوان « ترجمهٔ ابوموسی جابرحیان» (۷۹ ر) .

٥ـ تجارب شهریاری (۷۹ ر ـ ۱۰۱ ر) ازشهریاربن شهریار همان شهریاربن بهمن یار و ترجمه‌ایست از سرالاسرار رازی (ادبیات ۳۰۹) این نسخه ازآغاز نیست وچسبیده بمطلب دیگروتنها نام کتاب ومترجم بدینگونه دیده میشود :

« چنین گویدمؤلف این کتاب شهریاربن شهریار فارسی ... این جمله‌راتجارب شهریاری نام نهادم » عنوانهای باب ۱ـ۱۹ دران دیده میشود و در۱۰۱ر باز میرسد بمطلب کیمیایی عربی وپایان رساله درست معلوم نیست .

٦ـ فصل فی الکیمیاء (۱۰۱ ر ـ ١٢٦ پ) بعربی وسریانی (؟) با ترجمهٔ عربی.

٧ـ فصل فی الکیمیاء (۱۲۷ ر ـ ۱۷۲ پ) میانهٔ کتابی را میماند و بعربی با عنوانهای « فی کتاب البرهان » « فی کتاب التقریب » .

٨ـ فصل فی الکیمیاء (۱۷۳ ر ـ ١٨٤ پ) بفارسی و عربی .

درهامش نسخه مطالب کیمیایی است بعربی وفارسی .

٤١١٨

نستعلیق گویا ازمحمد نامی (مهر او هست) در بهمن آباد درروز سه شنبه ۱۲و۱۸و۲۶رمضان و۱۸و۲۰و۲۷ شوال ۱۱۳۳ (ص۱۱۴و۱۲٦ و۱٦٠و۲۵۳و۳۱۵و۳۵۱) عنوان شنگرف ، فهرستی کهن دارد در ص ع بافهرست تازهٔ باستانی

۱۷س ۱۱×۲۱ ، ۱۷٦گ ۱۹×۳۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی

مجموعه

١ـ گفتار درتوحید (۱ـ۹) بفارسی گویا از گردآورندهٔ مجموعه بروش عرفانی ودیباچه مانند است .

آغاز: بسمله . حمد خداوند ذوالجلال وصبور بی‌ملال وپادشاه لم‌یزل ولایزال.
انجام بریده شده : صبروشکیبایی امیرلشکر .

۲ـ نان وحلوا (۹ـ۲۹) ازشیخ بهایی .

۳ـ شیروشکر (۲۹ـ۳۳) ازهمو.

٤ـ آب‌زلال(۳۳ـ٤۸) ازفیض کاشانی بنظم‌فارسی‌ومثنوی‌ایست‌بادیباچه‌ای به‌نثر (محجه ۲:۲۱و۳۵و٤٥) .

آغاز: بسمله . فیاض علی‌الاطلاق را حمدوسپاس بی‌منتها ... اما بعداین‌شرری است چند ازآتش دل خستهٔ فیض جسته ... موسوم بآب زلال . . . موصل باه‌طالب را . باللّٰه‌التوفیق. آب زلال آخوند ملامحمد محسن کاشی رحمه‌اللّٰه .

یا محیی قلب کل عارف	فیاض ذوارف العوارف
ستار معارف البرایا	غفار کبایر الخطایا

....

ای مونس هروحیدوفردی	آرام دل هر اهل دردی

انجام :

هان برون‌آی‌چومغزازپوست	من گفتم و شنیدی ای دوست
از سر تا پای گوش بادت	وین آب زلال نوش بادت

۵ـ شاه راه نجات (٤۸ ـ ۱۱٤) مثنوی مجذوب تبریزی است .

آغاز:

این کتاب از توجه حضرات	شد مسمی به شاه راه نجات
یار آینه خانه ای میخواست	التفاتش بهانه‌ای میخواست

انجام :

راه‌این‌ومنزل‌این‌ونامه‌تمام	گفتمت‌والسلام والاکرام

۶ـ شرح قصیدهٔ اثیرالدین اخسیکثی (۱۱۵ـ۱۲۶) نونیه‌ایست با تخلص اثیر باشرح آن شاید ازخوداو .

آغاز: اثیرالدین اخسیکثی .

جهانراهم جهانبانیست‌پیدابین‌وپنهان‌دان

که زیر گنبد نیلی پدید آورد چارارکان

حقیقت که‌انسان‌راآفرید گاریست که‌هرچه‌درهژده هزارعالم آشکاروپنهانست بچشم قدرت می‌بیند ودرعالم حقیقت بداند .

انجام :

گذر کن‌زین خرابات ارنه‌دردامتحان‌میکش

که در خمخانهٔ دوران می‌افتاده است بی‌پایان

۷ـ هفت وادی (۱۲۷ ـ ۱۶۵) ازعطار نیشابوری گزیدهٔ میر سید علی همدانی ونزدیك ۶۵۴ بیت (عنوان نسخه ـ مجلس ۲:۲۶۱و۳:۵۹۱) درپایان آمده:

شیخ عطار آن فرید روز گار　　مرشد شاهـان شاهانشاه فقر

شد شهید راه حق آن رهنما　　سال تاریخش ازان شدراه فقر

(۵۸۶)

آغاز: من کلام درربارشیخ عطار که میرسید علی انتخاب نموده :

حمد پاك ازجان‌پاك آن‌پاك را　　کوخلافت داد مشتی خاك را

انجام :

شوخی وبی شرمی‌ما در گذار　　شوخی ما پیش چشم ما میار

کفر کافرودین دین داررا　　ذرهٔ دردت دل عطـار را

۸ـ نکتهٔ اسرار (۱۶۶ ـ ۱۸۰) از میرزا محمدمقیم نصیری .

آغاز: از میرزا محمد مقیم در نصیحت . بسمله . الحمدلله الذی هدانـا سواء

الطریق .. اما بعد ان هذه تذکرة فمن شاء اتخذ الی ربه سبیلا . این نکتهٔ چندیست دلپذیر نی‌نی نظم گوهریست بی‌نظیر اگر نکتهٔ اسرارش گویم تحفهٔ خواطر احرار و اگر در شاهوارستی خاتم‌آویزهٔ گوش هرشاه وشهریار .

انجام : ازسخت رویی زمان این سخت جان سوخته دل مهجورسر گردان گاه بعزم سیر با عالیجاه نجفقلی‌خان بمطمورهٔ شیروان و گاه بوسیلهٔ دریافت شرف قرب حضور ... اوغورلوخان بمعمورهٔ قراباغ و گنجه وارد گردید ... امید که بوی‌وفا بمشام احباب رسد . العاقبة بالخیروالعافیة .

۹ـ دیباچهٔ گلزار ابراهیم (۱۸۰ ـ ۱۹۲) ازظهوری .

۱۰ـ دیباچهٔ خوان خلیل (۱۹۲ ـ ۲۱۷) ازهمو.

۱۱ـ انوارالحکمة (۲۱۶ ـ ۲۲۱) پندهای عرفانی است باعنوانهای‌حکمت.

آغاز: نسخهٔ انوارالحکمة والموعظة . الحمدلله‌الذی نورمصابیح‌القلوب بانوار الحکمة ... الهی بعزت‌آنهایی که رخش همت درمیدان ساحت قناعت تاختهاند ... که مشام جان راما به نسایم‌توفیق معطرساز ودیدهٔ دل ما را بآثار کلمات که‌انوارحکمت موسوم است منور گردان .

انجام : سهل تستری گوید عمل باخلاص‌آن وقت توانی کرد که ازچهارچیز نترسی : گرسنه ودرویشی وبرهنه وخواری .

۱۲ـ باغ وبهار (۲۲۱ ـ ۲۳۳) ازظهیرای تفرشی.

آغاز: من منشآت ظهیری موسوم به باغ و بهار . شبنم شاداب هر گونه ثنا و ستایش ... راجع بجناب‌آفتاب نقاب بهارپیراییست.

انجام :

شهنشاه خورشید افسر که‌هست — چونرگس‌چوغنچه زعهدالست
نظر کردهٔ لطف پروردگار — کمر بستهٔ قدرت کردگار

(تمت بالخیر والسعادة) .

۱۳ـ انشای آقاحسین خوانساری درقرق شراب (۲۳۳ـ۲٤٤) .

۱٤ـ گفتار خواجه عبدالله انصاری (۲٤٤ـ۲۵۳) .

آغاز: من کلام عبدالله انصاری .

دلادر کار حق میکن نظر ها　　　که در راه تومی‌بینم خطرها

انجام : میدان که چه میکنی کجاخواهی رفت .

۱۵ـ اوصاف‌الاشراف (۲۵۵ ـ ۲۹۲) از خواجهٔ طوسی .

۱٦ـ حدیث قدسی (۲۹۲ـ۳۰۸) ترجمهٔ چند حدیث نبوی است .

آغاز: قال رسول‌الله ... قال‌الله ... یا محمد انی وضعت الاربعة من الاربعة الناس یطلبون من غیرموضعها فلم یجدها یعنی یامحمد من چهارچیز را در چهارچیز نهادم ومردمان غیرآن را طلب کنند هر گزنمی‌یابند .

انجام : وتنی که‌دربلا ومحنت من‌صبر کند والله اعلم بالصلوات والیه‌المرجع و المآب .

۱۷ـاربعین (۳۰۸ ـ ۳۱۵)ترجمه‌ایست به نظم فارسی، هرحدیثی‌دریك رباعی.

آغاز: چهل کلمه . بسمله. صحیح‌ترین‌حدیثی که‌راویان مجالس‌دین‌ومحدثان مدارس یقین املا کنند حمد داناایست ... این چهل کلمه‌ایست ... بنظم ترجمه کرده میآید ... الکلمة الاولی : لایؤمن احد کم حتی یحب لاخیه ما یحب لنفسه .

هر کسی را لقب مکن مؤمن　　　گرچه ازسوی‌جان‌وتن کاهد

تا نخواهد برادر خود را　　　آنچه از بهر خویشتن خواهد

انجام لایشبع المومن دون چاره

هر که در خطه مسلمانی باشد　　　از نقد دین گرانمایه

کی‌پسندد که‌خودبخسبدسیر بنشیند گرسنه‌همسایه

۱۸ـ مائة کلمة(۳۱٦ـ۳۵۱) نودونه‌بنداست

با ترجمهٔ فارسی وشرح عربی وفارسی وترجمهٔ منظوم فارسی

آغاز: صد کلمهٔ . علی بن ابی طالب ع :

گفت شیر خدا علی ولی   هادی خلق ومقتدای انام

لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا اگر گشاده شود پوشش نیفزایم درستی در یقین

انجام : من لانت عوده کثف اغصانه

هر که با مهتران کند نرمی   مانـد انـدر بلیت ایشان

ننهندش بـراستی گـردن   نبرندش بواجبی فرمـان

۱۹ـ جلاءالابصار (هامش ۱٦۷ـ۳۱۷) برچیده شده و گزیده‌ایست ازین کتاب فارسی درچند باب در معجزات امامان .

٤۱۱۹

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ ، جدول زر و لاجورد ، میان سطرها زر و لاجورد اندود ۱۴س ۷×۱۳ ، ۳۷۰ـ۱۰×۱٦ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا

دیوان

از عزت سبزواری تهرانی (ص۲۳و۱۱۵) شیفتهٔ استرجی فرنگی ومحمد ربیع (۷۱و۱۱۵) ، غزل است واز حرف ب آغاز میشود .

آغاز افتاده :

ز هرچه منع ما کنی از خوردن شراب

قدرش چه داند آنکه نخورده ز کوثر آب

....

بگداختم در آتش هجرت ببین که چون

از تاب دوریت دل عزت شده کباب

انجام :

بس است عـزت منال این قدر خاموش

کـه از صبر آیـدت دلبر در آغوش

٤١٢٠

شکسته نستعلیق گویا از مؤلف واصلاح‌شده ، نشان‌شنگرف
۲۴س۱۳×۶ ، ۱۴۰گ۱۱×۱۸ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی

تنبیه الراقدین وجمال الوافدین

ازسید حسین بن سیدمحمدتقی همدانی نجفی در گذشتهٔ نزدیك ۱۳۳۰ دراخلاق وآداب نماز دریك مقدمه وهفت جمال ویك خاتمه (ذریعه٤:٤٤٢) .

آغاز: بسمله . سپاس آفرید گاری را سزااست که قیاسش نتوان نمود.

انجام : بقدر وسع او را ترجمه نمودم و فراغ از تسوید این مختصردرشب.. غدیر از سال هزاروسیصدوبیست و هفت هجری واقع شد الحمدلله... کما هو اهله و مستحقه .

٤١٢١

نسخ علی‌اکبردر۱۱۹۴ ، عنوان شنگرف ، آغازافتاده از نیمهٔ دوم مقاله چهارم ، در آغاز و انجام نسخه شعرهای فارسی ابن یمین وفردوسی ونظامی ودیگران است.
۱۴س۱۱×۶ ، ۳۷گ۱۰×۱۶ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا

زادالمسافرین

از امیرحسینی غوری و در هشت مقاله است ومورخ ۷۲۹ (ادبیات ۳۰٤) درپایان آمده :

درهفتصدوبیست‌ونه‌زهجرت شد آخر این کتاب تمت

٤١٢٢

نسخ سدهٔ ۸و۹ ، عنوان ونشان ورقم شنگرف ، هفت‌صفحه درآغاز ودوصفحه درپایان نونویس درروزپنجشنبه ۱۸ج۱۲۷۶/۲

۲۲س۷×۱۴ ، ۱۱۵گ۱۳×۲۱ ،کاغذ سمرقندی — جلدتیماج مشکیضربی مقوایی‌گرد و عطف تریاکی

تحریرالاصول

تحریری‌است ازخواجهٔ طوسی‌ازاصول اقلیدس صوری مورخ دههٔیکم‌ج۱/۶٤۵.

٤۱۲۳

نستعلیق جلال‌الدین‌بن غیاث‌الدین حسینی‌افچه‌ای‌کوشك دشتی (چلیپاوراسته)
۱٦س۵×۱۱ ، ۱۸۳گ۱۱×۱٦ ،کاغذ فرنگی آبی‌وسفید جلدتیماج مشکی مقوایی

مجموعه

۱ـ تحریرالاصول (۱ـ۸۵ افتاده)ازخواجهٔطوسی(ش۲۲۱۲٤).

۲ـ جنگ (۸٦ـ۱۰۹ و۱۹۲ـ۱۹۳و۲٦۷ـ۳۰۵و۳۵۵ـ۳٦۱) اشعار فارسی و منشآت فارسی وعربی جلال‌الدین‌بن غیاث‌الدین حسنی افچه‌ای کوشك دشتی است با خواص‌آیات و ادعیه (۱۱۰ـ۱۲٦) با مطالب پراکنده و باشعر فارسی آخوند ملاعلی نوری (سلمه‌الله تعالی) با شرحی از اوبریك رباعی‌خوداوبفارسی (۲۸۸ـ۲۹۱) با دعا وورد (۲۱٦ـ۲٦٦و۳۰٦ـ۳٤۲) ، نیز داستان کشته شدن ایلچی روس (۳۵۲ ـ ۳۵۵) بفارسی ، نیز سواد مسوده‌ای بعربی برای تشخیص خط منسوب بعلی (ع) نقل ازابن طاوس وبحث دربارهٔ دعایی که از خط علی یافته‌اند مورخ ذی‌حجهٔ ۲۵ هجری(۳۲۱ـ ۳۳۳).

۳ـآداب‌البحث و المناظرة (۱۲۸ـ۱۳۷) بعربی.

آغاز: بسمله . رسالة فی‌آداب‌البحث والمناظرة . البحث فی‌اللغة الفحص و فی الاصطلاح اثبات حکم ایجابی اوسلبی من الأدلة .

انجام : والمعارضة‌علی‌ماذکرنا (هذا آخر الرسالة فی‌آداب‌البحث‌والمناظرة).

۴ـ لب اللباب (۱۳۸ ـ ۱۹۲) از محمد جعفر استرابادی (مانند ش ۹۹۴/۴ ف ۱۷۱۸).

۵ـ الوجیزة (۱۹۴ـ۲۱۵ مورخ روزچهارشنبه ۱۵ محرم ۱۲۳۸) ازشیخ‌بهایی.

۶ـ نسب‌نامه و شجرهٔ سادات‌افچه (۳۴۳ـ۳۵۲) ازهمو بعربی ونسب سیدمیرزا علی پسرغیاث‌الدین پسر جلال‌الدین نیای او از شجرهٔ سید محیی‌الدین بالجه مورخ شوال ۷۵۰ از نسخهٔ کهن فرسوده‌ای‌درآن‌آمده است .

۴۱۲۴

نستعلیق ج۱۰۹۶/۱ ، عنوان شنگرف
۱۶س۱۱×۲۲ ، ۳۹۶گ۱۵×۲۴ ،کاغذ سپاهانی ، جلدتیماج‌مشکی‌زرکوب

جنگ

آغاز این‌سفینهٔ شعرفارسی‌ازرباعیات‌وساقی‌نامه‌وترجیعات وجزاینها ،«رباعیات مؤمن حسین یزدی»است ،درپایان‌آن‌آمده : « به مضمون صدق مشحون‌المأمورمعذور حسب‌الاطاعه‌صاحب سفینهٔ بی‌قرینه واین محب دیرینه یعنی‌مورد مواهب واهب‌ذوالمنن مرکز دائرهٔ فکر و سخن اعز المخادیم میرزا ابوالحسن حفظه‌الله تعالی بتاریخ شهر جمیدی‌الاول ۱۰۹۶ بتضییع صفحات پرداخت . العفوعند کرام‌الناس مامول۱۲» .

چنین است نام سرایندگان با نشان‌دادن‌برخی ازصفحات نسخه :

مؤمن حسین یزدی (رباعیات) ۱ محوی۵ سحابی ۶ سلیم ۱۲۷ـ۴۷ـ۱۳ ـ ۹ اقدسی ۱۲ـ۱۰ نوعی ۵۳ ـ ۷ ـ ۴ ـ ۱۰ صادقی‌بیك ۱۰ ضیاء ۱۰ میرزا فصیحی۳۳ـ۱۰ شفائی ۵۴ ـ۴۷ـ۱۰ طالب ۴۵ـ۱۰ نظامی ۱۰ فیضی ۱۰غیاثای‌اصیل لاهیجی ۱۱ـ ۸۹ ابوتراب‌بیگ ۲۵ ملاحزنی۲۷ محمدجان‌قدسی مشهدی ۵۲ـ۴۷ـ۲۸ مرشدبروجردی ۳۱ـ۱۰۴ـ۱۳۵ نقی ۳۳ شانی تکلو ۳۴ فردوسی ۳۷ خاقانی ۳۷ خصمی ۳۷ جامی ۳۷

حسن دهلوی ۳۹ اسدی ۳۸ میرزاملك مشرقی ۳۹ شریف‌بیگ ۴۰ آقارضی‌صفاهانی ۴۲ میر محمد معصوم ۴۳ زمانای‌زر کش ۴٤ سنجر ٤٥ عرفی ٤٥ فغانی ٤٥ آصفی ٤٥ ظهوری ٤٥ طالب ٤٥ کاتبی ٤٦ شاپور ٤٦-۷۳-۸۱-۱۳۳ طبعی ٥١-٤٦-٥٨ انیسی ٤٦ علی‌قمی ٤٦ قاسم‌بیگ حالتی ٤٦ ملك قمی ٤٦ لطفا ٤٦ میرظریفی ٤٦ نحیفی ٤٦ مجبی ٤٦ بیاتی قزوینی ٥٦ ساثلای‌اردوبادی ٤٧ آفتی ٤٧ ولی دشت بیاضی ٤٧ غیاثا ٤٧ میرزا نظام ٤٨ ملا کرمی ٤٨ عزیزبیگ ناظر ٤٨ شیخ بهائی ٤٨ شیخ‌سلمان ساوجی ٤٨ فردوسی ٤٩ هاتفی ٤٩ جعفری ٤٩ انوری ٤٩ فضولی ٤٩ میرابوالحسن‌فراهانی ٥٠، نجاتی استر آبادی ٥٤ لسانی ٥٤ میر رضی الدین محمد (ساقی نامه) ٥٩ ملا ابوالقاسم امری (ساقی‌نامه) ٦۲ نظیری نیشابوری (ترجیع) ٦٦ میر حضوری قمی ٦٩ مغربی ۱۸ وحشی ۸۰ پرتوی ۸٥ ـ ۱۳۸ شیخ ابوالقاسم ٩٤ میر ظریفی ۱۲۷ میر والهی قمی ۱۳۰.

٤۱۲٥

نسخ سدة ۱۱و۱۲، عنوان شنگرف، انجام در «باب نادرجامع فی‌فضل‌الامام»: «قوله بالانقیاد والتسلیم له، ومن‌المعلوم ان‌الناس لایعرفون مرتبة الامام ... لسلوك‌مسلك‌الهدی‌والردی»

حاشیة‌الکافی

از مولانا رفیعای نایینی است (ف۱۲۷۷) از یادداشت مورخ ۲۳رمضان ۱۳٤٥ ص‌ع نسخه برمیآید که اونیای میرزا ابوالحسن جلوه است.

٤۱۲٦

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳، صفحهٔ یکم ودوصفحه درمیانه حاشیه سازی بزر و لاجورد، باسرلوح زرین وآراسته درآغازغزلها، جدول زرولاجورد، آغازوانجام‌افتاده، در۳۹۳ص

۱٦س۷×۱٤، ۱۲٫۳٥۰×۲۰، کاغذ سپاهانی نخودی آهار مهره ـ جلد تیماج مشکی ضربی عطف قهوه‌ای

دیوان

ازعاشق سپاهانی‌آقامحمد خیاط در گذشتهٔ ۱۱۸۱ (ادبیات ۲٦٦ ـ مشار۷٤۳)

نزدیك بده هزار بیت‌قصیده‌است وترجیع بند (۱ـ۸۵) وغزل بترتیب تهجی(۸٦ـ٦٤۲) ورباعی وترکیب‌بند (٦٤۳ـ٦۹۲).

٤۱۲۷

نستعلیق سدهٔ ۱۴

۲۳س۹×۱٦ ، ۳۲ـ۱۴۳ گ ۶۳ ۲۱×۱۴ ، کاغذفرنگی آبی - جلدتیماج قهوه‌ای

ولایت

از رحیم‌بن کریم‌بن ابراهیم بن مهدی‌بن محمد حسن شاه قاجار که در ۱۳۰٤ بدرخواست محمدحسن‌خان صنیع‌الدوله دربیان ظهور و رجعت وآیت وعلامت بدین نام ساخته است دریك مقدمه در چند عنوان و درچند فصل وخاتمه (دیباچه).

آغاز: بسمله . یگانه‌خداوندی‌رابنده‌ایم‌وبی‌شبیه ومانندی را پرستنده‌وبیچون وچندی را ستاینده که نیستی را جلوهٔ هستی دارد .

انجام: وقدرة الرب ومشیته‌والحمدلله رب‌العالمین.

٤۱۲۸

نستعلیق ۲۹رمضان ۱۰۹۹ ، عنوان‌شنگرف

۱۱س٦×۱۱ ، ۱۳٦ـ۱۲۳گ ۱۸×۱۲ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج‌سبزتیره

منهاج النجاة

ازفیض کاشانی است (محجه ۲: ۱٤و۳۰و٤۲).

٤۱۲۹

نسخ‌سیدمحمدعلی مازندرانی درسدهٔ ۱۴،تصحیح‌ملاعبدالرسول (یادداشت ۲ع۲/۱۳۲۳درص‌ع)، عنوان‌شنگرف.

۳۰س۷×۱۵ ، ۱۲۸گ۱۴×۲۲ ، کاغذ فرنگی نخودی ـ جلد تیماج سرخ ضربی

مجموعه

۱ـ طهارة الاعراق (۲ پ ـ ۸۷ر) ازمشکویهٔ رازی .
۲ـ الفوز الاصغر (۸٦ پ ـ ۱۲۷ر) ازهمو .

٤۱۳۰

نستعلیق سده ۱۴
۱۱س۷×۱۵، ۹۸گ۱۵×۲۳ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی

نامه‌های شت و خشوران

از رساله‌های ساختگی زردشتیان اخیر است بدینگونه :

نامهٔ شت و خشور مه آباد است در هجده سمینادوشت وخشورجی افرام درشش سمینادوشت و خشورشای کلیودرسه سمینادوشت و خشوریاسان درچهارسمینادوشت و وخشور گلشاه دردوسمینادوشت وخشورسیامك درسه سمینادوشت وخشورهوشنگ در سه‌سینمادوشت وخشور تهمورس دریك سمیناد (افتاده) تا اینجافارسی‌است وپس ازین بزبان ساختگی : نامهٔ شت وخشورمه آباد در پانزده سمینادوشت وخشور کیخسرودر دوسمینادوشت وخشور یاسان در پنج سمیناد وشت وخشور گلشاه درسه سمینادوشت و خشورسیامك در سه سیمنادوشت و خشور جمشید درچهارسمینادوشت و خشورفریدون در سه سمینادوشت وخشورمنوچهر درهفت سمیناد و پند نامهٔ اسکندر در دو سمیناد ونامهٔ شت ساسان نخست درشش‌سمینادوشت‌پنجم‌ساسان‌دردوسمیناد . هرسمینادی چند بند است .

٤١٣١

نستعلیق ۱۲۷۴ در ش۱و۲ از احمد بن حسین رضوی، عنوان شنگرف، در پایان یك صفحه از الاعراب عن قواعد الاعراب ابن‌هشام است، یادداشت مورخ محرم ۱۳۱۴ در ص ع هست از محمد باقر بن آخوند ملاجعفر

۱۷س ۸×۱٦، ٦۹گ ۱۴×۲۴، کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ الاعتقادات (۲پ-۳ر).

آغاز: هذا دلائل الاصول الخمسة. بسمله. حمدله... اذا سالك سائل وقال ما الایمان قل هو التصدیق بالله و بالرسول و بما جاء به النبی و الائمة ع کل ذلك بالدلیل لا بالتقلید.

انجام: فیثبت اعادة الاجسام (ف٥۳٦).

۲ـ کشف دقایق التصریف (۳ پ ـ ٦۹ر) از محمد خبیر حسین بن شمس الدین محمد نسابه در شرح رسالهٔ صرف میر سید شریف گرگانی بدرخواست پسر خود ابوتراب شمس الدین محمد (دیباچه).

آغاز: بسمله. ببسم‌الله صرفت البنان بحمدالله شرفت البیان... چون کتاب تصریف سیدالمحققین وسندالمحققین امیرسید شریف... برمبتدیان درغایت اشکال... است.

انجام: ذهب بهما ذهب بهن.

٤١٣٢

نسخ سدهٔ ۱۳و۱۴، نشان شنگرف، جدول و سرلوح زر و لاجورد و شنگرف، در ۱٥ص.

۱۳س ٦×۱۳، ۱۰۰گ ۱۴×۲، کاغذ فرنگی - جلد مقوا

معدنهای طوس

در این رساله کانهای شهر طوس برشمرده است.

آغاز: بسمله . اسامی معدنها که در زمان خواجه نصیرطوسی ... کارمیکردند درمحال ارض اقدس یعنی طوس وجهت زحمت خلایق خواجه ... پنهان ساخته.

انجام : بسیار کار کنند تاپیدا شود .

٤۱۳۳

نسخ کهن ، عنوان و نشان وجدول شنگرف ، آغاز و انجام افتاده ، وتاباب ۲۷ وقسم دوم را دارد ، نسخهٔ خوبی است

۲۱س۹×۱۵ ، ۳۱×۱۴گ۳۴۷ ، کاغذ سمرقندی - جلدتیماج مشکی ضربی

المبسوط

از محمدبن محمودبن محمدبن احمدبن علی شریف همدانی سمرقندی بغدادی حافظ است درشرح قصیدهٔ شاطبی درسه کتاب که سومی آن بعربی است (ش۱/۳۸۷۰ - ـمجلس۳:۳۱ش۸۱۷ مورخ ۸٦۵ ـ طوس ۲:۲۳٤ ش۳۸ مورخ ۱۰۱۹).

٤۱۳٤

نسخ ۱۲۲۵-۱۲۴۴ ، درگ۵۱و۵۲ پندیست ازشرح ملحض امامفخردر بارهٔ قوس قزح،هردوشماره حواشی دارد

۱۵س۱۰×۱۵ ، ۱۹×۱٦گ۱٦۹ ، کاغذ فرنگی آبی - جلدتیماج مشکی

مجموعه

۱ـ شرح الهدایة (۲ر-۵۱ر) از میبدی.

۳۱۱۰

۲ـ تحریر القواعد المنطقیة (۵۳ر ـ ۱۶۹ر).

٤١٣٥

نستعلیق سدهٔ ۱۳، در ۳گ ۴۸ دیباچهٔ نظام الدین بن ملا احمد اردبیلی است در ترجمهٔ شواهد و دیباچهٔ محمد حسن بن محمد طاهر و ریك حاشیهٔ نحوی.

۱۵س ۸×۱۶، ۶۱گ ۱۴×۲۰، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی عطف قهوه‌ای

مجموعه

۱ـ ترجمهٔ شواهد البهجة المرضیة (۱ پ ـ ٤٨ر) از محمد باقر بن محمد حسین بفرویی یزدی در ۱۲۳۲ از روی فرهنگهای « کنز ، منتخب ، مهذب ، شواهد سید محمد، شواهد فرائد عینی » .

آغاز: بسمله . حمدله . . . میگوید بندهٔ فقیر . . . محمد باقر ابن محمد حسین البفرویی الیزدی که در سال سی و دو بعد از گذشتن هزار و دویست ... بمباحثهٔ شرح الفیه که مسمی است به بهجة المرضیه است از مصنفات ملا جلال مشهور بسیوطی است . . . مشغول بودند .

انجام : بمعنی القطع (تمت بعون الله و توفیقه) .

۲ـ ترجمهٔ شواهد شرح التصریف (٤٩ پ ـ ٦١ر) شرحی است بر شواهد شرح تفتازانی از نظام الدین احمد اردبیلی.

آغاز: بسمله . چنین گوید ... نظام الدین بن ملا احمد اردبیلی که چون ...سعد التفتازانی شرح نوشته بود بر تصریف زنجانی .

انجام : واین خلاف قیاس است و نادر.

٤١٣٦

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، انجام افتاده
۱۷س ۷×۱۴ ، ۸گ ۱۴×۱۸ ، کاغذ فرنگی - بی جلد

مجمع البحار

از مظفر علیشاه محمدتقی مشتاق کرمانی نعمة اللهی طریقتی در تفسیر سورهٔ فاتحه ونثر مثنوی بحر الاسرار خوداو (مشار ۱۳۸۰ ـ مجلس ۳: ٦٤٠).

٤١٣٧

نستعلیق صفر ۱۲۲۵ ، در تهران ، جدول شنگرف ولاجورد ، با یادداشت خرید نسخه در ۱۲٦۰
۱٦س ۷×۱٦ ، ۵۱گ ۱۴×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سبز ضربی ترنجی

دیوان

از ابوالفرج رونی است (حقوق ۱۰۹ ـ ادبیات ۲۳۹) قصاید است وقطعه ورباعی ونزدیك ۱٦۰۰ بیت.

٤١٣٨

نسخ سدهٔ ۱۱، نسخه در ۱۳۱۷ از فخر الدین محمد بوده است
۲۰س ۷×۱٦ ، ۱۰۰گ ۱۳×۲۲، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی مقوایی

تعدیل هیئة الافلاك

از صدر الشریعه عبدالله بن مسعود بن تاج الشریعهٔ بخاری حنفی مؤلف تعدیل العلوم ودر گذشتهٔ ۷٤۷ (چلبی) ودر هیئت است بعربی.

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی زین‌السماء و البروج بعد ما احکم بناءها ... فان العبد ... عبدالله‌بن مسعود بن تاج‌الشریعة ... یقول هذا تعدیل هیئة الافلاك وهوالقسم الثالث من کتاب تعدیل‌العلوم .

انجام : بل یحتاج الی معرفة الاصطرلاب وبعد معرفة‌العمل سهل والله یسهل لکل عسیر .

٤١٣٩

نستعلیق سدهٔ ۱۴

۱۴س ۷×۱۴ ، ۱۰۳۶۰ص ۱۱×۱۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج عنابی

دیوان

از شیخ‌ابوهاشم‌بن مفیدشیرازی‌امام مسجد نوشیرازومؤلف طب‌البله‌وذخرالسفه (مانند یخچالیهٔ میرزامحمدعلی مذهب) نزدیك ۱٤۰۰ بیت وسراسرهزل وشوخی .

آغاز:

عیان سازم چه سان راز نهـان را
که کسرا نیست تاب این داستان را
قضـا روزی مرا شد نفس سر کش
بـآن شدت کـه نتوانم بیان را

انجام افتاده :

گاه‌چون گرگ و گهی چون بزشوید
گـاه در لـوطی گری دز می شوید

٤١٤٠

نستعليق سدهٔ ۱۱ ، عنوان ورقم شنگرف.

۱۱س۷×۱۳ ، ۴۷گ۱۴×۲۰ ،کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای ترنجی‌مقوایی‌عطف قهوه‌ای

اختیارات‌شاهی‌فی‌معرفةالاوقات گماهی

ازعبدالله‌بن محمداوحدی دقاقی حسینی‌بلیانی که در ۹۱۷ بدستورشاه‌اسماعیل صفوی برای ساختن «شاه نشین ارم نشان» و «تعیین زمانی لایق و اختیاراتی‌موافق» ساخته‌است. کتاب در یك مقدمه در سه فصل و دومقاله نخستین در ده باب دومی در دوازده باب وخاتمه در دوفصل است (دیباچه) و دراختیارات کلی وجزوی.

آغاز: هوالمختار فی کل‌الامور اختیار کلام انام و افتخار خواص وعوام‌بتقدیم حمد وتقویم شکر خجسته فرجام اوحدی عامست که سعادت کاینات اثری ازاشراق کوکبهٔ جمال است .

انجام افتاده : که سهمی که بآن حاجت منسوب است هم تسییر نمایندودلالات امتزاج (در بند ۷ فصل ۳ خاتمه) .

٤١٤١

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳، در۱۴۲ص، آغازوانجام‌افتاده.

۱۱س٦×۱۰ ، ۷۱گ۹×۱۴ ،کاغذفرنگی - جلدتیماج‌حنایی

دیوان

ازهاتف اصفهانی است (مجلس ۶۷۲:۳ - سپه ۷۰۳:۲ - مشار ۷٦٤) قصیده‌است و غزل باتخلص هاتف بترتیب تهجی باچند رباعی .

٤١٤٢

نسخ و نستعلیق ۹۹۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، نسخهٔ مجلد دوم حبیب‌السیر است.
۲۱س۱۰×۱٦ ، ۴۸۰گ۱۵×۲۵،کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی‌ضربی‌ترنجی‌مقوایی

٤١٤٣

نستعلیق رجب ۹٦۳ ، عنوان و نشان شنگرف، جدول وسرلوح زرولاجوری وشنگرف ،نسخه‌مجلد یکم است
۱۹س۹×۱٦ ، ۴٦۵گ۱٦×۲۷ ،کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج‌مشکی‌ضربی

حبیب‌السیر فی اخبار افراد البشر

از خواندمیر که در ۹۲۷ـ۹۳۵ـ۹٤۰ بدان میپرداخته است (ادبیات ۲۰۲ ـ مشار۵۵۱) .

٤١٤٤

نستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲
۱٦س۷×۱۵ ، ۸۰گ۱۲×۱۸ ،کاغذ هندی ـ جلدتیماج قهوه‌ای مقوایی‌تازه

دیوان

گویا ازحاجی محمدجان قدسی مشهدی در گذشتهٔ درهندبسال ۱۰۵۵ (مجلس ۳۸۱:۳) قصیده‌است و ترجیع‌بند وغزل بترتیب تهجی باتخلص قدسی با رباعی ومثنوی و بندهای پراکندهٔ دیگر .

آغاز: مثنوی که درهند درتعریف‌باغ اکبرآباد گفته .

تعالی‌الله ازین باغ دلفروز / کدشامش‌راست‌فیض‌صبح‌نوروز
هوایش طبعها رامعتدل‌ساز / درختان‌همسر ومرغان‌هم‌آواز

انجام :

فارغ از گفتگوی بسیارم　　　چون صدف یکدهن گهردارم

٤١٤٥

نستعلیق ۱۰ و ۱۱ ، عنوان شنگرف

آغازافتاده : التوجه بسبع تکبیرات ... المقصد الثانی فی الجمعة وهی رکعتان کالصبح عوض الظهر ووقتها عند زوال الشمس یوم الجمعة

انجام افتاده : المقصد السادس فی الشجاج وفی الحارصة وهی التی تقشر الجلد بغیر ... من دیة الراس ویتساوی المراة والرجل

۱۵س ۱۱×٦ ، ۲۱۱گ ۱۰×۱۷ ، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج مشکی مقوایی عطف تریاکی

ارشاد الاذهان الی احکام الایمان

از علامهٔ حلی است (حقوق ۲٤۱) .

٤١٤٦

نستعلیق شب ۱۸ ذی‌حجة ۱۰۵۷ درش ۲ باحاشیة «منه» ، ش ۱ بهمین خط ، عنوان و نشان شنگرف ، باچندیادداشت تملك وچندمهر درص ع (ازمحمدصادق بن محمداسماعیل در ۱۱۰۹ وعبدالحی بن نورالدین محمد بامهر ۱۰۳۲ وشیخ محمد کردستانی در ص ۱۳۰۵ ومحمدعلی بن عبدالکریم بامهر ۱۰٤۷ واحمد)

۱٦س ۱۱×٤ ، ۳۹٤گ ۹×۱۷ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوایی

مجموعه

۱ـ حاشیة حاشیة شرح التجرید (۱ پ - ۷ ر) ازمیرداماد برحاشیهٔ خفری بر شرح قوشجی برتجرید طوسی (ص ع) .

آغاز: بسمله قوله اذتحقق ایجاد مایتوقف ایضا علی تحقیق موجودمالان الشیء مالم یوجد لم یوجد الخ طبیعة الایجاد متاخرة عن طبیعة الوجود لانها طبیعة ناعتیة یستحیل قیامها بذاتها .

انجام : کما هوسنة الکلیات م ح ق قدس سره .

یك بند حاشیهٔ دیگری هم دردنبال هست بانشان « م ح ق قدس سره العزیز » ودرآن از ایماضات و تشریقات یاد گردید.

۲ ــ حاشیة حاشیة شرح التجرید (۸ پ ـ ۹٤ ر) از مـلا شمسای کشمیری برهمان حاشیه .

آغاز: مانند ش ۱۲۰۲/۵ (ف ۲۲٦۳) .

انجام : وغیرمتغیر بالقیاس الی احاطة علمه المقدس من الدخول تحت الزمان والمکان کالکل .

٤١٤٧

نسخ اسمعیل بن ملامحمدربیع خوانساری در۱۲۰۷ در ش ۱ ، ش۲ مورخ۱۸رجب ۱۲۰۹ ، عنوان شنگرف

۲۲س٦×۱۱ ، ۱۵×۹گ۱۴۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ الوافیة (۲ پ ـ ۸۷ پ) از ملاعبدالله تونی است (ف۱۷٤٦) .

۲ـ النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر (۸۸ پ ـ۱٤٥) ازشیخ مقداد سیوری است .

٤١٤٨

نستعلیق دست‌خورده خط کشیده واصلاح‌شدهٔ مؤلف در۱٦/ج۱/۱۰۱٦ ، عنوان ونشان شنگرف ، یادداشتهای تولد ۱۱۱۴-۱۱۳۸ درپایان بوده وپاك کرده‌اند ، نیز نام محمدتقی بن محمدمؤمن بخط خوداو ۱٦×۷۲۰ ، ۲۴×۱۴گ۲۸٦ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد ترمهٔ مقوایی عطف تیماج مشکی

شرح نصاب

ازملامیرقاری کوکی گیلانی کاشانی مؤلف اسرارالحکم در۱۰۰۹ (ش۱/۳٤۱۲)

ولوازم الانشاءِ (ش۲۷۲۲) وانیس العاقلین (ش۲۱٦٤پاریس) او این کتاب را در۱۰۱٦ در گیلان ساخته (ص٥٦۳) ودرص٥٦۷این نسخه‌ازچهل‌ودواثرخودیاد کرده‌ومیگوید که من نا گزیرم خودم‌اینهاراپاکنویس کنم و تهیدستی نمیگذارد که‌چندنویسنده‌ای بکاربگمارم و آنها بنظر دانشمندان برسانم.

او درموردنامهای‌قاریان وابیات تجوید همهٔ اسرارالقران خود را که‌پیش‌ازین بچند سال برای یکی از بزرگان بفارسی در دوازده فصل ساخته بود آورده (۱٤۰ـ ۲۰۹) و نیز همهٔ رسالهٔ نجومیهٔ خود را (۲۲۳ـ٤٤٤) در ص٤٤۷ ـ ٤۸۲ بندیست در کیمیا وعجائب که باید از خود اوویلکه‌ازیکی ازرساله‌های اوباشد.

درآن از داستان ملامیرجان رمال لاهیجی باشاه اسمعیل صفوی‌یادشده(هامش ٤۸۱) و اززبدةالحقائق درعلم قرائت (۱٥٤) ودقائق‌الحقائق در تسخیر کواکب(۲۹۱ و٤۷۱و۲۱و٤۸۲) ورسوم‌العلاج واسرارالحکم(۲۹۱و۵۰۲وهامش۲۷۱) وشرح‌صغیر عربی برنصاب (۱۱٤) و اسرارالقرآن (۱٤۲) همه ازخود او. حواشی کتاب‌بخط خود او است ودربرخی جاها بانشانهٔ « لمؤلفه الحقیرملامیر، ملامیر» درآن‌آمده « این را مشروحا ومفصلادراسرارالقرآن‌درفصل‌سوم‌نوشته‌ام بتاریخ خمس وسبعین‌وتسعمائة... واکنون هجرت رسول ... بهزارسال وپانزده سال رسیده است ... ملامیرقاری گیلانی که شارح این رساله است » (ص۷٤).

نیز « مقیم مقام خاکساری ملامیرقاری که شارح نصاب است در شرح صغیر کتاب نصاب که آن را بعربی نوشته‌است » (۱۱٤).

نیز : « ماننددقایق‌الحقائق ورسوم‌العلاج و جلد اول اسرارالحکم‌لمؤلفه‌الحقیر ملامیر » (هامش۲۷۱).

درص٥٦۳آمده : وشارح این اشعار ... ملامیر گیلانی قاری ... در روز یکشنبه شانزدهم شهرجمادی‌الاول ... فی‌سنة ست عشر والف... باتمام...شرح کتاب‌نصاب موفق گردیده‌است.

آغاز افتاده : که شیخ ابونصر گفته است اما ملحقات زیاده ازوقایع‌روزگار و

موانع لیل‌ونهار است ... اریکه تخت‌واناپاردان چوظرف ووعا ... شرح ابیات‌مذکور: اریکه بفتح همزه و کسرهٔ رای‌مهمله وسکون یای تحتانیه تخت‌آراسته ارائك‌جمع.

انجام : نظم .

همه وقت کم گفتن از روی کار

گزیده‌است خاصه درین روز گار

پشیمان ز گفتـار دیـدم بسی

پشیمان نگشت ازخموشی کسی

از بلیات‌وآفات زمان‌محفوظ باد‌وازعطیات وراحات دوران‌محظوظ‌سعادتمندی که شارح این رساله‌رادرایام‌بقا بذکرخیروثنایاد کند وروحش را درهنگام‌فنا بفاتحه ودعا ازروی اخلاص وصفا شاد . شعر :

نامه چون ختم شدبنام‌خدا	در رضا و اطـاعتش بفزا
باد اندر جوار رحمت حق	پـدر و مادر و معلم مـا

والسلام‌علی من اتبع‌الهدی .

اینك دورسالهٔ دیگرمؤلف که درمیانهٔ این شرح نصاب گنجانده‌است‌میشناسیم:

۱ـ اسرارالقرآن (۱٤۰ـ۲۰۹) ازهمو نام کتاب ومؤلف و فهرست دوازده فصل دردیباچه هست .

آغاز: بسمله .

سبحان من تحیر فـی ذاته سواه

فهم خرد بـکنه کمالش‌نبرده راه

... تحفهٔ حمدی چون عبارات‌قاریان صوامع قدس از کدورات ریامعراو گلدستهٔ شکری مانندارادات‌حافظان مجامع‌انس‌ازآلایش وآمیزش اغراض فاسدهٔ باطلهٔ نفسانیه مصفا ومبرا صانعی را .

انجام :

این رساله تمام بی نقصان	شد بنام خوش شه دوران
شد بنامش تمام این نسخه	زین سبب یافت نام این نسخه
هست تالیف این کتاب حقیر	از فقیر کسیر ملا میر

۲ـ رساله در علم تنجیم و معرفت تقویم (۲۲۳ـ۲۴۴) ازهمو .

آغاز: بسمله . نظم .

ای جنابت بر تر از ادراك عقل

اولین وصف واسم حضرتت رب العالمین

بر سپهر نیلگون ازقدرت والای تست

از کواکب کهکشان بگرشته ازدر ثمین

درود میمنت ورود موفور نامحصور ستاری را سزا است ... این رساله ایست در علم تنجیم ومعرفت تقویم از مؤلفات ... ملامیرقاری ومطلعش موقع است بتوقیع نام ... پادشاه .

انجام : درجدول اختیارات کواکب : بصلاح وخیر کوشد .

٤١٤٩

نستعلیق باحاشیهٔ «منه» وتصحیح شده

۱۷س۸×۱٦ ، ۹۷گ۱۲×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا

ثمر الحیات

ازحاجی ملاعباسعلی کیوان قزوینی است (مشار ٤٦۱) از عنوان ۱۸ الفریدة العقلیة اعجب مافی الکون هوالانسان» و « الفریدة الجمعیة وهی السابعة عشر من فرائد الکنز الخامس» تا « خاتمة کتاب ثمر الحیات و بث شکوی المؤلف » وتافریدهٔ ۵۰ است بعربی و دربرخی جاها بفارسی .

٤١٥٠

نسخ سدهٔ ۱۳ ، و نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، جدول زر و لاجورد ، انجام افتاده.
۱۸س ۷×۱۵ ، ۹۳گ ۱۴×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا عطف پارچه

دیوان

از سلمان ساوجی است با سرگذشت او .

٤١٥١

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف، جدول زر و لاجورد ، مهر «العبد محمدامین الحسینی الموسوی ۱۰۴۹» در ص۸۵ هست
۱۴س ۱۳×۱۴۶گ ۱۴×۲۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ مقوایی عطف تریاکی

هفت گنبد بهرام

از روح‌الامین محمدامین میرجملهٔ شهرستانی سپاهانی (۹۸۱ـ۱۰٤۷) و یکی ازمثنویهای پنجگانه یاخمسهٔ اوست (ذریعه ۷ : ۲٦۰و۷:۳۸٦ ـ مجلس ۳: ۲۹۰) .
درآن آمده ص۱٦ :

کشته روح‌الامین هوا خواهش سر خود پای کرده در راهش

نیز(ص٦٦) :

هست انجام تو بتر ز آغاز باتوروح‌الامین‌چگویدراز

نیز(ص۷۷) :

گر چو روح‌الامین معاش کنی آشتی با فلك تلاش کنی

نیز(ص۱۰٤) :

باش سیلی زنان ز استغنا همچوروح‌الامین‌شاه‌و گدا

آغاز ازدیباچه افتاده :

لیـك اینها زکس نمیاید | کار کشتی زخس نمیاید
کی بجنبد زمین زتك تك پا | کی زقاشق تهی شود دریا

انجام افتاده :

همچو روح الامین بحق بگرو | سخن از حق بگو. . . .
خویشتن را زحـق بیفکن دور | تا ز خاکت چو. . . . . .
شد مسخر مرا چو ملك سخن | کرداقبال. . . . .
دولت آمد به پیش و کرد سلام | تخته ام تخت. . . . . . .

٤١٥٢

نستعلیق شاعر ، با هفت سرلوح آراسته ، چهارده مجلس تصویردارد . جدول لاجورد، در پایان شعرمذنب است ، در۳٦۷ص

۹س٦×۱۰ ، ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سبز ضربی

دیوان

ازافراسیاب دلبرعلی بروجردی زندهٔ در ۱۲۸۰ وشاگرد حاج ملاعلی بنام دفتر الاسرار وسردلبری مورخ روز دوشنبه ۱۲۸۰ و۲۵ع۱/۱۲۸۱ (ص۳٤۳و۳٦۱)ساقینامه است (۱ـ۲۱) وغزل باتخلص دلبر (۲۲ـ۲٤۰) وساقی نامهٔ ترجیع بند در پاسخ میرزا عبدالکریم (۲٤۰ـ۲۵۸) وساقی نامهٔ ترجیع دربیست ونه حرف ازهریك پنج فرد(۲۹۹ـ۳۱۷) وترجیع مخمس ازالف تا یا دربیست ونه حرف (۳۱۹ـ۳۲۸) و رباعی (۳۲۹ ـ ۳۳٦) وبندی دربیست ونه حرف بچهارزبان ترکی ولری وعربی وفارسی(۳۳۷ـ۳٤۳) ویك ترجیع دیگر (۳٤۵ ـ ۳۵۵) و نظمی درشرح شریعت وطریقت و حقیقت درپنج حرف (۳۵۵ـ۳٦۰) و دو بند دیگر (۳٦۲ـ۳٦۷) درآن ازاستاد غلامرضا و میرزا

فخرالدین ومیرزا عبدالوهاب سپاهانی که در ۱۲۸۰ ازتهران ببروجرد رفته و مهمان وی بوده‌اند (۱۱۰) ومیرزا عبدالکریم که بااوبشعرنامه‌نگاری‌داشته‌بود یادشده‌است وستایشی ازشاهزاده ملك‌آرا (۳۶۵) وناصرالدین‌شاه هم (۱۱۸و۲۶۶) درآن‌هست. در زیر یکی از تصویرها که پیکرهٔ امامان و خود اواست در بستر بیماری ، آمده که من در ۱۲۸۰ درخواب اینها را دیده‌ام (ص۹۹) همچنین تصویر «جناب‌مولا» که «بیدار زیارت» کرده است دررمضان‌همین‌سال(۸۶)، درص۲۲ آمده : « هذا کتاب‌تنبیه‌الغافلین وواجب‌السالکین گفتهٔ فقیر افراسیاب بمظهر حقیقت دلبرعلی در حقیقت عبدالله بن عبدالله » .

آغاز: بسمله . مجملی ازظهورحالات است وشرح‌الحال‌است .

ساقیا ز وحدتم تو بیار — غرق توحید کن مرا ازیار

ساقیا زان شراب روحانی — پر کن‌ازجان‌جان‌وزودبیار

انجام :

ارمغان مابعالم این کتاب — مانداین‌میکن که‌یادش‌آوری

ازهمه مردان عالم گفته‌ایم — گرتوهم مردی‌بگوازدلبری

نام‌دیگرزین کتاب‌ناصواب — دفترالاسرار و سر دلبری

٤١٥٣

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، جدول‌سرخ‌وآبی ، در۳۳۶ص

۱۳س۷×۱۳ ، ۱۷۱گ۱۴×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌سرخ‌ضربی

دیوان

ازحبیب ونزدیك به ۲۳۶ بیت وغزل است باتخلص‌حبیب وقصیده وترکیب‌بند ورباعی .

آغاز: بسمله .

ای تو مسما و هردو گیتی‌اسما	بـادا اسما همه فـدای مسما
نعت تو ازماتنز هست و تقدس	مدح توازخودتبارك‌است‌وتعالی

انجام :

سراحد دردل‌احمدعلی است	حامد ومحمود ومحمدعلی‌است

٤١٥٤

استعلیق بنیاد حافظ دورآستانهٔ مقدسه درروز۴ج۲/۱۰۹۵ ، عنوان‌شنگرف ، در۲۱۸ص ۱۶س۸×۱۴، ۱۶۱‌ر۱۲‌×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج‌سرخ‌درون حنایی

لوامع البینات فی‌الاسماء والصفات

ازامام فخررازی (چلبی ـ خزرجی ۲:۳۹) که برای ابوالمؤید سام‌بن محمدبن عمادبن حسین و اسفهسلار عمادالدوله نظام‌الاسلام ابی حفص عمربن حسین در شهر ولوالج‌درشرح اسماءِ خداوصفات‌ونعوت اونوشته وچنین‌نامیده وسه قسم‌در آن گذارده است : « مبادی ومقدمات ـ مقاصد وغایات ـ لواحق‌ومتممات » هریك درچندفصل.

آغاز: بسمله . رب یسرولاتعسر . الحمدلله‌الذی حارت الافکارفی‌مبادی انوار کبریائه وصمدیته وتاهت‌الانظار فی مطالع‌اسرار عزه وفردانیته.. امابعدفان‌الله تعالی لما اسعدنی بالاتصال بحضرة السلطان ... ابوالمؤید سام‌بن محمدبن عمادبن‌الحسین... والامیر الاسفهسلارالکبیر ملك‌الامراء عمادالدولة والدین نظام الاسلام والمسلمین‌ابی حفص عمربن‌الحسین ... فلما اتفق وصولی الی بلدة ولوالج التی هی مرکزمملکتة و مستقرحشمته وقضی‌الله تعالی لتفتیح الکلام فی شرح اسماءالله تعالی وصفاته وتحقیق القول فی‌تفسیرنعوته وسماته فصنفت هذاالکتاب فی هذه المباحث ... و سمیته بلوامع البینات فی‌الاسماء والصفات و رتبته علی‌ثلثةاقسام: الاول فی‌المبادی‌والمقدمات‌والثانی

فی المقاصد والغایات والثالث فی اللواحق والمتممات .

انجام : ولما انتهی الکلام الی هذا المقام عرض من مشوشات القلب ماوجب قطع الکلام و کان هذا آخر الکتاب .

٤١٥٥

نسخ و نستعلیق محمداسمعیل بن محمدکاظم بن محمدباقرمازندرانی در۱۲۶۰، شعرالوری وقاسم درص ع هست

۱۷س٦×۱۲ ، ۱۱۴گ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی

مجموعه

۱ـ آداب المتعلمین (۱ـ۱۹) همانکه از طوسی پنداشته‌اند ودر این نسخه دوازده فصل دارد .

۲ـ معانی الالفاظ (۲۱ـ٤۲) فرهنگی است عربی بعربی از محمداسمعیل بن محمد باقر بن محمد کاظم مازندرانی در ۲۸ باب بترتیب تهجی حرف نخستین ریشهٔ کلمات، درپایان آمده : « فرغ من تسوید هذه الکلمات جامعها الذی اول اسمه اول الاول وآخره آخره وثانیه اول السعدورابعه ثانیه وتالی الثانی اول المتلو ومتلو الاخر آخر التالی ... فی بلدة دوهزارفی یوم الاثنین المطابق للسدس السادس من الخمس الرابع من السدس الثانی من النصف الثانی من الربع الرابع من العشر الخامس من الخمس الثانی من الخمس الثانی من الالف الثانی».

درپایان ش۸ هم آمده «قدتمت کتابة هذا الکتاب ... فی ید ... ابن محمدباقر بن محمد المدعو بالکاظم المازندرانی ... اسمعیل ... یوم الخمیس السدس الاول من الخمس الاول من السدس السابع من النصف الاول من الربع الرابع من العشر الخامس من الخمس الثانی من الخمس الثانی من الالف الثانی...»

آغاز: بسمله و به ثقتی. الحمدلله‌الذی جعل‌لغات العرب مفتاحا لعلوم‌العربیة.. فیقول .. ابن محمدباقر بن محمد کاظم العلامة المازندرانی محمد اسمعیل‌انه‌لما کان لی الی علم معانی‌الفاظ العرب شوق والی جمع بعضها فی مجمع ذوق اردت‌ان‌اجمعها واکتب معانیها ... ورتبتها علی ثمانیة وعشرین بابا.

انجام: والمواهب اوسع.

۳ـ اختیارات مسیرالقمر (۴۳ـ۴۴) ازطوسی.

۴ـ الاوزان والمقائیس (۴۷ـ۷۰) از مجلسی دوم (ادبیات۳۷).

۵ـصیغ عقودنکاح(۷۱ـ۷۷)ازمجلسی باید باشد (ادبیات ۳۵۱).

۶ـ رسالهٔ اختیارات (۷۷ـ۱۰۲) از همان مجلسی که عنوان فصل در نسخهٔ ما هست ورسالهٔ کوچکی است.

۷ـ رساله دربدا (۱۰۲ـ۱۱۲) ازهمو (طوس ۱۱۲:۴).

۸ـ تقویم‌الخط فی شرح رمح الخط (۱۱۶ـ۲۲۲ با حاشیهٔ «منه، منه ایده‌الله، منه دام ظله») شرحی است از محسن‌بن محمدطاهر نحوی قزوینی بر رمح‌الخط فی نظم رسم‌الخط نظم قوام‌الدین محمد حسینی سیفی‌قزوینی در۱۱۲۳درسپاهان‌ازمبحث خط شافیهٔ ابن حاجب (ذریعه۳۹۶:۴ و۲۴۸:۱۱).

آغاز افتاده: ویستخرج مافیه من مطویات الرموزوالاسرار ... و سمیته تقویم الخط فی شرح رمح‌الخط.

انجام: والصدیقین والشهداء و الصالحین بمنه و کرمه و صلی الله علی سیدنا محمد وآله الطیبین.

گفتهٔ ناظم دربارهٔ تاریخ نظم.

هذا کتاب حسنه جلی	فی نظمه و قدره علی
ارخته‌بصبح‌فیض‌منجلی(۱۱۲۳)	فقلت‌رمح‌الخط‌سمکه‌علی(۱۱۲۳)

گفتهٔ او دربارهٔ این شرح وستایش از آن:

یا محسن احسنت بلوغ الارب قـومت بتقویمك خط العرب

فی شرحك قدشرحت صدرالادب لازلت مـرشحا لنیل الرتب

آغاز متن: بسمله.

قال قوام شاکراللنعم حمدالمن علمنابالقلم

....

نظمت للکتاب رسم الخط نظمارشیقامثل رمح الخط

انجام:

فهذه قواعد الکتاب والآن وقت الختم للکتاب

فالتزم القصد بلا تخط وقوم الخط برمح الخط

تم رمح الخط فی نظم رسم الخط ... بیمین ناظمه قوام الدین محمد الحسینی ...
سنة ثلث وعشرین ومائة والف بدارالسلطنة اصبهان حفت بالعزوالنصروالامان.

٤١٥٦

نسخ علی‌اکبر ورامینی درروزچهارشنبه ۱۱رجب ۱۲۹۳ در ش ۱، و۱۷رجب ۱۲۹۳ در ش ۲، عنوان ونشان شنگرف، درص۳۳-۴۴ بندیست بعربی درفلسفه و بندی‌بفارسی درشرح‌خواص‌دعای‌عهدنامه نوشتهٔ همودرشب‌شنبه۱ع۱/۱۳۰۲باچندبیت‌عربی.

۱۳س۶×۱۲ ، ۳۵گ۱۲×۱۸ ،کاغذ فرنگی سفیدوکبود - جلدتیماج حنایی‌مقوایی

مجموعه

۱ـ تحفة‌الطالبین (۱ـ۳۲)ازآقاسید جلیل‌بن عباس‌بن سلیمان موسوی‌حسینی طارمی که‌درمدرسهٔ صدرتهران‌میزیسته‌است (دیباچهٔ‌تبصرةالادباء)مورخ ع۱۲۹۳/۲در شرح بسمله بروش پرسش وپاسخ (دیباچه) باچند بیتی ازخود اودرپایان(ص۳۱)اودر

آن از قواعد جلیله در منطق که در۱۲۸۲ ساخته و فوائد جلیله درنحو که در ۱۲۸۵ ساخته است یادنمود (دیباچه) .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی الهمنا انوارالعلم و الصواب وصرفنا عن الکفر و انزل علینا الکتاب ... وبعد چون این بندهٔ عاصی جلیل‌بن عباس‌بن سلیمان‌الموسوی الحسینی الطارمی ... زمانی که در ... قزوین بودم نظر بخواهش و استدعای جمعی از محبین از محصلین وغیرهم مشغول بتصنیف وتألیف شده .

انجام :

درجوارطیبین طاهرین رحمةالله علیهم‌اجمعین

۲ـ تبصرة الادباء (۱ـ۲۲)ازهمودر۲۸ ذی حجهٔ ۱۲۹۱ درشرح چندبیت‌دشوار عربی بعربی ودرپایان بفارسی .

آغاز: بسمله . وبه‌نستعین. الحمدلمن‌هواولی به ... وبعد ... جلیل‌بن عباس‌بن سلیمان الموسوی الحسینی الطارمی ... لما کنت فی سنة احدی و تسعین بعد الالف و المأتین ... سا کنا فی مدرسة صدر الطهران مستقلا بالتدرس والتدریس فقدسئلنی ذات یوم من هذه السنة بعض اخوان الایمان ... عن توجیه ابیات کانت علیه مشکلة و عن کشف القناع عن وجوهها ... فلاجرم اجبت مسئلته.

انجام : وچگونگی‌وصورت واقعه رابجهت مبالغه دراثبات‌مدعای‌خود.قدفرغت عن تألیف هذه النسخة المسماة بتبصرة الادباء فی یوم الثامن و العشرین من‌ذی‌الحجة الحرام من سنة احدی وتسعین بعدالالف والماتین ... و تحیة .

٤١٥٧

نستعلیق میرجلال‌الدین مازندرانی درمکه در روز آدینه نزدیك بپایان ج۹۹۳/۱ (ص۴۱و۴٦ و٦۰) عنوان شنگرف ، در۲٦۷ص

۱۵س۷×۱۳ ، ۱۳۵گ۱۲×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌مشکی

مجموعه

۱ـ دعا وحرز (۱ ـ ۲۹) ازمهج الدعوات ومنهج العبادات ابن طاوس وجاهای دیگر بعربی .

۲ـ داستان موسی بفارسی (۲۹ـ۴۱) .

۳ـ خواص نادعلی (۴۲ـ۴۶) .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی افاض الارواح من القدم ... بدانکه این رساله ایست مشتمل بر بعضی ازخواص واسرار واین کلمات تامات ازجبرئیل صادرشده است نادعلیا مظهرالعجائب ... وسبب نزول این کلمات معظمه آنست .

انجام : البته میسر گردد ان شاءالله تعالی .

۴ـ مولودنامهٔ رسول (۴۷ـ۶۰) در شرح تولد پیامبر بفارسی .

۵ـ دعا وحدیث (۶۲ـ۹۰) ازخصال صدوق وتفسیر ابوالفتوح و کتاب خوارزمی وامالی وفردوس دیلمی وجاهای دیگر.

۶ـ مفتاح المعتبد (۹۱ـ۱۱۴) از راوندی دردعای شبهای ماه رمضان .

آغاز: رسالة مفتاح المتعبد عن الشیخ ... قطب الدین ... (دو کلمه ای پاك شده) ابی الحسن ابن ابی الفضل الراوندی قدس الله سره : بسمله . الحمدلله الذی جعل الدعاء افضل العبادة .

انجام : یاذالجلال والاکرام .

۷ـ الاربعون حدیثا (۱۱۵ـ۱۱۵ افتاده درحدیث ۳۳) ازشهید یکم.

۸ـ دعاهای پراکنده وحدیث بعربی وفارسی (۱۵۶ـ۲۶۷) ازآنهااست «صنمی قریش» با ترجمهٔ فارسی (۱۸۳ـ۱۸۶) ودعای صباح (۲۰۱ ـ ۲۰۳).

٤١٥٨

شکسته نستعلیق سده۱۴

سطر چلیپا ۹×۱۴ ، ۳۹۲-۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی

جنگ

گرد آوردهٔ محمد حیرت حسینی قمی پسر حسین بن علی‌رضا که در ۱۳۱۱ از قم بتهران آمده و در مدرسهٔ سید نصر الدین میزیسته و در ۱۳۲٤ زن گرفته و در ۱۳۲۷ و ۱۳۳۳ فرزندان پیدا کرده و از دوستاران مشروطیت و آزادی‌خواه بود و بمازندران و شهرهای دیگر شمال هم رفته است (ص۷،۹۳،۹۸ ، ۱۱۵) گذشته از شعرهای خود او و دیگران یادداشتهای تاریخی و ماده تاریخ دارد (٦۷ و ۹۳ - ۹٤) ووقف‌نامهٔ مدرسهٔ خان مروی (۱۰۱-۱۰٥) وفهرست کتابهای او (۱۱٥-۱۱٦) بندهایی بعربی وشعر عربی محمد حسین حسینی لواسانی (٥٦) هم در آن هست .

چنین است فهرست نامهای برخی از شاعرانی که شعر آنها در این جنگ آمده است :

مهوی ۲-٤٥، ٥٥، قدرت قمی ۱۰ ، ازل قمی ۱۱ ، مخفی ۱٤، میرزا عبدالرحیم ۱۹ ، جیحون ۱۹-۱٤۳ ، فیضی ۱۹-۹۹ ، جامی ۱۹ ، اقبال ۲۱ ، جدای قمی ۲٤، صبوحی شاطر عباس قمی ۲٤-۲٥-۱۲۱-۱۲۹-۱٤۲ ، شیخ محمد حسین قمی ٤٥، شیخ محمد علی ٥۲ ، وفایی قمی ٦٤ ، آقامیرزا سید علی قمی ۱۰٦-۱٥٥ ، شررقمی ۱۷ ، آذرقمی ۱۷، فرهنگ قمی ۳، رضوانی قمی ۳-٤٦ ، تمکین ۹ ، صفایی ۱۳ ، محیط ۳٤ ، طالب ۳٥، آقاعلی مدرس ۳٦ ، طرزی افشار ٤۱، وصال ٤۸ ، بسحق شیرازی ٥٤ ، مهدیقلی میرزای سهام الملك ۸۷ ، ضیاء سپاهانی ۸۸ ، میرزا عبدالله ۱۹ ، شیخ الرئیس میرزا ۲۳۱ ، راهب ۳۷ ، میرزا حسین حرامزاده ۱۰٦ ، استاد غلامرضای شیشه گر ۱۲۹ ، آقامحمد رضای

صهبای قمشه‌ای ۱۳۵ ، شاه نعمةالله ۹۵ ، میرفندرسکی ۱٤٥ ، مشتاق ۱٥٤ ـ ۱٥۷ در دنبال شعر تمکین آمده «حرره محمدعلی بن محمدحسن الطهرانی» (ص۹).

٤۱٥۹

شکسته نستعلیق خوش زین العابدین همدانی در روز پنجشنبه ۲٦ج۳/۱۳۳۷ ، عنوان شنگرف، یادداشت ۱۲۹۱و۱۳٦٦و۱۲۹٦ در ص ع هست

۱۲س ٦×۱۲ ، ۷٤گ ۱۱×۱۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی مقوایی

سراج منیر

از محمد شریف شیرازی (ادبیات ۲۱۷ ـ حقوق ۱۳٦).

٤۱٦۰

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ ، عنوان شنگرف

۱٦س ٦×۱۲ ، ۲۱۳گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی کبود ـ جلد تیماج حنایی ضربی

حاشیة المعالم

درذریعه (۱۳۷:٤و۲۱۰:٦) از حاشیهٔ فارسی میرزا محمدبن‌حسن شیروانی در گذشتهٔ ۱۰۹۸ برمعالم و ترجمهٔ آن از آقا محمد هادی مترجم پسر ملا محمد صالح مازندرانی در گذشتهٔ ۱۱۲۰ یادشده است . این‌حاشیه ترجمهٔ محمدهادی (چاپ۱۳۷۹ تهران) نیست

آغاز: بسمله . قوله : الفقه فی اللغة الفهم و فی الاصطلاح آه یعنی فقه در لغت فهمیدن چیزیست ودراصطلاح اهل شرع دانستن احکام شرعیه است .

انجام : قوله الاقرب عندی ان تخصیص العام لایخرجه عن الحجیة فی غیرمحل التخصیص ان لم یکن المخصص مجملا مطلقا ولا اعرف فی ذلك من الاصحاب مخالفا آه اقرب نزدمصنف اینست که تخصیص عام اورا ازحجیت بیرون [نمیبرد] ...ومجازات

متعدن باشند لفظ دراومجمل خواهد بود پس برهیچ یك ازآنها (ننوشته مانده) .

٤١٦١

نسخ روزشنبه ج۲/۱۳۹۰ ، عنوان شنگرف ، حواشی دارد مورخ روز۲۰ج۱/۱۳۵۲
۱۶س۶×۱۳ ، ۱۶۲گ۱۱×۱۸ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی

رجوع الشیخ الی صباه فی القوة علی الباه

ازاحمدبن سلیمان ابن کمال پاشا در گذشتهٔ ۹۶۰ (این نسخهٔ ما) .

آغاز: مانند ش۲۸۳۶/۱۱.

انجام: فانه ینوم والله اعلم و احکم .

٤١٦٢

نسخ محمدعلی بن حاجی سیدعلی بن صوفی حبیب الله زوارقی مراغه‌ای درروزشنبه ۲ج۱/۱۰۵۹ ، بامقابله وتصحیح محمدشریف بن احمد شعیبی گیلانی دارندهٔ نسخه ، عنوان شنگرف ، درپایان پراکنده های پزشکی است بفارسی

۱۴س۷×۱۳ ، ۲۲۶گ۱۳×۲۰ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج زرعطف مشکی

العمدة من عیون صحاح الاخبار فی مناقب امام الابرار

ازشمس الدین تاج العلماء ابی الحسین یحیی بن الحسن بن الحسین بن علی بن محمد البطریق الاسدی الحلی (ف۱٤۲۲) .

٤١٦٣

نسخ عبدالمحمود بن عبدالله بن احمد درقزوین درپنجشنبه دههٔ سوم ماه سوم ۱۲۲۴،عنوان شنگرف
۱۵س۱۰×۱۶، ۳۷۵گ۱۶×۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی

۳۱۳۲

انوار العقول من اشعار وصی الرسول

از قطب‌الدین ابوالحسن محمد کیدری (ف۱۱۰۸ و ۱۳۱٤).

٤۱٦٤

نستعلیق سدهٔ ۱۴، عنوان شنگرف
۱۸س ۷×۱۴، ۱٦×۲۲، کاغذ فرنگی آهارمهره - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ مفاخرالاخیار ومناقب‌الابرار (۱ـ۲٦٤) تذکره ایست منظوم از میرزا بابا ابوالقاسم‌شریفی رازشیرازی (م۱۲۸٦) درسر گذشت عارفانی که درشیراز بخاک سپرده شده‌اند (ذریعه ۹:۳٤٦) بدینگونه:

قطب‌الدین محمد شیرازی تبریزی ۱۰۰، آقامحمد هاشم درویش ۱۲۵، میر سید علی فرزند قطب‌الدین ۱٤۳، میرزاعبدالنبی ۱٤۸، آقامحمد درویش کازرونی ۱٥٤، ابوالخیراقطع مغربی ۱٥٦، روزبهان بقلی ۱٦۲، ابوزرعهٔ گیلانی ۱٦۳، علی کوهی ۱٦٤، ابـو اسحق ۱٦٥، عبدالله خفیف ۱٦٦، سعدی ۱٦۸، حافظ ۱۱۸ هفت تنان (الرجال السبعة) ۱۷٥، نظام‌الدین محمود داعی ۱۷۸، شیخ مسلم ۱۸۰، میرمحمدعلی آقای خواجه ۱۸۲، میرزا محمد طاهر بن میرزا بزرگ ۱۸۳، علی انوار ۱۸٤، میرزا محمدباقر عبد صالح ۱۸٥، میرزا محمدابراهیم خال ۱۸۷، میر ابوالخیر خوشنویس ۱۸۷، ملاحاجی محمد کفاش ۱۸۸، سیدعالمشه ۱۹۳، حاجی عبدالوهاب نایینی ۱۹۳، ابوالقاسم شیرازی ۱۹٤، حاج حسن نایینی ۱۹٤، میرسیدحسن صفوی موسوی ۱۹٤، ابوالحسن کوهکی ۱۹٤، میرسید رضی طبیب ۱۹٥، حاج میرباقر ۱۹٥، حاجی میرآقا ۱۹٥، میرمحمد شیخ ۱۹٦، میرزاقاسم حصور ۱۹٦، ملا علی سپاهانی مدرس ۱۹٦،

علی‌رضا ۱۹۷ ، آقامحمدرضا ۱۹۷ ، ابوالحسن ۱۹۷ ، عبدالله ۱۹۸ ، سیدمحمود۱۹۸، محمدحسین صحاف ۱۹۸، ملالطف‌علی خراسانی ۱۹۹ ، آقاشریف‌فراش‌بند۱۹۹،شیخ عبدالله ۱۹۹ ، آقامحسن قرمان ۱۹۹ ، میرابوالقاسم‌بن مسیح زمان پرشکفتی ۲۰۰ ، آقاعلی‌نقیب ۲۰۰ ، آقابزرگ خلیل مدرس ۲۰۰ ، رضاخان فیلی ۲۰۱ ، عبدالله خان حاکم‌لار ۲۰۱ ، میرزامحمد وزیرلشکر ۲۰۱ ، مهدیخان بروجردی ۲۰۲ ، میرعلی رضای هاشمی ۲۰۲ ، میرزا مهدی کامکار ۲۰۲ ، سید عبدالله ۲۰۲ ، درویش کافی مست بختیاری ۲۰۲ ، ملا آقا بابا۲۰۳ ، میرزاعزالدین ۲۰۴ ، میرصدرالدین۲۰۴ ، سید مرتضی بهبهانی ۲۰۵ ، میرزا محمد علی کیمیا کر سپاهانی ۲۰۵ ، ملا طاهر شیرازی ۲۰۶ ، ملامحمدبیات ۲۰۶ ، میرزاسید علی‌نقی انجوی۲۰۷ ، میرزاابوالحسن ۲۰۷ ، حاجی کاظم ۲۰۷ ، کربلایی علی‌لله ۲۰۷ ، آقا رجبعلی‌صحاف ۲۰۸ ، علی‌نقی مطرب ۲۰۸ ، میر ابوالفتح۲۰۸ ، ملاحسین آتشی خوشنویس ۲۱۰ ، ملا علی رضای کاتب ۲۱۰ ، محمد صادق کناره‌ای ۲۱۲ ، ابوالحسن الکن ، ۲۱۲ ابراهیم کاسب ۲۱۳،محمد صادق ۲۱۳ ، شید حسین شهید ۲۱۳ ، حسنخان ۲۱۴ .

آغاز: هذه تذکرة الاولیاء سمیتها بمفاخر الاخیار ومناقب الابرار تشتمل‌علی شطرین الاولی فی مفاخر الاخیار ...

سرآغازنامه وجود است عشق　　　　مهین کلك خلاق بوداست عشق

انجام :

زاشغال دیوانیش دل امید　　　　بفقر وقناعت ره حق گزید

۲ـ مرآتب العارفین (۲۱٦ ـ ۳۳۰) ازهمو بنظم .

آغاز: هذا کتابنا ... وسمیته بمرآت العارفین ....

بشنواین‌اسرارازعشق‌خدا　　　　سرعشق ازسرحق‌نبودجدا

انجام :

هرچه گویم عشق‌ازان برتربود　　　　عشق امیرالمومنین حید ربود

٤١٦٥

نستعلیق محمد بردی بن قربان نیاز صوفی در ۱۲۶۴

۱۱س ۷×۱۴ ، ۳۸۴ گ ۱۴×۲۰ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج عنابی ضربی مقوایی

دیوان

ازخواجه احمد ترکستانی بترکی باتخلص «خواجه‌احمد، احمد» وغزل است و حکمت . اوسر گذشت خود را از کودکی تاشصت‌وسه سالگی در آن بنظم آورده است (۱٦-۲۹) .

آغاز پارشده : مصطفی غه ماتم‌تولوب کریم.

....

ذکر این بیت‌یلفوز‌اولوب‌یلفوز کردیم

مصطفی غـه ماتم تونوب کریم

انجام :

مسکین احمد سین بـویازوق زهریں

قوتـولور الجسپه شرابی مهر دیـن

گر چه کوب قور قار الیم قهـریدن

انت کافـی انت عافـی یا غفور

٤١٦٦

نسخ ۹۵۰ ، عنوان ونشان شنگرف

۲۱س ۸×۱۴ ، ۱۳۵ گ ۱۴×۱۹ ، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج مشکی مقوایی

حاشیة ارشادالاذهان

ازشیخ‌علی محقق کرکی.

آغاز: مانند ش۷۸۵ (ف۱۸۵۸).

انجام: قوله فی‌الناقدة فی‌احداطرافه الرجل ... والاول اقرب‌الی‌النصوص.

۴۱۶۷

نستعلیق محمدطاهر بن علی‌حسینی درج۲/۱۰۳۲ ، عنوان‌شنگرف ، بیست‌وسه تصویر سیاه‌قلم در متن‌کتاب‌است ، درآغازوانجام نسخه پراکنده‌هااست بفارسی

۱۳س۷×۱۳ ، ۱۵۱گ۱۲×۱۹ ،کاغذ سپاهانی ، جلدگالینگورعطف تیماج‌قهوه‌ای

ترجمهٔ ذخیرهٔ اسکندر

ترجمه‌ایست‌بفارسی که‌بدستور «آصف زمان ودستوردوران» ازذخیرهٔ‌اسکندر که بنام ارسطوپنداشته‌اند (ف۹۷) شده است (طوس۳:۲۵۹ ش۵۶).

دراین نسخه پس ازترجمهٔ دیباچهٔ عربی وبندی ازخودمترجم ده باب‌بایدباشد:

باب اول درذکراصول صناعت واکثرتدبیرات.

باب‌دوم درترکیب سمومات ودرتریاقات.

باب سیم درصنعت حرزطلسماتی که‌نافعند مرضهای صعب را.

باب چهارم درخواتیم کواکب سبعه.

باب پنجم درطلسمات متفرقه.

باب ششم درمحبت وعداوت.

باب هفتم درخواص نباتات.

باب هشتم درذکرخواص اعضای حیوانات.

باب نهم ودهم درفهرست دیباچه ومتن نسخهٔ مانیست و در پایان داره بابِ در خاتمهٔ کتاب .

آغاز: بسمله . آورده‌اند که خلیفهٔ معتصم‌بالله چون عموریه را فتح کرد شنید که آنجا دیریست .

انجام : اماصفت این جنس نفیس ضایع و بی‌قیمت گردد والله سبحانه و تعالی یوفقنا وایاکم بالعمل الصالح .

٤١٦٨

نستعلیق مؤلف محمدحسین شریف پسرمحمدتبریزی ممقانی درذی‌حجهٔ ۱۲۹۲، در۷۹ ص ۱۵س٦×۱۱ ، ۵۰ر۱۰×۱۷ ،کاغذ فرنگی آبی ـ جلد تیماج مشکی ضربی

اثبات سلسلهٔ طولیه ومراتب ثمانیه

ازمحمدحسین شریف‌بن محمد تبریزی ممقانی درپاسخ حاجی‌میرزا هاشم‌خان (دانشمندان آذربایجان ص٣٩٦) بروش فلسفی شیخی در «اثبات سلسلهٔ طولیه‌ومراتب ثمانیه ازبرای اصناف موجودات » .

آغاز: بسمله . حمدله . . . و بعد چنین گوید . . . حسین بن محمد التبریزی الممقانی که درین روزها راقی مراقی حقیقت ... حاجی‌میرزا هاشم‌خان . . . مسئله‌ای ازین حقیر ... سئوال نموده وجوابی خواسته‌بود .

انجام : این همه طول وتفصیل وبسط وتطویل بکنیم والله‌الهادی...المهدیین وقد فرغ من تسویده ... محمد حسین الشریف ابن محمدالتبریزی الممقانی فی شهر ذی‌الحجة الحرام . . . سنة اثنین و تسعین و مأتین بعد الالف ۱۲۹۲ مصلیا مسلما حامدا .

۴۱۶۹

نسخ حسن‌علی بن عیسی استرابادی درشب سه‌شنبه شعبان ۱۰۷۸ ، عنوان شنگرف، آغاز افتاده
۱۶س۵×۱۰ ، ۳۲گ۹×۱۶ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی مقوایی عطف زرد

الامان من اخطار الاسفار والازمان

ازابن طاوس رضی‌الدین علی است (منزوی ۱:۱۱) .

۴۱۷۰

نستعلیق درویش محمدابراهیم بهلول ذهبی پسر آقامشهدی محمدرضا درروز چهارشنبه ۲۵ رجب ۱۳۰۹ بدستور آقا کربلایی علی صحاف تبریزی ، جدول سرخ و آبی ، شعر نویسندهٔ نسخه درباره تاریخ نوشتن آن درپایان هست
۷س۷×۱۱ ، ۶۵گ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی آبی - جلد تیماج مشکی

پندنامه

از عطار نیشابوری است (مجلس ۳:۵۸۳).

۴۱۷۱

نسخ درشعرها و نستعلیق در ترجمه از محمد صادق بن اسدالله درروز پنجشنبه ۱۲ محرم ۱۳۲۱ ، نشان شنگرف ، بابلاغ مقابله
۱۴س۶×۱۰، ۸۸گ۱۰×۱۶، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی

شرح شواهد شرح قطر الندی وبل الصدی

در شرح و ترجمهٔ لفظی شواهد شعری نحوی این شرح است بفارسی بـا گواه آوردن شعر های فارسی بسیاری از سرایندگان فارسی زبـان . شعر خود مترجم هم

در ص ۱۰و۱۵ دیده میشود ودر آن آمده « لمصنفه : ستمهایی که شد برجعفر از تو ـ اگر برطفل میشد پیرمیشد » و گویا نام مترجم جعفر است . در ذریعه (۳۳۹:۱۳) از شرح شواهد قطر الندی بفارسی از مولی محمد جعفر بن محمد کاظم قاینی یاد گردید و نسخهٔ ماهم باید همین شرح قاینی باشد(۱) .

آغاز افتاده : بود این طرز مقال ـ چارهٔ باصرهٔ اعمی قطری چکند . اذاقالت حذام فصد قوها ـ فان القول ماقالت حذام ـ ولولا المزعجات من الليالى ـ لماترك القطا طيب المنام ـ التصديق باور داشتن و واقع شده است در مغنی اللبیب بـدل فصدقوها فانصتوها .

انجام :

فان تره بالياء يوما كتبته — بياء والافهويكتب بالالف

پس اگر ببینی تو آن فعل را بیا درروزی کتابت بکن تو اورا بیا و الا بالف کتابت بکن آن فعل را .

٤١٧٢

استعلیق مؤلف ، تاریخ ۱۳۱۴و۱۳۱۵ درش۱ هست ، درش۲ تاریخ شب سه‌شنبه ۲۴ج۱۳۱۴/۲ و تاریخ روز آدینه ۱۳۱٦/۲ع۲۷ وتاریخ روزیکشنبه ۲۵ذی‌قعدهٔ ۱۳۱۴هست ، تاریخ ۱۳۱۵دریادداشت او که درخانهٔ کدخداعلی‌اکبر آقایی بلوکباشی دهستانی نوشته است درص۱٦ هست

۱۸س۷×۱۱ ، ۲۸۰گ۱۱×۱۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدپارچهٔ گلدار ترمه‌ای مقوایی

مجموعه

۱ـ نتایج الاخبار (۹ پ ـ ۲۰٦ پ) از اسمعیل بن رئیس الواعظین ابوتراب بن جعفر بن علاء الدین حسینی واعظ یزدی لاهیجانی است که در۱۲۹۹ـ۱۳۱۳ـ۱۳۱٤ـ۱۳۱۵ وبنام مظفر الدینشاه ساخته است . فهرست مطالب دردیباچه هست .

---

(۱) شعرهای متن آغاز و انجام نسخهٔ مادرشرح قطر الندی دیده میشود

شعر سعدی وخیام وجودی وسروش وهادی و غزالی (مورخ ۱۳۱۳) ومولوی رومی (مورخ۱۳۱۳) وانصاری وبهایی وبینوا وجناب‌لاهیجانی ووفایی در آن آمده‌است، نیز تاریخ شب دوشنبه ۳ج۱/۱۳۱٤ وتاریخ شب آدینه ۱۹ رجب ۱۳۱٤.

آغاز: هوالله‌تعالی‌شانه. هذا کتاب نتایج الاخبار من تألیف احقر الطلاب... بندهٔ روسیاه... سید اسمعیل بن آسید ابوتراب الواعظ الیزدی الاصل لاهیجانی المسکن سلمه‌الله تعالی ۱۳۱٤ . بسمله . الحمدلله‌الذی احتجب عن الابصار بالعزة و اقتدر علی الاشیاء‌بالقدرة ... امابعد چونکه جمعی ازدوستان خلص اثناعشری ... از...اسمعیل‌بن ابوتراب بن جعفر بن علاء الدین الحسینی الواعظ الیزدی خواهش نموده بودند که وجیزه‌ای که مشتمل براشعار فضایل ومدیحه وقصاید وحکایات و اخبارواردە از آل اطهار .. وبعضی‌ازادعیهٔ سفروتعین امراض مختلفه ودوای هرمرض وبعضی ازاختلاجات که درسفرداشتن آن همراه خصوصا بذاکرین اهل منبر لازم بل الزم است وبعضی از اشعار مصیبت ... نوشته باشم ... واین وجیزه مشتمل است برمدایح وقصاید وفضایل‌و مصیبت ... ابی‌عبدالله و بعضی ادعیه .. واسامی امراض ودوای‌آن و ادعیه آن و بعضی ازحکایات وقصص ... واسامی بعضی‌ازشهرهای معروف وحالات اصحاب .. علی‌مرتضی و نام کردم این وجیزه . . . را به نتایج الاخبار و . . . این نام . . . باسال اتمام آن مطابق است(۱۲۹۹) .

انجام : فی الموعظة ... (پس ازشش صفحه ونیمی) از دست ایشان میرهاند اللهم احفظ جمیع‌المسلمین من شر الدنیا بحرمة آل محمد .

۲ـ جنگ (۲۰۷ پ ـ ۲۸۰ پ) شعرهای فارسی همین یزدی لاهیجی است باتخلص سید با شعرهای فارسی محضری و ابوالقاسم وملاحسن شعبانکردی ووفایی ومیرزامصطفی دارا وشیخ صادق مفتی‌لاهیجانی (بخط خود او مورخ ۱۳۱٤) وحسن‌بن شفیع موسوی لنگرودی مورخ روزشنبه ۲۲ ذی قعدهٔ ۱۳۱٤، شعرهای فارسی همین

سید ومحسن (بخط سید درشب آدینه ۱ رجب ۱۳۱۵) وضیائی واوحدی در آغاز نسخه پیش از ش۱ هم هست وبخط همین سید، ستایش محقق نوری گویا ازخود سید ومناجات انصاری دران دیده میشود.

آغاز: بسم‌الله تعالی الحمدلله الذی نظم نظام الوجود ونثر لئالی رحمته علی کافة الموجود ... چنین گوید نگارندهٔ این کلمات که زادهٔ طبع هر کس درنزد اوعزیز ... است ... بخاطر رسید که منظومات شکسته بستهٔ خود را ... ازسواد به بیاض آورده باشد (درمتن آمده : فی المرسیة ابی عبدالله ـ فی المرسیة علیا جناب صدیقهٔ صغرا) .

بندی در آن هست بنام فرهنگ خداپرستی وجز آن محرم یزدی (مشار ۱۱۷٤)

آغاز: بسمله .

درموسم عاشورا درتکیهٔ دولت بگرفته عزا بهر دعای شه ملت

انجام :

کاشتافت ازین بقعه بسرمنزل جاوید
خوش آنکه شتابد بسوی رحمت یزدان

(بندی بعنوان موعظه ونصیحت درچهارفصل هم در آن هست) .

٤۱۷۳

نستعلیق و نسخ سدهٔ ۱۳ ، جدول زرین درص ۹۷
۱۵س ۵×۱۰ ، ۳۵٫۹×۱۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی

ثمرهٔ شجره

ازاشرف بن محمدعلی مشهدی که دررمل وبساخت ترجیع بند در۱۲۶۳ ساخته است (ص۱ و۹٤) درآن آمده :

چون بتوفیق ایزد این شجره گشت از در نظم بـا ثمره

گفت تاریخ نظمش از نظری ثمری شد اضافه بر شجری

۱۲٦۳ . عنوانها : فصل عناصر چهارگانه ـ انتهای نقطهٔ نار بمراکز هشتگانه ـ انتهای نقطهٔ باد بمراکز هشتگانه ـ انتهای نقطهٔ آب بمراکز هشتگانه ـ انتهای نقطهٔ ترابی بمراکز هشتگانه .

آغاز: بسمله .

اول از حمد حق کنم آغاز که ندارد شریك نه انباز

....

بعد حمد خدای لم یزلی راجی رحمت ازاله و غنی

احقر از بین ناس هم اضعف خاك قدام مؤمنین اشرف

آنکه او مشهد است مولد او و محمد علی است والد او

انجام:

امهات است روز و هفته و بنات ماه و سالش زمابقی اثبات

اعداد اشکال صد و ششگانه .. غ ف ، ف .

٤١٧٤

نستعلیق ۱۱٦۳ ، نشان شنگرف ، جدول و سرلوح زر ولاجورد و شنگرف ، باحواشی ۱٦س۱۰×۴ ، ۱۴×۹ـ۳٦٦ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ

التیسیر الدافع للداهیة فی تحصیل علمی العروض و القافیة

متن ازعبداللطیف بن علی بن ابراهیم دردو باب : عروض دریك مقدمه و یك مقصد ، قافیه در چند بحث ، و شرح هم شاید ازخود او باشد .

آغاز: (ان احق ماینظم فی سلك التقریر و سمط التحریر) التقریر البیان

باللسان والتحرير البيان بالقلم .. (بالتقديم والتقدير حمدالله تعالى على ما اتقن نظام العالم) النظام الخيط الذى ينظم به اللؤلؤ .

انجام : وهونظير الاقعاد فى الاعاريض وليكن هذا آخر ما اردنا ايراده فى هذه الرسالة فلله الحمد والمنة وعلى رسوله افضل الصلوة والتحية فرغت من تسويده فى غرة شهر ذى القعدة الحرام سنة ۱۲٦۳ .

٤۱۷٥

نستعليق ورقم نجومى بشنگرف ومشكى ، عنوان نسخ ودرشت تر، مهر شعاع ۱۳۱٥ دارد ۱٦س۹×۱۱ ، ۱٦گ۱۰×۱٤ ، كاغذ فرنگى - جلد پارچه مقوايى

تقويم

دفتر تقويم سال ۱۱۹۱ يزدگردى (۱۲۳۷) است بافق شيراز ازروى زيج جديد محمد شاهى وبفارسى . جدول اختيارات وديدن ماه است وتقويم دوازده ماه از فروردين تا اسفندارمذ سپس جدول خمسهٔ مسترقه واختيارات

٤۱۷٦

نستعليق ابوالقاسم بن سلطان حسين عبدالعظيمى در ۹۸۳ - ۹۸٤: دارندهٔ نسخه كه گويا از شاگردان خفرى بوده ودرهامش ص ٥٤۳ دردنبال حاشيه اى مينويسد «وقد عرضت هذا على حضرة المصنف ره فسلمه» واين حاشيه گويا ازاواست ، عنوان ونشان شنگرف ، ش٦ ازانجام افتاده ، درهمه شماره ها حواشى است، در پايان بندها ايست دربارهٔ عقل واصطلاحات كلامى ومانند اينها بعربى وبندى بفارسى و شعرى بفارسى در اينكه واجب هيچيك ازمقولات نيست (ص ۳۱٤٦ همين فهرست) ازطوسى يا قطب الدين علامه وشعرى از ابن سينا دربارهٔ ده مقوله ودوبند ديگر درهمين باره همه بفارسى، نسخهٔ پاكيزه ايست

۱٥س۳×۱۱ ، ۳۲۲گ۹×۱۹ ، كاغذ سمرقندى - جلد تيماج مشكى ضربى مقوايى

مجموعه

۱- شرح تجريد العقائد (۱ - ۸ تنها ديباچه و۷۷-۳۹۰ ازمقصد سوم تاپايان آن) ازقوشچى .

۲ـ تجریدالعقائد (۹ ـ ۷۵) .

۳ـ الباب‌الحادی عشر (۳۹۳ـ۴۰۸) ازعلامهٔ حلی .

٤ـ النافع یوم‌الحشرفی‌شرح الباب‌الحادی عشر (۴۰۹ ـ ۵۲۶) از شیخ مقداد سیوری .

۵ـ اثبات‌الواجب (۵۲۹ـ۶۳۱) ازخفری (ف۱۲۶) .

٤۱۷۷

نستعلیق ۴ع۱/۱۰۶۶ (ص۱۰۳) وع۴/۱۰۵۸ (ص۱۱۵) ، اندازه بیاضی است

۱۶س۷×۳۱ ، ۹۳۴ـ۱۱×۲۳ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی عطف آبی

جنگ

درص٤ آمده « من کلام محمد صلاح ذره » با چندبیتی از شعرفارسی او، در ص ۱۱۵ آمده « من تسوید بیاض فرح‌افزای سیادت‌پناه مولوی معنوی میرجعفر سلمه‌الله تعالی بتاریخ شهر ربیع الثانی سنة ۱۰۵۸ » در پایان لوایح جامی تاریخ ٤ع۱/۱۰۶۶ دیده میشود (ص۱۰۳) گذشته ازشعرهای فارسی بندهای منثورپراکنده‌ای هم دارد .

چنین است فهرست آن بانشاندادن شمارهٔ پاره‌ای ازصفحات درموردشاعران:

۱ـ نامهٔ میرفصیحی بخواجگی کلان کوسوی درعزاپرسی ۳

۲ـ نشان حافظ جلاجل ٤

۳ـ فرمان پادشاه صفوی برای عبدالمؤمن اوزبك مورخ روز۱۹ذی‌حجهٔ سال ۱۰۰۰ ۷ـ۱۰

٤ـ نامهٔ امیرعربشاه عجم خوافی وپاسخ آن ازفضیلت وافاضت‌پناه (نامش پاره شده) وازشیخ زین‌العابدین ، درپاسخ‌نخستین‌از ملامجدالدین محمدا وملامحمدحسین قاضی‌یادشده‌است ۱۵ـ۲۳

۵ـ منشآت منظوم ومنثورملاامیرعلاء (سلمه‌الله تعالی وابقاه) ازروی خط او ۲۵ـ۲۷

۶ـ پند سلطان محمد خدابنده ۴۷ـ۴۸

۷ـ نامهٔ جامی به‌امیرعلی‌شیرنوایی درهنگام گوشه گیری‌او ۵۰ـ۵۱

۸ـ لوایح جامی ۸۴ـ۱۰۳

۹ـ نی‌نامهٔ جامی ۱۰۵ـ۱۴۴

۱۰ـ شرح بیت « زدریای شهادت . . » ازجامی (افتاده) ۱۴۴

۱۱ـ مسائل ابن‌سلام ازپیامبر وپاسخ اوبفارسی (۱۴۹ـ۱۸۲)

۱۲ـ بندی بفارسی درپیدایش خط (۱۸۴ـ۱۸۵)

۱۳ـ شعرهای فارسی : محمدصلاح ذرهٔ باخرزی (۴) وسعدی وغزالی مشهدی (نقش‌بدیع) ومیرزا صالح منشی واوجی ومیرزا ملك افضل وحافظ سلطان‌محمد ذره (۵ـ۲۴) وخاقانی وعماد فقیه ونظیری ودر کی (۲۶ـ۲۷) وحکیم رکنا (قضا وقدر) (۲۸) ومحمدبیك فرصت ویقینی (۳۱) وصوفی و نظام دست غیب وجامی و باقرخورده ومیرمحمد واله وناصرالدین بخاری‌وانیسی ونصیبی وملاولی وامیرخسرووشیخ‌فیضی (۳۵ـ۳۷) وقاسم‌انوار وعطاروصائب (۳۹ـ۵۱) وفیضی‌ترکمان و کمال‌خجند وسحابی وملاشعیب وابوتراب‌بیك ومیرزا سنجر کاشی وانوری ومولوی (۵۳ ـ ۶۵) و حاجی محمد کاتب (۶۷) وعینی‌و کمال اسمعیل‌وفصیحی وسنایی (۷۴) ومیرزا معصوم‌مشهدی وشرف شفروه وصادق دست غیب وابوالقاسم بابر(۷۷) ونسیمی وسلیم تهرانی (۱۱۰) ونقی کمره‌ای ومیررضی ارتیمانی (ساقی‌نامه) (۱۱۶) ونواب حسنخان وادهم‌ومرتضی قلی‌خان ومحوی وولی (۱۱۹ـ۱۲۸) وحدیقهٔ سنایی (۱۳۰) وتحفةالعراقین (۱۳۹).

۴۱۷۸

نستعلیق پایان ع۱۳۸۹/۱

۱۶س۹×۱۴ ، ۱۳۴۷۶ ×۱۸ ، کاغذفرنگی-جلدتیماج‌سرخ

سفرنامه یاروزنامه

بفارسی از حکیم الممالك علی نقی پیشخدمت و طبیب حضور پسر حاج آقا اسمعیل جدید الاسلام که در ۱۲۸۳ ۱۲۸٦ ساخته و نخستین سفر ناصرالدین شاه بهمشهد (۱۵ذی حجهٔ۱۲۸۳ ـ ۱۵ ج ۲ ۱۲۸٤) رادرآن شرح داده ودرپایان ج۱۲۸٦/۲ بانجام رسانده است . نکات جغرافیائی خوبی دارد (ذریعه ۱۱ : ۲٦۹ و۱۲ : ۱۹۰ ـ مشار ۸۵۱ و ۹٦٤).

آغاز: بسمله. این مختصریست ازروزنامهٔ علی نقی بن ابن اسمعیل ملقب بخطاب حکیم الممالك دربیان عزیمت شهنشاه جمجاه ناصرالدین شاه بزیارت سلطان علی بن موسی الرضا ... از... طهران .

انجام : وهم شاهزادهٔ اعظم سلطان مسعود میرزای یمین الدوله که پسر ارشد شاهنشاه وفرمان فرمای اصفهان است بدربارهمایون احضارشده (تمت الکتاب.. فی سلخ شهرربیع الاول من شهورسنة ۱۲۸۹ درارض اقدس تحریریافت).

٤۱۷۹

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، درهامش عباراتی است بخط عبری دربرابربرخی ازعنوانهای پزشکی وترجمهٔ آنهاگویا باشد

۳۱س٦×۱۴ ، ۹۷گ۱۰×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدروغنی زرین آراسته وفرسوده

مجموعه

۱ـ رسالة فی الفصد (۱ـ۱٤) درچند فصل ویك خاتمه است.

آغاز: بسمله . نحمدك یامن بیده صنفنا حمدا به یربط من آلائه العمیدو نشکرك یامن خمر بالدماء طینتنا شکرا به یستجیب من نعمائه المزید ... وبعدفهذه رسالة وجیزة

في‌الفصداوردنا فيها مايجب استحضاره للمفصدين ومايئبغى ان يكون مهياللفصادين... ورتبتها على فصول وخاتمة الفصل‌الاول فى ماهية الفصد .. فصل فى بيان الاحتياج الى الفصد... الفصل [الثانى] الفصد على‌صاحب السقطة و الضربة .. فصل فى‌احكام الفصد والحميات... فصل فى وقته ...

انجام : من‌الامراض الحادة التى هى قليلة الزمان و كثيرة الخطر و المزمنة بخلافها (تمت هذه الرسالة ... فى سنة ۹۸۷) .

۲ـ جنگ (۱۵ـ۱۹۰) کشکول مانندیست بفارسی وعربی وبیشتر آن مطالب پزشکی‌ء نسخه‌های‌داروهااست ودفتر یادداشت‌پزشکی‌رامی‌ماند وپاره‌ای‌مسائل فلسفی وادبی وشعر فارسی و حدیث هم دارد .

در آن یاد شده ازمیرابوالفتح حکیم وچندنامهٔ اواست یکی در ستایش ازامیر شریف‌آملی (۱۵ـ۸) وازعرفی وچند انشای اواست (۱۸ـ۲۰و۲۴) یکی رقعهٔ او بملا ظهوری وبفیضی دکنی نیز ازملاجلال رومی ووصیت نامهٔ او بعربی (۱۸) و از قاضی میرحسین‌یزدی‌بجناب قاضی‌نوری(۲۰) وقاسم‌بیك حالتی وشعرفارسی‌او(۲۱)واستادی العالی کمال‌الدین حسین (۲۵ـ۲۶و۳۳و۶۵و۶۷) ونجیب‌الدین سمرقندی (۲۶) وملا نعمت‌الله حکیم (۳۵) ومحمدباقرحکیم (۳۸) ومولانا تاج‌الدین خوارزمی(۵۰) و میر صدرالشریعة (۶۴و۶۹)واپولم (۷۰) ومحمدبن ابی مسلم طبیب درحدودالامراض(۷۰) وابن‌سینا (۸۳و۱۱۶)ومرحومی میرابونصروحب او برای سلطان حیدر (۹۰نیز۱۰۱) ومجنون حکیم (۱۰۲) وقلانسی وارسطو (۱۰۶) وابن راوندی (۱۱۸)ومیرصدرالدین ومحمدبن غیاث‌الدین منصور (۱۲۰) وزینون حکیم (۱۲۱) ومیرعلی‌بن‌ابی‌طالب‌وشعر اودرشطرنج(۱۲۲)وخواجهٔ‌طوسی‌وشعراودراعدادمربعات‌واینکه‌واجب‌هیچ‌یك‌ازمقولات نیست (۱۲۲و۱۳۴)(ص۳۱۴۲همین‌فهرست)وابی‌الوفاء طبیب (۱۲۳) وبطلمیوس(۱۲۴) وابقراط(۱۲۵)وفخررازی(۱۳۲)وفریدالدین‌عکاشه‌درستایش‌ام‌الحیات(۱۴۴)وساروق حکیم‌ونظم‌فارسی‌طبی‌او(۱۵۳)وکاظم‌ترسادرتخمیس‌شعرصائب(۱۷۲)ومیرزا کامران

کهدمی در نامه‌اش بجمشیدخان وپاسخ او (۱۸۱) نیز از این کتابها عباراتی در آن آمده است: شرح قانون قرشی (۲۱) قرابادین سمرقندی (۴۳) المنهاج (٥٤) کتاب کهکری (٥٤) نفایس الفنون (٥٥) تقویم الابدان (٦۰) شرح قطب الدین (۱۰٤) خلاصة الطب (۱۲۳) شرح ملاخلیل (۱٤۷) خلاصة الوفاء باخبار دار المصطفی (۱٥۱) شرح بیتی از خاقانی (۱٥۱) خط «محمد معین» درهامش ص۱۳٦ هست نیز «تم اشعار العربیة فی هلال رجب المرجب سنة سبع اربعین الف مائة .. من بیاض ملاجلال الدین» (۱٤٤) و «صارمن متملکات ... ملااسمعیل ابن اصیل ابن محمد ابن یوسف الجیلانی الکوچسفهانی فی بلدة شیراز لاجل نفسه» (۱٤٦) و «تحریرا فی شهر رمضان ... سنة سبع وتسعین وتسعمائة» (۱۷۱) و «کتبه احمد الحسینی» (۱۷۱) این دو عبارت دردنبال فرمانی است درباره بخشودگی پیرشاه رضا وچهار برادر وهشت تن از بستگان او از «عشور املاک وحاصل سر او شاهیه زورخانه شمار و کارگاه سری ولشکرگاهی وخمس مکس و کرایهٔ الاغ و کارجو وعلفه وعلوفه و بخته وبیگار وسایر نابودات».

٤۱۸۰

نستعلیق و نسخ سدهٔ ۱۲و۱۳ ، بیاضی است

۱۹س۹×۱۸ ، ۸٦گ۱۱×۲۱ ، کاغذ فرنگی سفید کبود ـ جلد تیماج حنایی ضربی

مجموعه

۱ـ لذة العیش ناصرشاهی (۲ پ ـ ۲٦ پ) ازمحمد طبیب که بفارسی و عربی دربارهٔ باه برای ابوالمظفر سلطان عبدالقادر شاه خلجی در ده فصل ساخته است: تدابیر جماع ووصایا بقول حکماء ـ مقدماتی که دراین علم دانستنی است ـ غذاها وروغنهای مفردهٔ زیاد کننده باه ـ اغذیه واشربهٔ مرکبهٔ زیاد کنندهٔ باه ـ مرکباتی که دراین شغل نافع بود ـ مسوحات وضمادات زیاد کنندهٔ درباه ـ ادویه‌ای که در قضیب مالند ـ ادویه‌ای

که‌زنانرا آبستن کند ـ ادویه‌ای که‌منع آبستنی کند ـ فوایدمتفرقهٔ‌متعلق بباه(دیباچه) در آن یادشده ازشمس‌الدین اردبیلی.

آغاز: بسمله . الذی بدأ خلق الانسان من طین ... چنین گوید ... محمدطبیب... که چون احکام وتدبیرات امور باه درا کثر کتب سلف ... ملاحظه کرده بوده.

انجام: واین عمل از کتاب حکیم جعفرطوسی منقول است والله اعلم بالصواب.

۲ـ آداب مباشرت ازقول حکما بفارسی (۲٦ پ ـ ۳۰ر) .

۳ـ لعن (۳۲ر ـ ۳٦ر) بعربی ونفرین بر خلفااست.

٤ـ جنگ (۳۷ر ـ ٦۸ پ) دعا و نسخهٔ طبی وخبر و منشآت فارسی یا دستور نامه نویسی یا نامه‌های نمونه‌است.

۵ـ صیغ عقود نکاح (٦۸ پ ـ ۷۱ر) ازمجلسی .

آغاز: اما بعد غرض از تحریر این رسالهٔ وجیزه آنست که جمعی از برادران ایمانی ... فقیررا تکلیف وتحریص نمودند بر تحریر صیغ عقودنکاح .

انجام: وشقوق دیگر ظاهر است والله الموفق لکل الخیرات (ادبیات ۳۵۱) .

٤۱۸۱

نستعلیق میرزاصادق برای آقامحمد در ۱۲۹۸ ، بیاضی است
۱۰س ۹×۱٦ ؛ ۱۹٦گ ۱۲×۲۰ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ ـ جلد تیماج قهوه‌ای عطف حنایی

جنگ

شعرهای کردی است وداستان شاه بهرام و کتاب خورشید خاوروشیخ صنعان ولیلی‌ومجنون در آن‌هست ـ درمیانه آمده که : آن را میرزا محمدصادق برای‌محمدآقا پسر آقامحمود پسرمحمدآقا پسرخواجه صادق درسال لوی‌ئیل ۱۲۹۸نوشته است. نیز « فرمودهٔ احمد بیك کوپاسی» و « فرمودهٔ سید عبدالحکیم ۱۳۳٦ » و « کلام آقا

برابیك خلف مرحوم آقامحمود بتاریخ یوم ذی‌حجهٔ ۱۳۳۳» و «کلام شفیع» وتخلص «فردی» هم دارد .

آغاز:

فلك مهره نرومرشانان امشو | موتم نه دفتر مروانان امشو
دل کیل‌زوخاوحی کازن‌امشو | زوخ نه‌زامانم سرواژن امشو

انجام :

یافکری بگیرند پردهٔ ظهیر | فردش‌میزان گرچون‌پکان‌تیر

آغاز: کتاب خورشید خاور . بسمله .

دمای حمد ذات جهان‌آفرین | یادام‌به‌تعریف‌شای‌خاورزمین
شنفتم ز پیر دانـای هنرور | پادشاهی بی بـه ملك خـاور

انجام :

مصطفی و سن دنیایی و فسان | کاروبازارش بی‌شرطی‌وجفان

(مورخ روزپنجشنبه ۲ع۱۲۹۸/۲ نوشتهٔ میرزا محمد صادق برای آقامحمد).

آغاز: کتاب شیخ صنعان . بسمله .

بوا چون تعریف صنعان گمراه
چه گمراهی دلش‌چون‌پرشی براه
چل سال بـی صنعان نقابی حرم
عبارت مکرد بـی زیـاد و کم

انجام :

چه لطف بیچون حـی لاینام | صنعان چنی‌یارویش بادابکام
الحمدلله باقـی و السلام | خاتم الکتاب یاوا انجام
هزاران درودوهزاران سلام | ز ما بر محمد علیه السلام

آغاز: لیلی ومجنون :

بنام دانای جهان پیدا گر

بلبلان‌چه عشق شیت و شیدا گر

چه صنعش تمام فامداران با تن

نقاشان چه نقش او خجلا تن

انجام :

دنیا بی هیچکس ندارد وفا	تا آخرالدهر هرمپو جفا
هزاران درود هزاران سلام	ز ما بر محمد علیه السلام
غریق رحمت یزدان کسی باد	که کاتب را بالحمدی کند یاد

(نوشتهٔ میرزا محمدصادق برای آقامحمد)

٤١٨٢

نستعلیق روزشنبه ذی‌قعدهٔ ۱۲۷۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، یادداشت تملك ۱۲۷۵ و۱۳۱۵دارد ۱۹س۷×۱٦ ، ۲۶۴گ۱۴×۲۴ ،کاغذ هندی‌آهارمهره ـ جلدتیماج عنابی‌ضربی‌مقوایی

الاستفسار

متن اردوی‌آن از آل حسن هندی است ومترجم فارسی‌آن دانسته نشد کیست و کتاب در پاسخ میزان‌الحق پفاندر (مشار۱۵۳۸ ـ ف ٥٨٤) است درهژده استفسار و مترجم میگوید که من متون انگلیسی توریت و انجیل را هم دیده‌ام و مؤلف خود انگلیسی نمیدانست .

آغاز دیباچه : بسمله . الحمدلله الفرد الصمدالذی لم یلد ولم یولد ... اما بعد احقر ... مترجم کتاب معروض ... میدارد .

آغاز کتاب : هزاران سپاس مران خداوند یکتا وبی‌همتارا.

انجام : ومن الماء البارد .

۴۱۸۳

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، درص‌ع جدول تاریخ پادشاهان ایران است ازشاه‌اسمعیل تا محمدعلی‌شاه ، درپایان پراکنده‌هااست.
۱۹س‌۹×۱۷ ، ۱۱۵گ‌۱۵×۲۴ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج حنایی‌ضربی

شمس‌الواصلین

در علوم غریبه و خواص حروف وجفر وطلسم واحضار ارواح و تسخیر جن و ستارگان است .

آغاز: هذا کتاب شمس‌الواصلین . بسمله . وبه نستعین . وکیف لا والعارفون یقفون عن الاقتحام فی هذا البحرالعظیم علی ساحل الاشارة .

انجام : فاکتبنا مع‌الشاهدین والحمدلله‌رب‌العالمین ... وسلام علی‌عباده‌الذین اصطفی من‌الله علینا (سپس فایده ایست بعربی از طلسم مصون ابـی عبدالله از کتاب کشف الاسرارالربانیة فی‌شرح اللمعة النورانیة)

۴۱۸۴

نستعلیق مؤلف
۱۹س‌۹×۱۵ ، ۳۹۷گ‌۱۶×۲۱ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج تریاکی‌ضربی‌مقوایی

التقریرات

از شیخ احمد قزوینی در گذشتهٔ ذی قعدهٔ ۱۲۷۳ در کربلا بگواهـی حاج آقا عبدالکریم در ص ع نسخهٔ ما و درفقه است بعربی در تجارات و عبادات و پاره ای از مباحث اصول .

٤١٨٥

نسخ ونستعليق روز ٦ج۲/۱۲۷۱ در ش۱ ، ش ۲ بهمين خط و از انجام نانوشته مانده ، ش ۳ بهمينگونه خط نستعليق وازانجام نانوشته مانده وباحاشية «منه» ، ش۴و۵ بهمين خط ، عنوان ونشان شنگرف

۲۲س۹×۱۵ ، ۳۶گ۱۵×۲۱ ،كاغذ فرنگی - جلدتيماج ترياكی‌ضربی‌ترنجی

مجموعه

۱ـ لغزالزبدة (۱ـ٦) از شيخ بهايی (منزوی ۲:٤٤١) .

۲ـ اللئالی المستخرجة من الكلمات المكنونة (٦ ـ ٢٦) از فيض كاشانی (ف ۳۳٤ ـ مجحه ۲:۱۱ و۲۸و٤٤) .

۳ـ الدرة الفاخرة (۲۸ـ٤٠) ازجامی (ف۲٦۲) .

٤ـ بيان‌الغيب‌فی‌لسان‌الغيب (٤١) درمطالب كلی فلسفی وموجزباعنوان‌اشارة، رمز ، اصل ، توصيف ، تنبيه، تذنيب ، وجزاينها .

آغاز: بسمله . رب احمدك والحمد حمدك و نشكرك والشكرشكرك ... و بعد فهذه اشارات الی كنوز التحقيق و تنبيهات ينبهك علی مخزونات التدقيق مرموزات عالية ومشهورات عاليه سميتها بيان الغيب فی لسان الغيب .

انجام : و كفی بالله شهيدا والسلام علی تابع‌الهدی والسلام .

۵ـ شرح اصطلاحات لسان‌الغيب (٤٤ـ٥١) در تفسير اصطلاحات ديوان حافظ است در يك مقدمه در اسامی عشق و عاشق و معشوق وخاتمه در اسامی احوال عاشق ومعشوق .

آغاز: بسمله . بدانكه اهل تحقيق الفاظ خط و خال در سلك نظم كشيده اند وهريك را مظهر معنی عظيم كرده‌اند.

انجام : بوسه:استعداد قبول کلام ومعنی را گویند (تمت ترجمهٔ الفاظ ومعنی کلام ... خواجه ... حافظ شیرازی رحمه‌الله) .

٤١٨٦

نسخ سدهٔ ۱۲ و۱۳ ، عنوان شنگرف

۲۲س ۱۰×۱۴ ، ۲۱۸گ ۱۵×۱۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی مقوایی

مجموعه

۱ـ خلاصة الطب (۲ پ ـ ۱۸۲ پ) همانکه درفهرست ره آورد (ص۱۸۹) یاد شده و گویا جز آنکه در ذریعه (۷ : ۲۲۹) آمده است . ازمتاخران است و درآن از « روغن شیخ صنعان از خط شیخ نافل» یاد شده است (۱٤ر) .

پس از چندباب طبی دومقاله ویك خاتمه‌است دربارهٔ تنبا کو وبابی درمومیایی‌وبندی در «التماس انوشیروان از ابوذرجمهر» در بارهٔ جستن اندام و فراست ذخیرة الملك سپس چند باب و چند فصل طبی آنگاه مقالهٔ ششم در چند فصل باز چند فصل دیگر و مقالهٔ هشتم ونهم بازچند فصل دیگر وهمهٔ اینها دربارهٔ بیماریها و درمان آنها است ودرپایان«فصل فی‌طرد الهوام » است.نسخه‌ما نا آشفتگی‌دارد و گویاهم‌با کتاب‌دیگری آمیخته شده است .

آغاز: بسمله . سپاس وثنای بی‌قیاس خالقی را سزد که بامر کن‌فیکون‌طبقات سموات بوقلمون بی معونت ستون برافراشته . . . چنین گوید مولانای اعظم کامل رئیس‌الحکماء مفخرالاطباء وسراج‌العلماء راسخ‌العلم والیقین قدس‌الله روحه که‌بعداز معرفت طبی وقواعد وقانون‌او بعلمی وعملی بطریق متقدمان شروع بتجارب‌وامتحان بتجربه پیوست ... واین کتاب را خلاصة‌الطب‌نام نهاده و باابواب وفصول مرتب گشت.

۲- بیخ چینی (۵۷ پ - ۵۹ ر هامش) از مظفرالدین مسعود بن معزالدین عبدالله طبیب.

آغاز: بسمله . وبه نستعین . حمدله . شکروسپاس خالقی را که از بیخ گیاهی سوختگان آتش سوزان را شفا میدهد .. بندهٔ کمترین مظفرالدین مسعودبن معزالدین عبدالله قریب نه‌سال ببلای آتشك گرفتاربود.. تا درسنهٔ ... (یك کلمه‌پاره‌شده)اربعین وتسعمائة که بیخ چینی درین ممالك پیدا شد و با آن چهل روز مدامت نمود . . . که مرض ... برطرف شدلازم آمد که جهت‌یادبود این چند کلمه را حیزتحریردرآورد ... واین رساله را « بیخ چینی » نام نهاد ترتیب آن آنست وهفت‌فصل‌وخاتمه(؟)

انجام : شربتی ازشفاخانهٔ الهی نصیب اوشده والله اعلم .

در متن نسخه (۵۷ پ - ٦۰ پ) هفت فصل است و باید از همین رساله باشد وبدینگونه است .

فصل۱ درخاصیت بیخ‌چینی .

فصل۲ در کیفیت و کمیت بیخ‌چینی .

فصل۳ در کیفیت پختن بیخ‌چینی .

فصل٤ دراستعمال و خوردن دارو .

فصل۵ در اوقات خوردن دارو .

فصل٦ درغذا وشربت .

فصل۷ درشناختن دارو .

درهامش گ۵۹ ر هم آمده « قبل از این آنچه در مقدمهٔ چوب چینی برحاشیه نوشته شده مؤخراست بر آنچه درذیل نوشته میشود » .

۳- بیخ‌چینی (۵۹ ر - ٦۲رهامش) از علاء نورالله طبیب (ف۷۲٤) .

آغاز: بسمله . چنین گوید محرر این رساله و مقرر این مقاله خادم الحکماء نورالله المشهور بعلاء طبیب .

انجام : شفای تمام کرامت فرماید وصلی‌الله علی محمد و آله اجمعین برحمتك یا ارحم‌الراحمین .

٤ـ رساله‌درجراحی‌و کحالی (۱۸۲ پ ـ ۲۱۷ر) نسخهٔ آشفته‌ایست‌و‌ازابن‌سینا هم نیست .

آغاز: این رساله تصنیف شیخ ابوعلی‌سینا است درباب جراحی و کحالی. بسمله. وبه نستعین وشکر وحمد وسپاس بی‌قیاس بی‌عدد پادشاهی را که برهمهٔ عالمیان‌شکر اوواجب است ... این رساله‌ایست دربیان جراحی و کحالی وعلامات ماده‌هاوجراحتها واین را رسالهٔ شیخ ابوعلی گویند .

انجام : مفرح پادزهر بادر . بادرازاختراع حقیرجهت امزجهٔ حاره ومنع بخار سوداوی ... بغایت نافع است ... دومثقال اضافه نموده است .

٤۱۸۷

نستعلیق و نسخ خود مؤلف ، فهرست رساله‌ها دوباردرآغاز نسخه آمده است
۱۷س۱۰×۱۵ ، ۱۴۹گ۱۷×۳۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ شرح‌العوامل‌المائة (۱ـ۸۷)ازمحمدبن‌سلیمان تنکابنی‌بر العوامل «آخوند ملامحسن فیض» (؟) که برای فرزند خود میرزا سلیمان در ۱۲٦٦ بفارسی ودرنه روز (ذریعه ۳۷۲:۱۳) ساخته است .

آغاز: بسمله . بعدازسپاس بی‌قیاس حضرت یزدان ... چنین گوید ... محمدبن سلیمان طبیب تنکابنی.

انجام : برای روزقیامت . تمام شد این شرح دردست مؤلفش محمدبن‌سلیمان طبیب تنکابنی در روز جمعه سنهٔ ۱۲٦٦ امید کـه نفع بخشد بحال گویند گـان و

خوانندگان ونیت مرا خالص کند بجاه محمد وآله صل علی محمد و آله (تمام شد و السلام) .

۲ـ شرح الفوائد الصمدیه (۸۹ ـ ۲۳۸) ازهمو بفارسی که برای فرزندش میرزا سلیمان در۳رجب ۱۲۶۶ ساخته است (ذریعه ۱۳:۳۶۳) .

آغاز: بسمله . پس ازستودن ذات احدیت .. چنین گوید ... محمدبن سلیمان الطبیب التنکابنی .

انجام : اتمام این شرح درثالث شهررجب شد .. هزارودویست وشصت وشش... والحمدلله که داعی ... درمدت چهارده روزاین کتاب را تألیف نمودم و... سی وسه سال از عمرم میگذرد قریب به شصت تألیف نموده ام و بجهت ترغیب مبتدئین و معلمین ومحصلین بتفصیل مؤلفات خود را بیان می نمایم اول شرح عوامل جرجانی . . . شصتم کتاب بحرالبکاء ... شصت و پنجم رساله درارث فارسی ... تم علی ید مؤلفه محمدبن سلیمان الطبیب التنکابنی فی سنة ۱۲۶۶ .

۳ـ حل المشاکل (۲۴۱ ـ۲۶۴) درسه باب : صیغ دشوار صرفی ـ الغازنحوی ـ مغالطات منطقی، ازهموو برای همان پسرخود(دیباچه) .

آغاز: بسمله پس ازحمد خلاق عالم .. چنین گوید ... محمدبن سلیمان الطبیب التنکابنی که این مقاله ایست درلغزنحو وصیغ مشکلهٔ صرف که در قرآن وارد است وغیرآن ومغالطات منطقیه .

انجام : وبهمین قواعد حل مغالطات میشود . تمام شد در روزدوشنبه دردست مؤلفش محمدبن سلیمان الطبیب التنکابنی در شهر رجب سنهٔ ۱۲۶۶ امید که ذخیرهٔ آخرت مؤلف شود ومحصلین ازآن بهره مند گردند .

۴ـ زادالمسافرین(۲۶۷ـ۲۸۰) ازهموودرپند واندرز است بعربی وساختهٔ ۱۲۶۶ (ذریعه ۱۲:۹) .

آغاز: بسمله . حمدله ... امابعد فيقول ... محمدبن سليمان الطبيب التنكابنی ان هذامختصر كتبته على سبيل الاستعجال فی المواعظ والنصائح والاخلاق جمعته من الاخبار و كلمات الاخيار ... وسميته بزادالمسافرين .

انجام : ولنختم الكلام .. تمت على يد مؤلفه محمد بن سليمان التنكابنی فی سنة ۱۲۶۶ .

۵ـ شرح القصيدة الميمية (۲۸۳ـ۲۹۶) شرحی است بعربی ازمحمدبن سليمان تنكابنی برقصيدهٔ فرزدق كه در كمتر ازيك روز ساخته است .

آغاز: بسمله . الحمدلله والی لواء الولاية ... فيقول .. محمدبن سليمان الطبيب التنكابنی ان من سوانح الأيام ان وقع منی زيارة ... الآقامحسن آقا .

انجام : آله الاخيار . وقدتم هذا الشرح على مؤلفه ... محمدبن سليمان الطبيب التنكابنی .. ظاهرا وباطنا .

٤١٨٨

نسخ پايان ع۱۳۴۱/۱ درش۴، ش۱ازهمين تاريخها وبهمين گونه خط ، عنوان شنگرف ۱۸س ۷×۱۱ ، ۳۸۴گ ۱۱×۱۴ ، كاغذ فرنگی ـ جلد تيماج قهوه‌ای مقوايی عطف تر ياكی

مجموعه

۱ ـ حاشية شرح التجريد (۲ پ ـ ۲۲ پ)ازملاميرزای باغنوی(ف۹۴۳) .

۲ـ شرح تهذيب(۲۳ر ـ۸۳پ) درمنطق ازميرزاعلی رضای تجلی اردكانی شيرازی در گذشتهٔ ۱۰۸۵ كه برای ابراهيم خان ساخته وترجمه ماننديست ازحاشيهٔ ملاعبدالله يزدی برتهذيب تفتازانی (مجلس ۲:۳۵۹ ـ طوس ٤:۳۹۵) .

۴۱۸۹

نسخ روزدوشنبه ۱۸ رمضان ۱۰۲۱ ، عنوان شنگرف ودربرخی جاها سفیدمانده‌است
۳۵س۶×۱۶ ، ۱۶۹گ۱۳×۲۶، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای‌ضربی ترنجی‌بالولا درون سرخ

حاشیة الکشاف

ازمیر سیدشریف گرگانی است (سپه ۱:۱۲۳) .

۴۱۹۰

نستعلیق محمدنصیر بن همایون وانشائی درع۱۰۷۱ برای محمدرضا درش۱ ، ش۲-۴هم بهمین خط او ، عنوان شنگرف
۱۵س۸×۱۴ ، ۱۴۴گ۱۴×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ فرهنگ (۱ـ۲۱۸) ازحسین وفایی (ش۲۸۲۱) .

آغاز: بسمله . حمدوثنای وشکروسپاس بی‌پایان مرآفریدگار بیچون ومبدع صانع کن فیکون ... اما بعداین رساله‌ایست درتصحیح لغات فرس که درزمان‌دولت... شاه طهماسب ... که تاریخ ... نهصدوسی وسه بود فقیر حقیر حسین‌الوفایی ازرساله‌ای که محمدبن هندوشاه منشی بنام نامی خواجه غیاث‌الدین رشید انشا کرده و مختصر که شمس فخری باسم امیرشیخ ابواسحق‌بن امیرمحمودشاه انجودرین‌فن نوشته بیرون نوشت و اندك تصرفی که این فقیر کرده‌آنست که اختلافات آن دو رساله را و نسخهٔ دیگر که مولانا شمس‌الدین‌بن محمد کشمیری تسوید کرده بودبازنمود.

انجام: یك بسی بمعنی یکبارگی ابوشکور گفته بیت :

بجنگی مکن جاودان‌یك بسی   بدین آرزو چون منم خوربسی

۲ـ فرهنگ پهلوی (۲۱۹ـ۲۳۰) بترتیب تهجی حرف آخر .

آغاز: بسمله. وبه‌نستعین . **فصل** درمعانی الفاظ پهلوی بدانکه این فصلی لطیف است ودرهمهٔ دفترهای پارسی این لفظها بیاید وبدین حاجت ما یاد کنیم آنرا و معانی آنرا باقبال ... امیر اسفهسالار کبیر مقبل بهاءالدولة والدین ... سیدالامرا زین الحاج والحرمین محمدبن روزبهان ترتیب بحروف التهجی نهاده آمد وابتدا کردیم بچندنام خدای ... بیرون ازحروف التهجی . اسم‌الله عزوجل : خدای ، یزدان ، ایزد ، خدیو ، دادار .

انجام: کاستی و کاستی هردونقصان است .

۳ـفرخنامه (۲۳۰ـ۲۶۸) بفارسی ودارای این عنوانها : « علاج بواسیر» و«فصل درصفت زهرها وتریاکها وحیلت که درآن کنند» و « فصل در حیلت که در زهردادن کنند » و « فصل درمحلول کردن زر » و « فصل درحل کردن مروارید » و « فصل در حل کردن طلق » و « فصل درحل کردن شب » و « باب دراعجوبها که خداوندان زرق نمایند » و « فصل درمداد آمیختن » و « فصل درمحو کتابت » و « فصل دراعجوبها در کتابت » و « فصل در نوشتها که مانند زربوده » و « فواید » و « خاصیت » و «صفت» و « فصل دراحجار» و «فصل دراحجار معدنی» و « فصل دراحجار معمول» و «فصل اندر روغنها » .

درپایان « فصل درحیلت که در زهردادن کنند » آمده است : و « این‌داستانها درین کتاب ازآن آوردم که‌این کتاب فرخنامه است تافرحی زیادت‌باشد ونیزهر کس بخواهد هشیاری افزاید » (ص۲٤۰) این‌بندها بلکه شمارهٔ پیش (فرهنگ پهلوی) باید ازهمان فرخنامهٔ جمالی یزدی (ش۲۳۸۹) گرفته شده باشد .

٤ـ تنسوق‌نامهٔ ایلخانی (۲۷۸ـ۳۸۳) از خواجهٔ طوسی (مدرس ۲۹۰ و۳٤۵ ـ ف ۲۱۰) .

٤١٩١

نستعلیق تاریخ ۱۱۱۹-۱۱۲۰ - ۱۱۳۴
۱۹س ۱۲×۱۷ ، ۱۵-۳۸۰×۲۰ ،کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ ضربی

جنگ

شعرهای فارسی است از امین باعنوان: «لراقمه درجواب عالی‌شان شاهوردی‌خان ومیرزاجعفر راهبی» و «لراقمه» بخط خود او که گردآورندهٔ این جنگ است (۱۲۶) باشعرهای دیگران برخی بخط خود آنها ، مورخ ۱۱۱۹و۱۱۲۰ -۱۱۳٤، دریادداشت ص۱۲٤ تاریخ ۱۱۹۲ دیده میشود واین جنگ درآن «بیاض» خوانده شده‌است. چند نامهٔ فارسی‌هم دران هست مانندپاسخ میرمحمدآصف دردژ تفلیس باستادامیرمحمدابراهیما (ص۲) ونامه‌ای دوستانه‌درص۱۰۵ ونامه‌هایی‌ازراقم یکی مورخ روز آدینه۱۶ج۱/۱۱۲۰ (۱۰۶-۱۰۸) نیز سلسلهٔ سید محمدنوربخش وسلسلهٔ دیگر درص۸۹ هست.

چنین است فهرست نامهای شاعران بانشان دادن شمارهٔ پاره‌ای ازصفحات.

امین۱۲۶	الهی‌میرزامهدی گلسرخ ۱
ادهم میرزاابراهیم همدانی بخط خود او ۱۶	
آفرین ۱۱۷	اثر۲۸
ابوسعید ابوالخیر۲۹	بیضا ۱۱۷
جعفرا ٤٥	حافظ شیرازی۳۹
خیام ۱۳و۱۰٤	
میرزاداودمتولی مورخ۱۸ذی‌حجه۱۱۱۹ بخط ابن‌محمدمعصوم بفرمودهٔ ملا عبدالله ۷-۱۵	
سنجر ۱۶	شوکت ۱۷

واعظ ۲۲و۲۵و۲۷ ظلی ۲۳

عبدالمؤمن مولی تخلص۲۶ میرزا آقامقیم۲۷

محمد رفیع بخط طالقانی در۳ذی‌حجهٔ ۱۱۱۹در مدرسهٔ خلیلیه۱۰۶

ملك قمی۱ آغارضی۲۸

صفی‌قلی بیگ صفی تخلص۲۹ کلیم ۲۸

صائب ۲۸ـ۴۳ـ۸۸ مرتضی‌قلی‌بیك شاملو ۲۸

میرسیدعلی مهری (هدیةالاحباب ۹۱)

شعف ۱۲۹ آقاشمسی‌قمی۲۹

ناجی ۲۹ میرصیدی ۲۹

آقاظهیر ۳۳ زهری ٤٤

محسنا ٤٥ میرنجات ۱۰۹

نظیری ۹۸ میرابوالقاسم‌فندرسکی۱۰۱

محتشم کاشی ۱۰٤ صفی‌قلی‌بیگ۱۱۰

قصاب کاشی۱۱۹ داعی بخط خودش۱۲٤

اهلی‌شیرازی(سحرحلال) ٥٤ـ۱٥۷

شبستری(گلشن راز مورخ ۱٦ج۲/۱۱۳٤) ۱۳۰ـ۱٥۱

شیخ‌ابوسعید ابوالخیر۲۹ میر سیدعلی‌سبزواری۱۰٤

نسخ حسن جویمی درروزسه‌شنبه ۲٤/۳/۱۳۳۰ ، عنوان ونشان‌شنگرف

۱٤س۸×۱٤ ، ۸۱گ۱٦×۲۱ ، کاغذ فرنگی کبود ـ جلد تیماج‌مشکی‌مقوایی

٣١٦٢

شرح سی فصل

شرحی است از علی اکبر منجم شیرازی بر کتاب خواجهٔ طوسی که در ۱۲۳۰ بنام فتحعلیشاه قاجار ساخته است (مدرس ۲۲۸) نام مؤلف وشاه ونام کتاب در دیباچه هست.

آغاز: بسمله. حمد خداوندی را سزا است که چشم نجوم در مطالعهٔ مطالع عظمت وجلالش متحیر.

انجام: و گویند این درجه صورت حشرات دارد.

٤١٩٣

نستعلیق ۱۲۴۵، عنوان شنگرف

۱۵س ۷×۱۳، ۶۵گ ۱۳×۲۱، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی

دیوان

ازخرم (ذریعه ۹: ۲۹۱) وغزل است بترتیب تهجی باتخلص «خرم» بایك مثنوی درپایان ونزدیك به ۲۰۰۰ بیت. پس ازین ما نادیوان دیگری باز ازهمین خرم هست از پایان افتاده که چند غزل است بایك ترجیع بند در پنج صفحهٔ متن وهامش.

آغاز: هذا کتاب خرم. بسمله.

بسم اللهم کو نام بر در اول دفتر مرا
دفتر شود آخر اگر باشی تو نام آور مرا
لب را به بسم الله گشا کان آیه راندرتحت با
از ابتدا تا انتها گردیده شد مضمر مرا

....

خرم نیارم من بشر از ذات حق یابم خبر
روح الامین باشم اگر سوزد تجلی پر مرا

انجام :

سك بنده در گهت گردم ای خان　　　بفرمای کای شاه خوبان بر آمد

(۱۲٤٥) بسمله.

ای تو مکرر بجهان آمده　　　رفته دگر باز نهان آمده

....

میکشد عاشق خود را بستم　　　یار من بین که چه بی باك شده

آنکه.

٤١٩٤

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، عنوان شنگرف ، در ۱۷۲ص

۱۶س۷×۱۵ ، ۸۸گ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج عنابی ضربی مقوایی

دیوان

از عبدالوهاب طراز یزدی در گذشتهٔ ۱۲۲۱ (مجلس ۳.۳٤٤ - ذریعه۹: ٦٤٥) با دیباچه‌ای کوتاه درسر گذشت او وقصیده وغزل وقطعه است وستایش درباریان وهجو و مرثیت هم دارد.

آغاز: هوفی القصاید ...

عید فرخ بین وفرفرودین را　　　وین نشاط ورونق دنیا ودین را

انجام :

فلکا بناله زبانه گشادرغم بروی جهان گشا

بزمانه زآه وفغان گشایش از ان نبوده زبان گشا

زطراز وجملهٔ قدسیان صلوات بی حد و بی کران

چه در این جهان وچه در آن جهان همه جا علیه وآله

٤١٩٥

نستعلیق چلیپا وراستهٔ ریزودرشت ومعرب درش۱۳،ازمحمدشفیع‌بن حاج‌محمدسعید قراگوزلو مورخ روزآدینه ۲۱رجب ۱۲۶۴ درش۱۱ (ص۲۱۷)که‌اوبیك واسطه ازروی نسخهٔ مولاناجلال‌بافقی نوشته شدهٔ ازروی نسخهٔ شهیدثانی این شماره را نوشته است ، دیگرشماره‌هاهم‌ازاواست

۱۶س۷×۱۶ ، ۱۳۴گ۱۳×۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای‌تیره

مجموعه

١ـ شرح لمعات (١ـ١٥ متن و ١٦ ـ ١٠١ هامش) از سید نعمة‌الله کرمانی (ف٨٦٩) .

٢ـ آغازوانجام (١٦ـ٢١) ازخواجهٔ طوسی .

٣ـ رسالهٔ بهرام شاهیه (٢٢ـ٣١) عرفانی و فارسی .

آغاز: رسالهٔ‌بهرامشاهیه. بسمله. تامهندسان کارگاه تقدیر نقوش‌صوراکوان برصفحات وجود می‌نگارند.

انجام : راضی باش والاصابرباش .

٤ـ جام جهان‌نما (٣٢ـ٣٧ انجام‌افتاده) از شیخ محمد شیرین مغربی (طوس ٤ : ٥٨) .

٥ـ ده قاعده (٣٨ـ٤٥) ازمیر سیدعلی همدانی (ف ٧٨٦) .

٦ـ مناجات‌نامه (٤٥ـ٥٠) از خواجه عبدالله انصاری .

آغاز: بسمله. حمدله ...ای کریمی که‌بخشندهٔ عطایی وای حکیمی که پوشندهٔ خطایی .

انجام : پسرعمران بطلب ارنی کی برخواستی یاالله .

٧ـ اندرزنامه (٥٠ـ٥٨) ازهمو .

آغاز: بسمله . حمدله ... بدانکه اول چیزی که بر سالك واجب است اعتقاد برپیغمبر . . واماماں واولاد ایشان است .

انجام : وانکه ترا نصیحت تواند کرد بدر خانهٔ تو نیاید و السلام علی من اتبع الهدی.

۸ـ رسالهٔ دل وجان (۵۸ـ۶۳) ازهمو .

آغاز: بسمله . حمدله . . . چنین گوید مؤلف این رساله . . . خـواجه عبدالله انصاری .. که دل ازجان پرسید .

انجام : از تکبر بری است تمام شد رسالهٔ دل وجان چوآب روان .

۹ـ رسالهٔ شکروسکر (۶۳ـ۷۷) ازهمو .

آغاز: بسمله . حمدبی‌حد الهی را وثنای بی‌عد پادشاهی را .

انجام : که فرزین طاعت او کج میرود درآن .

۱۰ـ شرح قصیدهٔ فندرسکی (۷۸ـ۱۳۵) ازمحسن‌بن محمد گیلانی بفارسی با دیباچهٔ عربی‌وجزدوشرحی که درفهرست حقوق (۴۷و۱۵۲) یاد کرده‌ام.

آغاز: بسمله . سبحانك‌یامن دل علی ذاته بذاته وتنزه عن مجانسةمخلوقاته .. یقول .. ابن محمد محسن‌الجیلانی...انی‌منذ ساعدالتوفیق الی‌استماع‌القصیدةالمعروفة للعارف ... الامیرالمنیر ابوالقاسم الفندرسکی ... الی ان اربی السن‌الی‌اربعین کتب سابقا الی حال مقاصده‌المرموزة .

انجام : درخدمت استاد کامل ادراك کتب علم ربوبیت را خواهد کردبتوفیق الله تعالی وصلی‌الله علی محمدوآله ولاحول ولاقوة الابالله (درپایان برید گی‌دارد).

۱۱ـ مصباح‌الشریعة و مفتاح الحقیقة (۱۳۶ ـ ۲۱۷) همانکه از امام صادق پنداشته‌اند .

۱۲ـ خطبةالبیان (۲۱۸ـ۲۲۶) که علی ع برای سلمان وجندب خوانده است.

درص۲۲۶ـ۲۳۰ چند حدیث شیعی دیگراست.

۳۱۶۶

۱۳ـ دیوان (۲۳۱ـ۲۶۴) ازنسیب مورخ ۱۱۸۵ (ص ۲۴۶) بعربی و قصیدهٔ موسویه بنام شوق‌الامة وقصیده‌های:علویه ، زهرائیهٔ فاطمیه ، سجادیه ، باقریه٬رضویه، جوادیه،رضویه تطنجیهٔ اودرآن هست وانجام هم بریده شده وهم پاک‌شده است

آغاز:

بحمداله فائض المدوالجزر　　　　بخیرالوری خیرات بروفی البحر

۴۱۹۶

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف و آبی
۲۸س۷×۱۵ ، ۱۴۹ـ۱۲۳×۲۰ ،کاغذ فرنگی‌سفیدو آبی - جلدتیماج‌مشکی‌ضربی‌مقوایی

مجموعه

۱ـ الواح (همهٔ دفتر) نامه‌ها ولوحهای فارسی وعربی وشعرعربی باقافیهٔ تاء و مناجات بهائیان‌است ودرمیانه شرحی‌است برحدیث قدسی « کنت کنزامخفیا» که‌برای علی‌شوکت پاشا پسر آغاحسین پاشاساخته‌وهمه‌باید ازبهاءالله‌باشد . عنوان‌توقیع‌حاجی حسن دارد ونام عباسقلی ومیرزا باقروعلی‌محمد وآقامحمدحسن برادر آقامحمدوشیخ احمد وشیخ محمد ومیرزا علی‌رضا ومحمدرضا واحمدقلی ومجید و آقابابا و میلانی و محمد کاظم ومیرزاحسن ومیرزاعلی‌نقی ورضا وآقامحمد ابراهیم و محمد نبیل وآقا اسمعیل وآقامحمدعلی ومحمدعلی وعزیه خانم وحسنی خانم واسکندر وعبدالغنی و ملاامام ویردی ارومیه‌ای درآن دیده میشود ونامه‌ها باینها نوشته شده است .

در نسخه یک کارت چاپی است که درآن « ولی‌الله » دستور داده است که اهل بها درهمه‌جا « جمال اقدس ابهاراپرستش نمایند» .

آغاز: باسم خداوند حی قیوم گرفتم قلم عنایت تورا در این‌آن ای پرورد گار من وحاضرنمودم مدادودادتورادرمقابل چشم توودستهای قدرت تو .

انجام : فسبحانك مابعد حد الناس (افتاده) .

۲ـ شرح حدیث قدسی (۹٤ـ۱۰۷پ) گویا ازخود بهاءالله است .

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی قدحرك افلاك‌الذوات بحركة جذب‌حمدامنيته...

وبعد برناظراین کلمات ... معلوم ومشهودبود .

انجام : ازکرم پاك وبری احسان‌نما

٤۱۹۷

نستعلیق سیدمرادبن‌محمدنبی‌درروزسه‌شنبه ۲۳ع۱/۱۱۱۵ ، عنوان‌شنگرف ، آغازافتاده‌ودوسطری ازدیباچه را دارد ومیرسد به «حدیث‌اول»

۲۳س۱۱×۱٦ ، ۲۰۵گ۱٦×۲۴ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ‌ضربی‌مقوایی

ترجمهٔ قطب شاهی

ازابن خاتون عاملی است (ف۱۲۱٦) .

٤۱۹۸

نسخ محمودبن‌علی‌طبسی در۱ج۱/۱۰٥٦ ازروی نسخهٔ قسم بن اسمعیل بن غسان کشی اوشعهٔ اودردههٔ دوم رمضان ۷۰۰ ازروی خط مصنف۳ه دشواربوده واوهم درنقل‌آن بسیاردقت‌کرده است ، عنوان و نشان شنگرف،حاشیه‌ها با نشان«م‌ح‌ق‌رحمه‌اه،ابن‌داود،کش،غمش،ایضاح،زی رحمه اه»،یادداشت۱۱۲۱درص‌ع‌هست

۱٥س۷×۱۲ ، ۲۰٦گ۱۲×۱۹ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای

خلاصة الاقوال فی‌معرفة الرجال

ازعلامهٔ حلی است.

٤۱۹۹

نستعلیق روزپنجشنبه‌رجب ۱۲۲٥ درسپاهان‌بخواهش دوستی درش۱ ، ش۲نستعلیق‌دیگر، ش۳و۴ بنسخ شنگرف درمتن‌و نستعلیق مشکی‌درترجمه وبیك‌خط وازسدهٔ ۱۳

۲۰س۷×۱۴ ، ۱۰۱گ۱۴×۲۰ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌مشکی‌ضربی‌عطف‌قهوه‌ای

مجموعه

۱ـ بوستان خیال (۱ ـ ۱۰۳) تـذکره ایست ازبکتاش قلی ابدال رومی بـا دیباچه‌ای به نثر وده بیتی از خود او وسپس شعرهای شاعران درتوحیدونعت پیامبر وستایش امامان شیعی آنگاه آغازغزلها است ازهرشاعری بنام او که میان بیتها درنسخهٔ مابشنگرف یادشده است بترتیب تهجی ازالف تایاء واین کتاب برای سنجیدن سبکهای شاعران بایکدیگر بسیارسودمند است .

چنین است نام شاعرانی که شعرهای آنها دربسیاری ازجاهای این بوستان خیال آمده است :

حرف الف

ابدال (۵۹)	ابن حسام	اتشی
ادهم	آذربیگدلی	اسیری
اصلان	اصلی	آفاق
افسری	آگاهی	الهامی
الهی	امامی	امینی
انسی	انوری	اوحدی
آهی	اهلی	

حرف ب

بایر	باقی	باطنی
بدخشی	بساطی	بنائی

بیخودی　　بیضائی　　بیکسی

بصیری

حرف ث

ثقی　　ثمنا

حرف ج

جدائی　　جامی　　جانقلی بیک

جانی　　چاکری　　جدائی

جمالی　　جلالی

حرف ح

حاتمی　　حالی　　حافظ

حاصل　　حسن　　حسام

حسین　　حسینی　　حسبی

حریف　　میرحزنی　　حکیمی

حلمی　　حیدر　　حیدری

حیرتی　　حمید　　حمیدی

حیوانی　　سلطان حسین میرزا

حرف خ

خاتم　　خاقانی　　خاکی

خرمی　　خسرو　　خسروک

خطایی	خلقی	خلیائی امیر محمد صالح
خواجو کرمانی		

حرف دال

دائمی	داعی	دوائی
دوری	دهکی	دیوانه

حرف ذال

ذهنی	ذکری	

حرف ر

رامی	راهب	رحمانی
رحمی	میرزا رضاقلی	رفیق
رموزی	روحی	ریاضی

حرف ز

زلالی	زمانی	زلفی

حرف سین

ساغری	سایری	سایلی
سامی	سپاهی	سعدی
سبب	سقا	سلمان
سلیمان	سلمی	سلیمی
سهیلی	سها	سودا

سید	سیرکی	سیفی

حرف شین

شانی	شاهی	شرف‌الدین
شرفجهان	شربتی	شعوری
شکری	شکیبی	شوقانی
شوقی	شوریده	شوخی
شهودی	شهیدی	شهرتی
شیدا	شیخی	شمس

حرف صاد

صاغری	صافی	صالح
صالحی	صامت	صانعی
صباحی	صبوحی	صدقی
صنعی	صنفی	صهبا

حرف ضاد

ضمیری	ضیائی	ضیفی

حرف ط

طالب	طاهر	طاهر
طبیب اصفهانی	طراز	طفیلی
طوطی	طوسی	طوفان
طلوعی		

حرف ظ

ظاهر — ظاهری — ظلمی

حرف عین

عادل — عارف — عابد
عالم — عارض اصفهانی — عاشق
عادتی — عبدی — عبدالله
عرجی — عرفی — عراقی
عذری — عشقی — عصمت
عطار — علی — عماد
عوری — عیانی — عاجزی

حرف غین

غربتی — غریبی — غباری
غیرت — غزالی — غلامی
غیاث

حرف فا

فارغی — فانی — فخری
فدائی — فراقی — فردی
فریدون — فضلی — فغانی
فکری — فگاری — فهمی
فیضی

حرف قاف

قابل	امیرقاسم	قادری
قابلی	قانع	قبولی
قبطی	قنادی	قدسی
قدیمی	قضائی	قلانی
قلندر	قهاری	

حرف کاف و گاف

کاتبی	کاتب	کابلی
کامی	کافی	کبودی
کاسبی	گدائی	گذاری
کریمی	کرمی	گلخنی
گلشنی	کلیم	کوکب

حرف لام

لسانی	لطف‌الله	لطفی

حرف میم

محتشم	محرمی	مجرمی
محبی	محیط	درویش مجید
میرزا محمد	مسیح	میرمشتاق
مقبل	مقیاس	مونس اصفهانی

موسی	میرحاج	میرزا
ملك	میرعلی	مؤمن‌میرزا
مایلی	مانعی	مردمی
مزار	مشکی	مسکین
مهری	آمحمدباقر	مسعود
مراد	مسلمی	محنتی
میرم		

حرف ن

نادری	نارنجی	ناصحی
ناصر	نامی	نباتی
نجومی	نحوی	نرگسی
نزاری	نسیمی	نصرالله
نشاط	نقاش	نقدی
نظمی	نعیمی	نثاری
نیازی	نیازی‌احمدمیرزاصفوی	نظیری
نهانی	نوایی	نویدی

حرف واو

واحد	واحدی	واقفی
واهب	واصلی	وحشی
وصفی	وصلی	وفائی

حرف ها

هاتف　　هادی　　هاشمی

هجری　　همام　　همتی

همایون　　هلاکی　　هلال

هلالی

حرف ی

یادگار　　یارک　　یاری

یتیمی　　یحیی　　یقینی

یعقوب

آغاز: هوالمستعان . بسمله . بعد ازوظایف حضرت وهاب علی‌الاطلاق‌ولطایف مدح سلطان مقدسان آفاق این حقیر . . . بکتاش قلی ابدال رومی نموده می آمد که این‌مجموعه که اورابوستان خیال نام نهادند سپهر پست پراز کواکب ابکار معانی ...

بخاطـر رسیده مرا این خیال

که اشعـار چندی ز اهل کمـال

کنم از سر صدق و اخلاص جمع

فروغی دهم هر یـکی را چـو شمع

نهم نـام آن بوستـان خیال

بـرم تحفه‌ای نزد اربـاب حال

• • • •

در این بوستان هر که‌سیری کند

مـرا هم دعائـی بخیری کند

انجام :

دو یار زیرك و از بادهٔ کهن دومنی (حافظ)

فراغتی و کتابی و گوشهٔ چمنی

۲ـ جنگ (۱ـ۸٦) شعرهای فارسی مشتاق علی ومغربی و نورعلی (ترجیعات وسالکنامه) و گنجی وشمس .

۳ـ ترجمهٔ مأئة کلمة (۱ـ٥) از عادل شیرازی (منزوی ۲:۷۲۷)

آغاز: بسمله .

بهترین کلام‌ای نورچشم مردمان هست‌نام خالق‌بسیار بخش مهربان

قال امیرالمؤمنین ...

گفت امیر مؤمنان سرچشمه صدق و صفا

شیر یزدان شاه مردان ابن عم مصطفا

لو کشف الغطاء ماازددت یقینا

گر اجل بردارد ازچشمم‌حیات مستعار

در یقین من نیفزاید بذات کردگار

انجام افتاده : الشفیع جناح‌الطالب .

چون نیاید مرغ بی‌پر برمرادخود ظفر

شد شفاعت خواه و حاجتمند را [او] بال‌وپر

٤ـ اربعین (٦ـ۱۱) ازجامی .

آغاز افتاده : من لایرحم الناس لایرحمه‌الله .

رحم کن زانکه بر رخ تو دررحمت جزازتونگشاید

تاتوبردیگران نه‌بخشایی ارحم‌الراحمین نه بخشاید

انجام : مانند ش۳/٤۲۰۰ وسپس دارد :

اربعینهای سالکـان جامی	نبود ازفضل حق غریب وعجیب
هست بهر وصول صدر قبول	که بدین اربعین رسد بوصول

٤۲۰۰

نسخ مشکی یا شنگرف و نستعلیق شنگرف یامشکی سعیدحبشی در۲۲ع۲/۱۱۹۸برای آقامحمد کاظم
درش۱ ، شماره‌های دیگر بهمین خط
۱٦س۸×۱۵ ، ۲۷گ۱۴×۲۲ ،کاغذ سپاهانی زرد- جلدشمیز آبی‌عطف‌وگوشه‌ها تیماج مشکی

مجموعه

۱ـ قصیدةالبردة (۲ پ ـ ۲۲ پ) با **ترجمهٔ** فارسی منثور .

آغاز ترجمه : آیا ازیادآوردن همسایگان که ساکنان درموضعی‌اند که آن‌را ذی سلم علم است آمیختی اشکی را که روان شد ازدرون چشم توبخون .

انجام : تازمانیکه بجنباند شاخهای درخت بان را باد صبا ومادام که بشادی و نشاط آورد شتران را رانندهٔ شتران بسرود .

۲ـ ترجمهٔ منظوم همین قصیده (هامش ش۱) .

آغاز:

ای زیاد صحبت یارانت اندر ذی سلم
اشك چشم آمیختی باخون روان گشته بهم

انجام :

تا بجنباند صبا اندر چمن شاخ درخت
تا برانند اشتران را بهدگانش با نغم

۳ـ اربعین (۲۳ر-۲۷پ) با **ترجمهٔ** منظوم ازجامی (ش٤/٤۱۹۹) .

آغاز: بسمله . صحیح ترین حدیثی که راویان مجالس دین ... املا کنندحمد داناایست ... این‌چهل کلمه‌ایست‌ازآن کلمات که ... بنظم فارسی ترجمه کرده‌می‌آید

... لایؤمن احد کم حتی یحب لاخیه مایحب لنفسه.

هر کسی را لقب مکن مؤمن / گرچه‌ازسعی‌جان وتن کاهد

تا نخواهد برادر خود را / آنچه از بهرخویشتن خواهد

انجام : لایشبع المؤمن من دون جاره .

هر که در خطهٔ مسلمانی / باشد از نقد دین گرانمایه

کی‌پسندد که‌خودبخسبدسیر / بنشیند گرسنه همسایه

۴ـ المناجاة (هامش ش۲) بعربی .

آغاز:

بدأت ببسم‌الله روحی به اهتدت / الی کشف‌اسرار بباطنها انطوت

انجام :

وان کان هذاالاسم‌فی‌مال‌تاجر / فامواله بالخیر والجودقدنمت

۴۲۰۱

نسخ سدهٔ ۱۳و۱۴ ، عنوان شنگرف، ازآن‌حاجی‌میرزا محمدعلی‌طبیب‌طهرانی‌بوده‌است
۱۰س‌۸×۱۵ ، ۱۴گ‌۳۵۴ ×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای

مثنوی

ازحاجی ملامحمدجوادشفایی درعشق عرفانی وستایش‌ازملااحمدنراقی‌صفائی

آغاز: مثنوی سرکار شریعت مدار مجتهد الزمان مولانا الحاج حاجی ملا محمد جواد زیده فضله العالی . بسمله . وبه‌نستعین .

ای صفائی ای فقیه معنوی / ناظم‌آن طاقدیس و مثنوی

ای‌توآن ماهی‌دریای کرم / مورد لطف الهی دم بدم

....

مر ترا اکنون شفایی شد شبیه — انما صار الولد سر ابیه

تحفه‌ای آرم ترا یکسر نفیس — تحفه‌ای از مثنوی وطاقدیس

صفهٔ سیم بیارایم کنون — سر کنم آنجا زعشق واز جنون

انجام :

ای شفایی کردیم زنده ز گفت — آنکه باید بشنود آن را شنفت

....

آفرین بر خاکت ای خطه عراق — میکند مشك از تو بو را استراق

آفرین بر خاکت ای ذربایجان — خیزد از هر خاك جسم واز تو جان

....

ذاکر حق در زمین ماه است و مهر — میشود روشن ز انوارش سپهر

۴۲۰۲

نسخ لطفعلی بن محمد درروزشنبه ۲۸ج۲/۱۲۶۶ درش۱که حواشی‌هم دارد ، ش۲ نستعلیق همین تاریخها، گ۶۲-۸۳ مقعل فارسی‌است و تورات منحول عربی

۲۲س۹×۱۵ ، ۹۱گ۱۵×۲۱ ،کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی

مجموعه

۱ـ عقائد الشیعة فی فوائدالشریعة (۲ پ ـ ۶۱ پ) ازعلی اصغر بن علی اکبر بروجردی که در ۱۲۶۶ بنام محمدشاه غازی وحاج میرزا آقاسی درپنج مشکوة هر یك درچند مصباح هریك درچند نور ساخته است (دیباچه) .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی شرح صدورنا بعقاید اسرار محبته... وبعد در زمان بروز اشعهٔ دولت ابد مدت .

انجام : چنانچه دانستی . والحمدلله‌الذی من علی بالاتمام وصلی‌الله‌علی‌محمد خیرالانام والسادات .

۲ـ مجالس‌الابرار لتلذذالاخیار (۸۳رـ۹۱پ) در شانزده مجلس ویك خاتمه‌در اصول عقاید و اخلاق مذهبی شیعی. آغاز و انجام نسخه افتاده و نـام کتاب و فهرست مطلبها هست .

۴۲۰۳

نستعلیق ، عنوان ونشان شنگرف ، آغازوانجام‌افتاده

۱۶س۱۰×۱۶ ، ۵۲گ۱۷×۲۲ ،کاغذفرنگی سفیدوآبی ـ جلدتیماج‌سرخ‌ضربی‌مقوایی

منشآت

از جامی است :

۴۲۰۴

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف . جدول زر و لاجورد ، فهرست چندکتاب در درون جلد مورخ۱۲۸۹هست

۱۵س۶×۱۴ ، ۵۲گ۱۴×۲۱ ،کاغذسپاهانی ـ جلدتیماج‌مشکی

تاریخ عباسی

از جلال الدین محمد منجم یزدی پسر کمال پسر ملا جلال ستاره شناس دربار شاه عباس که در ذی‌حجهٔ ۱۰۲۷ هفت ساله بوده است (ص۱۰ و ۲۶ و ۳۳ و۷۸ و۷۹ و ۸۵ و ۹۱ و ۹۳ و ۹۶ و۹۹) وجزآنچه که‌استوری (۱:۳۰۸و۱۲۸۰) و ریو(ص۱۸٤) یاد کرده‌اند چه همهٔ کتاب در بارهٔ شاه عباس است . در آن از شیخ بهایی‌وصدرین و حکیم کاشف یزدی یاد شده است (۳۱ و ۳۲) نیز ازدرویش یوسف ملحدوصاحب

تصانیف بسیار درالحاد که در یکشنبه ۱۰ ذی‌قعدهٔ ۱۰۰۱ کشته شده است (۸۷) و از میرجلال‌الدین حسین صدر خاصه و میرصدرالدین محمد محتسب‌الممالك (۹۹) .

آغاز افتاده : متفرق نگذاشته دریکرشتهٔ نظم و آن سخنان بلند پارا که بحکم کلام الملوك ملوك الکلام در یك صحیفه جمع نموده . . . این صحیفه را بر ده فصل مرتب گردانید :

فصل اول در کراماتی که بزبان الهام بیان نواب گیتی‌ستان جنت مکان جاری گشته (ص۳) .

فصل دوم در کلمات مستحسنه که بلفظ درربارآن تکلم فرموده (۲۷) .

فصل سیم دررؤیای صادقهٔ که آن‌حضرت رامشاهده شده (۳۵) .

فصل چهارم درسئوال ازمسایل شرعیه (٤٥) .

فصل پنجم در بیان تدبیر وفراست وحدس آن حضرت (٤۹) .

فصل ششم در کمانداریها که از آنجناب برأی‌العین مشاهده شده (٦۰) .

فصل هفتم درلطایف وظرایف (٦٤) .

فصل هشتم در ذکر بعضی از اشعار وتصانیف ترکی وفارسی (۷۰) .

فصل نهم در استخاره ها که بکلام مجید فرموده اند و آیات مناسب وارده شده (۷٤) .

فصل دهم درنقل احکام که ازعلم نجوم ورمل ملاجلال جد فقیرمعروض‌داشته ومطابق آمده (۷٦) .

انجام : قبل از وقوع جلال منجم معروض داشته بود که در ذوالحجة الحرام سنهٔ ۱۰۲۱ از راه روی دزدبخزانهٔ عامره دست یابد ودزد پیدا شود وضرر نیابد ومال بخزانه عاید نگردد (تم‌بالخیر) .

۴۲۰۵

نستعلیق حاجی‌علی‌بن محمدشفیع شیروانی سدهٔ ۱۳ ، عنوان و نشان‌شنگرف
۱۸س۸×۱۶ ، ۶۵گ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی‌ضربی

مجموعه

۱ـ راحة‌الانسان (۲ پ ـ ۲۱ ر) ازسیف‌الدین بن قطب‌الدین بدخشی، درپزشکی در چند فصل .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی ارسل بالهدی من قـال العلم علمان ... چنین گوید ... سیف‌بن قطب‌الدین البدخشی ... که علم طب شریف است .

انجام : حیض او بسته شود انشاءالله العزیز القوی العلیـم الحکیم الکریم (تمت رسالة راحة الانسان علی‌ید ... حاجی علی‌ابن محمد شفیع شیروانی)

۲ـ رساله دردرمان بیماریها (۲۲ پ ـ ۶۵ پ) پس ازهرمطلبی یك رباعی در آن آمده است .

آغاز: صداع بلغمی یعنی درد‌سر کداز بلغم بوده باشد.

انجام افتاده : طریق اختیار کردنش ... دودرم روغن .

۴۲۰۶

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، نسخه ازآن شیخ‌رضابوده درمدرسهٔ طالبیه
۱۵س۱۰×۱۶ ، ۳۰گ۱۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقواعطف‌پارچه

کشف‌الاسرار

ازآخوند ملاحیدربن آخوند ملااحمد اصفهانی دررمل بفارسی وپس‌ازچهل‌سال پیروی این علم نوشته است .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . حمد اکمل و شکر اجمل بعدد ذرات رمل لایق فردی است که اشیا را زوج آفریده .

انجام : تارمل ثابت شود والله اعلم بالصواب .

۴۲۰۷

نستعلیق ابوالقاسم کاشانی (سده ۱۳) ، عنوان شنگرف، جدول زرولاجورد، سرلوح آراسته ۱۰س ۸×۱۴ ، ۸۷گ ۱۴×۲۲ ، کاغذ فرنگی آهارمهره ـ جلد تیماج سبز ضربی درون عنابی

ترجمهٔ عهداشتر

بفارسی از صادق بن علی حسینی گویا همان فاضل کاشانی مؤلف عرفات الفقه (حقوق ۱۶۲) بنام ناصرالدین‌شاه ومحمدحسن‌خان صاحب اختیار در کاشان باستایشی بنظم فارسی ازصاحب اختیار درآغاز نسخه ازخود مؤلف .

این هفتمین ترجمه‌است و جزآنچه که در نشریه (۱ : ۲۱۷) یاد شده است .

آغاز: هوالله تعالی شانه‌العزیز بسمله . وبه نستعین حمد بی‌حد وثنای افزون از عدد مختص خدایی است که کافهٔ موجودات را از کتم عدم ونیستی هست و موجود فرموده .

انجام : وامید ما از غیرفضل او نه وسلام ما بررسول خدا ... تسلیما ختم شد ترجمهٔ کلام ... آن گوهر بحر ولایت ... حسب الفرمایش سر کارخان صاحب اختیار در روز یکشنبه شهررجب ... هزارودویست و هفتادودوقلمی گردید حرره ابوالقاسم کاشانی انشاءالله تعالی که قبول ارباب کمال افتد.

۴۲۰۸

نسخ محمدزکی بن کامران درروزشنبه ۲۵محرم ۱۰۸۹ ، عنوان ونشان شنگرف ، بامهر زین‌العابدین بن محمد شفیع ، آغاز افتاده

۲۵س ۸×۱۵ ، ۱۵۲گ ۱۴×۲۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سفید ضربی مقوایی

٣١٨٤

تنبيه الخواطر ونزهة النواظر

ازامیر ابی‌الحسین ورام‌بن‌ابی فراس مالکی اشتری که مجموعهٔ ورام‌هم‌خوانده میشود و در ۱۳۰۲ ـ ۱۳۰۳ در تهران بچاپ سنگی رسیده است (ذریعه ٥ : ۱٦۲ و ۳۱۷) .

٤٢٠٩

استعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، یادداشت ۲۲ع‌۱/۱۲۹۰ درپایان‌هست ٥س‌٦×۱۲ ، ۷۲گ‌۱۰×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی

مجموعه

۱ـ تحقیقات (۱ ـ ۲۹) ازشاه نعمة‌الله کرمانی .

۲ـ مجمع‌اللطائف (۲۹ـ۳۸) از همو .

۳ـ مکاشفات (۳۸ـ٦٦) ازهمو .

٤ـ تحقیق درفنا (٦٦) ازشیخ صفی‌الدین اردبیلی .

آغاز: تحقیق شیخ صفی الدین‌بن اسحق قدس سره چنانچه فرمود که فنا سه قسم باشد .

انجام : فافهم ای جان عزیز ایها الطالب .

٥ ـ رساله هدایت (٦٦ ـ ۸۰) ازشاه نعمة‌الله کرمانی .

٦ ـ رسالهٔ قطبیه (۸۰ ـ۸۹) از همو .

۷ ـ رسالهٔ سلوك (۸۹ ـ ۱۰۸) ازهمو .

۸ ـ رسالهٔ فقریه (۱۰۸ ـ ۱۱۰) ازهمو .

۹ ـ محبت نامه (۱۱۰ ـ ۱۱۵) از همو .

۱۰ ـ کشف الاسرار (۱۱۵ ـ ۱۳٦) ازهمو .

٤٢١٠

نستعليق سدهٔ ۱۰ و ۱۱ ، عنوان نسخ درشت، نشان شنگرف، حواشی با نشان «محسن، منه‌ره»، با مهر رضی‌الدین محمد حسینی مورخ ۱۰۷۱ و یادداشت تملك محمد علی بن محمد طاهر در سپاهان در ۱۱۸۹ در ص ع و پایان

۱۹ س ۴ × ۱۱ ، ٦۸ گ ۱۱ × ۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ .

الکفایة فی الحساب

ازغیاث الدین منصوردشتکی در چهارفن : مفتوحات در یك مقدمه وچهارمقاله، مساحت در یك صدروچهار مقاله ، جبر ومقابله وحساب خطاین دریك مقدمه وسه مقاله، قواعد درچهار مقاله ، مقاله هاهم دریك مقدمه وچندین باب وبابهاهم گاهی چندین فصل دارد . اوخود این رساله را مختصر نموده است (مجلس ٤: ۲۳۲) .

درآن یادشده از ابوالوفاء بوزجانی (ص۹۲ و ۱۲۱) و بیرونی (۱۰۳) و حکیم خیامی (۱۲۸) و مقیاسهای فارس (۱۲۲) وافزاری که خود اوبرای یافتن زاویه ساخته است (۹٦ و۹۷) .

آغاز: بسمله : الحمدلله الاحدالصمد والشکر للواحد بلاعدد وفیه بدایةالاعداد والیه نهایةالافراد .. وبعدفان ... غیاث المشهور بمنصور ... یقول هذه کفایةفی الحساب .. رتبتها علی فنون وابواب .

انجام : فهومقدار الفضة والحمدلله علی الاتمام والصلوة علی محمدوآله خیر الانام ماتعاقبت اللیالی والایام .

٤٢١١

نسخ مترجم ، نشانه‌ها زر و لاجورد وشنگرف ، حواشی دارد، جدول زرولاجورد وشنگرف، سرلوح زرین وآراسته ، دوصفحهٔ آغاز حاشیه‌سازی شده درزمینهٔ زر ، درص ع آمده : « تفسیرکه ملا

محمد کاظم بن شاهمحمد التبریزی ترجمه نموده است قطع بزرگ مجدول مذهب سرلوح دار کاغذ اکلیری صد(؟) مقوی نسخ و ترنجدار طلاپوش ... بتاریخ شهر ربیع الاول سنة ۱۱۴۳ «درروزنامچهٔ خزانهٔ عامره ابواب جمع شد» نیز «جمیدی الاولی ۱۱۶۳ داخل عرض شد» و «۱۵ جمادی الاول سنهٔ ۱۱۵۱ ... داخل عرض شد» و «... شهرربیع الثانی سنة ۱۱۶۱ داخل عرض شد» همهٔ اینها با مهر

۲۵س ۱۵×۲۶ ، ۳۴۵۹گ ۲۳×۳۴ ،کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سبز مقوایی تازه

ترجمهٔ تفسیر برهان

ترجمه و تعلیقی است ازمحمد کاظم بن شاه محمد تبریزی بفارسی برالبرهان فی تفسیر القرآن سید هاشم توبلی کتکانی بحرانی (ذریعه ۹۳:٤) با گذاردن سه باب و یك خاتمه در دیباچهٔ آن و بنام شاه سلطانحسین صفوی .

در امل الآمل (ص۵۰٦) وذریعه (۳۱٦:٤) از تفسیر امیرمحمد مؤمن بن شاه قاسم سبزواری مشهدی همزمان حر عاملی یاد شده است .

آغاز: بسمله . تفسیر و تاویل کتاب مبین کاینات حمد مالك الملکی است که ببسط مائدهٔ وجود اظهار حمد بی منتها برذات اقدس خود نموده .

انجام : مراد فلان وفلان است . صورت خط سید مؤلف طاب ثراه تمام شد جزو اول از کتاب برهان در تفسیر قرآن بردست مؤلفش نیازمند بخدای هاشم بن سلیمان بن اسمعیل بن عبدالجواد الحسینی بحرانی در بیست ودویم ... رمضان در سال یکهزارو نودوچهار ... والحمدلله رب العالمین وما گوئیم فراغ ازترجمه ... درثامن شهر شعبان ... سنة احدی وثلثین ومائة بعدالالف اتفاق افتاد بردست حقیر .. محمد کاظم بن شاهمحمد التبریزی .. والحمدلله رب العالمین .

٤۲۱۲

نستعلیق سدهٔ ۱۲ ، عنوان شنگرف ، جدول زرولاجورد وشنگرف ، سرلوح زرین وآراسته

۲۳س ۱۲×۲۳ ، ۳۸۱گ ۱۸×۳۱ ،کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سبز مقوایی تازه

۳۱۸۷

حملهٔ حیدری

از میرزا محمد رفیع باذل هروی است (ذریعه ۹۱:۷ و۱۱۸:۹ ـ مشار۵۸۷).

انجام : بسمله .

بنام خداوند بسیار بخش   خرد بخش ودین بخش ودینار بخش

انجام :

روانیست مارا ز امرش عدول   ندیدم بخود چاره‌ای جز قبول

۴۲۱۳

نسخ ملامحمود بن ملااحمد برای استاد فتح الله درهٔ ۱۵ صفر ۱۲۲۶ در ش۲ ، ش۱ بهمین خط ، ش۳ مورخ روز چهارشنبه ذی‌قعدهٔ ۱۲۲۵ ، ش۴ مورخ ۱ محرم ۱۲۲۶ ، ش۵ و۶ بهمین خط ، همه شماره‌ها از همه عنوان شنگرف

۱۴س ۷×۱۲ ، ۱۵۲گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ جمع مختصر (۲ر ـ۳۰ر) ازوحید تبریزی قمی (حقوق ۷۲) .

۲ـ انیس العشاق (۳۰ پ ـ ۵۸ پ) ازشرف رامی .

۳ـ کنز الحقائق (۵۹ر ـ۸۹ر) ازمحمود شبستری ومثنوی عرفانی است در اخلاق وعلم نفس با چند داستان .

آغاز افتاده :

ولی دانم که ازیك امر واحد   همه موجود گرد وهست واحد

....

خداوندا بحق نیکمردان   که مارا عاقبت محمود گردان

....

چه گفتم اندران چندان دقایق / نهادم نـام او کنز الحقایق

....

برو جان پدر بشنو ز محمود / گزاینش جز حقیقت نیست مقصود

انجام :

چه میخواهی بری در معرفت گوی
خداداان و خـدا بین و خدا جوی

٤ـ گلشن راز (٨٩ پ ـ ١٢٧ر) از همو .

٥ـ مرآة المحققین (١٢٧ پ ـ ١٤٨پ) ازهمو.

٦ـ بدایع الصنایع (١٤٩ر ـ١٥٣پ) ازشرف رامی که درتبریز ساخته‌است . در دانشمندان آذربایجان (١٨٩) از آن یادنشده است .

آغاز: کتاب بدایع الصنایع بسمله وبه‌نستعین شکروسپاس بی‌قیاس پادشاهی‌را که بدست مشاطهٔ قدرت مستوره را لقب نهاد وقلم دوزبان را درسلك غواصان کشید... وبعد غرض ازین مقدمات آنکه روزی در . . . تبریز . . . این ضعیف از صاحب کمالی استفسار کرد که سخن چگونه لعبتی است که ازپردهٔ غیب رویش نمی‌توان‌دیدوبفکر دوربین‌نتوان‌رسید گفت آن مستوره صاحب حسنی‌است که چون پای برناقه‌ای‌درآورد وسر از عماری نامه بیرون کند نقطهٔ خال عنبرین‌موی اودل از شاهدان یاسمین بوی برباید ... ومجموع‌اقسام‌دقایق‌الشعروحدایق‌السحردرشانزده صنعت مندرج‌است‌وازین جهت مسما است ببدایع الصنایع ... فهرست کتاب: اول‌ترجیع دویم تجنیس‌سیم سجع چهارم اشتقاق پنجم ذوقافیتین ششم استفهام هفتم ایهام هشتم متضاد نهم مترادف دهم ردالعجز علی الصدر یازدهم مراعات النظیر دوازدهم کنایه سیزدهم استعاره چهاردهم مقلوب پانزدهم مطرف شانزدهم لزوم مالایلزم و هریك ازین تحف ... شرف‌بن محمد

الرامی ... درجویبار روضهٔ جان درریاض طبع سخن دان را شجری است با بار بسیار و نهالی است بابرگ بی شمار .

انجام : چون سلطان زادهٔ مشایخ محبوب قلوب ومقبول سلطان . . . بنده را بتحریر این تقریر فرمان داد ازروی ازتجال طبع مبتدی استعجال کرد ... شرف‌روز خود دانست ... توقع آنکه ... عیب پوشی و یارفروشی دریغ و تقصیر نفرمایند و عذر برمن‌است، صاحب هنرنگیرد بر بی‌هنر بهانه .

۴۲۱۴

نسخ وشکسته نستعلیق ناظر کازرونی در۱۱۸۳ ، درگ۲ر-۴پ‌دنبالهٔ رسالهٔ‌ایست عرفانی،تاریخ مرگ شیخ‌عبدالحسین در۱۲ج۲/۱۳۰۷در۰۵رهست، اندازه بیاضی‌است
۱۵س۸×۱۷ ، ۱۷۹گ۱۱×۲۴ ،کاغذ سپاهانی - جلدتیماج‌سرخ‌ضربی

مجموعه

۱ـ غایة الامکان فی درایة الزمان و المکان (٥ پ ـ ٣٦ پ) از شیخ محمد اشنوی درتحقیق در زمان ومکان بروش عرفانی (دیباچه) .

آغاز: هو . بسمله . الحمدلله الذی لا آخـر لاولیة ولا اول لآخریته ولابطون لظاهریته ولاظهورلباطنیة ... بدان احسن‌الله تعلیمکم وتفهیمکم که چون پادشاه . . . به بنده چیزی خواهد اورا باخودآشنا کند .

انجام : پادشاه . همگنان را راه‌روشن کرامت کناد واز آفات نفسانی‌ونزعات شیطانی نگاه داراد‌بلطفه وسعة رحمته وآخردعوانا ان الحمدلله رب‌العالمین‌وصلی‌الله علی خیرخلقه محمد وآله اجمعین .

۲ـ قصیدهٔ نونیهٔ ناصرخسرو (۲۸ ر ـ ۳۱ر) : الا ای زادهٔ گردون الا ای زبدهٔ ارکان ».

۳ـ نامهٔ شاه کوثر (۳۳ ر ـ ۳۳ پ) دونامهٔ عرفانی‌است .

آغاز: هوصورت کتابت ... شاه کوثر ... هوالعزیز تعالی شانه و تواتر احسانه آورن نامهٔ دوست رنگ پریدهٔ ما .

انجام : واینچنین بشنویم که‌اززبان خامهٔ پخته مغزچه صداهیاًیدازمکتوباتی که وقتی نوشته شده جهت ضیافت طبع قلمی می‌نماید الحمدلله‌الذی‌خلق‌نبی‌الرحمة .. بدان ای فرزند سعادت نشان . . زحالت پرا کند گی دورباد باقی‌باقی یادحق.

٤ـ ترجیع‌بند درسر گذشت دوازده‌امام ازنظیری (٥٠ پ ـ ٥٤ پ‌مقابله‌شده).

آغاز:

وقتی که شکل دایرهٔ کن فکان‌نبود

جز نقطهٔ حقیقت حق درمیان نبود

انجام :

جاه یزید و قوم یزیدش مران نیست

حب علی و آل علـی باد بر مزید

٥ـ سوانـح (۳۱ پ ـ ۳۲ پ و ۳۳ پ ـ ٥٠ ر و ٥٥ پ ـ ٥٦ پ و ٦٤ ر ـ ۱۸۰ پ) بندها ویادداشتهای عرفانی‌است ازمیرزا عبدالحسین ناظر کازرونی‌شیرازی نوربخشی شا گرد مولانا عبدالرحیم‌بن‌یوسف دماوندی و استاد شیخ محمداسمعیل بن عبدالغنی شیرازی (ریاض‌العارفین‌ص۲٦۲) بعربی وفارسی وتاریخ ۱۱۸۳ و ۱۱۷۷ در کازرون وبوشهردارد (۳٤ پ و ٤٦ ر و ۱۳۷ پ ر ۱٤٥ ر و۱٦۸ ر و ۱۸۰ر) و نام ناظرهم درپایان شعری در۱۱۷پ‌هست، عنوانهای سانحة وسانحة کازرونیه(درچندجا) وسانحة بحرانیة وسانحة قطیفیة وسانحة بوشهریة (در چندجا) وسانحة بحریةوسانحة جزریةدارد. درآن یاد شده از شیخ محمد اشنوی صاحب رساله غایةالامکان فی درایة الزمان والمکان وشیخ‌نجم‌الدین دایه‌صاحب‌مرصادالعباد (٤۲پ) ومولی‌عبدالحسن‌بن محمد یوسف نوربخشی کازرونی (٤٦ پ۱۳۷ پ) واحمدبن حسن دمستانی(۱۳۹ر)

و نظامی گنجه ای (۱۵۱ پ) و مجلسی و گفته او که بگفته های حافظ رجب برسی منگرید (۱۴۰ پ) وابن ابی جمهور و کتاب مجلی او (۴۷ ر) .

شعرهای خود مؤلف هم درچندجا دیده میشود از آنها است ۵۴پ ـ ۵۵پ. نوشتهٔ عارفی از جن بعارفی ازانس با دعایی که برایش نوشته است ازروی خط سید سلیمان(۷۵ر ـ ۶۴ ر) در آن هست و باید ازهمین سوانح باشد .

ناظر آنرا از روی نوشته‌های خود مورخ ۱۱۷۷ دربوشهر و۱۱۷۶نوشته(۱۳۷ پ ۱۶۸ ر) وبخواهش یکی از مرشدان ساخته است (۱۴۰ر) .

۴۲۱۵

نستعلیق و نسخ معرب سدهٔ ۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، چند دعاهم در میانه هست ، اندازه بیاضی است

۱۷س ۸×۱۶ ، ۱۴۷گ ۱۰×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سبز آیرهٔ ضربی

جُنگ

۱ـ حدیثهایی از الخرائج و الجرائح و کتاب علوی مصری والمجالس .

۲ـ خطبة الزهرا ازالاحتجاج .

۳ـ بندی ازمناقب ابن شهراشوب (۲ ر ـ ۱۶ ر) .

۴ـ ترجمهٔ قصیدهٔ عینیه (۱۶ پ ـ ۲۷ ر) ازمحمد قاسم استرابادی بایك مقدمه دردوفصل در سر گذشت حمیری سرایندهٔ آن و فضیلت این قصیده .

آغاز: بسمله. حمدله ... وبعد چون قصیدهٔ عینیهٔ سید حمیری در کمال فصاحت بود . . . راقم این حروف محمد قاسم استرابادی را بخاطر رسید که قصیدهٔ مزبور را ترجمه نماید (هفده بیت اخیر ترجمه نشده) .

۵ـ حدیث از تنزیه الانبیاء مرتضی و کشف الغمه و لطف التدبیر ابـو عبدالله

محمدبن عبدالخطیب و مناقب ابن شهراشوب والفضائل ابی السعادات وازراوندی وازخط فخرالمحققین و از خط شهید یکم وازفرحة الغری از خط طوسی و از شرح نهج ابن ابی الحدید و خریدة العجائب و فریدة العجائب و همهٔ اینها خبر است و بعربی سپس شعرهای فارسی ازطوفان ودیگران ونثر فارسی وعربی وقبالهٔ فروش بفارسی ومنظومه‌ای درقیافت ونسب نامه ووقف نامچه ونکاح نامچه ومنشآت دیگر تاریخ شعبان ۱۱۹۳ درمیانه هست.

۴۲۱۶

نستعلیق ۱۲۲۵-۱۲۲۶ ، اندازه بیاضی است

۱۵س۱۰×۱۸ ، ۱۴۸گ۱۱×۲۱ ،کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج مشکی عطف قهوه‌ای

جنگ

نوشتهٔ علی بن زین العابدین بن حاجی محمدجعفر سپاهانی عابد دردهٔ دوم رمضان ۱۲۲۵ و محمد مهدی ساروی مازندرانی در ۱۱ صفر ۱۲۲۶ برای حاجی سید محمد وابوالحسن بن محمدرضوی مشهدی درمحرم ۱۲۲۶ (میانهٔ نسخه) ومراثی میرزا محمدعلی دانش بمرودی «واهب» است وشعرهای مولانا حاجی «عابد» و مرثیه و دوازده بند صباحی و دوازده بند فدایی و تقدیر خیال ملانقی و شعر حاجی عبدالکریم ساروی و شجاعی نوری وخطا وملامحمد ورزنه‌ای رودشتی سپاهانی ومفلس ودانش وخاقان وسلیمی و سید و داعی ومقیم وآثم ومحمد ومرتضی با رباعی ترکی در مرثیه بانثر فارسی در مقتل وتعزیه و چند خطبهٔ عربی درسوگواری برخی با ترجمهٔ فارسی . نسخه برای تعزیه و روضه خوانی وسوگواری گویا نوشته شده است .

۴۲۱۷

نستعلیق احمدبن ابی الحسن کاشانی درسپاهان درروزچهارشنبه پایان صفر ۱۲۲۳ درش۱۵ آغاز

افتاده ، عنوان شنگرف ، ش۲ مورخ روز دوشنبه ۳شوال ۱۲۲۳ لوی‌لیل ، تاریخ ج۳/۱۲۲۴ در ش۳ هست با شعرهای عصمت بخارایی در۷۱ر و پورفریدون در۷۲ پ ، اندازه بیاضی است
۱۹س-۱۰×۲۰ ، ۱۰۹گ-۱۲×۲۴ ،کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌ای

مجموعه

۱ـ قرةالعیون فی‌اعزالفنون (۲ ر ـ ۷۱پ) از فیض کاشانی(محجه ۲: ۱۰ و۲۸ و۴۰ ـ حقوق ٤١٣) .

۲ـ گلشن راز (٧٤ پ ـ ۹۷ ر) ازشبستری.

۳ـ جنگ (۹۷ پ ـ ۱۰۹پ) فهرست منابع نگارستان احمدبن‌محمدوطبقات پادشاهان ایران ونام‌ومدت عمر وتاریخ مرگ آنها وشمارهٔ اولیایی که در کتاب‌عطار یاد شده است وشعرهای فارسی و عربی نوایی قمی وسیدحسین نجفی وحیدری‌بربری هندی وابن فارض ولغز گویا ازبهایی .

٤٢١٨

نستعلیق سدهٔ ۱۲ درمتن وهامش ، جدول وسرلوح شنگرف ولاجورد، عنوانهای فصل‌درهامش هست ، اندازه بیاضی است
۱۳س-۷×۱۲ ، ۸۱گ-۱۰×۱۷ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج تریاکی ضربی

جنگ

شعرهای شعرای فارسی زبـان است در ۹۰ فصل بترتیب تهجی موضوعـات از « استغنا » تا « یغما و غارت » و فهرست آنها در آغاز نسخه هست و تا عنوان « فصل هشتادوچهارم در « وفا » را دارد .

آغاز: فصل اول دراستغنا :

دری که هست بدست رقیب مفتاحش

روا بود کـه نباشد بروی ما مفتوح

٤٢١٩

نستعلیق ازراست وچپ ازسدهٔ ۱۳ ، آغاز وانجام افتاده ، اندازه بیاضی است
۲۱س۹×۱۹ ، ۱۱ـگ۹۸×۲۰ ، کاغذ فرنگی کبود ـ جلد تیماج مشکی ضربی

جنگ

بفارسی ونظم و نثر است در سوگواری وتعزیه ومرثیه و پراکنده های دیگر هم دارد و گرن آوردهٔ تعزیه خوانی را میماند .

٤٢٢٠

نستعلیق ۱۲۸۰ ـ ۱۳۰٦ ، عنوان شنگرف ، اندازه بیاضی است
۲۸س۸×۲۰ ، ۱۲ـگ۹۹×۲۳ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی

مجموعه

۱ـ مناجات (۲ ر ـ ٤ پ) ازخواجه عبدالله انصاری .

آغاز: ای زدردت بی دلان را بوی درمان آمده .

انجام : وآفتاب جمال الهی روی نماید .

۲ـ کنزالفؤاد و باب المراد فی آداب الریاضة (٦ ر ـ ٤۲ پ) بفارسی گویا از حاجی میرزا کریم خان بن ابراهیم قاجار کرمانی ویاد شده دران ازبیدابادی و احسایی وابوسعیدابی الخیر خراسانی وحاجی سید کاظم .

آغاز: وحقیر قاعده ای الآن بدست تودهم .

انجام : وانسان وسیط بعد ازآن .

۳ـ جفر (٤٥ر ـ٤٦ر) بندیست بفارسی .

٤ـ رسالة فی علم الخیوط (٤۷ ر ـ ٥۳پ) بعربی از همین کرمانی در پاسخ حاج عبدالرحیم‌خان برادر کوچك خود ودرما سه‌بندی است ومورخ شب آدینه پایان ذی‌حجهٔ ۱۲٦۲ (فهرست احسایی ۲:۲٤۱).

٥ـ تجارب الانسان (٥۷ پ ـ ٥۸ پ) بفارسی دراخلاق مذهبی شیعی.

آغاز: سپاس بی‌قیاس آفریدگار جهان را باضعاف قطرات باران وریگ بیابان.

انجام: پیش اولیای دل.

٦ـ سلوك (٥۸ پ ـ ٥۹ ر).

آغاز: بسمله. حمدله ... بدانکه اول چیزی که بر سالك واجب است اعتقاد بر امامان واولاد ایشان است.

انجام: هرجا بایستی کس نگوید کیستی.

۷ـ اللغز (٦۳پ) چهارلغزاست وچهارمین آن لغز شیخ حسین بن عبدالصمد و پسرش شیخ بهایی است باتوضیح آن درزیر سطرها بدینگونه:

هذا لغز للشیخ حسین بن عبدالصمد قدس سره لولده بهاء الملة والدین: ایها الولد المؤید بالاکرام و الاعزاز الموفق فی حل المغیبات والالغاز اخبرنی عن اسم آخراوله آخرالحروف وثانی آخره بهذاالوصف معروف ... وبطرفه الآخر ینتهی الکلام والسلام.

فاجابه ولده الشیخ البهائی یاسیدی وابی واستادی ومن الیه فی العلوم استنادی هذااسم رباعی الاعضاءِ ثلاثی الاجزاءِ ... وبثانی ثانیه ینتهی القیل والقال.

۸ـ القصیده البهائیة (٦٤ر) ازسیدعلی مهری عاملی بعربی آمیختهٔ بافارسی.

آغاز: للسیدعلی المهری العاملی:

لی دلبر آب الحیوة خرام سرو روانه

نار الخلیل عذاره والخط بوی دخانه

الچشم آهوی الختن والخال نافه مشکه

و الچهرة گلذار الارم والطرة من ریحانه

٣١٩٦

انجام :

افسمت بالماءِ الذی هوپرتـو من مهره

و بدینی و ایمانی د کریعنی به وبجانه

ان لم‌یمیل الی‌الوفاء ویکرده‌عن‌راه‌الجفا

لانوسن عریضة من طول دست فغانه

۹ـ الرسالة الوضعیة (۸۷ ر ـ ۸٦ پ مورخ ذی قعدهٔ ۱۲۸۰) از قـاضی عضد ایجی است .

۱۰ـ فهرست (۸۷ پ ـ ۹۹ پ) فهرست نامهای کتابهای معتمد سنی و شیعی است .

۱۱ـ نامهٔ میرزا کاظم‌منشی‌بنواب شاهزاده محمدیوسف میرزافرمانروای‌هرات که پوستینی برای اوفرستاده بود درپاسخ‌نامهٔ او(٩٤پ) تاریخ محرم ١٣٠٦در٩٩ پ دیده میشود .

درسراسر این نسخه جزاین‌رساله‌ها پراکنده‌های ادبی وخبروتفسیروپندواندرز است بعربی و فارسی واز آنهاست قصیدهٔ رثائی ابی محسن علی‌بن محمد تهامی است بعربی (۹۷ پ ـ ۹۸ ر) .

٤٢٢١

شکسته نستعلیق ۱۳۲۵ ، ص۵۵-٦٦ سفیداست

۱۰س۸×۱۴ ، ۳۴۱-۱۰×۱٦،کاغذفرنگی ـ جلدروغنی گلدارزمینه‌آریاکی

جنگ

« دفترچه اشعار» یست سرودهٔ نصرةالدوله وناجی وناصرالشعرا وفروغی‌وایرج ورضایی وداوری وزرگری وفرخ وطرزی وزرگر ومیرزاحسن تهرانی همشیره زادهٔ

حکیم الهی وفردوسی و « بعضی‌ازعلمای شکم‌خاره » (شوخی است ودربارهٔ خوراك» بندهای نثرفارسی باعنوان « ظرافت » و « حکایت » درمیانه هست تاریخ‌محرم۱۳۲۵ (ص۲۲) و۳ محرم ۱۳۲۵ (۳۵) دارد .

٤۲۲۲

نستعلیق محسن بن سلیمان بن محمدسلیم بن جهانگیران عباس بن فتحعلیشاه قاجار در شب یکشنبه ۱۱ج۱/۱۳۰۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، درپایان بندیست دربارهٔ کلمهٔ «صد» و «جشن سده» مورخ ۱۳۰۱
۱۱س۵×۱۱ ، ۲۸گ۱۰×۱۴ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌عنابی

صد کلمه

از شاهزاده حسین بن جهانگیر بن عباس میرزای نایب‌السلطنة .

آغاز: بسمله . صد کلمه‌ایست سودمند برای مستمند ازمنشآت..ابن‌جهانگیر نایب‌السلطنهٔ عباس میرزا ... کلمهٔ اول درعنوان شباب بشتاب درتحصیل علم .

انجام : گنج ادب وحصول رضای تبارك وتعالی است.

٤۲۲۳

نستعلیق حاجی‌سیداسمعیل صدرالذاکرین قمی درخانهٔ میرزاعبدالباقی‌خان درروز آدینه۲۳رجب ۱۳۲۳ ، ش۲ بهمین‌خط
۱۸س۶×۱۳ ، ۹۱گ۱۱×۱۸ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌عنابی‌ضربی‌مقوایی

مجموعه

۱ـ قابوسنامه ۲پ‌ـ۸۳ پ) ازامیرعنصرالمعالی قابوس وشمکیر بن‌اسکندربن قابوس (ادبیات ۱۶۸) .

۲ـ الخطبة (۸٤)ر‌ـ۹۰پ از پیامبر که بروایت شیعی‌درروزغدیربرخوانده است .

٤٢٢٤

نسخ مؤلف باخط خوردگی واصلاح وبحاشیه رفته ، عنوان و نشان شنگرف ، حواشی با نشان « منه ، منه عفی عنه»

۱۷س۷×۱۳ ، ۸۲گ۱۳×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج زرد تیره

حدائق العارف فی طرائق المعارف

ازمحمدصادق بن ابی القاسم بن محمدباقر موسوی خاجویی که درپنج باب :

۱ـ فی فوائد ینبغی تقدیمها ویعین فی المقصود تتمیمها وهی اثناعشر فائدة (۲) .

۲ـ فی بیان قولهم العلم بالعلة بخصوصها یوجب العلـم بالمعلول بخصوصه ولا عکس (۲٦) .

۳ـ فی بیان قولهم الیقین بالمسبب انما یحصل من جهة علته لامن معلوله(٥٦).

٤ـ فی تحریر محل النزاع من موضوع الکتاب وبیان ما هوالمقصود بالبحث فی هذه الابواب (۷۸) .

٥ـ فی فوائد متفرقة علی مقصود الکتاب وزوائد ناسب اسلوب التقریب تاخیرها عماسلف فی الابواب وهی ثلث فوائد (۱۳۷) .

در ۱۱۰۸ ساخته است . فهرست بابها در ص ع بخط خود او هست و پیش از آنهم بندی بعربی بخط خود اودربارهٔ همین رسالهٔ او بارباعی فارسی ازاودیده میشودشعری بعربی ازودرپایان رساله هست ودرآن یادشده ازحثیث الفلجة فی حدیث الفرجة وامان الایمان من اخطارالاذهان فی تحقیق مایتعلق بمعنی الایمان و جملة من احواله علی اتم بیان ولسان المیزان درمنطق وشرح آن همه ازهمو (ص۱و۷۹وحاشیهٔ ص۲۳و۱۰۸) واز بهمنیار درتحصیل وشمس الفضلاء محمداسترابادی درحاشیهٔ شرح تجرید(۹)وسید ابوالفتح درحاشیة التهذیب (۱۰و۳۳۰) وطوسی درمنطق تجرید (۱٤) ودرشرح اشارات (۱۸) وصدرالمحققین (۲۳و۷۲و۱۰۰) وفخررازی درشرح اشارات (۲۷) وابن خطیب

رومی خطیب زاده در حاشیهٔ حاشیهٔ شریفیه بر شرح قدیم تجرید (حاشیهٔ ۳۰) و کمال الدین حسین لاری درحاشیهٔ حاشیهٔ قدیم جلالی برشرح جدید تجرید (حاشیهٔ ۳۲)و شریف درحاشیهٔ شرح قدیم تجرید وشرح مطالع (۳۴و۳۹) وملاداود درحاشیهٔ حاشیهٔ شریفیه برشرح شمسیه (۳۷) وفاضل ابیوردی(۴۰) ومحشی شیرازی در حاشیهٔ شرح اشارات ورازی درملخص (۴۴و۴۵) وآقارضی قزوینی درحاشیهٔ حاشیهٔ خفری برشرح جدیدتجرید (۴۶ و ۷۴ و ۸۲ و ۱۰۴) وجلال المحققین استرابادی (۵۸) و صدرای شیرازی درشرح الهیات شفا (۶۰) وقوشچی (۶۷) وغیاث‌المدققین (۷۳) ودوانی (۷۵) ورازی درمحاکمات وصاحب الملل والنحل (۸۲) وسیدفاضل سیداحمدعلوی (۹۳) و خلیل قزوینی (۱۰۸ و ۱۱۱) ومیرزا جان شیرازی (۱۲۸) وجامی (۱۴۱).

این رساله را اودربارهٔ برهانهای اثبات واجب وتحقیق در سه مسلك حکیمان ومتکلمان وطبیعیان ولمیت وانیت و کیفیت آنها نوشته ومطالب دقیق منطقی وفلسفی درآن آورده است.

آغاز: بسمله. وبه الثقة. الحمدلمن دل علی وجوب وجوده افتقارسواه الحدوث والامکان وجل وعلا عن مبلغ ایدی افکارحسراءِ العقول والأذهان اما بعد فیقول ... محمدصادق بن ابی‌القسم بن محمدباقر الموسوی الخاجوئی ... انه طالما یبحث فی العلوم الالهیة و المعارف الیقینیة عن براهین المطلب الاقصی و المقصد الاعلی اعنی اثبات الصانع ... فتکلموا فی مسلك الحکماء ومسلکی المتکلمین والطبیعین و فی لمیتها و انیتها وتصحیح کل و کیفیتها الاانهم لم یشبعوا فیه البحث والتدقیق ... فقنعوافیه بیسیر من الکلام... ولکنی حین اشتغالی بتألیف کتابی المسمی بحثیث الفلجة فی حدیث الفرجة رایت ان ابحث فیه عن هذا المرام لتقریب فی اثناء الشرح فی ذلك المقام فلماوجهت... وجمعت جمیع ماقیل فیه ... فتح‌الله ... ابوابا من علم هذاالمطلب ... حتی سنحت لی ... تحقیقات کافیة وافیة ووضحت لی اشکالاته باجوبة شافیة صافیة فصارت حجیمة بحیث لم یتسعها رسالة شرح الحدیث واستحقت لان تجعل رسالة مفردة ... و شرعت فیه ..

ورتبت الکتاب علی خمسة ابواب وسمیته حدائق العارف فی طرائق المعارف .

انجام : هذا ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة ... و اسئله التوفیق لاتمام رسالة شرح الحدیث واشباع المقالة ... و کان الفراغ من تالیفها ... فی شهر جمادی الثانیة من سنة ثمان ومائة بعدالف وقلت فی تاریخه :

عام الفراغ المفرغ رکن الکتاب الخاتم

عام الفراغ الفارغ عن هدهری الزاحم

من بعد ما افرغته فی قالب المستکمل

ثم اعتدی دهری بهدم الرکن من ذی قائم

فالله عون الوری فی کل ما یستصعب

حمداً لــه یعصمنی من سوء امر غاشم

و کتب ذلك مؤلفها ... محمدصادق بن ابی القسم الموسوی الخاجوئی غفرالله له ولجمیع المؤمنین فانه لذلك اهل وبه قمین والحمدلله رب العالمین ـ وبیان التاریخ ان عدد لفظ « عام الفراغ » بحساب الجمل ثلثة وعشرون واربعمائة و الف فاذا صار « عام الفراغ » فارغا وخالیا عن عدد لفظ « هدهری الزاحم» وهوخمسة عشر وثلثمائة بقی من عدد « عام الفراغ» ثمان ومائة والف وهوتاریخ الختم الاخیر للکتاب فعام الفراغ الخاتم هو عام الفراغ الخالی عن هدددهری الزاحم فلایخفی لطفه . منه عفی عنه .

۴۲۲۵

نستعلیق خلیل ذوالقدر در رمضان ۱۳۰۴، عنوان وشکل شنگرف

۱۹س، ۵×۱۱ ، ۳۳×۸گ۱۶ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج مشکی

جام گیتی نما

ازقاضی میرحسین بن معین الدین میبدی (طوس ۴:۶۰) ودرسی مقصد ویك خاتمه وبفارسی درفلسفه .

٤٢٢٦

نستعليق سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف، تاریخ ۱۱ شعبان ۱۱۲۰درص‌ع‌هست
۱۴س۷×۱۱ ، ۶۵گ۱۰×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای

رسالهٔ عرفانی

درچند فصل و آغازهریك خبریست‌نبوی وشرح‌آن‌بفارسی با بیتهایی‌ازمثنوی.
آغاز: کتاب نصایح ومواعظ برطریق اهل سیروسلوك . بسمله . حمدله...وبعد بدان ای طالب راه این کتابیست مشتمل بر نصایح و تحقیقات و تدقیقات و تاویلات مشتمل برچند فصل ودرهرفصلی از قول ملای روم استشهادی نظم‌آورده .
انجام :

چون رسید آنجا سخن لب در ببست
چون رسید آنجا قلم درهم شکست

٤٢٢٧

شکسته نستعلیق درمتن وهامش ازسدهٔ ۱۳ ، نشان شنگرف
۸س۶×۹ ، ۶۸گ۱۰×۱۵ ،کاغذفرنگی‌نخودی ـ جلدتیماج تریاکی‌ضربی‌مقوایی‌با لولا

دیوان

ازقضائی(۱) و غزل است نه بترتیب تهجی و بهمین تخلص با رباعی نزدیك به ۱۰۰۰ بیت . نام فتحعلی‌شاه درآن هست (ص۱۲۹) وهزل وشوخی وهجوهم دارد .

۱ـ سرگذشت قضایی یزدی درمجمع‌الفصحا و آتشکدهٔ یزدان‌آیتی‌هست (یادداشت باستانی درص‌ع) .

آغاز افتاده:

اندران روزی که از آشوب گردان دشت کین

موقفی گردد که هر کس یاد از محشر کند

انجام:

مایل بشراب ناب بودن تا کی
سرمست می شباب بودن تا کی

تا صبح بشب لواطه کردن تا چند
تا ظهر جنب بخواب بودن تا کی

٤٢٢٨

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان شنگرف، جدول زر و لاجورد و مشکی، سرلوح زر و لاجورد و شنگرف . ۱۳س ۶×۱۳ ، ۲۰۰گ ۱۱×۱۹، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سبز ضربی ترنجی مقوایی

دیوان

از ابو الفیض بن شیخ مبارک نا گوری فیضی فیاضی ملک الشعراء (۹۵٤ ـ ۱۰۰٤) غزل است بترتیب تهجی ومقطعات و رباعیات و قصائد (مجلس ۲:۲۷٤ و ۳ : ۳۵۳ ـ سپه ۲ : ۵۲۰ و ۶۵۲).

آغاز:

بگشای پردهٔ چشم حقیقت نمای را

خود را شناس تا بشناسی خدای را

انجام:

صلی الوری علیه و اخیار آله

انوار بیته المتعالی المطهر

٤٢٢٩

نستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف

۱۶س۷×۱۱ ، ۷۷گ۱۱×۱۶ ،کاغذ بغدادی ـ جلدمقوا عطف مشکی

مجموعه

۱ـ کتاب‌التوحیدالذی هوحق‌الله علی‌العبید (۱ ـ ۷۳) ازشیخ‌الاسلام‌محمدبن عبدالوهاب با عنوانهای باب و آمیخته با آیات و اخبار نبوی .

آغاز: بسمله . کتاب التوحید . قول الله تعالی و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون .

انجام : والله سبحانه وتعالی آخره و الحمدلله رب‌العالمین .

۲ـ کشف‌الشبه (۷۵ ـ ۱۰۳) ازهمو .

آغاز: بسمله . و صلی‌الله ... سلم اعلم رحمك الله ان التوحید هو افراد الله . . . بالعباد .

انجام افتاده : وهوالتفرد بالخلق والرزق .

۳ـ المسائل الجاهلیة (۱۰۵ـ۱۱۵) ازهمو(۳۹ مسئله است) .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . هذه مسائل خالف رسول الله ... فیها ما علیه اهل الجاهلیة من‌الکتابیین والامیین .

انجام : بین‌العیدین والله‌اعلم‌وصلی‌الله‌علی محمد ... عدد ماذکرناه‌الذاکرون.

٤ـ جواب‌المسئلة (۱۱۷ ـ ۱۲۱) از همو درتفسیراین‌آیه .

آغاز: بسمله . سئل شیخ‌الاسلام محمدبن عبدالوهاب ... عن قول‌الله ...من کان یرید الحیاة الدنیا .

انجام : فلا اعلم بینهما فرقا بینا والله اعلم .

۵ـ جواب المسئلة (۱۲۳ ـ ۱۲۶) از همو در تفسیر اسلام و کفر.

آغاز: بسمله . سئل شیخ الاسلام محمدبن عبدالوهاب ... عما یقاتل الناس علیه وعما یکفر الرجل به .

انجام : عنده الجنة والنار والله اعلم وصلی الله علی محمد ... وسلم.

۶ـ منسك الحج (۱۲۸ ـ ۱۳۸) از همو .

آغاز: بسمله . اعلم رحمك الله ان الله سبحانه امر بامرین وهما الحج والعمرة.

انجام : وغفل عن ذکره الغافلون .

۷ـ رسالة فی فضیلة الجهاد (۱۴۰ ـ ۱۵۱) .

آغاز: بسمله . فصل قال رسول الله ... انتدب الله ... لمن خرج فی سبیله لایخرجه الا ایمانابی وتصدیقا برسلی ان ارده بما نال من اجراوغنیمة او ادخل الجنة.

انجام : آخرهم المسیح الدجال والله اعلم وصلی الله علی محمد . . . انه غفور رحیم آمین .

۴۲۳۰

شکسته نستعلیق گویا ازمؤلف ، نشان شنگرف ، صفحات زر پاشیده

۱۳س ۵×۱۰ ، ۱۷×۱۱ ـ ۱۲۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی مقوایی

رسالهٔ ازلیه

از میرزا حسینعلی بهاء در پاسخ اینکه چرا از برادر بزرگ خودمیرزا یحیی صبح ازل که سرور گروه بهائیان بوده است برگشتید و همه در اسلامبول انجمن گردید و اورا عزل نمودید و حروف علیین بسجین مبدل شد. نکات بسیاری دربارهٔ این گروه دارد و پیداست که نزاع رهبران آنها برسر ریاست بوده است .

آغاز: هوالمجیب . نامهٔ آن جناب بین یدی العرش حاضر وبرمقر انه لایعرف

بما سواه واصل وما فیه بلحاظ الله ملحوظ آمد .

آغاز: الناظر الکریم بتاریخ سلخ شهر شعبان المعظم قلمی شد سنهٔ ۱۲۹۷ .

٤٢٣١

شکسته نستعلیق روز سه‌شنبه ۲۹ج۱۲۴۲/۱ ، اندازه بیاضی است

۱۰س۵×۱۴ ، ۸۲گ۸×۱۸ ، کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج سرخ ضربی

دیوان

از محمدتقی یا ابراهیم حسرت همدانی وغزل است بترتیب تهجی (۱ ـ ۱۵۰)
ورباعی (۱۵۱ـ۱۵٤) نزدیك دوهزار بیت (ذریعه ۹: ۲۳۸).

آغاز:

ای نام نکوی تو آرایش دیوانها
ای زنده‌ببوی تو گلها و گلستانها
فرهاد تورا بستر در کوه بلا جانها
مجنون تورا بالین خاشاك بیابانها

انجام:

فریاد ز چشم نیم مست دلبر	وز لعل لب ساده پرست دلبر
دستی بدل هر که نهادم میکرد	مانند جرس ناله ز دست دلبر

٤٢٣٢

نسخ سدهٔ ۱۲ وعنوان ونشان شنگرف در ش۱و۲ ، ش۳ نستعلیق نورالدین محمد گیلانی در روز یکشنبه ۱ رمضان ۱۰۰۲ در کربلا ، در پایان ش۲ شعر فارسی مخدوم است

۱۷س۵×۱۱ ، ۹۱گ۱۱×۱۵ ، کاغذ فرنگی سفید در ش۱و۲ وسپاهانی نخودی در ش ۳ - جلد تیماج حنایی

مجموعه

۱ـ فروق اللغات فی التمییز بین مفاد الکلمات (۲ پ ـ ٦٤ ر) از سید نورالدین بن نعمة الله جزایری .

۲ـ رسالهٔ سلوك (٦٤ پـ٦٩ پ) ازمجلسی در پاسخ سه پرسش : طریقهٔ حکما ـ طریقهٔ مجتهدان و اخباریان ـ طریقهٔ صوفیه .

آغاز: رسالهٔ جواب سئوال. بسمله . وبه ثقتی . الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد چنین گوید ... محمدباقر ابن محمد تقی ... که این دو کلمه ایست در جواب سئوال مرد عزیزی .

انجام: درهر باب حق برشما ظاهر میشود .

۳ـ اسماءالله (۷۰ پ ـ ۹۱ ر) ازسیدعبدالقادر جیلانی (دیباچه) وهمان داستان محمودغزنوی و گردآوردن دانشمندان در نیشابور نامهای خدا را بدستور او وفرستادن آنها را نزد خلیفه دردیباچه هست ودر آن آمده که گیلانی از گردآوردهٔ آنها وازجاهای دیگر ازین نامها آنچه مشهورتر وشناخته‌تر بود هزارویکنام گزین کرده وبرتوافق معنی و ترتیب اعداد آنرا مرتب ساخت برای هراسمی سه جدول معین گردانید یکی از برای ترجمه ویکی از برای اسم ویکی میان هر دو برای عدد بسه قسم کبیر و وسیط وصغیر» .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی تخصص به الاسماء الحسنی و الصفات العلیا . . . بدان وفقك الله تعالی که اسماءِ حسنی الهی ...هزارویکنام عظام است.

انجام: راضی ۱۰۱۱ خشنود کننده .

نستعلیق علی بن فتح الله درسدهٔ ۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، در پایان چند بیتی است از علی ع
۱۸س ۷×۱۲ ، ۱۷×۱۳ـ۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد ساغری لیمگور

مجموعه

۱ـ لوایح (۱ پ ـ ۱۷ ر) ازجامی .

۲ـ رسالهٔ سلوکیه یا اربعین (۱۷ پ) ازبهاءالدولهٔ نوربخش .

آغاز: رسالهٔ سلوکیه . ازرسالهٔاربعین بهاءالدولهٔ نوربخش . تجلی‌ذاتی‌آنست که سالك درآن تجلی فناء مطلق‌یابد .

انجام : مرتبهٔ پنجم عالم‌انسان کامل است وناسوت مبالغهٔ ناس است.

٤٢٣٤

نستعلیق مؤلف وخط خوردگی واصلاح‌شده وبحاشیه رفته دارد ، عنوان‌نسخ‌درشت‌تر
۳۱س‌۸×۱۴ ، ۱۴۸گ‌۱۱×۱۸ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج زردضربی‌مقوایی

انوارجلیه درکشف حقایق اسرارعلویه

ازملاعبدالله مدرس زنوری که درشب سه شنبه ۱۷ شوال ۱۲٤۷ بانجام رسانده است (ف‌۱۳ ٤) .

٤٢٣٥

شکسته نستعلیق سلمان (یاسلیمان)بن سلیم درروزسه‌شنبه ۱۵شعبان ۱۲۸۴،نشان‌وبیعها شنگرف،
تاریخ تولد رضاقلی میرزا درروزآدینه ۱۱ذی‌حجه ۱۳۹۸ درپایان‌هست ، در۱۵۹ص
۱۰س‌٦×۱۱ ، ۸۱گ‌۱۰×۱۴ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌مشکی

حل ماینحل

از امیرعبداللطیف‌افلاطون شیروانی که در۹۵٦ برای حسن‌آقاساخته‌وشرحی است برقصیدهٔ نونیهٔ « حضرت امام فخرالدین رازی » :

بال مرصع بسوخت مرغ ملمع بدن

اشك زليخا بريخت يوسف گل پيرهن

وشعرهايى ازحافظ شيرازى واميرخسرو دهلوى و اميرشاهى سبزوارى ومولانا دهكى و شيخ كمال خجندى وخواجه سلمان و ظهيرالدين فاريابى و فردوسى طوسى ومولانا نظامى و كاتبى نيشابورى . تخلص او گويا « اسيرى » است . نام كتاب ومؤلف وآنكه اين شرح براى او ساخته شده دردیباچه وتاريخ درپايان ديده ميشود.

آغاز: بسمله .

آن خالق اشيا كه جهان محمل ازوست

در هر ره و رسم آخر دل ازوست

زو مشكل عشاق بپايان آمد

در دفتر عشق حل ما ينحل ازوست

داودا ودودا از درد دل و روى زرد درراه ادراك و ارادت زارى دورى دارم بر مذلت گونا گونم ترحم فرماى كه با تن لاغربدين گونه باتو كل ما باچه باشيم .

انجام: از عالم غيب الفاظ « خموشى » (۹۵۶) همچو تاريخ حال و مقال آمد و بالله التوفيق فى كل حين وطريق باتمام پذيرفت اشعار هاى مشكلة امام فخر رازى درروز سه شنبه پانزدهم ماه شعبان المعظم مطابق سنة هزارودويست و هشتاد و چهار ۱۲۸٤ حرره سلمان (يا : سليمان) بن سليم .

٤٢٣٦

نستعليق سدۀ ۱۱ ، آغاز ازديباچه و انجام افتاده

۱۱س ۸×۱۱ ، ۱۲۳-۱۶۱ ×۱۷ ، كاغذ سپاهانى - جلد تيماج مشكى مقوايى

دربحر المناقب فى تفضيل على بن ابى طالب

ازدرويش برهان على بن ابراهيم است(ش۲٤۱۹) .

٤٢٣٧

نستعلیق فتحعلی درج۲/۱۳۰٦ درش۲، ش۱ بهمین‌خط ، ش۳مورخ ۱۲٦۸، ش۴مورخ۱۲۷۹، جدول شنگرف ولاجورد ، درص۱۱۷-۱۱۸ دیباچهٔ ترجمهٔ عربی‌فصول طوسی‌است
۱۵س٦×۱۱ ، ٦٦گ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ ـ جلدتیماج‌سرخ‌ضربی

مجموعه

۱ـ الباب‌الحادی عشر (۱ـ۱۷) ازعلامهٔ حلی است .

۲ـ النافع‌یوم‌الحشر فی‌شرح‌الباب‌الحادی عشر(۱۷ـ۱۰۹) ازشیخ مقدادسیوری است .

۳ـ منظومة فی‌الاصول بعربی (۱۱۱ـ۱۱٦) .

آغاز: بسمله .

الفقه علم بفروع الدین　　عن اجتهاد کامل متین

موضوعه فعل‌المکلفینا　　غـایته الفوز بعلیینا

انجام :

ولا تقلد میتا وقد نقل　　عدةاجماع‌علی‌ان‌لایحل

٤ـ لغزالزبدة (۱۲۱ـ۱۲۷) ازبهایی (منزوی۲:٤٤۱) .

٤٢٣٨

نستعلیق سده ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، انجام درباب دهم جزویکم فصل‌پنجم‌افتاده، نسخه ازآن یحیی‌بن ابی‌المعالی حسینی‌رضوی بوده‌است (ص ع)
۱۸س۹×۱۴ ، ۸٦گ۱۴×۱۹، کاغذسپاهانی ـ جلدتیماج تریاکی

البرهان فی‌علم اسرارالحکمة وتعدیل‌المیزان

از عزالدین ایدمربن علي جلدکی و در چهار جزو (مجلس ۲ : ٤٥٤ ـ ذریعه ۳ : ۸۹ ـ چلبی) .

٣٢١٠

آغاز: بسمله. وبه نستعين. الحمدلله‌الذی خلق الانسان وعلمه البیان . . . وبعد فان شرف کل علم بشرف موضوعه لاهل‌العرفان .

۴۲۳۹

شکسته نستعلیق مرتضی‌قلی‌کرد (۳۹) درسدهٔ ۱۳ ، جدول‌زرولاجوردصفحات‌زرپاشی شده سطرچلیپا ۷×۱۴ ، ۴۶گ۱۴×۱۹ ،کاغذ سپاهانی - جلدتیماج‌سرخ زرکوب مقوایی

جنگ

سروده‌های‌سرایندگان فارسی است‌بدینگونه :

۱ـ ساقی نامه و مثنوی (۱ ـ ٦) از فتحعلیشاه قاجار متخلص به « خاقان » (ذریعه ۹ : ۲۸۰ ـ مشار ۷۲۸) .

۲ـ سروده‌های مهدی‌بیك شقاقی اسپرلوی تبریزی سرابی (٦ـ۱۹ و۵۱ـ۵۲) اوشاعری هجو گوبوده ودرسپاهان در۱۲۱٤در گذشت (ذریعه۹: ۵۳٤ـ مجمع‌الفصحاء ۲ : ٤۸۸) هزل است وستایش حاجی محمد حسین صدرسپاهانی .

۳ـ سراپای مهری عرب (۲٦ـ۳۲) .

٤ـ قصیده های داود (۳۲ ـ ۳۷) مخفی (۳۸) حافظ (۱۹ـ۲۳) جامی (۲٤ و ٤۲ ـ ٤۵) بایك مثنوی (٤۰ ـ ٤۱) .

۵ـ دوقصیدهٔ هاتف (٤۵ ـ ۵۰) .

٦ـ خسروشیرین نظامی (۵۳ـ۹۰) .

۴۲۴۰

نستعلیق جعفرگویادر۱۲۹۸ یااندکی پس‌ازان

۱۴س٦×۱۴ ، ۱٦۱گ۱۱×۱۸، کاغذ فرنگی - جلدتیماج‌مشکی

درسهای شیخی

درسهاایستکه « سرکار » آقا محمد ابراهیم شیرازی در ۱۲۹۸ دوباز گشت از تهران و ری و قم در همدان برای نصرالله‌خان نوشته و مورخ است ازشنبهٔ ٤ شعبان ۱۲۹۸ تا چهارشنبهٔ ۲۲ شعبان ۱۲۹۸ بعربی وفارسی بروش عرفان شیخی.

٤٢٤١

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، آغاز وانجام افتاده وازمیانه پاره شده ، در ۲۴۰ص . نسخه در ۱۳۴۷ ازآن محمدعلی کاشی سمنانی پسرمیرزا علی‌نقی‌محرر کاشانی‌بوده است

۱۰س ٦×۱۰ ، ۱۱٦×۱۴۴×۹۲ ، کاغذفرنگی ــ جلدتیماج مشکی‌ضربی

دیوان

مثنوی معصوم است دراخلاق‌بساخت مثنوی مولوی آمیختهٔ باداستانهاودردنبال عنوان « قصه درتعریف پیغمبران سین ولام که درسمنان مدفون‌اند » نکاتی دربارهٔاین شهر وروستاهای‌آن‌آمده است (۷۲ ـ ۸۲) .

آغاز:

میشود گنج در آنجا پیدا — تو نداری خبر از سر خدا

میکشدهردوچوعسرت‌دررنج — عاقبت میدهدحقشان‌این گنج

....

هر که بردر گه حق معصوم است — تو یقین فهم کـه او مظلوم است

هست معصوم دریـن غم شب وروز — کـه درین راه نـدارد دل سوز

انجام :

انس در صحبت معصومان گیر — تـا نگردی دم نـادان دلگیر

(تمام شد) .

٤٢٤٢

نستعلیق گویا ازخود مؤلف ، نسخه ازآن علی نقی بن علی بوده است باخط ومهرمورخ ۱۲۹۲
۱۴س ۷×۱۵ ، ۵۶گ ۱۳×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی لقره کوب مقوایی

اصول و فروع دین

ازمیرزا ابراهیم بن عبدالجلیل تبریزی مؤلف حقایق العلوم و المآثر السلطانیه (ذریعه ۷ : ۳۵) وحقایق الشریعه، دراصول دین وفروع آن بادلایل دراصول و باشرح حدیث کمیل بنام قهرمان میرزا ومحمدخان دردومقاله : معرفت باری ـ علم شریعت (دیباچه ـ آغازمقالهٔ ۲) سر گذشت او دردانشمندان آذربایجان (ص۱٦) هست

آغاز: بسمله . الحمدلله علی سوابغ نعمه وبوالغ حکمه . . . چون داعی دولت الهیه ... ابراهیم بن عبدالجلیل کتاب حقایق راتمام کرده .

انجام : بعد ازهر نماز فریضه سی بار سبحان الله ... والله اکبر بگوید.

٤٢٤٣

نستعلیق ۱۲٦۹
۱۱س ٦×۱۴ ، ۱۵٦گ ۱۲×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی

مجموعه

۱ـ اصناف موحدین (۱ ـ ۵) ازشیخ حسین .

آغاز: بسمله . من کلام زبدة المحققین شیخ حسین سلمه الله تعالی الحمدلله الاحدالمنفردفی دیمومیة ملکه وسلطانه . . بباید دانست که اصناف موحدین... منقسم بر پنج فرقه است .

انجام :

رخت خطی کشیده از نکویی که ازما نیست بیرون خوب رویی

والسلام .

۲ـ آداب واذکار (٦ ـ ۷۹) از غلامعلی باطنی بروش گروه نقشبندیان.

آغاز افتاده : گاه خودبخود ظهور میکند و شوق و ذوق و سوختگی از لوازم آن خاندان است ... آداب نقشبندی و استعمال و اذکار واشتغال این طریقهٔ شریفه... این فقیر . . . حضرت غلام علی . . دربن ایام سنهٔ هزارودو صدودوازده است بتکلیف بعضی عزیزان این چند فواید از کلام مبارك خواجهٔ خواجگـان حضرت نقشبندیه و اکابر مجددیه ... التقاط نمودند جمع کرده آمد .

انجام : پسین بهتر است از نخستین والسلام علی من اتبع الهدی.

۳ـ مشایخ نقشبندی (۸۰ ـ ۸٤) از مولانا خالد که پیران گروه نقشبندی رادر آن برشمرده وخدا رابنام هریکی از آنها سوگند داده است وبنظم فارسی بسیارسست.

آغاز: بسمله . سلسلهٔ طریقهٔ نقشبندیه که حضرت مولانا برشتهٔ نظم پذیرفت.

الهی بحرمت آن شفیع المذنبین سرچشمهٔ صدق وصفا سید اولادآدم محمد [مصطفی].

انجام : الهی بحرمت آن مطلع انوار فیوضات ایزد سبحان . . . شیخ عثمـان قدس سره .

٤ـ مثنوی فارسی خالد (۸٤ـ۸٥) .

آغاز: فرمایش مولانا خالد .

ای نفس خسیس بی دیانت سرمایهٔ حیله و ریـانت

انجام :

دوستان جهان بمذهب من دوستانند و دوستان دشمن

٥ـ منظومهٔ عربی درستایش بزرگان نقشبندی و سوگند بنام آنها هردوبیتی بیك قافیه (۸٦ـ۹۳) و در پایان « سلسلهٔ علیه » نامیده شده است .

آغاز:

لاهم یا خیر مدعو ولابالی   یامن‌علمت‌بمافی‌السرو البال

انجام: صرفت عمری الی العصیان والعطل .

احسن بفضلك لاتنظر الی‌عملی   ولا الی سوء احوالـی و اقوالی

تمام شد کتاب مؤلفین و بزرگان نقشبندی ... فی‌تاریخ وسنهٔ ۱۲۶۹ .

۶ـ رباعیات ابوسعید ابی‌الخیر (۹۳ ـ ۹٤) .

۷ـ مناجات مخمس بنظم فارسی (۹٤ـ۹۶) مصرع پنجم عربی است.

۸ـ قصیدهٔ فارسی درستایش پیامبر (۹۷ـ۱۰۰) از ابن غیاث .

۹ـ مثنوی درستایش شاه نقشبند ازمولانا خالد (۱۰۱ـ۱۰۳) .

۱۰ـ سلسلهٔ نقشبندیه (۱۰۳ـ۱۰۷) بنظم فارسی ازمولانا خالد .

آغاز:

خداونـدا بحق اسم اعظم   بنـور سید اولاد آدم

انجام :

بمحض فضل تـو امیدوارم   تو خود فرموده‌ای آموز گارم

۱۱ـ مثنوی فارسی در ۱٤ بیت (۱۰۷) .

۱۲ـ معراج خیال (۱۰۸ـ۱۱۷) .

آغاز:

بر سرم دیگر هوای عشق یار   ریخت طرح‌آشیان از خار خار

انجام :

جسم از فیضت ز دام‌آب وخاك   فارغم کردی ز خود روحی‌فداك

۱۳ـ مناجات ونصایح (۱۱۷ ـ ۱۵۹) از خواجه عبدالله انصاری .

ای زدردت خستگان را بوی درمان‌آمده . . . ای کریمی که بخشندهٔ عطایی .

انجام : زمرهٔ دل ساده‌اند .

۱٤ـ رباعیات (۱۵۹ ـ ۱٦۲) از باباطاهر عریان .

۱۵ـ رباعیات (۱٦۲ ـ ۱۸۷) از ابوسعید ابوالخیر بـا یك دیباچـه و شرح خواص آن.

۱٦ـ قصیدهٔ یائی فارسی مولانا خالد (۱۸۸ ـ ۱۹۳) .

۱۷ـ مثنوی بزبان بومی درسر گذشت پیامبر (۱۹۳ـ۱٤۹) .

آغاز:

هامسران نسب	محبوبیوم هس شاه عالی نسب
اسمش محمد قرشی و عرب	اداش آینـه کناچـه دهب
تمام عمرش شصت وسه سالن	بابو بابیزش بی طرز وحالن

انجام :

سابای تشریف ای بر گزیدم چه روی مردمی جا گزیدم

(تمت شد یا الله یا محمد یا پیر) .

۱۸ـ بندی بنظم فارسی دربارهٔ پیامبر ومعراج (۱۹۵) .

۱۹ـ بندی از تذکرة الاولیا (۱۹٦ ـ ۱۹۷) .

۲۰ـ دو بند بنظم فارسی که در یکی از آن ازپیامبر ستایش شده ودومی مناجات است (۱۹۷ـ۱۹۹) .

۲۱ـ فرمایش شاه نقشبند بنظم فارسی (۱۹۹ـ۲۰۲) .

۲۲ـ ترجیع بند سید احمد (۲۰۲ـ۲۰۷) .

۲۳ـ چند بند منظوم فارسی برخی با تخلص جامی (۲۰۷ـ۲۱۸) .

۲٤ـ یك بند ازآذر (۲۱۸ـ۲۳۱) .

۲۵ـ بندی به نثر مسجع از مناجات انصاری (۲۳۲ـ۲۳۳) .

۲۶ـ رشحات ملا حامد خلیفه (۲۳٤ ـ ۲٤٥) در پنج رکن اسلام و شش اصل ایمان بزبان بومی .

آغاز:

جدمای ثنا و صلوة و سلام	نزانـه او سر طایفهٔ اسلام
واجین‌زانامی بی مسلمانی	رکن‌اسلام ودین وایمائی

انجام :

من‌ویم‌بی‌بخشش‌لایق‌هرچند   تو بخشم بعشق شاه نقشبند

۲۷ـ مناجات منظوم فارسی (۲٤٥ـ۲٤٦) .

۲۸ـ دربارهٔ خوابی که نویسنده پیامبررا دیده است بفارسی (۲٤٦ـ۲٤۷).

۲۹ـ قصیدهٔ لامیهٔ عربی شیخ عبدالقادر جیلانی (۲٤۸ ـ ۲٥۰).

۳۰ـ یك دعای عربی با خواص آن بفارسی (۲٥۰) .

۳۱ـ سلسلهٔ طریقهٔ‌نقشبندیه که درآخرختم‌خوانده میشود بفارسی(۲٥۱ـ۲٥٥)

۳۲ـ دستور دعاخواندن پس از پنج نماز (۲٥٥ ـ ۲٥٦) .

۳۳ـ ختم خواجگان کبار ازبرای هرمهمی ومشکلی بفارسی (۲٥۷ـ۲٥۸) .

۳٤ـ نامهای خدا ومعانی وخواص آن بفارسی (۲٥۸ـ۲٦۳) .

۳٥ـ رسالهٔ حضرت مولانا خالد قدس سره (۲٦٤ـ۲۹٤) .

آغاز: بسمله . بدانکه فرض آبدست شش است .

انجام : ومحتاج استغفاریم .

۳٦ـ رسالهٔ حضرت مولانا خالد (۲۹٤ـ۳۱۰) .

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی انعم علینا ... باید دانست که حضرت حق...منعم علی‌الاطلاق است .

انجام افتاده و سه صفحه‌ای هست که گویا از این رساله‌نباشد، بدینگونـه :

اسلام مرکب از پنج رکن است اول آن تشهد این است که بدل بدانی (پس از این آن سه صفحه است و دنبالهٔ رسالهٔ دیگری باید باشد).

چنانکه دیده‌ایم این مجموعه ساخته و پرداختهٔ گروه نقشبندی است و گویا از دانشمندان کردهم هست و باید هم همه از صوفیان متاخر باشد.

۴۲۴۴

نسخ عربی سدهٔ ۱۱ ، عنوان درشت‌تر ، نسخه در ۱۳۴۴ از آن عبدالله بن احمدبن زین‌الدین ومیرزا ابوطالب‌بن میرزا محمدحسین بوده است(ص‌ع) ، درآغازصفحة عنوان«الجامع بین‌شفاء الاجسام ابی‌الغیث الکمرانی والرحمة للحکیم الصنبری» (گردآوردهٔ ازرق یمنی مؤلف نفائس الاحکام در فقه شافعی)است.

۵۲س۱۰×۱۵ ، ۱۵۰-۱۷۳×۳۰ ،کاغذ استنبولی ـ جلدقهوه‌ای مقوایی بالولاوازیکسوی

کتاب الرحمة فی‌الطب و الحکمة

ازجمال الدین محمدبن ابراهیم صنبری (ص‌ع) در پنج باب : « علم الطبیعة ـ طبائع الاغذیة والادویة ـ مایصلح للبدن فی حال الصحة ـ علاج الأمراض الخاصةبکل عضوـ علاج‌الامراض المنتقلة فی البدن» (دیباچه) این کتاب از سیوطی دانسته شده است (معجم المطبوعات ۱۰۸۰) .

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی اخترع من‌العدم الموجودات و ابدع حکمته فی الطبائع الفاعلات المنفعلات .

انجام : و هذه الدابة اضیق من جلد جمل انتهی والله اعلم .

۴۲۴۵

نستعلیق محمدزکی‌بن محمد مفید درروزشنبه ۳شعبان ۱۱۰۶ ، عنوان وخط روی‌متن شنگرف ، جدول زروشنگرف ولاجورد ، آغازازدیباچه افتاده ، حواشی با نشان «منه»

۱۷س۸×۱۶ ، ۱۵۰-۳۲۴×۲۵ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای سوخت‌ترنجی‌مقوایی

شرح الهدایة

شرحی است از میبدی بر هدایهٔ ابهری .

۴۲۴۶

نسخ سدهٔ ۱۴ ، عنوان و نشان شنگرف

۱۳س۵×۱۱ ، ۷۳گ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی - جلدپارچهٔ سرخ عطف تیماج مشکی ضربی

دیوان رضوی

از نظام العلماء محمدرفیع حسینی طباطبائی تبریزی است (ادبیات ۲۵۵ - دانشمندان آذربایجان ص ۳۸۰) .

۴۲۴۷

نستعلیق رمضان ۱۱۹۴ (ص۲۳۰) ، جدول زرولاجورد ، در ۲۳۸ص ، آغاز و انجام افتاده

۱۴س۶×۱۲ ، ۱۲۱گ۱۱×۱۷ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی

دیوان

از شیخ محمد علی مؤذن پسر مقری فرخ زندهٔ در ۱۰۷۷ و غزل است بترتیب تهجی با تخلص « مؤذن » و « درویش حاتم ، حاتمی » و مثنوی و رباعی و قصیده (مجلس ۳ : ۴۳۱) .

آغاز:

آنرا که وجه حق بودش منظر نظر

چشم دلش مدام بروی تقی بود

مردانه وار ترك دوعالم کند بصدق

همچون مؤذن آنکه طالب کوی تقی بود

انجام :

آدم از نام تو دربر کرد یا شاه نجف

خلعت ثم اجتباه از لطف رب العالمین

۴۲۴۸

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱ ، رقمها شنگرف ، آغاز و انجام افتاده ، در۱۳۶ص، آقای باستانی آنرا « رسالهٔ میرحسین معمائی» نیشابوری درگذشتهٔ ۹۰۴ پنداشته است (ذریعه ۹:۲۵۴)

۱۵س ۶×۱۴،۱۳۶گ ۱۲×۱۹ ، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج حنایی مقوایی

رساله در ماده تاریخ

کلماتی که بحساب جمل یکی هستند در آن آمده و در نسخهٔ ما از شمارهٔ « ۱۰ : ابجد ، جز ، ... ، اوج » تا شمارهٔ « ۱۰۵۰ : خرمهره ، مریض » است و برای هر رقمی یك تا بیست کلمه یا اندکی بیش از آن دارد این کلمات بویژه برای معماسازان سودمند است .

۴۲۴۹

نستعلیق اصل مؤلف در متن و هامش ، درآغاز نسخه دوبار دیباچه‌ای دیگر نوشته شده و بارهٔ سوم دیباچهٔ خود رساله است ، در پایان هم عباراتی است در معاد ، فهرست مطالب در ص ع هست

۱۴س ۷×۱۱ ، ۱۴۴گ ۱۰×۱۶ ، کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج تریاکی

قاطع المفتاح

بفارسی و در کلام شیعی بنام پادشاهی و در چند مطلب برخی در چند مفتاح و از اثبات واجب تا معاد . در دیباچه سه نام « قاطع المفتاح ، تحفهٔ خاقانیه ، تحفهٔ فتحیه » دیده میشود و رساله باید از دانشمندان سدهٔ ۱۳ باشد.

۳۲۲۰

آغاز: بسمله. سپاس بی‌مقیاس خداوندی‌را که ماهیات معدومهٔ حقایق موجودات را از کتم عدم بدایرهٔ وجود آورد واشعهٔ شناسائی ذات معرا از صفات خود را بجمیع مخلوقات .. پرتوافکن کرد.

انجام: هر که این امور را انکار نماید کافر است ومخلد.

۴۲۵۰

نستعلیق ونسخ سدهٔ ۱۲ درش۱و۲ وسدهٔ ۱۳ در ش۳ وسدهٔ ۱۴ درش۴، نشان شنگرف، درص ۷-۱۱و۱۸-۴۰ بندهاایست ازتاویلات ابن دایه وشمع یقین لاهیجی ورسایل اخوان صفا و ازسیدشریف و فیاض وخبرعلوی وشعرحافظ، درص۲۱-۳۸ سه بند است بعربی وهمه باید ازفرالد وقلائدباشد سطرواندازهٔ گوناگون،۳۶۶، ۱۲×۱۹، کاغذ سپاهانی وفرنگی - جلدتیماج ترپاکی‌ضربی

مجموعه

۱- نامهٔ عبدالرزاق کاشی بعلاءالدولهٔ سمنانی وپاسخ او (۱-۷).

۲- درمکنون (۱۲-۱۷) ازحسن‌بن عبدالرزاق لاهیجی قمی است.

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد یکی ازبرادران جانی ودوستان روحانی ... التماس‌نمود که‌اعتراض بعضی‌ازسنیان برشیعه که شمامیگویید تقاعد..امیرالمؤمنین. از حرب خلفای ثلثه برای‌تقیه‌بودبسبب آنکه انصارنداشت اگرتقیه واجب‌بودپس... حسین ... میدانست ونکرد یا نمیدانست و کرد وبهرتقدیرمنافی امامت وعصمت‌است که شمامدعی‌اید. جوابش راآنچه بخاطر فاتربنده ... حسن‌بن عبدالرزاق ... رسد نویسد ... این رساله که موسوم است بدرمکنون.

انجام: سوای فهم ایشان فهم هیچکس دیگربآن نرسد و الحمدلله حق حمد (بلغ بحمده).

۳ـ مشکوة‌الحکمة ومصباح‌البیان (۴۲ ـ ۷۰) ازحسن‌بن‌عبدالرحیم‌مراغی

آغاز: مشکوة الحکمة و مصباح‌البیان فی معرفة الحجة الناطق فی کل زمان بل مشکوة الهدی ومصباح العرفان فی ایضاح الحق من المذاهب و الادیان . بسمله وبه نستعین [الحمدلله الملهم عباده] ... الدال علی وجوده بخلقه و بحدوث خلقه علی ازلیته ... اما بعد فقد وصل الینا من بعض‌القسیسین والاحبار کتاب یرجع الی ان‌طریق التعبد فی هذه الاعصار منحصر علی‌الکتب الالهیة الباقیة فی ایدی النصاری والیهود ... فنرتب هذه الرسالة علی مقدمة واربعة ارکان وخاتمه . اما المقدمة ففی الاشارة‌الی بیان ارکان المعرفة . . الرکن‌الاول فی اثبات الحجة الناطق ووجو به فی کل‌زمان... الرکن الثانی فی ان الحجة یجب ان یکون معصوما عن الخطاء و الزلل . . . الرکن الثالث فی‌ان‌الحجة یجب ان یکون ظاهرا معروفا فیما‌بین‌الانام او بنوابه . . الرکن الرابع فی‌بیان طریق معرفة حجة‌الله ومعرفة نوابه . . . خاتمة فی وجوب الرجوع الی القیم والتسلیم له علما وعملا .

انجام: وقدتم تالیفها بید ... حسن‌بن عبدالرحیم العراغی ضحی‌الیوم الرابع من‌الاسبوع الرابع من‌الشهر الثالث من‌العام الثانی من العقد السادس من‌المائة الثالثة من‌الالف الثانی من‌الهجرة النبویة علی مهاجرها الف سلام وثناء وتحیة .

۴ـ مختصر رسائل در نخبهٔ‌مسائل (۷۴ پ ـ ۱۳۱) از میرزا ضیاءالدین‌سرابی تبریزی (ص۱ـ۵۷) ورسالهٔ عملیه فتوائی اواست وبروش پرسش وپاسخ .

آغاز: وبه نستعین . بسمله . حمدله ... وبعد . . . الحاج ابن الشیخ مولی قلی ضیاءالدین ... برلوح ضمیر منیراخوان دین مینگارد .

انجام: یا کمتر یا بهمان عدد تم بالخیر و الحمدلله رب العالمین والصلوة علی نبیه وآله الطاهرین .

درسه صفحهٔ پیش ازین رساله ترجمهٔ اجـازه ایست از حاج شیخ محمد حسین

کاظمی بمؤلف بفارسی . خط مؤلف و اجازهٔ عمل باین رساله در آغاز آن بالای صفحه هست بامهر او .

۴۲۵۱

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، متن نسخ
۱۸س۷×۱۴ ، ۳۸۴گ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنایی ضربی مقوایی

شرح دیوان

شرحی است بنظم و نثر از یکی از متاخران بر دیوان منسوب به علی (ع) و در آن از تحفة الملوك سید جعفر بروجردی کشفی عبارتی آمده است (ص۳) .

آغاز: قوله علیه السلام : الناس من جهة التمثال اه: انسان که بصورت همه چون یکدیگرند ـ باید که بعین مهر درهم نگرند .

انجام : وشبحی اندو هنالك والسلام علی من اتبع الهدی .

۴۲۵۲

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف
۱۸س۸×۱۴ ، ۳۶۹گ۱۳×۱۹ ، کاغذ سپاهانی - بی جلد

قصص انبیا

در سرگذشت پیامبران است (حقوق ۵۱۲) و گویا از سدهٔ ۷و۸ باشد و این نسخه از نیمهٔ داستان سلیمان است تا پاره‌ای از سرگذشت پیامبر اسلام .

آغاز افتاده : کردندیك فرسخ درپك فرسخ ازسیم خام .. قصهٔ عنکورشاه روزی ازروزها سلیمان ... برجزیره بگذشت ودرمیان جزیره چشمهٔ آب بدید و اسبان بدید سیاه وسفید وسرخ .

انجام افتاده : صفت طعام خوردن حضرت رسالت ... عادت مبارك او آن بود که هر کس او را دعوت میکرد میرفت وطعام او میخورد .. و بهمه کف به پنج انگشت خوردی و بدو انگشت طعام .

٤٢٥٣

نستعلیق زین العابدین بن امین الدین حسینی در روز سه شنبه ۱۷ رمضان ۱۰۴۲ ، عنوان و نشان شنگرف
۳۰ س ۵×۱۳ ، ۹۹ گ ۱۰×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه ای مقوایی

حاشية شرح التجريد

از فخر الدین محمد بن حسین حسینی استرابادی که بنام شاه تهماسب ساخته است (ذریعه ۱ : ۹۹ ـ طوس ٧٨:٤) تاریخ تألیف آن چنانکه در پایان آمده « اثبات الله » (۹٤۱) است . درذریعه (١١٧:٦) از حاشیهٔ دیگر او مورخ ۹٦۵ (= حاشیة الجواهر) یاد شده است .

٤٢٥٤

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان و نشان، نسخهٔ بسیار پاکیزه ایست ، شعرهای شفایی ومیرزا جلال اسیر وسلطانعلی بیك ومیرداماد وزلالی درستایش او درص ع هست
۱۷ س ٦×۱۱ ، ۱٦۹ گ ۹×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه ای ضربی ترنجی مقوایی گرد و عطف مشکی

جذوات

از میرداماد است (ف ۲۲۳ ـ ذریعه ٩٣:٥ ـ مشار ٤٨١)

٤٢٥٥

نسخ ۱۲۹٦ ، عنوان و نشان شنگرف ، ش ۳ از روی نسخهٔ مورخ ۵ ذی قعدهٔ ۱۱۰۰ نوشتهٔ محمد محسن بن

ملامحراب نوشته‌شده وگویا آن در ۱۲۹۶ از آن آقامیرزا اسدالله بوده است (صع) یادداشت ۱۲۹۹ دارد (۸۰ پ).

۱۶س ۵×۱۰، ۱۱گ۱۸۴، ۱۷×۱۱، کاغذفرنگی - جلدتیماج آریاکی ضربی

مجموعه

۱- شرح کبری (۲ پ - ۸۰ ر) شرحی است آمیختهٔ بامتن وبا عنوانها فصل ازمیر سیدابوالبقاء بن‌عبدالباقی‌حسینی بر کبری درمنطق بفارسی از میر سید شریف گرگانی وبنام محمد همایون نمازی بهادر (طوس ٤:٣٨٦) جز بهجةالطالبین شرح سید محمدبن محمود حسینی یزدی (مشار ٢٤٠).

آغاز: عنوان صحیفهٔ همایون حمدوسپاس حکیمی شاید که علم بحقیقت ذاتش خارج از تصور عقول وافهام است .. چنین گوید ... ابوالبقاءابن عبدالباقی الحسینی... که این شرحی است ... بر .. فارسی منطق ... السید .. الشریف.

انجام: ومثالهای اینها ازسابق ظاهر شود.

۲- شرح العوامل المائة (۸۱ پ - ۱۷٦ پ) شرحی است ازملا کاظم بر متن ملا محسن بن محمد طاهر قزوینی (سپه ۲ : ۳۸۸) وجز آنچه در فهرستهای ادبیات (۳۳۷-۳۳۸) وطوس (۳ : ۲۵) وذریعه (۱۳:۳۷۱) آمده وآمیخته‌است بامتن ودر زمان قزوینی ساخته شده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله کما [هو] اهله وکما ینبغی لکرم وجهه وعزجلاله... اقول لما کان العوامل المنسوب الی .. ملا محسنا حفظه‌الله تعالی محتویة‌علی المسائل الکثیرة والفوائد الغریبة ولم یکن له شرح ارید ... ان اشرح.

انجام: نحوما لك وعلیك وغیرهما قد فرغ من الشرح الذی صنفها .. مولانا محمد کاظما حفظه‌الله تعالی من مبحث اسماء الافعال بالعوامل الذی صنفها ملا محسنا رحمه‌الله تعالی علی‌ید .. محمد محسن بن ملامحراب فی ٥ شهر ذی القعدة سنة مائة والف من الهجرة النبویة صلی‌الله علیه وآله (تمت بعون الملك الوهاب).

۳ـ المناظرة (۱۷۷ ر ـ ۱۸٤ر) گفتگوی ابن بابویه باامیر رکن الدوله ابوعلی حسین بن بویه دیلمی است (ف ۶۲۸).

٤٢٥٦

نستعلیق روز پنجشنبه ۱۱ رجب ۱۱۰۴ ، عنوان شنگرف ، متن شنگرف وزیرخط مشکی ۱۵س ۹×۱۵ ، ۱۴۰-۱۲۳ ×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج حنایی ضربی

سراج السالکین

شرح اعتقادات است بنام شاه عباس و امام قلیخان و درروز دوشنبه ۱٦ رمضان ۱۰۳۱ ساخته شده است (پایان رساله) درص ۱۷۰ هم آمده : « درسال هزارو سی ویك كه تب وبایی درمیان مردم لار شایع بود » اگرچه در ص ۷٤ آمده « حالا که هزارو سی ودوسال ازهجرت .. گذشته باشد» در ص ۲۱ درشرح عبارت متن « اعلم ایها الولد اعز من الروح صاحب النصرة والظفر والفتوح السلطان الاعدل والمقبل الأقبل ذوالنسب الطاهر النبوی و الحسب الباهر العلوی » آمده : « و مراد فرزند آخر کار کیا سلطان محمد است انارالله مضجعه که چون اقوال قوم دربعضی اعتقادات که علم بآن ازضروریات بود و دران اختلاف بود و از حضرت قدسی مآب استدعای محاکمهٔ طرفین و اظهار اعتقاد حضرت ماتن درین ابواب نموده بود ملتمس ایشان را مبذول فرموده باین رساله رفع شك از خاطر سلطان واظهار عقیدهٔ خود و اصلاح ذات البین نموده‌اند» .

پس متن که رساله‌ایست دراعتقادات در همهٔ اصول پنجگانه بروش شیعی صوفی برای کار کیا سلطان محمد ساخته شده است .

شارح در ص ۱٦۸ از پدرخود که دوستارشاه و از « غلامان شاه دین‌پناه حاکم» لار بوده و دوستار ابراهیمخان لاری و آشوبگران لار او را کشته‌اند و درص ۱۹۵ از نیای خود که هشتاد سال قضای لاررا داشته و همنام اوبوده است یادنموده.

درآن یاد شده ازرسائل نجومی شارح (٥٦) و ازمواقع‌النجوم (۳۷) و تجرید ومواقف و مقاصد و طوالع (٦٨) و کیمیای سعادت (۲۹) و از شیخ سعدالدین حمویی (۱۳۹). شعرهای کمال‌الدین‌فکری‌نیمدهی‌فارسی (۹٥) و عطار و ملای روم وسعدی وجامی وفردوسی (۲۹) و امیرحسینی (۲۹) وحافظ وشیخ بهایی (٥۹) و شبستری در گلشن‌راز (٦۰)درآن‌آمده‌است نیزازپاسخ‌میر سید شریف علامهٔ شیرازی‌بپرسشهای امیرزاده اسکندر حاکم فارس درآن یاد گردید (۱٤۷) شارح بااینکه در این شرح روش فلسفی پیش گرفته ومانند ماتن سبك صوفیانه دارد در ص ۱٤٥ـ۱٤٦ ازصوفیان زمان خود به نثرونظم سخت نکوهش کرده است. در ذریعه (۱۲ : ۱٥۷) از چنین کتابی یاد نشده است.

آغاز افتاده وبریده شده: بود و به تقریب.. وسیلهٔ نجات از درکات و سبب رفع [زلات] ... طلب اتمام آن بروجه صواب نمود و متوسل بروح ... حضرت قدسی مآب شد که این چند کلمه که از زبان اهل کشف و شهود در شرح این رساله بیان می کند.

انجام: وتهمتن زمان ورویین‌تن دوران ابوالغازی امام قلی‌خان ادام‌الله ایام اقباله ومعدلته الی یوم‌القیام آمین انه قریب مجیب وبالاجابة جدیر.

آغاز متن: الحمدلله‌الذی کرم‌بنی‌آدم‌بالنفس الناطقة للکلیات وفضلهم‌بالعلوم النافعة والاعمال الصالحة الحاکیة من‌الاخلاق الحمیدة علی سائر الکائنات.

انجام: من اعتقد هذا القدر صار ایمانه مطابقا للواقع صحیحا فاکتفینا علی هذا القدر لان الوقت لایقتضی الاطناب والله الملهم للصواب.

٤۲٥۷

نستعلیق مؤلف، عنوان وشکل ورقم شنگرف، سرلوح‌وجدول‌زرولاجورد

۱۴س٦×۱۱، ۳۷۲گ ۱۱×۱۸. کاغذ بغدادی ـ جلد تیماج‌قهوه‌ای‌ضربی‌مقوایی‌بالولا

رساله در حساب

از قاسم اسیری سپاهانی که در روز پنجشنبه نیمهٔ ج ۹۰۰/۲ ساخته است. در ص ع آمده «علامه قاسم الاسیری الاصفهانی ... بخط مؤلفه ... بغداد ... تم رقیمه ... جمادی‌الثانی یوم تحویل الشمس نقطة الحمل» (سیاه شده و درست خوانده نمیشود).

آغاز: رسالهٔ قاسم الاسیری الاصفهانی . بدان حاسبك الله حسابا یسیرا وضاعف فی‌المیزان جمع ضروب اعمالك قلیلا او کثیرا که این رساله ایست در بعضی مسایل حساب مشتمل برمقدمه و سه مقاله وخاتمة الکتاب ... مقدمه درتبیین تعریف‌حساب و عدد وتعیین موضوع حساب وبیان عقود و اسما وصور ومراتب عدد وایراد بعضی از مقدمات هندسیه (ص۲ درسه فصل).

مقالهٔ اول درتقسیم عدد وبیان خواص آن (ص۱۷ دردوفصل).

مقالهٔ دوم درضرب ونسبت وقسمت وتضعیف و تنصیف وجمع وتفریق واستخراج اضلاع(۱) (ص۲۲ درهشت فصل).

مقالهٔ سیم درانواع مساحت (ص۹۷ دردوفصل).

خاتمه دراعداد متناسبه ومسایل‌مختلفه (ص۱۰٤ دردوفصل).

انجام: مقابل ۷ والسلام اولا وآخرا علی‌النبی وآله الطیبین الطاهرین کاتبه مؤلفه قاسم‌الاسیری الاصفهانی م تم فی مدینة دارالسلام بغداد صین عن‌الاضداد فی‌یوم الخمیس منتصف جمادی‌الثانی الذی یوم تحویل الشمس بنقطة الاعتدال الربیعی من سنة تسعمائة الهجریة بالخیر والسعادة م.

پس‌ازین در ص ۱۱۵ زایجهٔ «مولود فرزند اعزاکرم علاءالدین محمد» است درروز آدینهٔ ۱۹ شعبان ۹۰۰، در ص ۱۱۷-۱٤۰ چندنامه وقباله ووقفنامهٔ فارسی‌است

۱- جذرو کعب و بالاتر از آن

بخط تعلیق ورقاع در یکی از آنها از شجاع الدوله اسفندیار بیك (ص ١٢٤) یاد شده ویکی مورخ ١٧ج٢/٩٠٠ و دیگری مورخ١٧صفر ٩٠٠ است سپس حساب سیاق است و همهٔ اینها بخط مؤلف رساله باید باشد .

٤٢٥٨

نستعلیق سدهٔ ١١ ، جدول لاجورد شنگرف ، سرلوح دارد لاجورد وزروسرخ
١٨س ٥×١١ ، ١٢٨گ ١٠×١٩ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی

حاشیه تحریر الاصول

حاشیه ایست بر تحریر طوسی از اصول اقلیدس ، عنوان «المقالة الثانیـة» در نزدیك بآغاز نسخه در هامش وعنوان « المقالة الرابعة عشر من حاشیة السیدس سره علی تحریر اقلیدس» درنزدیك بپایان آن درهامش دیده میشود. عنوانهای شمارهٔ شکلها ومقاله‌های دیگر هم درهامش دیده میشودو گویا ازسید شریف گرگانی باشد (تاریخ علم الفلك فی العراق ٤٤ ـ مدرس ٢٠٠) میبدی هم بر آن حاشیه‌ای دارد(طوس ش٤٨) وقاضی نورالله شوشتری (مدرس ٢٠١) .

آغاز: بسمله . وبك الاستیفاق یا کریم . ای ینتقض بالمستدیر فان المحاذات هناك ایضا لکن لافی جهة واحدة وان اعتبرت الجهة لزم ان لایکون خط مستقیم اعظم من قطر محدد الجهات .

انجام افتاده : ولنا ان نرسم ذاعشرین قاعدة وذلك لان مجموع زوایا سطح ذی العشرین ستون... اثنتاعشرة میل عدد قواعد .

٤٢٥٩

نستعلیق سدهٔ ١١ ، جدول زر ولاجورد ، آغاز وانجام افتاده
١١س ٥×١٠ ، ٣٤٥گ ٩×١٦ ، کاغذ سپاهانی - جلد روغنی آراسته عطف تیماج قهوه‌ای

لیلی و مجنون

از مکتبی شیرازی است (ادبیات ۴۰۹).

۴۲۶۰

نستعلیق گویا در ۱۲۵۲، عنوان نسخ وشنگرف

۱۱س ۷×۱۲، ۷۰گ ۱۱×۱۸، کاغذ فرنگی رنگارنگ - جلد تیماج سرخ زرکوب عطف حنایی ضربی

دیوان

ازسلطان افشار محمد جعفر میرزا فرزند ظهیر السلطنه کاظم میرزا پسر ظهیر الدوله ابراهیم خان برادر نادرشاه که نخست نزد اسدالله میرزا بوده و در ۱۲۲۲ از مشهد خراسان بهند رفته رفته و درحیدرآباد دکن میزیسته و زن و فرزند پیدا کرده و در دربار فرمانروایان آن کشور مانند ناصرالدوله نظام الملك آصفجاه میرفرخند علیخان بهادر پسر سکندرجاه فرمانروای دکن پس ازدر گذشت پدرخود پذیرفته شده وراجه مهاراجه چند و لعل بهادرمدارالمهام دیوان دولت دکن چند پارچه دیه ٭ برسم طیول وجاگیر ٭ ومقداری جنس ونقد باوداده وباآبروباداشتن نزدیك پانصد تن زن ومرد باخودزندگی میکرده است ولی این مقرری کفاف معیشت او نمیکرده وچند نامه بدربار فتحعلیشاه وعباس میرزا ومیرزا محمد حسنخان مروی نوشته تنگدستی خودرا آشکار داشته وازشاه ایران خواسته که میانجی شود تا انگلیسها مقرری بیشتری باو بدهند[1] وانگلیسها نپذیرفتند و او راآزرده ساختند واوناگزیر بتنگدستی میزیسته وگوشه

۱- اواز فتحعلیشاه درخواست کرده و گفته (۸۶):

یا بخوانی در حضورم گر بدانی لایقم

یا دهی فرمان اجرائی بصدر انگریز

گزیده و درخانهٔ خود مسجدی کوچك ساخته بعبادت پرداخته است (ص۳و۸٦) او بتبار ونژاد خود می‌بالیده و خود را از قاآن و سنجر کمتر نمیدانسته وروی انتساب بصفویان خودرا سیدمی میپنداشته است چنانکه میگوید (ص۱۱۱) :

ما زخاقان و زقیصر کم نه‌ایم اندرنسب

بلکه در هرنوع‌ازامثال واقران‌برتریم

نسل حیدر آل پیغمبر فروغ مهروماه

وارث دیهیم و تخت ارسلان و سنجریم

مام ما خود درّ درج لجهٔ شاه صفی‌است

از پدر هم گوهر بحر عقیق نادریم

او با اینکه باخاندان قاجار نامه نگاری داشته ازآنها گاهی بدهم گفته است چنانکه اززبان نادر میرزا میگوید (ص۱۰٤و۳٥) .

نیست غم گرشد جهانی پرزدجال لعین

مهدی صاحب زمان را رهنما دانسته‌ایم

....

گر عدو سلطان گرفت از ظلم تاج

دادخواه و داور عالم علی است

در این دیوان ازخلفا (ص٦) ودوازده‌امام (ص۱۲-٦۳) هردو ستایش شده و او بااینکه درآیین‌شیعی‌غلوداشت سنیان بیش ازشیعیان باواردات میورزیده‌اند(دیباچه) تاریخهای ۱۲۲۰ و ۱۲۲۷ و ۱۲۳۱ و ۱۲٤۳ و ۱۲٥۱ و ۱۲٥۲ در آغاز پاره ای از قصاید دیده میشود ودراین سالها این قصیده‌ها سروده شده است .

او گذشته از شاعری بعلمهای دیگر نیز آشنایی داشته است چنانکه می گوید (ص ۲۸) :

نه همین شاعری ام هست شعار

که بسی علم مرا شغل وفن‌است

حکمت و فلسفه و فقه و اصول

رصد و هیئت و علم بدن است

سر گذشت او در دیباچهٔ خود دیوان و در آغاز نسخه بخامهٔ آقای باستانی راد هست.

چنین است فهرست نام کسان دراین دیوان :

سلطان محمدجعفرمیرزا، ظهیرالسلطنة کاظم میرزا، ظهیرالدوله ابراهیمخان نادرشاه افشار، اسدالله میرزا (۱) آصفجاه میرفرخند علیخان بهادر والی دکن، سکندرجاه، مهاراجه چندو لعل بهادر (۲) فتحعلیشاه قاجار (۳، ٦۸، ۷۷، ۸۳، ۸۹، ۱۰٤) حاجی محمد حسینخان مروی (۳، ۷۷، ۸۹) عباس‌میرزا نایب السلطه (۳، ۸۰) حاجی محمدرضای حیفه (٥) حاجی سلیمان صباحی (٤۹) محمدشاه‌پادشاه ایران (٦٤، ٦۸، ۷٤) اشپختر(۷٤) انگلیس (۳و۷۹) صدرانگریز(۸٦) نادرمیرزا (۱۰٤) حاجی محمد فارسی مشهدی (۱۰۲).

نخست دیباچه‌ایست مورخ ٤ ذی‌حجهٔ ۱۲٥۲ و در آن آمده که او از مشهد بدکن رفته و درآنجا مانده و «تاحال تحریر (۱۲۲۲) سی سال است که درین» شهر زندگی میکند.

آغاز: بسمله. منتخب دیوان صدرآرای اورنگ فهم و فراست زینت افزای سریرسخن.. سلطان محمد جعفر میرزاادام‌الله اقباله خلف خلدآشیان‌ظهیرالسلطنه کاظم میرزا ابن ظهیرالدوله ابراهیمخان برادر نادرشاه انارالله برهانهما.

انجام: بسیار خوش بیان و شیرین کلام که دل هرگز نمیخواهد از صحبت شان آنی کناره کند حال که تاریخ چهارم ذی الحجه سنهٔ ۱۲٥۲ هجری کهف الحاج

حاجی محمد رضا خان روضه خان الشهیر بحیفه روانهٔ ولایت، شد دیگر نوشته چیزی نشد.

دراین دیوان قصایداست درستایش‌مذهبی ودرباری وغزل قدیم وجدیدباتخلص سلطان و قطعه‌هایی نامه مانند وپاسخ وفخر ومطایبه‌واعتراض ومناجات سپس رباعی:

آغاز دیوان:

نیکو ببین که این همه نعمت که آفرید
با طبع آدمی بچه .... (پاره شده)
شکر تمام نعمت او در جهان که گفت
یا آنکسی که شکر یکی از هزار کرد
از بهر رهنمایی مردم بـراه راست
دین محمد عربی آشکار کـرد

انجام:

راست‌شد چون‌الف‌ازقامت‌این‌تازه‌جوان
پشت کوژ گر بنده کـه مادرزاد است
سالها بیتو بـدی مملکت فسق خراب
لله الحمد کـه امروز ز تو آبـاد است

٤٢٦١

نستعلیق هدایة‌الله‌بن محمدرضای گلپایگانی درش۱و۳ ، ش۲ مورخ۲۵ رمضان۱۲۷۷ ، عنوان ونشان شنگرف ، در۴۰ پ بندیست درعروض‌بعربی‌و ناقص
۱۳س۶×۱۲ ، ۱۵۴م۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج‌حنایی‌ضربی

مجموعه

۱- جمع مختصر (۲ پ - ۳۰ پ) ازوحیدی تبریزی (حتوق۷۲).

۲ـ الاختلاج (۳۲ پ ـ ٤٥ پ) ازقاضی عبدالحکیم بن سعید فاروقی دردو باب نخستین دربارهٔ سردومی دردیگر اندامها .

آغاز: رسالة الاختلاج للقاضی عبدالحکیمة . بسمله . الحمدلله الذی خلق الانسان و علمه البیان ... قال القاضی عبدالحاکم ابن السعید الفارقی ... مامن جارحة ولاعضو اختلج من الانسان الاوله دلیل علی ماتجدد له وقدجمعت هذاالکتاب علی ماوصل الی من الروایات المنقولة عن الامام جعفر الصادق وعن دانیال النبی ع وعن الاسکندر ذی القرنین وعن حکماء الفرس والروم .

انجام: نعوذ بالله منه ومن عدم الصبر علیه ووجود الفقر.

۳ـ ملحمهٔ دانیال (٤٦ پ ـ ۱۵۳پ) نه ملحمهٔ حبیش (ش۱/۳۰۸٦ ما و ش ٦۳۹ سپه) .

آغاز: مانند ش٤۸۵۵ باندکی جدایی (نیزش٤۲٦۰ سپه) .

انجام: وتاایمنی ولایت خاصه درآخرسال .

٤۲٦۲

نسخ تصحیح‌شده وخط خورده وبحاشیه‌رفته وگویا از خودمؤلف اگرچه‌درآغازآمده«الکواکب الدریة فی‌علم‌الکلام تألیف الفاضل بیدکلی‌الکاشانی‌ره» ، عنوانهاسفید مانده یک‌حاشیه ازه «فرهنگ» دارد ونسخه‌گویاازآن اوبوده است

۱٦س٦×۱۱ ، ۱۱۰گ۱۱×۱۷ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌سبزتیرهٔ‌ضربی

الکواکب الدریة

ازمحمدباقر بید گلی کاشانی ویکدورهٔ کلام شیعی است بعربی وبااستدلال .

آغاز: بسمله . حمدالله المعلم ذاته بذاته الانسان والهادی الی المبدءِ و المعاد وسائر الارکان ... فیقول . . . محمدباقر البید گلی الکاشانی انی لطال ما یخالجنی ان

اکتب مختصرا فی علم الکلام . . . لاسیما علم هو للمکلفین اهم.. فاتیته . . . و سمیته بالکواکب الدریة مرتبا علی مقدمة وفصول ثمانیة .

انجام : هذا آخرمااردت ایراده والمرجومن الاخوان والاحبةصفحاعمافیه من خلله لان خیرکم خیرکم لاهله و الحمدلله علی عفوه .

٤٢٦٣

نسخ گردآورندهٔ جنگ

۲۰س۷×۱۴ ، ۸۲گ ۱۲×۱۹ ،کاغذ فرنگی — جلدتیماج قهوه‌ای عطف مشکی

جنگ

گردآوردهٔ موسی بن حسن کرکری لیوارجانی تبریزی مورخ ۲٤و۲٥ شوال ۱۳٤۱ (ص۷۰-۷۱-۷٦) وج۱۳۱۱/۱۱/۱ درخوی (ص۱٥٤ و ۱٦۲) دریکجا دارد که‌از مجموعهٔ آخوندملاعلی اصغرتبریزی نقل شده است (۱۳٥) نیزازمجموعهٔ سید (۱٤٥) سید کاظم رشتی در۲۳ صفر۱۲٥٥ ازین جنگ میستاید (نوشتهٔ کرکری در ۱۳۱۱ ازخط او ص۱٤۷)،بدینگونه :

۱ـ آداب نوافل اللیل بعربی ۱ـ۲٥ .

۲ـ دوازده‌امام منظوم عربی ازقوام [سیفی‌قزوینی]۳۳ـ۳٤ .

آغاز:

صل یارب علی‌شمس‌الضحی　　احمد المختار نورالثقلین

انجام :

نظم العبد قوام لهم　　صلوات لمعت کالفرقدین

....

سره‌اللهٔ‌بآل المصطفی　　　والمحبین لهم والابوین

۳ـ شعرهای شیخ‌حسن‌صاحب‌معالم‌بعربی ومیرزااحمد مجتهد بعربی وباشعری فارسی وپنج قصیدهٔ عربی وفارسی میرزا ابراهیم‌ملاباشی‌مشهوربشمس‌المعالی تبریزی یکی‌بفرمایش مظفرالدین میرزا.　۳۴ـ۴۶

۴ـ قصیدهٔ ملامهرعلی اندرابی بعربی بنام فتحعلیشاه　۴۶ـ۴۸

۵ـ دوازده‌امام‌منظوم عربی ۴۸ـ۵۱.

آغاز:

یا من تفرد بالتوحید معناه　　　وکل لب‌الوری‌عن‌در کهماه

انجام:

و اغفر بهم ربنا للناظم الاثم　　　واجعل جنابك یامنان مأواه

۶ـ شعرآخوند ملا ابراهیم سرابی بعربی　۵۱

۷ـ البرائة الجامعة دربرابر زیارت‌جامعه ازمیرزا عبدالرسول‌بن‌حسن‌حسینی زنوزی خویی مورخ ۱۲۵۷ بعربی وخطبةالطغیان بزبان عمر دربرابرخطبةالبیان‌علی (ع) ازهموبعربی (ازشرح البرائة الجامعهٔ او).　۱۴۸ـ۱۶۲

۸ـ شعر شیخ عمران، شعرمیرزا حسن گوهردرتاریخ در گذشت‌شیخ‌زین‌الدین احمد [احسایی] در۱۲۴۲، شعرابن ابی‌الحدید بعربی، شعرشیخ‌بهایی وپدرش‌بعربی ۷۰ ـ ۷۱و ۹۶ ـ ۹۸.

۹ـ پاسخ فیض کاشانی‌بپرسش محمد مقیم مشهدی دربارهٔتصوف‌خود او چنانکه مولانا محمد علی صوفی مقری گفته است بفارسی از مقامات النجاة جزائری.　۱۰۵ـ۱۰۶

بندهایی از: احتجاج، بحار، مجمع‌البحرین، صافی، بصائر، امالی، لؤلؤتی البحرین، حاشیهٔ جزائری برشرح کافیهٔ جامی، الدررالنجفیة شیخ یوسف بحرینی،

الدرالنظیم ، مقامات‌النجاة جزائری در نسخه هست (۲۸ ، ۵۳ ، ۶۰ ، ۶۸ ، ۷۶ ، ۹۶ وجاهای دیگر) .

۴۲۶۴

نستعلیق خود شاعرگویا در۱۳۱۹ ، عنوان شنگرف
۱۳س۹×۱۵ ' ۸۶گ۱۴×۲۰ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی

دیوان

از سید رضای مداح پسر حاجی سیدحسین تهرانی‌عطار مشهدی کـه در کابل میزیسته ولی‌شیعی‌اثنا عشری‌بوده‌است، غزل‌است بترتیب تهجی باتخلص «سید» ویکی ازغزلهای یائی‌آن درپاسخ ملامقبل است وبخواهش ملامحمدحسین ذاکرسروده‌شده سپس قصیده است ومخمس ومثنوی‌درستایش امامان ونجف و کربلا وطوس‌ومعجزنامهٔ پیامبروعلی .

آغاز: هوالموفق . کتاب واضحة الحقیقة فی ذات وصفات ونعت ومدح‌وحدیث وپند ونصیحت وامثال‌آن . بسمله .

ای آنکه هرکه کرد بنام تو ابتدا

در هرسخن بخواهش‌یا ... (پاره‌شده)

گرذات اقدس تـو نگفتی صفات تو

کس را نبود قدرت گفتن ... (پاره‌شده)

....

هرچند گر نه‌لطف‌توشامل‌شدش‌بحال

سید کجا و آمدنش اندرین سرا

انجام :

چواین زن یکی بهتر ازصدهزار   درین در چو تو مرد بی اعتبار
نباشد ز گفتار حاصل مـراد   بـرو سیدا کسب کن اعتقاد

٤٢٦٥

نستعلیق و نسخ سدهٔ ۱۴ ، در ۱ پ - ٦ پ پراکندهاست
۱۵س ۸×۱۴ ، ۱۵۳گ ۱۲×۱۸ ،کاغذ فرنگی - جلدپارچهٔ سبزمقوایی

مجموعه

۱ـ جامع السعادات فی موجبات النجاة (۷ ر - ۱۰۲ ر) ازمهدی بن ابی ذر نراقی در گذشتهٔ ۱۲۰۹ (ذریعه ٥:٥٨) واین نسخه گزیده ایست از آن .

۲ـ ترجمهٔ قرآن (۱۰٤ ر - ۱٥۲ پ) ترجمهٔ پاره ای از لغات و عبارات سور قرآنی است از فاتحه تاناس .

آغاز: بسمله. سورةالفاتحه حمدوشکر: سپاس وستایش، رب: پرورد گار، رحمن: روزی دهنده .

انجام : از دیووآدمی .

٤٢٦٦

نسخ حسین بن ابی طالب رنجانی در ۱۳۳۳ ، عنوان زرین
۲۰س ٦×۱۳ ، ۳۰گ ۱۱×۱۷ ،کاغذ فرنگی - جلد مقوایی

الفقهية المستطرفة

ازسید محسن اعرجی کاظماوی بغدادی (ش۱٦۹۸) .

٤٢٦٧

نستعلیق ۱۰۷۷ ، عنوان ونشان شنگرف
۱٦س۷×۱۴ ، ۱۲×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ

قبلة الآفاق

از رضی‌الدین محمد قزوینی (ش٤/٣٨٢٨و١٠/٤٤٥٣) .

٤٢٦٨

نستعلیق حاجی عزالدین در۹۱۷ ، سرلوح زرولاجورد وشنگرف،جدول زرولاجورد
۱۴س٦×۱۲ ، ۱۴۴گ۱۲×۲۱ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدروغنی زرین ترنجی‌مقوایی‌درون‌قهوه‌ای

بوستان

ازسعدی شیرازی است .

٤٢٦٩

نسخ محمدتقی شیرازی درروز سه‌شنبه ۲۹ع۲/۱۰۹٦ ، عنوان و نشان شنگرف ، آغاز الدکی افتاده
۱۵س۵×۱۱ ، ۱۴۳گ۱۰×۱٦ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج تریاکی ضربی‌مقوایی

لطایف غیاثی یااسرار التنزیل

ازامام فخرالدین رازی (ش۳۷۷۵ ـ مشار۸۷) .

٤٢٧٠

نستعلیق محمد ضیاءالدین نقشبندی مجددی خالدی درسده۱۳و۱۴ ، حواشی لغوی داردیکی با نشان «بیدل میرزا» ، در۱۵۹ص
۱۹س۷×۱۴ ، ۸۳گ۱۱×۱۷ ، کاغذ سپاهانی نخودی ـ جلدمقوا گردوعطف تیماج تریاکی

۳۲۳۹

دیوان

از بیدل بخارایی وغزل استبترتیبتهجی با تخلص بیدل سپس یك ترجیع است، نزدیك ۳۲۰۰ بیت .

آغاز:

باوج کبریا کز پهلوی عجز است راه آنجا

سرمویی گر اینجا خم شوی بشکن کلاه آنجا

ان بگاه محبت ناز شوخی بس نمیدارد

چو شبنم سر بمهر اشك میبالد نگاه آنجا

....

زمین گیرم بافسون دل بی مدعا بیدل

دران وادی که منزل نیز میافتد براه آنجا

انجام:

لفظ حیرت نقشم از مضمون عمازم مپرس

بال معذورم ز شوخیهای پروازم مپرس

همچو تار ساز از تحقیق آوازم مپرس

بر تو رمزی میسرایم بشنو و بازم مپرس

بیدلی درپرده دارم ترجمان بیدلم

٤٢٧١

نسخ مؤلف

۱۴س۶×۱۱ ، ۱۵ر۳×۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی

تفسیر دو آیه

از ملا محمدتقی بیك بن محمد حسین کاشانی که بر دو آیت « رب المشرقین

ورب‌المغربین» و « فلاقسم برب‌المشارق والمغارب» در ۱۲ع۲/۱۲۹۷ نوشته است در پایان پاسخی‌است بپرسش از بردالعجوز گویا ازهمو درسه صفحه و نیم.

آغاز: بسمله. حمدله ... وبعدچنین گوید بندهٔ خاطی عاصی‌محمدتقی‌بن‌محمد حسین کاشانی.

انجام: ومانند این احادیث بسیاراست تمام شد جواب ازدوسؤالی که نموده بودند درروز دوازدهم‌شهرربیع‌الثانی سنهٔ ۱۲۹۷،حرره اقل‌العلماء محمّدتقی کاشانی.

٤۲۷۲

نستعلیق ذی‌قعدهٔ ۱۰۵۲ ، عنوان شنگرف ، آغازافتاده
۱۴س۵×۱۱ ، ۱۴۱گ۹×۱۸ ،کاغذ سپاهانی - جلدتیماج‌تریاکی‌ضربی

دیوان

از حکیم محمد حسن زلالی خوانساری است (ذریعه ۹ : ٤۰٤ - ادبیات ٤۱٦ و۵۲۳) در ۳٦۰۰ واند بیت و محمود وایاز است وحسن گلوسوز (؟) و میخانه و شعلهٔ دیدار وذره وخورشید وسلیمان‌نامه.

٤۲۷۳

نسخ معرب محمودبن محمدبن یوسف‌بن‌محمدغروی بحرالی در۱۰۱۱،عنوان‌ونشان‌شنگرف، آغاز الذکی افتاده وبرابرباسطراخیرص۳چاپی ، حاشیه‌ها بانشانهٔ «عمیدی»
۱۸س٦×۱۴ ، ۸۷گ۱۱×۱۹ ،کاغذ سپاهانی - جلدتیماج‌قهوه‌ای مقوایی‌گردوعطف سرخ

انوارالملکوت فی شرح الیاقوت

از علامهٔ حلی است (ف ۵٤۰ ـ حقوق ۲۵۷) عباس اقبال در خاندان نوبختی ازاین کتاب گفتگوداشته وآن در تهران در جزو انتشارات دانشگاه بکوشش آقای

محمد نجمی درسال ۱۳۳۸ خ بچاپ رسیده وبند اخیر آن « فی حکم المخالفین ... » دراین چاپ نیامده است (؟!).

٤٢٧٤

نستعلیق ۱٦ شعبان ۱۲۵۲گویا ازخودشاعر ، عنوان ونشانشنگرف
۱۲س٦×۱۲ ، ۹۳گ۱۱×۱۷ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج قهوه‌ای‌ضربی

درمکنون

مثنوی است عرفانی باتخلص اصغرآمیختهٔ باحکایات از علی‌اصغر بن‌علی‌اکبر بروجردی که گویا در ۱۲۵۲ وبادیباچه‌ای بنثر ساخته‌است، اوراست حقائق‌المعارف (ف۵۷۳)،نام سراینده و کتاب درآغاز وپایان هست .

آغاز: هذا کتاب در مکنون . بسمله . الحمدلله‌الذی خلقنا فی احسن‌تقویم ...

بشنوازدل‌چون‌حکایت‌میکند　　　قصهٔ مجنون‌روایت میکند

انجام :

تا که باز انشاء سازم دفتری　　　زو نمایم‌عالمی را رهبری

٤٢٧٥

نسخ سدهٔ ۱۱ ، حواشی دارد
۱۵س۸×۳ ، ۴۷گ۱۲×۱۹ ،کاغذ سپاهانی - جلدتیماج‌عنابی‌ضربی‌مقوایی

کشف الاسرار

دررمل وبفارسی ازملاحیدر بن محمد اصفهانی دردوازده باب : شرافت‌این‌علم- خانه های رمل - سعادت و نحوست اشکال بکواکب سبعه و بروج ومراتب‌اشکال- سیرنقطه و مراکز - بسط اشکال و حل وعقد ومتن و شرح وتفسیر وتاویل و ضعف

وفوت اشکال ـ طول وعرض و عمق وقابلات ثلثه ـ طالب و مطلوب ـ عرض شکلها ـ اعداد رمل و ضرب وقسمت وطرح ـ میزان العمل ـ ضمایر وخبایا واسامی و دفاین ـ انقلاب رمل و سهم السعاده و سهم الغیب و شرف وهبوط واوج و حضیض وفرح وترح وضعف وقوت وخانه و دوبال و درازو گویا و مدور و مجوف و مربع و مثلث و اعمال متفرقه (دیباچه) جز کشف الاسرار اشکوری (ش ۳۷٤٤/۱)

آغاز: کتاب کشف الاسرار تصنیف ملاحیدر اصفهانی . بسمله . و به نستعین . حمد وسپاس نامتناهی سزاوار احدیست که بواسطهٔ ظهور خود عقل کل مبدا عالم غیب وشهادتست از نورخود خلق فرمود .

انجام: که بعکس مشهوراست .. (شکلهای رمل است) .

٤۲۷٦

نستعلیق عبدالحسین مازندرانی در ذی‌حجهٔ ۱۱۰۱ ، عنوان شنگرف ، حواشی‌دارد با نشان «منه، منه عفی‌عنه ، حاج‌میرزاعلی‌اکبر صدرالاسلام»

۲۱س ۶×۱۳ ، ۲۲۲گ ۱۲×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی

انوار البلاغة

گویا از آقا محمد هادی بن محمد صالح مازندرانی در گذشتهٔ نزدیك ۱۱۳٤ (ذریعه ۲: ٤۲۰) رساله‌ایست بفارسی و ترجمه مانندی‌ازمختصر تفتازانی بساخت کتابی جداگانه ودرسه فن :

فن یکم علم معانی درهفت باب (۱ـ۲۵۲) .

فن دوم علم بیان درسه درباب (۲۵۲ـ۳۵۱) .

فن سیم علم بدیع درپنج باب (۳٤۱ـ٤٤۱) .

(نام کتاب ومؤلف از باستانی راد است) .

آغاز افتاده : همخع وثقل کلمات وجدانی‌است ذهن سلیم و طبع مستقیم آن را ادراك مینماید .

انجام : وبهترین مقطها آنست که نوشته میشود درآخرنامها والسلام علیکم ودرآخررساله‌هاتمت‌الرسالةقدوقع الفراغ من تسوید هذه الرسالة من شهرذی‌الحجة الحرام سنة ۱۱۰۱ علی ید . . عبدالحسین المازندرانی .

٤۲۷۷

نسخ حسن‌بن محمدصادق در ۱٦ شوال ۱۳۱۵ درش۱ وابوالقاسم‌بن‌اسمعیل‌خوانساری بفرمایش آقامیرزامحمود در۲۷ ذی‌حجة ۱۳۱۳ ، ش۳ نسخ معرب باحواشی « منه ، منه اعلی‌الله مقامه» ازهمین تاریخها ، ش۴ مورخ ۱۰۹۹ دردژمروشاهجهان از محمدتقی باعنوان شنگرف،ش۵ و ٦ و۷ نسخ مورخ ۱۳۱۴ ، ش۸ـ۱۰ نستعلیق تازه همه‌گویا ازمحمودبن جمال‌الدین‌بن علی‌بن‌ابی‌القاسم‌بن حسن بن حسین‌بن ابی‌القاسم‌خوانساری نویسندهٔش۱۰ درشب ۲۸ع۱/۱۳۰۳غشج ، ش۱۱بنسخ‌گویا ازهمو، دربرخی ازبرگها پراکنده‌هاایست،فهرست‌رساله‌هانوشتهٔمحمودبن جمال‌الدین موسوی در۱۰صفر ۱۳۱٦ بامهر۱۲۹۹و باستانی راد درص‌ع دیده میشود، در٥٦۰ص

۱۷س۷×۱۳ ، ۳۲۸۴ـ۱۱×۱۸ ،کاغذفرنگی ـ جلدتیماج سبزضربی‌مقوایی

مجموعه

۱ـ مفتاح‌الفلاح‌فی‌شرح دعاءالصباح (۱ـ۲۷٥)ازمولانا محمد اسمعیل‌خواجویی سپاهانی در گذشتهٔ ۱۱ شعبان ۱۱۷۳ ونزدیك بسه هزاربیت (ذریعه ۱۳:۲٥۳).

آغاز: بسمله . نحمدك یا من اذهب اللیل مظلما بقدرته وجاء بـالنهار مبصرا برحمته ... وبعد فیقول ... محمدبن الحسین‌بن محمد رضا المشهور باسمعیل . . . هذا الـدعاء الشریف الموسوم بدعاء الصباح الموصوف بمفتاح الفـلاح و مصباح النجاح قداشتهرت نسبته الی... امیرالمؤمنین ... و نحن و ان لم نجده بسند صحیح متصل الی ذاك الجناب ... لکن نقل بعض الاصحاب انه وجده باسانید صحیحة و روایات متصلة الیه . . . ومع قطع النظرعن ذالك فعباراته الشافیة و کلماته الوافیة و مضامینه العالیة

ونظمه الغريب واسلوبه العجيب ادل دليل واعدل شاهد على صدوره من‌ذلك الصدرالا على ... فقصدت ... ان نشيرالى جملة مافى فقراته وعمدة مافى كلماته لالتماس‌من‌ينبغى اجابته وتسهيلا للدعاة مافى محل التباسه .. (بسمله) اقرب الى‌الاسم الاعظم من‌سواد العين الى بياضه .

انجام : وعليهم‌صلوات‌الله وسلامه‌مابزغت‌الشمس والقمروالحمدلله‌رب‌العالمين على توفيقه للاتمام والصلوة على رسوله وآله البررة الكرام خيرالبرية واشرف الانام سوده فى عنفوان شبابه ونقله من السواد الى البياض بعد شيبته و نفاد ايامه و اقتراب اجله ... محمدبن‌الحسين‌ابن محمد رضاالمازندرانى الشهير باسمعيل‌عفى‌الله‌عن‌جرائهم بمحمد وآله وقائهم بلغ قبالا من أوله الى الخ .

٢ـ الباقيات الصالحات (٢٧٦ ـ ٣٥٩) ديوان عربى عبدالباقى افندى فاروقى موصلى است در ستايش امامان شيعى و نخستين بند آن ديباچه مـانندیست بر اين كتاب او .

آغاز: بسمله .

صنوطه‌المصطفى و ابنته	مع‌سبطيه الكنوز المقفلة
نقطرصعت‌الباء مع‌النون	و الباء التى فى البسملة

انجام :

وبنعت‌اصحاب‌العباء	لقدز كاارخت‌غرسى

(١٢٧٠) .

درص٣٥٩ـ٣٧٤ ستايش سيد محمود افندى آلوسى‌زاده وسيد بهاءالدين‌عبدالله افندى ومحمدفهمى افندى وعبدالغنى جميل‌زاده وسيدصالح قزوينى نجفى‌ومولى‌عباس غروى ومحمد جابر كاظمى وشيخ‌ابراهيم نجفى وسيد عبدالغفارموصلى و محمد سعيد است بنظم ونثرعربى براين كتاب .

۳ـ المنظومة (۳۷٦ـ٤۲٥) قصیده‌ایست میمی بی‌الف از امیر ابوالقاسم خوانساری درتوحید وستایش مذهبی شیعی چاپ شدهٔ بامبانی الأصول (ص ۱ـ٤۳).

آغاز:

تنشمت فی قصدی بخیر تنشم   وبدیت منظومی بذکر معظم

انجام:

فهیبنی فی صدرهم بعدمحضری   فلم یرمنهم غیر فعل معظم

درپایان (ص٤۲٥) ستایشی است درشش بیت عربی ازاین منظومه ازسیدشریف کاظمینی.

٤ـ الصفیحة (٤۲۸ـ٤٤۱) ازشیخ بهایی.

درص٤٤۲ـ٤٤٤ (مورخ ۱ رجب ۱۱۰۸ بنسخ) بندیست بفارسی گویا از هیئت قوشچی درمعرفت ابعاد واجرام.

٥ـ رساله درعروض (٤٤٦ـ٤۷۹) باعنوانهای فصل.

آغاز: تیمنا بذکر الملك القدیم وبه ثقتی. بسمله. سپاس وافر قادری را که حرکت سریع دوایر افلاك را سبب ازدواج اصول وامتزاج ارکان گردانید ... و بعد بدانکه ارباب صناعت عروض بناء اصول اوزان شعررا برسه رکن نهاده‌اند سبب ووتد و فاصله.

انجام: باشد بینم رویت.

٦ـ رسالة فی علم البلاغة وتوابعها (٤۸۰ـ٥۰۷) بعربی.

آغاز: وبه ثقتی. بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان وعلمه الانسان... و بعد فهذا انموذج من علم البلاغة وتوابعها مشتمل علی مقدمة و فنون و خاتمة اما المقدمة ففیها بحثان (تقسیم الکلام ـ تعریف مفهوم الفصاحة والبلاغة) ... الفن الاول علم المعانی وفیه فصول ... الفن الثانی علم البیان ... الفن الثالث علم البدیع ... اما الخاتمة فتشتمل علی فائدتین.

انجام : ولیکن هذا آخرمااردنا ایراده فی هذه الرسالة وقصدنا افراده‌فی‌هذه المقالة والحمدلله وحده والصلوة علی من‌لانبی بعده محمد ص اجمعین فرغ من تسوید هذا ... محمدعلی الخونساری فی‌تاریخ الثانی من‌شهرصفر ... سنة ۱۳۱٤ .

درص۵۰۸-۵۰۹ بندیست دربحوربفارسی با اشکال .

۷- رسالهٔقافیه (۵۰۹-۵۱۸) ازجامی (حقوق۱٦۹) .

۸- مرثیه (۵۲۵و۵٤۳) ازفنایی بوزن مثنوی وبفارسی.

۹- رسالهٔ اجماع (۵۲۸-۵۳۳) از آقاحسین خوانساری که بندیست از مشارق الشموس فی شرح الدروس‌او .

۱۰- ترتیب‌تعلم‌العلوم(۵۳٤-۵٤۱)ازمیرابوالقاسم خوانساری ودستورهاایست دربارهٔ تحصیل علم درچند نوع .

آغاز: هوالله تعالی شانه رسالة‌فی ترتیب تعلم العلوم من . . . میر ابـوالقاسم الخوانساری قدس سره . بسمله . حمدله . . . امابعد این نصیحتی چند است و وصیتی دلپسند که‌درحین‌مهاجرت ... مولانازین‌العابدین المسمی بعلی ... از گلپایگان‌بصوب اصفهان بغرض‌تحصیل علم ... اسیربلاد . . ابوالقاسم‌ابن حسین‌الحسینی الموسوی ... عرض نمود .

انجام : وهذا ایضا دلیل عدم‌تمامیته والحمدلله اولا وآخرا .

۱۱- رسالهٔ خواص حروف‌تهجی (۵٤٦-۵۵۲) ترجمه‌ایست بفارسی‌ازامام‌الدین کازرونی ازرسالهٔ شیخ عباس بونی .

آغاز: بسمله . حمدله ... چنین گوید ... امام‌الدین کازرونی.

انجام : ازهمهٔ مضرتها ایمن‌باشد بقدرة الله تعالی والله سبحانه .

٤۲۷۸

نستعلیق اسدالله‌بن‌محمدحسینی‌دامغانی روز‌پنجشنبه۲۵شعبان۱۳۹۳درتهران،عنوان‌ونشان شنگرف ۱۱س۷×۱٤ ، ۱۱-۳٦۱×۱۸ ،کاغذفرنگی-جلدمقوا

مجموعه

۱ـ بیان اوراد موظفه (۱ـ۲۵) در بیان اوراد موظفه است برای یکی از فرزندان روحانی با یك مقدمه ودوفصل وخاتمه (ش ۳٦٤٤).
۲ـ مرآة المحققین (۲٦ ـ ۱۲۷) از محیی الدین محمد رونق علیشاه کرمانی (ش ۲۸۱٦ و ۲۸۳۱/۱).

٤۲۷۹

نستعلیق عبدالعظیم بن خواجم قلی در رمضان ۱۲۸(۱۰۲۸) جدول وسعون بندی زر ولاجورد، میان ستونها در برخی جاها سرخ
۱۵ س ٦×۱۱، ٦٦ گ ۱۳×۱۹ ، کاغذ سپاهانی رنگارنگ ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی

دیوان

خواجه آصفی بن نعمة‌الله هروی کوهستانی در گذشتهٔ ۱٦ شعبان ۹۲۳ (ذریعه ۸:۹ ـ مجلس ۲ : ۲۳۱ و ۲۵۳ و ۲۵۵ و ۲۵٦) غزل است بترتیب تهجی با تخلص آصفی سپس چهار رباعی ویك مستزاد ونزدیك بدوهزار بیت.

آغاز افتاده :

پی سگان درست استخوان غم‌پرورد
تنم که راحت خود جست ورنج یارانرا
بحسن آن بت یارشد چوحسن ادب
پیاده در ره دین کرد شهسوارانرا
امیدوار بـوصلست آصفـی یـارب
کـه نا امید نسازی امیدوارانرا

انجام :

شدروز ازل میکده سر منزل‌ما — کز باده سرشته بود آن‌رو گل‌ما

هرلاله که‌در کوی‌خرابات‌دمید — پر کرده پیاله‌ای ز خون دل ما

....

این کاسه‌دلگشااست‌نامش‌بجهان — هرمصرع‌مستزادنقشی است‌دران

درمجلس‌جم — تاریخش‌هم

[گر]صبح ابدنهان کند لاله قدح — پس کاسهٔ دلگشای سلطان جهان

ازیادبهار — صبح ابدم

٤۲۸۰

نسخ صفر ۱۱۸٦ درش۱واز آغازافتاده ازدیباچه ، ش۲بهمین‌خط ، اندازه‌بیاضی‌است
۲۳س۸×۱۷ ، ۱۱٦گ۱۱×۲۳ ، کاغذسپاهانی- جلد تیماج سرخ

مجموعه

۱ـ اثولوجیا (۱ر-٦۱پ) ازافلوطینوس ومنسوب بارسطو.

۲ـ حاشیة حاشیة شرح‌التجرید (٦۲ر-۱۱٦پ) ازملاعبدالرزاق لاهیجی(طوس ٦۹:٤ ـ ف ۲۳۰) اودرآن ازاستاد خود صدرای شیرازی یاد کرده‌است (٦۲پ).

آغاز افتاده : و اعلم ان المنهج الذی اعتبر فیه حدوث الخلق هوطریقة جماعة من المتکلمین .

انجام : ثبوت‌الادراك المسمی بالاحساس بلاآلة .

٤۲۸۱

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، نشان شنگرف ، باتوضیح‌واژه‌های‌دشواردرهامش
۱۳س۸×۱۵ ، ۱۱۱گ۱۵×۲۲ ، کاغذ هندی - جلد تیماج تریاکی‌ضربی‌مقوایی

۳۲٤۹

دیوان

مثنوی و بزبان اردوی کهن است در بارهٔ داستان پدمنی و شیفتهٔ او سلطان علاءالدین خلجی و در دیباچهٔ آن توجهی بآیین اسلام شده وحدیثها و آیتهای بسیاری در آن آمده وچنین می نماید که سرایندهٔ آن از پیروان سنت است و او شناخته نشد که کیست و همین اندازه ازین مثنوی برمیاید که همزمان شیرشاه سوری بوده است که پس از همایون شاه وپیش از اکبرشاه پنج سال در هند فرمانروا بوده است . اودراین دیوان ازشیخ مبارك وشیخ کمال وشیخ برهان شاگرد سید محمد به نیکویی یاد کرده است(۱)

آغاز:

بر گت کیت سوسرب بیانی — دهرتین جینهه جینهه نهین یانی

اورجوهوی سوبـاور اندهـا — دن روی چارمری کی دهدها

انجام:

سکهین کهاپدماوت رانی کرهونه کهت بهیس

جو کی سوجو کیت من جکوی لی کر کرایدیس

٤۲۸۲

نسخ شب دوشنبه شوال ۱۰۸۸ در ش۱ ، ش۲و۳ بهمین خط وش۲ پس از یك صفحهٔ دیباچه افتاده ومیرسد بمیانهٔ فصل یکم ، ش۴ مورخ شب پنجشنبه ۱۴ شوال ۱۰۸۸ واز آغاز درمیانهٔ حدیث هشتم افتاده، عنوان ونشان شنگرف ' شعرفارسی محمدحسین نراقی درپایان هست بخط خوداو، یادداشت مورخ صفر ۱۰۸۸ ازمحمدعلی مازندرانی در ص ع هست

۱۴س ۷×۱۲ ، ۸۴گ ۱۲×۱۹، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ ترنجی مقوایی گردحنایی

۱- این آگاهی را آقای علی رضای تقوی ازدانشجویان شهر کراچی ومهمان دانشگاه تهران با دیدن همین نسخه بمن داده است است .

مجموعه

۱ـ سر گذشت فیض (۱ ـ ۲۵) ازجمال‌الدین نطنزی بفارسی ودر آن روشن شده است که فیض کاشانی چنانکه تودهٔ مردم می‌پندارند صوفی نیست وشبهه‌ای که برخی کرده‌اند و اورا ازین گروه دانسته‌اند رد شده است در پنج نمونه :

۱ـ آنچه که فیض درپاسخ نامهٔ محمد مقیم مشهدی نوشته .

۲ـ آنچه در فهرست الکتب آورده .

۳ـ آنچه در آداب السلوك یاد کرده .

٤ـ آنچه درمحا کمات نگاشته .

٥ـ آنچه‌در کلمات طریفه‌نوشته‌است(درمتن نمونهٔ ٤و٥ پس وپیش شده‌است).

آغاز: رسالهٔ مولانا جمال‌الدین النطنزی . بسمله . چنین گوید‌محرر‌این‌رساله ومورق این مقاله جمال‌الدین النطنزی .

انجام : وبحرنحو که امکان داشته‌باشد ودست دهد .

۲ـ اصول وفروع‌دین (۲۷ـ۵۳) ازشریف‌عبدالعظیم ثانی پسرمحمدمقیم‌شریف بابویه‌ای در دوهدایت : نخستین در پنج فصل(توحید ـ عدل ـ نبوت ـ امامت ـ معاد) دومی در فروع در پنج فصل (نماز ـ روزه ـ حج ـ زکوة ـ جهاد) .

آغاز: هوالفتاح العلیم . بسمله . وبه نستعین الحمدللّه‌الذی هدانا سواءالطریق هوسبیل طلب‌العموم ... اما بعد چون غرض اصلی ... ابن محمد مقیم‌الشریف‌البابویهی عبدالعظیم‌الثانی ازخدمت‌علماوخواندن علم معرفت‌اصول‌وفروع دین وزایل گردانیدن ننك (ازاینجا افتاده و نام کتاب دانسته نشد) .

انجام افتاده : فصل چهارم دربیان زکوة است ودانستن اونیزازجملهٔفروع‌دین است .

۳ـ شرح مدخل البشر برحادی عشر (۵۵ ـ ۸۸) از همو وشرحی است آمیختهٔ با متن الباب الحادیعشر علامهٔ حلی بفارسی (دیباچه).

آغاز: هذه الرسالة فی ترجمة باب الحاد یعشر من کتاب . بسمله . وبه نستعین. الحمدلله رب العالمین... اما بعد چنین گوید محرر ومورق این اوراق ... ابن محمدمقیم البابویه الشریف عبدالعظیم الثانی .

انجام افتاده : قول مصنف السادسة فی انه تعالی یجب علیه عوض الآلام یعنی ششم ازمباحث عدل دردانستن آنست که واجب است برخدای تعالی عوض الهی که بهر نفس رسیده ... وقتل از برای قصاص .

۴ـ رسالهٔ رجعت یا ترجمهٔ چهارده حدیث (۸۹ـ۱۶۴) از مجلسی دوم (ف ۱۲۰۳)

۴۲۸۳

نستعلیق ابوالحسن محمدعلی بن سیدمقیم لاریجانی نیاکی متخلص به مرکب در ۱۲۲۹ (ص ۱۱۴) و ۱۲۳۵ (ص ۴۴) و ۱۲۶۶ (ص ۸۷) ، عنوان شنگرف

۱۴س ۷×۱۲ ، ۱۶۸گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی کبود ـ جلد تیماج حنایی ضربی

مجموعه

۱ـ صحیفة الانام (۴ـ۴۳) ازابوالحسن محمدعلی بن سیدمحمد مقیم حسنی لاریجانی نیاکی متخلص به «مرکب» که از مرشد العوام میرزا ابوالقاسم گیلانی قمی گزین کرده است .

در ص ع آمده که نسخه از آن همین محمد علی بن محمد مقیم لاریجانی نیاکی است و چند بیت فارسی است ازهمین «مرکب» وپس از چند عبارت پراکنده‌ای این رساله آغاز میشود .

آغاز: بسمله حمدله... چنین گوید محمدعلی بن محمدمقیم لاریجانی ابوالحسن

که این مختصریست دربیان واجبات وضو ونمازیومیه ازسهویات وشکیات.

انجام : پس اول ظهراست .

۲ـ مرکب سازی (٤٦ ـ ٥٥) بنظم ونثر فارسی گویا از همان میرزا مرکب نیاکی و پیش از آن در ص ٤٤ نسخهٔ مرکب است از همو با عنوان « نسخهٔ مرکب من عمل میرزا مرکب » و با نشان « کتبه مرکب الحسینی اللاریجانی سنه ۱۲۳۵ » .

چنین است فهرست عنوانها مطالب آن :

شرایط خط خوب ، درصفات قلم خوب ، درساختن مرکب ، شناخت کاغذ (٤٦) درآهارزدن کاغذ ، مهره زدن کاغذ ، بیان قلمتراش ، درتراشیدن قلم (٤٧) درشرایط قط زدن ، آداب قلم دردست گرفتن ، خاتمهٔ کتاب درباب جدول و تذهیب و رنگهای گوناگون وساختن مرکب وسایر لوازم کتابخانه وشستن لاجورد ، جدول کشی باطلا ولاجورد (٤٨) خط ومهره ، خطریزودرشت ، خط طلا ولاجورد ، حل ساختن لاجورد ، در شناختن و شستن سنگ لاجورد (٤٩) درحل کردن و عمل آورد طلا (٥٠) درساختن انواع رنگها ، شستن شنگرف ، در شستن لاجورد (٥١) زرد کردن زرنیخ ، سرخ کردن زرنیخ ، ساختن سفیدآب ، درسفید کردن لاجورد ، در گلگونه ، [ساختن لاجورد و شنگرف] برای نقاشی (٥٢) ساختن مرکب چندین نوع (٥٣) ساختن مرکب نشاستجی ، مرکب صمغی ، مرکب قلع وسیماب (٥٤) زایل کردن نوشته از کاغذ (٥٥) .

آغاز :

خط که دایفرء است شهرت او — آن اشارت بود خط نیکو
بهر آن است خط که برخوانند — نه که درخواندنش فرو مانند

انجام :

کار بسیار است درپیش قلم — گشته لیکن قوت تحریر کم
باد الطاف الهی رهبرم — خامهٔ تحریر بادا یاورم

تادهم این داستان را اختتام	رونهم سوی دیگر حسب المرام

(اللهم اغفر لکاتبه اعنی محمدعلی ابن محمد مقیم الحسینی اللاریجانی النیاکی) .

۳ـ تحفة النبی (۵۹ـ۷۹) از سید نعمة الله فکرت لاریجانی .

آغاز:

آیینهٔ طلعت خدایی	گنجینهٔ فیض کبریایی

برهان کمال قدرت حق	تمثال جمال حی مطلق

انجام :

چون جان علی خدا برایت	فکرت چکند فدا فدایت

....

این ذکر خوشم چه منتهی شد	موسوم بـه تحفه النبی شد

۴ـ اختیارات (۱۰۶ـ۱۱۴) .

آغاز: اختیارات درجامه پوشیدن .

چون بود در بروج ثابته ماه	جامه ببریدن اختیار مخواه

بلکـه در برج منقلب بـاید	ور بزهره نظر کنـی شاید

بایدت نیز وقت پوشیدن	اندرین اختیار کـوشیدن

انجام :

لیك باید که اعتقادش ازین	چون بدانند گردد از ره دین

که ندانند شناخت در دو سرا	هیچ کس علم غیب غیر خدا

(تمت فی یوم الثلث سنة ۱۲۲۹ ، کتبه ابن محمد مقیم محمد علـی الحسینی اللاریجانی النیاکی) .

۵ـ جنگك (پراکنده در سراسر مجموعه) شعرهمان نیاکی (۴) جامی ، ابن حسام (۵۵ـ۵۶) آقاسید نعمة الله فکرت لاریجانی (۵۹ـ۶۲ و۸۰ـ ۸۸) نامهٔ کنیزی

بخانم (ص ۷۰_۵۸) آغاز رساله‌ای بفارسی دراحادیث منقبت پیامبر و علی (۸۹ _ ۹۳) شعرفارسی ۹٤ ، ستایش امام رضا بنظم فارسی ازهمان فکرت (۹۵ _ ۹۹) دوازده‌بند محتشم (۹۹ _ ۱۰۰) نامه ای بنظم فارسی بحاجی عبدالله آغا گویا از همین نیا کی نویسندهٔ نسخه ، شعر فارسی او که در مسجد حاجی حسین در نوسر سروده (۱۰۳) وقف‌نامه‌ای که بنظر استادی مولانا محمد جعفر استرابادی گذرانده شده‌بخطمر کب حسینی لاریجانی در ۱۲۳٦ (۱۰٤) شعرفارسی ازاوبخط او در ۱۲۳۵ (۱۰۵) « سئوال جواب علامی ... آقاسید محمد سلمه‌الله » در عقد نکاح (۱۱۵_۱۱٦) « سؤال‌وجوابی که ازآقای مرحوم یعنی‌آقامحمدعلی بهبهانی شد » در فقه (۱۱٦ _ ۱۱۸) « اسامی شهرهای روسیه » (۱۱۸_۱۱۹) رباعی و مثنوی ، نسخهٔ میرزا محمد علی خوانساری خوش نویس دربارهٔ مر کب، نسخهٔمر کب میرزا شفیع تبریزی بخط محمدعلی‌حسینی لاریجانی متخلص به « مر کب » (۱۱۹ _ ۱۲۰) شعر فارسی میرزا مجنون جندقی و « مر کب » و مخمس حاجت و مشرف (۱۲۳ _ ۱۲۷) چند بیت عربی و فارسی و پراکنده های دیگر (۱۲۷_۱۳۲) .

٤۲۸٤

نسخ مؤلف ش ۳و۴ باحواشی او در این دوشماره ، عنوان شنگرف ، در۶۱ پ - ۶۲پ دو بند عربی فقهی است والقاب دانشمندان شیعی

۱۶س٦×۱۳، ۱۱۱گ۱۰×۱۷ ،کاغذفرنگی - جلدتیماج‌مشکی‌ضربی

مجموعه

۱_ التنقیح (۳پ_٤ر) دومسئله است ازین کتاب .

آغاز: وبه ثقتی . بسمله . مسئلتان : الاولی جوازالاستثناء فی‌الیمین بمشیة‌الله وهواجماعی ... هل یشترط التلفظ بالاستثناء اویکتفی الاعتقاد والنیة فیه .

انجام: والمراد هنا المرور بالحق . نقل عن التنقيح والسلام .

۲ـ المسائل المدنيات (٤ پ ـ ٦ پ) (ف۲۰۲۱) .

آغاز: بسمله . من المسائل التی سئلها السید مهنا بن سنان الحسینی المدنی من العلامة محمد بن الحسن [بن] المطهر الحلی مایقول سیدنا الامام العلامة فی المسائل التی لم یرد فیها نص من اصحابنا .

انجام: مع دلالتها علی المقصود .

۳ـ مصباح الوصول فی علم الاصول (۷ ر ـ ٦۱ر) ازمحمد مهدی بن میرزا محمد چهارسویی سپاهانی که در ۱۲۷۰ ساخته است .

آغاز: مصباح الوصول فی علم الاصول. بسمله . الحمدلله الذی مهدلناقواعدالاصول لاستنباط مدارك فروع الاصول ... و بعد فیقول . . محمد مهدی بن محمد الجهار سوقی الاصفهانی . . . هذه وریقات قد صنف فیها اقتضاء الامر بالشیء عن ضده . . . و سمیتها بمصباح الوصول فی علم الاصول ... وهی مشتملة علی مقدمات وتنبیهات وخاتمة .

انجام: کما تحب وترضی بحق محمدوآله و اهل بیته وقد فرغت من تسوید ذلك السواد الذی صار ماخوذا من السواد فی یوم الاثنین من رجب المرجب فی سنة مأتین وسبعین بعدالالف سنة ۱۲۷۰ (بامهر) .

٤ـ مشکاة العقول فی علم الاصول (٦۳ پ ـ ۱۱ ر) ازهمان چهارسویی که در ۱۲۷۱ ساخته است .

آغاز: مشکاة العقول فی علم الاصول . بسمله . وبه ثقتی . الحمدلله الذی دلنا الی معالم القوانین ومدارك فروع اصول الاسلام ... و بعد فیقول ... محمد مهدی ابن میرزا محمد الجهارسوقی الاصفهانی . . . ان هذه جملة من الکلمات التی ذکرت فی جواز اجتماع الامر والنهی فی الشییء الواحد وعدمه و نبذة من المسائل الاصولیة العقلیة التی بلغ اشکالها مشهورا بین الاصولیین ... و سمیتها بمشکوة العقول فی علم الاصول وهی

مشتملة علی مقدمات و تنبیهات .

انجام : کما عن السیدین و الشیخ نورالله مسکنهم انتهی . وقداتفق الفراغ ... فی الیوم الاربعاء من الشهر الخامس ... سنة مأتین واحدی وسبعین بعدالالف ... سنة ۱۲۷۱ ذاوسوسة الخاطی ابن مرحوم میرزا محمد الچهارسوقی (بامهر).

٤٢٨٥

نسخ سدۀ ۱۳

۱۳س ۷×۱۴ ، ۸۷گ ۱۱×۱۸ ،کاغذ سپاهانی آهارمهره ـ جلدروغنی آراسته با پیکرههای بلبل وپروانه درون عنابی باپیکرههای آهوواسب وشکارچی وگل یاس

حدائق الحقائق

ازحسن رامی (ادبیات ٤۰۲).

٤٢٨٦

نستعلیق زین العابدین کلاهدوزدرع ۱۲۷۷/۱گویاازروی نسخهمورخ ع۶۴۹/۱ ، عنوان و نشان شنگرف ۱۸س ۶×۱۴ ، ۶۸گ ۱۱×۱۶ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج عنابی ضربی گردوعطف ودرون سبز تیره

عقدالعلی للموقف الاعلی

از افضل الدین احمدبن ابی حامد کرمانی مؤلف بدایع الازمان فی وقایع کرمان والمضاف الی بدایع الازمان فی وقایع کرمان (مشار ۲۱۰ و ۱۱۲٤ و۱٤٤۸) که در کوهبنان درصفر ۵۸٤ ساخته است(ص۹۷دیباچۀ تاریخ کرمان(سالاریه)وزیری) .

٤٢٨٧

نسخ ع۱۰۹۲/۱ ، عنوان و نشان شنگرف

۱۳س ۴×۱۳ ، ۱۱۷گ ۱۰×۲۰ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی ضربی

منهاج الکرامه فی معرفة الامامة

ازعلامهٔ حلی است .

۴۲۸۸

نسخ و نستعلیق محمداسمعیل بن محمدرضای حسینی منجم درروزسه‌شنبهٔ ۱۷ ذی‌حجه درش۱ وروز سه‌شنبه ۱۱ج۱/۱۲۱۶ درکرمانشاه در ش۲ ، عنوان و نشان شنگرف

۱۴س۶×۱۰ ، ۶۶گ۱۰×۱۶ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی

مجموعه

۱ـ احکام‌النجوم (۲ پ ـ ۴۱ ر) باید بخشی از بحارمجلسی باشد و تا « فی علامات خسوف‌القمر طول‌السنة » را دارد .

آغاز: بسمله . باب سعادة ایام الشهورالعربیة ونحوستها ومایصلح فی کل یوم منها من الاعمال . الخصال عن ابیه .

انجام : فقال کان اعلم الناس .

۲ـ جزیرهٔ خضراء (۴۲پ‌ـ۶۵ پ) بفارسی ازمحمدهادی بن محمدصالح فراهانی مورخ ۱۱۲۶ بدستورشیخ علیخان و ترجمهٔ رساله ایست که شیخ محمدامین کاظمی درسپاهان در ۱۰۹۱ نسخه‌ای از آن با بن خان داده بود (دیباچه) و همان رسالهٔ جزیره خضراء معروف و دوبند است : یکی داستان فضل پسریحیی پسرعلی طیبی ، دومی روایت کمال الدین احمدبن محمدبن یحیی انباری در ۱۰ رمضان ۵۴۳ وداستانی که نزد عون‌الدین یحیی بن هبیره گفته شد .

آغاز: بسمله. حمدله . . اقول چنین گوید ... محمدهادی بن محمدصالح فراهانی .

انجام : تا اینکه وزیرفوت شد .. اهل بیته الطاهرین .

۴۲۸۹

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، جدول زر ولاجورد
۱۱س۷×۱۴ ، ۱۰۱گ۱۱×۱۹ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ترنجی مقوایی

دیوان

از کشوری وغزل است نه بترتیب تهجی با تخلص کشوری سپس مربع ومخمس ومشاعره بدستور ملك شمس‌الدین محمدبن ابراهیم‌خان از هرحرفی پنج بیت .

آغاز افتاده :

با سگان او بگو حال زارم ای رفیق
مردنم نزدیك شد آ گاه کن احباب را
مردمسکین کشوری زان لب حدیثا کنون چه سود
داد جان بیمارغم ضایع مکن جلاب را

انجام :

وه وه چه خوش بود که نمایی رخ از نقاب
تا کشوری خسته دهد دیده را جلا

۴۲۹۰

نستعلیق روز دوشنبهٔ رجب ۱۲۲۵ در ش۲، ش۱و۴ بهمین خط ، عنوان و نشان شنگرف، با مهر احمدبن حسین حسینی مورخ ۱۰۳۳ ، با یادداشت تاریخ شکست یافتن سر باز مراغه درج ۱۲۲۵/۲ در ص۱۲۳ وشعری مورخ ۱۲۶۶ در ص۱۳۰
۱۶س۶×۱۱ ، ۱۷گ۱۱×۱۶ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج عنابی ضربی

مجموعه

۱ـ خوان نعمت (۱ ـ ۲۲) نسخهٔ ما دیباچهٔ مجموعهٔ نظم ونثر یا خوان نعمت

نعمت خان محمد عالی است که در ۱۱۰٤ ساخته شده ودرآن ازاوستایش شده‌است.

آغاز: بسمله . عیار افزای سخن اکسیریست که چون بر فلـزات معدن لفظ طرح شود زرخالص از سبیکهٔ غیرت رنگ باخته برآید .

انجام : وخطابی که ازجانب پادشاه جهان عطا آمد نعمت خان است ازلطایف غیبی تاریخ خطاب چنین‌یافتم شکرنعمت واجب واجب (۱۱۰٤) .

۲ـ لطیفهٔ غیبی (۲۳ ـ ۱۲۳) ازمحمدبن محمود دارابی درشرح دیوان حافظ (مجلس۳: ٤۹۱) در یك مقدمه وسه باب وخاتمه .

آغاز: بسمله . فصیح‌ترین کلامی که فصحای بلاغت شعار وبلغای فصاحت‌آثار کتابهٔ دیوان خود سازند حمد وستایش وثنا ونیایش کبریاایست .

انجام : از بوسه‌های پیاپی تنگ شکرساخت .

۳ـ تفسیر لغات دیوان حافظ (۱۲٤ـ۱۳۰) درشرح واژه‌های دشواراین دیوان .

آغاز: بسمله . این رساله ایست برای حروف مشکلهٔ حافظ تصوف تصفیهٔ قلب است از کدورات قالب .

انجام : پاکبازی عبارت ازتوجه خالص است که نذراعمال ثواب‌خواهدونه‌در مال بمرتبه‌ای بلکه خدارا خواهند وبس .

٤۲۹۱

نستعلیق محمدعلی‌بن حسین‌رازی سبزواری درج۱/۱۱۱۲ درش۱ ، ش۲بهمین‌خط ، ش ۳ مورخ روزپنجشنبه ع۱۱۰۴/۲ ازهمو ، ش۴و۵و٦ بهمین‌خط ، عنوان‌ونشان‌شنگرف ۱٦س۵×۱۴ ، ۱۲۵گ۱۰×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌ترپاکی‌ضربی‌ترنجی‌مقوایی

مجموعه

۱ـ ترجمهٔ توحید (۱ـ۱۷۱) ازملامحمدباقرمجلسی که در ۱۰۹٤ کتاب‌التوحید منسوب بمفضل را بفارسی درآورده است (ذریعه ٤: ۹۱ـ مشار۳۹۷) .

۲ـ هفت‌اقلیم (۱۷۲ـ۱۷۸) بندیست بفارسی در جغرافیا .

۳ـ ترجمة‌الصلوة (۱۸۱ ـ ۲۲۰) گویا از محمد باقرمجلسی بادیباچه‌ای در اصول دین .

آغاز افتاده : اراده کند که موجود شود بمجرد اراده موجود میشود .

انجام : این مجملی است ازاحکام مختلفهٔ مردان وزنان واحکام‌دیگر هست که در کتب مبسوطه مذکور است والحمدلله اولا وآخرا و صلی‌الله علی محمد و آله الطاهرین الطیبین .

٤ـ شرح شعر « اتتل‌توته‌تتل » (۲۲۳ـ۲۳۱) ازملامحسن فیض کاشانی بروش عرفانی‌شیعی .

آغاز: بسمله . اتتل‌تو[ته]تتل، پنجهٔ‌بشیرمال‌وشکر، هفتادمیخ آهنی،ژلژل‌پای احمدك ، احمدك جان پدر ، تیشه بردار وتبر ، بروبجنگك شانه سر ، شانه غوغا کند ، پوست بکونت وا کند ، بروبحوض توتیا ، خود را بشوی زودبیا ، در بعضی حکایات غریبه وعبارات عجیبه از فواید بعضی افاضل متاخرین صاحب صافی وافی مولانا محمد محسن کاشی وهذا عبارته : برضمیرارباب دانش واصحاب بینش مخفی نماناد که هیچ لفظی نیست که او را حقیقت درمعنی نباشد . . .ازآنجمله‌اسماءالفاظ«اتتل‌تو[ته]تتل» است ... گویند شخصی بود محمدنام‌وپسری داشت احمدنام وآن پسررانصیحت‌مینمود بزبان کودکان‌باوی‌حرف‌میزد . . . بنابراین امر بفرزند خود گفتی «اتتل‌توته‌تتل» بدانکه همزهٔ حرف نداایست و «تتل» منادی است یعنی : این (؟) فرزندآنچه‌میگویم ترا یادبگیر بدان عمل نمایی ومیتواند بود که « اتتل » متکلم وحده‌باشد باشدیعنی تلاوت میکنم من ازبرای تو چیزیرا که چون بخوانی و بدانی ترا اصول خمسهٔ ذیل حاصل شود .

انجام : درحالتی که راضی وخشنودشوی والله یعلم بالصواب (تمت) .

۵ـ رساله دربیان ریاضت ومجاهدت‌نفس یا رسالهٔ سلوك (۲۳۳ـ۲۴۳)ازمحمد تقی مجلسی .

آغاز: رساله‌ای که مولانا محمد تقی مجلسی بخط خود نوشته در باب ریاضت ومجاهدهٔ نفس و طریق‌بندگی. بسمله . وبه ثقتی . حمدله ... اما بعد چون بنای‌ایمان وایقان برریاضت و مجاهدات است . . . وشکی نیست در اینکه مراد از این مجاهده مجاهدهٔ اکبر است .

انجام : وتا کسی مثل ایشان نشود ادراك ایشان نمی‌تواند کرد و نمی‌تواند شناخت و الحمدلله رب‌العالمین ... وعترته الانجبین .

۶ـ سؤال وجواب (۲۴۳ ـ ۲۴۴) در صواب و خطای رای مجتهد و علم ازلی بکفر کسی .

آغاز: سؤال حکم شرعی که مجتهدین و اهل شرع میکنند خالی از اختلاف وشك نیست .

انجام : که در همه‌وقت او است .

۷ـ بندیست بفارسی دربارهٔ « مراتب میراث غایب » (۲۴۶) .

۴۲۹۲

نسخ ۱۱۳۱ درش۴ ، ش۵ مورخ ۲۴ع۱۱۳۱/۲ نوشتهٔ محمدباقربن ملك‌محمدکردابادی سپاهانی درنجف‌که باید نویسندهٔ همه شماره‌ها باشد

۱۷س۶×۱۱ ، ۳۴۰گ۱۱×۱۶ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌سرخ

مجموعه

۱ـ رسالة فی وجوب الصلوة علی‌النبی (۲ـ۵) از حیدر علی‌بن میرزا محمدبن حسن شیروانی .

آغاز: بسمله . وبه نستعين . حمدله ... فيقول ... حيدرعلى بن ميرزا محمدبن الحسن الشيروانى اعلم ان الظاهر الذى لاريب فيه ... وجوب الصلوة على النبى.

انجام: رواه الصدوق فى كتاب معانى الاخبار والحمدلله وحده والصلوة على محمد وآله كثيرا كثيرا .

۲ـ رسالة فى الشك (۶ـ۱۷) گويا ازهمو .

آغاز: بسمله . حمدله ... وبعد فهذه مختصر احببت ان احرر فيه بعض المسائل فى الشك فى الصلوة و اعدادها و كيفية التسليم وفيه مطلبان .

انجام: فانها مصرحة مفسرة والله المستعان و الحمدلله رب العالمين ... والسلام .

۳ـ رسالة فى المسافة الموجبة للقصر والافطار (۱۸ـ۲۸) از همو .

آغاز: بسمله . حمدله ... وبعد فيقول ... حيدرعلى بن ميرزا محمدالشيروانى... فدتواترت الاخبار ... بان المسافة الموجبة للقصر والافطار هى بريدان .

انجام: و كل ذلك واضح بحمدالله و منه والحمدلله اولا وآخرا وصلى الله على محمد وآله الطاهرين اجمعين .

۴ـ رسالة فى كيفية استنباط الاحكام من الآثار والاخبار فى غيبة الامام (۳۰ـ۵۷) از همو .

آغاز: بسمله . وبه نستعين . حمدله ... فيقول ... حيدرعلى بن ميرزا محمد الشيروانى هذه فوائد ترشد الى طريق النجاة فى العمل بما [هى] اهدى سبيلا فى زمن الغيبة والحيرة وفى كيفية استنباط الاحكام من الاثار والاخبار .

انجام: والبصير المجاهد يهديه الله سبيل الرشاد والسلام على من اتبع الهدى.

۵ـ رسالة الاوزان والمقادير الشرعية (۵۷ـ۶۰) گويا ازهمو .

آغاز: بسمله . والحمدلله وحده ... المشهور بين الاصحاب ان الدرهم ستة دوانيق

انجام: وهوحسبی ونعم الوکیل .

۶ـ رسالة فی شرح مسائل یعم البلوی بها و تکثر الحاجة الیها (۶۲ـ۷۳) گویا از همو .

آغاز: بسمله . الحمدلله ولی الحمد و اهله و مستحقه و محله . . . فیقول فقیر عفوالله وصفحه ان هنا مسائل یعم البلوی بها .

انجام: فقد رد علی الله ... هدیته .

۷ـ رسالة فی وجوب قتل ساب النبی (۷۴ـ۷۷) گویا از همو .

آغاز: بسمله . فی وجوب قتل ساب النبی ... وعدم دخوله فی حکم المرتدعلی کل من سمعه .

انجام: و کون القاتل کافرازیدیا .

۴۲۹۳

نسخ سدهٔ ۱۲و۱۳ ، عنوان ونشان شنگرف ، ش۱ از آغاز افتاده

۱۰س۶×۱۰ ، ۱۵۶گ۱۰×۱۶ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ حاشیة التهذیب (۳ پ ـ۷۷ پ) از ملاعبدالله یزدی .

۲ـ النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر (۷۸ پ ـ ۱۵۶ ر) شرح مقداد سیوری است بر باب یازدهم منهاج الصلاح فی مختصر المصباح علامهٔ حلی (منزوی ۱ : ۲۰۵ ـ طوس ۲ : ۲۹۶) که بدستور خواجه عزالدین محمدبن محمد کوهدهی از مصباح المتجهد شیخ طوسی گزین کرده است .

٤٢٩٤

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان درشت‌تر
۱۷س ٦×۱۴ ، ۱۴٦گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا عطف تیماج تریاکی

خلاصة التواریخ

ازمحمد کاظم بن رضای طبری دریك مقدمه (تاریخ و کیفیت آن) وچندباب هر بابی چند فصل و درسر گذشت پیامبر است تا سال ۳۰ هجری و درسال ۱۲٦۷ ساخته است (دیباچه ـ ذریعه ۷ : ۲۲۳ دربارهٔ نسخهٔ نفیسی) .

آغاز: بسمله . سپاس بی قیاس سزاوار صانعی است ... که برافرازندهٔ جهان و افروزندهٔ ماه و خورشید تابان است... اما بعد نگارندهٔ این مطالب بلغات دری محمد بن رضا الکاظم الطبری معروض رای هوشمندان ... میدارد .

انجام : و کیفیت آن اجمالا چنان بود .

٤٢٩٥

نسخ سدهٔ ۱۱ ـ عنوان شنگرف ، حواشی با نشان «عب» نسخهٔ طبیعیات است والهیات و ازانجام افتاده ، نسخه از آن کمال الدین بن محمود بوزه است
۹س ۴×۱۰ ، ٦۷گ ۹×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی

الهدایة

از اثیرالدین ابهری است .

٤٢٩٦

نستعلیق کمال الدین حسینی در قلعه گنجی کوهه درروز دوشنبه ۱ ذی قعده ۱۱٦۲ در ش ۱، و ۷ رمضان ۱۱٦۳ در ش ۳ ، ش ۲ بهمین خط ، عنوان و نشان شنگرف ، نسخه از برگ ۱٦ است تا برگ ۸٦ در شماره گذاری کهن واز برگ ۲۹ میرود ببرگ ۴۰ بی افتادگی

سطر چليپا ٦×١٥ ، ٧٨گ ١٠×١٩ ، كاغذ هندی - جلده قواعطف پارچه

مجموعه

۱ـ تیراندازی (١٦ پ - ۲۳ پ) از نظام‌الدین احمدبن محمد معروف طوسی در آداب تیراندازی وبکاربردن تیرو کمان .

در آن یاد شده از استاد طاهر بلخی و استاد هاشم ابیوردی واستاد حسین‌طبری واستاد عبدالحق کرخی که دراین هنرسرامد بوده و کتابها ونقلها ساخته‌اند.

فهرست هفده فصل آن :

۱ـ فضیلت تیراندازی .

۲ـ بیان تیرو کمان .

۳ـ آغاز تیرو کمان سازی .

٤ـ صفت تیرانداز .

٥ـ معنی تیرو کمان .

٦ـ درگرفتن قبضه : مربع وچنگل .

۷ـ چگونگی تیرو کمان .

۸ـ ترکیب کمان وقانون تیر .

۹ـ گرفتن و بستن شصت .

۱۰ـ رفتن سرتیرانداز در کمان و بیرون آمدن از آن .

۱۱ـ علم تیر .

۱۲ـ گرفتن وبستن شصت .

۱۳ـ زه‌آوردن کمان .

١٤ـ بستن زه کمان .

۱٥ـ دوری و نزدیکی مسافت .

۱۶ـ مسافت تیراندازی .

۱۷ـ پرتاب اندازی .

آغاز: بسمله . حمدله ... بدان ایدك‌الله تعالی فی الدارین طالب علم رابايد كه بعد ازدانستن علم‌شریعت رغبت كند بعلم سلاح .

آغاز: بی‌شك مراد حاصل آید ان‌شاءالله تعالی وبالله التوفیق و الاتمام والسلام (بتاریخ غرهٔ ذی قعده سنهٔ ۱۱۶۲ ... درقلعهٔ گنجی کوهه باتمام رسید روز دوشنبه) .

۲ـ مناظره (۲٤ ر ـ ٤۹ر) ازعبدالوهاب‌بن عبدالرحمن دهلوی و گفتگوایست ازو که شیعی است با پدر سنی حنفی خود دربارهٔ آیین تشیع .

آغاز: دو مباحثه عبدالوهاب بن عبدالرحمن بسمله . ابتدای مناظرهٔ چند كه اقل‌العباد عبدالوهاب را بعد ازیقین طریق رشاد دربعضی بلادهند ... بااهل‌عنادو‌رفساد اتفاق افتاده از جملهٔ مناظرات آنکه بتاریخ سنهٔ ۱۷۳ (=۱۰۷۳) هجری در ... شاه جهان‌آباد دراوایل سلطنت پادشاه ... عالمگیرپادشاه والد بزرگوار این خاکسار ... از غایت تعصب وغلو که در مذهب باطل داشت ... ساعی قتل داعی گشت.

انجام : بعد ازتفکراستحسان مقالاتم‌نمود والحمدلله رب‌العالمین.

۳ـ ابصارالمستبصرین (٤۹ پ ـ ۸۶ پ) ازهمو (ش۲/٤۳۵۲) بفارسی ومورخ ۱۰۶۲ دربارهٔ درست بودن‌آیین شیعی و اودردیباچهٔ این رساله نیزمانند رسالهٔپیش‌از پدرسنی حنفی خود یاد میكند و باو بدمیگوید .

آغاز: بسمله. الحمدلله‌الذی‌اتم حجته علی‌الثقلین ببعثة النبی‌لیخرجهم‌بتبیان بینات‌آیاته من‌الظلمات الی النور .

انجام : از مبغضان ایشان بالکلیه تبرا نمودم و الحمدلله رب العالمین (این نسخه ... درقلعهٔ گنجی کوهه بتاریخ هفتم شهررمضان ... سنهٔ ۱۱۶۳ . . . کمال‌الدین الحسینی‌باتمام رساند) .

٤٢٩٧

نسخ محمداسماعیل بن محمدرضای قاری کاشانی در۱۲۹۹ و۳۰ذی‌حجة ۱۳۰۳ و۳محرم ۱۳۰۴
۱۴س۶×۱۳ ، ۱۳۶گ۱۱×۱۹ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ مقوایی

دیوان

ازمیرزا حبیب‌الله‌بن علی مدد کاشانی متخلص به سالك وحبیب وزنده‌در۱۲۷۹ و۱۲۸۶ (ذریعه ۹۶:۷و۲۷۱و۴۱۹:۹) بدینگونه : ترکیب‌بند در توحید ومنقبت(۱ـ۹) ساقی‌نامه که در پانزده سالگی سروده درهشت شماره (۹ـ۲۴) تضمین شعر شیخ بهایی (۲۴ـ۳۰) ساقی‌نامه سرودهٔ ذی‌حجهٔ ۱۲۸۶ (۳۰ـ۴۹) تنبیهات الغافلین دارای‌دوازده تنبیه وعرفانی‌بادیباچهٔ‌منثور(۴۹ـ۱۱۰) گلزار اسرار درتوحیدو کلام‌شیعی باداستانها ومرثیه‌ها نزدیك دوهزاربیت (۱۱۳ـ۲۶۹).

آغاز: بسمله . ابیات تشیرالی مراتب السیر الی‌الله نظمها السالك‌الی‌الله الصمد حبیب‌الله‌بن علی مدد فی سنة ۱۲۷۹ :

ای یار ز جز تومن بریدم — ازانس چه وحشیان‌رمیدم

انجام :

نباشد حاصلی جزقیل و قالش — ندارد عاقبت سودی بحالش
باینجا ختم شد اشعار سالك — بسی گلها است‌در گلزارسالك
بروز اول ماه محرم — بـاین اشعار من آغاز کردم
بروز دهم این ماه گلزار — تمام آمد بعون رب مختار

٤٢٩٨

نستعلیق سدهٔ ۱۰ ؛ عنوان‌شنگرف
۱۳س۷×۱۱ ، ۸۱گ۱۲×۱۷ ،کاغذسمرقندی ـ جلدتیماج‌سرخ‌ضربی

۳۲۹۸

لغت فرس

از اسدی طوسی (مشار ۱۳٤۰ ـ ادبیات ٤۰۵).

آغاز افتاده: خوانند چنانك اغاجی گوید.

بوصال تومن ایمن بدم از گشت زمانه

تا فراق آمد و بگرفت چو بر خفج مرا

فلج غلق درباشد یعنی کلید. علی قرط اندکانی گوید:

در بفلج اندر بکردم استوار   در کلید اندر فروهشتم مزنك

انجام: آهو عیب باشد که در مردم و کالا و هرچیزی پدید آید و هر آن چیزی که در وی عیب نباشد گویند بی آهو است یکی از شاعران گوید:

ز آهو همان کش نیفتاد موی   نگوید سخن مردم عیب‌جوی

٤۲۹۹

نسخ ۱۰۵۱، آغاز افتاده، بیست برگ آغاز از کتابی است در اخبار بعربی
۲۰س ۱۲×٦، ۱۴۰گ ۱۸×۱۱، کاغذ سپاهانی کبود - جلد تیماج مشکی

ترجمهٔ قطب‌شاهی

از ابن‌خاتون عاملی است و شرح اربعین بهایـی استادش (حقوق ۵۵ ـ مشار ۱۰۱۰).

٤۳۰۰

نسخ درویش مصطفا درروز پنجشنبه ۵ شعبان ۱۰۱۰ در پنج‌ستون، جدول و عنوان شنگرف، نسخهٔ دفتر چهارم است باحواشی و ترجمهٔ لغات، خط درویش محمدشاهی در ص ع هست
۲۵س ۱۴×۸، ۱۲۴۵گ ۱۹×۱۲، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای زرکوب مقوایی

مثنوی

ازمولوی رومی است .

۴۳۰۱

نستعلیق سدهٔ ۱۰ ، عنوان و نشان شنگرف ، جدول زر ولاجورد ، آغاز و انجام افتاده، نسخه از آن
محمدحسینی خاکی صدرالصدوری بوده است
۱۷س ٦×۱۱ ، ۳٦۲گ ۱۲×۱۸ ، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج قهوه ای عطف سرخ

مواهب الهی

ازمعین الدین علی یزدی است (ادبیات ۵۰۳) در آن از اساس السلطنه خود او (ص ٤) یاد
شده و رسالهٔ نزهة المسرور (٤١٣-٤٢٧) که با یك رسالهٔ عربی (٤٢٧-٤٣٨) در کمتر
ازسه روز ساخته است در آن آمده است .

۴۳۰۲

نستعلیق روز آدینهٔ ۲۳ع۲/۱۳۴۲ باحواشی لغوی در ش ۱ و روز چهارشنبه ٦ج۱/۱۳۴۲ در ش ۲
باحواشی و ش ۳ بهمین خط ، عنوان شنگرف، درهامش ۵۱ پ - ۵۳ر شرح خوابی است بفارسی
۸س ۴×۱۳ ، ۵٦گ ۱۰×۱۷، کاغذ سپاهانی کبود - جلد تیماج مشکی

مجموعه

۱ـ نصاب صبیان (۱ پ ـ ۵۱ر) ازابونصر فراهی است.
۲ـ شرح نسخهٔ منظومه (۵۱ پ ـ ٥٦ر) متن از رشید وطواط است درعروض
واوزان شعر.
آغاز: بسمله . حمدله . . وبعد بدانکه چنانچه هرشیء از اشیاء دروقت ترتیب

وتر کیب محتاج است بآلات و ادوات شعر را نیز میزانی باید تابدان ابیات را وزن کنند.

انجام: بمعنی معروض علیه شعراست یعنی مفعول والله اعلم بالصواب صورت اتمام و اختتام پذیرفت بتاریخ الاربعاء ششم شهرجمادی‌الاول من سنة ۱۲۴۲.

آغاز متن: هزج سالم.

هزجرا گرتمام ار کان‌همیخواهی‌ازومگذر

بگیر این قطعه را یادویا کن‌این‌قطعه راازبر

مفاعیلن‌مفاعیلن‌مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

زهی با فر یزدانی زهی داماد پیغمبر

انجام: کامل: چو بحر کامل اوفتد طرف سخن (افتاده میان دو برگ ۵۵ و ۵۶).

۳ـ العوامل المائة (۵٤ پ ـ ۵۵ر هامش) بنظم فارسی از متن عبدالقاهر گرگانی وبنام خسرو غازی معین‌الدین حسین سروده شده است.

آغاز:

بعدتحمیدخداوندودرودمصطفی نعت آل‌پاک‌پیغمبررسول‌مجتبی

انجام افتاده: ... هم چنین معنی بود عامل یقین درمبتدا.

۴۳۰۳

نستعلیق ۱۲۸۴ ازخودمؤلف، در۲۸۱ص، درپایان شعرفارسی‌مورخ۱۲۷۹است، با یك یادداشت خریدسی اصله تیربرای طویله

۱۱س۱۲×۶، ۱۹۴ـ۱۱×۱۸، کاغذ فرنگی ـ جلدروغنی‌آراستهٔ‌بروسرخ وزردومشکی عطف تیماج‌مشکی

عبرة‌الناظرین

گزارش سفریکی ازمستوفیان درباروازنوکران دستگاه امیرتومان کشیکچی‌باشی

است‌درر کاب همیونی‌ازتهران‌بمشهدخراسان درسال ۱۲۸٤ وباز گشت‌از آنجا بتهران، وضع آنروزی دربار و رفتار بزرگان ولشکریان آن روز گار بشوخی وطنزیا آشکارا ازان پیدا است . نام کتاب درص‌ع‌است . درآن ازمیرزا عباس حکیم سمنان پسردایی مؤلف (ص۱٦۱) وازآقامیرزا محمد حسن حکیمباشی سمنان برادراو و در گذشت او (۱٦۲ و۳٥۹) یادشده وشعرخود اوهم درص٦٤ هست .

فهرست فصلهای آن :

۱ـ دربیان قرض نمودن تنخواه بجهت تدارك سفر (٦) .

۲ـ دربیان شرح حالات در گرفتن نوکر (٦٦) .

۳ـ دربیان‌پیش آمدوقایعات‌ازعرض‌راه‌وتفصیل‌حالات سر کارامیرتومان(۱۰٤).

٤ـ دربیان ورود بمشهد مقدس ووقایعات اتفاقیهٔ آنجا ازناخوشی میرزا محمد ورسومات امیرتومان ومراجعت از آنجا بتهران (۳٥٥) .

خاتمه دربیان‌شکر نعمت جناب آقای‌محمد مهدی خان کشیکچی باشی(۳٦۹).

آغاز: هو . مکن‌اندیشهٔ‌من‌کوش که این‌مایهٔ غم حیف باشد که بر آن خاطر محترم گذرد .

انجام : وخانهٔ دردمندان بتاریخ شهر ... ۱۲۸٤ .

٤۳۰٤

نستعلیق محمدعلی‌بن‌محمدرضای رضوی در۱۳۴۴ ومقابله شده باخط مؤلف درع۱۳۴۴/۱،عنوان و نشان‌شنگرف

۱۹س٦×۱۳ ، ۱۱۴۳۸۷×۱۹ ،کاغذ فرنگی‌کبود ـ جلدتیماج سبزمقوایی تازه

حاشیة زبدة الاصول

از شیخ بهایی که در۱۰۱۸/۱/۱۲ پاکنویس کرده است (ذریعه ٦:۱۰۳ ـ سپه ۱ : ٥٦۹) .

آغاز: بسمله. وبه نستعین . ابهی اصل یبنی علیه الخطاب واولی قول فصل ینتمی الیه اولوالالباب ... قوله ابهی البهاء الحسن .

انجام: الحمدلله اولا وآخرا وباطنا وظاهرا .

٤٣٠٥

نستعلیق ۷ رجب ۱۰۸۷ ، با حواشی «منه»
۳۱س۵×۱۲ ، ۱۴۷گ ۱۰×۱۹ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج سبز تازه مقوایی

حاشیة شرح التجرید

ازمحقق دوانی برشرح قوشچی برتجرید طوسی درمبحث جواهر واعراض.

آغاز مانند ف ۲۳۳ وش ٤٠١٧ و٤٠٩٠ .

انجام: واخری لمجموع الجوزهر والماربحر کتها بالحرکة الشرقیة.

٤٣٠٦

شکسته نستعلیق ونسخ خوش مؤلف در۱۳۱۲
۱۳س۷×۱۴ ، ۱۷۵گ ۱۲×۱۹ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج سبزمقوایی تازه

مجموعة المراثی

از عباس بن ابراهیم واعظ دامغانی جز ش٤٣١٨ ونامش درص ع هست بی نسبت دامغانی.وآقای باستانی او راعم دامغانی خوانده است با اینکه در پایان شعرها ایست بفارسی ودرآخرین صفحه دردنبال آنها نام نویسنده « عباس کرمانشاهی » آمده است . نام کتاب هم ازباستانی است . چند مجلس سوگواری اواست بفارسی و بنثر ونظم که درسرمن رای درهنگام تحصیل در۱۳۱۲ازروی کتاب خصایص حسینیهٔ حاجی شیخ جعفر شوشتری نجفی ساخته است . تاریخ شب ۸ج۲/ ۱۳٤٠ درهمدان درمیانه هست .

۴۳۰۷

نستعلیق مخدوم حسینی در ذی‌حجهٔ ۱۰۷۴ در ش ۲ ، ش ۱ بهمین خط و از انجام افتاده
۱۹س ۸×۱۴ ، ۱۳/۷۷×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج سبز مقوایی تازه

مجموعه

۱ـ دیوان (۱ ر ـ ۶۷ پ) از فضولی بزبان ترکی و غزل است بترتیب تهجی با چند قطعه (ریوص۲۰۷).

۲ـ بنگ و باده (۶۸ر۷۷ پ) مثنوی ترکی‌است‌ازهمو .

۴۳۰۸

نستعلیق خوش سدهٔ ۹ و ۱۰ ، جدول زر و لاجورد ، عنوان شنگرف ، نسخهٔ بسیار پاکیزه‌ایست
۲۵س ۶×۱۲ ، ۸/۵۷×۱۶ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج عنابی زرین ترلجی

جنگ

۱ـ گزیده‌ای از مثنوی رومی (۱ ر ـ ۳۲ پ) .

۲ـ غزلهایی از سلطان ولد (۳۲ پ ـ ۵۲ ر) که چهل وسه بند است باتخلص ولد در پاسخ پدر خود ورویهم میشود ۸۷ غزل .

۳ـ رباعی شیخ کبیر (۵۱ر) .

۴ـ غزلهایی با تخلص مسعود و مسعودی (۵۲ ر ـ ۵۵ ر) یازده بند است از این مسعود .

۵ـ غزل با تخلص احمد گویا ازشیخ‌احمد ژنده پیل جام (۵۵) .

۶ـ قصیدهٔ سعدی (۵۵پ) .

٤۳۰۹

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ ، عنوان ونشان شنگرف
۱۴س۷×۱۲ ، ۱۳٦گ۱۰×۱٦ ،کاغذ سپاهانی کبود - جلد تیماج سبز مقوایی تازه

داستان بوذاسف و بلوهر

سبك این تحریر کمی کهن‌تراست وجز آنچه چاپ‌شده وشعرهای فارسی مانند شعر صائب درآن آمده است (ادبیات ۲۳۱) .

آغاز: بسمله . بعد ازانشای محمدت و ثنای نامتناهی ... بارگاه کبریا ... لوای مرحمت (دراینجا میان گ ۱و۲ افتاده) زمان ونوایب دوران در زاویهٔ عجز و ناتوانی نشاندی وبنان زبان بلاغت بیانش جواهر کلمات دلپذیر وسخنان بی‌نظیر در سلك عبارت آوردی .

انجام : وتابود قدم همت بسیر بلاد وهدایت عباد می‌فرمود .

ای خوش کسی که در ره حق شد سبك عنان

چون گرد گشت بر اثر رهروان روان

اللهم وجه وجه قلوبناالی اقتراف عوارف اصفیائك .. واوردنا منهل التوفیق... وثبت اقدامنا علی صراطك المستقیم و اختم لنا بخیرانك انت العزیز الکریم.

٤۳۱۰

نستعلیق حسن تفرشی در۳ذی‌حجهٔ ۱۳۲۳ ، نام نویسنده و تاریخ در پایان رسالهٔ پیش از خاتمه آمده است

۱۳س۷×۱۳ ، ۱۷٦گ۱۱×۱۸ ،کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج سبز مقوایی تازه

محکمهٔ شورای محمدی یا محکمهٔ شورای ناصری

بفارسی ازسیف‌الدین علی‌بن محمد جعفر استرابادی که در زمان ناصرالدین شاه

ساخته است در چهارده باب : توحید ، عدل ، نبوت ، امامت ، معاد (خاتمه دراخلاق)، طهارات ، صلوات ، صیام ، جهاد ، قضاء ، شهادات ، حدود ، قصاص ، دیات (دیباچه) شعرفارسی خود اوهم دران هست .

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی انتشر بسحاب رحمته ظل کل‌ظلیل فاجاد و جاد فی الایجاد و هدانا فی محکمته شوری الهدی بواضح الدلیل

انجام : انا مؤمنون (پایان باب‌پنجم در معاد) . خاتمه درپاره‌ای از اخلاق ذمیمه و صفات ناپسندیده ... فصل بهترین پولتیک‌راستی و صداقت است بیان این مطلب‌در کتاب(در خاتمه افتاده و نسخه پنج باب بیشترندارد) .

٤٣١١

نسخ محمد بن عنایة‌الله درچاشت روز یکشنبه ۱۹ع۹۳۷/۲ ، عنوان شنگرف ، یادداشت تملک لطفعلی بن مؤیدالدوله تهماسب میرزا پسردولتشاه محمدعلی‌میرزا پسرفتحعلی‌شاه قاجار مورخ۱۲۹۱ درص۲ ودر پایان هست ، نیزشعرمولوی وشاه قاسم‌انوارومشتری درآغازدیده‌میشود

۱۷س۵×۱۲ ، ۱۴۵گ۱۰×۱۹ ،کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج سبزمقوایی تازه

کشف المحجة لثمرة المهجة

ازابن طاوس ابوالقاسم علی‌است (ف٦٩١) اسعاد ثمره الفؤاد علی‌سعادة‌الدنیا والمعاد نام دوم این کتاب است (ذریعه ۲:۵۹) .

٤٣١٢

نسخ‌گویا از خود مؤلف ، عنوان ونشان ورقم شنگرف ، بامهر اسمعیل بن لطفعلی ، در پایان جدولی است بعربی درشناختن روزیکم هرماه عربی‌گویا ازشارح

۱۷س۷×۱۲ ، ۱۴۷گ۱۱×۱۹ ،کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سبزتازة مقوایی

شرح خلاصة الحساب

از امیر معین‌الدین محمد اشرف بن حبیب‌الله بن عمادالدین لطف الله حسینی طباطبایی شیرازی مجاز از شیخ بهایی در ۱۰۲۱ که در روز یکشنبه ۹ ذی‌قعده ۱۰۳۸ برمتن استاد خود بنام «صدرحبیب‌الله» ساخته است و شرحی است آمیختهٔ بامتن ومختصر و تتمهٔ شرح استادش مولی حسین یزدی است برهمین کتاب (ذریعه ۱۳: ۲۲۷ـف ۹۱۱ طلس ص ۲۱۱ ش ۲۹٤٤) تاریخ تألیف در پایان هست.

٤۳۱۳

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف ، نسخه درقزوین در ۱۳۰۰ از آن محمدبن عباس قاجار بوده و به ده تومان هم خریده شده است

۱۰س ٦×۱۱ ، ۱۲۹گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی مقوایی

جنگ

پاره‌ای ازشعرهای هزل آمیزرا کسی در این نسخه گردآورده است بدینگونه:

٤۳۱٤

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۴و۱۳

۱۵س۷×۱۴ ، ۱۹×۱۱گ۹۴ ، ۳کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ‌ضربی‌مقوایی

جنگ

شعرهای فارسی : سراج (٤) عریان سقا (۷) ثابت (۱۰) قطور(۱۲)فردی(۱۵) چاوش (۱٦) مضطر (۱۹) عبید (۳۰) صغیر (۳۱) ناطقا (۳۲) بلهی (۳۵) یحیا (۳۹) صامت (۳۹) ابن حسام (٤۸) شاطر (۵۳) اعمی (۵۸) ملاتقی (٦۲) کفاش (۸۰) جوزا (۸۵) شایق (۹۸) کهتر (۱۱۰) نوایی (۱۱۳) خالص (۱۲٦) آزاد (۱۳۲) بیدل (۱۳۸) فارسی (۱٤۱) شیدا (۱٤۳) زمرد (۱٤۷) ویران (۱٤۸) حقیقی (۱٦۳) فقیری (۱٦۸)
بیشتر شعرها در ستایش وسوگواری مذهبی است وسست .

٤٣١٥

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، عنوان شنگرف ، سرلوح بزروشنگرف وآبی وسرخ ، جدول‌زرولاجورد
۹س۷×۱۳ ، ۳۷-۱۰×۱۷ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌کبود ضربی زرکوب مقوایی

دیوان

ترکیب بند است از میرزا مشتری در ستایش ناصرالدین‌شاه و کامران میرزا در هفت بند با یك نوحه در سوگواری برشاه شهدا .

آغاز: بسمله . بند اول :

ای همایون طالع فرخنده فال   وی‌سر گردن کشانت‌پایمال

انجام : تقاضائی .

مایل که برشاه گدا میباشد   سرحلقهٔ ارباب دعا میباشد
ازحاکمری که‌نائب‌السلطنه‌است   سی‌چهل‌انیه ریالش اقتضا میباشد
از شخص کریم عجب نیست که هرسه مبلغ را اعطا کند . یاعلی مدد .

٤٣١٦

نسخ محمدبن علی تبنیقی درروز۶رمضان ۱۰۱۱ درش۶ ، شماره‌های‌دیگر بهمین‌خط ، ش ۲ و ۶ مقابله شده ، عنوان ونشان ورقم وجدول حسابی شنگرف ، ش۸ ازانجام‌افتاده
۱۷س۷×۱۳ ، ۱۴۴-۱۲×۱۹ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا‌عطف‌تیماج‌حنایی

مجموعه

۱ـ تفسیر سورة‌التحریم (۱ـ۶) .

آغاز: سورة‌التحریم مدینة ... بسمله . یا ایهاالنبی لم تحرم ... روی‌انه ... خلا بمارية فی یوم عايشة .

انجام : من قرأ سورة التحريم .. توبة نصوحا .

۲ـ الدرة الصفية فی نظم الالفية (۹ـ۳۱) از نورالدین علی بن عبدالصمد جباعی عاملی که در ۹۵٤ الفیهٔ شهید را بنظم درآورده . نام کتاب ومؤلف درص ع هست.

آغاز: بسمله .

بحمدك اللهم مفروض الصلوة تقبلا	لك الحمد یاذاالجودوالمجد والعلی

....

و بعد فـذا نظم بـديع نظامه	متی جاءه الظمآن صادف منهلا
لالفية الشيخ الشهيدقداحتوی	وبالدر و الياقوت منها تكللا
رواها علـی بن الجباعی قراءة	علی شیخنازین الوری قدوة الملا
و كان رواها عن فقيه زمـانه	علی بن عبدالعال وهو لها تلا
علی شيخه ابن الموذن وهوعن	علی ضياء الدين و هوتلاعلی
مؤلفهـا شمس الانام محمد	شهيد علی فی جنة الخلدمنزلا

انجام :

لدی ختمها خمسون مع تسعمائة	و اربعة قد كان من هجره خلا

۳ـ جواب سئوال الجزائری (۳۳ـ٤۹) ازشیخ بهایی است (ف۱۷۹۷)

٤ـ الحبل المتين (٥۱ـ٦۰) بخش مواريث این کتاب شیخ بهایی است.

٥ـ تحقيق جهة القبله (٦۱ـ٦۹) ازهمو (ف۱۸٥۳) .

٦ـ الوجيزة (۷۱ـ۹۱) دردرایه است ازهمو .

۷ـ الرسالة الكرية (۹۳ـ۱۱٥) از همو .

۸ـ مفتاح الحساب (۱۱۷ـ۲٦٥) ازغیاث الدین جمشید کاشی است درص ع آمده « هذه المقالة الخامسة من المفتاح المشهور فی الحساب فی الجبر والمقابلة » و نسخه تنها جبرومقابلهٔ این کتاب است .

٤٣١٧

نسخ سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف

۲۱س۸×۱۲ ، ۱۲۲گ۱۳×۱۸ ، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج حنایی مقوایی عطف عنابی

حل التعمية

شرح دستور معمای میرحسین نیشابوری است از محمدبن علی نونداکی که در سدهٔ دهم میزیسته و بنام ابوالغازی عبدالعزیز بهادرخان ساخته است (مجلس۳: ۱۲۹-ذریعه۱۳ : ۲۹۰- منزوی۲: ۳۹۴ و ۴۰۱-حقوق۱٤۷) عنوانها مقدمه وفایده است. در آغاز از استادش امیرحسین نیشابوری و امیرعلی شیر یاد شده و نام حلل و منتخب آن وحلیه هم در آن دیده میشود نام کتاب در ص ع بخط کهنی هست . در فهرست مجلس این رساله شرح معمیات میرحسین نامیده شده است .

٤٣١٨

نستعلیق گردآورندهٔ جنگ در ۱۳۱۳

۱۷س۹×۱۵ ، ۲۱۸گ۱۲×۱۹ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی

مجموعة المراثی

ازعباس بن ابراهیم واعظ دامغانی و جزش ٤۳۰٦ است و بعربی و فارسی در منقبت وسوگواری است مورخ ۱۳۱۳ ونامی درمتن بدان داده نشده است . درص ع آمده که من درهمدان در محرم ۱۳۰٤ بسوگواری و روضه خوانی میپردازم (یادداشت مورخ ٦ع۱/۱۳۰٤ از حاجی محمد کرمانی بخط او) واینکه دردیه مرسم نزد آقاشیخ صادق ونظام العلما بوده ام درتاریخ ۳۱ج۱/۱۳۱۷ (ازهمو) .

۴۳۱۹

نستعلیق محمدعلی بن نعمة‌الله طباطبایی در نیمهٔ صفر ۱۰۶۵ در ش ۱ با حواشی «منه ، سلطان » ، نستعلیق خود محمدهادی در ۱۰۸۷ در ش ۲ ، عنوان شنگرف
۱۸ س ۵×۱۰ ، ۳۶۷گ ۱۰×۱۶ ، کاغذ سپاهانی ــ جلد تیماج زرد ضربی عطف سرخ

مجموعه

۱ـ حاشیة انوار التنزیل (۴ پ ـ ۱۳۲ ر) از شیخ بهایی بر تفسیر بیضاوی (منزوی ۱ : ۹۳ ـ طوس ۴:۴۳۳ ـ حقوق ۳۱۶) .

۲ـ حاشیة انوار التنزیل (۱۳۳ پ ـ ۳۶۶ پ) از آقاهادی بن محمدصالح مازندرانی است و متمم حاشیهٔ بهائی (ص ع) ساختهٔ ۲۷ شعبان ۱۰۸۷ .

آغاز: بسمله وبه ثقتی . قال الله تبارك وتعالی وان کنتم فی ریب ممانزلنا علی عبدنا فاتوا بسورة من مثله لماقرر وحدانیته وبین الطریق الموصل الی العلم بها .

انجام : ان من البیان لسحرا فرغت من تالیفه وتحریره یوم الاربعاء ۲۷ شهر شعبان المعظم ۱۰۸۷ والحمدلله شکرا وانا العبد ... محمد هادی بن محمدصالح بن احمد المازندرانی .

۴۳۲۰

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، جدول زر ولاجورد و شنگرف ، در ۲۳۳ ص
۱۳ س ۶×۱۱ ، ۱۶۷گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سبز ضربی مقوایی تازه

دیوان

ساقی نامه‌ها و قصاید ظهوری ترشیزی است (سپه ۲ : ۶۳ ـ مجلس ۳ : ۱۶۴ و ۲۴۵ و ۲۵۹ ـ منزوی ۲:۲۸۲ ـ ذریعه ۹ : ۶۵۶ ـ مشار ۷۴۳) .

درآن آمده :

ظهوری ازین توبه درهم مباش　　　که با ساقی عشوه گر...

آغاز:

بیا ساقی ای خرمن گل بیا　　　تو گل من خزان دیده بلبل بیا

انجام افتاده :

بود ختم بر شهریار دکن　　　جواهر فشانی بر اهل سخن

۴۳۲۱

نستعلیق شارح ، عنوان وشعر شنگرف ، جدول زر و لاجورد

۱۰س ۶×۱۲ ، ۷۹گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ، مقوایی گرده درون و عطف سبز

شرح القصيدة الميمية

بعربی ازعلی رضا بن داود وقایع نگار که بنام محمدعلی میرزای اعتضاد السلطنه ولی عهد درروز سه شنبه ۳ شعبان ۱۳۰۷ ساخته وبخط خود نوشته است و یك مقدمه دارد درسر گذشت فرزدق سپس شرح قصیدهٔ میمیهٔ اواست درستایش امام زین العابدین.

آغاز: بسمله . رب اشرح لی صدری ویسر لی امری واحلل عقدة من لسانی . الحمدلله رب العالمین ... بعد فیقول . علی رضا ابن داود .

انجام : وقد سعدت لشرح هذه القصيدة .. ووفقت لاتمام كتابته في يوم الثلثا ثالث شعبان المعظم خانه زاد آستان مبارك عليرضا بن وقايع نگار سنة ۱۳۰۷.

۴۳۲۲

نستعلیق درمتن وهامش گویا ازخود شاعر ، چندین یادداشت تاریخی دردرون جلد در آغاز هست یکی مورخ ۲۸ج۱۳۲۴/۱ ، درصفحهٔ آخر همشعرها ایست بهمین خط و یا ازخود شاعر باشد

۱۷س ۴×۱۲ ، ۱۶۱گ ۱۰×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی

دیوان

از تقی عنوان نگار منشی دربار مظفری زندهٔ در۱۳۲۰ و۱۳۳۲است باتخلص «تقی» و در بیشتر شعرها تاریخ روز و ماه سال هم معین شده بااشارهٔ بـوقایع تاریخی زمان خودشاعر.

چنین است عنوانهاای که در بالا صفحات دیده میشود :

ترجمهٔ سورهٔ فاطر ، از فرمایشات حضرت ، رقعهٔ منظومه ، بمحضر رسایـل ، شجرهٔ منهیه ومذمت احتکار ، مناجات ، عرض توحید ، خصایل مستحسنه ، جذبـات عشقیه ، در تشکیل حروف ، احوال فقیرزاده ، مناجات عاجزانـه ، شکوی ، نیـابت نعمةاللهی ، موقع فنا وتوصیف وزارت جلیله ، مقام طلب ، توصیف وزیرداخلهٔمرحوم، درموقع رمد عرض شده ، درعزیمت خمسه ، مثال ، ترجمهٔ فرمان ایالت مصر، اسلوب حکیم ومرثیه، معروضهٔ منظومه، ترجمهٔ سورهٔ حمد ، منظومهٔ روزجمعه ، تاریخفوت شیخ ، مهمانی انتظام السلطان ، ورود سفیر انگلیس ، تقاضا ، رقعهٔ منظومه ، بـآقای مجتهد ، بفاضل ، بآقا شیخ تقی ، ترجمهٔ دعای حضرت ، اخوی ، درتشکر ، درفطرت، در تجارب ازمنه ، در تجاربِ توحیدیه ، شرح حال ، توحید ، هزل ، تقی آبان ، شرح حالفقیرانه ، درویشی ، تقدیر ، عبرت ، تفاوت‌امزجه ، فوت‌بنده‌زاده ، عسی‌ان‌تکرهوا شیا وهوخیرلکم ، درتنظیم ترجمهٔ نهج‌البلاغه ، دعا ، تاریخ تشکیل کابینه ، بلی، تحقیق اثر کلام، اسامی سور ، مناجات و شرح احوال ، تظلمات منظومه ، پـریشانی حال ، عرض احوال ، توصیف شاهزاده، یاسای بوذرجمهر ، موعظهٔ حاج شیخ ، عقیده، دقایق تاریخیه ، سو گواری ، ملاقات ابن ماجد ، ترجمه ، حکایات، هزل ، خواتیم

آغاز:

بسم‌الله الرحمن الرحیم آمده نوردل امید وبیم

هم پی امیدبون مستعان هم بزداید زدل اوبیم وجان

انجام :

باز عنوان نگار شد از حق   صاحب اعتبـار شد از حق

٤٣٢٣

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان و نشان شنگرف ، جدول زرولاجورد وشنگرف ، سرلوح زرین و آراستهٔ رنگارنگ درمیانه

۳۱س۱۵×۲۴ ، ۲۴گ۶۷ ×۳۶ ،کاغذ سمرقندی ـ جلدروغنی زمینه مشکی‌وزرکوب

تاریخ ایلچی نظام شاه دکنی

از خور شاه بن قباد حسینی عراقی که برهان نظام شاه نخستین فـرمانروای احمدنگر (۹۱٤ـ۹٦۱) او را بسفارت نزد شاه تهماسب فرستاده واودر۹۵۲ درقزوین بنزد اورسید و در۹۷۲ هم دردربار اوبوده است ولی میگویند که در ۳۵ذی‌قعدهٔ ۹۷۲ در گلکنده‌در گذشته‌است .این کتاب یك مقدمه دارد وهفت مقاله ششمین آن دربارهٔ آن قوینلو وقره قوینلو وشاه اسماعیل وشاه تهماسب وپادشاهان روم است وهفتمین آن دربارهٔ پادشاهان هند (ملوك‌معزیهٔ سند ولاهورولکنوتی‌وملتان ودهلی) است‌این کتاب از رهگذر تاریخ زندگی شاه تهماسب وسر گذشت فرمانروایان کوچك‌ایرانی زمان اسماعیل وتهماسب بسیار سودمند وارزنده است (استوری ۱:۱۱۳) این کتاب درتاریخ ۹۷۱ ساخته شده (ص۵۸و۷۹) .

در آن از روضة‌الصفا (۱) و لب التواریخ (۹و۱۸ و ۲٦ و ۳۵ و ۳۹ و ٤۰) و حبیب السیر (۲۱ و ۳۳ و ۳۹ و ۸۷ و ۹۱) و شهنشاهنامه (۲٤) و سخن شاه طاهر و شاه تهماسب که مؤلف خود شنیده (۳۸و٤٤) وسخن شنیدهٔ از خواجه نورالدین محمد سپاهانی مستوفی حسین خان (۵۵) آمده است .

شعرهای امیدی تهرانی (٤٤) ورجای سپاهانی (۸۳) و شاه طاهر(٤۵ و ۸٤) وخان‌احمد گیلانی (۸۹) ورباعی عبیدخان اوزبك (٤۹) درآن‌هست

او از کتاب واقعات جنگ شاه تهماسب با روم تا تاریخ ۹۷۱ که برای قطب‌شاه فرمانروای تلنگانه فرستاده شده در این تاریخ بهره برده است (۵۷) و از « واردات شاه تهماسب » هم گرفته (۷۷) واز تذکرة‌الشعراء سام میرزا (۸۳) هم یادنموده‌است. نسخهٔ ما دومقالهٔ ۶و۷ و از سر گذشت قراقوینلو و آق قوینلواست تا « ذکر سلطنت سلطان فیروز رجب » وحوادث تاریخ ۷۵۲ـ۹۶۲ در دنبال این عنوان اخیر نسخهٔ ما دیده میشود .

آغاز: مقالهٔ ششم در ذکر سلاطین قراقوینلووآق قوینلو و ظهور حضرت شاه جم جاه سکندرنشان شاه اسماعیل صفوی و سلطنت اولاد امجاد او . . . و شمه ای از حالات سلاطین روم برچهار گفتار : گفتار اول در ذکر سلاطین قراقوینلـو و حالات ایشان . برمتجسسان آثار سلاطین‌عالم گیر و متفحصان اخبار خواقین صاحب‌تسخیر مستور ومبهم نخواهد بود که اول کسی که در طایفهٔ قراقوینلو قدم بر مسند سلطنت نهاد وشروع در امرپادشاهی نمود قرایوسف‌بن قرامحمد ترکمان بود .

انجام : و نوبتی دیگر ولایت هندوستان در تحت تصرف سلطان همایون آمد و حالا در تحت تصرف پسرش سلطان جلال‌الدین اکبراست .

۴۳۲۴

شکسته نستعلیق عبدالحسین ماهانی در۱۲۶۸ بدستورحاج محمدصادق ، عنوان ونشان‌شنگرف ، شعرماانی در ص ع هست .

۱۱س ۵×۹ ، ۹ر۳۹۰ ×۱۴ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی‌ضربی

جامع مفیدی

از محمدمفیدمستوفی‌یزدی است (ف۲۶۵۹ ـ تاریخ‌یزد ص۱۷۵) این‌نسخه‌جلد سوم است درسر گذشت «سادات وزرا وفضلا وسایرفرق برایا » درپنج مقاله‌ویك‌خاتمه ومیرسد به سر گذشت شاه ابوالولی مانند ش ۱۳۱۸ . این کتاب در۱۰۸۲ ـ ۱۰۹۹ ودرهندساخته‌شده‌است

٤٣٢٥

نستعليق ۱۰۸۹ درش۱ ، ش۳ بهمین خط ، عنوان شنگرف ، در پایان صلوات الحوایج است از کنوز النجاح ابوعلی فضل بن حسن طبرسی بعربی

۱۴س ۵×۱۱ ، ۴٦گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ ضربی.

مجموعه

۱ـ رسالهٔ قلع آثار (۱ ـ ٤٥) از محمودبن مسعود طبیب در بردن اثر لکهٔ چربی و رنگ و بو از جامه و پوشاك و جز اینها در پنجاه ونه باب ، اودر آن از رسالهٔ یعقوب اسحق کندی در همین باره و تذکرهٔ حمیدهٔ ابن سوندی و فصول مفیدهٔ او و خواص الاشیاءِ تألیف شریف و کتاب فلاحت رومیه وسخنان ابن هیثم وطبری ومحمد زکریای رازی و فخرالدین وابن العربی و هرمس و غالقی (گویا : غافقی) یاد کرده (ص ۲ و ۸ و ۹ و ۱۵ و۲۱ و ۲۳ و ۳۹) و «آنچه درین باب ازهر کتاب جمع کرده» بود « ترتیب وتهذیب » داده و دران «مجموع آنچه ازسخنان ایشان دیده » بود آورده و « تمام آنچه یعقوب اسحق کندی در کتابی که درین باب ساخته وتمام آنچه در تذکرهٔ حمیده و فصول مفیدهٔ ابن سوندی و آنچه در کتاب خواص الاشیاء و سایر کتابها بود » آورده «وهر نسخه را بقایلش نسبت» داده است (دیباچه) فهرست بابها در دیباچه هست

آغاز: بسمله .

شکر حق را که آب رحمت او　　　محو آثار جرم و عصیان کرد

... اما بعد چنین گوید ... محمودبن مسعود طبیب که در باب قلع آثار بسیار فضلای کبار رساله‌ها و مقاله‌ها تصنیف کرده‌اند .

انجام : وبگو گرد دود کنند سفید شود (تم فی ۱۰۸۹) .

۲ـ رسالهٔ مقداریه (٤٧ـ٨٤) از محمد مؤمن بن علی حسینی در اوزان ومساحتها

که بنام محمد قطبشاه از روی صحاح جوهری و قاموس فیروزآبادی ومهذب‌الاسماء وبعضی تصانیف علامهٔ حلی و شهید عاملی و قانون ابوعلی و ذخیرهٔ گرگانی‌وجوامع ادویهٔ بدرالدین زنجانی وجز اینها ساخته و یك مقدمه دربیان مجملی ازمقصودوفصل دربیان دوازده مقدار مشهور وخاتمه دربیان فایده‌ای چند (سه فایده) درآن گذارده است .

آغاز: بسمله . بعد از حمد وسپاس افزون ازحدومقدار وصلوات وسلام بیرون ازعدد شمار چنین گوید ... محمد مؤمن‌بن علی‌الحسینی ... که چون قدرومقداربعضی وزنها و پیمانها دانستنی است و بجهت رعایت بعضی امور شرعیه و اعمال بعضی طبیه دانستن آنها واجب و ضروری است بنابرین درین باب چند کلمه را که مناسب حال ومقتضای مجال بوده باشد مرقوم میگردد .

انجام : چنانکه وجب بیشتر مردم برینوجه است والله اعلم بالصواب(تمت الرسالة المقدارية بعون‌الله تعالی)

۴۳۲۶

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، عنوان نسخ درشت.
۱۰س۷×۱۲ ، ۱۳۲گ۱۱×۱۸ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج عنابی‌ضربی مقوایی

تذکرة‌الآثار

جای نام مؤلف در نسخهٔ سفید مانده ولی نام کتاب درآن هست . درسر گذشت و مناقب دوازده امام استبعربی ازروی کتابهای اخبارشیعی .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی اضاء دجی العالم بنور نبیه محمد وعترته‌الاطهار

انجام : نزلت من طریق الخاصة .

٤٣٢٧

نستعلیق کمال الدین محمد تویسرکانی درع ۱۰۸۹/۱ ، آغاز از دیباچه افتاده .
۲۳س ۸×۱٦ ، ۱۲٦گ ۱۴×۲۴ ، کاغذ سپاهانی ــ جلدتیماج عنابی ضربی ترنجی عطف قهوه‌ای .

الطرائف فی مذهب الطوائف

از ابن طاوس رضی الدین علی است و بنام مستعار عبدالمحمود بن داود ذمی (طوس ٥ : ١٢٤) .

٤٣٢٨

نستعلیق روز آدینه ۷ شعبان ۱۳۴۵ بخواهش مرادخان ، عنوان و نشان شنگرف ، چند بیتی برای یادگاری همو در ۱۳۴۵ درصرع نوشته شده .
۱۷س ۷×۱٦ ، ۳۷٦گ ۱۱×۲۱ ، فرنگی نخودی ــ جلدتیماج زردضربی .

زادالمسافرین

از محمد مهدی بن علی نقی شریف سپاهانی که در شیراز ۱۰ صفر ١١٤١ در پزشکی بفارسی بنام میرزا محمد اسماعیل در دو مطلب ساخته است (ذریعه ۱۲: ۱۰ ـ مشار ۸۷۲ ـ ره آور ۲۳۵) .

٤٣٢٩

شکسته نستعلیق چپ وراست وچلیپای سدهٔ ۱۳ و۱۴ ، وقف خاص میرزا عبدالرحیم برخود و فرزندان خود درع ۱۳۲۳/۱ ، اندازهٔ بیاضی است .
سطرچلیپا ٦ ×۱۲ ، ۳۸۸گ ۷×۱۵ ، کاغذ فرنگی ــ جلدتیماج مشکی مقوایی .

جنگ

غزلهای میرزا نصرالله سها پسر حاجی میرزا باقر مستوفی گیلان وشعرهای فارسی

محزون و عیاش وجامی و محتشم و هاتف وطوفان وآقاحسین وطبیب وسعدی و جنید خلجانی برهانی شفتی وآقا محمد باقر سیاهکل رودی وزوری و مشتاق وآذر حاجی لطفعلی بیك دربارهٔ میرزا محمد صادق تفرشی که شیفتهٔ پسرنادر رضا قلی میرزا شده بود ، وجان محمد گیلانی وخواجه ومیرزا رضی آذربایجانی و آقاصادق و کمال اسماعیل سپس چند نامهٔ فارسی است .

۴۳۳۰

نستعلیق سدهٔ ۱۲ و ۱۳ ، عنوان شنگرف ، جدول شنگرف ولاجورد ، در ۱۵۸ ص ، اندازه بیاضی است .

سطر چلیپا ۵×۹ ، ۱۴×۸-۳۸۱ ، کاغذ سپاهانی موریانه خورده ـ جلد پارچهٔ سرخ گرد و عطف تیماج قهوه‌ای .

جنگ

در پایان تاریخ « شب ۱۹ رجب ۴۵ » آمده و نیز در آن دارد که این جنگ که خیلی خوب نوشته شده بنور چشمی آقامحمدابراهیم داده میشود بخط رکن الممالك و مورخ ع ۱/ ۱۳۴۵ وشعرهای سعدی وطوفان وعاشق است .

۴۳۳۱

شکسته نستعلیق ۱۲ و ۱۳ ، جدول لاجورد وزروشنگرف ، اندازه بیاضی است .

۱۰ س ۴×۹ ، ۲۱۰-۷×۱۴ ، کاغذ فرنگی آهارمهره ـ جلد تیماج سبز درون پارچهٔ فرسوده .

جنگ

شعرهای فارسی باباطاهر و محتشم وسعدی ودیگران است .

۴۲۳۲

نستعلیق ۱۲۷۶ ، عنوان و نشان وجدول شنگرف ، تاریخ زلزلهٔ تبریز درروز سه‌شنبه۲۳ذی‌حجهٔ ۱۳۴۹ و یادداشتهای ۱۳۱۸و۱۳۴۹و۱۳۵۴ درص۱۹۹ هست ، بامهرجعفرقلی مورخ ۱۲۳۸ درص۱۳۴، اندازه بیاضی‌است .

۱۳س۶×۱۳ ، ۱۴۲گ۹×۱۹ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ ـ جلدپارچه‌گردوعطف‌تیماج مشکی

جنگ

گردآوردهٔ جعفرقلی‌وفاپسرابراهیم خطری چاکر علامهٔ نوری‌میرزامحمدتقی (ص۱۱۵) و شیفتهٔ مهرویی بینش نام که شعرهایی دربارهٔ عشق خویش‌دارد (ص۱۱۶ـ ۱۳۶) بدینگونه:

۱ـ بحرطویل جوهری‌درهفت‌بند (مورخ ۱۲۷۵)	۱ـ۱۷
۲ـ شعرهای جامی (مورخ ۷ج۱۲۷۶/۲)	۱۸ـ۲۳و۲۵ـ۴۳و۱۳۹ـ۱۹۸
۳ـ مخمس موجی	۲۳ـ۲۴
۴ـ مرثیهٔ عاصی	۴۴ـ۴۷
۵ـ نسخه‌ای شیوا درپیدایش در عشق ودرمان آن وحجت‌نامه‌ای دربارهٔ همین عشق	۴۸ـ۵۶
۶ـ شعرهای مشتاق	۵۶ـ۵۷
۷ـ رسالهٔ خواجه عبدالله انصاری	۵۷ـ۹۴

آغاز:

ای زدردت بی‌دلانرا بوی درمان آمده

یاد تو مرعاشقان را مونس جـان آمده

انجام: خروش ازحاضران برامدودانستند که این کلام اختیاری نبوده وهمه بمعذرت برخواستند .

٤۳۲۲

شکسته نستعلیق خوش سدهٔ ۱۱ آراسته وچلیپا وازچپ وراست.

۲۲س۷×۱۸ ، ۱۱۴گ۹×۲۱ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌مشکی

جنگ

۱ـ خطبه‌ای عربی که محمد هادی بن محمد صالح مازندرانی ساخته‌است ودر دنبال آن صیغهٔ نکاح است بفارسی .

۲ـ خطبه های نکاح که او برای میرزا تقی ابن محمد کاظم مجلسی ساخته است .

۳ـ دربارهٔ جبر وتفویض بفارسی .

٤ـ بندی بفارسی ازمجلسی دوم مورخ محرم ۱۰۷۵ ازروی خط او .

٥ـ الاعتقادات (۹ پ ـ ۲۱ پ) ازمجلسی .

٦ـ رسالة فی تفسیر آیة الغار (۲۲ پ ـ ۲۷ پ) از شیخ جعفر جزایری در رد فخر رازی .

آغاز: قال الفخر الرازی ما حاصله انه استدل اهل السنة بهذه الآیة . . . علی افضلیة ابی‌بکر .

انجام : و رزقنا بین کاتبهم (تمت الرسالة التی الفها الفاضل العلامة شیخ جعفر الجزائری طاب ثراه حرره محمد علی‌بن محمد کاظم عفی عنهما بالنبی وآله الامجاد)

۷ـ تفسیر خبر « ستة اشیاء لیس للعباد فیها صنع : المعرفة و الجهل و الرضا والغضب و النوم والیقظة » بفارسی .

۸ـ پس ازین خبرهای شیعی باتفسیر آنها بعربی ودریکجا دارد که از اربعین محمد شفیع بن محمد علی استرابادی گرفته شده سپس مناجات ودعااست .

۹ـ شرح خطبه توحید امام رضا بفارسی نوشتهٔ همان محمدعلی .

۱۰ـ وصف نماز پنجگانهٔ امام رضا بفارسی بخط مجلسی دوم برای همان حاجی محمد در ۱۰۷۸ .

۱۱ـ خواص سورقرانی از عین الحیوة .

٤٣٣٤

نستعلیق ۱۲۵۸-۱۳۰۹، جدول شنگرف ، اندازه بیاضی.

۸س×۱۲×٦ ، ۱۵۰گ×۱۰×۱۹ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج سرخ ضربی.

جنگ

گردآوردهٔ حیدرعلی طبیب‌سیرجانی مورخ ۱۲۵۸ در سیرجان (ص۱٦ و ۲٦) باخط دیگری در ۱۳۰۳ - ۱۳۰۹، شعرهای مرشد و یغما وخیام (۱و۲) است وعاشق وحبیب واهلی ٥٤ سعدی ٥٦ وامق ٥۹ همدم ٦۲ عفت ٦۲و۱۰٥ شاه ٦۸ محتشم ۷۰ حرم ۷۰ عنقا ۷٥ بیدل ۷۷ هدایت ۸٦ منظور ۹۳ راجی ۹۷ نظیر ۱۰۲ رفیق ۱۰۳ خاقان ۱۰۹ خواجو ۱۲۱ مفتون بخط خود او ۱۲٤ وصال ۱۳٦ یبزی ۱٤۱ فروغی ۱٥٤ قاآنی ۱٦٦ رونق علی‌شاه در حساب وسیاق ۱۷۳ نزاری ، عبدالواسع ، اثیراومانی ، مسرور ۱۷۹ قمری ، هجری ، امیرمحمد صالح ، حسنخان ۱۸۰ ، میرزاباقرسپاهانی؛ خواجه امین ، خادم ، شاه عباس ۱۸٤ ظفرقرباغی ۱۸٥ سید محمد کاظم حکیمباشی ببدیهه در کلودرد هلاکو سردار ۱۸۸ شجاع السلطنهٔ شکسته ۲۲۰ - ۲۳۰ زرگر سپاهانی ۲۲٥ نظیری ، عرفی ۲۳۸ مولوی ۲٤٦ سمندر ۲٦٥ غارت ۲۷۳ صافی کرمانی ۲۸۱ طراز ۲۸٤ تراب ۲۹٦ ، خط ابوالفتح میرزا برای میرزا حیدر علی مورخ ۱۲٦۱ (۱۸۲) هم‌درآن هست و خط قلندر حسینی مورخ ذی‌قعدهٔ۱۲۹۷(۲۳۷)

چنین است برخی ازعنوانهای آن :

۱ـ چاه وصال لیلی‌ومجنون که‌درزندابادسیرجان‌در ج۱/۱۲٥۸ نوشته‌شده ۳-٦

۲ـبیمار وطبیب شریف که درسعدابادسیرجان‌نوشته‌شده ۱٦-۲٥

۳ـ مثنوی میرزانصیرطبیب ۱٦-٤۹

٤ـ مطایبات حاج میرزا ابوالحسن تبریزی ۲۹۱

٤٣٣٥

شکسته نستعلیق محمدرضای فراشبندی برای عبدالمهدی بن ملامحمدرفیع فراشبندی در ٢٢ ذی قعدهٔ ١٣٠١ (؟) در ٢٢٧ ص ، اندازهٔ بیاضی است .

سطر چلیپا ٩×١٧ ، ١١٥–١٢×٢٠ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای.

مجموعه

١ـ دیوان (١ ـ ١١) ازمیرزاابوالقاسم نباتی اشتبینی مجنون‌شاه‌خان‌چوپانی وگزیده‌ایست‌ازآن‌وغزل است ومستزاد بترکی باتخلص نباتی (مجلس ٣: ٤٣٤)

آغاز: جناب میرزا ابوالقاسم میفرماید .

ندن اول بت پریوش داخی بربویانه کلمز

مگراول‌خرابه‌ایورن‌اوسانوب‌خزانه کلمز

....

نباتی یا تمه هوشه گل صبح اولدی اوخی برغزل

سنی قادر لم یزل مرغ سحرخوان یاادوب

پس ازین شعریست باتخلص حافظ و شعر ناصرخسرواست (۱۱ـ۱۵).

۲ ـ خسروشیرین (۱٦ـ۲۲۷) از میرزا محمدصادق نامی (مجلس۳:۱۸۱و٦۹۸ ـ ذریعه۷:۱٦۰).

٤۳۲٦

نستعلیق چاشت روزشنبه ۷ رجب (سدهٔ۱۱) درسرهند ، عنوان نسخ درشت‌تر ، نشان شنگرف، دو برگ نخستین اندکی پاره ووصالی شده و پاره‌ای از عبارات رفته‌است، در۲۵۴ص ، اندازهٔ بیاضی.
۲۱س۱۱×۱۸ ، ۱۴۴۳۹ ×۲۵ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج عنابی.

ترجمهٔ منهاج البیان فیمایستعمله الانسان

ترجمه‌ایست از رضی‌الدین طبیب بفارسی ازمنهاج‌البیان ابن جزله بنام ابی‌القاسم محمود شاه بن ابی منصوراسفهسالار (ره آورد ٤٦۰ ـ مجلس ۲:۳۱۲ ـ طوس۳:۲۸٦ و۲۸۷) در ذریعه (٤:۱٤۰) ازچنین ترجمه‌ای یاد نشده و درجای دیگرهم آنچه گشتم نشانی نیافتم

٤۳۲۷

نستعلیق محمدتقی در۱۳۳۲/۱۱/۲۹ خ دریك روی کاغذ ازروی نسخهٔ روزسه‌شنبه ۸شوال ۱۲۸۹ درش۱ ، ش۲ازهمین تاریخها باجوهرومداد ، اندازه بیاضی‌است.
۱۹س۹×۱۸ ، ۱۴۳۵۸×۲۱، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا .

مجموعه

۱ـ دیوان (٤ ر ـ ۲۸ ر) ازملاپریشان لربختیاری بلهجهٔ بومی (ادبیات ۲ ٤ـ ذریعه ۹ : ۱۵۸).

آغاز:

آینهٔ کان بس سیمرغ نوی　　　دهاب جوان‌ید طه وجه‌الله

انجام:

بس مغای آبه وحیشن‌وقیاس　　　کاظمین‌الغیظ‌عافین‌عن‌الناس

۲ـ داستان ایوانهو (۳۱پ-٥٦ پ) ترجمه‌است‌ازانگلیسی بفارسی.

٤۳۳۸

نسخ سدهٔ ۱۳ ، الدارة بیاضی است.

۱۷س‌۸×۱۵ ، ۱۱۷گ۱۱×۲۱ ، کاغذ فرنگی کبود ـ جلدتیماج مشکی‌ضربی

الخطب

خطبه‌های عربی‌ایست که درجشنهای‌دینی‌درمسجدها ومجلسهاو گویادر زمان صفویان میخوانده‌اند ودربسیاری ازآنها ستایش دوازده امام است.

آغاز: خطبة فی شهرمحرم . بسمله . وبه‌نستعین . الحمدلله‌الذی البس اولیاءه سرابیل محنه ومصائبه.

انجام: واستغفرالله لی ولکم انه غفوررحیم.

٤۳۳۹

نستعلیق ۱۳۰۴ .

۱۹س‌۸×۱۷ ، ۱۰۴گ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج عنابی‌ضربی.

جنگ

از ولی محمد بیك وردی ترکمانی‌عراقی پسر اسماعیل که در ۱۳۰۴در گیلان ساخته و بفارسی است (ص۱۳۲) .

چنین است عنوانهای مطالب آن :

۱ـ سر گذشت پیامبر وامامان دوازده گانه (۱ـ۲۱)

۲ـ حدیثهای روایت شده از عبدالعظیم حسنی (۲۱ـ۸۹)

پنجاه حدیث است با ترجمهٔ فارسی و او آن را درشب ۱۲ع۲/۱۳۰٤ در گیلان نوشته است .

۳ـ خبرهای علامت ظهور (۸۹ـ۱۰٦)

٤ـ خصائص ائمه (۱۰۷ـ۱۱٦)

٥ـ وصیت‌نامه‌های امامان (۱۱٦ـ۱۳۲)

٦ـ اعتقادات واندرز از همو مورخ ۲٤ع۲/۱۳۰٤ (۱۳۲ـ۱٤۹)

۷ـ سر گذشت نیاکان عبدالعظیم (۱۵۰ـ۱٦۹)

۸ـ سر گذشت امامزاده زید وامامزاده طاهر (۱٦۹ـ۱۷٦)

۹ـ سر گذشت زیدبن علی (۱۷۷ـ۱۹۰)

۱۰ـ سر گذشت عبدالله ابیض وحسن افطس وعلی بن علی‌بن‌الحسین (۱۹۱ـ۱۹٥)

۱۱ـ سر گذشت امام زاده قاضی صابرونکی (۱۹٥ـ۱۹۸)

٤۳٤٥

نستعلیق راسعه وچلیپای سدهٔ۱۲و۱۳ ، عنوان‌شنگرف .

۱۳س٦×۱۳ ، ۲٦٦ص۹×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی .

دیوان

حدیث و شعر فارسی آزاد وفیضی وسعدی ومصلح ومصنف است و شعر ترکی هم دارد.

۴۳۴۱

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، جدول مشکی .

۸س ۴×۹ ، ۱۰۵گ ۷×۱۴ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ - جلدتیماج عنابی‌ضربی.

جنگ

حسرت‌نامهٔ میرزاابراهیم‌صفا ومثنوی میرزا ابوالقاسم درپاسخ آن‌وشعرفارسی هجری وسعدی است .

۴۳۴۲

نسخ چلیپا از راست وچپ سدهٔ ۱۲و۱۳ ، اندازهٔ بیاضی است.

سطرچلیپا ۸×۱۶ ، ۱۱۶گ ۱۳×۱۸ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج تریاکی عطف عنابی.

جنگ

شعرهای عربی و فارسی و خبر شیعی و بندهایی در ادب و خلق و تاریخ همه بعربی است . شعر شیخ اسماعیل دراویش در تخمیس‌قصیدهٔ ابی محمد منصوربن‌عیسی در معذرت از حاجی‌تقی و شعرعلی‌بن‌احمد فقیه عاملی و علی (ع) وعلم‌الدین‌سخاوی و نصرالله بن حسین مدرس با تصدیر و تعجیز دو بیت امام سجاد همهٔ اینها بعربی در آن هست .

٤٣٤٣

شکسته نستعلیق ۱۲۸۸-۱۲۹۱-۱۳۱۲.
۱۰س۵×۱۰ ، ۱۵۹گ۸×۱۵ ،کاغذ فرنگی رنگارنگ - جلدتیماج سبزلیرهٔ ضربی.

جنگ

بفارسی ازمیرزامحسن سررشته‌دارپسرمیرزاهادی طبیب آشتیانی است مورخ سه‌شنبهٔ ج۲/۱۲۸۸(۱و۷)و روز یکشنبه ٤ محرم۱۲۸۹(۱۵۱)وشب‌دوشنبه‌رجب۱۲۹۰ در تهران (۲۰۵) و ۲ صفر۱۲۹۱ (۲۱٦) تاریخ تولد محمد محسن در ۱۲٦۷ با مهر محمدحسن درص۱۳۰ دیده میشود. چنین‌است‌فهرست آن :

۱۲ـ یادداشتی دربارهٔ نوروز یکشنبه ۱۳ صفر ۱۲۹۲ (۲۸۵)

۴۳۴۴

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، ۲۹۰ص با سه تکه‌ای از یکی دو برگ که بجامانده‌است ، کاغذ موریانه خورده و پاره‌ای از عبارتها رفته در ۲۱ برگ آغاز ص۱-۴۲ .
۱۷س ۵×۱۱ ، ۱۴۲گ۹×۱۶ ، کاغذ سپاهانی -- جلد تیماج عنابی ضربی .

دیوان

در آن از شاه سلیمان ستایش شده (۷و۳۰) و گویا تخلص شاعر رضوان باشد چنانکه درین بیت می‌بینیم (۵۱) :

بده می که رضوان شود بنده‌ات توان ریخت نقل از شکر خنده‌ات

در ذریعه (۹ : ۳۷۰) از چند شاعر بنام رضوان یاد شده که دوتای آنها شاید همین سرایندهٔ دیوان ما باشند . نسخهٔ ما از آغاز و انجام افتاده وچیزی از آن درشناسایی شاعر بدست نمی‌آید .

در این دیوان پس از دیباچه از بسیاری از چیزها و از بسیاری از هنرها و پیشه‌ها وصف شده و برای آشنایی باوضع اجتماعی وهنرها وپیشه‌ها و کارهای آن روزگار بسیار سودمند است وشاعر دربسیاری ازوصفها وتعریفها از پاره‌ای ازجزئیات یاد کرده ونکاتی را روشن نموده است اگرچه جنبهٔ خیالبافی اوبرطبیعت پردازی می چربد .

چنین است عنوانهائی که درنسخهٔ ما مانده است :

توحید ، مناجات ، منقبت امیرالمؤمنین ، ستایش شاه سلیمان ، بیان میخانه ؛ صفت : تصویرومصور ، روایح ، حوض وفواره، طنبور ، کمانچه ، باغ ، پیرمغان ؛ خطاب ساقی ؛ سخن گفتن با: حکیم، منجم ، فقیه ، ادیب ، صوفی ، مهندس ، طبیب، بذله‌سنج، منطقی ، زاهد ؛ تعریف خزان و چهار باغ و هزارجریب و کوه صفه ؛ صفت : اصفهان ومیدان وشهر وبازار ، حصار ، شهر وبازار وقیصریه ، میدان ، ضرابخانه، هندویان ،

چیت سازان، فیل خانه ، کر گدن ، گاومیش، حماروحش،حمام ؛ تعریف مسجد؛صفت: نقاره خانه ، دهل ، خم رویین ، صرنا ، سنج ، نقاره ، وقت وساعت ، سمسار ، بقال ، قنادی ، پوستین دوز، جواهری، عطار ، تیر گر ، کمانگر ، کفش‌دوز ، زر گر،حکاک، خرده فروش ، سراج ، صندوق‌ساز ، صحاف ، نعلبند ، نجار ، طباخ ، خباز ، شماعی ، تریاك فروش ، گازر ، سقا ، علاقه‌بند ، عصار ، جراح و کحال ، قاچ فروش ، آلوفروش، نخودپز ، حلاج ، خراط ، لواف ، نقاش ، کوزه گر ، کارد گر ، مقراض گر ، زه گیر تراش ، شمشیر گر ، خیام ، بخیه دوز ، سقرلاط دوز، شیشه گر ، آماج خانه ، دلاك ، خیاط ، چاقشور دوز ، مسگر ، رنگرز ، آهنگر ، طلا کوب ، سوزنگر ، باسمچی ، زر کش ، ریخته گر ، چیلانگر ، تفنگ ساز ، نقار ، رفو گر ، صراف ، پالوده‌ساز ، کله‌پز ، کبابی ، زرنشانگر ، زره ساز ، اتو کش ، میوه فروش ، شعرباف، تخته‌فروش، جدول کش ، مفتول کش ، غلیان وغلیان فروش ، نمدمال ، سبزی فروش، کاغذ گر ، جوراب‌دوز ، مشك وعطرفروش، مهروتسبیح‌ساز ، حناساز ، علاف ، دواتگر، آتشباز، قمارباز ، اهل معارك ، کشتی گیر ، طاوس‌باز ، سگ‌باز ، حقه‌باز ، قصه‌خوان ، بازار اسب وشتر ، شتر ، بوریاباف وحصیرباف ، سنگ‌تراش ، کوره پز ، عرابه‌ساز، معمار وبنا و کاشی‌تراش ، خشت‌مال ، قلندر دباغ و ساغریچی ، نعلب فروش ، شانه تراش ، قاشق‌تراش ، پالان گر ، حناتراش ، تاج‌دوز .

نمونه‌ای ازشعراو(ص٦) : درمنقبت امیرالمؤمنین .

درین مکتب دین بنص جلی	خلیفه است بی شك علی ولی
در کفر را کند تیغش ز جا	شدان در بدستش طریق هدی
شدان‌درچوشد کنده باب‌یقین	جهانی ازان در درآمد بدین
گل فتح از باغ تایید چید	در فتح را دست او شد کلید

....

سلیمان دوران خدیو زمان	که‌چرخ‌است‌درقبضه‌اش‌چون کمان

....

در بیان میخانه

بیا ساقی از رفتگان یاد کن چراغی بده روحشان شاد کن
زجم گو که چون باده در خم فشرد ازین آب حیوان چراغش نمرد
گر او رفت و شد روز او شام تار فروزد چراغ میش بر مزار
که خورشید چون از نظر شد نهان هم از روزن ماه باشد عیان

آغاز: . . باشد شش لاجورد ... ظلمت بر آب روان (پاره شده و تکه‌هایی از یك برگ پیش هم در نسخه هست با دوعنوان توحید ومناجات) .

انجام افتاده : صفت تاج دوز .

بت تاج دوز است تاج سرم چو شمع است از آن تاج بال و پرم

....

... گل عیان کرده باز لف خویش فکنده است زلف بیان ... خویش
... عز وقبول (پاره شده) .

۴۳۴۵

نستعلیق گویا از خود شاعر چونکه افزوده‌هایی در هامش دارد ، جدول زر و لاجورد، اندازهٔ بیاضی است .

٦ س ۴×۸ ، ۹۴گ ۷×۱۴ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی.

دیوان

از عبهر شیرازی که گویا بهند هم رفته و در زمان صفویان میزیسته است تا اندازه‌ای مرتب بحروف تهجی و باتخلص عبهر .

آغاز:

دلی که زنده بجانان چه میکند جان‌را
مگر نیاز کند خاکپای جانان را
ز هجر ووصل مترسان مراوقصه مخوان
که مست عشق نداند ز وصل‌هجران‌را

انجام :

بهم نموده دو چشمت ز مژه سپاهی
که هیچ دیده ندیده چنین سپاه بشاهی
تو ماه رخ شه فرزین اسب پیل شبی
شهان پیاده همه مات تو بهر سرراهی

....

ز عشق بهره ای عبهر نبرده الا آنك
تنی نزار و دلی پر ز خون و عمرتباهی

۴۳۴۶

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ چلیپا و راسعه ، اندازهٔ بیاضی‌است.
۱۴س۴×۱۰ ، ۱۰۰گ۷×۱۴ ،کاغذ فرنگی – جلدتیماج قهوه‌ای رنگ‌بریده .

منشآت

دستورنامه‌های دیوانی و درباری و دوستانه وقباله نویسی است و دربرخی نام محمدخان‌وصدراعظم دولت روسیه آمده‌است‌باپندی درفرهنگ‌عربی‌بفارسی وشعرشیخ سیف‌الدین‌باخرزی‌ودجامع کتاب» .

٤٣٤٧

نسخ سدهٔ ۱۴ ، باچند تصویر .
۱۹س ٦×۱۴ ، ۲۴۰گ ۹×۱۸ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی .

جنگ

از بیدار تبریزی دوستدار استبداد ودشمن مشروطیت (۵۰) وشعرهای خود او (۲-٦۰) وچندین شاعر دیگر بانام کسانی که بدست روسها کشته شده‌اند وتاریخ قدما و معاصران بیدار (۷۷-۸) تا سال ۱۳۲٦ وتاریخ برخی وقایع پیش از هجرت (۷٦) وپس ازهجرت(۱۱٦)، تاریخ ۹ ذی‌حجه ۱۳۳۰ درص۸۰ هست وخط حاج کاظم بهاردر پایان صفر۱۳۳۲ در ص۱۵٦ .

چنین است نام برخی ازسرایندگان دراین جنگ :

منصوره ٦۱و۲۲٦و۲۲۸ مهرعلی تبریزی بعربی۸۵ سرباز۸۸ هائب ۹٤ و ٤۲۰ نباتی (بحرطویل) ۹۸-۱۰٤ پدر بیدار در سوگواری بر ملاباقر ایروانی آذربایجانی ۱۰۸ نظام العلماء ۱۱۱ فیض ۱٤۳ و ۱۸٦ خواجه ۱٤۵ خادم ۱۵۱ نظام مهدی بیك شقاقی ۱۵۲ مسعود ۱۵۵، میرزا ۱۵۸منیر ۱٦۱ ملاعبدالرسول ۱٦٤ قاآنی۱۷٦محسن آقای شهاب پسر آقامهدی ۱۲۷ و ۲۲۹ حکیم شفائی ۲۱۸ نظیری ۲۲٦ ، ملا مهدی مرندی ۲۳۰ قدسی ۲٤۷ حاج محمد حسین بهار ۲۵۰ مظهر ۲۵۱و۳٤۷ قصاب ۲۵٤ سروش ۲۵٦ ساغر ۲۵۷ ظهیر ۲٦۰ لعلی ۲٦۲ نظیری ۲٦٤ بهایی ۲٦۵ مهستی (بوسه‌نامه) ۲٦٦ شیدا ۲٦۹ عراقی ۲۷٤ وصال ۲۸۸ حقیردزفولی ۳۰۲ و۳۳۲ فاضل نراقی ۳۰٦ الشیخ الرئیس ۳٤۹ نظام العلماء تبریز ۳۵۰ صفائی ۳۵٤ میرزا شرفخان ۳۵٦ نیر ۳۸۸ ولی دشت بیاضی ۳۹۱ باقرا ٤۱۲ قاتل ٤۲۳ آقاشیخ محمدرضا ۳۵۵ ، شعرهای عربی هم دارد .

۴۳۴۸

نسخ و استعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ .
۳۰س۶×۱۲ ، ۱۲۹گ۹×۱۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ضربی.

جنگ

خطب عربی و مطالب اخلاقی مذهبی و اخبارشیعی و پند و اندرز است بعربی وفارسی .

۴۳۴۹

نسخ ۱۱۶۳ ، عنوان شنگرف ، جدول شنگرف ولاجوردومشکی ، باحواشی‌درش۱.
۸و۱۳س۷×۱۳ ، ۶۶گ۱۲×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج حنایی‌ضربی.

مجموعه

۱ـ الفوائد الصمدیة (۱ پ ـ ۴۷ ر) از شیخ بهایی .
۲ـ کبری (۴۸ پ ـ ۶۶ ر) ازمیر سیدشریف گرگانی .

۴۳۵۰

نستعلیق سدهٔ ۱۰ و۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، در۳۶ص .
۱۹س۹×۱۵ ، ۲۰گ۱۳×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی‌ضربی.

دیوان

ازعطارتونی‌قلندرروش‌شیعی که‌دراثردشنام‌وسب بزرگان تسنن بزندان گیل و شکنجه وغارت‌اموال دچارشده بود (۶و۱۰). پیرومرشد او فضل بخاری (۲۰)ومطهر بوده‌اند . اودربارهٔ خود میگوید (۲۸) :

هر کرا باشد سعادت رهنمون　　جای با شش باشدش شاپوروتون

اصل من ازتون ولی شاپور جای　　باشدم در مشهدم سلطان سرای

تخلص او درآن هست (۵ و ۱۱ و۱۴ و ۲۰ و۲۹ و۳۲) ومیگوید که من جوهر ذات وهیلاج سروده‌ام (۱۲) واواست که گویا اسماعیلی بوده است چه میگوید (۷):

بسید ناصر ما قصد کردند　　که‌تاروپوداورادرنوردند

نه عطارنیشابوری (فهرست ایوانف ش۱۲۴ـ ذریعه ۹ : ۷۲۹)

این دیوان اخلاقی عرفانی شیعی وبوزن‌مثنوی‌باید دفتردوم باشد(۲۳)ودریکی ازعنوانها «واقعهٔ ولدخواجه حسن وفضل‌بخاری» آمده است .

آغاز افتاده:

تو باشی راز محرم در نهانی　　اگر گاهی‌تواین مظهربخوانی

انجام افتاده :

من همی‌ترسم که کردم‌حکم‌بد　　ناگهی بر من براند دست رد

۴۳۵۱

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ ، جدول‌زر ولاجورد وشنگرف ، عنوان شنگرف.
سطرچلیپا ۱۴×۷ ، ۵۹گ۹×۱۹ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای درون‌پارچهٔ‌سرخ.

جنگ

چاه وصال ذره‌است (۲ پ ـ ۱۵ پ) وهفت‌بند ملاحسن کاشی‌وشعرهای‌هلالی وصفی وبرهمن وباباطاهر وطوفان و علی‌نقی وخسروشوکت و رفیق و مشتاق وعاشق ودرویش مجید ودیگران (فهرست ص ع).

آغاز:

بیا ای ساقی عشق آفرینم　　خط جدم توسرلوح جبینم

....

الهی ذرهٔ عشقی کـرم کن　　چو خورشیدم‌بسر گرمی‌علم کن

انجام :

جهان خرم شد از آب زلالش　　　ز چرخ آمد لقب چاه و صالش

٤٣٥٢

نستعلیق روز آدینهٔ ۱۴ ذی‌قعده ۱۲۵۴ در ش۲ و ۴ صفر ۱۲۶۴ در ش۳ ، ش۱ بهمین خط ، عنوان و نشان شنگرف .

۱۴ س ۷×۱۲ ، ۱۸۵ گ ۱۰×۱٦ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مقوایی تاره .

مجموعه

۱ـ تحفة السالکین (۲ پ ـ ۳٦ پ) از عبدالنبی بن شرف الدین محمد طسوجی در اصول دین بروش شیعی امامی .

آغاز: هذا کتاب تحفة السالکین . بسمله بحمدك اللهم على ما هديتنا الصراط المستقيم .. اما بعد چنین گوید ... ابن شرف الدین محمد عبدالنبی الطسوجی .. این مختصر است موسوم به تحفة السالکین در بیان مسایل مهمهٔ اصول دین .. مرتب بر مقدمه و پنج باب و خاتمه و هر باب مرتب بر چند فصل است .

انجام : الرابع الرحمة الى كل احد (تمت المسائل الشرعية) .

۲ـ ابصار المستبصرین (۳٦ پ ـ ۱۰٦ ر) از عبدالوهاب شیرازی .

آغاز: مانند شمارهٔ ٤۲۹٦/۳ .

انجام : من روسیاه را از گوشهٔ خاطر فراموش نفرمایند .

۳ـ بغیة الطالب در شناختن مفروض و واجب (۱۰۷ پ ـ ۱۸۵ پ) ترجمهٔ فارسی کتاب بغية الطالب فی معرفة المفروض والواجب شیخ جعفر بن شیخ خضر جناحی نجفی (حقوق ۲٦۰) است .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی اسس قواعد الاحکام .. اما بعد سئوال کردند.

انجام : یا بعدازان .

٤٣٥٣

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، اندازهٔ بیاضی است.

۱۳س۵×۱۲ ، ۱۶۱گ۶×۱۴ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ ـ جلد تیماج سرخ.

جنگ

شعرهای فارسی: مهر، قاآنی، کمال ، صدری ، مولوی ، فاتح ، مجرم ، بهار در ستایش شاه عباس ، حشمت ، رفیق ، باباطاهر ، محتشم ، شریف ، سعدی، امین، احمد، منشی ، مخزن ، حافظ است ، نیز قسمت نامهٔ میراث (۳)، بحرطویل در بیست بند(۱۲۹ـ ۱۳۸)،بندی به نثر فارسی (۱۸۸) .

٤٣٥٤

نستعلیق و نسخ ۱۵ شعبان ۱۲۳۶ در ش۱ ، نوشتهٔ خود شارح در۲۴ج۱/۱۲۰۰در ش۲ ، بخط همان حسینا در ش۴ ، شماره‌های دیگر ازهمین تاریخها ، جدول شنگرف ، خط محمدرضا پسر حاجی عیسی خان نهورجانی در ع۱/۱۲۴۹ در ص۳۳۲ هست و تاریخ تولد ۱ذی‌قعدهٔ ۱۲۲۲ در ص۱۱۸ ، اندازهٔ بیاضی است .

۲۲س۹×۱۷ ، ۱۹۴گ۱۱×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی .

مجموعه

۱ـ اختلاجات (۱ ـ ۹) بنظم دربارهٔ جهش اعضای بدن انسانی ساختهٔ ۶۸۵، درآن آمده : هست ازنام اوامید انام .

آغاز:

حمد وشکروسپاس یزدان را	آفرینندهٔ تـن و جان را
صانع و مبدع نشیب و فراز	خالق و کرده گاروبنده نواز

انجام:

شد تمام اختلاج سر تاپای — این سعادت بعون وفضل خدای
ششصدو پنج بود با هشتاد — که زطبع من این سخنها زاد

۲ـ شرح القصيدة الطنطرانية(۱۰۳ ـ ۱۰۹) گویا از عبدالرحیم بن عمر داغستانی بعربی .

آغاز: قال الامام المراغی .. اقول لابد للمتكلم ان يراعى فى مبدء كلامه مقصده.

انجام: فانی عن العيوب غير معصوم . قدتم هذاالشرح على ... عبدالرحيم بن عمر الداغستانی الساكن فی ولاية راحوى بتاريخ درروزچهارشنبه ۲٤ شهر ربيع الاول سنة ۱۲۰۰ .

۳ـ فرهنگ جغتایی (۱۱۰ ـ ۱٤۲) از ندرعلی که بدستور شاه صفی ساخته و فرهنگ واژه‌های جغتایی دیوان امیرعلی شیرنوایی است (سپه ۲ : ۲٦۷ و ۱٦۰ ـ مجلس ۳ : ۱۰۰ ـ طوس ۲ : ۳٦۷و۳۷۷).

آغاز: بسمه‌سبحانه ، قادر ومتکلمی درخور ستایش و نیایش تواندبود که‌لغات مختلفه والسنهٔ متعدده رابی‌میانجی مشیرودبیرازبیداری ناپیدای مکون (؟)به‌پیشگاه ظهور رسانید ... پس ازحمد قادربیچون ... آنچه برجمهور ... فرض باشد دعای‌خدیو زمان و پادشاه شیعیان است ... پادشاه جهان ... شاه صفی . . . و بعد بخاطر این ذرهٔ بی‌مقدارندرعلی رسید که خاطر اصناف انسان ... در زمان خدیوبحروبرهمواره‌بلغت ترکی و حل الفاظ جغتایی مایل است آنچه مقدور ... باشد رساله ای در باب کشف لغت نوایی وتوره وآیین چنگیزی‌وآداب‌آن فرقه باشد بعبارت فارسی نویسدازاشعار میرعلی شیرنوایی و شعرای‌آن طایفه که سندآن مطلب ومستند کمترین باشد بیارد واختلاف املای جغتایی و روم وترکی که در مرزوبوم ایران متداول است بیان‌نماید وتبدیل حروف تهجی را درحیز تحریرآورد ... رسالهٔ مذکور مشتمل است برمقدمه

(دربیان املای ترکی) و [سه] فصل (الفاظ مشترك - الفاظی که برای آشنایی بلغات اولوس جغتای باید دانست بدستورنصاب ولی به نثر - لغات بترتیب تهجی، هریکی در یك باب) وخاتمه (درتوره وآیین جیغتای) .

انجام : این وضع را درتورهٔ جیغتای اولجامش میگویند این اختصاریافت امید که ارباب ذهن وذکا اگرسهوی یابند باصلاح کوشند .

٤ـ امامت (۱۷۳ - ۱۸۳) از آخوند ملاعلی نوری سپاهانی دراینکه هیچ زمانی بی امام نخواهد بود درپاسخ شاگرد خودحسینای لیورجانی .

آغاز: بسمله . حوقله ... وماارددت الاالاصلاح مااستطعت ... یاقرة عین الاحباء مولانا حسینا ... اگرازین دوفرقه استفسارنمودی .

انجام : عمایصفون .

٥ـ اختیارات (۱۹۲ـ۲۰۷) یا محرم‌نامهٔ مجلسی دوم درسه فصل .

٦ـ البردة(۲۰۹ـ۲۳۱) ازبوصیری باترجمهٔ فارسی وشرح عربی دربرخی جاها.

۷ـ صیغ عقود نکاح (۲۳۸ـ۲٤۲) گویا از مجلسی و بفارسی (ادبیات ۳٥۱) .

۸ـ القصیدة العینیة (۳۲۲ـ۳۲٥) از حمیری با ترجمهٔ فارسی بنظم بدینگونه:

آغاز:

داشت جایی ام عمراندرلوای　　　مانده آثار کهن از وی بجای

انجام :

حمیری مدح شما گوید مدام　　　گر کنندانگشت‌انگشتش جدا

۹ـ تاریخ ائمه (۳۳۳ـ۳۳٤) .

آغاز: تاریخ ولادت ووفات ائمه ... که از اسم علی وهریك از ائمه ظاهر شود منسوب الی‌خواجه نصیر الدین رحمه‌الله.

ازعلی گردد جلی تاریخ جمله اولیا

هم ولادت هم‌زمان‌عمرهم فوت‌ای‌فتا

انجام :

فتح کن بررویم ای‌فتاح‌ابواب‌فتوح

یـا مفتح تب علینا ربنا فاغفر لنا

۱۰ـ جنگ (۱۳ ـ ۱۰۲ و ۱۴۴ ـ ۱۷۲ و ۱۸۶ ـ ۱۹۰ و ۲۴۳ ـ ۳۲۱ و۳۲۶ و۳۶۸ـ۳۸۶) شعرهای نوعی ، خان احمد پادشا بزبان گیلانی ، زمان طهرانی ، امیر بزبان مازندرانی (۲۶) ، مولوی ، فاطمه ع ، علی ع ، جامی ، فانی زنوزی ، فضولی ، حسام‌الدین ، نفیس عامری ، منصوری ، بهائی ، ابوسعید ، مسعود درمرگ احمدخان در تبریز ، طوفان ، محمد محسن ، خواجه نصیر (رباعی) ، سعدی ، وحشی ، صائب ، عراقی ، خواجهٔ طوسی (اختیارات مسیرالقمر بنام ارسطو) ، طیبا ، ذاکری ، منصور ، میرفندرسکی ، نوایی ، میرزانصر ، آزاد ، خطایی ، قصاب ، مشتاق ، تمکین ، میرزا نصیر طبیب ، حافظ ، میرزا محمد صادق ، حاجی ، عصمت بخارایی ، عرفی ، باباطاهر ، محرر جنگ (۲۷٤) آذر (مثنوی مورخ روزدوشنبه ۲۹ ع۱/۱۲۳۹ درص۲۹۸ـ۳۰۲) ، خرم (ترجیع بند) ، حاجی ابراهیم اورومی ، ملاصادر ، صاحبی ، سعدی ، هاتف ، حسرت ، هجری ، شیخ عبدالعال ، عطار ، مومن .

برخی ازین شعرها معما و ماده تاریخ (۲۵) ومخمس ومسدس است ، نیز مقدمهٔ ملاظهری بنثر ونظم در سوگواری (۹۰ ـ ۱۰۱) وبندهایی ازمجالس‌المؤمنین ، صلوات منظوم عربی ، وپراکنده‌های دیگر ، ازین جنگ است :

۱ـ شیروشکر (۲۹٤ ـ ۲۹۷ مورخ روزدوشنبه ۲۹ ع۱/۱۲۳۹) از شیخ بهایی .

۲ـ نان وحلوا (۳۳۹ـ۳۵۲) از همو .

۳ـ قصیدهٔ مسدس (۳۵۳ـ۳۵٤) از کشوری درستایش علی (ع) .

٤ـ قصیدهٔ مخمس (۳۵٤ـ۳۵۵) ازنظام استرابادی (سپه ۲:۶۸۸) .

۵ـ قصیدهٔ مخمس (۳۵۶) از محمد رفیع واعظ قزوینی از هفت بند محتشم مورخ ۱۱۰۸ .

۶ـ قصیدهٔ مخمس (۳۶۶ـ۳۶۷) از نظامی بتر کی.

۴۳۵۵

نستعلیق و نسخ سدهٔ ۱۱و۱۲، آغاز افتاده ، شاید گویا خط خود مؤلف باشد ، اندازهٔ بیاضی است. ۱۸س ۷×۱۶ ، ۳۱۴۸ـ۹×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی عطف و درون قهوه‌ای.

مجموعه

۱ـ دیوان (۲ ـ ۱۰۷) از محمد مقبل و مرثیه‌ها ایستکه او برای امامان سروده است.

۲ـ منشآت (۱۰۹ـ۱۶۰) از میرزا مهدیخان منشی پسر محمد نصیر استرابادی، از آنها است وقفنامهٔ کتابخانهٔ خود او (ادبیات ۴۷۸).

۳ـ منشآت (۱۶۳ـ۱۶۸) از تمکین وادبی است.

۴ـ دوازده‌امام خواجه نصیر (۱۶۹ـ۱۷۸) با دیباچهٔ فارسی.

۵ـ رساله در کرامت قاسم شبان‌بادام یاری (۱۸۳ـ۲۰۶) از شیخ عبدالله تبریزی مورخ ۱و۴ع۲/۱۱۹۲ (ص۲۰۲) دربارهٔ وقعه عجیب ممین قاسم شبان بادام یاری دردیهی ازدهخوارقان در ۱۱۹۱ درزمان وکیل محمد کریم خانا و امیر نجفقلی خانا و نظام مالك آن دیه.در آن بندی از تذکرة الاولیاء ملاحشری ساختهٔ ۱۰۱۱درسر گذشت ابواسحق ابراهیم پیرچوپان وخواجه علی آمده (۱۹۳) وازملاعلی وعلی‌مردان‌حمامی وصاحب اختیار تبریز و مدرسهٔ مسجد سید حمزه و مسجد صاحب‌الزمان درتبریز یاد شده است.

آغاز: بسمله . وبه‌نستعین . حمد وثنای متوالی شکروسپاس متلالی‌قادرحکیم لایزالی را سزا است که از قدرت کامله و مشیت شامله از جیب سنجاب سحاب دامن دامن مروارید غلطان آویزهٔ گوش و گردن دوشیزگان بنین و بنات نباتات فرموده.

انجام: بعد ازین چه رخ نماید و چه شاهد تازه بجلوه گری درآید وهوعلام الغیوب وستار العیوب .

۶ـ قصیدهٔ نوینه (۲۰۸ـ۲۰۹) ازابوالفتح بستی .

۷ـ جنگ (۲۰۹ـ۲۹۶) شعر ابن خلکان بعربی وبهایی درمرثیهٔ پدرخودوشعر ترکی خائف در مرثیه و شعر فارسی در مرثیه از میر سید جامی و عابدی و بندهایی بعربی وفارسی بنثر ودعای کمیل بروایت مجلسی دوم با ترجمهٔ آن و زیارت عاشورا و خصلتهای پیغمبر بفارسی و دعا و حرز ودوازده بند محتشم و مرثیهٔ ترکی مرتضی تبریزی .

۴۳۵۶

نسخ سدهٔ ۱۳و۱۴ ، اندازهٔ بیاضی است.
۳۰س ۷×۱۴ ، ۳۴۴گ ۸×۱۶ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی.

جنگ

شعر فارسی است در مناجات وستایش مذهبی ومرثیه وآغاز سی وشش غزل سپس شعر فارسی در توحید وترك دنیا از سنایی و شعر مولوی و قاسم و بهایی و نسیمی و حاجی رضا وسحابی ودیگران . بسیاری ازصفحات سفید گذارده شده وتنهاعنوانی دیده میشود ومیخواسته‌اند شعرها را پس ازین بنویسید و در برخی جاها آغاز غزلها است باشماره ومطالب پراکندهٔ بسیاری هم دارد .

۴۳۵۷

نستعلیق سدهٔ ۱۴.
۱۹س ۸×۱۶ ، ۶۷گ ۱۰×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج ترياكى ضربی.

جنگ

بفارسی وخبراست درسر گذشت علی وحسین (ع) و گویا یادداشت روضه‌خوان

ومویه گری است وفهرست مطالب آن درص ع دیده میشود .

٤٣٥٨

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، نشان شنگرف ، نسخه در۱۳۶۳ از آن میرزاعلی علی‌آبادی بوده‌است.
۱۳س۹×۱۵ ، ۱۰۲گ۱۷×۲۲ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج سبز مقوایی تازه.

نضرة اللباب فی شرح بهجة الالباب فی علم الاسطرلاب

شرحی است بعربی ازمحمدبن شیخ علی حمیدی بر بهجة الالباب فی علم الاسطرلاب عبدالحلیم قیصری نامبردار به سویلمزادهٔ حسنی واو بدستور ماتن این شرح‌راساخته ویك مقدمه و هجده باب ویك خاتمه‌در آن گذارده است .

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی جعل‌اللیل لباسا والنهار نشورا ... وبعدفیقول ... محمدبن الشیخ علی الحمیدی .

انجام: علی ان یکون بعلها و لیکن هذا آخر الکلام بعون الملك السلام ولیکن الحمدلله علی التمام والصلوة علی سیدالانام .

٤٣٥٩

نستعلیق ۱۱ محرم ۱۲۴۸ درش۲ ، شماره‌های دیگر بهمین‌خط ، عنوان و نشان‌شنگرف.
۱۴س۱۳×۱۷ ، ۱۳۲گ۱۷×۲۱ ،کاغذ فرنگی آهارمهرهٔ کبود - جلدتیماج‌مشکی‌ضربی.

مجموعه

۱- جنگ (۱ ر - ۱۹ ر) شعرفارسی و صورت حساب و افسون و دعا و شعر مشتاق ومهدی شاه ونعمت‌الله وبابا طاهرومیرزا حسرت و مثنوی پیرجمال اردستانی در گذشتهٔ ۸۷۹ (ذریعه ۹ : ۱۶۱) (ص۲۰-۳۰) و مخمس صفی (ص۳۰) .

۲- نزهة‌الارواح (۳۳-۱۳۲) ازامیرحسینی .

۳ـ قصهٔ وکیل باصدرجهان ازمولوی (۱۳۳ـ۱۷۵) .

٤ـ هادی‌المضلین (۱۸۳ـ۲۱٦)ازملایحیی کافرشاه مورخ ۱۲۱۷ (=تاریخها) مثنوی‌ایست عرفانی وجز ش۲۵۳۷ .

آغاز:

ابتدا باسم الجمیل الطاهر — مختلف بالنور فی المظاهر

* * * *

هادی ذاتت نباشد غیر ذات — هم بغیر ذات جزنور صفات

انجام :

رفت دردل آن‌طبیعت سخت‌رو — کرد سیر روح آن بدبخت رو

٥ـ طالع‌نامه (۲۱۷ـ۲۳۰) بنظم‌ونثروطالع‌نامه‌است برای‌دوازده‌برج‌وساعت‌نامه ودعای: دزد وشیرزنان‌وطاعون وماده گاو ودوستی وخواب .

آغاز: بسمله .

ای ترا آفتاب و ماه غلام — خانه‌های نجوم سبعه تمام

حمل وعقرب‌است بابهرام — قوس‌وحوتست‌مشتری‌رارام

انجام : داحیا قیوبیا برحمتك یاارحم‌الراحمین .

٦ـ زهروتریاق (۲۳۱ـ۲٤٥) مثنوی کافرشاه‌است با تخلص کافردرچندین‌جا.

آغاز: زهرتریاق کافرشاه .

یا خلیل‌النظرعلی وجه‌الجمیل — انـه مرآت قدس للخلیل

* * * *

باز گو ای جبرئیل‌عشق‌می — از زبان یاروهم از نطق نی

انجام :

کافرا دانی ندانـد این سخن — چه پـری از همنشین اهرمن

۷ـ جنگ (ص۲٤٥ـ۲٥۸) شعرهای جامی وهاتف.

۸ـ شرح دیوان حافظ (هامش ص۹۳ـ۱۳۲ ومتن ۱۷٦ـ۱۷۹) از محمدبن‌محمد دارابی مؤلف لطیفهٔ غیبی ساختهٔ ۱۰۸۷ (مجلس ۳: ٤۹۱ ـ مشار ۱۳۳۸) در پاسخ به خرده گیری که‌ازدیوان‌حافظ کرده‌اند که: شعرهای او برخی‌بی‌معنی‌است،شهرت‌دارد ولی شعریت ندارد،موافق روش اشعریست.

آغاز: بسمله و گلی چند از حقایق و معارف در گلستان همیشه بهار دیوانش شکفته.

انجام: کاوس و کیقباد گویند.

٤۳٦٥

نستعلیق ابوالحسن سمنانی در۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، عنوان شنگرف، در ۱ ر دوبیتی است از پایان منظومه یارساله‌ای‌مورخ‌روزچهارشنبه ۱۵ محرم ۱۳۹۱ نوشتهٔ همو.

۱٦س ۹×۱۷، ۱۴×۲۳، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی‌زرکوب مقوایی.

مجموعه

۱ـفالنامهٔ حروفی (۱ ر ـ ٦ ر) بنظم ونثرفارسی بترتیب حروف‌تهجی‌باآوردن چندآیتی ازقرآن.

آغاز: بسمله.

گر بخواهی فال مصحف بنگری

آنچه شرط است اندرو درنگری

انجام: هرحرفی که‌هست رجوع کندبفال‌نامه تمام شد فالنامه‌درروزپنجشنبه شانزدهم محرم‌الحرام ۱۲۹۲.

۲ـ دیوان (٦پ‌ـ۵۹ر) ازقاآنی وبرخی‌ازقصیده‌های‌اواست

٤٣٦١

شکسته نستعلیق خود شاعر در ۱۲۸۸ (ص۸۳) ، در بالای برخی از بندها آمده «لراقمه، لمحرره» (ص۳۷-۱۴۱-۱۴۴) .
سطر چلیپا ۹×۱۶ ، ۳۷۹ گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج عنابی ضربی ترنجی مقوایی.

دیوان

از منظر اصفهانی میرزا محمد فرزند میرزا عبدالله پسر میرزا عبدالباقی کلانتر سپاهان از پسر عموهای ابو المعالی معتمدالدوله نشاط از شاعران زمان قاجار با همین تخلص و نزدیک به دو هزار بیت (مجمع الفصحا ۲: ٤٥٥) نام علی اصغر منظر در مدایح معتمدیه آمده (مجلس ۳:٦٨٥ - ادبیات ۱۰۳) و در فهرست سپه (۲:٤٧٤) از یوسف منظر یاد گردیده است. منظر در این دیوان از اشعار برخی از شاعران قدیم و معاصر خودهم گزین کرده است .

چنین است فهرستی از آغاز غزلهای او بترتیب حروف تهجی ساختهٔ آقای باستانی زاد :

قافیه حرف الف

۱ بخلق تا بنمودی جمال نیکو را — شکست رونق بازار باغ مینو را ۲۳

۲ بر چهره تا نهاده دو زلف سیاه را — از مشک پرده بسته بر خسار ماه را ٤٧

۳ گفتیم بسی یارب با یاد رخت شبها — شد روزی ما هجران زین گفتن یاربها ٦٦

قافیه حرف با

٤ هنگام صبح ماه من از رسنگ آفتاب
ازره رسید و بسته ز مشک سیه نقاب ۹۰

قافیه حرف تا

۵ شاید که قبول رایش افتد

جانی بامید بر کف ماست ۱۰

۶ تاشبی همچو کمر تنگت بگیرم ببرت

بدهم بوسه بکام دل خود بر شکرت ۱۱

۷ پرده از چهرهٔ چو آنماه دل آزار گرفت

مهر از شرم رخش پرده برخسار گرفت ۲۸

۸ مرا در دست تا رطل گران است

کجا با کم ز طعن این و آنست ۲۹

۹ باتو ایسرو روان حاجت بستانم نیست

با گل عارض تو میل گلستانم نیست ۳۰

۱۰ دل از غم رخ لیلی وشی پر از خونست

که در جهان چو منش صد هزار مجنونست ۳۵

۱۱ در ره عشق بتان ترک جهان اینهمه نیست

با گرفتاری دل دادن جان اینهمه نیست ۳۷

۱۲ فکنده سر زخجالت بزیر نرگس مست

به پیش چشم تو و کاسهٔ تهی بردست ۴۹

۱۳ جمال روی تو تا جلوه گر بدیدهٔ ماست

بمهر و ماه اگر بنگریم عین خطاست ۵۱

۱۴ رویت ز برگ لالهٔ سیراب خوشترست

کوی تو از بهشت بهر باب خوشترست ۵۸

۲۶ ما را صنمی هست که در حسن تمام است
در کشور دل سکهٔ خوبیش بنام است ۱۴۲

قافیه حرف دال

۲۷ اینسان که عشق شیر ژیان را زبون کند
درحیرتم که با من دلخسته چون کند ۱
۲۸ دلم ز لعل لبت بوسه آرزو دارد
ز تشنه نی عجب ار چشم بر سبو دارد ۱
۲۹ ای همه ذرات ز نورت پدید
تو قدیم و کون حدوث وجدید ۷
۳۰ نازنینان که توان تن و نور بصرند
چه شود گر بنگاهی دل ما را بخرند ۱۵
۳۱ سحر ز هاتف میخانه‌ام بگوش آمد
که گل درید گریبان و مل بجوش آمد ۱۶
۳۲ نقاب چهرهٔ خورشید مشك تاب شود
بروی چون قمرت زلف اگر نقاب شود ۲۴
۳۳ برخت زلف اگر حجاب شود
ماه را مشك بر نقاب شود ۲۵
۳۴ خوبرویان مگر از خلق کناری گیرند
ورنه عشاق محال است قراری گیرند ۲۷
۳۵ چشمت نگاهی ار به تفقد بما کند
درد دل شکستهٔ ما را دوا کند ۳۸

۳٦ آنرا که بر خسار تو روزی نظر افتاد

تا شام قیامت ز جهـان بیخبر افتاد ۵۷

۳۷ آنکس که ترا طالب دیدار نباشد

در حلقهٔ رنـدان طلبکار نباشد ۵۹

۳۸ دوش پیراهنم ازخون جگردریا بود

دیده‌ام بسکه زهجران توخون پالا بود ٦٤

۳۹ آنانکه جلـوهٔ رخ دوست دیده اند

از هرچه غیر اوست تمنا بریده‌اند ٦۵

٤۰ نظری هر که تماشای لقای تو کند

دل و جان آورد وروی بپای تو کند ٦۷

٤۱ لشکر نازتانرا پیشرو جمـال شد

صبروتوان وتاب من یکسره پایمال شد ۷۳

٤۲ دوش اززلال چشمهٔ خضرم نواله بود

کز لعل یاربوسه پس ازهرپیاله بود ۷۳

٤۳ ایقافله سالار به بین تا چه کسانند

کاندرعقبت ناله کنان چون جرسانند ۷۵

٤٤ فرو بند گر عیسوی صفت شاخ مرده را زنده میکند

سرخ لاله را جلوه میدهد مرغ را چو خواننده میکند ۷۷

٤۵ دلی خراب مرا بود وخاطری ناشاد

غم تو آمدو کرداین خرابه را آباد ۷۸

٤٦ دیگر نسیم روح ز گلزار میرسد

از یار مژده باز بـر یار میرسد ۸۱

۴۷ فصل آن شد کابر ازاری جهان خرم کند

در بر ودوش درختان جامهٔ معلم کند ۸۳

۴۸ کمند عشق را آن قابل آمد

که پیش پنجه‌تیرش بسمل آمد۹۲

۴۹ رسید آیت رحمت صلای عام رسید

به تشنگان زمی روح جام‌جام رسید۱۰۳

۵۰ ایدل صبور باش که تا کشته‌بردهد

تخم ولاو شاخ محبت ثمردهد ۱۰۳

۵۱ خرم آنروز که یارم زدر مهردر آید

غم‌دیرینه بکاهد طرب نو بفزاید ۱۰۷

۵۲ زبلبل‌سحری گل‌نو گرچه‌مژده‌شنید

که‌چاک کرد گریبان‌زشوق‌وجامه‌درید۱۱۱

۵۳ چنین که‌زلف‌توشیران‌درآورد‌بکمند

شگفت نیست که‌آهووشان‌از و برمند ۱۱۸

۵۴ دوست همان به که با فرح دوست

چونکه‌قرین‌شدزسختیش نگریزد۱۱۳

۵۵ پرده از روی تو ایماه دلارام افتاد

دل دیوانهٔ من در طمع خام افتاد ۱۳۵

۵۶ اگر بدست من آن گیسوی‌درازآید

امید هست که عمر گذشته بازآید۱۳۶

۵۷ نیست‌تن کان‌ماهرودرپیرهن‌میپرورد

درحریر نرم‌یك‌بستان‌سمن‌میپرورد۱۳۷

قافیه حرف را

۵۸ صبح هنگام آنکه ابر بهار

درفشانی نمود در گلزار (قصیدهٔ مدح اتابیك) ۱۷

۵۹ ای صنم بی بدیل ای قمر بی نظیر

کوی تو باغ بهشت روی تو بدر منیر ۵۶

۶۰ تا دیدمت آن دو چشم مخمور

بیمارم و دردمند و رنجور ۶۰

۶۱ زان چشم پر کرشمه وزان زلف تابدار

از تن برفت طاقت وازدست اختیار ۶۱

۶۲ آمد گل و یاسمن به گلزار

شد موسم خرمی دگر بار ۶۳

۶۳ آن حلقهٔ زلف همچو زنجیر

عقل از کف من ببرد و تدبیر ۶۷

۶۴ راهرو را یکقدم بر خاك و از نیروی عشق

برسر افلاك باشد گر نهد گامی دگر ۷۸

۶۵ چنین گفت گشتاسب خوش سیر

بهنگام نزع روان با پسر ۷۹

۶۶ پرده زرخ بر گرفت ماه تمامی دگر

داد صلای حیات ازمی وجامی دگر ۱۰۵

۶۷ بالای تو ای نگار سیمین بر

سروی است که ماه باشد اورا بر ۸۷

۳۳۲٤

قافیه حرف زا

قافیه حرف شین

قافیه حرف طا

قافیه حرف کاف

۷۷ از بنات ملوك شخصی بود
کار دیده زنی کش و چالاك ۹٤

قافیه حرف لام

۷۸ بگرفت پرده باد صبا از عذار گل
بلبل بنعره آمد و شد بیقرار گل ۷٦

۷۹ از کمانداری آن چشم کحیل
هر طرف خلقی است مجروح وقتیل ۹۳

قافیه حرف میم

۸۰ زباغ وصل گلرویان اگر خواهم گلی چینم
جفاوجورشان باید بجان خویش بگزینم ۱۲

۸۱ بخلوت گرشبی بایار بی‌اغیار بنشینم
بکام دل بپای گلبنی بی‌خار بنشینم ۱۵

۸۲ از فراق لب لعل تو بلب آمده جانم
بوسه‌ای زان لب شیرین که بود قوت روانم ۳۱

۸۳ بشب فراقت ایجان چه عجب اگر بمیرم
چوتو پادشاه حسنی ومنت بجان اسیرم ۳۲

۸٤ گشودم دیدهٔ جان تا بعالم
بچشمم چهر جانان شد مجسم ۳٤

۸۵ آنچنان نرگس مست تو ببرد از دستم
که زاندیشهٔ هشیاری ومستی رستم ۳٦

۸۶ آواره تا ز کـوی تو بیداد گر شدم

با کاروان محنت و غم همسفر شدم ۳۹

۸۷ یکروز اگر بچهرهٔ جانان نظر کنم

جان سازمش فداوسخن مختصر کنم۴۲

۸۸ بخواب دوش جمال تو بود درنظرم

عجب مدار نباشد اگر زخود خبرم۴۴

۸۹ زغمت نماندجسمی که‌بدر گهت کشانم

به تنم‌نماندجانی که بمقدمت فشانم۴۴

۹۰ روز گاریست که افتاده‌بخاك‌ره‌اویم

بامیدی که نماید قدمی رنجه بسویم۴۶

۹۱ رسید جان‌بلب و از لبت ندیدم کام

بیا که بیتو زمانی نباشدم آرام ۴۸

۹۲ ببوی آنکه بدامان او رسد دستم

بسی برهگذرش همچو خاك بنشستم۴۹

۹۳ چو کرد حسن‌تو بادرد‌عشق دمسازم

بجز خیال تـو با دیگری نپردازم ۵۰

۹۴ اگر بهجر سوزی ز توروی‌برنتابم

بسرم یکی گذر کن بنگر که‌چون‌بتابم۵۲

۹۵ ای‌بساخاك که‌درجنب‌شکیبایی‌ماست

با غم روی‌توتادست‌و گریبان‌شده‌ایم۵۸

۹۶ اگـر بختم کند روزی بر آنم

که جان درپـای جانانم فشانم ۶۰

۹۷ بـدوزی نازنینا گر به تیرم

ز رویت دیده هرگز برنگیرم۶۸

۹۸ وقت صبوحی رسیدخیزو بیارایغلام

باده واصحاب را زنده کن ازدورجام۶۹

۹۹ گر بمیخانه کشد بار دگر تقدیرم

بدهم جامه و جام می بیغش گیرم ۷۱

۱۰۰ بیا ایساقی رندان بیار آن بادهٔ نابم

بشو سجادهٔپرهیزوتقوی‌اندران آبم ۷۱

۱۰۱ کمندزلف‌نگاری مرا کشیده بدام

که بستگی بچنین رشته‌خوش بودبدوام۷۴

۱۰۲ پنجـهٔ عشق دست تـدبیرم

بر دو بر پا نهاد زنجیرم ۸۱

۱۰۳ پرده برداشت از انروی دلارایارم

وقت آن‌شد که‌منش‌پردهٔجان‌بردارم۱۴۷

۱۰۴ نکته‌ای ازلب‌جانانه شبی‌بشنفتم

که ازان نکته‌زغم‌طاق‌و بشادی‌جفتم۷۵

۱۰۵ چو ز آفتاب نژادم زمه نمیگویم

چو پا ز سر نشناسم کله نمیجویم۹۶

۱۰۶ لا ابالی وش و قلاش‌وقلندر کیشم

بندهٔ پیر مغانم زکـه میاندیشم ۱۰۲

۱۰۷ صنما تازه شدجهان زبهارمسیح‌دم

چو مسیح‌زمان‌تویی‌بدم‌مادم‌از کرم۱۰۹

۱۰۸ بر هر که نظر کنم ترا می بینم
از تست ز هر باغ که گل میچینم ۱۱۳
۱۰۹ من عاشق جمال‌توای ترك مهوشم
از دامن تودست تعلق کجا کشم ۱۳٤
۱۱۰ زانرو چو زلف یارپریشان‌ودرهمم
کزمی تهیست کاسه‌و کیسه‌زدرهمم ۱٤۰

قافیه حرف نون

۱۱۱ ربوده‌زلف‌مشکینت‌نگارا آب‌عطاران
نموده لعل شیرینت‌بتادرمان‌بیماران ۲٦
۱۱۲ ای نقل تو نقل محفل من
وی چشم تو غارت دل من ۳۳
۱۱۳ برگ گل‌سوری‌ترایا بدن‌است‌آن
یا جسم‌لطیفی که درپیرهن است‌آن ٤٤
۱۱٤ براه باد مگر زلف اوپریشان شد
که بزم‌عشرت ما باز عنبرافشان‌شده ٤٥
۱۱٥ صبر از آنرو نمیتوان کردن
با غمت خو نمیتوان کردن ٥۳
۱۱٦ این کمانداران که‌جان‌میپروردپیکانشان
زندهٔ جاوید ماند کشتهٔ میدانشان ۷۰
۱۱۷ ای عشق همتی کن‌ومارابلند کن
وین حاسدان‌براتش‌حسرت‌سپند کن ۸۰

قافیه حرف ها

قافیه حرف یا

۱۲۷ ذوقی ندید بستان گل رانبودبویی

بیروی دلارا می‌بی‌صحبت گلرویی۱۰۸

۱۲۸ایزلف دلبر من پرتاب وپرشکنی

پشت عدوی شهی یا کار و بار منی۱۱۲

۱۲۹ ایکه با ما بجور میپایی

رشتهٔ عمر خویش میخایی ۱۰۰

۱۳۰ نداره آه‌عالم‌سوزعاشق‌درتوتاثیری

شودای آه کامشب‌دردل‌اوبااثر گردی۱۳۳

۱۳۱ این چه غوغاست کای پسر داری

نشأهٔ می مگر بسر داری ۱۳۳

۱۳۲ ترسم که کندآخر بازایدل‌شیدایی

ازفرط هوسناکی کارتو برسوایی ۱٤٤

۱۳۳ باشد ایشمع آتشت بر جان

مگر از سوز من خبر داری ۱۳٤

۱۳٤ مویی‌است میان‌تودل‌ماش‌چو گویی

کس گونشنیدم که‌ربوده‌است‌بمویی٦٤

اورباعیاتی هم دراین دیوان سروده است‌بشرح‌زیر:

صفحهٔ ٦ رباعیاتی که بطرز باباطاهر گفته‌است،نیزدرص۱۱۲ .

بجزآنچه فهرست شده درصفحهٔ ۱٤٥ قصیده‌ایست که مطلع آن افتاده وازاین بیت آغازمیشود:

نکرد هیچ کس این نماز را بجهان

درست وتمام‌چوصدیق آن‌مصاحب‌غار

در صفحهٔ ۱٤۸ قصیدهٔ فریدیست که شاهکار گوینده است و بسی دقایق حقایق را که هر سطرش باشعری درو گوهر برابر است سفته ومطلع آن این بیت‌است.

اگرچه شاعری وشعر نزداهل ادب
صناعتی است‌بزرگ‌وعنایتی‌درخور

همچنین این‌قصیده که‌درصفحهٔ ۱٥۳ دیده‌میشود‌و گویاچندبیتی‌از آن‌هم‌ساقط‌شده:

چشمه‌ای فیه شفاء رحمةجاری‌بدوست
در میان است مرحومه تایوم الحساب

••••

خوشتر آن‌باشد که بربندم عنان‌خانه‌را
بدهمش تصمیم زی‌مدح‌شه گردون‌حباب

٤۳٦۲

نسخ راسته وچلیپا درسه‌ستون از سدهٔ ۱۱و۱۲ ، عنوان وبرگردانها شنگرف ، جدول لاجورد وزروشنگرف ، اندازهٔ بیاضی است .

۱۹س۸×۱۸ ، ۳۷گ۱۲×۲۲ ،کاغذ سپاهانی - جلدتیماج قهوه‌ای.

سخنوری

دربارهٔ تاریخ سخنوری عامیانهٔ آقای محجوب گفتاری درمجلهٔ سخن‌دارند . در این نسخه شعرهایی که سخنوران پاطوقها وسردمها وقهوه‌خانه ها میخوانده اند آمده وبروش پرسش وپاسخ است وتااندازه‌ای سست و عامیانه و دربارهٔ مناقب‌خاندان نبوت بایاد کردن بسیاری از اصطلاحات درویشان و سخنرانان. از برخی بیتها نام شاعرهم بدست میآید مانند خاکسار ومیرزا عبدالله وشجاع ومجرم وفرصت وتراب و غمگین ومسکین وغافل وعطاروحقی .

پارهٔ ازاین شعرها دارای ترجیعی است که در نسخه بشنگرف نوشته‌شده‌است
آغاز افتاده : جواب .

بیزم‌عارفان ای‌نطق گوهر بار گوهرریز
مثالی‌نی‌بسهم‌نکته سنجان‌شهدشکرریز
دهن بگشا مثال‌نافهٔ چین وختن‌یکسر
زمعنی‌در بساط اهل‌معنی‌مشك‌عنبرریز
براور ناله‌چون‌بلبل بطرف گلشن‌دانش
بمیدان‌سخن‌چون‌تیغ‌جوهر بارجوهرریز
بزن برطبل دانایی دوال دانش ازمعنی
بجان حاسدان‌ازنظم شورانگیز آذرریز
علیك‌عشق‌فرصت‌برتو بادای‌خصم‌بدآیین
درآره بزم دانش‌مهردرنزد سخنور ریز

....

بشنو ایا خصم وسخن ده جواب | سرنهانی کـه شوم کامیاب
منقبت احمد و هم بـوتراب | آید ازین مدح که گویدجواب
انتخب ینتخب انتخاب | ساکن ایوان هدایت کـه بود
لایق دیوان شفاعت که بود | اشجع میدان شجاعت که بود
مالك مملوك ولایت کـه بود | انتخب ینتخب و انتخاب

....

حکم خدا آنچه مقدم‌شده | اکتسب یکتسب‌اکتساب

....

درویش رسیده‌ای‌تو باتاج‌و کمر | با پوستی آمد زه گر جام تبر

آراسته ای بفرق پا تا سر		دعوی کنی ازسخن بهرراه گذر

انجام :

من نیستم بدهر گرفتارسیم وزر		هستم کمینه چاکر اولاد حیدری

والسلام والتمام.

٤٣٦٣

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، اندازه بیاضی است .

سطر چلیپا ۱۰×۱۹ ، ۱۱گ۱۲×۱۲ ، کاغذ فرنگی کبود ـ جلد مقوا .

جنگ

شعرهای فارسی حاجی عباس ۱ ، قاسمخان ۲ ، مایل سپاهانی ۳ ، کلانتر ۸ ، جلال ۱۲ ، کمال غیاث ۱۳ ، کاظم گروسی ۲۱ . بندهای منثور فارسی هم دارد یکی بعنوان « شکایت از روز گار غدار وزمانهٔ ستمکار جفا کار » .

٤٣٦٤

نستعلیق روز دوشنبه ۲۹ ج ۱۳۳۲/۲ ، عنوان شنگرف ، آغاز درمیانه لمعهٔ دوم افتاده ، اندازه بیاضی است.

سطر چلیپا ۸×۱۴ ، ۳۴گ۱۲×۱۸ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی.

سراج منیر

بفارسی از محمد شریف بن شمس الدین محمد شیرازی است (ف۶۶۵).

٤٣٦٥

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، آغاز وانجام افتاده ، اندازه بیاضی است .

۳۱س۱۰×۱۸ ، ۶۵گ۱۲×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ .

۳۲۳۴

جنگ

شعرهای فارسی حافظ و فروغ وقاآنی ومیرزا ابوالقاسم قایم مقام ومیرزانعیم سپاهانی (بهاریه) و شهاب‌الدین محمدبن رشید غزنوی معاصر سنایی و طیان کرمانی وخیام نیشابوری و فریدالدین محمد عطار ولطف‌الله معاصرتیمور و ابوبکر ازرقی و بنایی وفخرالدین ستایشگر سنجرو کمال اسمعیل و امیرحسینی‌وطفیلی و ملالی ترك جغتایی و نظامی قمی ومیر سید یوسف‌راغب‌اردبیلی ومجیر بیلقانی وخاقانی‌وعزالدین معاصر ابوالعلا و خاقانی وستایشگر شیروانشاه و فلکی شاگردابوالعلی و همدرس خاقانی و ستایشگر منوچهرشاه وابوالعلای گنجوی ستایشگرشروانشاه وجلال‌الدین واوحدی‌مراغه‌ای‌ستایشگرارغونشاه وانوری وبایزید بسطامی در گذشتهٔ ۲۷۹وضیایی آذربایجانی وحیدری از فرزندان لسان شیرازی وفردوسی ووحشی کرمانی‌وعسجدی وقطران وعنصری در پاسخ غضایری.

۴۳۶۶

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۱ راسته وچلیپا ، اندازه بیاضی ۰
۱۷س۱۰×۲۲ ، ۳۷۹گ۱۲×۲۴ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج عنابی‌زرکوب مقوایی.

جنگ

گذشته از پراکنده‌ها منثور فارسی و شعرهای گمنام فارسی وعربی‌این‌مطالب در این جنگ هست :

۱ـ « صلح‌نامچه‌ای که حسب‌الامرعالیجاه میرزا ابراهیم رشتی ومستوفی‌خاصهٔ شریفه درباب منازعهٔ محرم درپیش‌بردن علم‌فیمابین محلتین کباب واستادسرای‌رشت انشا شده از آقامیرزای خمسری » مورخ سیچقان ئیل ۱۱۴۵ که اگر خلاف بورزند یك‌صدتومان‌تبریزی‌فضی‌بدهند

۲ـ انشاای بفارسی ۳ـ۵

۳ـ نامهٔ دوستانهٔ فارسی ۵٤

٤ـ منشآت میرزا صائب درمنع شراب ٦۳ـ٦٤

۵ـ مادهٔ تاریخ مرگ سعدی ۷۰

٦ـ « قصیدهٔ الانقوای (؟) مرحوم مبرورمیرزا داودمتولی ۷۸ـ۸۸

۷ـ منظومه‌ای دربارهٔ تریا کیها ازرضی ۷۱ـ۷٤

۸ـ مادهٔ تاریخ مرگ میرزا سمیع رشتی ۱۱۱

۹ـ بحرطویل مورخ ۱٦ع۱۰۹۸/۱ که نزدآقالطیفانوشته‌شده‌است ۱۱۵

۱۰ـ شرح منظوم « زدریای شهادت چون نهنگ لا برارده‌و» ۱۱۹

۱۱ـ نامهٔ میر سید شریف بمیرقاسم‌بغدادی و نامهٔ دوستانهٔ دیگر ۱۲۱ـ۱۲۲

۱۲ـ پاسخ خواندمیر بنامهٔ فرزند خود ۱۲۳

۱۳ـ دویادداشت تاریخی زمان قاجار یکی مورخ۱۲۹۱ ۱۳۰

۱٤ـ مخمس محمد مقیم رشتی بزبان گیلکی ۱٤۰

۱۵ـ مخمس محمد صالح بفارسی ۱٤۱

۱٦ـ تاریخ مرگ میرزا سمیع‌خان پسرمیرزا زکی‌در۱۲۰۷ (ص۱۵۵).

۱۷ـ رسالهٔ رنگرزی (۱٤۳ـ۱٤۵)

آغاز: بسمله. شکروسپاس بیرون از حیطهٔ قیاس قادری‌رارواست.

انجام: وخایب وخاسردنیا وعقبی در هرحال نباشند.

۱۸ـ شعرهای فارسی: ماهرا ۳ وسنایی ازبخارادرپاسخ سنجر که پس‌ازمرگ پدرمیخواست‌بداند که آیین سنی حق است یاشیعی ودانشمندان را گردآورده‌وسخنان آنها را شنیده ودید که دلایل آنها بجایی نمیرسد وباونامه نوشته واودرپاسخ بنظم‌حق بودن‌آیین شیعی را روشن بداشت۸، طالب ۱۲ـ٤۸ فضولی ٤۹ حسن (غزلی باعنوان

لراقمه) ۵۱و۵۹ سعدی ۵۲ فرج‌الله شوشتری ۵۲ ملاصدرا ۵۳ شیخ‌بهایی ۵۳ گیلانی ۵۳ ظهوری ۵۸ حاجی ملاباقر روضه خوان سمنانی ۵۸ قصاب ۶۱ محمد خان تـائب گنجه‌ای (دام‌عزه‌العالی) ۶۱ میرزا ابراهیم ادهم ۶۲ میرزا عزیزالله وزیر کسگر ۶۲ نزهت دزفولی ۶۲ صائب ۶۳ جامی ۶۵ گرامی ۶۶ صفی ۶۷ - ۶۹ بابا افضل ۷۰ شیخ لطف‌الله نیشابوری ۷۰ ملاجلال دوانی ۷۰ سرشار ۷۱ ومثنوی وچند رباعی از اودرهجو قاضی نصیرشیخ‌الاسلام گنجه ۷۵ـ۷۷ لطفعلی‌بیك آذر۷۷ حاجی (غزلی‌باعنوان‌لراقمه) ۹۱ هاتف ۹۱ عرفی شیرازی ۹۱ میرزاملك مشرقی ۹۳ طوفان ۹۴ شفیع (مثنوی دربند و در ۸۰ بیت وقصیده‌ای باعنوان لنامقه) ۱۰۱ ناطق نصیری ۱۰۴ میرنجات ۱۱۴و۱۵۵ نیکو ۱۱۵ عموبخط خود او ۱۳۱صامتی ۱۱۸ باباطاهر۱۲۰ نـکهت ۱۲۶ میرعین علی ۱۳۲ سحابی ۱۳۲ عطار ۱۳۴ مغربی ۱۳۴ اوحدی ۱۳۴ مسعود ۱۳۵ محمد سعید قصاب ۱۳۷ سروررشتی ۱۳۸ شرر ۱۵۰ محمد قلی سلیم ۱۵۵ ، یادداشت تاریخی ۱ شوال ۱۲۹۲ دارد که در محله چال میدان تهران نوشته شده است نیز (ص۸۹) .

یادگار حاجی باقر روضه خوان سمنانی مجاور کربلابرای‌حاجی نجفقلی‌خان درع۱/۱۲۸۱هست ونسخه برای این خان‌خریداری شده است (ص۱۱۷) .

۴۳۶۷

نستعلیق و نسخ سدهٔ ۱۳و۱۴ ، اندازه‌بیاضی .
سطرچلیپا ۷×۱۸ ، ۱۰.۳۷۶×۲۱،کاغذ فرنگی - جلدتیماج تریاکی‌ضربی.

جنگ

نیمهٔ نخستین آن مثنوی است عاشقانه ودرمیانهٔ آن آمده .

ای ز تو جان منورپرزدرد   وزغمت چهرمنور گشته زرد

آغاز:

که ازهجران چوبینی خستهرا — در افغان یاد کن افغان ما را

انجام:

من که بودم از وفا یار شما — یاری از یـاران وفادار شما

نیمهٔ دوم تعزیه و سوگواری است بنظم و نثر بفارسی و فرد تعزیه خوانها را می‌ماند وباید ساخته سدهٔ ۱۳و۱٤ باشد.

٤۳٦۸

نستعلیق سدهٔ ۱۳گویا اصل ودربرخی جاها سفیدگذارده شده، در۱۷۳ص،اندازه بیاضی. ۲۱س۸×۲۰ ، ۳۸۸گ۱۱×۲۴ ،کاغذ فرنگی آهارمهره ـ جلدتیماج تریاکی مقوایی.

ترجمهٔ تاریخ عثمانی

ازمحمدحسین خویی از کتاب احمد جودت افندی که بدستورناصرالدین‌شاه‌در ۱۲۷٤ از ترکی بفارسی بر گردانده است. تاریخ دودمان عثمانی است تا کریمخان زند. او مینویسد که من سی ودوجلد تاریخ خیرالله افندی را بفارسی درآوردم(ص٤). احمد جودت بفرمودهٔ عبدالمجیدخان این کتاب را ساخته و درآن یك مقدمهٔ دارای دوازده مقاله گذارده و از وقایع سال ۱۱۸۸ آغاز نموده است. نسخهٔ ما گویا مسودهٔ اصل مترجم است.

آغاز: حمد وسپاس بی‌قیاس سزاوار معبودبحق.

انجام: باعث ریختن خون بی گناه (افتاده)

٤۳٦۹

نستعلیق سدهٔ ۱۱ وخط خورده ، عنوان ونشان‌شنگرف ، نسخه درشوال۱۲۳۱ازآن‌علی‌بن‌محمد جعفر بوده است ، اندکی ازاصل۴ باب ۷ (باب کون المؤمن فی‌صلب‌الکافر) است تا باب ۱۲۱ پنجم اصل

(باب الغضب)، با نشانهٔ جزو ۳-۳۸ (هریك در ۸ برگ) درگوشهٔ صفحات.

۲۴س ۱۲×۲۳، ۲۶۹گ ۲۰×۳۰، کاغذ سپاهانی آهارمهره - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی.

صافی

شرح کافی کلینی است از خلیل قزوینی.

۴۳۷۰

استعلیق سدهٔ ۹ و ۱۰، عنوان و نشان و شکل شنگرف، نسخه در دیباچه افتاده: «و غرض کتاب شناخت هیأت واحکام است» ، بسیار نسخهٔ پاکیزه ایست، اندازه بیاضی است.

۲۳س ۷×۱۴، ۲۰۱گ ۱۰×۱۶، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج عنابی.

کفایة التعلیم فی صناعة التنجیم

از ابوالمحامد محمدبن محمودبن مسعودبن محمدبن زکی غزنوی. عوفی در لباب الالباب که در پیرامون سال ۶۱۸ ساخته است گویا از همو است که بنام فخرالدین وشرف مسعودی یاد کرده ومیگوید که من او را در کودکی دیده‌ام واو پیری بزرگ بوده است (ش ۲/۱۹۱۴ و ۱۹۴۸ - ادبیات ۳۹۵) در دنبالهٔ آن در نسخهٔ ما بندیست از سرالسرور قاضی معین الدین ابی العلاء محمدبن بیان الحق محمودغزنوی نیشابوری در سرگذشت همین غزنوی و ازهمین بند که در اتمام تتمة صوان الحکمة دیده میشود وازچند بند دیگر که در معجم الادباء یاقوت حموی درسرگذشت امیة بن عبدالعزیز بن ابی الصلت اندلسی (۲:۳۶۱-۳۶۵) ازهمین سرالسرور آمده است و بازهمانها را در اتمام التتمه دیده‌ام دریافتم که سرالسرور واتمام التتمه یکی باید باشد (گفتار نگارنده در دیباچهٔ «مختصر فی ذکر بعض الحکماء الیونانیین و الملیین» در دورهٔ ۷ فرهنگ ایران زمین).

٤٣٧١

نسخ موسی بن عزیزالله طالقانی در ۲۴ شوال ۱۰۹۳ در ش۱ و ۱۸ صفر ۱۰۹۴ در ش۲ و روز شنبه پایان رمضان ۱۰۹۷ در ش۳ و نستعلیق روز آدینه ۲۲ شوال ۱۱۰۲ در سپاهان در ش ۴ و ۱۱۷۸ از کس دیگر در ش۵ ، ش۶ نسخ از همین تاریخها ، عنوان و نشان شنگرف ، تاریخ تولد ۱۱۲۶ و ۱۱۳۸ و ۱۱۴۵ در گ ۱۰۶ پ هست ، در برگهای دیگر خبر است بفارسی و دعا و پراکنده‌های دیگر، اندازه بیاضی است.

۲۹ س ۷×۱۶ ، ۱۵۱ گ ۹×۱۹ ، کاغذ سپاهانی موریانه خورده و پاره‌ای از عبارتها رفته ـ جلد تیماج عنابی.

مجموعه

۱ـ الاعتقادات (۲ ر ـ ۱۸ پ) از ابن بابویه قمی رازی .

۲ـ التنبیهات العلیة علی وظائف الصلوة القلبیة (۱۹ر ـ ٤١ر) از شهید ثانی در اسرار نماز .

۳ـ النخبة الوجیزة (٤١ ر ـ ۷۳ پ) از فیض کاشانی (محجه ۲: ۷ و ۲۶ و ۳۹) .

٤ـ الاعتقادات (۷۴ر ـ ۷۱ر) از مجلسی دوم .

٥ـ ترجمة العقائد (۹٥ پ ـ ۱۰٦ر) از فیض کاشانی در هشت در .

٦ـ رسالة الرضا الی المامون (۱۳۳ر ـ ۱۳٦ر) (ف ۱۳۲۷) .

٤٣٧٢

نستعلیق خوش سدهٔ ۱۳ و ۱۴ ، در دوستون ، جدول زر و لاجورد ، عنوان شنگرف ، نسخهٔ پاکیزه‌ایست ، اندازه بیاضی است .

۱٦ س ۸×۱٦ ، ۲۳٦ گ ۱۲×۲۱ ، کاغذ فرنگی آهارمهره ـ جلد تیماج مشکی ضربی.

جنگ

دوازده بند محتشم کاشانی است (مشار ٦۹۷ ـ ذریعه ۸: ۲۷۰) و پیش واقعهٔ روضه

وروضهٔ ظهوری ودوازده بند « عباس » ومثنوی‌های نصرت ومقبول و مخلص وصالح و لطفی ونوحی و نسیم وزاهد علی وطالع والفتی وخموش وشرف همهٔ اینها درسو کواری وتعزیت‌است‌ونسخه مانند فردی‌است‌برای کروه مویه کران وتعزیه خوانان وبفارسی و منظوم .

٤٣٧٣

نستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲ ، عنوان شنگرف ، آغازوانجام افتاده.
۱۳س۷×۱۵ ، ۱۶۳گ۱۱/۱۹ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج‌تریاکی‌ضربی‌مقوایی.

نل و دمن

از فیضی دکنی (۹۵٤ ـ ۱۰۰٤) است (سپه ۲:۵۲۰) .

٤٣٧٤

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوانها سفیدمانده ، آغازوانجام‌افتاده.
۱۳س۵×۱۱ ، ۱۸۳گ۱۰×۱۷ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌مشکی‌ضربی مقوایی.

لوامع‌الاشراق فی‌مکارم‌الاخلاق

ازجلال‌الدین محمد دوانی‌است .

٤٣٧٥

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، جدول‌زرولاجورد ، شعر سعدی وابوسعید و دهقان سامانی‌چهارمحالی سپاهانی درمیانه وپایان نسخه هست (ص۱۴۳و۱۴۸ ـ ۱۴۴) ، در۱۴۴ص،اندازه‌بیاضی‌است.
۱۳س۶×۱۴ ، ۷۲گ۱۰×۲۰ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ ـ جلدتیماج‌مشکی‌ضربی.

مجموعه

ازجمالی جمال‌الدین محمد اردستانی در گذشتهٔ ۸۷۹ و نزدیك به صد و چهل غزل ونود رباعی است .

آغاز: بسمله .

عشقست یارو همدم عشقست عیش بی‌غم‌را

عشقست نور مریم مهدی عمین‌است‌یارا

این عشق فتنه انگیز باتیغ تیزخونریز

در پای دوست افتد بی فکر و بی‌مدارا

....

آن ساحر بلا جو آشفته کرده کمند

در گردن جمالی پیچیده آن بلا را

انجام:

بی صحبت اهل دل بجایی‌نرسی تا دل ندهی بدلربایی نرسی

بیگانه صفت‌مباش‌و بیگانه‌مجو بی‌سعی درین ره بصفایی نرسی

۲ـ دیوان (۸۹ـ۴۳) ازمجذوب محمد تبریزی وغزلیات‌اواست.

آغاز:

شکر خداکه باز دلم خوش برامداست

یارم ز در درامد این هم برامد است

....

در کار خود اگرچه جنون‌است‌ذوفنون

مجذوب ما است‌آنکه درین‌فن‌سرامداست

انجام:

جرم مجذوب وصالی ز پی‌هجر تو نیست

زانکه آفت‌بتو از زهرهلاهل نرسید

٤۳۷٦

شکسته نستعلیق علی‌اصغر همدانی خوش‌نویس در۱۲ع۱و پایان ج۱/۱۳۰۰ و پایان محرم ۱۳۰۰ و ذی‌قعدهٔ ۱۳۰۱ برای آقامحمدحسین ، سرلوح زر و لاجورد شنگرف ، جدول زر و لاجورد ، اندازه بیاضی ، نسخهٔ بسیار پاکیزه‌ایست .

سطر چلیپا ۴×۱۰ ، ۳۹۵ص ۶×۱۴ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی.

جنگ

گردآوردهٔ علی‌اصغر همدانی خوش‌نویس برای آقامحمدحسین در ۱۳۰۰ و ۱۳۰۱ وشعرهای فارسی سعدی است وقاسم انوار ومیرزا ابراهیم صفا ومکتبی واسیری سپاهانی وجمال الدین عبدالرزاق وخلاق المعانی و باباطاهر و اندکی از خسرو و شیرین هم درمیانه دارد ، با دیباچه‌ای منثور بدینگونه :

« هوالله تعالی . چندا بیاض دلاآرایی که‌تذرورنگین‌پروبالی‌است ازجلدنگارین شهپر پرنقش ونگار گشوده ... دروصفش همین بس که حسینی عالیحضرتی نظر التفات باتمام آن انداخته امید که چندانکه غزلیات شهوروباعیات دهورومثنوی لیل ونهار درصفحهٔ کاینات است ثبت صفیهٔ (؟) بقا باشد ان شاءالله تعالی .

٤۳۷۷

نستعلیق محمدتقی فراهانی در۱۲۷۷ ، یادگاری مورخ ع۲ در تهران دارد ، اندازه بیاضی .

سطر چلیپا ۶×۱۶ ، ۱۱۵ص ۷×۱۷ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ - جلد تیماج تریاکی ضربی.

جنگ

گردآوردهٔ محمدتقی فراهانی که درچهارشنبه محرم ۱۲۷۷ آن‌را بپایان رسانده است وشعرهای فارسی مجرم است وغوغا وحافظ وسعدی و ناصر خسرو وصفا و رفیق

سپاهانی ووحشی یزدی و نورعلیشاه و میرزا حسین آشوب و قاآنی و ملا پشم الدین وممتاز (بحرطویل) وهما وعطارد ومهدی بیك شقاقی وباباطاهر .

٤۳۷۸

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، اندازه بیاضی‌است.
سطرچلیپا ۹×۱۷ ، ۳۶ــ۱۱×۲۰ ،کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا .

جنگ

گردآوردهٔ موسوی ورویهم‌باشعرهای‌خوداونزدیك۱۱۰۰بیت میشود:شعرهای فارسی موسوی گرداورندهٔ جنگ نزدیك به ۱۶۰ بیت ۱ـ۵ میرزا ٦ شهاب سمیرمی نزدیك ۷۸ بیت ۷ـ۱۰میرزااقلزم‌سپاهانی نزدیك ۵۵۰ بیت ۱۱ـ٤۰ میرزاعبدالحمید شکوه نزدیك ۱۷۳ بیت ٤۲ـ٤٦ عمعق بخارایی نزدیك به ۱۱٤بیت ٤٦ـ٤۸ مسعود سعد در ۱۰ بیت ٤۸ .

٤۳۷۹

نستعلیق علی‌بن عبدالرحیم‌بیك‌درسدهٔ ۱۳و۱۴ .
سطرچلیپا ۱۰×۱۹ ، ۳۶ــ۱۱×۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای‌ضربی.

جنگ

گردآوردهٔ علی‌بن عبدالرحیم‌بیك برای سلیمان‌آغا در ۱۲٦۲ (ص٦و۸ و ۱۲ و۱٤) وچندنامهٔ فارسی شیوا است ۱ـ۸ وشعرهای کردی٦ وشعرملابیسارانی ۱۰و٤٦ ومیرزایعقوب ۱۱ ومستوره ۱۲ومیرزاشفیع گورانی۱۳ وملارحیم معدومی ۲۵واحمد کوباسی ۲۷ وامیرمحمد زرگر۲ ٤ وملامصطفی ٤۹ .

٤۳۸۰

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ ، جدول شنگرف ، اندازه بیاضی است .
سطر چلیپا ۵×۱۰ ، ۹۸گ ۷×۱۴ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ - جلد تیماج قهوه ای.

جنگ

مثنویها فارسی ملانظری وقنوتی ومحمود وغزل جامی وسعدی وحافظ وسوزو گداز میرزاصادق است ، یك مثنوی عنوان محمود وایاز دارد و معما و رباعی هم در آن هست .

آغاز افتاده :

گفتمش یار بتو نزدیك است — یاچوشب روزت ازدیار کیست
گفت در خانهٔ اویم همه عمر — شمع کاشانهٔ او همه عمر

انجام :

که آن می چارهٔ افسردگانست — روان بخش دل آزردگانست

٤۳۸۱

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، جدول شنگرف وزرولاجورد ، اندازه بیاضی .
سطر چلیپا ۷×۱٦ ، ۳۵۱گ ۱۲×۲۲ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنایی ضربی عطف مشکی.

دیوان

ازابوالسلوك تسلی قاجار متخلص بقضا وقاجاری وتسلی که همراه فرمانروایان درمازندران وتبریز وتهران میزیسته ومنشی ومستوفی بوده است . عارف منش بود و ازپیروان حاجی میرزا صفا و ستایشهایی دربارهٔ اودارد. ماده تاریخهای این دیوان از

سالهای ۱۲۹۱و۱۲۹۲ است (یادداشت باستانی درآغاز نسخه) . شعرها در ستایشهای درباری است وغزل وسوگواری مذهبی .

آغاز:

هر که نشناخت خویش را بجهان / نتوان کرد کار خویش شناخت

ترك هستی نکرد در گیتی / نرد توحید کی تواند باخت

انجام:

هستم غلام حلقه بگوش کسی که او

این مشکلات اربعه را حل کند بمن

٤٣٨٢

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، اندازه بیاضی .

۱۴س۷×۱۴ ، ۹۴گ۱۰×۱۷ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج تریاکی ضربی.

جنگ

شعرهای فارسی است بوزن مثنوی با عنوانهای مانند « بلال مؤذن ، دعبل و بکاء السجاد ، قارون سوم ، خیالیه ، تعریف شب ... فی الکبر وذمه و ذم الاشتهار ، و بندهای منثور بعربی درخبر وبندهای بنثر فارسی باعنوان « مجلس خروج ازمدینه وقتلگاه وورود مدینه ووفات فاطمه، خطبهٔ سجاد ، منبرشام ، فی الامتحان ، واجبات میت ، فی الطلب ، موسی و خضر » ونسخهٔ دفتر یادداشت روضه خوانی را می ماند از سدهٔ ١٤ .

٤٣٨٣

استعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، عنوان شنگرف ، در۱۲۵ ص ، اندازه بیاضی است.

۳۳س۱۲×۱٦ ، ٦۴گ۱٦×۲۲ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای گرد وعطف مشکی.

۳۳٤٦

دیوان

غزل است بترتیب تهجی‌ازشاعری شیعی باتخلص شاهد . درذریعه‌ازمیرمؤمن‌بن ابی‌القاسم ایزدخواستی شیرازی‌متخلص بشاهدیادشده‌است (۹:٤۹۸) .

آغاز:

سرودی ساز کن مطرب که‌بربایدغم‌ازدلها
چوباشد گوش‌طنبورت کلیدقفل‌مشکلها
ز عشق آن بت رعنا بگوش شمع بی‌پروا
نمیدانم‌چه گفت‌آتش که‌میسوزدبمحفلها
بر اه‌باطل‌ای‌شاهد زحق کی‌آگهی یابی
ره و رسم حقیقت را کجا دانند باطلها

انجام:

ولی‌تمتعی‌ازوی‌نبرده هیچکسی   ز راه بی طلبی یارهٔ طلبکاری

....

بشانه‌ای که کشدبرسرمؤالف‌خون   بفرق او کند از راه . . . . .
کسی نمانده بجاشاهد (بریده‌شده) .

٤۳۸٤

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، اندازه بیاضی،
۱۵س۱۴×۱۸ ، ۱۷۰گ۱۷×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ ضرابی.

جنگ

بفارسي وعربي ونظم و نثرودفتريادداشت روضه خواني را ميماند و در پايـان .

آن ازخوابی که دیده و میخواست باشیخ مهدی مسئله گو مصافحه کندیاد کرده‌است.
آغاز: بسمه تعالی بدانکه سزاوارهست بقدر امکان این چند کارترك نکنی.
انجام : ادرکنی یاامیرالمؤمنین بحرمة‌القرآن .

٤۳۸٥

نستعلیق آغاز سدهٔ ۱۳ ، ارچپ وراست وچلیپا .
سطرچلیپا ۹×۳۰ ، ۱۰۱گ۱۰×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی‌ضربی‌ترنجی.

جنگ

بیشتر این جنگ کیمیایی از محمد رضای طبیب پسر حاجی رجبعلی سپاهانی (٤٤ پ) است که با شاگردان خود در شهرها گشته و با استادان خود در کار های کیمیایی آزمایشها کرده ونتایج آنها را دراینجا در۱۲۱۰ آورده است مانند کارهای او در قم وسپاهان و کاشان (ص ۱و٤و٥و۹) ودرآن از بیاض آقامحمدرضای کوزه کنانی (۳۰پ) و ازآزمایشی که در خانهٔ حاجی سید محمد دربیدِ گل کرده است یاد گردید (٥٤پ) در آن آمده که بفرمودهٔ حاجی علی صباغ قلمی شده (۷۳ر) و در روز شنبه ۲۲محرم۱۲۱۰ درقم از خط میرزا محمدصادق نوشته شده است (۸۸ر) نیز از خوابی که در کاشان درخانهٔ حاجی علی‌اکبرشاه زاده درشب شنبه ۲ع۱/۱۲۱۰ دیده استدر آن یاد گردید (۹پ) از روی خط آقا مؤمن طبیب کاشانی در کاشان هم مطالبی‌نوشته شده است (۳۲ پ و٤٤پ) بیشترعبارتها عربی است و گاهی فارسی هم دارد یکی از آنها شعر شیخ بهاءالدین است در کیمیا (۳۸ر) نوشتهٔ محمدعلی حسینی‌قمی‌هم درآن هست (۷۷پ) این عنوانها درآن دیده میشود .

۱ــ مفتاح مظفربن مسعود سمرقندی(۳٦ر) .

۲ــ « من اعمال اللغ فـی الله المیرزا محمد رضا بن عـالیحضرت محمد مقیم

الاصفهانی» (٤٦پ) در میانه آمده «من ودایع اللغ فی المیرزا رضا بن میرزا محمد مقیم الاصفهانی» (٤٨پ).

۳ـ القول الدال علی التدبیر المعدنی (٦٩ر ـ٦٤پ).

شعرهای طغرائی و ابوالاصبغ بن تمام و خالدبن یزید و محمدصالح بن جارالله در پاسخ ابن‌سینا بهمان بحر و قافیه در آن هست (٧٤ پ ـ ٧١ پ) وشرحی بفارسی از شعر منسوب بعلی ع «خذالفرار والطلقا» (٧٦ر ـ٧٥پ).

٤٣٨٦

شکسته نستعلیق خوش ریزسدهٔ ۱۴ ،۳گرداگرد هرمصرعی زراندود ، جدول زرولاجورد، در۱۴ ص ، اندازه بیاضی است .

۱۱س۴×۱۰ ، ۸ـ۳ ۹×۱۳ ،کاغذ فرنگی نخودی ـ جلدتیماج مقوا .

جنگ

شعرهای فارسی است بوزن مثنوی .

آغاز:

شبی با نوجوانی گفت پیری کهن دردی کشی صافی ضمیری

انجام :

سراسر زمردان وادی عشق خرابی خوانده اند آبادی عشق

٤٣٨٧

نستعلیق محمد نصیر در۱۱۴۷ درش۲ ، ذی‌حجه ۱۲۲۹ در ش۴ ، ۱۴محرم ۱۱۳۰ درسپاهان در ش۵ ، شماره‌های دیگر بهمین خط ، عنوان ونشان شنگرف ، درص۱۲ شعرسالک است، درص۴۴شعرمعمای فارسی است، درص۳۰ «دیباچهٔ مجموعه اززادهٔطبع شریف نصیرا» ونامهٔ دوستانهٔ فارسی ، در ص ۳۱ قصیدهٔ لامیهٔ عربی « سلامة القلب نجتنی عن الزلل» است ، اندازه بیاضی است.

سطرچلیپا ۱۰×۲۳ ، ۱۲×۲۵ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ ضربی.

مجموعه

۱ـ رسالهٔ طینت (۱ـ۲۸) از آقا جمال خوانساری .

آغاز: مانند ش ۲۵۴۰ .

انجام: این معنی بعضی از آنها برتقیه محمول تواند شد والله یعلم ـ و در اصطلاح متاخرین علما راویان حدیث ... حسن موثق کالصحیح گفتیم . منه‌قدس سره (در ش ۲۵۴۰ انجام این حاشیه آمده است) .

۲ـ جنة‌الاسماء یانخبة‌الاسماء یاشرح دائرة علی‌بن ابی‌طالب (۳۲ـ۴۲) ازغزالی وتفسیر شعرهای‌مرموز منسوب‌بعلی(ع)است(ذریعه۵:۱۵۴ـفهرست‌بوئیژش۱۸۶و۲۵۶ غزالی‌نامه ۲۲۷ ـ نسخهٔ مدرس رضوی) او پس از کشته شدن کافرمنکردین و بدربار رفتن در مدرسهٔ نظامه بوده و خلیفه او را خواسته واین شعرهای علی را کـه بخط او بوده بوی داده است (دیباچه) . در ص ۴۵ میانهٔ رساله حاشیه‌ایست درهشت سطر از نویسندهٔ نسخه باتاریخ شعبان ۱۱۴۵ .

آغاز: بسمله . الحمدلله منزل الکتاب ذکرا مفصلا وجاعل الملائکه‌رسلا . . . وبعد فهذه مقدمة قدمتها لمنظومة من کلام امیرالمؤمنین .

انجام: وهذه الحکم التی اودعتها لکم فی ضمن هذه الابیات و هذه الدائرة اذهی من‌الفوائد الجلیلة التی لم یسمح‌الزمان بمثلها هذا ما انتهی‌الکلام من امر هذه المنظومة .

۳ـ رساله در معما (۴۴ـ۴۶) چهارمین رسالهٔ جامی است (منزوی ۲:۴۹۶) .

آغاز: مانند ش ۱۷۲ .

انجام: هر رمز .

زهرمزنام مطرب شد هـویدا ولی بر وضع اندك زیر بـالا
بنـام ایزد زهر در گرامـی که‌سفت‌الماس‌نوك کلك گرامی

٤ـ شرح معمیات (٤٦ـ٧٠) شرحی است از نصیرا بررسالهٔ ملا علـی اکبر و بشمارهٔ حرفهای تهجی باب داره .

آغاز: بسمله . این مختصریست از رسالهٔ معمای ملا علی اکبر که . . . محمد نصیر ... اختصار ... وبعد ازذکر کلام مصنف وختم آن بـکلمهٔ « انتهی » آنچه‌درتوضیح مطلب بخاطررسید ثبت افتاد .

انجام : اله .

در جهان همچوآفتاب بود   تا رخ روز بـی نقاب بود

٥ـ مختصرحلل مطرز (٧١ـ١٠٣) از نصیرا .

آغاز: بسمله . و به نستعین . حمدله ... مقدمه چون معمای متعارف ومدلول خاص او که اسم است ازهرقبیل الفاظ اند پس لابد است که اولا ایماباشد بصوراصلی.

انجام : ازهرطرفی زمزمهٔ ره شنوند . تمام شد مختصر کتاب حلل مطرز کـه این بنده ... ابن حاجی خلف المرحوم محمد نصیر ... اختصارنموده در ١٤ شهر محرم الحرام سنهٔ ١١٣٠ دردارالسلطنهٔ اصفهان صینت عن الحدثان .

٦ـ مختصربدایع‌الصنایع(١٠٤ـ١٣٦) گزیده‌ایست ازنصیرا از کتاب‌میرعطاءالله نیشابوری .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . حمدله ... چنین گوید . . . محمدنصیربن حاجی خلف القزوینی .

انجام : پرسید زعامیان یکی تاریخش با وی گفتم ده جمادی الآخر (٨٩٨) (تم بالخیروتم) .

٧ـ منشآت (١٣٩ـ١٨٧) نامه‌هاایست دوستانه ازمحمد نصیربن حاجی خلف قزوینی یکی ازآنها درمرگ میرزا نظام‌الدین احمد شیرازی است (١٥٥) ونامهٔ با شرف (١٥٦) و بمیرزا محمدحسن و درطلب باز (١٥٧) وبمیرزا محمد هادی (١٧٤) نیزنامهٔ آقاحسین خوانساری بآخوند ملا خلیل قزوینی (١٨٤) و اجازهٔ آقا حسین

خوانساری بعربی (۱۸۵) سپس وصیت‌نامه و آزادنامه ونامهٔ سید قطب شیرازی بداعی محمد نصیر بشعر فارسی .

۴۳۸۸

نستعلیق ۲۹صفر۱۲۹۶ ، رقم شنگرف ، درص۹۳-۹۸ بندیست بفارسی درحروف واعداد، اندازه بیاضی است .

۱۳س۶×۱۱ ، ۵۵گ۱۰×۱۶ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج سرخ مقوابی.

جواهرالاسرار

از دهدار عیانی شیرازی (ص۱-۹۲) دیباچهٔ منظومی دارد در ۱۵ ص ودران از دهدار یاد شده و ازاین رساله ستایش شده‌است عنوان جوهر دارددرفصلها. دردیباچه آمده :

ای عیانی اگرت هست‌عیان ساز این جوهر اسرار عیان

آغاز: بسمله .

الحمدلله که این تازه کتاب دارد از جلـوهٔ بسم‌الله زیب

... بدان . . آنچه درین‌نسخهٔ نفیسهٔ مسما بجواهرالاسراراست وازجملهٔ تالیفات این کمینه ... محمد محمود دهداراست درباب بعضی ازعلوم غریبه .. مشتمل برفاتحه وپنج فصل وخاتمه است براین‌تفصیل: دررموز کیفیت اعداد (۱۷) درقواعد تکسیرات (۳۹) درقوانین بسط حروفات (۴۷) درذکر بعضی از کیفیات حروف وخواص آن(۴۹) دراستخراج اسماء الهی واسماء روحانی آن اعمال (۵٤) درضابطهٔ اسماءِ الهی از اسم شخص معین بطریق جفرجامع (۵۹) درذکربعضی از قواعد و قفیات (۷٦) ... بعضی‌از قواعد اعداد که ... سید حسین اخلاطی . . در کتاب ذخائرالاسماءِ . . . ذکر فرموده خلاصهٔ آن دراین کتاب بتحریرمیآید .

انجام : وحروفش را بطبیعت همان منزل بعمل آورند که مفیداست ان‌شاءالله تعالی .

۴۳۸۹

نستعلیق محمدشفیع بن محمدتقی لاری در۱۲۹۷ و۱۳۰۰و۱۳۰۲ دردهکرد درمحکمه‌خانهٔ آقازاده ملامحمدمحسن،شعرجلال‌الدین محمد دوانی وحاجی اسدالله بگفتهٔ سیدعبدالرحیم نوهٔ حجةالاسلام حاجی سید محمد باقر ومثنویات خلاص‌نامه درص۶هست در۳۷بیت، بایادداشت ۱۶محرم ۱۳۳۹ درص۳۶.
۱۴س ،۸×۱۴ ، ۱۲۳گ ۱۱×۱۷ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی مقوایی.

مجموعه

۱ـ رسالهٔ نفس (۱ـ۱۵) ازباباافضل کاشی چنانکه درآغاز نسخه آمده ولی نباید ازاوباشد بدلیل سبك . درده باب است: مثل روح انسانی ، فنای جثه ، اثبات حقیقت روح انسانی ، حقیقت مرگ و احوال آن ، حقیقت درد و فراق ، نصیحت ، مراتب ارواح انسانی ، حقیقت منزل ودلایل آن ، حقیقت زیارت وتجلی آن ، احوال خویش و حکایت غزاوختم کتاب . درباب ۸ نه حکمت است ودرباب ۱۰ آمده: ای فرزندمحمد

آغاز: بسمله حمد وسپاس فراوان بعدد ستارهٔ آسمان وبرگ درختان وریگ بیابان .

انجام : بندهٔ ضعیف بدرگاه کبریا وبحضرت جلال پیوسته .

۲ـ صیحه وصدا (۱۵ـ۲۶) از دوانی .

۳ـ ده قاعده (۲۷ـ۳۳) از میر سیدعلی همدانی وترجمهٔ رسالةالاصول العشرة نجم‌الدین کبری خیوقی .

۴ـ رشد الهی فی کشف تجلیات نامتناهی (۳۳ـ۳۶) از سلطان بایزید بسطامی چنانکه درعنوان رساله آمده ولی بگواهی خود رساله که درآن آمده « ازمشرب شطار است وازتلقین ... سلطان بایزیدبسطامی » ازخوداونیست.

آغاز: بسمله . حمدله .. امابعد بدان ای فرزندارجمند چون خواهی که واصل حق گردی و عارف اوشوی ترا رشدی گویم وراهی نمایم که قریب‌تر باشد .

انجام : درحالت بآن واحد جمع کردند والله اعلم بالصواب.

۵ـ چهار نفس (۳۷ـ۴۱) از شاه نعمة‌الله ولی کرمانی .

آغاز: بسمله . امابعد این ذکری است دربیان آنکه درویشی ازروی استفاده سئوال کرد .

انجام : ولی سخن ز گل میگوید .

۶ـ تشریح‌الابدان (۴۱ـ۵۰) نام کتاب در ص ۴۵ دیده میشود و رسالـه ایست عرفانی .

انجام : بسمله بدانکه اول چیزی که حق تعالی بیافرید عقل کل‌بود.

آغاز: جاودانه درعذاب مانیم العیاذ بالله من غضب‌الله تعالی .

۷ـ دبستان مذاهب (۵۱ ـ ۱۳۳ و ۲۷۷ ـ ۲۹۰) از شیخ محمد محسن فـانی کشمیری یا ملاموبدشاه (حقوق ۹۰۴) نسخه بخش عقاید حکما وصوفیهٔ این کتاب است وحقیقت محمدیان واهل اسلام.

۸ـ شرح دیوان حافظ (۱۳۴ـ۱۴۰) دوعنوان دارد : دراسامی عاشق ومعشوق ، دراسامی احوال عاشق ومعشوق . تفسیرمصطلحات عرفانی دیوان حافظ است .

آغاز: بسمله . الحمدلله اولا و آخرا ... بدانکه اهل تحقیق الفاظ خط و خال که درسلك نظم کشیده‌اند هریك را مظهرمعنی عظیم کرده‌اند .

انجام : ماه تابان تجلی جمال مهرومحبت را گویند .

۹ـ لمعات (۱۴۲ـ۱۶۳) از عراقی .

۱۰ـ لسان‌الحال (۱۶۴ـ۱۸۱) سر گذشت مؤلف است که پس ازچهل‌سال‌بآیین مسیح گرایید وبگمان‌خود بنقایص‌دین‌اسلام بی‌برد ، وباخرده گیریهایی از این دین

و میگوید که من درستی (سیر ؟) المصطفی تالیف امیر سید یحیی بخط امام شریف ابی‌البرکات سرگذشت پیامبررا خوانده‌ام .

آغاز: رسالهٔ لسان‌الحال . بسمله . خداوند قادروقدوس ومهربانی که‌دیدهٔ‌حق جویان را از وفورمحبت بنورمعرفت خود پرنور ودل دوستان را بنوید مغفرت و قبول خویش مسرور فرموده الی‌الابدشکروحمدبادآمین. مقال حال وسرامد احوال:پدران [من]پشت‌درپشت‌ونسل‌بنسل‌بمذهب‌تشیع‌بوده‌اند.

انجام : که ملکوت وقدرت وجلال تورا ست تاابدآمین .

بس رهنما که آمده و کرده ادعا

کین ره برد بسوی حقت‌هان‌یا‌پسر

....

تاریخ این لطیفه چه جستم‌دوباره گفت

بگشوده لب ز حمد خـداوند داد گـر

(۱۳۲۲) .

۱۱ـ رساله دررد اسلام (۱۸٦ ـ ۲۰۳) دراین رساله هم یادی از سیرالمصطفی گشته وازدین اسلام خرده گیری شده است .

آغاز: هوالمحبوب خداوند کریم ورحیمی که جنس حیوان راچشمی‌جسمانی بخشود .. اماالمقدمة چون نظردرهیکل انسان میکنیم می‌بینیم دارای‌سه چیزاست.

انجام : ومسلمانش دانند .

۱۲ـ رساله درعلم خط یارساله دراصول وقواعد خطوط ستة (۲۰۷ ـ ۲۲٥) از فتح‌الله‌بن‌احمدبن‌محمودسبزواری مؤلف اخلاق ظهیری یاتحفةالائمةالعلیة فی‌الحکمة العملیة (حقوق ٦۳و۱۱۹ و ص ی دیباچهٔ آن ـ راهنمای کتاب س ٤ ش ۲ ص ٤۲ ش B۵۵۱ لنینگراد) این نسخه‌میرسدبباب سیم که باید در سه فصل باشد و بدینجا : « پنجم ازیال جیم وعین» می‌انجامد .

۴۳۹۰

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، اندازه بیاضی.
۲۵س۷×۱۹ ، ۳۴ـ۱۰×۲۰ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدمقوا اگردو درون تیماج حنایی.

مجموعه

۱ـ مدخل منظوم (۲ ر ـ ۸ پ) ازعبدالجبار خجندی (ش ۳/۲۰۹۳ ـ حقوق ۱۸۶).

۲ـ معرفت تقویم (۹ پ ـ ۱۱ پ).

آغاز: بسمله . رسالهٔ معرفت اشکال وحروف تقویم . حمدله . . . امابعد این مختصریست در معرفت تقویم مشتمل برپنج فصل (نخستین در حساب جمل دوم در معرفت روزهای هفتهٔ ایام‌الجمعات سوم در معرفت ارقام بروج و کواکب و اتصالات واحوال ایشان چهارم درذکرمنازل قمر (بی‌عنوان) پنجم درمعرفت جدولهای‌تقویم).

انجام: ومطالع آن وقت را برسرتقویم نویسند والله‌اعلم بالصواب .

۳ـجداول نجومی (۱۲ر-۲۲پ)دربارهٔ بیمار واختیارات ودیدن‌ماه‌وسکنٔ‌یلدوز و بست وقوس وقزح وذوذوابه وزمین‌لرزه ورعد وغالب ومغلوب وزجرالفال‌وروزهای هفته باپراکنده‌های نجومی دیگرهمه بفارسی.

۴۳۹۱

شکسته نستعلیق خوش‌سدهٔ۱۳و۱۴ ، عنوان شنگرف ، یادداشت ۲۵شوال ۱۳۰۴در دون‌جلد دارد، اندازه بیاضی‌است .
سطرچلیپا ۹×۱۸ ، ۳۷ـ۱۲×۲۴ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی.

جنگ

گویا گرداوردهٔسیدمشتاق‌بروجردی باشعرهای خوداودرص۱۰۹و۱۱۵و۱۵۰ .

در پایان آمده : « من کلام السید المتخلص بالمشتاق البروجردی » و « حرره فی یوم چهارشنبه بیست وچهارم شهرجمیدی‌الثانیة فی دارالسرور بروجرد سنة ۱۳۰۴ (؟) » ولی درص۵۵ تاریخ صفر۱۲٤٦ دیده میشود . وباید نوشتهٔ دوتن باشد .

۴۳۹۲

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۴،۱۳، در ۱۳۶ص، اندازه بیاضی.
سطرچلیپا ۸×۱۴ ، ۶۴گ۱۰×۱۷ ،کاغذ فرنگی آهارمهره کبود وسفید - جلدتیماج عنابی.

جنگ

شعرهای فارسی: محبی ، طالب ، صبوحی ، طبیب ، فیاض ، وحدت ، ذره ، فغانی، صائب، مجنون، عاشق ، اسد ، میر صیدی تهرانی ، میرزا علی رضای تجلی (معراج الخیال ص ۶۹) ، ملانادم ، ظهوری ، سالك (ساقینامه) ، حاجی یحیی استرابادی در ستایش هند واورنگ آباد ، عرفی ، باشعرفرصت‌درتعریف شاه جهان شاه عباس‌و چهل ستون مورخ ۱۰۵۳ (= مسکن عیش‌شاه دین‌عباس)، عنوان « ضیافت‌نامه» هم دارد در پایان درص۱۳۵-۱۳۶ .

۴۳۹۳

نسخ سدهٔ ۱۳ ، عنوان ونشان شنگرف ، اندازه بیاضی است.
۹س۸×۱۴ ، ۸۶گ۱۱×۱۸ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج مشکی‌ضربی.

ضیاء العین‌فی‌مراثی الحسین

مثنوی‌محمد رحیم‌میرزا که گذشته ازمملکت‌داری بعلم و ادب وحدیث‌وتاریخ وسیرمیپرداخته و شعرهم میسروده است و در مرثیه و سو گواری برخاندان پیامبر با دیباچه ای از محمدتقی دزفولی گردآورندهٔ این دیوان در ۱۲۶۶ و نخست ستایش علی ع و پادشاه سپس داستان مسلم است تا میرسد بغارت وتاراج خیام وتعزیت‌داری جبرئیل و خبرشهادت دادن باهل بیت و توسل بقائم .

آغاز: من کلام محمد رحیم میرزا . بسمله . ستایش دادگر یرا سزاست و نیایش داوریرا روا که عاشقان جمالش را ببلاآزمود وطالبان وصالش را بتسلیم ورضا ستود ... (آغاز دیوان:) .

با تولای تو اندر هردو کون — گشته‌ام مستغنی از انصار و عون

....

ای خداوندی که از یک مشت خاك — آفریدی این همه جانهای پاك

انجام :

دست من گیر ای غیاث المستغیث — وارهان از چنگك این نفس خبیث

٤٣٩٤

نستعلیق سدهٔ ۱۳ ازچپ وراست ، اندازه بیاضی.
سطر چلیپا ۷×۱۱ ، ۱۹۵گ ۸×۱۲ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج عنابی ضربی.

جنگ

شعرهای فارسی: سعدی ، صبوحی ، سحاب ، نادم لاهیجانی ، فیاض لاهیجانی ، بابانصیبی لاهیجانی ، شاطری ، امیر خسرو دهلوی ، مقصود کاشی ، غریب سپاهانی ، مالك سپاهانی ، رحمی بهارلو ، ارشاد کازرانی ، هلالی ، مصاحب ، بنائی هروی ، شوقی طوسی ، عجزی تبریزی ، امیرهمایون ، ذوقی اردستانی ، سراج حکاك ، اهلی شیرازی ، عماد کرمانی ، اوحدی ، راغب اردبیلی شیخ علی قلی ، هاتف ، مونس ، جامی ، سردار ، وصال ، نظری همدانی ، طبیب ، مسیح کاشی ، اوجی سپاهانی ، قاضی یحیی ، ضمیری ، شوقی یزدی ، شاملی کرمانی ، میرصیدی تهرانی ، کاظم قمی ، جانی ترکمان ، ناصر نجفی ، شباب ورامینی ، سلیم شاملو ، عاشق سپاهانی ، امیدتهرانی ، مخلص ، محتشم ، خان احمد خان ، میلی (؟) ترك ، شرف تبریزی ، ملالی ، منصور ، بیگی ، حالتی

ترکمان، قدسی، عاشق، قمی افشار، ضمیری، عاصمی، مهشور (؟)، آذری، ناجی شیرازی، جعفر تبریزی، قدسی سیستانی، شهیدی قمی، خواجو، حسن، خسرو، اوحدی، یغما، هلالی، ظهوری، فگاری سبزواری، غیرت، شاهی تبریزی، آصفی هروی، قراری گیلانی، شرف جهان، صفی بخاری، آهی، غیرت، زکی، شجاع کاشی، مسیح ساوجی، محمد صالح، سنجر کاشی، شرف جهان قزوینی، قدسی تهرانی، صافی سپاهانی، فغانی شیرازی، نظری، قمی کاشی، منظر نیشابوری، سراجی، فصیحی، راهب، میرزا اسدالله تبریزی، سپهری زواره‌ای، قلندر سپاهانی، بدیع الزمانی، جامی، درویش قزوینی، عبدالله خان، مجید طالقانی، شریف تبریزی، عرفی شیرازی، میرحسینی، مولوی سنجی، راهب سپاهانی، کمال شیرازی، خیالی طوسی، مجید سپاهانی، آذر بیگدلی، میلی، آهی، قدسی طوسی، صبای قمی، طوفان، مجید طالقانی، عتابی، طری، تقی افشار، عذرابیك شاملو، مشتاق، کلیم کاشی، میرزا حاتم، صبوحی، امیرهمایون، احمدمیرزای نیازی، شیخ علی نقی کمره‌ای، امیرصالح، نشاط قمی، عذرا، صالحا، صبایی، اشرف، صایب تبریزی، اخضر. شعرها رباعی و قصیده وفرد است و در یکجا آمده «حوزه مجنون» یادداشت تاریخ ع۱۲۹۲/۲ دارد که نزد میرزا سیدنصرالله نوشته شده است.

۴۳۹۵

شکسته نستعلیق خوش طوبی گلپایگانی درسدهٔ ۱۳و۱۴، عنوان و نشان شنگرف، جدول زر و لاجورد، در۱۸۹ ص، آغاز و انجام افتاده، اندازه بیاضی.

۹س ۷×۱۴، ۹۵گ ۱۰×۱۹، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی گردو عطف عنابی درون سرخ.

جُنگ

فراهم آوردهٔ طوبی گلپایگانی و شعرهای فارسی خود او باعنوان «لمحرره» (ص۱۳و۸۷) و منشآت منثور فارسی او (ص۱۶۲ـ۱۸۱).

نیزشعرهای فارسی زرگر ، مجمر سپاهانی ، شیخ بهایی ، نورعلی شاه ، یغما ، سحاب ، فروغی ، عاشق ، قاآنی ، هاتف ، نشاط ، سلمان ساوجی ، نـزهت ، سعدی ، ریاضی یزدی ، شرر .

٤٣٩٦

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ازراست وچپ ، اندازه بیاضی.

سطرچلیپا ۱۶×۶ ، ۹۱گ۸×۲۱ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج مشکی‌ضربی.

جنگ

شعرهای‌فارسی:سعدی،عاشق، خیام، حافظ، رودکی، میرزانصرالله‌صدرالممالك، هلالی ، میرزا ابوالحسن یغما ، آذر بیـکدلی ، مشتاق ، مجمر ، عطـار ، میرزا عباس فروغی ، فخری هروی ، نظیری ، وحشی ، طبیب سپاهانی ، محتشم ، امیدی تهرانی ، ادیب صابر، نشاط. « حکایت در مذمت قیاس » وقصهٔ صدر جهان .

٤٣٩٧

شکسته نستعلیق زیبای سدهٔ ۱۴و۱۳ ،گرداگرد بیتها طلااندازی شده ، سرلوح وجدول زرو لاجوردوشنگرف ، عنوان شنگرف ، در۱۲۰ص دارای شش‌بیت .

سطرچلیپا ۴×۸ ، ۶۵گ۶×۱۱ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج سبزضربی.

جنگ

شعر های فارسی سعدی، صبا، جامی، طبیب ، صافی ، عـاشق ، مجمر ، سحاب ، خاقان (فتحعلیشاه) ، نشاط ، غزل است و رباعی .

٤۳۹۸

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، آغازوانجام افتاده ، اندازه بیاضی ، چندبرگی بریده‌شده است.
سطرچلیپا ۵×۹ ، ۷۳گ۷×۱۵ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج تریاکی ضربی.

جنگ

شعرهای فارسی سعدی ورشکی و آذرودیگران است وبیتهای پراکنده ایست هردسته‌ای دربارهٔ یك موضوع مانند : «تسلیم واطاعت اوامرومیل معشوق» و«شکایت ازدوست و بی‌اثربودن شکایت» .

٤۳۹۹

نسخ محمدباقربن ملااحمدگیلانی در سپاهان در روز یکشنبه ۱۹ رجب ۱۲۱۵ ، عنوان و نشان شنگرف ، حواشی برخی بانشان «لمحرره» ، نسخه جلدیکم است.
۲۳س٦×۱۵ ، ۱۴۰گ۱۲×۲۲ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج تریاکی‌ضربی.

شوارق الالهام فی شرح تجرید الکلام

ازعبدالرزاق لاهیجی است، (حقوق ٣٩٤) .

٤٤٠٠

نستعلیق بهاءالدین‌محمد حسینی در۱۰۳۴، عنوان ونشان شنگرف ، حاشیه بانشانه «منه،شاه‌علی، بهاءالدین محمدحسینی ، بهاء حسینی » دارد .
۱۹س۵×۱۳ ، ۵۹گ۱۱×۲۰ ،کاغذسپاهانی ـ جلد مقوا .

شرح التهذیب

از شیخ الاسلام حفید احمدبن یحیی بن محمد بن سعد تفتازانی(۱) در گذشتهٔ

۱ـ در آغاز نسخه ای ازمطول تفتازانی نوشتهٔ درسپاهان ازسدهٔ ۱۱ چنین دیده‌ام،

بقیه حاشیه درصفحه بعد

۹۰۶ که در ذی‌قعدهٔ ۸۸۲ بانجام رسانده وشرحی‌است امیخته با تهذیب بیانی خود او
سعد تفتازانی (چلبی - ش۹۰۹ع) .

آغاز: بسمله احسن مایوشح به صدرالمنطق والکلام واحری ماجری الیه‌عنان
الاهتمام حمد من‌طلع‌من‌مطالع خطابه طوالع‌الانوار ... وبعد فیقول ... احمدبن‌یحیی‌بن
محمدبن سعد التفتازانی . . . ان الکلام هوالذی یعلو ولا یعلی علیه .

انجام : بالمقاصد اشبه‌ای شدیدالارتباط بالمقاصد ... و غایة مطالبنا لقاه قال
الشارح قد فرغ من تالیف‌شرح هذالقسم و کتابته مؤلفه ... احمدبن یحیی‌بن‌محمدبن
سعدالتفتازانی فی شهرذی‌القعدة سنة ۸۸۲ اثنین و ثمانین وثمانمائة سائلا من‌الله‌تعالی

بقیه حاشیه ازصفحه قبل

«مکتوب حول صندوق القاضل التفتازانی نورالله مرقده :الا ایها الزوار زوروا وسلمواعلی
روضة الامام المحقق سلطان‌العلماء والمصنفین‌وارث‌الانبیاء‌والمرسلین‌معدل میزان‌المعقول
والمنقول منقح اغصان الفروع والاصول ابی سعید سعد الحق والدین مسعودبن القاضی
عمربن المولی المعظم اقضی قضاة العالم برهان الملة والدین‌شمس‌الدین قدس‌الله‌ارواحهم
وانزل فی فرادیس الجنان اشباحهم و کتب فی جانب قدمه‌المبارك هذه‌التواریخ : تولد
علیه الرحمة والرضوان فی صفر سنه ۷۲۲ و فرغ من شرح تصویف‌الزنجانی فی‌سنه ستة
عشرفی شعبان سنه ۷۳۸ ومن‌شرح تلخیص المفتاح فی‌صفر سنة ۷٤۸ بهرات‌ومن اختصاره
سنة ۷٥٦ بغجدان‌بعد یوجد(؟) ومن شرح الرسالة‌الشمسیة فی‌الجمادی‌الاخیرة سنه ۷٥۲فی
مزارجام ومن شرح التنقیح فی ذی القعدة سنة۷٥۸ بگلستان ترکستان ومن شرح العقائد
فی‌شعبان سنة ۷٦۸ ومن شرح المختصر فی‌الاصول فی ذی الحجة سنه ۷۷٥ و من الرسالة
الکریمة الارشاد سنة ۷۷۸ کلها بخوارزم و من مقاصد الکلام و شرحه فی ذی العقدة سنة
۷۸٤ بسمرقند و من تهذیب الکلام و من شرح القسم الثالث من مفتاح العلوم فی شوال
سنة ۷۸۹ بظاهر سمرقند و شرع فی تالیف الفتاوی الحنفیة فی ذی القعدة سنة ۷۳۹
بهرات ومن مفتاح الفقه سنة ۷۸۲ ومن شرح تلخیص الجامع سنة ۷۸٦ کلیهما بسرخس و
توفی یوم الاثنین سنة ۷۹۲ بسمرقند و نقل الی سرخس ودفن بها یوم الاربعاء التاسع من
جمادی‌الاولی روح‌الله‌وروحه‌وتمت‌الروضة‌یوم‌الاثنین‌الثانی‌والعشرین‌من‌ذی‌الحجة‌سنه۷۹۳»

الأفضال والانعام ان یوفقه للکلام فی شرح القسم الاخیرمن تهذیب المنطق و الکلام بحرمة نبیه النبیه وآله العظام .

٤٤٠١

نسخ سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان ومتن‌شنگرف، برگ نخستین وبازپسین پاره شده واندکی‌ازعبارتها رفته است ، یادداشت ۱۳۳۵ دارد .

۱۵س۷×۱۴ ، ۱۱۵گ۱۱×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای .

ریاض الفتیان

شرحی است از نظام‌بن کمال‌بن حسام هروی وبقول وبفارسی بر نصاب ابونصر فراهی (فرهنگنامه‌ها ص۱۵٦ ـ راهنمای کتاب س ۳ ش ۲ ص ۲۹٦) درآن آمده که ابونصرفراهی در روستای رج شهرفراه بخاك سپرده شده است (ص۳) .

٤٤٠۲

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳،جدول زرولاجورد،باشش مجلس تصویر درص۴و۷و۴۳و۴۴و۸۸ و۱۲۰ ، آغازوانجام‌افتاده ، اندازه بیاضی.

۷س٦×۱۰ ، ۶۷گ۸×۱۴ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سبز ضربی.

جنگ

غزلها و ترجیعهاو رباعیهاوقطعه‌های فارسی است بدینگونه :

۱ـ چند قطعه ورباعی ۱ـ۸

۲ ـ قطعه‌ای ازابراهیمخان انور ۸ـ۱۰

۳ـ ترجیع بند سعدی وغزل سعدی ۱۰ـ٤٥و۷۷ـ۸۹

٤ـ قضاوقدر محمدقلی‌سلیم ٤٥ـ۷٤

۳۳٦٤

٤٤۰۳

نستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲ ؛ عنوان شنگرف ، جدول زرولاجورد وشنگرف ، اندازه بیاضی ۰ ۱۱س ۵×۱۱ ؛ ۱۴×۷، گ۵۷ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ زرپاشی‌شده ـ جلد تیماج مشکی ضربی.

دیوان

ازعبهرشیرازی وغزل است بترتیب تهجی و دورباعی .

آغاز: قافیهٔ حرف الف ، غزل .

دلی که زنده بجانان چه میکند جان‌را

بگـو نثـار کند خاك پای جانان را

....

غـلام همت آن عاشقم که چون عبهر

نهـاده در سر پیمان دولت ایمـان را

انجام : وله ایضاً :

ایکه بر سرومه و ماه بچوگان داری

ماه کی بوده چنین کش توبجولان‌داری

....

جان بجانان بده عبهر زغم آسوده‌نشین

نامطاعی است دل از درد پریشان داری

سرو راجا بگلستان بود این نیست عجیب

عجب اینست که برسرو گلستان داری

رباعیات ومقطعات (تنها دورباعی‌است) ...

بتیغ کینه چه کاوش کنی بسینهٔ دل

که غیر دوستی ات نیست درخزینهٔ دل

بـه قعر بحر ز غواصیم بدست آمد

هزار گوهر مقصود از سفینهٔ دل

شانه گو محرم کاکل نکند

که دراین باغ صبا رخنه بسنبل نکند

٤٤٥٤

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳، عنوان ونشان وبرخی‌شعرها شنگرف ، اندازه‌بیاضی ، مهرابوطالب‌دارد، سطر چلیپا ۷×۲۰ ، ۳۱گ۱۰×۲۲ ، کاغذ فرنگی سبز - جلدتیماج‌سرخ.

جنگ

گردآوردهٔ حسن شاملو (ذریعه ۹ : ۲٤۳) باشعرهای خوداوباعنوان «لمحرره حسن شاملو» (۲۸و۳۳و۳٤و۳٦). شعرهای فارسی :

اصفهانی ۱ نوعی (سوز و گداز) ٦ حافظ ۲۰ انـوری ۲۰ مشتاق ۲۳ ظهیری (هفت‌بند) ۲٥ نعمتخان عالی ۲۲ مشتاق ۲۳ سعدی ۲٤ جامی ۲۷ شیدا ۲۷ محتشم ۲۷ شیخ بهائی ۲۷محمدقلی‌سلیم ۲۸سلمان ساوجی ۲۹ سراج قمری ۲۹ باباطاهر ۳۰ خاقانی ۳۲ مؤمن (قصیدهٔ بی‌نقطه) ۳۲-۳۳ طرزی افشار ۳٤ عطار۳٦ عرفی۳٥ حزین ۳۸ سحابی ۳۸ طـالب کلیم ۳۸ خیام ۲۳ کمال اسماعیل ۳۸ محمد سعید اشرف ۳۹ گلستانی ۳۹ آبروی یزدی ۳۹ ابو سعید ابوالخیر ۳۹ عاملای بلخی ٤۰ میر یحیی کاشی ٤۰، درص۲۰ فردی‌است دربارهٔ تاریخ کشته‌شدن آقامحمدجان‌درشیشه،درص٤٤ چندبیتی است از کتاب نگارستان ، در ص٤٤-٦۰ مثنوی ترکی نوایی‌است :

آغاز: فرداز نوایی .

ای بسا زنگی که گیلدی تیره ذات

کیم آنکا خلق ایچره کافور اولدی آت

انجام افتاده :

صدق آرا حالینکی تغییر ایتمادینك

یا دلیق بابـی داتقصیر ایتمادینك

٤٤٠٥

نستعلیق سدهٔ ١٣و١۴ ، عنوان شنگرف ، اندازه بیاضی.

سطرچلیپا ٧×١٦ ، ١٠٦گ١٠×٢٠ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی ضربی.

جنگ

غزلها فارسی : آصفی ١٥ اختر ٥٠ احمد ١٤٢ انوری ٦٣ اهلی ١٠ بیانی ١٢ پرتوی ٤١ جامی ١٤ جلالی١٥ حافظ ، حزین ١٨ حسینی ١٤ حیرانی ٤٠ خسرو ٣ درویش ٤٠ دوایی ١٠ ذبیحی ١٥٥ ملاحسین رفیق ٣٥ سائلی ١١ سعدی ٢ سلمان١١ سید ٢٧ سیفی ٧ شوکت ٣٠ شراری ١٣٣ صائب ٣٤ صفی ٣٢ صهبای قمی٢٧ صیدی ٩٠ ضیایی ٤ طالب ٩٣ باباطاهر ١ طاهری ٨ طبیب ٦٠ طغرا ٣١ طوفان ٩٦ عادلی٦ عاشق ٥٥ عبیدی ٨ عرفی ٣٤ عزیز ١٣٨ عصمت ٩ عهدی ٩٦ غمگین ١٣٠ فانـی ٥ فخری ١٠ فدایی ٤٢ فریدون ٦٦ قصبا ١٢٩ قضایی ١٧٧ کلیم ١٣٨ کمال ٤٤ مانی ٤٤ محتشم ٥٨ محرمی ٧ مخلص ٣١ مشتاق٣٠ مشفق ١٠٠ نجات ٣٠ نثاری٦ نظری ٦٦ نیازی ٥٦ وحشی ٦٩ وفایی ٤٢ هاتف ٥٤ هلالی ٦٢ همایون ٤٣(١).

١ـ بشمارهٔ پاره‌ای ازصفحات دراین فهرست اشاره شده است.

۴۴۰۶

نستعلیق خوش شاعر در ش ۹ ، ش ۲ از همین تاریخها .
۹س ۸×۱۳ ، ۲۴-۱۳×۲۰ ، کاغذ فرنگی سبز و نخودی - جلد تیماج سرخ .

مجموعه

۱- دیوان (۱-۷) دو قصیده است از مهدی بن نقیب طبیب در ستایش فرهاد میرزا وتهنیت مولود پیامبر .

آغاز: قصایدی است که در تهنیت اعیاد ومدحت ... معتمدالدوله ... ابن النقیب مهدالطبیب عرض نموده . بسمله .

بشری لك ای شهیر کـه با همت قوی
در بارگـاه فضل دهی داد خسروی

انجام :

بود گرچون بیستون کوه تبر(؟) بیستون از تیشهٔ فرهاد شد

روحنا فداه .

۲- دیوان (۹-۲۴) از رضوان: پاسخ نامهٔ میرزا حسین خان سرهنگ و پاسخ دوم باو وستایش صدارت عظمی است وچند بند دیگر وروی هم هشت قصیده وغزل است.

آغاز: جواب نامهٔ میرزا حسین خان سرهنگ پسر سهام السلطنهٔ عرب در خریداری بیست نفر بچه شتر گفته شد :

یکی داستان گـویمت پهلوی شگفتی فزایـد اگر بشنوی

انجام :

از خدا خواهم کاندر باغ وصل دلبران
شادمان بر گل نشینی جاودان در زیر زلف

٤٤٠٧

نسخ محمد حسین بن علی رضای رهقی در شعبان ۱۲۳۷ در مدرسهٔ کاشان در ش ۳ که از آغاز افتاده است، شماره‌های دیگر بهمین خط، یادداشت مورخ ۱۲۴۰ همان حسین بن علی رضای رهقی در ۲۰ پ هست و مینویسد که من نسخه را در برابر چهار فتحعلیشاهی بآقا محمدمهدی بخشیدم .

۲۳س ۷×۱٦ ، ۱۰۷گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج مشکی فرسوده.

مجموعه

۱ـ جنگ (۱ر ـ ۲۱ر) شعر فارسی یکی بخط عبدالباقی فیضی کاشانی مورخ ۱۲٤۱ سپس یازده قصه است از اخبار شیعی (بفارسی) و فصل چهارم کتابی فقهی در آداب زفاف وفصل پنجم در فضیلت نوروز (بعربی) و احکام شك در رکعات وتفسیر یك آیه وطریقهٔ « نادعلی » (بفارسی) وشعر فارسی وعربی .

۲ـ نخبة البیان (۲۱ پ ـ ۲۸ پ) ازمهدی بن ابی ذر نراقی .

۳ـ هدایة الشیعة (۲۹ ر ـ ۱۰۷ پ) ازملا احمد بن محمد مهدی بن ابی ذر نراقی درطهارت وصلوة ودرشب سه شنبه ۳ رمضان ۱۲۳٤ ساخته است.

٤٤٠٨

نستعلیق واسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان نشان شنگرف ، حواشی دارد.

۱۲س ٦×۱۳ ، ۷۳گ ۱۲×۱۹ ، کاغذ سپاهانی نخودی ـ جلد تیماج سبز مقوایی تازه.

شرح ارشاد الاذهان

شرحی است ازعبدالسلام انصاری بر بخش مواریث این کتاب بفارسی و پس از عنوان « قوله » متن میآید وسپس ترجمه وشرح فارسی است. درذریعه (۷۹:۱۳) ازاین شرح یاد نشده است .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . سپاس معرا از آلایش ریب وریا وستایش بی‌عد و انتها مرعالمی را که تخم فضل وافضال را درمزارع قلوب ارباب قلوب کاشته .. وبعد همی گوید . . . عبدالسلام الانصاری که چون جمعی از طلبهٔ علوم دینیه بمذا کره و مباحثهٔ مسائل یقینیه اشتغال داشتند ومسائل کتاب میراث ارشادالاذهان مشکل بود و عبارتش تنگ و استخراج مسائل ازان عبارت خالی از صعوبت نبـود بنا بر التماس یاران .. این مبحث را فارسی نموده باشد .

انجام : و درین صورت اتحاد استحقاق است و اختلاف وارث زیرا که بسبب ابن الابن میراث میبرد .

٤٤٠٩

نسخ ٦۹۵ درش۱و۳ ، ش۲بهمین‌خط ، عنوان و رقم‌وشکل شنگرف ، نسخهٔ بسیار پاکیزه وخوبی است اگرچه آشفته و پس‌و پیش صحافی کرده‌اند واندکی‌هم افتاده دارد ، در ص۲۲۵ در میانهٔ ش ۲ میان دوسطروهامش نسخه بدل گذارده شده است ، اندازه بیاضی.

۱۷س٦×۱۲ ، ۱۴۵گ۸×۱۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج سبز مقوایی تازه.

مجموعه

۱ـ نورالدلالة فی الجبر والمقابلة (۱ـ٦٤) از عبدالعزیزبن عبدالجبار متطبب خلاطی بنام صدروزیر ابی‌المجاهد احمدبن عبدالکریم ومیگوید که اگرخدابخواهد «کتاب الدلالة فی علم الجبر و المقابله» را تمام میکنم و آن پنجاه واند کراس است با برهان و مسائل جبری هم به بیست‌وپنج میرسد چنانکه استاد شرف الدین طوسی یاد کرده جز اینکه مسئله های فرعی را نیاورده است ومن این رساله را « نورالدلالة فی الجبر و المقابلة » نامیده‌ام (دیباچه) عنوانها فصل است و اصل وشش مسئلهٔ مفرد ومقترن‌جبری درآن آمده باحل چند مسئله و چند قاعده .

آغاز: بسمله . ثقتی بالله . حمدله ... هذه رسالة ارتجلها ... والدي و مخدومي

فخر الملة والدین عبدالعزیز بن عبدالجبار المتطبب الخلاطی طاب‌الله ثراه فی‌علم‌الجبر والمقابلة (پیدا است که آغاز دیباچه از پسر مؤلف است).

انجام: فان فی اکثار المسائل لیس‌الازیادة السواد و کثرة الاوراق وعندهذا نختم الکتاب و نحمدالله تعالی علی التوفیق و نصلی علی محمد و آله الطاهرین (تم الکتاب فی ثانی عشرجمادی‌الآخر سنة خمس‌وتسعین وستمائة).

۲ـ جوامع‌الحساب بالتخت والتراب (۶۶ـ۱۰۰ و ۲۴۷ ـ ۲۸۶ و ۱۰۱ـ۱۱۲) از خواجهٔ‌طوسی‌است(مدرس۲۱۹ـ۳۴۱ـذریعه۵ : ۴۹و۲۴۹ ـ طوس ۳:۳۱۴ ـ برلین ۵۹۷۳).

آغاز: الحمدلله ولی الرشاد و ملهم‌السداد الذی ابدع الآحاد و الف منهما مالا نهایة له من الاعداد وخصص کل عدد بصفة لایتصفه بها غیره لامن الازواج ولامن‌الافراد وبعد فهذا مختصر فی ذکر الاعمال التی یحتاج الیها الحساب موسوم بجوامع‌الحساب بالتخت والتراب وهومرتب علی فصول تشتمل علیها ثلثة ابواب.

چنین است‌فهرست‌آن:

الباب‌الاول فی حساب الصحاح من الاعداد یشتمل علی اثنی عشرفصلا:

۱ فی صورالاعداد و مراتبها ۲ فی التضعیف ۳ فی التنصیف ۴ فی الجمع ۵ فی التفریق ۶ فی الضرب ۷ فی‌القسمة ۸ فی‌الجذر والاموال والکعاب ومایلیهامن المنازل ۹ فی استخراج اضلاع سائرالمضلعات (۶۶ـ۱۰۰) ۱۲ فی‌الموازین (۲۴۷ـ۲۵۲).

الباب‌الثانی فی حساب الکسور علی طریقة المحاسبین یشتمل علی‌اربعة عشر فصلا:

۱ فی ابتداء القول فی‌الکسور ۲ فی معرفة الاشتراك والتباین فی الاعداد ۳ فی مقدمات یحتاج الیها فی‌اعمال الکسور ۴فی افرادالکسر المنکسر ۵ فی‌افرادالکسر المضاف ۶ فی‌التضعیف ۷ فی التنصیف ۸ فی‌الجمع ۹ فی‌التفریق ۱۰ فی‌الضرب ۱۱ فی

القسمة ۱۲ فی الجذر ۱۳ فی الکعب ومابعده من المنازل ۱٤ فی استخراج المنازل الصم بتقریب (۲۵۲_۲۷۷).

الباب الثالث فی حساب الکسور علی طریق المنجمین ولها مسلکان: احدهما یکون باستعمال حساب الهند والثانی باستعمال حساب الجمل.

المسلک الاول فی طریقتهم بحساب الهند وهویشتمل علی عشرة فصول:

۱ فی تعریف الکسور و کیفیة وضعها ۲ فی التضعیف ۳ فی التنصیف ٤ فی الجمع ٥ فی التفریق ٦ فی الضرب ۷ فی القسمة (۲۷۷_۲۸٦) نسخه مسلک دوم را ندارد ودر ص۱۰۱_۱۱۲ فصلهای ۸ فی الجذر ۹ فی الکعب هست که باید جزو همین رساله و باید از مسلک یکم باشد.

۳_ رسالة فی الحساب والمساحة والجبر والمقابلة والخطأین (۲۲۸_۲٤٦ و۱۱۳_۲۲٦) در چهار مقاله است وشامل قواعد حسابی وجبری ودراصطلاحات باروش متاخران اندکی فرق دارد

درباب۱۰ مقالهٔ ۲ (ص۱۸۸) آمده: الرابع ذراع القنی وانمایستعمل بنیسابور وقراها وقهستان و نواحیها لکثره القنی واختلف قدرها فی ایام عبدالله بن طاهر فقال اصحاب القنی قدرهاذراع وخمسة اسداس و علیها تعطی اجرة حفر القناة والبیرو کسحها وقال المقنون قدرها ذراع وثلثا ذراع و علیها ناخذ الاجرة فجعل ابن الطاهر السدس المختلف فیه نصفین بین الفریقین فصار ذراع القناة من یومه الی یومنا هذاذراعاوثلثة ارباع بذراع البز.

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد فقد سالنی بعض اخوانی ان احررسالة فی علم الحساب یشتمل منه علی المشهور الذی یحتاج الیه فی الاکثر من الفنون المتداولة بین الناس .. فاجبته الی ذلک ... و جعلتها لاربع مقالة:

ا فی حساب الهند ب فی المساحة ج فی الجبر والمقابلة د فی الخطائین.

چنین است فهرست آن :

المقالة الاولی فی حساب الهند وهذه المقالة تشتمل علی فنون :

ا فی الصحاح ب فی الکسور ج فی الدرج والدقائق .

الفن الاول فیه ثمانیة ابواب :

ا فی صور الحساب ومراتبها ب فی الزیادة ج فی النقصان د فی الضرب ه فی القسمة و فی الجذر (۲۲۸ـ۲۴۴) ز فی الکعب ح فی الموازین (۱۳ـ۱۲۳) .

الفن الثانی فی الکسور و فیه سبعة ابواب :

ا فی ذکر مقدمة لهذا الفن ب فی الزیادة ج فی النقصان د فی الضرب ه فی القسمة وفی الجذر ز فی الکعب (۱۲۳ـ۱۴۰) .

الفن الثالث فی حساب الدرج والدقائق و فیه سبعة ابواب :

ا فی ذکر مقدمات لهذا الفن ب فی الزیادة ج فی النقصان د فی الضرب ه فی القسمة و فی الجذر ز فی الکعب (۱۴۰ـ۱۵۴) .

المقالة الثانیة فی المساحة هذه المقالة تشتمل علی فنین:

ا فی مساحة السطوح ب فی مساحة المجسمات .

الفن الاول و فیه عشرة ابواب.

ا فی ذکر مقدمة لهذا الفن ب فی مساحة المربع ج فی مساحة المستطیل د فی مساحة المعین ه فی مساحة الشبیه بالمعین و فی مساحة المثلثات ز فی مساحة المنحرف والاشکال الکثیرة الاضلاع ح فی مساحة الدائرة ومایتصل بها ط فی ذکر طرق تقریبیة ی فی معرفة الذرعان (۱۵۴ـ۱۸۹) .

الفن الثانی فی مساحة المجسمات وفیه اربعة ابواب :

ا فی ذکر مقدمة لهذا الفن ب فی مساحة المجسمات المتساویة الطرفین والغلظ المتوازیة الراس والقاعدة ج فی مساحة المخروطات د فی مساحة الکرة (۱۸۹ـ۱۹۷)

المقالة الثالثة فی الجبر والمقابلة وفیه سبعة ابواب :

ا فی ذکر مقدمة لهذه المقالة ب فی بیان المسائل الست ج فی الضرب د فی القسمة ه فی الزیادة والنقصان و فی الرد الی الواحد ز فی مسائل ریاضیة یرتاض بها المتعلمون (۱۹۷ـ۲۱۷) .

المقالة الرابعة فی الخطاین وتشتمل هذه المقالة علی فصلین :

الفصل الاول الجبر والمقابلة یستمر فی استخراج المجهولات العددیة والمساحیة کلها واما طرق الخطأین فانما یجری فی استخراج نوع منها دون نوع کـ استخراج الجذور ونحوها فانه لا یمکن بطریق الخطأین . الفصل الثانی فی المسائل التی یخرج بطریق الخطأین نوعان : احدهما یخرج بخطأ واحد و الثانی مالا یخرج الا بخطأین (۲۱۷ـ۲۲۶).

انجام : وهذا اشهر الطرق و العدد المطلوب وفیه یحتمل دفعة واحدة ان شاء الله تعالی. نجزت هذه المقالة ونجز بنجازها الرسالة والحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی نبیه محمد وآله الطیبین الطاهرین . یوم الاربعاء خامس شهر الله الاصم رجب سنة خمس وتسعین و ستمائة .

۴۴۱۵

نستعلیق چلیپا وراسخة ۱۱۸ (۱۱۰۸) خود مؤلف ، اندازه بیاضی ۳۰س ۱۸×۶ ، ۳۷۸ـ۸×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سبز مقوایی تازه .

نور العیون

ازمحمدباقر بن محمدتقی شریف سپاهانی است درمرثیه و سوگواری حسین(ع) بفارسی و نسخه از مجلس پنجم است تا فصل پنجم مجلس چهاردهم بنثر و نظم بفارسی وعربی و موزخ ذی حجة ۱۱۸ (=۱۱۰۸) شعرعابدهم در آن هست . پس ازین برا کندهها

است در سوگواری و تعزیت در ۳۰ برگ وشاید جزوی ازهمین کتاب و یا از همین مؤلف باشد.

٤٤١١

نستعلیق ونسخ سدهٔ ۱۲ ، عنوان وشعرها شنگرف ، اندازه بیاضی ، در۱۷برگ پایان شعر عربی است باترجمهٔ فارسی درمرثیهٔ فاطمه (ع) وقصیدهٔ حمیری باترجمهٔ فارسی .
۱۹س۵×۱۱ ، ۷۰۳۷۱×۱۵ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سبزمقوایی تازه.

شرح دیوان

عنوانهای بندهافارسی است وشرح فارسی پس ازبیتهای دیوان علی ع بارمز «ش» میآید و سپس یك رباعی فارسی درشرح هر بیت ازاین دیوان .

آغاز: بسمله . انتخبت هذه الابیات من دیوان ... امیرالمؤمنین . . . نفی نسب طینی واثبات حسب دینی . الناس من جهة التمثال اکفاء ... ش میفرمایدجمعی که افراد انسانند از روی صورت یکسانند چه پدرایشان آدم است ومادرایشان حوا.

انجام : وآب کرم این راه خدا است راست .

٤٤١٢

نستعلیق ونسخ محمدباقربن مرتضی حسینی درروزچهارشنبه ۱۴ع۱/۱۱۰۶درش۱ ، ۱۴ع۱/۱۱۰۶ درش۲ ، روزآدینه ۲۹ع۲/۱۱۰۶ وباحاشیهٔ «منه ، منه دام ظله ، منه مدظله ، منه دام فضله» درش۳، روز پنجشنبه ۱۳ج۱/۱۱۰۶ درش۴ ، شب آدینه ۲۸ج۱/۱۱۰۶درش۷ ، روزسه شنبه ۱۴صفر۱۱۰۴درش۹،شمارههای دیگربهمین خط ، عنوان ونشان شنگرف ، بامهرعبدالله بن محمد مهدی حسینی درص۲۱۷، اندازه بیاضی.
۲۳س۶×۱۹ ، ۲۴۴گ۱۶×۲۲ ، کاغذسپاهانی رنگارنگ ـ جلدتیماج سبز.

مجموعه

۱ـ رسالة فی صلوة الجمعة (۱ـ۳۷) ازشیخ علی بن عبدالعالی که درسه باب ودر ٦ محرم ۹۲۱ ساخته است .

آغاز: بسمله . وبه نستعين . بعد حمدالله على سوابغ نعمه القاهرة ... فقدطال تكرارسؤال المترددين الىّ عن حال شرعية صلوة الجمعة فى هذه الازمان التى منى اهلها بغيبة الامام المعصوم ... خطرلى ان اضعها على ثلثةابواب : الباب الاول فى المقدمات وهى ثلث ... الباب الثانى [فى حكم صلوة الجمعة فى حال الغيبة و اختلاف الأصحاب فيها على قولين] .. الباب الثالث فى ان الجمعة لاتشرع حال الغيبة الامع حضورالفقيه الجامع للشرائط و كونه اماما .

انجام : واما الى سواء الجيم وفرغ من تسويدها مؤلفها ... على بن عبدالعالى... فى سادس شهرمحرم .. سنة احدى وعشرين وتسعمائة حامدا مصليا على محمدوآله.

۲ـ شرح ارشادالاذهان (۳۸ـ۴۲) از سيدعلى صايغ عاملى در مورد نماز آدينه.

۳ـ رساله درنماز آدينه(۴۳ـ۱۶۶) از آقاجمال خوانسارى (ش۲/۲۰۹۹و۴۴۳۵)

۴ـ رسالة فى صلوة الجمعة (۱۶۷ـ۲۱۲) از شيخ زين الدين شهيد ثانى كه در ۱ع۱/۹۶۲ ساخته است .

۵ـ مقالة فى وجوه البحث عن صلوة الجمعة (۲۱۲ـ۲۱۳) ازهمو .

۶ـ مقالة فى البحث عن صلوة الجمعة (۲۱۳ـ۲۱۷) .

۷ـ صافى (۲۱۸ـ۲۶۱) شرح كافى ملا خليل قزوينى است در مورد نماز آدينه (باب ۶۸ اصل باب وجوب الجمعة وعلى كم تجب) .

۸ـ رساله در نماز آدينه (۲۶۲ـ۴۴۱) بفارسى از محمد باقر خراسانى و نكات تاريخى سودمندى در بارۀ تاريخ اين نماز درميان گروه شيعى دارد .

آغاز: بسمله . وبه نستعين . رسالۀ نمازجمعۀ آخوند ملا محمد باقر خراسانى رحمه‌الله . الحمدلله‌رب‌العالمين ... اما بعدچندسال قبل ازين رسالۀ عربيه‌اى‌درتحقيق نمازجمعه ... مرتب شده بود ودرين ايام رسالۀ فارسيه ... ترتيب يافت ... واين رساله مرتب است برمقدمه (درچهارده مقاله) وچند فصل.

انجام : مقدمهٔ ششم عادت شیخ طایفه . . . یا آنست که مخالف معین را اعتبار نکرده‌اند یا آنست که اشهر را اجماع نام (نانوشته مانده) .

۹ـ رسالهٔ صیغ عقود (۴۴۵ـ۴۵۸) از مجلسی دوم (پایان نسخهٔ ما).

۱۰ـ منشآت (۴۵۹ ـ ۴۷۸) خطبه‌های نکاح و قبالجات و مسودهٔ وقفنامه و اسلام‌نامه وو کالت‌نامه‌ومزارعه‌نامچه وصورت : مضاربه وشرکت و بیع سلف‌ودیباچهٔ قبالچهٔ املاك وتوبه‌نامه ونکاح‌نامه است بعربی وفارسی .

۴۴۱۳

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، جدول شنگرف ولاجورد .
۱۵س ۱۱×۲٦ ، ۵۹گ ۷×۱۳ ، کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج مشکی ضربی.

دیوان

از ناصرعلی باتخلص « علی » و « ناصرعلی » وغزل است ورباعی وفرد.

آغاز افتاده :

معنی سیراب نتوان بست درالفاظ سست
این گهر از پنبه بیرون میتراود همچو آب
دشمنش دربحر رحمت هم زعصیان پاك نیست
تیرگی برچهرهٔ آتش فزون گردد ز آب

انجام افتاده :

ای قلندرخود بهرصورت هویدامیشوی
نام هر کس برده‌ام دیدم توپیدا میشوی

۴۴۱۴

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، عنوان شنگرف.

۱۱س۴×۱۲ ، ۷۱گ۹×۱۷ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی.

جنگ

دستور نامه‌نویسی و چند نامه و فرمان دیوانی و درباری و منظومه‌ها ایست بفارسی و عربی بدینگونه :

وقف‌نامچه ، وصیت‌نامچه ، هبه‌نامچه مورخ ۱۲۷۶ ، قبالهٔ نکاح ، جواب مصیبت ، جواب رقعهٔ دوستان ، رقعهٔ بخویش ، بعلما ، رقعهٔ دوستان ، جواب رقعهٔ دوستان ، جواب مراسله ، فرمان نادرشاه مورخ ۱۱۲۵ (گویا ۱۱٤٥) قبالهٔ بیع و شرا ، طریق لفظ قلم هرچیز ، رقعهٔ جناب میرزای مجتهد ، رقعهٔ جناب میرزای مرحوم ، رقعهٔ عربی بدوستان ، مثنوی میرزا طوفان در هجران ، صورت قبالهٔ بیع و شرط مورخ ۱۲۷۰ ، صورت طلاق‌نامچه ، صورت قبالهٔ نکاح مورخ ۱۲۷٦ ، فرمان آقا محمد خان مورخ محرم ۱۱۲۱ (؟) ، جواب رقعهٔ دوستان ، رقعهٔ دوستان جانی ، رقعهٔ میرزای معتمد ، محاسبه بخط رقوم (سیاق) ، محاسبهٔ غلات (سیاق) ، طریقهٔ استشهاد ، طریق وکیل مطلق مورخ ۱۲٦۱ ، طریق التزام نامچه مورخ ۱۲٦۷ ، اقرار نامچه مورخ ۱۲٦۸ ، فروش نامهٔ مورخ ۱۲٦۹ ، قضا و قدر میرزا مهدی سامی بنظم فارسی ، شعر محتشم ، سراپای آقا سید علی مهری ، موعظهٔ رابط بنظم فارسی . نامه‌ها ای هم در هامش نسخه هست .

٤٤١٥

نستعلیق عزالدین محمود بن نظام درسدهٔ ۹ ، عنوان زر ، جدول و سرلوح زر و لاجورد ، کامل شده ازروی چاپ ۱۹۳۱ لندن.

۱۳س۷×۱۲ ، ۱۵گ۱۱×۱۸ ، کاغذ سمرقندی و فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی ترنجی .

گوی و چوگان یا حالنامه

ازمولی محمودبن محمد عارفی هروی (۷۹۱ـ۸۵۰) که دردوهفته در سال ۸۴۲ (گوی خور) سروده ونزدیك ۵۰۰ بیت است (ذریعه ۹: ۶۷۱ ـ مشار ۱۳۲۶).

آغاز:

زان پیش که حسب حال گویم — از صانع ذوالجلال گویم

این خالق ماه وخور که چون گوی — از چرخ فتاده در تکاپوی

انجام:

شه را چوبرین نگاه افتاد — صدبار قبول شاه افتاد

بخشید مرا بلطف بسیار — چوگانی هزار دینار

تا هست فلك بقای شه باد — بردست ملك دعای شه باد

۴۴۱۶

شکسته نستعلیق ونسخ ناصری (سده ۱۴) .

۱۷س ۹×۱۶ ، ۵۵گ ۱۱×۱۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا عطف پارچه.

جنگ

درادب وتاریخ بنظم ونثر باشعر فارسی وعربی ازبزرگان ونامه‌هاازدانشمندان زمان قاجاراز آنها است شعرهای علامهٔ آشتیانی بفارسی و صاحب عباد بعربی وفتحعلیخان ملك‌الشعرا و نزاری قهستانی و رودکی و گوهرملك خانم دخترحسن‌خان و زن آقا میرزاعلی‌خان ومیرزاعلی محمدخان سرالوزراء وحکیم اصفهانی (بفارسی) وقرة‌العین (جذبات شوقك . . . و شعر دیگر ص ۲۹ ـ ۵۶) و مسیح رکن الدین مسعود معاصر شاه عباس وشاه‌تهماسب و مقصود کاشی ومیرمغیث‌الدین استرابادی محوی وقلی آرامی

یزدی سرتراش و ابوالحسن گرگانی و میرزا حسن و نشاط و منظرالمعالی وحاجی میرزا حسین ممیزتهرانی و جیحون و خواجهٔ طوسی و میری و ناصرخسرو (باشرح شعراوص۴۸) شعرهاای در تعریف وافور درآن هست (۵۲).

نیز از آنها است نامه ای بانجمن زردشتیان ناصری (۴۲) نامهٔ فرهاد میرزا بحسام‌السلطنه (۴۳) و نامهٔ سلطان محمدشاه حسینی (۴۶) و رقعه ای ادیبانه (۵۴) وفرمانی برای عیسی‌خان قاجارفرمانروای گیلان (۷۱) و انشای میرزامحمدقزوینی منشی باشی محمودخان ناصرالملك (۷۲) و نامهٔ شاهزاده محسن میرزای میراخور (۷۴) و نامهٔ معتمد السلطان حاجی کاظم تبریزی تهرانی ملك التجار کل ایران بشاهزاده نصرة الدوله فرمانفرما و سالار لشکر در آذربایجان (۸۰) و انشای میرزا علیخان پسر امیرالامرا (۷۴) و نامهٔ میرزا مهدی خان منشی نظام بمیرزا عبدالغفار (۸۵) وپاسخ آن (۸۷) وضروب وامثال وبعضی تعبیرات مشهورهٔ فارسی (۹۰ـ۱۰۸).

۴۴۱۷

نستعلیق سدهٔ ۱۱و۱۲ ، عنوان وجدول ورقم وشکل شنگرف.
۱۴س۶×۱۲ ، ۱۱۳۶۶×۱۸ ،کاغذ سپاهانی آهارمهره ـ جلدتیماج زردضربی.

مجموعه

۱ـ رساله درجبر ومقابله و خطائین (۱ـ۵۲) از ملك محمد بن سلطان حسین سپاهانی (ف۸۷۴).

۲ـ میزان‌الحساب (۵۵ـ۱۲۸) ازقوشچی درسه مقاله (ادبیات۵۰۷).

۴۴۱۸

نستعلیق ۱۲۶۷ ، جدول شنگرف.
۲۹س۱۴×۲۱ ، ۱۸۳۹۵×۳۰ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی ضربی‌مقوایی.

جنگ

ازسیدمصطفی بن میر سید محمد موسوی نوربخشی‌قاینی که در تاریخ ۱۲۶۷ گردآورده است بدینگونه :

۱ـ خبرهای شیعی است بفارسی از عیون‌المحاسن ابن‌بابویه قمی (؟) وتوحید او (۱ـ۲) و از جاهای دیگر (۱۶۷ ـ ۱۷٤ و ۱۷۷ ـ ۱۸۲) و داستان مجنون و شدید وشداد از تحفةالمجالس (هامش‌ص۱ـ٤ و ص۱٤۰ـ۱٤۱) .

۲ـ مثلث بدیعی(هامش ۵ـ۱۰) .

۳ـ تاریخ ایران از پیشدادیان تا زمان مؤلف تا تاریخ ۱۲٦۵ و۱۲٦۸ ونکات تاریخی عصراودرآن هست (۸ـ۲۹) .

٤ـ داستان برمکیان ومانی نقاش (۳۰ـ۳۷) .

۵ـ تاریخ پیامبران عبری و اسلام از روی کتاب آخوند ملا علی اکبر معلم دخترمحمدشاه ومورخ روزآدینه ۱۹ع۱/۱۲٦۷ (۳۸ـ۱۳۹) .

٦ـ تعبیرنامهٔ خواب از نفایس‌الفنون مورخ ۲۸ج۱/۱۲٦۷ در تهران (۱٤۱ ـ ۱٦۷) .

۷ـ خبرطتنجیهٔ علی (ع) (۱۷۵ـ۱۷٦) .

۸ـ نامهٔ دانشمندان ورارود بمردم طوس وپاسخ رستمداری(۱۸۲ـ۱۸۹).

درپایان‌آمده که از روی جنگ‌آخوند ملاآقابزرگ مازندرانی‌ملاباشی مادر خاقان در۲۰ج۲/۱۲٦۷ نوشته شده است .

٤٤۱۹

نستعلیق و نسخ میرزا محمدعلی‌شریف یزدی‌شاهرودی در۱۳۱۵و۱۳۱۷ درشاهرودبفرمودهٔمرشد سرخعلی‌شاه .

۱۳س۱۲×۱٤ ، ۱۳۵گ۱٦×۲۱ ،کاغذ فرنگی ــ جلدتیماج‌قهوه‌ای

مجموعه

۱ـ ترجمهٔ رسالهٔ منتخب مسائل (۱ ـ ۱۵) ازابوالقاسم‌بن‌محمد کاظم‌موسوی حسینی علوی در ترجمهٔ کتاب شیخ مفید (؟) و پرسش وپاسخ فقهی است .

آغاز: بسمله. حمدله.. امابعداقل‌الطالبین ابوالقاسم‌بن محمد کاظم الموسوی الحسینی العلوی که چون رسالهٔ منتخب کتاب مسائل از تصنیفات . . . شیخ‌المفید ... بلغت عرب بود ... آقاسیدهادی ... امرفرمودند که آنرا بزبان فارسی ترجمه نمایم .

انجام: برادرپدرخود میباشند .

۲ـ ترجمهٔ مائة کلمة (۱ ـ ۲٦) بنظم فارسی .

آغاز: هذا صد کلمهٔ مولای متقیان امیرالمؤمنین بسمله . حمدلـه . .. این چند کلمه‌ایست منسوب بمولای متقیان امیر مؤمنان... قال امیرالمؤمنین ..

گفت شیر خدا علی ولی   هادی خلق مقتدای انام

آنکه هردم‌زخالق‌بیچون   باد‌بر‌روح اودرود وسلام

لو کشف‌الغطاء ما ازددت یقینا .

حال خلد و جحیم دانستیم   بیقین آنچنانکه می باید

گرحجاب‌ازمیانه‌برخیزد   آن یقین ذره‌ای نیفزایـد

انجام :

این گناهان که یادخواهم کرد   یارب از مـا بفضل درگذران

زدن چشم ، زشتـی گفتار ،   راندن شهوت ، خطای زبـان

۳ـ مختصر نخبه (۱ـ۲۵) .

آغاز: بسمله . بدانکه این رسالهٔ مختصریست از نخبه و مطابق بارای . . . حاجی میرزا سید محمد حسن شیرازی . . . و مشتمل است بررؤس مسائل اصول دین وفروع دین.

انجام: عذاب سهل آنها است .

٤ـ سلسلهٔ صوفیان (۲۵ـ۳۸) دربارهٔ چهارده پیر وچهارده خانواده‌است بفارسی و از سلمان آغاز شده ودر آن این گروهها یاد گردید : صلبیان ، کازریان،طیفوریان، کرخیان ، حسنیان، جنیدیان ، طوسیان ، فردوسیان ، سروریان ، زیدیان ، عیاضیان، ادهمیان ، یاسرمیان واز گروه نعمة و اصناف و میان بسته‌ها نکاتی‌ازتاریخ‌صوفیان ودرویشان در آن هست .

آغاز: دربیان چهارده پیر وچهارده خانواده .

انجام : چهارم عبدالرا ابن تیلم خوش خوانان باومیرسانند .

٥ـ مرآت المحققین (۳۹ـ۸۳) از شبستری است .

٦ـ عقاید سلسلهٔ خاکسار (۸٤ـ۲۱۲)در چهار درجه وهشت مقام است .

آغاز: بسمله . حمدله . . . اما بعد [بر] هرفردی ... واجب است که از حسب و نسب و اعتقادات و ملزومات طریقهٔ دین و مذهب خود اطلاع یافته پیروی نمـایند چندی میباشد که طریقه و عقاید سلسلهٔ خاکسار درمیان چهل وچهار گروه دراویش معلوم و نامعلوم است لهذا این فقیر . . . از نظم و نثر پرداخته که مبتدیان سلسلهٔ خاکسار بمطالعه ومرور این مختصر طریقت [و] اعتقادات وعملیات خودرا بدانند...

این مطالب مشتمل است برچهاردرجه وهشت مقام :

اول شریعت و شریعت بردومقام است : مقام اول دراصول‌دین است ، مقام دوم در تقلید وتکالیف .

درجهٔ دوم طریقت وطریقت بر دومقام است : مقام اول از مبتدیان است ، مقام دوم ازمرشدین .

درجهٔ سیم حقیقت است ، حقیقت بردو قسم است : مقامات اول تحقیقات ، مقام دوم ترتیب و تزکیهٔ نفس .

درجهٔ چهارم‌معرفت‌است ، معرفت بردوقسم است : مقام اول حق شناختن، مقام دوم در باب اختلافات خلقت .

درجهٔ اول شریعت است ، شریعت بر دومقام است : مقام اول در اصول دین است

ای درویش بدانکه اصول دین اجتهادی است نه تقلیدی .

نکات سودمندی دربارهٔ گروه درویشان در این رساله آمده و در آن از : چهارغسل ، آیهٔ لسان طالب نامه ، تراش نامه ، شانزده کلام کودك ابدالی که پیردلیل باو میگوید ، دوازده پیاله ، اثبات توبه و تلقین ، عهدنامه ، بیعت نامه ، شهادت نامه ، پنج منزل ، اثبات کشکول ، اثبات لنگ ، تاج نامه ، اثبات کفن و رشته ، ثبوت سنگ قناعت ، چهل وچهار مقام ، چهل و چهار پوست تخت ، اثبات نفیر ، خاك نامه ، اثبات شیرینی ، (ص۹۷) واز کسوت نامه ، کلام ، دوازده کلام ابجد طریق ، دوازده کلام اعتقاد طریق ، خطبهٔ دیگ جوش ، قاعدهٔ طلب نشستن ، کرسی قلابه ، کرسی چهل تن ، حجاب تکبیر ، آگاهی در چهار پیر ، صد کلمه علی ، شجره نامه ، ساقی نامه ، کرسی شاه چراغ ، سی و سه اصناف ، چهارده خانواده ، چهل وچهار گروه فقر ، دانستن هفده سلسله ، طریقهٔ اذن شصت و چهار پیر ، منظومهٔ ثبوت خرقه ، ثبوت سلمانی ، بعضی نصایح ، ارشاد ، چراغی دادن یادشده (ص۹۸) وسپس مطالبی با این عنوانها : هفتادوپنج لشکر عقل و چهار غسل وچهارضرب و اثبات کودك ابدالی و شهادت نامه و اثبات پنج منزل و دوازده پیاله و لنگ و ثبوت : پنج تاج و کفنی وسنگ قناعت و اثبات کجکول و ثبوت ماههای تاج واثبات پوست تخت ، خاك نامه ، بیان هفده نفر و ثبوت چهارپیر و چهارتکبیر واثبات نفیر وثبوت : شیرینی وچهل و چهارمقام و بیان چهارده کلام پیر دلیل و ثبوت دوازده پیاله کلام ابجد طریق و کسوت نامه و ثبوت هجده دوده و بیان طلب نشستن وبیان دودهٔ درویش و اثبات کرسی قلابه وثبوت کرسی چهل تن وثبوت جمال تکبیر دیگ جوش و بابت وفا ونکته های فقروفاقه و ثبوت لنگ (لنگها ای که از سر خعلیشاه جاری شد) واثبات چهل تن وچهار کلام و ثبوت ساقی نامهٔ حقیقت وچهارده کلام پیر وطریقهٔ هفت وادی وآداب چهاررکن و هفت پیر طریقت و پوست

انداختن وثبوت خرقهٔ فقراء وآستین نداشتن خرقه واثبات سلمانی (پرسش وپاسخی است بنظم دربارهٔ پیشهٔ‌سرتراشی) و کرسی شاه‌چراغ وثبوت چهارده‌خانواده‌وپیرنامهٔ شاه نعمةالله وسبط ثنای هندی‌و کرسی قلابهٔ پیرومرید و اثبات کرسی نقش‌بندوثبوت شانزده چهارپیر وثبوت طنورهٔ فقر وثبوت میان بستهای مولا وثبوت چراغی وشجرهٔ شاه نعمةاللهودرباب‌نقابت، بنظم ونثرهست ومیرسد بعنوان « دربیان‌پیران اصناف » و رساله بهمین‌عنوان‌انجام میابد. از این رساله ریشه پاره‌ای از اصطلاحات درویشان که اکنون در زبـان فارسی هست روشن میشود .

۷ـ مسائل عبدالله سلام با پیامبر (۲۱۳ـ۲۳۰) بفارسی .

٤٤٢٠

نسخ سدهٔ ۱۴ ، عنوان شنگرف ، اندازه بیاضی .
سطرچلیپا ۶×۱۶ ، ۱۵۷گ۱۱×۲۲ ،کاغذ فرنگی ــ جلدتیماج مشکی‌نقره‌کوب .

جنگ

۱ـ مثنوی ترکی میرفتاح درسوگواری وتعزیهٔ حسین ع بترکی .
۲ـ مخمس ملارفیع ازدوازده بند ملامحتشم .
۳ـ چهارده بند حاجی سلیمان صباحی .
٤ـ مرثیه و تعزیهٔ مقبل .

٤٤٢١

نستعلیق شب شنبه ج۱۲۴۴/۲ (ص۴۸) و ۱ رمضان ۱۲۳۸ (ص۱۳۷) ، عنوان‌شنگرف، جدول زرو لاجورد ، چندتصویرساده دارد ، اندازه بیاضی.
سطرچلیپا ۷×۱۵ ، ۱۳۷گ۱۰×۱۹ ،کاغذ فرنگی رنگارنگ ــ جلدتیماج عنابی عطف‌زرد.

جنگ

شعرهای فارسی : محتشم و فیض و عاشق وسعدی و حافظ وسها بخط خـود او (ص۲٤) و هاتف (ترجیع‌بند) وشایق و شیخ بهایی (نان وحلوا) و سعدی اصفهانی و حالتی و مشتاق وطوبی وقمی ومیرصیدی ومیرمفتون و عاشق و کمال و میلی وجعفر لاهیجی ومیرمردان استرابادی و عرب اصفهانی ونظری وآذروضیاءالدین و خسرو و خاجه امیر کاشی وهلالی و جدایی‌قمی وعذری ونوری و نصیب اصفهانی ورفیق‌وعرفی ومرتضی قلی‌بیك وهمایون وزاری است .

٤٤٢٢

نستعلیق خوش ۱۲۷٦ ، سرلوح بلاجوردی وشنگرف وآراسته بگل‌وبوتهٔ رنگارنگ ، جدول‌زرو لاجورد ، تاریخ تولد ۱ رمضان ۱۲۹۰ دارد درص ع و۱۸ذی‌حجه ۱۲۹۴(ص۲۱۳) ، اندازه بیاضی. سطرچلیپا ۸×۱٦ ، ۱۱۴گ۱۱۳×۱۹ ،کاغذ فرنگی آهارمهره ـ جلدتیماج مشکی‌ضربی.

جنگ

گرد آوردهٔ حاجی خراسانی دراروهی در ۱۲۷٦ (ص۱۰۱) و شعرهای عرفانی فارسی عطار درستایش علی (۱ـ۱۰۱) ومغربی (۱۰۳ـ۱۰۹) و نصرت‌علی‌شاه(۱۱۲ـ ۲۰۲) ونورعلی‌شاه (۲۰۳ـ۲۰۵) و مظفرعلی‌شاه کرمانی (۲۰۵ـ۲۱۰) وعرب باعزت درویش (۲۱۱ بخط عین‌الله) و علی‌رضا متخلص به رضا (۲۱٦ ـ ۲۱۷) و شیدا دربارهٔ نامهای پیران و مرشدان طریقت (۲۲۰ـ۲۲۷) درآن‌هست .

٤٤٢۳

نستعلیق روز دوشنبه ۸ رمضان ۱۳۰۷ ، عنوان ونشان ورقم‌شنگرف . ۱۸س۱۰×۱۷ ، ۱۰۴گ۱۷×۲۲ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای ضربی‌مقوایی.

جهان الرمل

از شاه ملای منجم بلیانی او حدالدین عبدالله حسینی شیرازی که در ۹۸۴ ساخته است (ف ۹۶۸).

آغاز: هوالله تعالی . المسمی بریاض الطالبین والمسمی بمفتاح الکنوز.

اصل هر علم گر بدانی ای حکیم
هست بسم الله الرحمن الرحیم

هذا جهان الرمل . بسمله . افتتاح کلام بنام حکیمی است.

انجام: و خاصیت هریك در هرخانه در جدول ثبت است والله اعلم بالتوفیق بعون الله الملك الوهاب .

۴۴۲۴

نستعلیق محمدابراهیم بن محمدصادق در ۱۱۹۹ ، عنوان شنگرف ، جدول زر ولاجورد ، اندازه بیاضی .

سطر چلیپا ۶×۱۱ ، ۲۴۸ گ ۷×۱۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج عنابی ضربی.

جنگ

گردآوردهٔ محمد ابراهیم بن محمد صادق موسوی برای آقا محمد حسن در ع ۱۱۹۹/۱ وشعرهای فارسی مشتاق ومحتشم وطبیب وجامی خسرو دهلوی و سعدی ورفیق وطبیب است وغزل است ورباعی.

۴۴۲۵

نستعلیق میرزا عبدالله همدانی ، عنوان شنگرف ، جدول زر ولاجورد ، باشش سرلوح زرین و لاجوردی وسرخ ، در ۴۵۱ ص ، اندازه بیاضی.

سطر چلیپا ۵×۱۱ ، ۲۲۸ گ ۷×۱۴ ، کاغذ سپاهانی آهارمهره ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

جنگ

شعرهای جامی و محتشم و حافظ ومغربی وباباطاهر و عرفی و عاشق سپاهانی وسعدی و شریف (بیماروطبیب)وسامیو وحشیاست . مثنوی گل و بلبل حاجی میرزا کاظم مهجور هم درآن هست (۲۰۹ ـ ۲۳۶) .

٤٤٢٦

نستعلیق میرزاقلی درمنی فراهانی درع۱۰۴۴/۲ درش۲ ، شماره‌های دیگر بهمین‌خط ، عنوان شنگرف ، تاریخ تولد ومرگ وعروسی ۱۲۴۵ تا ۱۲۶۱ در۸۲رهست.

۱۳س۵×۱۰ ، ۱۹۴گ۱۰×۱۷ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج تریاکی‌ضربی.

مجموعه

۱ـ رسالهٔ تجوید (۲ پ ـ ۸ ر) از طاهر حافظ اصفهانی با عنوانهای باب (استوری ۱:۱ ٤ ـ نشریه ۱:۱۳۱) .

آغاز: بسمله. حمدله... چنین گوید ... طاهرحافظ اصفاهانی ... که‌این‌مختصر مشتمل است برقاعده وضابطه‌ای چند در تجوید و تصحیح قرآن‌عظیم که جمع کرده شد بالتماس یکی از دوستان .

انجام : قیاس‌تواند کرد وبروی اشکالی باقی نماند والحمدلله ... صلی‌الله‌علیه و آله (تمت) .

پس‌ازین (۸۰ ر ـ ۸۱ پ) بندیست‌بفارسی دربارهٔ آیهٔ بسمله.

۲ـ فرائدالفوائد (۸۲ پ ـ ۱۷۸ر) ترجمه وشرح فارسی مقدمهٔ جزری است در ۱۰۸ فریده بشمارهٔ بیتهای متن (استوری ۱ : ٤۰ ـ نشریه ۱:۱۳۰).

آغاز: بسمله . وبه نستعین سپاس بی‌قیاس متکلمی را سزا است که‌عقایدلآلی

الفاظ قرآنیه رادرسمط نظم انتظام داد وفراید قواعد احکام دینیه را بر اساس قواعد محکم معانی فرقانیه نهاد .. وبعد این مختصریست درحل الفاظ ... ابی الخیرمحمدبن محمد الجزری ... تسمیه یافته به فرائد الفوائد ... پیش ازشروع ... سه‌مقدمه مبین میگردد .

انجام : پس ختم برآن حاصل باشد ببهترین مقال بعد ازستایش‌ملك متعال ختم‌الله لنابالحسنی ... العلی الاعلی

در۱۷۸ر۱۸۳ پ یك بند است دروقف بفارسی .

۳ـ اصول قرأة ابن کثیر (۱۸۱ر ـ۱۸۳ر) بفارسی دربارهٔ صله وتسهیل جزرسالهٔ عمادالدین علی استرابادی (حقوق۲۵۱) که بعربی است .

آغاز: بدان ... که‌ابن کثیررا دوراوی است : بزی وقنبل .

انجام : هرجا که واقع شود والله اعلم بحقایق الامور .

٤ـ رسالهٔ وقف‌ووصل (۱۸۳ پ ـ ۱۸۵ر) از ابوالمکارم محمدبن‌محمدرندوی بخاری .

آغاز: امابعد قال‌العبد.. ابوالمکارم محمدبن محمد الرندوی‌البخاری‌بدان .. که بایسته‌ترین علمی که قرآن‌را دانستنی وقف ووصل‌است .

انجام : بیان حاجت.

۵ـ اصول قراءة ابن کثیر (۱۸۵پ ـ ۱۸۹ر) از عمادالدین علی‌بن عمادالدین علی استرابادی (حقوق ۲۵۱) و چنین میانجامد « وقدنقل عند الابدال بمحض المد . تمت‌الرسالة» .

۵ـ اصول قراءةالکسائی (۱۸۹ر ـ۱۹۳پ) ازهمان استرابادی (حقوق۲۵۱).

٤٤۲۷

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۲ ، جدول‌زرولاجورد ،اندازه بیاضی.

سطرچلیپا ۴×۱۰ ، ۱۴×۸ـ۳۶۸ ،کاغذفرنگی‌آهارمهره ـ جلدتیماج‌عنابی‌ضربی.

دیوان

شعرهای فارسی واله است و نامهٔ دوستانه و صلح نامه وغزل عاشق و محتشم و حافظ و هدایت ونظیری‌ورضایی وسعدی و شکسته‌وهاتف‌وملول ، دورباعی و قصیده و فرد و مصراع هم دران هست .

٤٤٢٨

شکسته نستعلیق خوش اسحق بیگدلی شاملو در۱۱۷۳ ومحمدلاری ، جدول‌زرولاجوردی، اندازه بیاضی .

سطرچلیپا ۵×۱۳ ، ۵٦ گ ۷×۱٦ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج‌قهوه‌ای‌ضربی.

جنگ

گردآورده ونوشتهٔ اسحق بیگدلی شاملو برای علی‌نقی سلطان در ۱۲۷۳ در تهران بنام یادگاری برای او ، پاره‌ای هم بخط محمد لاری است که رمزنامش «محرم دل‌اری» در ص ٤۱ آمده است ، شعرهای فارسی :

سلیم۱ مشتاق٦ میر نجات۷ کلیم۷ صائب۸ فائضا۱۳ قصاب۱۳ واهب۱٦ طائیا ۱۸ مخلص۱۸ عبدالمولا۱۹ میرزا عبدالباقی طبیب۲۹ محتشم۳۰ عاشق ۳۱ جامی ۳۲ هاتف۳۳ آقا صادق هجری ۳۹ مولوی ٤۰ ظهیرفاریابی ٤۰ سعدی٤۱ صفی ٤۲ میرزا طوفان٤۳ میرزاعلی‌رضای تجلی (معراج‌الخیال) ٤٤-٦۸وحشی٧٦ میرسیدعلی‌مهری (سرایا) ۸٦-۹۸ سخا میرزا زاهدعلی ۱۰۳و۱۰۸ بیانا ۱۰٤ مخفی۱۰۵ مسرور ۱۰٦ شفائی ۱۰۷ باباقاسم خادم ۱۰۸ است وتاریخ ۸ج۱۲۷۳/۲ درتهران در ص۳۲ وتاریخ ۲۰ ج۱۲۷۳/۱ درص۱۰۹ و تاریخ آدینهٔ ۸ج۱۲۷۳/۱ در ص۱۱۵ بخط بیگدلی دیده میشود .

٤٤٢٩

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، جدول زر و لاجورد، اندازه بیاضی.
سطر چلیپا ۶×۱۴ ، ۴۹گ ۸×۱۸ ،کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .

جنگ

شعرهای سعدی وهلالی وقاآنی درآن هست .

٤٤٣٠

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، جدول زر ولاجورد وشنگرف، اندازه بیاضی.
سطر چلیپا ۹×۲۰ ، ۱۰۸گ ۶×۱۵ ،کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی عطف عنابی وفرسوده.

جنگ

شعرهای فارسی : کاتبی وظهیروشاهی ومشتاق و خسروسایل و هلالی و آصفی و شرار (۹) و قصاب وعرفان (۱۱) ومحتشم وجامی وساغر حاجی لطفعلی‌بیك(مثنوی) وطوفان (قاصد صبا) و وحشی (مربع) و میرزا ابوالقاسم هجری (مثنوی) و صایب (مخمس) و عرفی (مخمس) و نظیری (مخمس) و عنوان (مخمس) و حافظ (مخمس) میرزاجانی حکیم (قطعه) وآقالربیگ برهان (مخمس ٤٢و٥٢و٥٥) وتقی (مخمس ص٥٧) و جامی (مخمس) و قصاب (مخمس) ونثاری (مخمس) وسلیمان‌خان‌قاجارعزت (٥٧) ووحشی (مسدس) ومیرزا ابوالقاسم کاتب ابجدانی (٦٩) و معتبر (٨١) وسعدی وجامی و مخلص (٩٠) ومهری (سراپاص١١٨) و فیض (١٣٧) و مقبول (١٣٨)وآذری وحیدر (١٣٩) و ابدال (١٤٢) ونجات (١٤٣) و طبیب (١٤٤) ومجید (١٤٥) و رفیق (١٤٧) وخیام (رباعیات ١٥١-١٦٢) وباباطاهر عریان (رباعیات ١٦٩-١٧٤)وقاضی

شریف (بیمار طبیب ۲۰۲ـ۲۰۶)(۱) .

شعرها غزل است ومثنوی ومربع و مخمس و مسدس وفردیات (۱۶۲ ـ ۱۶۹) ورباعیات ۱۵۱ـ۱۶۲ و ۱۶۹ـ۱۷۴ وقطعیات۱۷۵ وقطعه ۱۷۵ـ۲۰۲ .

۴۴۳۱

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، جدول شنگرف ، اندازه بیاضی .
سطر چلیپا ۴×۱۱ ، ۱۰۵گ ۷×۱۵ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج مشکی .

جنگ

شعرهای‌فارسی : پیروی ، حاجی‌بهرام‌بنیش ، محمدباقر تابع ، تسلی‌شیرازی ، حکیم سعید ، محمد ثبات ، سید جلال‌الدین ، قاضی روح الله ، رجالی ، حسین زینتی ، سلمان ساوجی ، میرزاقلی میلی ، سابق ، کلیم ، تقی‌الدین ، علی‌نقی کمره ای ، شهید قمی ، حزین ، میرهاشم ، فصیحی‌انصاری ، قاسم‌اردستانی ، کمال‌اسماعیل ، قاسم کاهی کابلی ، لسانی شیرازی ، مولاجلال ، ملا مجلسی ، مفید بلخی ، هلالی سبزواری ، مولوی‌سیستانی ، نامی ، نیکی ، نعیم خیاط قزوینی ، علی قلیخان واله ، ولی قلندر ، قریشی(؟)هروی ، وحشی‌یزدی ، واصفی ، شمسای صفیر ، آهی ، فیاض ، سحابی‌نجفی ، پیردهقان ، صایب ، ملك مشرقی ، رجایی ، سید احمدخان ، عشق‌الله ، حشمت ، حاتم ، جامی ، حکیم الله ، فخر رازی ، ناصح ، مولوی روم ، شیخ بهایی ، اوجی ، حافظ ، ظهوری ترشیزی ، بابا افضل کاشی ، غزالی ، شاه تهماسب ، شیخ نجم‌الدین کبری ، نجم‌الدین رازی ، رابط ، احمدیارخان یکتا ، عرفی ، شاه عباس ، نظیری ، سیدآقای اعظم پسرشیخ‌الاسلام ، شاه میم درویش ، زاهدعلی سخا ، شوکت ، ابوسعید ابوالخیر ،

۱ـ دراین فهرست وسیاهه شمارهٔ برخی ازصفحات آنهم درمورد شاعرانی که‌چندان شناخته نیستند یا گمنامند یادشده است .

اهلی ، آقاحسین خوانساری ، سلطان‌المشایخ ، عمادا کرم ، شاه نعمت‌الله ولی ، قاضی رکن‌الدین ، ابوتراب بیگ ، عبدالباقی نهاوندی ، خیام ، خسرو دهلوی ، حاجی محمدخان قدسی ، طغرا ، قاسم مشهدی ، نعمت خان عالی ، شاه طاهر دکنی ، واله اردبیلی ، کاتبی ، میرزا قلی‌میلی ، میرزا ملك قمی ، نادم گیلانی ، غنی ، مهدی قلی سلیم ، نسبتی ، باذل ، شهرت ، ضمیری ، شایق ، صیدی تهرانی ، حامی سبزواری ، غزالی ، شانی تکلو ، سعدی ، خواجوی کرمانی ، لسانی شیرازی ، زکی همدانی ، غیاثا ، ذوقی اردستانی ، خایرمانی‌امانی(؟)، قزلباش خان امید ، میر تشبیهی ، حکیمی شفایی ، میرزا جعفر واهب ، حسن بیك رفیع ، رضای کاشی ، شاکر تهرانی ، حکیم سعیدتنها ، اقدسی ، ایمنی نجفی ، علی‌رضای تجلی ، راقم ، تقی‌الدین حربی،شمسای صفیر ، آصفی ، باقر ، عهدی ساوجی ، اللهقلی ، اوحدی‌مراغی ، میرحاج‌انسی، فاطمهٔ قواله ، شاه رضی ، مظهر ، نجف‌قلی‌بیك زنگنه، اغورلوخان زهراغلی ، شادمان‌بیك کهکر ، وحشی جوشقانی، آذری ، عاری قلندر ، ادانی ، امدبیك قزوینی ، طارکیان لاری ، حاکم ، رشیدای قزوینی ، میررضی شیرازی ، اسمی هروی ، اسمعیل میرزا انسی (؟) ، بایندربیك ، میرنجات ، شرف‌الدین‌قلی‌نیام(؟)، مولانا کاشی ، فریبی،اعجار مازندرانی ، اغورلوخان زیاداغلی ، صهبا ، حکیم ، والهی قزوینی ، نظامی ، اوحدی کرمانی ، مظفر کرمانی ، نظری ، ضیایی اصفهانی ، صباحی ، مهری (سراپا) ، میرزا ابوالقاسم اصفهانی ، نظیری .عنوان « من جامع » هم دارد .

۴۴۳۲

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، جدول زروز نگارولاجورد ، اندازه بیاضی.

سطرچلیپا ۵×۱۱ ، ۲۳/۷×۱۴ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج تریاکی باروبهٔ پارچه‌ای.

جنگ

غزل تشنه وبیکس و عیانی وقاضی شریف ونیاز ومحتشم وهدایت(رضاقلیخان) وسعدی و نظیری وخاقان وعرفی است و عنوان « بیمار وطبیب » هم درآن‌هست.

۴۴۳۳

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ ، انجام افتاده، اندازه بیاضی .
سطرچلیپا ۷×۱۳ ، ۷۴گ۹×۱۷ ،کاغذ فرنگی سفید وکبود — بی‌جلد .

منشآت

نامه‌ها و فرمانهای دیوانی و درباری است و ازمیرزا مهدیخان ودرآغازمانند منشآت ش ۷۹ ج کتابخانهٔ ادبیات (فهرست ص ۴۶۹ـ۴۷۱) و پس از دیباچهٔ بیاض امامقلی میرزا رقم صدارت میرزا محمد ابراهیم و ایالت فتحعلیخان کوس احمدلوی افشار و رقم عبداللطیف خان برای ایالت شولستان و دشتستان است تا میرسد به‌نامهٔ به علی پاشا وزیرعثمانی و رقم لقب صوفی برای صفی قلی‌بیك شاملو قاپوچی باشی و افتاده وسپس چهارصفحه شعرفارسی است .

۴۴۳۴

نسخ سدهٔ ۹و۱۰، تصحیح‌شده‌بابلاغ،عنوان شنگرف ، درش۱ ازدیباچه است تاآیت۷سورةالمائدة بدینگونه :

آغازافتاده ازدیباچه : فی حالة توزع الرای فیها مذاهب واقتسم الهمم لها ... فاول ذلك قوله تعالی‌وقلنایاآدم اسکن انت وزوجك الجنة ... فعطف کلاعلی قوله اسکن (ص۳ چاپی ، درنسخهٔ‌مادردیباچه چند سطریست که در چاپی دیده نمیشود) .

انجام‌افتاده : وقال‌فی‌سورةالمجادله تجری‌من تحتهاالانهار ... ولم یذکرابداکماذکره‌فی(ص۸۶)

درش۲که خط آن‌کهن تر می‌نماید از سورةالبقره است تا سورةالتحریم بدینگونه :

۳۳۹۴

آغاز : فی التاکید بتکرار الامر . مسئلة قوله تعالی قالوا بل نتبع ما الفینا علیه اباؤنا . . . جوابه الا الفینا ووجدنا معناهما واحد .

انجام : مسئلة قوله تعالی اامنتم من فی السماء ان یخسف بکم الارض ... جوابه لما تقدم هنا هو الذی جعل لکم الارض زلولا ... من ظلمات البر والبحر الایة وهو فوق.

۱۵س ۸×۱۲ ، ۱۳۶گ ۱۲×۱۸ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج عنابی ضربی ترنجی عطف تریاکی.

مجموعه

۱ـ درة التنزیل و غرة التاویل (۱ ر ـ ٦٤ پ) از محمد بن عبدالله خطیب اسکافی در گذشتهٔ ۴۲۱ است (چاپ ۱۳۲٦ مصر) نه درة التاویل فی متشابه التنزیل راغب سپاهانی و نه درة التنزیل و غرة التاویل امام رازی . کتاب در بارهٔ آیاتی است که در قرآن یکسان یا با اختلافی چندبار آمده و بهانه‌ای برای ملحدان در خورده گیری از آن میباشد . (بروکلمن ۱ : ۵۰٦ و ۲۸۳:۲ و S1:۴۹۱ و ۹۲۲/۸ ـ قاهره ۱ : ۱۷۳ ـ فهرست خزانهٔ تیموریه ۱:۲۰۱ و ۱۵:۳ ـ چلبی ـ منزوی ۱:۱۹۳) .

۲ـ تفسیر المتشابهات (٦۵ ر ـ ۱۳۴ پ) شاید از امام رازی یا راغب باشد و جز تنزیه القران عن المطاعن عبدالجبار رازی (چاپ ۱۳۲۴ مصر) است .

عنوانهای آن « مسئلة ... جوابه » است و درست مانند درة التنزیل و غرة التاویل اسکافی و شاید بتوان گفت که گزیده و کوتاه شده آن است .

۴۴۳۵

نسخ کاظم بن علی گلپایگانی (سدهٔ ۱۲ و ۱۳) در ۱۱۵ص ، نشان شنگرف ، حاشیه با نشان «منه ره» با مهر محمد اسمعیل بن محمد قاسم.

۲۱س ۷×۱۷ ، ۵۸گ ۱۱×۲۳ ، کاغذ سپاهانی نخودی وسفید ـ جلد تیماج مشکی.

نماز آدینه

رساله‌ایست از آقاجمال خوانساری (ش ۲۰۹۹/۲ و ۴۴۱۲/۳) .

۳۳۹۵

٤٤٣٦

نستعلیق ریز خوش سدهٔ ۱۲و۱۳، عنوان شنگرف.
سطرچلیپا ٦×۱۰، ۱۱۱۸۳×۱۴ . کاغذ سپاهانی – جلدتیماج عنابی‌ضربی‌ترنجی.

جنگ

نثر و نظم فارسی است در خبر شیعی و دعا و جادو و طلسم و پزشکی و ادب بدینگونه:

۴۴۳۷

نسخ سدهٔ ۱۱و۱۲ ، عنوان ونشان شنگرف ، باتاریخ باغ گلشن‌آباد در ۱۰۸۰ بنظم فارسی در ۴۳ پ .

۱۴س۶×۱۱ ، ۹۰۳۶۴×۱۷ ، کاغذسپاهانی ـ جلدتیماج مشکی‌مقوایی.

مجموعه

۱ـ ترجمة الشريعة (۲ پ ـ ۴۳ ر) از فیض کاشانی‌ساختهٔ‌محرم۱۰۷۳(مشار ۴۰۴ ـ محجه ۱۸:۲ و ۳۳و۴۲) .

۲ـ آیینهٔ شاهی (۴۴ پ ـ ۵۷ ر) از هموساختهٔ۱۰۶۵ (ف ۶۴۱ ـ مشار ۷ ـ محجه ۱۸:۲ و ۳۳ و ۴۶).

۳ـ وصف‌الخيل (۵۷ پ ـ ۶۳ر)ازهموساختهٔ۱۰۶۷ (محجه ۱۸:۲و۳۳و۴۶) درهفت‌باب و نزدیك به ۲۰۰ بیت وجزراحلهٔ توفیق (ف۲۶۴ ـ ذریعه ۵۷:۱۰)درخود کتاب نامی از فیض نیست وتاریخ تألیف هم ندارد .

چنین است فهرست بابها :

۱ـ دربیان آنکه داشتن اسب وسواری آن نعمتی‌است.

۲ـ در ابتدای رام شدن اسب مرآدمیان را وفرمانبرداری اوسواری‌ایشان‌را .

۳ـ درآنکه نگاه داشتن اسب موجب ثواب‌آخرت وباعث قضای حاجت است.

٤ـ درعلامتهای یمن وخوبی اسب ونشانهای شومی و معیوبی آن .

٥ـ درفال نیك زدن ببرخوردن باسب میمون .

٦ـ دریاد کردن خدای دروقت سوارشدن وآیت تسخیر خواندن .

۷ـ دررام گردانیداست بذکر خدای .

آغاز: بسمله منت خدای را عزوجل که اسبان را مسخرغازیان ساخت .. اما بعد چون فرمان ... شاه عباس ثانی .. متوجهٔ این کمینهٔ داعی شد که احادیثی که از اصحاب عصمت و طهارت ... درباب نگاه داشتن اسب و شناختن علامات نیك وبدآن وارد شده .. بزبان فارسی بیان کند ... این دوازده حدیث را از کتب مشهوره بیرون آورده ترجمهٔ آن را تحفهٔ مجلس سامی ساخت و بنا براشارهٔ اقدس بر معانی‌اقتصار نمودبذکرالفاظنپرداخت ... ومرتب برهفت باب کرده موسوم‌به«وصف‌الخیل گردانید

انجام : پس اورالجام کند . بانجام رسیدآنچه مقصود بود ازنوشتن این رساله والحمدلله اولا وآخرا وصلی‌الله علی محمد وآله والسلام .

٤٤۳۸

نسخ عمادبن‌رضای حسینی(ص۲۰۴)در۱۰۰۸درش۱و۱۰ ، شماره‌هادیگر بهمین‌خط ، عنوان‌ونشان شنگرف ، درص‌ع صلوات منظوم‌عربی‌است ، درمیانه‌پراکنده‌ها دیده میشود.

۳۲س۱۴×۱۹ ، ۱٦۷گ،۱۲×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌مشکی‌مقوایی.

مجموعه

۱ـ شرح‌المقدمة الجزرية (۱ ـ ۳٦) ازعبدالجلیل حسینی فارسی قاری که‌در

۹۷۲ ساخته است. دران ازدرر الفوائد فی بحر العقاید او یاد گردید (ص ۲) (منزوی ۱:۱۴۹).

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمدلله الذی نزل القرآن علی سبعة احرف . . . فیقول ... عبدالجلیل الحسینی القاری لما کان خیر الکلام القرآن ... ولکن ایقانه معنی واتقانه لفظا موقوف علی احسن العلوم وامتن الفنون . . . وهوالعلوم الادبیة و الفنون العربیة مضیفا الیها تجوید الحروف و معرفة الوقوف فمن رام وصل المقصود ، فعلیه باستشمام نسائم الفاظ الفریدة لکشاف حقائق الرموز . . . الشیخ محمد الجرزی . . . لاسیما مع اللآلی المنظومة الیها من ابنه ... ولکن ما کانت تخلوعن الاطناب...فاردت ان ازید علیها ماسنح بالبال فلنشرع . . . ونقول: بسمله. (یقول) القول یعم المفرد و المرکب.

انجام: الحمدلله اولاو آخرا وظاهرا وباطنا وقع الفراغ من تألیف هذه الفواید... فی یوم الثلثا اوائل رجب المرجب سنة اثنی وسبعین و تسعمائة وقد نقلت هذه الفریدة کتب الحقیر ... میرعبدالجلیل غفرالله ذنوبهما بحق محمد وآله اجمعین و قد نسخ هذه الرسالة من الکتاب المذکور استادنا ... المذکورفی مدرس المکوکه من قریة الگیلان و انا ارجو بلطف الله تعالی [و] بمنه وجوده و کرمه سنة ۱۰۰۸ کتب. . . یوسف بن مولانا مصطفی کریمان اللهم اغفر ذنوبهما.

۲ـ روح المرید فی شرح العقدالفرید فی نظم التجوید (۳۷ ـ ۶۲) از محمدبن محمودبن محمد شریف سمرقندی همدانی بنظم عربی ومتن نیزازخوداوست (دیباچه ـ منزوی ۱:۱۴۸ ـ طوس ۲:۲۳۰).

آغاز: بسمله. وبه ثقتی. الحمدلله الذی خلق الانسان فی احسن التقویم و ارسل الیه الرسل لیهدیه الی الصراط مستقیم ... یقول ... محمدبن محمدالشریف السمرقندی المحتدالهمدانی المولد ... ان الواجب علی العبد المکلف اولا ان یعرف ربه.

انجام : علی قدر الف تامة کما یفعله من تحقق الهمزة .

آغاز متن :

اسبح لله الکریـم مبسملا	واهدی تحیاتی الی اشرف الملا
الهادی محمد الرسول و آله	وانظم فی التجوید عقدامفصلا
و اختصر الالفاظ فیه مبینـا	واجتنب التطویل فیه مکملا

انجام :

وللمد انواع لدی الحصر عشرة	کعدل و تمـکین و بسط تفضلا
وحجز و فرق و بینة ثم مبدل	و مبالغـة و روم واصـل تاصلا

۳ـ دل وجان (۶۳ـ۶۷) از خواجه عبدالله انصاری هروی (مشار ۶۹٤).

آغاز: بسمله . وبه نستعین حمدله ... اما بعد بدانکه دل ازجان پرسید که اول کارچیست وآخر کارچیست وثمره چیست .

انجام : از خداپرستان بیاری .

٤ـ تحفة الکلام (۶۷ ـ ۹۷) از حسین حسینی قاری دربـارهٔ قرائت عاصم بدوروایت .

آغاز: بسمله . وبه نستعین. الحمدلله ذوالفضل والمن والاحسان وعلی رب العباد هوالله المستعان ... فالداعی چون کلام زا کیهٔ وافیه ... منظوم گشته ... اما بعد غرض از بسط و تقیید وتمهید این کلمات آنست که فیقول الفقیر ... حسین الحسینی القاری.

انجام : من سورة الفلقین لیس فیهما خلاف • تمت الرسالة القراءه خاصة بقراءه العاصم بروایتین بعون الله الملك الوهاب .

۵ـ رسالةفی التجوید (۹۷ـ۱۰٤) از همو دربارهٔ اختلافات قرائت بترتیب سور باآوردن رمز برای هریکی ازقاریان .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . التابعی وهواخذ عن عبدالله بن حبیب السلمی ...

سورةالحمد لیس فیها خلاف .

انجام : ص کفوا (تمت‌التجوید بعون‌الملك‌الوهاب والله اعلم بالصواب .

۶ـ گفتار درتجوید(۱۰۶ـ۱۰۹) سه‌باب است‌در استعاذه وبسمله و همزه با یك فصل و یك‌مسئله درهاء .

آغاز: باب دربیان استعاذه‌بدانکه همهٔ قرایدین‌متفق‌اند .

انجام : عنه ومنه خلاف نباشد والسلام والاکرام .

۷ـ رساله درتجوید (۱۰۹ـ۱۱۲) .

آغاز: بسمله . حمدله . . . اما بعد باب الادغام و الاظهار و الاخفاء و القلب و والاختلافات والمدات وغیرهم الاول فی‌الادغام بلاغنة هر گاه که نون سا کن و تنوین که بلام ورابرسد ادغام بلاغنه باشد .

انجام : درآن چیزی یکحرف تلفظ والله اعلم بالصواب .

۸ـ مرادیة (۱۱۳ـ۲۰٤) دریك‌مقدمه وهجده باب ویك خاتمه وبنام معزالدوله سلطان مرادخان پادشاه مازندران .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . الحمدلله‌الذی جعلنا من حملة کتابه المبین . . . وبعد برارباب عقول واصحاب معقول ومنقول مقدار رتبهٔ اهل قرآن و امتیازایشان‌از دیگران مخفی نباشد .

انجام : وا کثرجاها تابع حمزه و کسائی است و الحمدلله رب العالمین . . . الطاهرین تمت‌الرسالة بعون‌الله‌الملك‌الوهاب .

۹ـ المقدمة الجزریة (۲۰۷ ـ ۲۱۳) ازابن‌الجزری شمس الدین محمد دمشقی است (حقوق ٤۷۸) .

۱۰ـ رساله درتجوید (۲۱٤ـ۲۲۹) بخشی ازاین رسالهٔ فارسی در نسخه مانده و عنوان بابهای ششم درادغام وهفتم دراحکام تنوین ونون سا کنه وهشتم دروقف ونهم در استعاذه و دهم در بسمله و یازدهم در اختلافات قرائت و دوازدهم در اختلافات

قراء عشره درسورهٔ اخلاص وخاتمه درلحن درنسخه دیده میشود.

آغاز افتاده : حلوالی ... وجائزباشد مدمانندشیء وسوی .

انجام : وحال آنکه بمعصیت گرفتارند و قرآن ایشان را لعنت کنند و هـذا آخرمااردنا ذکره والحمدلله علی اتمامه والصلوة علی محمد وآله سنة ۱۰۰۸.

٤٤٣٩

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ ، درمتن وهامش ؛ عنوان شنگرف.
۱۶س۹×۱۸ ، ۳۶۳ـ۱۲×۲۰ ،کاغذ فرنگی رنگارنگ ـ جلدپارچهٔ مقوایی عطف تیماج قهوه‌ای.

جنگ

گردآوردهٔ عباس‌عطارد که شعرخود اوهم درآن هست (ص۹و۱۰) کتاب‌ترسل است شامل نامه‌ها وسیاق (مشار۴۱۹) نیز شعر انوری وسعدی وسنایی وجامی‌وحافظ وشمس تبریزی ونورعلی و حاجی میرزا صفا (بعربی) وصدقی (غزلهای‌ترکی).

آغاز ترسل : کتاب‌ترسل . بسمله . مجموعه‌ایست‌مختصر و مفید که خواندن وفهمیدنش جمیع‌مردم را واجب ولازم است لهذا ازهرنسخه‌ای فقره‌ای خوش و از هر فقره‌ای عبارتی مطبوع و دلکش برداشته‌ایم تا نویسنده را در وقت ضرورت بهیچ وجه نقصی درتحریر نباشد . شکروسپاس فزون ازوهم وقیاس خالقی را جل شانه سزااست و بعد چون اطفال دبستان را تعلیم و ترقیم قواعد فرامین و ارقام و تفهیم ضوابط نامه نگاری واحکام‌ونگارش عرایض ومراسلات ودرك خطوط محاسبات و حفظ رسوم حجج وتمسکات ناچارالزم است‌لهذا شطری از آنها را بطریق اختصارمرقوم‌ومجموعه را ترسل موسوم ساخت که مشتمل است برپنج‌باب .

باب‌اول درنامجات وفرامین وارقام وعرایض و احکام .

باب دوم درمراسلات ورقعه جات .

باب سیم درحجج وتمسکات و سایراحکام شرعی .

باب چهارم وپنجم درنسخه دیده نمیشود .

٤٤٤٠

نستعلیق ریز صادق‌بن حسن سروش درذی‌حجة ۱۳۵٦ ، بدستور آقاشیخ‌علی ازروی نسخهٔ مورخ ۱۳۳۵ نوشته شدة ازروی نسخهٔ مورخ ۷٦۷ ، عنوان نسخ درشت‌تر . نشان‌شنگرف.
۱۳س۷×۱۳ ، ۱۱۹گ۱۱×۱۷ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ‌ضربی.

الصحائف الالهیة

از شمس‌الدین محمدبن اشرف سمرقندی است (ف۵۸۹ و۲۵٦۷).

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی یستحق‌الوجود والوحدة بالذات واندفع بحکمته انواع‌الماهیات واوجد بقدرته اصناف المخلوقات .

انجام : وقد اودع‌فی‌هذاالکتاب مایعطیك هذاالمقصودویمنحك‌هذاالمطلوب (شوال ۷٦۷ تمت فی سنة ۱۳۳۵) .

٤٤٤١

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ .
۱۴س۷×۱۲ ، ۷۹گ۱۱×۱۸ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ .

مجموعه

۱ـ اللئالی المستخرجة من‌الکلمات المکنونة (۱ پ‌ـ٦۵ پ) ازفیض کاشانی (ف۳۳٤ ـ محجه ۲:۱۱ و۲۸و٤٤) .

۲ـ الانصاف فی بیان الفرق بین‌الحق والاعتساف (٦٦ ر ـ ۷٦ر) از هم‌ومورخ ۱۰۸۳ در۲۰۰بیت (ف۲۱٤۲ ـ محجه ۲:۲۲ و۳٦) .

۳ـ عهد علی لابنه الحسن (۷۷ر ـ۷۹) .

٤٤٤٢

نستعلیق محمدتقی بن عبدالفتاح ساوه‌ای درشوال ۱۰۵۹ و نسخه ازآن‌خود اوبوده‌است ، عنوان ونشان‌شنگرف ، خط خوردگی هم دارد، درص‌ع‌شعرفارسی است درستایش علی‌ع، سه‌صفحه‌در نسب نامهٔ عمروعثمان وابوبکربترکی درپایان هست وافتاده.

۱٦س۸×۱۳ ، ۸۴گ۱۱×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌سرخ‌ضربی.

اثبات امامت

دراثبات امامت علی و فرزندانش ازروی آیات واخبارسنی ازمولاناخداویردی آهاری تبریزی‌بترکی که‌بدستورشاه‌عباس‌بزرگ وشیخ بهایی برای‌آشناشدن‌شاهین گرای‌خان والی که نزد شاه آمده بود بآیین شیعی ساخته است (ص‌ع) درآن‌ازتفسیر « حافظ محمد شیرازی » دربارهٔ‌آیات ولایت علی یاد گردید (٤۷) .

آغاز: بسمله . و به نستعین . الحمدلله علی‌آلائه والصلوة والسلام علی اشرف انبیائه واولیائه شکروسپاس مرخدایرا برنعمتهای او ودرودوسلام براشرف‌پیغمبران ودوستان خداباد اما بعد بوبیررساله در شیعه مذهبینده مرتب دربیر مقدمه و بیرنجه بابه وخاتمیه . مقدمه بیز که گروه شیعهٔ اثناعشری او ازاصول دینمز که برهان‌عقلی از کاقایم در.

انجام : وانکله حالنکی دویه‌سن والسلام علی من اتبع الهدی.

٤٤٤٣

نستعلیق محمد زمان‌بن رضوان در هفتهٔ سیم ثوردهٔ سوم شعبان ۱۰۳۵ (شعر فارسی خوداو درپایان) ، عنوان و نشان شنگرف ، شعر عبدالباقی افندی و ابراهیم حصری بعربی درص‌ع‌هست،نسخه درصفر۱۳۳٦ ازآن زین‌العابدین بوده است .

۱۵س۷×۱۴ ، ٦۵گ۱۳×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ‌ضربی.

معیار جمالی و مفتاح بو اسحاقی

از شمس فخری است و فرهنگ او مورخ ربیع دوم یکم مهر ۷٤۵ و بنام جمال‌الدین ابواسحق (ادبیات ٤۳۲ ـ مجلس ۲:٤۳۲ و ۱۱۷:۳) .

٤٤٤٤

نستعلیق خوش سدهٔ۱۰و۱۱، عنوان شنگرف ، جدول زرولاجورد سرلوح لاجوردوزروشنگرف، نام کتاب درصع درستارهٔزرین ولاجورد نوشته شده ، نسخه ازآن ابراهیم بن حاجی یوسف ومحمدرفیع وابراهیم پاشاملک احمدپاشازاده در ۱۱۹۰ و درویش حاج فیض‌الله ابرلالی بخاری نقشبندی بوده است (صع) ، نسخهٔ بسیار پاکیزه وزیبائی است.

۱۵س٦×۱۱ ، ٦۹گ۱۰×۱۸ ،کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج مشکی ضربی ترلجی زرکوب درون وبیرون .

فتح الابواب وحقیقة الاداب

از جمال‌الدین احمد اردستانی (پیرجمال) درگذشتهٔ ۸۷۹ (مجلس ۵٤۵:۳ ـ ذریعه ۱٦۱:۹ ـ طرائق ۱۵۹:۲ ـ دانشمندان آذربایجان ۱۷۵) .

درپایان آمده :

بندکن یکچند این شرح و کلام

تا امام آرد تحیات وسلام

بلغ کتاب فتح‌الابواب الموعود عدة ابیاته سبعة آلاف مبلغ الف وتسعمائة بیت وتوقف فی البواقی القاصة فتح مکة موعودا بفتح الموعود سلام‌الله علیه و رجوعه الی المقام المحمود وسیره منه فیه الیه والحمدلله رب العالمین والصلوة علی محمد و آله واصحابه والسلام .

٤٤٤٥

نسخ محمدعلی بن اختیار درپایان ع۱۱۰۵/۲ ، عنوان شنگرف ، سه‌صفحه درآغاز نولویس ، در پایان شعرفارسی است دربارهٔ حج .

۱۸س۶×۱۲ ، ۲۲۸گ۹×۱۷، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج زرد مقوایی.

مصباح المتهجد

از شیخ طوسی است (منزوی ۱:۲۱۱) .

٤٤٤٦

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱ ، شعرها وترجمه‌های فارسی شنگرف.

۱۳س۵×۷ ، ۵۸گ۱۱×۱۷ ، کاغذ سپاهانی متن وحاشیه ـ جلدتیماج تریاکی.

شرح قصیدهٔ برده

نخست ترجمهٔ فارسی و سپس شرح فارسی است آنگاه ترجمهٔ منظوم آن درهامش آن (بشنگرف) گویا نخستین شرح فارسی این قصیده باشد (پایان) .

آغاز افتاده آشکارا میکنند وآن اشك خونین و نفس آتشین است ... شعر :

آب چشمم رازدل یك یك بمردم باز گفت

عاشقی و مستی و دیوانگی نتوان نهفت

لولاالهوی لم ترق دمعا علی طلل ، اگرزعشق بودی نریختی تواشکرا برنشانهٔ منزل دوست ، ولاارقت لذکرالبان والعلم، وبیخوابی نشدی توازبهریاد کردن درختی که محل نزول است وآثار منزل یار .

گرنبودی عشق اشکت برطلل کی ریختی

نه‌بدی بی‌خواب چشمت درغم بان وعلم

انجام : [تابما]ند صباااندرچمن شاخ درخت [تا] براند اشتران رابند گانش برنغم ... ومؤمنین راعاقبت محمودباشد ان‌شاءالله وتعالی والله ولی الاجابةوهوالموفق کتبه ... فخرالدین احمد احسن‌الله احواله .

٤٤٤٧

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، نسخه را ابوالقاسم‌موسوی در روز شنبه ۱۳ع۱/۱۲۷۷ خریده است .

۱۹س۵×۱۱ ، ۱۵۵گ۱۰×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی‌ضربی‌مقوایی.

البیان

ازشهید اول است (ف۱۷۹۲) .

٤٤٤۸

نسخ صدرالدین محمدبن محمدباقر حسینی درشب‌یکشنبه ۱۸ع۱۰۳۴/۲ درش۱ ، نستعلیق «محمد شریف‌ابن حافظ شاهی شریف معرف داراب دامغانی» در۱۰۳۴ درش۲ ، باحواشی « منه مدظله،منه‌دام ظله» ومانند اینها درهردوشماره ، یادداشت برای صدرالشریعه محمدا قاضی استراباد درفرح‌آباددر پایان هست ، باچند رباعی‌صدرا، بهای نسخه ۸۵۰ دینار ، ازآن محمدامین‌کاشانی‌بوده‌است (صع) .

۱۳س٦×۱٦ ، ۷۲گ٦×۱۰ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای.

مجموعه

۱ـ الذبیحیة (۲ پ ـ ۱٤ پ) ازشیخ بهایی است (ف۱۸۷۹) .

۲ـ الاثنی عشریة فی الصلوة (۱۵ پ ـ ۷۱ پ) ازهمو .

٤٤٤۹

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، جدول زرولاجورد وشنگرف ، نسخه‌ازآن آقامعالی‌پسرآقامیرزامحمدبوده است درع۱۳۲۴/۲ ، لیزیادداشت مورخ ۱۲ رمضان ۱۳۲۷که نسخه ازان اوبوده‌است.

٦س۵×۹ ، ۱۳س۹×۱۶ ، کاغذ فرنگی آهارمهر - جلد تیماج حنایی ضربی.

دیوان

از نقیب شیرازی حاج میرزا احمد بن حاج درویش حسن (۱۲۳۸ ـ ۱۳۰۲) (مجلس ۳:۳ ٤٤۳) ترجیع بند است و مسمط در ستایش ناصرالدین شاه باتخلص نقیب (ص۱۸و۲۰) .

٤٤۵۰

نستعلیق همان نویسندهٔ شمارهٔ ۴۴۵۱ در۱۰۰۸ ، عنوان شنگرف ، جدول زرولاجورد، سرلوح آراسته بگل و بوتهٔ زر ولاجورد وشنگرف ، نسخهٔ جزو یکم و دوم است ازمجلد سوم حبیب السیر.

۲۹س۱۰×۲۳ ، ۱۸۷س۱۵×۲۹، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی درون مشکی ترنجی.

٤٤۵۱

نستعلیق میرزاعلی بن مظفر جعفری کاتب خاتون آبادی در۲۵شعبان ۱۰۰۹ ، عنوان و نشان شنگرف، سرلوح آراسته وعنوان و جدول مانند پیش، نسخهٔ جزو سیم مجلد سیم حبیب السیر است .

۲۹س۱۰×۲۳ ، ۳۲۰س۱۵×۲۹ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی.

٤٤۵۲

نستعلیق همو در نیمهٔ روز پنجشنبه ۲۳ رمضان ۱۰۲۰ ، همانگونه سرلوح وعنوان وجدول، انجام اندکی افتاده ، نسخه جزو۴ ازمجلد ۳ حبیب السیر است بااختتام آن که در «بدایع وعجائب ربع مسکون» است .

۲٦س۱۵×۲۹ ، ۱۸۱س۹×۲۰ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی.

حبیب السیر فی اخبار افراد البشر

از خواندمیر (ادبیات ۲۰۲) .

۴۴۵۳

نسخ محمد کاظم بن محمدباقر درمحرم ۱۱۳۶ که ش۱۱را با اصل مقابله کرده است ، عنوان شنگرف نسخه از آن شیخ محمد واعظ بوده و آقای باستانی آنرا خریده و صاحب ذریعه همین را دیده است ، فهرست رساله‌ها بخط کهن و بخط تازهٔ باستانی درآغاز هست .

۱۱س۷×۱۱ ، ۲۴۶گ۱۲×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج تریاکی

مجموعه

۱ـ رساله فرق میان صفات ذات وفعل (۳ پ ـ ۱۷ ر) در فرق میان صفت ذاتی و فعلی خداوند بفارسی ازمجلسی دوم .

آغاز: بسمله . وبه ثقتی . الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی امابعد باید دانست که صفات مقدسهٔ حق تعالی بردونوع است یا سلبی است یا ثبوتی .

انجام: الی صراط مستقیم .

۲ـ رساله در تحدیدصاع (۱۷ پ ـ ۱۹ پ) ازهمو بفارسی .

آغاز: بسمله . الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی امابعد باید دانست که احادیث در تحدید صاع مختلف وارد شده است .

انجام: والله یعلم حقائق الامور وحججه الکرام علیهم الصلوة والسلام.

۳ـ تحقیق مقدار کر(هامش۱۸ پ) گویا ازهمو وبندیست حاشیه مانند بفارسی بررسالهٔ تحدید صاع .

۴ـ در تحقیق دردرهم وصاع (هامش۱۹ پ) گویا ازهمو وحاشیه مانندیست بفارسی بررسالهٔ تحدید صاع .

۵ـ دراوقات فرایض ونوافل (۲۰ پ ـ ۳۲ ر) ازهمو .

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی زین اللیالی والایام : اما بعد احقر عباد محمدباقر بن محمدتقی ... برالواح ضمایر سالکان مسالك عبادت ... تصویر مینماید .

انجام : ودلایل شانرا باسایر آداب وشرایط وادعیهٔ فرایض و نوافل در کتاب بحارالانوار ایراد نموده‌ام و درخاطر قاصرهست که در رسالهٔ صلوة فارسی ایرادنماید انشاءالله تعالی و حررفی ثلث ساعات من رابع عشر ذی‌الحجة الحرام من سنة سبع و تسعین بعد الالف الهجریة و الحمدلله وحده و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین المقدسین .

۶ـ رساله در بداء (۳۲ پ ـ ۴۵ پ) ازهمو(ذریعه ۳: ۵۴) .

آغاز: بسمله . الحمدلله‌وسلام علی عباده‌الذین اصطفی محمد وآله‌خیرةالوری وبعد چون در مسئله بدا نزاع عظیمی ... بهم رسیده .

انجام : ودر کتاب بحارالانوار وشرح صحیفهٔ کامله فی‌الجمله بسطی‌داده‌شده والله یهدی من یشاء ... وصلی‌الله علی سیدالمرسلین ... المعصومین المقدسین

۷ـ تفسیر آیهٔ نور (۴۶ پ ـ ۵۱ پ) ازهمو (ذریعه ۴ : ۳۳۳) .

آغاز: بسمله منقول است بسند معتبراز ... جعفرصادق در تفسیر این‌آیه.

انجام : واورا ببهشت راه نمایدوالسلام علی من اتبع الهدی .

۸ـ رسالهٔ ستة اشیاء (۵۱ پ ـ ۵۶ ر) ازهمووتفسیرخبر کافی‌است.

آغاز: بسمله . الحمدلله وسلام علی عباده‌الذین اصطفی وآله خیرة الوری شیخ جلیل محمد بـن یعقوب کلینی از حضرت صادق ع روایت کرده است : « ستة اشیاء لیس للعباد فیها صنع : المعرفة والجهل و الرضا والغضب والنوم و الیقظه »

انجام : بهمین قدر اکتفا نمود هدانالله ... الی الصراط المستقیم.

۹ـ حساب اهله موافق عدد (۵۶ پ ـ ۷۶ پ) ازهمو بنام شاه سلطان حسین درشش مقصد (ذریعه ۷:۸).

آغاز: بسمله‌الحمدلله‌الذی‌جعل‌الشمس ضیاء والقمر نورا ... اما بعدچون‌بعضی از اخبار درباب علم بمفتتح شهورازاهل بیت عصمت منقول گردیده که مخالف‌مشهور بین الاصحاب است .

انجام : بسیار بعید است وقد فرغت من تسویده فی حادی‌عشرشهرشوال . . . سنة ١١٠٩ والحمدلله اولا و آخرا ... ولعنةالله علی اعدائهم‌اجمعین.

١٠ـ قبلةالافاق (٧٧ پ ـ ١٥٠ر) از رضی‌الدین محمد قزوینی (ش ٧ ٤٢٦) با عنوان «قواعد مستخرجة من رسالة قبلةالافاق تصنیف ... رضی‌الدین‌محمدالقزوینی» ونسخه از « فصل در تصویروضع کعبه » است تا پایان کتاب .

١١ـ رساله درجبروتفویض (١٥١ پ ـ ٢٤٦ ر) ازمحمد شفیع‌بن محمد رفیع سپاهانی مشهوربه قاری بحار الانوار (ذریعه ٥:٨٥) در پنج فصل از روی‌آیات واخبار شیعی ودرآغاز میگوید که نزد مجلسی دوم به تصحیح اخبار شیعی پرداخته‌ام.

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی اختارلعباده الامربین‌الامرین . . . امابعد چنین گوید ... محمدشفیع‌بن ... محمد رفیع الاصفهانی که چون درین اوان‌حسب‌الفرمان... بحث‌ازمسئلهٔ مشکلهٔ جبروتفویض متعارف ومتداول .. گردیده .

انجام : وبرادران اهل‌ایمان والحمدلله اولا وآخرا وصلی‌الله‌علی‌سیدالمرسلین محمد وآله‌الطاهرین وحرر‌فی‌شهرذی‌حجةالحرام سبع عشرومائة بعدالالف سنة١١١٧

٤٤٥٤

نسخ نورالدین محمدشریف پسرعزیزالله (ش٣) درع٢/٩٩٠(ش٤) ، عنوان‌ونشان شنگرف ، همهٔ شماره‌ها بایدازهموباشد. نشانهٔ بلاغ درش٣هست، ازبرگ ١تا١٢ افتاده وبرگشمارکهن داردباافتادگی وسفیدگذارده شده در میانه

١٧س١١×٣٦ ، ١٣٦گ١٢×١٧ ،کاغذ سپاهانی‌آهارمهره ـ جلدتیماج‌سبزمقوایی‌افتاده

مجموعه

١ـ اصول الدین و فـروعها (١٣ پ ـ ١٧ ر) اخبار است در ٢٥ بـاب است : «اصول‌الدین ، الوضوء البیانی ، الغسل البیانی ، التیمم البیانی» تا میرسد به « فی من

حفظ اربعین حدیثاً» و درآن نقل شده از توحید وخصال ومن‌لایحضر ابن‌بابویه‌وتهذیب طوسی و کافی کلینی.فهرست درص ع هست .

آغاز: بسمله . وعلیه اعتمادی . الباب الاول فی‌اصل اصول‌الدین روی‌محمدبن علی‌بن بابویه فی کتاب‌التوحید باسناده الی عبدالعظیم .

انجام : وحسن اولئك‌رفیقا.

٢ـ المناقب (٢٨ پ ـ ٥٧ ر) در آن از کلینی و ابن‌بابویه و خوارزمی نقل شده است .

آغاز: بسمله الحمدلله ... (بریده شده) والقدرة الازلیة والعزة الابدیة ... وبعد فهذه رسالة مشتملة علی ذکر مناقب امیرالمؤمنین . . . جمعتها من الکتب المعتبرة المصنفة ورتبتها علی مقدمة وثلثة ابواب و خاتمة اماالمقدمة ففی مناقبه الثابتة لهقبل ولادته ووجوده... الباب‌الاول فی تفسیرالآیات‌التی نزلت فی مناقب امیرالمؤمنین . . . وهومشتمل علی‌فصلین: الفصل‌الاول فیماورد من طریق الجمهور وقد اختصرنا فی هذا الفصل علی تفسیر عشرین آیة ... الفصل‌الثانی فیماورد من طرق‌الامامیة وهو ایضا اکثر من ان‌یحصی الا انه اختصرنا علی‌تفسیرعشرین‌آیة . . . الباب‌الثانی فی الاحادیث التی رواها الجهور فی مناقب علی (چهل‌حدیث) ... الباب الثالث فی الاحادیث التی رواهـا الامامیة فی مناقبه (بیست حدیث) ... الخاتمة فی فضل‌الشیعة .

انجام : و فی روایة اخری حسبی .

٣ـ الاربعون حدیثا (٥٨ پ ـ ٩٦ ر) همانکه درف١٠٦٩شناخته‌ایم درپایان اجازۀانهاایست از دانشمندی که‌نامش‌درست خوانده‌نمیشود بخط خوداوبرای‌نویسندۀ نسخه نورالدین محمدبن شریف ... عزیزاللهبن میرمحمد مورخ روزشنبه سه روزماندۀ از ع١/٩٩٠ .

٤ـ مسئلة تقلیدالمیت (٦پ) بعربی .

٥ـ الرسالة الكرية (١٢٢ پ ـ ١٣٣ ر).

٦ـ دعای حزب البحر (١٣٣ پ ـ ١٣٤ پ) با دیباچه ای بفـارسی باروایت این حرز ازابوالحسن حسینی شاذلی مغربی.

٧ـ انوارالسرایر (١٣٧ پ ـ ١٣٩ ر) بندیست از این کتاب بفارسی در بارهٔ «شفایافتن باتربت حسین ع و کیفیت برداشتن».

٤٤٥٥

نستعلیق گویا ازخود مؤلف در ۱ شعبان ۱۲٦۵ ، عنوان و نشان شنگرف ۱۵ س ۷×۱۲ ، ۴۴ گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سبز مقوایی تازه

رعدو برق

از عبدالغفار بن عبدالشکور تبریزی گویا در ۱ شعبان ١١٦٥ . در آن آمده «مسمی به رعدو برق شده وسحاب فقراتش برشحه ریزی پنج بارش و یکطوفان انجلا یافت : بارش اول در تشاجر حمار ، بارش دوم در مکالمات کرم پیله ، بارش سیم در مناظرات خر، بارش چهارم در مقالات غنم ، بارش پنجم در معاتبات طلا، طوفان در مجاب ساختن فقیه مدعیان را . در پایان نسخه بخط عدل الملك آمده که «مؤلف این رساله ... حاجی غفار... جد مادری این فقیر است» . مانند محاكمهٔ انسان و حیوان رسائل اخوان صفا است .

آغاز: بسمه نحمدك یامن بداجمالك فی کل ما بداونقدسك دائما ابدا ... محامد لاتعد و لاتحصی خدایرا سزاست . . . اما بعد این حقیر ... عبد الغفاربن عبد الشکور تبریزی ... بجهت تنبیه کلاب نفوس وآ گاهی قلب غافل ومعکوس این اوراق را نوشت.

انجام: و باطایفهٔ مخلوط بجن همجلیس بودم تحریر گشته فی تاریخ غرهٔ شعبان المعظم سنة ١٢٦٥ .

٤٤٥٦

شکسته نستعلیق سیدحسین پسر محسن‌خان فیروزکوهی درتهران در روز آدینه ۲۱ ج ۲/۱۲۸۵ درش۱و۲،شماره‌های دیگر بهمین خط ، عنوان شنگرف ، باچندتصویر ، یادداشت ۱۳۲۴دارد ۱۱س۷×۱۴ ، ۱۲۶گ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌سبزمقوایی‌تازه

مجموعه

۱ـ لطایف وظرائف (۲ پ-۵۲ ر و ۹۱پ ـ ۹۳ر) ازسید حسین بن سیدمحسن فیروز کوهی درتهران در روز آدینه ۲۱ج۱۲۸۵/۲ و حکایات شیرینی است با عنوان لطیفه وظریفه ونام کتاب دردیباچه هست . داستانی در بارهٔ مردم فیروز کوه مازندران داردو کسی درهامش مینویسد که‌درفیروز کوه چنین چیزی رخ نداده شایددرارجمند بوده وشماشنیدید .

آغاز: بسمله . ستایش مرخداوندی را سزاست که بنی نوع انسانرا از جمیع موجودات لباس برتری پوشانیده .

انجام:

بهر تصویر صورت شیطان — جز رخت رانمونه‌نتوان کرد

۲ـ « حکایت نذربستن قاضی وزن شحنه وزن محتسب وظاهر کردن‌مکرخود را درخدمت شوهران خود» (۵۲ پ ـ ٥٤ ر و ٥٧ ر ـ ۹۰ر) بنظم‌فارسی بوزن‌مثنوی.

آغاز:

پیش‌ازین‌بود وقتی‌ازاوقات — در دیاری مسلم از آفات

انجام:

یا سخن را به‌پیرزن‌نبرند — خانم‌ازهر که میشودببرد

۳ـ جنگ (٥٤ پ ـ ٥٦ ر پ ۹۲ پ ـ ۱۲٦ ر) نامهٔ دوستانهٔ فارسی و بندی

بفارسی دربارهٔ سربازان پاریس ویك حکایت بفارسی (مورخ۱۲۸۵) و پنج بند هاتف ومثنوی در گفتگوی دویار سپاهانی وقصیدهٔ سعدی وشعرابوسعید و شوقی و جامی و مهستی وقاآنی و فروغی ودیگران مانندآنم باپرا کنده های دیگر.

٤٤٥٧

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، ش۲ پندیست ازاین کتاب نه همهٔ آن
۱۱س۷×۱۴ ، ۱۱۷گ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی - جلدتیماج سبزمقوایی تازه

مجموعه

۱ـ رساله دراجل (۱ـ۱۷) بفارسی وفقه ودرآن ازمکاسب شیخ‌مرتضی‌نقل‌شده و گویا ازیکی ازشاگردان اواست .

آغاز: بسمله . مسئله دراین بلد همدان متداول شده جمیع اجارهٔ دکاکین و خانها وحمامها ودهات وقراء را بسال شمسی اجاره میدهند .

انجام: وشرع اورا قبول نمیکند الا به تعیین مدت .

۲ـ تنبیه‌الامة و تنزیه‌الملة فی‌لزوم مشروطیة الدولة(۱۸ـ۳۰) از حاج میرزا محمد حسین‌بن میرزا عبدالرحیم نایینی غروی درگذشتهٔ ۱۳۵۵ که پس از ۱۳۰٤ ساخته است (مشار ٤٤٨ ـ ذریعه ٤ : ٤٤٠)

٤٤٥٨

شکسته نستعلیق مؤلف
۱۱س۷×۱۲ ، ۳۹گ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی - جلدمقوایی عطف‌تیماج مشکی

رساله دربیان اقسام حمیات

ازابوالقاسم‌بن محمدجعفرنایینی دربارهٔ تب ودرمان‌آن بروش پزشکان‌ایرانی

و فرنگی بایاد کردن روش خودودر آن آمده که بازی با تخته نرد آنهم با حریف ناپخته موجب هفت گونه تب است: سهریه ، غضبیه ، جوعیه ، فرحیه ، همیه ، غمیه ، تعبیه. ودر ایران هرعلاف و بقالی تخته‌ای دارد وباین بازی آشنا است (ص۱۰و۱۱).

آغاز: بسمله. احمده فوق حمدالحامدین ... وبعد چنین گوید.. ابوالقاسم ابن محمد جعفر نایینی که این رساله ایست در غایت ایجاز ... در معرفت اقسام حمیات معروفه ... وطرق علاج هریك بقانون حکماء ایران و دستوراطباء فرنگ ... بریك مقدمه وسه فصل ویك خاتمه مقدمه درتحدید حمی وتبیین مسایلی که علم بآن قبل از شروع از لوازم است فصل اول در حمیات یومیه فصل دوم در حمی دقیه فصل سیم در حمیات خلطیه درضمن دوباب باب اول درحمیات لازمه باب دویم دراقسام حمیات نوبیه که دایره نیز نامیده شده‌اند خاتمه درحمی غشیه وذکر ایام باحوریه در ضمن دوباب.

انجام: تا موجب اطناب این وجیزه نگردد والله اعلم.

٤٤٥٩

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۴ تا برگ ۱۰ سپس نسخ همین تاریخها باعنوان شنگرف در برگ ۱۱ - ۵۷ که بخشی است از کتابی بفارسی درخبر از عبداللطیف گویا متخلص بشکسته سپس نستعلیق در برگ ۵۸ - ٦۰ (پراکنده‌هااست) و نسخ در برگ ٦۱-٦۹ که بخشی است از رساله‌ای درفلسفه بعربی

۲۰س ۹×۱۷ ، ٦۹گ ۱٤×۲۱ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز مقوایی تازه

اسرار البسملة

از عبدالجوادبن حسن خراسانی جز آنچه که درذریعه (۲:٤۲) بنام سیدمحمد مهدی بن محمد جعفر موسوی تنکابنی یادشده است.

آغاز: بسمله. حمدله... فیقول... ابن الحسن الخراسانی عبدالجواد التمس منی بعض الطلبة ... ان احرر رسالة فی اسرار کلمه بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم فاجبت ملتمسه.. سر از حضرت امام رضا ... منقول است.

انجام افتاده : پس اوضاع است (۱ پ ـ ۱۱ پ) .

۴۴۶۵

نستعلیق سدهٔ ۱۴

۳۰س ۱۰/۵×۱۷ ، ۳۸گ ۱۳×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ بی جلد

دزد و قاضی

داستانی است بفارسی و بنام بشیر قاضی هم خوانده میشود و بزمان هرون رشید مربوط است (مشار ۶۷۳ ـ ذریعه ۸ : ۱۴۸) با دیباچه‌ای به نظم و نثر و بنام شاه وقوام احمد نظام و منوچهرخان در نسخهٔ ما .

آغاز: بسمله .

بعهد دولت خسرو بدور حشمت دارا

که خار گلبن سوری و خاك عنبر سارا

... هو السلطان الاعظم .

انجام : بریده شده و چند کلمه‌ای از هر یکی از چهار سطر آخر مانده : چه مقصود است .

۴۴۶۱

نستعلیق سدهٔ ۱۰ و ۱۱ ، حواشی از میرزا مخدوم و درویش علی ، عنوان جدول ورقم شنگرف، آغاز وانجام افتاده و اندکی از باب ۱۳ مقاله ۳ را دارد و سپس جدول سعینی صغیر است تا جدول کواکب حوت جنوبی ومقالهٔ چهارم رانداره ، ۳گ۱۳۲-۲۰۹ ، دیگر برگها نیست

۴۰س ۱۴×۱۸ ، ۲۷۷گ ۱۷×۲۸ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج سبز مقوایی تازه

زیج خاقانی در تکمیل زیج ایلخانی

از الغ بیك پسر شاهرخ است (حقوق ۱۳۳) .

٤٤٦٢

نسخ سدهٔ ۹و۱۰ ، فهرست درصع ، عنوان‌ونشان ورقم شنگرف ، در۲۸۳ص ، بها:چهارهزار ، ۲۵س۱۱×۱۹ ، ۱۸×۲٦ ،کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج سرخ ضربی.

الذهب الابریز المحمر فی اقتناء علم الرمل والاثر

ازشیخ احمدبن‌علی‌بن‌احمد محلی‌نامبردار به ابن‌زینل رمال (چلبی‌درالذهب).

آغاز: بسمله . وبه‌التوفیق ومنه الاغاثة . الحمدلله رب‌العالمین‌العالم‌بمایختلج فی‌الظنون الی یوم‌الدین‌المحیط بما کان ومایکون وماهو کائن الی یوم‌الدین ...وبعد یقول ... علی‌بن احمد المحلی الشهیربابن زینل : اعلم یا اخی ... انی لمانظرت‌فی‌علم الرمل وجدته من اجل‌العلوم ویظهر امورا لم تظهر بعلم‌النجوم فبحثت فیه‌بحثاجسیما و اجتهدت فیه اجتهادا عظیما فلم اجد فیه الا کتابالایلیق‌الا للمبتدی اللبیب ولم اجد مایعتمد علیه المنتهی الاریب‌فاحببت ان اضع فیه کتاباقیما واجعل فیه علما محکما فوضعت هذا الکتاب العزیز وسمیته بالذهب الابریز المحمر فی اقتناء الرمل و الاثر وطرزته باحسن تطریز فجاء کما ارید واشتهی یصلح ان یکون عندالملوك‌للمنتهی ... فقلت فیه من احکام‌النجوم‌اشیاء کثیرة ومعان غزیرة عن‌الاحکام للحکماءالمتقدمین واساطین‌المنجمین و قلیل من‌الرمالین ورتبته علی ابواب وفصول وقواعد واصول‌واعلم انه لایصل الی کتابنا هذا الامن کان عالما وله ید فی المعانی والبیان ویکون حکیما فاضلا ذوعقل کبیروفهم کثیریفهم رموزالحکماءِ واشارات العلماء .

انجام : و انظر الشکل ٤۰ فان تکرر فی برج ذی جسد فان الارض حجارة و جبال والله تعالی اعلم و الحمدلله وحده . تم .

٤٤٦٣

نسخ درشت وریز سدة ۱۰ ، عنوان شنگرف ، نسخه تافصل ۹ مقالة ۱۰ رادارد.
آغازافتاده : ... بدرالزمان جامع کلمةالایمان غیاث‌الدنیاوالدین . . . السلطان سلیمان شاه‌بن سلطان‌خان‌بن بایزیدخان‌بن محمدخان.
انجام‌افتاده : المکمون‌والصغتر محلل مفشش ... وینفع‌من
۱۷س۱۱×۱۵ ، ۱۴۱گ۱۵×۲۱ ،کاغذ استنبولی ـ جلدتیماج‌زردضربی

شرح قانونچه

شرحی است برقانونچهٔ چغمینی بنام سلطان سلیمان (ف ۷۹٦ ـ ره‌آورد۲۷۲ ـ ۲۷۵ ـ قنواتی ۲۰۹).

٤٤٦٤

نسخ محمدعلی‌بن حاجی لطفعلی تاجرنوری درروزشنبه ۷ذی‌قعده ۱۳۳۴ درش۲ و روز دوشنبه ۱۳۳۵/۱ع درش۳ ونیمهٔ ج۱۳۳۵/۱ درش۵ ، عنوان شنگرف ، ش۱و۴ بهمین خط
۱٦س۸×۱٦ ، ۱۳۰گ۱۵×۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج‌سبزتیرهٔ ضربی

مجموعه

۱ـ شرح شواهد البهجة المرضية (۲ ر ـ ٤۹ پ) ازنظام‌الدین‌بن احمداردبیلی که ترجمه‌ایست ازآنچه در فرائدالقلائد یا شواهد عینی آمده وآنچه درآن‌نیامده هم شرح شده است (دیباچه) . این شرح در۱۲٦۷ بچاپ رسیده است (ذریعه ۱۳:۳۳۸).
آغاز: بسمله . چنین گوید ... نظام‌الدین‌ابن ملا احمد اردبیلی که‌این کلمات چند که نوشته میشود در توضیح ابیاتی که درشرح سیوطی است .
انجام: وخطائی که نوشته شده درگذرند .

۲ـ شرح شواهد شرح التصریف (٥۰ پ ـ ٦۱ ر) از همو که در ۱۲٦۷ بچاپ رسیده است (ذریعه ۱۳:۳۳۹ ـ مشار۱۰۲۳) .

آغاز: بسمله. و به ثقتی چنین گوید ... نظام‌الدین بن احمد اردبیلی که‌چون... سعدالتفتازانی شرح نوشته بود بر تصریف زنجانی .

انجام: ومشهوراین بود که یکسر باشد .

۳ـ تحفةاللبیب (٦۲ پ ـ ۹۳ ر) ازمحمد جعفر بن محمد کاظم قاینی‌درشرح شواهد شرح القطر بفارسی (ذریعه ۳:٤٦۳ و۱۳:۳۳۹) .

آغاز: الحمدلله الذی لایصفه وصف والصلوة علی من لایحتمل فی‌نبوته‌حرف..، چنین گوید ... محمد جعفر القاینی ... که این رساله‌ایست مسمی‌به‌تحفةاللبیب‌ازجهت بیان اشعارشرح قطر ابن هشام انصاری .

انجام: پس الحاق کن تاء خطاب را وهمان دربوشید گی و نادانی .

٤ـ آداب‌البحث (۹٤ ر ـ ۹۹ پ) از سیدشریف گرگانی که تعلیقه ایست بر رسالهٔ قاضی عضد ایجی (چلبی ۱ : ٦۹ـ ذریعه ۱:۹٦) .

آغاز: بسمله وبه ثقتی . الحمد لمن لامانع لعطائه ولا مناقض لقضائه . . . قال سیدالمحققین و شریف المدققین الحمدلله علی نواله والصلوة علی محمد وآله اذاقلت کلاما فان کنت ناقلا طلب السائل صحته .

انجام: قال الامام و ینبغی‌الاحتراز عن‌الایجاز ... وعن‌ان‌یحسب الخصم‌حقیرا هذاآخر الکلام والحمدلله علی التمام و الصلوة علی محمد وآله والسلام .

٥ـ حاشیة تحریرالقواعد المنطقیة (۱۰۰ ر ـ ۱۲۹ر) بربخش تصورات آن‌ودر آن از شارح دمشقی وسید وازحاشیهٔ خود محشی برحاشیهٔ شرح مطالع یادشده‌است .

آغاز: قوله قال و رتبته علی مقدمة وثلث‌مقالات الظاهران لفظ الثلث‌زایدههنا وقع سهوا من الناسخ .

انجام: فالخلل فیه هوالاحتیاج الی الاستفسار ولیکن هذاآخر مااردنا ایراده

فی‌قسم التصورات والله سبحانه وتعالی مفیض الخیرات و منزل البرکات وعلی رسوله الصلوة والتحیات وعلی آله واصحابه اشرف الاوقات .

٤٤٦٥

نسخ سدهٔ ۱۱ ، نشان شنگرف ، آغازوانجام افتاده ، حواشی بانشان «س»
۳۸س، ۷×۱۷ ، ۱۰۸گ۱۴×۲۵ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌حنایی‌ضربی‌مقوایی

المحاکمات بین شراح الاشارات

از قطب رازی است (حقوق ٤٥٥) .

٤٤٦٦

نسخ مؤمن‌بن محمودخوانساری دردههٔ دوم ماه پنجم ۱۲۳۷ ، نشان‌شنگرف ، نسخه‌تصحیح‌شده با حواشی «علی‌الموسوی عفی عنه ، علی‌عفی‌عنه ، منه دام‌ظله ، منه رحمه‌الله تعالی» ، نسخه صلوة است ازمجلدیکم ومورخ نزدیك بپایان دههٔ دوم ماه دوم ۱۱۹۴.
۲۳س۹×۱۵ ، ۲۱۹گ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی — جلدمقوا .

ریاض المسائل فی تحقیق الاحکام بالدلایل

از میرسیدعلی‌بن‌سید محمدعلی طباطبائی است .

٤٤٦٧

نسخ ترکی ۱۰۷۵ ، عنوان شنگرف ، حواشی‌دارد.
۳۷س۸×۱۵ ، ۱۷۲گ۱۴×۲۰ ، کاغذ استنبولی ـ جلدمقوا عطف پارچه بالولا

مجموعه

۱ـ حاشیة شرح‌الملخص (۱ پ ـ ٤ پ) ازاحمدبن سیداحمد عمادی و مانند

حاشیهٔ مولی احمدبن حیدر (ف۸۸۲).

آغاز: بسمله اذنسبة ارتفاع اعظم الجبال وهوفرسخان و ثلث فرسخ کماسیاتی بعید هذا الی قطرالارض ... کنسبة سبع‌عرض‌شعیرة الی ذراع ... یعنی کما ان‌نسبة‌سبع شعیرالی شعیرات الذراع نسبة واحد الی الف و ثمانیة.

انجام: فانه مما لایخفی علی کثیر من ذوی الافهام اللهم ادخلنـا دارالسلام بحرمة خیرالانام (تمت‌الرسالة المنسوبة الی احمدبن السید احمد المشتهر بالعمادی غفرالله له ولنا آمین برحمته ومنه وجوده).

۲ـ حاشیة شرح‌الملخص (۴ پ ـ ۵ ر) از مولی عرب سنیان (گویا : سنان) مانند حاشیهٔ پیش.

آغاز: اقول : وذلك لان نسبة ارتفاع اعظم الجبال الی‌قطرالارض.

انجام: فیکـون التفاوت علی هذا الرای فاحشا والله اعلم بـالصواب (تمت الرسالة المنسوبة الی‌المولی عرب سنیان رحمه).

۳ـ حاشیةشرح‌الملخص (۵پـ۳۰پ) گویا از احمد چلبی برحاشیهٔ‌بیرجندی برشرح ملخص (ع).

آغاز: بسمله . وبه نستعین . النکرة الغیرالمخصصة لایقال لم لایجوزان‌یکون تنوین حمدا للتعظیم.

انجام: من قسمة دقائق‌الساعات الاربعة والعشرین للیوم علی الدقائق الستین للیوم ایضا فافهم . تم والحمدلله علی‌الاتمام.

۴ـ حاشیة شرح مختصر المنتهی (۳۱ پ ـ ۶۷ پ) از ملاعبدالرحمن افندی (ص ع).

آغاز قوله : قوله براعة الاستهلال ای المشهور فان له نوعین ظاهروخفی.

انجام: والحمل علی‌هذا یدل علی‌انه‌لیس بملحوظ فیه کذا افید(تمت‌الحاشیة

المنسوبة لمولانا عبدالرحمن الاستاد سلمه‌الله فی الدارین) .

۵ـ حاشیة حاشیة شرح‌المختصر المنتهی (۶۸ پ ـ ۱۲۰پ) ازچلبی‌زاده‌مدرس عمرافندی برحاشیهٔ خیالی برشرح مختصرالمنتهی (ص ع) .

آغاز: بسمله . قوله اقول‌فی تعقیب التسمیة بالتحمید اقول هذاالکلام متضمن لثلثة امور .

انجام: لانه انما یتم بالنسبة الی القسم الاول دون الثانی فـافهم (تمت هذه النسخة) .

۶ـ حاشیة حاشیة شرح‌الملخص (۱۲۱ پ ـ۱۷۴ پ) از عبدالـرحمن افندی برشرح بیرجندی برملخص چغمینی (ص ع) .

آغاز: قوله الثناءِ هوحاصله ان معنی قول الشارح هوالثناء باللسان‌علی‌الجمیل باللسان علی وجه یکون الباعث علیه‌آه وان الثناء علی هذاالوجه لایقع من‌العاقل آه فقوله فان تقلیل‌للمقدر .

انجام: کانت بلغتهم اسماءِ ملائکه موکلة بذلك الایام الا اورمزوری فانها من اسماءالله تعالی واسماءِ الایام وقدفصلت فی‌السی (؟) فصل (تمت‌الحاشیة المنطقةعلی علی البرجندی‌لمولانا عبدالرحمن افندی مدظله سنة ۱۰۷۵).

۴۴۶۸

نسخ ۱۰۸۴ ، ترجمه نستعلیق ، عنوان وترجمه شنگرف ، جدول زرولاجورد ، باسرلوح سرخ‌و آبی ، حاشیه‌ها بانشانهٔ «جم‌سلمه‌الله‌تعالی» .

۱۸س۶×۱۳ ، ۱۲۷-۱۲۳×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج مشکی‌مقوایی‌عطف قهوه‌ای

ترجمهٔ مفتاح‌الفلاح

ازآقاجمال خوانساری است (منزوی ۱:۳۹) .

٤٤٦٩

نسخ روز آدینهٔ ع۱۲۵۷/۲ ، عنوان ونشان شنگرف ، « بحساب اصل نسخه جزوی دویست وسی و دوبیت » (ص ع) ، نسخه را مؤلف بخان لرمیرزای احتشام الدوله بخشیده (ص ع بخط خانلر) ودرذی قعدهٔ ۱۲۷۰ درکتابخانه او بوده است (ص۱) و بارث به نصرالله میرزا رسیده و او بمداح بروجردی بخشیده است (پایان نسخه) ، در۳۴۶ص.

۱۷س ۷×۱۴ ، ۱۵گ۱۷۳×۲۱ ، کاغذفرنگی ـ جلد تیماج مشکی ترنجی ضربی مقوایی

شفاء القلوب

دراصول دین بروش شیعی و بفارسی ازحاجی ملامحمود نظام العلماءِ تبریزی (دانشمندان آذربایجان ۳۸۱) بنام ناصر الدین میرزای ولی عهد (دیباچه) ودرساعت سوم شب سه شنبه ۷ رمضان ۱۲۵٦ درتهران بپایان رسیده (پایان رساله) و دریك مقدمه و شش باب و یکخاتمه است وبنوشتهٔ آقای باستانی راد بچاپ رسیده است (ص ع) .

آغاز: بسمله. الحمدلله الواحد الاحد الفرد الصمد ... چنین گوید بندهٔ خاکسار... محمود بن محمد تبریزی .

انجام : الائمة الابرار علیهم السلام تمت الرسالة فی یوم الجمعة فی شهرربیع الثانی فی سنة ۱۲۵۷ .

٤٤٧٠

نسخ ظفرعلیشاه محمود آشتیانی برای حاج اسمعیل درج۱۳۱۵/۱ ، عنوان شنگرف ، یادداشت تملك ج۱۳۳۷/۱ دارد .

۱۲س ۷×۱۵ ، ۱۲گ۷۴×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی.

وصلت نامه

ازعطار نیشابوری است (مجلس۳: ۵۹۳).

آغاز:

ابتدا اول بنام کـردگار　　خالق هفت وشش و پنج وچهار
آن خداوندی که هستی ذات اوست　　هر دو عالم مصحف آیات او است

....

نام این کردم وصالت نامه من

زانکه وصلت دیده‌ام ازخویشتن

انجام ومنه:

ای اهل قبول خاك گشتید وغبار

هر ذره ز هر ذره گـرفتید کنار

این خودچه‌شرابست که‌تاروزشمار

بی‌خودشده‌ایدو بی‌خبرازهمه کار

٤٤٧١

نسخ سدهٔ ١٠و١١ ، عنوان ولشان شنگرف ، یادداشت ١٠٩٣ وتملك محمد علی در محرم ١١٦١ دارد (صع)

١٥س٦×١١ ، ٣٧گ١٢×١٨ ،کاغذ سپاهالی آهارمهره - جلدتیماج‌مشکی‌ضربی‌زرکوب‌مقوایی.

عروض سیفی یامیزان‌الاشعار

ازسیفی هروی ساخته ٨٩٦ (فیضها) (ادبیات ٣٥٦).

٤٤٧٢

شکسته نستعلیق ذی‌قعدهٔ ١٢٦٦ ، عنوان درشت‌تر ، معن زیرخط مشکی ، حاشیه با نشان «منه قدس سره، منه ره » ، نسخه ازمقدمه است تاپایان و دیباچه‌ای ندارد .

٢٣س٧×١٣ ، ١٠٥گ١١×١٧ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج زرد ضربی‌ترنجی‌مقوایی

نقدالنصوص فی شرح نقش الفصوص

ساختهٔ عبدالرحمن جامی در ٨٦٣ (حقوق ٢٢٠).

٤٤٧٣

نسخ محمدعلی خوانساری در ذی‌حجهٔ ۱۳۷۶ ، سرلوح زیبا بزرولاجورد وشنگرف ، جدول زرو لاجورد وشنگرف .

سطر چلیپا ۷×۱۴ ، ۳۴گ ۱۲×۲۱ ، کاغذ فرنگی متن نخودی حاشیه آبی - جلد تیماج مشکی ضربی گردوعطف و درون سرخ .

کتاب الدعاء

نخست سورهٔ فتح است وسپس دعاهای پراکنده‌ایست وخواص دعاها بفارسی است.

٤٤٧٤

نسخ حسین بن عبدالقدوس هروی در دهٔ سوم ع۱ ۹۵۶ ، باسرلوح گرانبهای زیبا بزرولاجورد وشنگرف درون آن نام سوره است ، درهرصفحه‌ای سه سطر آیات نسخ درشت زرین ، جدول وستون بندی زرولاجورد ، نسخه سورهٔ انعام است ، در۴۴ص ، بسیارزیبا و پاکیزه است.

۱۱س ۸×۱۲ ، ۲۳گ ۱۲×۱۸ ، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج قهوه‌ای زرکوب ضربی ترنجی

قرآن

کتاب آسمانی پیامبر اسلام است .

٤٤٧٥

نسخ محمدزمان گنجه‌ای در۱۱۰۳ ، عنوان شنگرف ، سرلوح وجدول زرولاجورد.

۱۰س ۵×۱۲ ، ۱۹۹گ ۱۱×۱۹ ، کاغذ سپاهانی متن زرپاشی شده و حاشیه سفید - جلد تیماج قهوه‌ای سیر ضربی زرکوب ترنجی مقوایی

زبدة الدعوات

از عسکری است (ش ۳۰۹۰).

۴۴۷۶

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۳ ، جدول زرولاجورد ، سرلوح زروسرخ و لاجورد
سطر چلیپا ۸×۱۵ ، ۸۶گ ۱۰×۱۸ ، کاغذ سپاهانی رنگارنگ زرپاشی ـ جلد تیماج سرخ ضربی ترنجی مقوایی گردو عطف مشکی

جنگ

در ص ۱۴۸ شعری است بخط محمد مؤمن بن محمد صالح مورخ روز سه شنبه ع ۱۱۱۸/۱ و در ص ۱۵۲ شعر صفی است بخط محمد اسمعیل سپاهانی که بدستور میرزا علی اصغر پسر میرزا محمد مؤمن صاحب نسق آستانهٔ مقدسه ۱۱۷۲ در قم نوشته است واین جنگ که بخطوط گوناگون است باید بدستور پدراو وخوداو گویا در قم گردآوری شده باشد. یکی ازدارندگان آن گویا میرزا جعفرقلی بوده است (ص ع) در ص ۶۰ تاریخ تولد لطف‌الله نامی است درروز سه‌شنبه ۸ شوال ۱۲۳۸ بخط پدرش.

چنین است فهرست نامهای سرایندگانی که شعر آنها دراین جنگ دیده میشود. قصاب در ص ع ، ظهوری (ساقی نامه و قصیده) ۱ ـ ۲۴ ، طالب ۲۵ ، نوعی خبوشانی (سوزو گداز) ۲۵ـ۴۵ ، شاملو (محمودوایاز) ۴۷ـ۵۹ ، میرزا داود متولی (سراپا) ۶۱ـ۶۳ ، محمدقلی سلیم (قضا وقدر) ۶۵ـ۷۵ ، مولوی و بابافغانی و ملاامیدی و آقا شاپورتهرانی وصائبا ونظامی واقدسی وقدسی وملهمی ورشکی وشفائی وملااوجی وعرفی ۷۶ـ۱۰۷ ، میرزا کاظم تاجر ۱۰۷ـ۱۰۸ ، محمدقلی سلیم ۱۰۹ـ۱۱۳ ، حکیم رکنا (قضاوقدر) ۱۱۵ـ۱۱۷ ، میرزافصیحی ونصیرای همدانی ۱۱۸ـ۱۲۰ ، نظیری وملاز کی وواعظ ومیر محمد علی مجذوب ومحمدقلی سلیم ۱۲۳ـ۱۳۶ ، غزالی مشهدی (نقش بدیع)

۱۳٦ـ۱٤۷ ، محرم ومیرزاسنجر و نوعی وصفی (بخط محمداسمعیل‌سپاهانی‌در۱۱۷۳) ۱٤۷ـ۱۵۲ ، آذروبرهمن هندو ومیرزا محمد ربیع ۱۵۳ـ۱۵۸ ، مجید ومیرزافصیحی ونظیری ومشتاق ۱۵۹ـ۱٦٦.

٤٤۷۷

نستعلیق روز پنجشنبه ۸۷۴ ، جدول زرولاجوردی ، سرفصل زرین ، آغاز درحرف‌الف افتاده : «برخیزوددره‌جام‌را»

۱۳س٦×۱۱ ، ۱۹۵گ۱۰×۱۷ ، کاغذسمرقندی ـ جلدتیماج‌سرخ ضربی‌ترنجی‌مقوایی

دیوان

ازحافظ شیرازی است .

٤٤۷۸

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف

۱۱س۴×۹ ، ۱۱۹گ۸×۱۴ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای‌ترنجی

نزهةالارواح

ازامیرحسینی هروی است (ف۷۰۵) .

٤٤۷۹

نسخ مورخ روزپنجشنبه ۲۳ج۲/۱۱۳ (۱۱۰۳) درش۲ ، ش۱ بهمین خط ، عنوان ونشان شنگرف ، شعرهای آخوند مسیحای‌فسایی متخلص به معنی بفارسی وعربی(۹۱و۱۹۳) وحید (۹۱و۱۲۳و۱۲۸و۱۹۴و۲۴۴ و۲۵۵) مسیحای‌کاشی (۱۰۱) مهری (۱۰۱) شیدای هندی (۱۰۲و۱۱۵) ملاعبدالرحیم‌کشمیری(۱۰۲) میرزا هادی نهاوندی (۱۰۵)میرزاعلاءالدین‌محمدشهرستانی (۱۰۵) میرزاعلی‌خان (۱۰٦) میرزا حسنخان‌تبریزی (۱۱٦) اثر (۱۰۷ـ۱۲۰) عرفی (۱۱۸) الهی (۱۳۲و۱۳۹) محمدسعید اشرف (۱۴۷ـ۱۵۰) در نسخه در بالای

صفحات دوشماره و دیگرجاها پراکنده‌های دیگرهست . نسخه از آن احمدبن خلیل (با مهر مورخ ۱۰۳۱)
بوده است و محمد عسکر بن محمدقاسم که نسخه را نویسانده است
۱۲س ٦ × ۱۲ ، ۲۵۸گ ۱۱ × ۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج زرد

مجموعه

۱ـ حاشیة شرح مختصر المنتهی (۱ـ۱۹۱) از میر سید شریف گرگانی (طوس ۱۹۰:۲) .

آغاز: بسمله. قوله : الحمدلله ، اردف التسمیة بالتحمید فی مفتتح الکلام اقتفاء لماورد فی الاخبار و اقتداء بطریقة الاخیار و اداءً لبعض حقوق ما استغرقته من ضروب الاحسان .

انجام: کیف وتعدد النتایج قدفصله فیما بعد بمالاحاجة معه الی هذا الاجمال والله تعالی اعلم بحقائق الامور والاحوال قدتمت الحواشی الجدیدة للسید الشریف العلامة علی شرح مختصر ابن الحاجب للمولی المحقق العلامة عضد الشریف الایجی .

۲ـ التهلیلیة (۱۹۵ـ۲٤۲) از جلال الدین محمد دوانی.

٤٤۸٥

نستعلیق سدهٔ ۱۰ و ۱۱ ، عنوان زرین ، جدول زر و لاجورد ، دوسرلوح زر و لاجورد و سرخ دارد و در میان آنها عنوان دیوانها آمده است
۱٦س ٥ × ۱۳ ، ۱٦۱گ ۹ × ۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج زرد ضربی

عرفات العاشقین و عرصات العارفین

از تقی بن معین الدین محمدبن سعدالدین محمد حسینی اوحدی دقاقی بلیانی اصفهانی (سپاهان محرم ۹۷۳ ـ گویا پس از ۱۰۳۹) که درآگره بسال ۱۰۲۲ آغاز و در ۱۰۲٤ بانجام رسانده است ، درسر گذشت نزدیك ۳۰۰۰ شاعر است بترتیب تهجی در ۲۸

عرشه‌هریك درسه غرفه : شاعرقدیم ومتوسط وجدید (استوری ۱:۸۰۹) نسخهٔ ما گویا پاره‌ایست از این کتاب :

۱ـ دیوان جمال الـدین عبدالرزاق اصفهانی باسر گذشت او در آغاز بـه نثر (۱ ـ ۱۱۳).

۲ـ دیوان سید حسن غزنوی (۱۱۴ـ۲۶۰) ازآغازافتاده وسر گذشت او نیست

۳ـ دیوان ادیب صابر ترمذی با سر گذشت او درآغاز به نثر (۲۶۴ـ۳۲۸) در این سر گذشت آمده : « اما اشعارش آنچه بنظر راقم حروف تقی‌الحسینی‌رسیده‌بیش‌از دوهزار بیت نبوده و اوراق بسیار از آن افتاده » (ص۲۶۹) پس این نسخه گویا بخشی از عرفات باشد .

۴۴۸۱

نستعلیق سدهٔ ۱۳ .

۱۰س۷×۱۳ ، ۱۰۱گ ۱۳×۲۱ ،کاغذ فرنگی رنگارنگ ـ جلد تیماج سبز تیرهٔضربی‌متوایی.

دیوان

از رکن‌الدوله‌اردشیر میرزای‌قاجارمتخلص‌بآگاه‌پسرعباس‌میرزای‌نایب‌السلطنه پسرفتحعلیشاه زندهٔ در ۱۲۴۹ـ۱۲۷۴ (ذریعه ۱۱:۹ ـ مجمع‌الفصحاء ۱۵:۱ ـ ش ۶۳ ملك) با سر گذشتی از او ازیکی ازدوستان او و در۱۲۷۱ در سال سیم فرمانروایی‌او در تهران ساخته شده (۱ـ۳۱) سپس غزل است بترتیب تهجی با تخلص آگاه آنگاه چند غزل دیگر است و چند قصیده وچند بند ماده تاریخ و چند رباعی ویك قصیده‌در ۱۷۰۰ بیت ، بسیاری ازاینها ستایش درباری است .

آغاز دیباچه : بسمله . وهوسیل ابن‌الغمام شبل ابن‌الضرغام .

انجام ننوشته مانده : آنچه در مدح خداوندگار اعظم ... برشتهٔ نظم کشیده از قصیده .

آغاز: دیوان بسمله .

بهار کرد دگر حله پوش بیدارا

رسیده مژدهٔ گل بلبلان شیدا را

گرفت دختر رز برقع حیاازرخ

خبر دهید حریفان باده پیما را

انجام :

عباس شه آن خسروفرخنده که گیرد

اورنگ شهنشاهی با قبضهٔ شمشیر

۴۴۸۲

نستعلیق روز دوشنبه ۱۸ج۱/۱۲۴۴ درش۱ و۱۶ج۱/۱۲۴۲ درش۲ ، عنوان‌ونشان شنگرف. ۱۳س۷×۱۴ ، ۴۰گ۱۵×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سرخ ضربی .

مجموعه

۱ـ نصایح (۱ پ ـ ۱۴ ر) از خواجه عبدالله انصاری .

آغاز: نصایح عبدالله انصاری . بسمله . و به نستعین . این چند کلمه ایست از نصایح و اشعار ندیم بارگاه حضرت جباری خواجه عبدالله انصاری ... رباعی :

ای ز دردت خستگانرا بوی درمان آمده

یاد تو مرعاشقانرا مونس جان آمده

... الهی دلی ده که در کار توجان بازیم وجانی ده که کار آنجهان سازیم .

انجام : فرقهٔبی کبروفروزمرهٔ دل ساده‌اند . این نسخه سخنهای خوش‌دلخواه

است . پیوسته نصیب آگاه است .

۲ ـ کنزالسالکین (۱٤ پ ـ ٤۰ ر) از همو در شش باب

آغاز: بسمله . وبه نستعین . حمدبی‌حد الهی را وثنای بی‌عد پادشاهی‌را .

انجام :

تاتوانی از بدان پرهیز کن   یاد گیرازپیرانصاراین‌سخن

٤٤٨۳

نستعلیق محمدباقر درروز شنبه ۲۳صفر۱۰۴۶ ، بادوسرلوح زر وسرخ لاجورد، جدول‌وستون بندی زر ولاجوزد ، دوصفحهٔ نخستین وچندصفحه درمیانه زرپاشی شده است ، دوبرگ پایان پاره و وصالی شده وپاره‌ای از عبارتها رفته است ، در۲۹٦ ص ، نسخهٔ پاکیزه وخوبی‌است.

۱۴س۷×۱۲، ۱۵۰ق‌۱۱×۱۸، کاغذ سپاهانی ـ جلدروغنی زرین وآراسته باگل‌وبوتهٔ‌رنگارنگ

دیوان

از شاپور فریبی‌تهرانی‌رازی زندهٔ در۹۹٦ ودر گذشتهٔ در۱۰۲۸ (ذریعه۹: ٤۹۱) و٤۷٦ غزل است بترتیب تهجی و چند قصیده (آغازوانجام‌افتاده) وچندین رباعی.

آغاز:

زخط زایل‌نگرددجانفزایی‌لعل‌جانانرا
ز خاصیت بیندازد غباری‌آب حیوان‌را

چه‌مذهب‌دارد‌آن‌ظالم‌چه‌ملت‌دارد‌آن کافر
که چشمش‌میکندغارت‌دل کبرومسلمان‌را

....

نظربرزخم من شاپورهر کس کردمیگوید
که زهرآلوده پیکان گشت‌خون‌آلوده مژگان‌را

انجام :

رفتیم بکوی دوست چون مدهوشی سودیم بـدیـوار سرایش دوشی
ما را [سك اونكرد] استقبالی نگشاد دری بروی ما آغـوشی

٤٤٨٤

نسخ محمد حسن بن محمد رحیم درمطب اسماعیل بن میرزا محمد سپاهانی در۱۲۰۳ (سدهٔ ۱۳ و۱۴) عنوان شنگرف ، شعرهای عربی صفی‌الدین حلی و ملامحمد علی خوبی در ستایش ابوالقاسم بن عیسی وزیر (قائم‌مقام) وقیس عامری و چندبیت فارسی ابن‌سینا ودیگران درآغاز وانجام نسخه هست ، نسخه وقف شده وروی وقفنامه کاغذ چسبانده‌اند .

۲۲س۱۱×۱٦ ، ۱۹۳گ۱۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا عطف پارچه .

جواهر اللغة

از محمدبن یوسف طبیب هروی که در شوال ۹۲٤ بنام ملك دینار غزساخته و تحریر دیگریست از بحرالجواهر او و کوچکتر از آن (ف ۷۲٤ ـ مجلس ۲:۲۹۳ ـ فرهنگنامه ها ص ۱۹۷) .

٤٤٨٥

نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، جدول شنگرف ، آغازوانجام افتاده.
۲۳س۱۱×۲۱ ، ۱۵۵گ۱٦×۳٦ ، کاغذ هندی ـ جلدتیماج قهوه‌ای عطف تریاکی.

دیوان

با دیباچه ای مکتوب ازخود ظهوری بنام خوان خلیل وغزل نه بترتیب تهجی و قصیده .

٤٤٨٦

نستعلیق میرزا محمدحسین بن حاجی میرزا زین‌العابدین در نیمه‌های رمضان ۱۳۰۹ یا ۱۲۹۰، عنوان وخط روی متن شنگرف.

۱۶س ۴×۱۱، ۱۱۱گ ۹×۱۷، کاغذ فرنگی آهارمهره ـ جلد تیماج سرخ ضربی زرکوب لرنجی مقوایی .

شرح الهدایة

شرحی است از حسین بن معین‌الدین میبدی بر الهدایة اثیرالدین ابهری .

٤٤٨٧

نستعلیق سدهٔ ۱۱، عنوان و نشان شنگرف، ۲۸۷ص.

۱٦س ۳×۱۱، ۱۴۴گ ۷×۱۸، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی بالولا

رساله در آداب انشاء

از سید محمدبن ناصرالحسن حسینی نوربخشی (ص۱۱) متخلص به سید (ص۳) بنام شاه تهماسب حسینی ومیرمیران وزیر (ص۸و۹و۱٦) که در شهر سپاهان در ۹۵٦ (ص١٤) ساخته و شعرهای او هم با این تخلص « سید » در آن آمده است (ص٤و گویا ١١و٢٣و٣٦و٥٢و٥٤ و جاهای دیگر) باشعر میرحکیمی طبسی (۱۹۰) ومولاناحسین معمائی (٤٥) رساله در « طرز مکاتبات و مراسلات وسوق قبالات و تمسکات وسایر صکوك و مجلات » (ص۱۳) است و « رسالهٔ جامعه [ایست] منطوی برفقرات منشآت ومقالهٔ نافعه [ایست] مبتنی بر آداب و صنایع ومحسنات این فن بلاغت غایات»(ص١٦) و دربارهٔ « صنوف انشاء در طرز عرضه داشت متضمن عرض حاجات و رفع مدعیات و ملتمسات ورقعات ومکاتبات مشتمل براهدای دعوات وانشای مدحات وامثله‌واحکام که از عتبات عالیات ائمهٔ انام و دیوان سلاطین و حکام ومجالس صدورعظام وقضات

اسلام و امرا ووزرا مشتمل بر تفویض مناصب علیه و مراتب جلیله و ترتیب احکام شرعیه‌وفرعیه وقبالات شرعیه‌وتمسکات‌ووقف نامجات ملیه مبنی برمبایعات‌ومعاملات ومنبیء از انفاق تصدقات و سجلات و صورت شهادات و محضرها و اتفاق نامجات و تذکره های مصدق مطالب و مبین مقاصد و تواریخ و حکایات و قصص و محاورات و دیباچهٔ کتب و قصاید ورسایل و نسب‌نامه‌ها و کتابهٔ عمارات از مدارس‌وبقاع‌الخیرات ومعابد ومصامع‌المبرات (ص۲۶ـ۲۹) .

چنین است فهرست آن (ص۳٦) :

فاتحه درافشای‌معنی انشا وایمای‌آداب و محسنات وصنایع این‌فن‌بلاغت‌غایات (ص ۳۹) .

لمعهٔ اول درمکاتبات ارباب مراتب ومراسلات اصحاب مناصب .

لمعهٔ دوم در موضوع : ایراد بعضی آیات ـ فقرات متفرقه که در طی رقعات و سایرمکاتبات بهر گونه تقریبات مندرج توان ساخت مشتمل برتعاریف اشیا.

لمعهٔ سیم درایراد رقعه ومکاتبات و احکام و پروانجات و دیباچهٔ مجلات و محضرها ووقف نامجات .

خاتمه دربعضی امثله وظرایف وهزلیات ولطایف .

درنسخه ازسه لمعه نشانی نیست وچنین است :

۱ـ دیباچه و فاتحه در تعریف انشاء (ص۱ـ٥٥) .

۲ـ محسنات انشاء ازبرخی صنایع بدیعی وتشبیه واستعاره و کنایه (٥٥ـ۸۳).

۳ـ مراعات مناسبات (ص۸۳ـ۱۲۳) درچهارقسم :

مناسبات‌رقم‌زمانی ـ مناسبات مکانی(۹٤) ـ مناسبات‌ارباب مراتب‌واصطلاحات ارباب جاه ومناصب(۱۰۱)ـمناسبات مدعیات ومقصودات (۱۰۹ـ۱۲۳) .

٤ـ صنایع‌بدیع درپاره‌ای‌از آیات واخبار واشعاروحل برخی ازلغزها(ص۱۲۳ـ ۲۰۸) .

٥ـ دربارهٔ معما بروش علمی وعملی (۲۰۸ـ۲۸۷) .

درآن از «فتح‌نامه شاه دین» خود مؤلف که نام‌آن تاریخ تالیف‌است‌یاد گردیده (ص ۲۰٤) .

آغاز دردیباچه افتاده : امتنان‌آن ازمطلع جریدهٔ عرفان براوراق جراید زمان توانند کشید .

انجام : وامین ظاهر گردد والسلام علی من اتبع‌الهدی .

غریق رحمت یزدان کسی باد　　　　که کاتب‌رابه‌الحمدی کند یاد

٤٤۸۸

نستعلیق در متن وهامش ازامیربن ابراهیم خوالساری درشب‌یکشنبه ۱۰صفر۱۰۳۰ ، سرلوح‌زر ولاجورد وشنگرف زیبا ، جدول زر ولاجورد وشنگرف ، نسخه ازآن « حاج‌محمدامین‌زاده‌الحاج‌محمد امین» بوده بامهراومورخ ۱۱۷۱ وخط او .

۱۵س۴×۱۲ ، ۱۵٦گ۱۲×۱۹ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج تریاکی‌مقوایی بالولا.

مجموعه

۱ـ رسالهٔ نفسیه (۱ـ۱۱) از عرفی شیرازی (ش۳٤٥٦ ـ حقوق ی و۱۲۲) در پایان این نسخه این رباعی هست :

عرفی منم و من سخن آرای جهان

در معرکـه با تـو هستم در جولان

گر زانکه قبول نیست معدومی را

اینك من و اینك من و اینك میدان

(تمت‌الرسالة النفسیة) .

۲ـ دیوان (۱۳ـ۳۰۹) از همووقصیده است (۱۳ـ۱٦۲) و غزل بترتیب تهجی (۱٦۲ـ۲۹۰) ورباعی (۲۹۰ ـ ۳۰۹) .

٤٤٨٩

نستعلیق روزچهارشنبه ١ع٣١/٢ جلوس‌معلی ، عنوان ومتن شنگرف ، جدول‌شنگرف و لاجورد، باسرلوح زر ولاجورد .

١٩س٩×١٩ ، ١٩٤گ١٤×٢٥ ، کاغذ هندی - جلدتیماج قهوه‌ای‌ضربی‌ترنجی‌مقوایی.

تجلی الاشراق

شرحی است از دانشمندی سنی (١١٥) براخلاق ناصری خواجهٔ طوسی‌ازآغاز تا پاره‌ای از کتاب وص١-١٣٩ آن تنها شرح خطبه است ومیرسد تاببند «عقل‌نظری خوانند» از همان‌آغاز کتاب ، گویاجزشرح برهانپوری که‌آقای مدرس (ص٢٥٩) یاد کرده است .

درآن ازحواشی حاشیهٔ تهذیب دوانی ازخود شارح یاد کردید (ص٢٨٢) او در شرح بند «خطبهٔ قهستان» ازاین شهرشرح داده است (ص١١٨-١٢٢) درآن یاد شده ازروضةالجنان (١٥٢) واوصاف الاشراف طوسی (٥١) و حقایق التأویل (٧٧) و شرح زوراء دوانی (٨٢) و جواهر التفسیر (١١١) و لطایف الطوایف (١١٧) و شرح تجرید (٢٣٤) وازعارف نجفی (٣٨) وغیاث منصور(١٠٧) .

آغاز: بسمله . حمد بی‌حد ومدح بی عدائمهٔ لغت برانند کـه اشتقاق حمد از حمدة است .

انجام : وتمثیل آن‌از کلام‌سیدالمحققین گذشته فتذکر (تمت‌هذاشرح‌اخلاق الناصری فی‌یوم چهار شنبه غره شهر ربیع‌الثانی سنهٔ ٣١ جلوس معلی . تمت تمام شد هذه النسخة مسمی بتجلی الاشراق) .

٤٤٩٠

نستعلیق ١١١٣ ، عنوان شنگرف ، جدول زروشنگرف.

سطرچلیپا ٩×١٧ ، ٣٦گ١٢×٢٢ ، کاغذ هندی - جلدمقواعطف پارچه.

جنگ

گردآوردهٔ محمدحسن و بنظم و نثر فارسی در ۲۰ رجب ۱۱۱۳ درلاهور(ص۴۴).
وچنین است فهرست مطلبهای آن :

مسمط میرزاابراهیم ظهیر ۱ـ۳ ، دونامهٔ طیبت آمیز ٤ـ٥ ، کلشن خیال میرزا طاهرنصرابادی ٦ـ۷ ، ترکیب بند خالص ۸ ، شعرابوسعید ابوالخیر ۱۰ ، قطعه‌ای از میرزا محمد زکی خان در زمین خوردن اسب ۱۱ ، منظومه ای از همان ظهیر ۱۲ ، کلمات قصاربعربی۱۳، شعر کلیم ومسکین ۱٤ نامهٔ نصرابادی بسلیمه‌بشوخی‌وهزل ۱٥ـ۱۹ ، کلمات آقاصادق افشاربفارسی در طیبت و هزل ۲۰ ـ ۲۲ ، ضرب المثلهای فارسی درهند ۲۳ـ۲٥ نامه‌ای‌شیوا بشوخی وهزل کویا ازنصرابادی ۲٦ـ۳۱،شعرهای برهمن وواصل وفاخر وسعید ووحید وامیرخسرو ۳۲ـ۳٤ نامهٔ شاه ابوالمعالی بدارا شکوه وپاسخ او ۳٥ ، نامهٔ ایلچی‌بیاک در بیماری دم کوتاهی به میرزاطاهرنصرابادی حکیمباشی وپاسخ اوبشوخی ۳٦ـ۳۸ ، شعرهای برهمن وقدسی ووحشی‌وادهم وشاهد نیشابوری وهمام کرمانی ومیرصیدی ووحید ۳۹ـ٤٤ ، شعرهای مخمخی بزبان‌بومی ٤٥ ، نثر بلهجهٔ‌بومی ٤٦ـ٤۸، شعرمحمد صالح لرفیلی شهید ٤۹ ، بندی‌بوزن‌مثنوی ٥۰ـ٥٤ ، نامهٔ نصرابادی بامام‌قلی‌خان بختیاری درشکایت ازاستر انعامی‌برادرش٥۸، نامهٔ همودرشکایت از پسرمیرزا قاسم خلوت نشین بپدرش ٥٦ـ٦۰ . نیزبندی منثور بفارسی بعنوان « خر کسیات » (هامش ص ۲٥) یادداشت منثور و ماده تاریخ منظوم فارسی محمد کاظم شفیع دربارهٔ ساختن محراب‌بیك وزیرهرات تکیه‌ای در آنجا در هنگامی که‌آن شهر ازافغانها گرفته شده و بدست پیرمحمدخان سپرده شده است بخط خود شفیع (هامش ص۲٦ـ۳۰) ، لیلی ومجنون بزبان بومی بشعر (٤۱ـ٤۳) .

٤٤٩١

نستعليق سدهٔ ١٠و١١ وتصحيح‌شده ، جدول زرولاجورد ، متن زیرخط سرخ ولاجورد.
آغازافتاده : «لعين العالم العلوی والسفلی ضروریاکان اومعنویا » .
انجام‌پارەشده : « تأليف ... الشرح ... تمت‌ضحوة» .
١٥س٧×١٧ ، ٣٦گ١٠×١٩ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدپارچه گلدار .

شرح الزوراء

شرحی است بعربی وآمیختهٔ بامتن‌از کمال [الدین‌حسین] بن محمدبن‌فخر بن علی‌رازی برزوراءِ دوانی وشعراوهم درآن هست (ص٧٨) درپایان ازشارح یادشده‌است (طوس ١ :٥٨ ش١٩٣) درذریعه (١٣: ٣٠٣) ازچلبی آمده که محمدحسین‌لاری (گویا همین شارح درنسخهٔما) آنرا در٩٢٨ بانجام رسانده‌است . واین یکی‌باید جزشرحی باشد که در٨٨٤ بپایان رسیده است (طوس٤:١٨٢) .

٤٤٩٢

نسخ عمادالدین محمودبن محمدحسین حسنی حسینی نسابه درروزچهارشنبه ١٠٥٦/٣/١٥یا١١٥٦ (بریده شده و پیدا نیست که رقم صدهاچیست) ، عنوان‌شنگرف ، در٩٦ص ، درپایان‌بندیست‌دردوصفحه درتعریف لون‌کسوف وخسوف بفارسی (٩٧-٦٨) ، یادداشت خریدنسخه در٤/١٣٩١/١ع دارد ، سه برگ آخرازپایین بریده شده واندکی ازعبارات رفته .
١٥س٤×١٠ ، ٩٨گ٩×١٧ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدمقواگردوعطف تیماج قهوه‌ای .

مجمل اصول

درچهارمقاله‌از کوشیارستاره شناس گیلی‌ومانند ترجمه‌ای‌ازمجمل‌الاصول‌عربی او (ف٩٣٨ ـ مجلس ٤:٢٣١) ونباید این فارسی از دیگری باشد (ذریعه١:٤٠٧ بنام الاربع مقالات ـ استوری ٢:٤٢) .

آغاز: بسمله . الحمدلله کفی منته وافضاله والصلوة علی نبینا محمدوآله وبعد چنین گوید ابوالحسن کوشیاربن لبان‌بن باشهری الجیلی گردآورندهٔ این کتاب که

« مجمل اصول » است اندرعلم احکام نجوم که گردآوردیم اندرین کتاب کـه اصول این صناعت و تصرف کردن اندروی و بکارداشتن آنقدر که پسندیده بود اندرین علم وبی‌نیاز گردانیدن خوانندگان این دانش ازبسیاری دیگر کتابها وروشن‌تر وسبکتر این راه که دانستیم بازنمودیم زیرا که وی صناعتی است که از وی برهان بـرنخیزد و گویند حابرها(؟) اندروی‌محال‌محال(؟)بسیار بود(۱). این کتاب برچهارمقالت وضع کردیم . آغاز کتاب :

مقالت اول اندر مدخل اصول این صناعت (در۲۲باب ص۲) .

مقالت دوم اندراموراحکام عالم (در۱۲باب‌ص۲۷) .

مقالت سیوم اندرحکم کردن برموالید وتحاویل (در۲۰باب‌ص۵۷).

مقالت چهارم اندر اختیارات کارها (در۳ باب ص۸۸ و عنوان و فهرست این مقاله درنسخه نیست) برخی ازبابها چندین فصل دارد .

انجام : ختم کردیم کتاب را برین مقالت شکرباری تعالی را ... ودرود ازما برمحمدمصطفی‌باد ... وبرخاندان‌اوبهترین‌خلقان وبریاران وامتان او گزین‌همهٔ‌امتان ویاران باد والحمدلله رب‌العالمین .

٤٤٩٣

نستعلیق محمدبن‌حاج‌علی‌اصغرسمنانی درروز۱۳۰٦/۴/۷ ، عنوانها‌درشنگرف ، ۱۸س٦×۱۳ ، ۸۷گ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی‌آهارمهره ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای

قرةالعیون فی‌اعز‌الفنون

ازفیض کاشانی است (حقوق۱۳ ٤) .

۱ـ اذهی صناعة غیرمبرهنه وللخواطروالظنون مجال (عربی).

٤٤٩٤

نخ سدهٔ ۱۲و۱۳ ، نشان شنگرف ، شعرها نسخ.
۲۵س۸×۱۷ ، ۶۷گ۱۰×۱۹،۱۳اغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای

منتخب الاسعاف بشرح ابيات القاضى و الكشاف

گزیده‌ایست از شرح شواهد دو تفسیر بیضاوی وزمخشری .

آغاز: نقلنامن كتاب الاسعاف بشرح أبيات القاضى والكشاف للفاضل الموصلى. بسمله وبه نستمده شواهد سورة فاتحة الكتاب .

نقلت الى الطعام فقال منهم　　　فريق نحسد الانس الطعاما

استشهد (اى صاحب الكشاف) به على حذف متعلق الجار.

انجام :

ولا عيب فيهم غير ان سيوفهم　　　بهن فلول من قـراع الكتائب

استشهدا به عند الاستثنا... وقدسبق الكلام على البيت فى البقرة .

٤٤٩٥

نستعلیق جمشید معمایی کاتب در۹۴۷ درش۱ و بهمین خط درش۲ ، عنوان شنگرف و زرین.
۱۴س۷×۱۰ ، ۱۰۰گ۱۱×۱۵ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج سبز ضربی.

مجموعه

۱ ـ دستور معما(۱ـ۱۱۸)از میر حسین بن محمد شفیعی معمایی شیرازی نیشابوری درگذشتهٔ ۹۰٤ است (حقوق ۱٤۷ ـ سپه ۱۳٦:۳ ـ چلپی ۲: ٤٦۷ ـ مجالس النفایس ص۹٦ و۲۷۲ ـ نصرابادی ص۵۰۰ ـ ذریعه ۲۵۳:۹و۲۵٤و۵۳۳) .

آغاز: باسمك الابتداء یافتاح .

بنام آنکه از تألیف‌وترکیب معمای جهان‌را داد ترتیب

... اما بعد معروض آنکه ... حسین بن محمد الحسینی را چند معمایی بود که ذره مثال‌ازپرتو التفات ... امیرعلی‌شیر... شرف‌نمایش‌یافته بود وبنظر آن حضرت‌سمت گشایش پذیرفته.. بناء علی‌اشارته‌العالیة آن معمیات درضمن‌قواعد مذکورمیگردد .

انجام : وایضاً دراسم نوایی :

ای آنکه نظیرنیست درایامت فیض دل وجان زنام باا کرامت

از نام خوشت‌بنده‌توانایی یافت یکذره نماند از تنش بی نامت

چون ازتای مفتوحه که درتوانایی است یك نقطه نماند ونون اوبی‌شود نوابایی بحصول پیوندد وچنانکه درفانی :

آنکس که جهان ندید مانندهٔ او

بادا ابدی دولت پایندهٔ او

خواهی ز وفا دلا براری نامی

سرنه تو بجای قدم بندهٔ او

ازلفظ «وفا دلا» چون واورابجای دال بنهند «فا ولا» شود وحصول‌مقصودبطریق و اسطه شاید که نسبت ببعضی اجزای اسم باشد چنانکه دراسم امیر . میر:

ز بهر رسیدن بعز و شرف

چو این نامه را خامهٔ‌خوش‌خرام

بیاراست اول ازان نام به

که باشد برو نیز ختم کلام

تمت‌الرسالة الشریفة . تم .

این درج خفا که راقم نادره فن

کردش رقم و ماند بر اوراق ز من

چون درج درو جواهر مخفی بود

شد تاریخش جواهرا مخفیاً (۹۴۷)

کاتب سنهٔ سنین خود شصت‌ودوچار

چون کرد شمارشدبدین‌نسخه‌دوچار

گردش چو سواد نام و تاریخ نوشت

«جمشید معمایی کاتب» ناچار

(۹۴۷)

مستورنماند که ختم‌رسالهٔ میرمحمد حسین مرحوم تا ... وتتمه از کاتب که ... (چند کلمه‌ای بریده شده درنسخه) (ازاین‌بندبرمیآید که‌نویسندهٔ نسخهٔ‌جمشیدمعمایی کاتب در۹۴۷ شصت وهشت سال داشته است).

درص۱۱۹-۱۲۱ سه‌بنداست:

الف - «سرغزل قصیدهٔ تاریخ معما» (۱۱۹) درهفت بیت گویا درستایش‌سلطان محمدبن شاه تهماسب مورخ ۹۴۴ که از هرمصرع آن بیرون این‌تاریخ میآید.

آغاز: سرغزل‌قصیدهٔ تاریخ معما.

درپی‌آن مه چومی گویدمدیحش‌انس‌وجان (۹۴۴)

(۹۴۴) هر زمانی دیده ام لعلـی دیگر سازد عیان

انجام:

چون دل ما مطلع مهر کمال وی شده (۹۴۴)

(۹۹۴) باد یارب عمر ومال او زیاده هرزمان

لمحرره العبد جمشید رومی غفرله . م .

ب - **المعما** (۱۲۰) که چهار رباعی و یك بیت است در زیر این عبارتها: لااله الاالله، محمد رسول‌الله، علی ولی‌الله، طهماسب (باتاریخ ۹۴۴)، شاه بهرام (باتاریخ ۹۳۷)-باید ازهمین جمشید باشد و بخط اواست.

آغاز: المعما لااله‌الاالله.

ای مؤمن اگر شمارهٔ آل عبا

گیری بدو گوشوارهٔ عرش خدا

در رشتهٔ نظم کش که‌اصل ایمان

دارد بهمین ده و دو بگزیده بنا

انجام : طهماسب .

جان حدت آن مهر گسل دید همه (۹۴۴)

گل درقدح آن بت چگل دید همه (۹۴۴)

دل یافت بـاو طلسم اسم و سنه هم (۹۴۴)

چون ماشطه روی بروی دل دیدهمه (۹۴۴)

شاه بهرام .

کشاید چون بروزوصل آن گل جبههٔ نیکو(۹۳۷)

(۹۳۷) بود بی وجه ماه و مهر درشام محب او

ج- معما (۱۲۱) بنام : ملك ، نور ، ایاس ، هر یکی یك بیت بفارسی و بنام : محب وشبانی در دوبیت بترکی باید از همین جمشید وبخط اوباشد .

۲ـ مخازن الجواهر (۱۲۲ـ۱۹۵) ازملاجمشید کاتبِ معمایی که درزمان‌امیر علی‌شیر جوان بوده و در ۹۴۷ شصت وهشت سال داشته است واین کتاب را در ۹۴۴ ساخته است (ش۴۵۱۵/۷ ـ مجالس النفایس ۶۹ ـ نصرابادی ۵۲۲ ـ ذریعه۸۸:۲۰۵) .

درآن دومعما است بعنوان «مثال دراسم طهماسب» و ازهر بیت‌آن ۹۴۴بیرون میآید (ص۱۲۸) و معمایی دارد بنام « شهزاده سلطان محمد طال عمره » (ص ۱۲۹ و ۱۳۳) بازهم بنام طهماسب وسلطان محمد معماهایی درآن هست.

در پایان قسم معما (۱۸۱) آمده : خاتمه .

جمشید کـه شد بلبل گلزار کـلام	با زمزمهٔ طوطی‌طاوس‌خرام
چون کرداصول بیست‌وششگانه‌تمام	المنة لله العزیز العلام

آنگاه آمده: شروع درقسم لغز.

کردند زبنده پیش ازاین اهل کمال

در وزن رباعی لغزی چند سؤال

چون نوبت قسم لغز آمد آنرا

املا دارم بجنس بی خوف ملال

هر مسئولی که باشدش رمز و خفا

اندر تعیین ذات شیئی از اشیاء

در عد صفات لازم خاصهٔ خود

مخصوص شود لغز بود ای دانا

تعریف معما.

هر مدلولی که هست در ضمن کلام

کالفاظ وحروفی است معین بی نام

شرط آمده در دلالتش رمز و خفا

تا نام معما بودش نزد انام

نسبت میان لغزومعما.

یا بند معما و لغز را زعلوم — گاهی بهم و گاه جدا همچو نجوم

چون نسبتشان بهم خصوص است وعموم — من وجه و بهر وجه بود آن معلوم

جمع میان معمی ولغز.

آن هردو که مجمع الطافند

چون جمع شوند بهترین ز اصنافند

زین [روی] معما که دلیلند براسم

زان روی لغز که شامل اوصافند.

آغاز: باسمه سبحانه وتعالی . در توحید .

ای نام ترا بهر زبانی شانی — صدفتح وگشادازان عیان هرآنی
چون اسم بنزد یك معمائی فکر — ظاهر آمد پیش توهر پنهانی

....

دراحوال مؤلف وتقریب این مؤلف .

جمشید که کرده بوده کم مه وسال
می گشت بمیدان هـوا حـال بحال
نـاگاه عنـایت الهـی بگرفت
دست وی و بنمـودره و گفت تعال

....

در تعیین مرشد .

این مجمل من که واجب التفصیل است
در تفصیلش کـلام من بی قیل است
آن سرور دین که مرشد تکمیل است
« شه طهماسب بن شاه اسمعیل است »

....

چون تر کیه یافت از آن تنقیه ام — حالا صوفی صاف ازان تصفیه ام
آیم بسر کارخود آخرچون من — مشهور جهان در لغزو تعمیه ام

در تقسیم این مؤلف .

این مختصر آمد بدوقسم موجز — یك قسم معما ودگر قسم لغز
هر قسمی را بیان کنم نزد انام — بخشد توفیق اگر خداوند اعز

انجام : درالتماس قبول .

اینست تـوقع من از خـرده شناس
کین شاهد پردگی که پوشید لباس
از زینت اصـلاح دهد بـر بینش
تا یابد ازان دولت تحسین و سپاس

درتاریخ و تسمیه .

این نسخه که در لغز معما آمد — زودیـدهٔ عقل و هوش بینا آمد
نامش چو «مخازن الجواهر» کردم — تـاریخ وی از نـام هویدا آمد

(۹۴۴) مناجات.

یارب بدر تو عذرخواه آمده ام — وزبار عمل پشت دو تاه آمده ام
در قالب محنت دم نقدم مگذار — هرچند که قلب وروسیاه آمده ام

تم .

۴۴۹۶

نستعلیق سدهٔ ۹و۱۰ ، سرلوح زرولاجورد درون آن عنوان کتاب ، جدول زرولاجورد، عنوان وآیات شنگرف.

۱۱س ۵×۱۰ ، ۱۰۴گ۹×۱۶ ، کاغذ سپاهانی آهارمهره ـ جلدتیماج ترکی ضربی ترنجی درون سرخ .

الانوار فی معدن الاسرار

ازشرف الدین محمدبن علی نیمدهی متخلص به فنائی بنام «ظهیر الملة والصدارة ورکن السلطنة و الایالة والدین عبدالباقی» در تفسیر آیهٔ نور بروش شرع (۱ ـ ۴۶) وعرفانی (۴۶ـ۲۰۳) بفارسی «که بـکمال حلاوت و ملاحت موسوم است» و در آغاز قصیده ایست درستایش او باهمان تخلص (ص۵و۱۲و۱۳و۱۷و۲۱).

در آن از میر سید شریف جرجانی زین‌الدین‌علی (۵۰) وشیخ‌ابومحمدروزبهان (٦١) و کمال‌الدین عبدالرزاق (۷٤) ومحیی‌الدین مغربی (۱۲٦) وسعدالدین حمویه (۱۹۹) یاد شده است.

آغاز: بسمله . وبه الاستعانة فی‌التتمیم. الحمدلله‌الذی نور مشکوة الأعیان‌بنور مصباح‌ذاته‌وصیرانعکاس‌نوره بحلی ظهور کمال صفاته وآیاته ... امابعد چون برارباب سیرت و اصحاب بصیرت مبین و مبرهن است که علوجمال وحدت نه در مرتبه‌ایست که خفافیش دیاجیرظلمت سرای حدوث بنظر کلیل وفکرعلیل ادراك سبحات انوار آن توانند نمود لاجرم هرمعنی که عقل درووصف‌آن تصور نماید و هرصورتی که در خیال‌آید کرمی السهام فی‌جنح‌الظلام خواهد بود .

انجام : چون اوقات مساعدت ننمود وموانع بیشماربود اختتام کلام‌لازم‌نمود والحمدلله اولا وآخرا (تمت‌الرسالة بعون‌الله وحسن توفیقه) .

٤٤۹۷

نستعلیق محمدعلی درصفر۱۰۹۵ ، متن زیرخط سرخ.
۱۵س۵×۱۱ ، ۳۲۸۹ـ۹×۱٦ ، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج سرخ ضربی.

شرح تهذیب

از ملاعبدالله‌یزدی‌شاه‌آبادی‌بر تهذیب‌منطق‌تفتازانی بفارسی ومانندترجمه‌ایست از حاشیهٔ عربی او (ذریعه ۱۳ : ۱٦۱) جز شرح فارسی جمال الدین محمدبن محمود شهرستانی (طوس‌ش۱۲۷).

آغاز: بسمله . الحمد حمد درلغت وصفی است بجمیل اختیاری برجهت تعظیم وتبجیل نه بطریق سخریه واستهزا ودراصطلاح فعلی است که دال باشد برتعظیم‌منعم ازان حیثیت که منعم است .

انجام : یعنی آنچه مذکور شد درثامن ازرؤس ثمانیه بمقاصداشبه است واین ظاهراست ازبیان مذکور والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب .

٤٤٩٨

نستعلیق ۱۲۸٦-۱۲۸۹ ، جدول زروشنگرف ولاجورد ، اندازه بیاضی.
سطرچلیپا ۷×۱۳ ، ۱۱۹گ ۱۰×۲۱ ،کاغذ فرنگی رنگارنگ ـ جلدتیماج عنابی ضربی.

جنگ

گرداوردهٔ محمد حسین حسینی نیاسری مورخ روزآدینهٔ ع۱۲۸٦/۲ و ۱۲۸۹ دراتابکهٔ نیاسر(ص٦٦و۱۸۲و۱۲٤) ودرآن پاسخ شاطربه بیماروطبیب شریف آمده است (ص۷۹ـ۸٤) و خودبیماروطبیب شریف (۸۵ـ۸۷) ومخمس زشت وزیبا (۸۸) و مخمس نفرین نامه (۱۰۹) وچند مخمس دیگروغزل ورباعی وفردهم درآن هست .

چنین است فهرست نام سرایندگانی که شعرآنها دراین جنگ دیده میشود :

آذر (۲۳۱و۱۷٦) آگاهی (۱۹۷) انجم (۲۰۰) بقا (۱۱۹) جابر (۱۵٦) جامی (۷۲و۵۰) حافظ (۱۷۹و۱۲۱) خرم (۱۲۷) خسرو (امیر) (۱٤۹) زرگر(۱۹۵) رضائی (۱۰۷) سحاب (۱۹۷) سعدی (۱٤۸) شائق (۲۳٦و۱۸۵ و۱٦۵و٦۸) شاطر (۷۹) شرف (۷۱) شریف (۷۵) شمس تبریزی (۱۰٤) شوکت (۷٤) صافی (۱٦۳) صباحی (۲۰۳) ضیائی (۱٦٤) طاهر(بابا) (۲۲۵ ـ ۲۰٤) طبیب (۱۸۳) طرفه (۱۹۵) طوفان (۱۹٤) عاشق(۲۰۲و۱٦۱) عرب (۱۳)فانی (۱۲۹) فیض (۷۸) قصاب (۱۹۷) مجدالدین(۱۵۸) مجمر(۱۸۲و۱۵٤) محتشم(۱۸۱و۱٦۰و۷۰) محمد رضا (۱۹٤) محمد علی (میرزا) (۷۸) مخفی (۱۹۳) مشتاق (۱٦۲و۷۵) شرف همدانی (۱۸۸) مولوی (۱۷٦ و ٦۷) ناصرخسرو (۱٤۳) نظیری (۱٦۰) نیازی (۱۸٤و۱۵٦) وامق (۱۵۳) وفائی (۱۸۷) هاتف (۵۲و۱)هلال(ملا)(۱۷۷) هلالی(۱۹۱) همایون (۱۵۰) یغما (۲۲و٤۹و۵۳و٦۹).

۴۴۹۹

نسخ سدهٔ ۱۳ ، یادداشت ۱۲۱۰ درص ۶هست،
۱۰س ۷×۱۴ ، ۱۴۳-۹۶ ۲۲×۱۴ ، کاغذ فرنگی آبی-جلد تیماج سبز مقوایی.

مجموعه

۱ـ الکلمات القصار(۱ـ۵۴) خبرهای نبوی وعلوی و بعربی است ودرپایان اندکی فارسی نثر ونظم دارد وباید از متاخران باشد .

آغاز: بسمله . حمدله . . . و بعد قال رسول الله . . . الشریعة اقوالی و الطریقة افعالی والحقیقة احوالی والمعرفة راس مالی والعقل اصل دینی والحب اساسی .

انجام :

باخود تولیك مجنون بیخوداست

در طریق عشق بیداری بد است

۲ـ کلمات قصار (۵۵ـ۱۸۹) پندواندرزعرفانی فارسی است گویا ازمؤلفش۱.

آغاز: بسمله . حمدله ... رستگار وفیروزاست و بهروز گشت آنکس که قیام نمود بکارخودببال و پری .

انجام : از مشاورت بالاترظهیری بدست کمترآید .

۴۵۰۰

نسخ و نستعلیق محمود بن محمدصالح حسینی اردبیلی درروز یکشنبه ۷ ذی قعده ۱۱۰۹ ، متن زیرخط مشکی وشنگرف ، عنوان زرین ، نسخه ازاثبات صالح است تا پایان.
۱۱س ۶×۱۰ ، ۱۲۰-۱۲۳ ۱۸×۱۲ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج زرد

شرح التجرید

ازقوشچی است.

٤٥٠١

شکسته نستعلیق چلیپای رمضان۱۳۲۹در ش ۱ ، نستعلیق باعنوانهای شنگرف ازمحمدعلی آشعیانی ازسدهٔ ۱۴ درش ۲ ، ش۳ بهمین خط ، نستعلیق با عنوان شنگرف از مسعودبن فتح الله شیروانی در ۸شوال ۱۳۱۷ درش ۴ ، نستعلیق درشت‌تر وبیتها شنگرف وعنوانها لاجورد با جدول‌زرین از رضاقلی ادیب در ۱۳۲۹ درش ۵ ،ش ٦ بهمین خط وشنگرف با جدول زرین مورخ ۱۳۲۸ .

۱۱س ٦×۱۱ ، ۳۶۴گ ۱۱ ×۱۷ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی ضربی مقوائی .

جنگ

بفارسی:

۱ـ مثنوی پیروجوانی (۱ـ ۱۳) ازمیرزا نصیر طبیب اصفهانی .

آغاز:

شبی با نوجوانی گفت پیری   کهن‌دردی کشی‌صافی‌ضمیری

چوجم صاحبدلی روشن‌روانی   در این دیر کهن پیر مغانی

انجام :

زمانتواند اورا کس ثنا گفت   که‌درتعریف اوحق‌لافتی گفت

هزاران رحمت‌حق باسلامش   براو بادا بر اولاد کرامش

۲ـ فوائد الاخیار (۳۳ـ۳۸) ازیوسفی .

۳ـ فال نامه (۳۸ـ۳۹) .

آغاز: این فال نامهٔ ذیل منسوب است بحضرت امیرالمؤمنین علی‌بن ابیطالب علیه الصلوة والسلام باین طریق که اول ده مرتبه صلوات .

انجام : ت ن ت ی ی ی یی .

٤ـ ده دفتر (۵۱ـ۷۸) ازنقیبی شیرازی درخرده گیری از وضع زمان و شرح اموری مانند حکومت وامامت وقضاوت وبازرگانی بنظم فارسی روان .

آغاز:

بشنو آداب حکومت از رهی — گرحکومت‌خواهی‌وفرماندهی

شیوهٔفرماندهی‌فرزانگی است — شرط اول از خدا بیگانگی

انجام:

پس بنام شاه و شیخ ذوا کرام — کردم‌این دیوان‌وده‌دفتر تمام

نیست‌کس‌مانند اوازواعظین — باز گو والله خیر الحافظین

۵ـ رباعیات (۹۱ـ۱۰۴) ازابوسعید ابوالخیر.

۶ـ نصایح‌الملوک‌فی‌السیروالسلوک (۱۰۷ـ۱۲۰) (ش۲/۲۲۰۵ـ۲۲۰۵ـنشریه۱:۲۲۵)

آغاز: بسمله. حمدله ... امابعداین رساله‌ایست شریف مشتمل‌برمواعظ واندرز سلاطین‌نامورعجم ومشعر بر کیفیت رسوم آمیزش بابنی‌آدم.

انجام: تندرستی راازتن‌آسائی‌دانند وازبردن سختی ومشقت وبردباری‌است.

۴۵۰۲

نستعلیق سدهٔ ۱۳، نسخه پس وپیش شده وازآغازافتاده: «وعلامت تناظر مطلعی نویسند» انجام‌ننوشته مانده: «وجلب بمعنی ربودن‌است»، در۱۳۴ص.

۳۰س۸×۱۵، ۶۸گ۱۵×۲۴، کاغذفرنگی ـ جلدتیماج مشکی‌مقوایی.

شرح بیست‌باب

شرحی است از گنابادی بربیست‌باب بیرجندی که در ۹۶۶ یزد گردی‌ساخته (ص ۳۴ باب ۱۴) و در آن از «افق قصبهٔ جنابد» یاد کرده است (ص ۱۰۴) در نسخهٔ ما حاشیه‌هاایست ازملاعبدالواسع رامی و بانشانهٔ «منه» ویکی ازاین حاشیه‌ها بخط فرج‌الله مورخ ۱۲۵۵ نوشتهٔ دررشت است (ص۳۰) دریکی ازحاشیه‌ها از کتاب سفینهٔ علامهٔ طوسی یاد گردید (ص۱۲۶) (ف۹۰۵ش۹۶۱).

۴۵۰۳

استعلیق سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، درص۴۱۵ ص ، درص‌ع آمده‌که نسخه « جلد چهارم نوادر» «آخوند ملامحمدصالحی قزوینی ادام‌الله تعالی‌ایام‌افادته وافاضته» است واین‌یادداشت‌ازمالك نسخه است‌گویابنام محمدمقیم‌که نامش‌را پاك‌کرده‌اند.

۱۳س۶×۱۴ ، ۱۲،۳۲۰۹×۱۸ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌حنایی‌ضربی

نوادر

از ملا محمد صالح قزوینی در اخلاق مذهبی بروش شیعی بـا آوردن سخنان فیلسوفان وداستانهاوشعرهای‌فارسی وعربی . نکات ادبی وتاریخی وجدوهزل‌بسیاری دارد واینست نمونه‌ای‌ازآنها:

عنوانهای الحدالتاسع عشرفی الملابس والطیب والاوانی (ص١) والحدالعشرون فی ذم الدنیا ومتاعها وحیاتها و دولتها وذکرالدهر والزمان و تقالیب الحدثان (١٠) والحدالحادی والعشرون فی الدیانات والعبادات (٣٥) والحدالثالث والعشرون فی الموت ومایتعلق به والمراثی والتعازی (١١٩) الحدالثانی والعشرون فی الوحی واحوال القران (١٥٥) در آن دیده میشود وپیداست که نسخهٔ ما آشفته و پس وپیش شده و افتادگی دارد در میانهٔ آن . عنوان « فی الشجاعة والحرب والحمية و قوة النفس و قلة المبالات بالموت» هم دارد و جای شمارهٔ «حد» آن سفید مانده است (٢٤٥) نیز عنوان « نوادر متفرقه» (٣٥٥) و «نوادرمختلفه فی‌ذکرالاسماء» (٤٠٩)، عنوان «نوادر» (١٥١) وباب (درچندین‌جا) هم درآن هست .

آغاز: بسمله . الحمدالتاسع عشرفی الملابس والطیب و الاوانی قال ص ان الله تعالی یحب ان یری اثرنعمته علی عبده ویکره البؤس والتباوس ... فرقد سنجی پلاس می‌پوشید بحسن بصری برخورد وجامهٔ اورا لمس کرد و گفت یاباسعید جامهٔ تو چه نرم است .

انجام : یعنی ماشاءالله منجم کسی میگفت اکثر اشعار سفینهٔ من گفتهٔ لاادری است پنداشت آن نام کسی است .

٤٥٠٤

نستعلیق سدهٔ ۱۴ .

۱۹س ۷×۱۵ ، ۱۲۰گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی – جلد مقوا عطف تیماج مشکی.

گنجینه

ازنشاط میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله است (حقوق۱۷۸ ـ مشار ۳۲٤) .

٤٥٠٥

نستعلیق و نسخ ۱۳٦٠ (ص۵۲) و۱۳۰۴ (ص۱۰۳) و۱۲۹۴ (ص۱۸۳) .

۱۲س ٦×۱۰ ، ۱۷۷گ ۱۰×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا .

جنگ

۱ـ دیباچهٔ تاریخ عتبی (۱ـ٤) .

۲ـ قاعدهٔ دانستن غرهٔ رمضان و دهم ذی حجه برای روزهٔ ماه رمضان بروایت ازامام صادق بفارسی (٦) .

۳ـ فواید ادبی بعربی و فارسی (۹ـ۱۰) .

٤ـ شرح قصیدة لامیة العرب (۱۱ـ۵۲) بعربی .

آغاز: بسمله . هذه القصیدة موسومة بلامیة العرب منسوبة الی الشنفری الازدی.

انجام : و کنی به عن ذکرها وشبه نفسه به .

۵ـ بندی ازالعقد الفرید وقاموس (۵۳ـ٥٤) .

٦ـ شرح بندی از الصحاح جوهری دربارهٔ عرفه وعرفات (٥٥ـ٥٨) از محمد جسیم بعربی،

٧ـ شرح القصیده المیمیة (٥٩ـ٦٧) سرودهٔ ابوالحسن علی بن حسن نیشابوری بعربی از گمنام.

آغاز: قال ابوالحسن علی بن الحسن النیسابوری:

لسعدی باللوی ربع   عفاه عارض مرزم

اللوی الربع بل الربع آثار اثار القار.

انجام:

فقد اصحبت یامثبور   نقزا غیر ما مکرم

المثبور المهلك ... والنقز السفلة من الناس. تجزیت ولله الحمد والمنة.

٨ـ قصیدة کری البیت (٦٧ـ٦٩) بعربی بهمین قافیه.

٩ـ ابیاتی بعربی وشعری بفارسی از یغما (٦٩ـ٧٦).

١٠ـ وصف الکتابات از ابوالفضل احمد المیکالی بنظم عربی وشعر عربی حسین عامری وابن راوندی (٧٧ـ٨١).

١١ـ پراکندههای پزشکی و ادبی وشعر سیدمرتضی (٨٣ـ٩١).

١٢ـ احکام دماء ثلثه و اموات (٩٣ـ١٠٢) از عبدالمحمدبن بدرالدین مجتهد کرمانی که در ١٣٠٤ ساخته است

آغاز: بسمله. حمدله ... وبعد چنین گوید ... عبدالمحمدبن بدرالدین که این چند کلمهایست در بیان احکام حیض و نفاس و استحاضه واحکام اموات ... ودرآن دو باب است.

انجام: علی ماهوالواجب فیما ذکر.

١٣ـ احکام الصلوة (١٠٣ـ١٠٧) ازهمو.

آغاز: بسمله. حمدله ... وبعد این مختصریست در احکام نماز نوشته میشود بزبان عامیانه.

انجام : و بعمل آورند.

۱٤ـ شعر ابو العلاء معری وعتبی (۱۱۱ـ۱۲۸).

۱۵ـ پراکنده‌های ادبی بعربی (۱۳۱ـ۱۳۹).

۱٦ـ شرح ابیات تمیزالاعداد (۱٤۱ـ۱۵۸) از حاج آقا حسن بن محمد عراقی (بخط خوداو)، درادبیات (ص۳۲۵) وسپه (ش٤/۷۵۲۳) شرحی دیگر بر آن هست.

آغاز: بسمله . ثمانابعد ماجاوزت ... اماالتر کیب ثمانا مفعول.

انجام : و کذا البواقی من تالیفات الآثم الحقیر . . . حسن بن محمد الملقب بحاجی آقا العراقی ... و آله.

۱۷ـ المقامة (۱٦۱ـ۱۸۳) از آقا سیدعلی میبدی (بخط اودر۱۲۹٤).

آغاز: (مقامه‌ایست ازانشاء آقاسیدعلی یزدی میبدی بخط شریف‌خودنوشته) بسمله . حکی ابن المعالی قال رمیت فی بعض اسفاری الی امتنان الضیغم الضاری.

انجام : الحمدلله رب‌العالمین تمت‌المقامة بیدی فی ۲شهرشعبان ۱۲۹٤.

۱۸ـ دیوان (۱۸۵ـ۲٤۸) چند قصیدهٔ عربی ابن فارض است ویکی‌از آنها نظم السلوك خوانده میشود.

٤٥٠٦

نسخ ۱۰ ذی‌حجة ۱۲۳٦ درش۱ ، ش۲ بهمین‌خط، عنوان شنگرف .
۲۳س۸×۱۵ ، ۱٤۹گ۱٤×۱۸ ،کاغذ فرنگی سفید و کبود ـ جلد تیماج قهوه‌ای.

مجموعه

۱ـ المسائل (۱ـ٤۵۲) ازابی‌یوسف یعقوب‌بن علی قصرانی (ف ۹٤۵).

۲ـ دلیل المنجمین (٤۵۵ـ٤۹۵) از حسن بن شجاع بن محمدبن حسن حافظ تونی بفارسی.

آغاز: بسمله . الحمدلله الاحد الحکیم اللطیف الذی خلـق القوی و الضعیف

والصلوة علی نبیه العلی الشریف، محمد واهل بیته وصحبه المنیف امابعدچنین گوید بندهٔ ضعیف نحیف الفقیر الی الله الغنی حسن بن شجاع بن محمد الحسن الحافظ التونی اصلح الله شانه که بعضی از اخوان ازاین بندهٔ کمینه التماس نمودند که چون درحساب تقاویم و اعمال موالید ضبط کردن قوی وضعف کواکب ازاهم مهماتست ودرآن باب بسیار مصنفاتست وقوف برمراتب اعلی و اواسط و ادنی آن و مقادیرآن و باب کمیت خطوط وتمزیج دادن آن از آن مصنفات بجهت تطویلات کلام صعوبتی دارد اگربی اطناب درین باب کلمه‌ای چندمحرر گردد ودرآن جدولی منقح مصور هرآینه ازمؤلف تذکره ونزد این طوایف تبصره باشد پس مبنی برآن دران شروع افتاد و این مختصر رادلیل المنجمین نام نهاد .

انجام : پس آوردن آن بعضی را برای آن بعض است تابهرها برای وی بره‌دارند و محبوب دارند .

٤٥٠٧

نسخ علی بن فضل الله طالقانی درکردستان درروز پنجشنبه ۲۰ محرم و اوروز ۱۲۹۰، عنوان ونشان شنگرف .

۹س ۴×۱۰ ، ۸۸گ ۱۰×۱۷ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنایی.

اطباق الذهب

ازشرف الدین عبدالمؤمن مغربی سپاهانی است (چاپ ۱۳۰۹ بیروت) ولی در نسخهٔ ما آمده که از سعد تفتازانی است و درآن بروش زمخشری رفته و از کتاب او گلچینی کرده‌است . صدمقاله درآن هست .

آغاز: المقالة الاولی [یاارباب] القوة و الطاقة انظروا بعین الافاقة الی اهل الفاقة .

انجام : وقدحان اوان المسير والله ولی التیسیر فتاهبی وهبی فانی ذاهب الی ربی.

٤٥٥٨

نسخ سدهٔ ١١ ، عنوان و نشان شنگرف ، جدول زر و لاجورد .
١٤ س ٥×١٠ ، ١٤٣ گ ٨×١٤ ، کاغذ سپاهانی متن و حاشیه ـ جلد تیماج مشکی.

شرح ادعية السر القدسية

نخست ترجمهٔ لفظی حدیثها است (زیر سطرها بخط نستعلیق شنگرف) و سپس شرح لغوی و دستوری و توضیح معانی آنها از محمد مؤمن بن زمان حسینی طالقانی که بنام محمود بیک جبادار باشی ساخته است. روایت از کتاب البلد الامین کفعمی و ٣١ دعا است .

آغاز: بسمله . الحمدلله المحمود فی کل فعاله المعبود لجلیل جلاله . . . و بعد معروض میدارد ... ابن محمد زمان محمد مؤمن حسینی طالقانی.

انجام افتاده : فی صلوتهم خاشعون و آیه (در دعای ٣١) .

٤٥٥٩

نستعلیق مؤلف ش۱ درهمهٔ شماره‌ها مورخ ١٣١٥-١٣٢١ ، عنوان شنگرف .
١٧ س ٧×١٤ ، ٧٦ گ ١٥×٢٢ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج عنابی ضربی .

مجموعه

١ـ اللؤلؤ المکنون (١ـ١٩) از علی اکبر بن علی حسینی فراهانی قائم مقام در منطق بنظم عربی در ٣٠٠ بیت باعنوان غوص ، لؤلؤة ودره وصدف است :

الصدف الأول فی التصورات	(در چند لؤلؤة)
الصدف الثانی فی التصدیقات	(در چند لؤلؤة)

آغاز: بسمله .

یا من حمدناه علـی نواله | صل علی محمد و آله
و بعد هذا موجز فی المنطق | باللؤلؤ المکنون سم وانطق
میراث الاسکندر قد خلفه | و الحبر رسطالیس قـد الفه
وفقنی الله بنظم دره | تاریخ ذااللؤلؤ «غوص بحره»

۱۳۱۱

انجام:

رابعها مـؤلف الکـتاب | لیسکن القلب من الطلاب
مثل العلی الاکبر الحسینی | مفرغ هذا النظم مثل العین

....

ثمة برهان ای الطرق الـی الا | وقوف علی الحق و به العمل
فاحمد الله علی الکمال | مصلیا علی النبی و الال

تمت بالخیر سنة ۱۳۱۵ و انا العبد علی اکبر الحسینی الفراهانی ۳۰۰۰ بیت.

۲ـ لمع الانوار (۲۱ ـ ۸۴) از همو در هفت لمعه هر یك در چند نور و اضائة بدینگونه:

آغاز: بسمله.

احمد ربا و احدا حکیما | مسلما علـی النبی تسلیما

....

بعد العلی الاکبر الحسینی — مفرغ هذا النظم کاللجین
قال فهذا موجز فی الفلسفة — بلمع الانوار سمه و اعرفه
انواره الخمسة تاریخا لمع — فی الف التاسیس سامح ان وقع

(١٣١٥ = ٢٦٣×٥).

انجام:

طبع و ما للطبع قد کان انعقد — ان الامانات الی اهل ترد
ختمت بالتسلیم و السلام — فالحمدلله علی التمام

تمت بالخیر فی الثانی من شعبان المعظم سنة ١٣١٥ وقد نظمتها فی عشرین یوما والحمدلله تعالی وانا العبد علی اکبر الحسینی الفراهانی ٨٩٠ بیت.

٣ـ الحکمة الجدیدة (٨٤ ـ ٩٦) در چند نجم در فیزیک وشیمی یا طبیعی جدید بنظم عربی از همو.

آغاز: بسمله.

احمد ربی خالق النجوم — والارض والکرات ذی التخوم

....

نظمتها فی الحکمة الجدیدة — منتخبا مسائل مفیدة

انجام:

مبلغ علمهم فلذلك اعلما — والعلم عندالله خالق السما

٤ـ نوادر فی التواریخ و مطالب متفرقه (٩٩ ـ ١٠٧) بفارسی از همو و جنگی است دارای مطالب پراکنده باعنوان نادره بعربی وفارسی ودرساعت ٧ روز ١٣٠٦/٢/٢٤ آنرا بانجام رسانده است (ص ١٠٢) نکاتی تاریخی دربارهٔ امامزاده‌های فراهان وآنچه بر کتیبه‌ها و صندوقهای مزارات آنجا نوشته شده‌است دارد ویاد شده در آن از تولد

مؤلف در۱۲٦۹ درساروق وازبرادر او میرزا موسی‌خان نامبردار بمیرزابزرگ وزوایا ومساجد که اودرآنجا ساخته است وبودن آثاری ازمحمدحسین مهماندوست درآنجا (یکی مورخ ۱۰٦٦) ووقف کردن پدر مؤلف یك دانگ آن را برای مقابرمتبر که و قالی ساروق و گرانبها بودن آن نزداروپائیها وسفرحج مؤلف در۱۲۹۰ و نسب‌نامهٔ اوهم در آن هست .

٥ـشکوای منظوم(۱۰۹ـ۱۳٤)ازهمونزدیك ٤۰۰ بیت وسرودهٔ ج۱/۱۳۲۰ در یکروز بایاد کردن تاریخ ج۱۳۲۷/۲ (غزل اتابك) وسخن بیشتر برسروقف ابوالقاسم فراهانی است درتبریز که امام‌جمعه آن‌را بدست گرفته‌بود وپس گرفتن مؤلف آن‌را. درآن‌ازامیرنظام‌ومحمود پسرعم‌مؤلف وابوالقاسم فراهانی وخودمؤلف ونظام‌السلطنه و عبدالحسین که خود را مسیوانطوان نامید وحاجی‌آقا محسن عراقی و وقف میرزا محمد خان و سرگذشت اتابك و تحریم حاج میرزاحسن شیرازی تنبا کورا و کشته شدن ناصرالدین شاه در۱۳۱۳ وازرژی ومسیونوزیادشده است .

آغاز: بسمله .

بعد تحمید کردگار غنی گوی نعت پیمبر مدنی

....

چون شهنشه‌مظفرالدین‌شاه که درو گوهرش‌چوخاك‌راه

انجام :

واعظان بر منابر تشنیع لب گشودندبرشریف‌ووضیع

٥ـ الوجیزة (۱۳٦ـ۱٤۱ بخط همومورخ ۱۰ع۱۳۰۸/۲) ازشیخ بهایی .

٦ـ الصفیحة (۱٤۱ـ۱٤٦ نوشتهٔ همودر۱۳۰۸) ازهمو .

٤٥۱۰

نستعلیق محمدبن عبدالخالق کججی ازروی نسخهٔ‌منقول ازخط مؤلف وخوانده‌شدهٔ براووتصحیح شده در نیمهٔ روزچهارشنبه۱۵محرم۹۳۱،عنوان ونشان شنگرف .

۱۷س۷×۱۱ ، ۳۷۳گ۱۳×۱۷ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ضربی‌ترنجی‌مقوایی .

شرح الفصوص

ازمیراسمعیل شنب غازانی است (ف ۲۸۱) .

٤۵۱۱

نسخ سدهٔ ۱۳ ومقابله وتصحیح‌شده از روی نسخهٔ اصل درروزشنبهٔ ۱۴ج۱۲۴۴/۲ ، جدول زر ولاجورد ، سرلوح زر ولاجورد وسرخ ، دوصفحهٔ‌آغازززرپاشی شده است.

۱٦س۷×۱۱ ، ۴۰گ۹×۱۵ ،کاغذ فرنگی ـ جلدپارچه‌گل‌وبوته‌ای آبی‌وسرخ‌گرد ودرون‌تیماج عنابی .

الفوائد

ازشیخ احمد احسایی وسیزده فائده است بعربی .

٤۵۱۲

نستعلیق آقاجانی‌آشتیانی پسرمیرزامحمدآشتیانی قمی درزمان محمدشاه در۱۲ذی‌حجهٔ ۱۲۵۹، بفرمایش وزیرخوی میرزافضل‌الله ، یادداشت ۱۳۴۱ دارد.

۲۱س۷×۱۲ ، ۳۷گ۱۳×۲۱ ،کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا.

دیوان

ازابن یمین فریومدی (ذریعه ۹:۳٤) وقطعات اواست .

٤۵۱۳

شکسته نستعلیق ۱۳ محرم ۱۰٦۴ ، جدول شنگرف ولاجورد ، در۱۸۸ص .

۱۵س٦×۱۲ ، ۹٦گ۱۰×۱۸ ،کاغذ هندی ـ جلدتیماج مشکی ضربی‌باترنج‌سرخ‌ومقوایی .

پرسش و پاسخ یا سؤال و جواب

گفتگوی قاضی نورالله شوشتری و امیر یوسف علی حسینی اخباری است در اینکه آیا پیامبران و امامان از هر چیزی آگاه بوده‌اند بگفتهٔ حسینی یا اینکه تنها با موردینی آگاهی داشته اند بگفتهٔ شوشتری؛ کار ایندو در گفتگوها گاهی بهتك و دشنام هم میکشد(١).

درنسخهٔ ما از نامهٔ چهارم یوسف علی حسینی است و پاسخ آن تا نامهٔ دوازدهم و پاسخ آن. ودر آن نکات تاریخی فراوان دیده میشود واز آن برمیاید که میر یوسف علی در کوچکی نزد میرصفی الدین محمد میرجمال الدین محمد صدرارشاد میخوانده (٦٧) وشعرهم میسروده (١٠٢-١٠٣) ودر برابر گلستان وسبحه و مخزن الاسرار (در دو بحر) آثاری ساخته (٩٧-١٠٣) واوراست سادهٔ پر کار (١٧٤) ودلستان و باعث الوصال (١٧٠) وقبلة الاخیار (١٧٦ و ١٨١) شوشتری در این رساله خطبة البیان را از علی ع نمیداند. در آن یاد شده از تقیه نکردن شوشتری وپاسخ گفتن بملامخدوم ودادن کتابهای خود در کشمیر ببیك شیعی و آزار کردن احمدبیك فرمانروای آنجا اورا و کشته شدن ملا احمدتته‌ای (١٠٣ و ١٠٤ و ١٢٥ و ١٢٧ و ١٧٩) ومشاجرهٔ چند دانشمند با یکدیگر (١٠٧) و متولی بودن شوشتری درشوشتر مزار امامزاده‌ای را و گذشتن اوقات ایشان از وقف (١٥١) و بظاهر حنفی بودن او (١٧٩).

فهرست این نامه:

١- سر گذشت شوشتری از محدث دردیباجهٔ صوارم محرقه ص سز و عب - فز - دیباجهٔ چاپ ١٣٣٨ احقاق الحق - ذریعه ٢: ٩٤ بنام «الاسئلة الیوسفیة»

آغاز: سئوال وجواب‌امیریوسف وقاضی نورالله . بسمله : رقعهٔ امیریوسفعلی الحسینی مرتبهٔ‌چهارم . الله اکبرسیادت ونقابت پناها افادت و افاضت دستگاها بعداز مراسم اخلاص تصویرضمیرانورمیگرداند که غرض بنده از تصدیقات تحقیق است‌لاغیر وچون قلمی‌نموده‌بودند که‌اگرتصرفی بخاطررسد بنویسد نموده میآیدآنکه‌نوشته‌اند دراصول عقاید فرقهٔ ناجیهٔ امامیه دعوی اطلاع انبیا واولیا برجمیع‌اسراروضمایرخلق نکرده‌اند بلکه بخلاف‌آن تصریح کرده‌اند بالضرورة‌آن کلمات کـه دلالت بر عموم اطلاع ایشان برضمایر دارد تخصیص باحکام‌الهیه وحوادث قضایای شرعیه باید نمود.

انجام : و این سپر انداختن ایشان مثل بار انداختن آن گوساله است و معذور دارند که امثال این گستاخیها از روی عمان بیت استاد گرامی شیخ نظامی است :

درین گنبد به نیکی بر کش آواز

که گنبد هرچه گویی گویدت باز

ایام افادات مخلد باد بالنبی و آله الامجاد بتاریخ سیزدهم شهر محرم الحرام ١٠٦٤ روز پنجشنبه چهار کدی روزمانده تحریر یافت .

٤٥١٤

نسخ از روی خط مؤلف درده شوال ١٢٧٠ (ص٨٥و١٢٩) همهٔ شماره‌ها بیک خط ، عنوان شنگرف. ١٣س٦×١٠ ، ١٢٣ ـ٣ ، ١٠ × ١٧ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی.

مجموعه

١ـ الرسالة الکرمانیة (١ـ٥١) از شیخ احمد احسایی درپاسخ بآخوند ملاحسین واعظ کرمانی مورخ ١٠ ذی‌قعدهٔ ١٢٢٩ (فهرست احسایی ٢:٥٢) .

٢ـ جواب مسئلتین (٥٣ـ٦٢) . پاسخ بدو مسئله است مورخ ١٧ ع٢/١٢٢٤ یکی در تفسیر « ایاك نعبد و ایاك نستعین » درنماز ، دیگری دربارهٔ تجلی خداوند درسخن خود بروایت از جعفر صادق .

٣ـ الرسالة الجعفریة (٦٣ـ٨٥) ازهمو در پاسخ به جعفر بن میرزا احمد نواب مورخ شب دوشنبه ٧ شوال ١٢٢٢ (٢:١١) .

٤ـ الرسالة الخاقانیة (٨٥ـ١٢٩) از همو درپاسخ به فتحعلیشاه مورخ آغاز رمضان ١٢٢٣ (٢:٣١) .

٥ـ رساله فی اختلاف مراتب الموجودات بحسب اختلاف القوابل (١٣١ـ١٩٣) از سید محمد کاظم بن قاسم حسینی رشتی، مورخ روز یکشنبه ١٥ ج٢/١٢٥٠ (٢:١٠٩) پاسخ بچندین پرسش است .

پس ازین بندی است ازجلد۷ بحار مجلسی (۱۹٤ـ۲۰۰) وحدیث مفضل(۲۰۰ـ۲۰٦).

٦ـ الرسالة الصدرية (۲۰٦ ـ ۲۲۱) ازهمو در پاسخ میرزا محمد شفیع صدر (۲ : ۹۳).

۷ـ الرسالة القزوينية (۲۲۲ ـ ۲٤٤) از همو در پاسخ سید مقیم قزوینی ج۲/۱۲۳۸ (۲:۱۱٤).

٤٥١٥

نستعلیق غیاث الدین در۲۷ع۹۸۱/۳ درش۱ وپایان شعبان درش۸ ، شماره‌های دیگر بهمین خط وتاریخ۹۸۱ ، عنوان شنگرف ، باحواشی «منه» درش۴ ، یادداشت تملک جلال الدین درسپاهان در۱۲۷۲ در ص ع هست بامهراو .

۱۵س۷×۱۱ ، ۱۲۰گ۷۸×۱٦ ،کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج عنابی.

مجموعه

۱ـ عروض سیفی یا میزان الأشعار (۱ـ٦۵) از سیفی بخاری (ادبیات ۳۵٦ ـ حقوق۱٦۳) .

۲ـ معمیات (٦٦) ازجوهری کرمانی بنظم فارسی دردوازده بیت بنامهای «نصر ، بهادر ، موسی ، الیاس ، بداغ ، ثابت ، رشیدی ، عضدی ، کامل» .

۳ـ قصیده در « اظهارعزوبت واناث وذکور» (٦۷ـ۷۰) مورخ ۹۸۰ .

آغاز:

ای سکندر شکوه کوه وقار وی بلند اختر سپهر وقـار

انجام :

ازشریعت متاب روتاتو نشوی مستحق دوزخ‌نار

۴ـ رسالهٔ قافیه یامنتخب مقطع تکمیل الصناعة (۷۱ـ۱۰۲) ازعطاءالله نیشابوری (ادبیات ۴۴۱ ـ حقوق ۱۶۹).

۵ـ اوزان رباعی (۱۰۳ـ۱۰۶) بنظم فارسی.

آغاز: دوبیتی را که رباعی و ترانه نیز گویند از وزن اخرب واخرم هزج بیرون آورده‌اند.

انجام: وبعضی از برای تمامی ضبط این اقسام نهاده‌اند صورتش اینست (سفید گذارده شده نیم‌صفحه‌ای).

۶ـ سحر حلال (۱۰۶ـ۱۴۳) از اهلی شیرازی.

۷ـ قصیده در معما (۱۴۴ـ۱۴۶) از جمشید رومی کاتب (ش ۴۴۹۵/۳) بنام شهزاده سلطان محمد بن تهماسب حسینی بنظم با ماده تاریخ جلوس شاه در ۳۶ بیت (هریکی معمای کلمه‌ای) در ۷۲ مصراع.

آغاز: شهزاده:

در پی آن مه چه میگوید مدیحش انس وجان

هرزمانی دیده‌ام لعلی دگر سازد عیان

انجام:

از بهر جلوس شاه پاکیزه سرشت

بر تخت هری که شد ز رویش چو بهشت

در ضمن رباعی و قصیده جمشید

هفتاد و دو مصراع بتاریخ نوشت

۸ـ رساله درمعما (۱۴۶ـ۱۴۹) گویا ازفکری بنام خان احمد بنثر و نظم.

آغاز: بسمله. قصیده ای که هرمصرعش از راه عدد حروف مطابق تاریخ سال است.

انجام :

پی سال آن بادوصورت‌نمای　　　چهاری و قلب دو بر نه رقم

(۹٤٦) رباعی :

فکری که ز بحر لطف درها برچید
پنجه در تاریخ بیک رشته کشید
بسیار لطیف آمده مر تاریخش
این لطف کسی بهیچ تاریخ ندید

٤٥١٦

نستعلیق سدهٔ ۱۴، آغاز و انجام افتاده .
۱۱س۹×۱۲ ، ۸۸گ۱٦×۲۲ ، کاغذ فرنگی رنگارنگ ـ جلد تیماج سرخ ضربی .

منشآت

ازقائم‌مقام فراهانی است (ادبیات ٤٧١و٤٧٨ و٤٩٥) .

٤٥١٧

نسخ و نستعلیق شیخ محمدبن حاج‌علی‌اصغر سمنانی فانی صوفی پیروگونابادیهادر۱۳۰۸و۱۳۰۹ و۱۳۱۰و۱۳۱۱ ، عنوان شنگرف ، شعرهای فارسی وعربی در۷۳ـ۷۷و۸۴ـ۸۵ هست ، شعر او یسنده در برابر ص ع درون جلدهست بخط خود او ، او نسخه‌را در۱۴محرم ۱۳۳٦گویا بپسرش بخشیده بود .
۲۱س۷×۱٦ ، ۴۴گ۱۳×۲۱ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا .

مجموعه

۱ ـ المشاعر (۱ـ۵۲) از صدرای شیرازی است .

۲ ـ تفسیر سورة‌الاخلاص (۵۳ـ٦۱) از ابن سینا .

۳ـ شرح آداب البحث (٦۲ـ٦۹) از مولانا محمد حنفی تبریزی بر رسالهٔ ایجی (٥۹) در ص۷۰ تفسیر « عینان‌عینان لم یکتبهماقلم» ازآغاز قبسات هست .

٤ـ رسالة فی صلوة الجمعة (۷۱ـ۷۲) ازمیرداماد که این نماز را در زمان خود بابود مجتهد عادل واجب تخییری وافضل دوشق آن میداند .

آغاز: بسمله . الحمد کله لولی الوجود کله والصلوة التامـة العامة منه و من صفوة ملائکته علی صفوة بریته سیدالبشر وآله . فلقد استفتینی اسجل‌الله لك سجال الفضل و الرحمة و اسبل علیك اسبال الفیض و النعمة و فقهك فیمایعمه المتفقهون و ینبهك علی مایغبط به المتفکهون فی امرصلوة الجمعة .

انجام : انه ذوفضل عظیم و رحمة واسعة و کتب مسئولا احوج‌المربوبین الی الرب الغنی محمد بن محمد یدعی باقر الداماد الحسینی و السلام علی محمد و آلـه الطاهرین و رحمةالله وبرکاته .

٥ـ رسالة فی حساب الانملة(۷۸ـ۸٤)ازاحمد حسنی یمنی (ف۸۳٦ـ گویاهمان ش۳٥٤۷/۱ ص ۳۳۱ فهرست اسعدطاس)

آغاز: بسمله . المنان باللطف و الارشاد والحمدلله رب العالمین ملهم کیفیات عقودالاعداد ... فیقول ... احمد الحسینی الیمنی نظم‌الله حاله وحال سلفه من الاباء و الاجداد ... هذه رسالة فی بیان ضبط عقودالاعداد و تفاصیل صورها ... [مقدمة]الصور التی وضعها اهل الحساب .

انجام : لان الجود علی کل مستوجب واجب و البجل علی کل مصیب صائب کماقال محمدابن ادریس الشافعی .

٤٥۱۸

نستعلیق اسدالله‌بن علی‌اصغرتبریزی درد۳ شعبان ۱۳٤٤ باشعرفارسی اودرص ع ، عنوان‌ونشان شنگرف ، حواشی بانشان «منه».

۱٥س٦×۱۳ ، ۲۰×۱۳٫٤۰ ، کاغذ فرنگی نخودی ـ جلد تیماج مشکی.

تشکیکات فی قواعد منطقیة مع تحقیقاتها

از عبدالله جیلانی بعربی در دو باب: تصورات، تصدیقات و شبهاتی که در این دو باب هست آورده و هریك را پاسخ گفته است در این رسالهٔ بسیار سودمند یادشده از دوانی و خود مؤلف باید از متاخران باشد.

آغاز: بسمله. الحمدلله ذی الرحمة والغفران لاهل الذنوب والعصیان ... وبعد یقول . . . عبدالله الجیلانی هذه رسالة محیطة بتشکیکات فی القواعد المنطقیة مع تحقیقاتها جمعتها فی عبورسنین واعوام ومرورشهور وایام للذین آمنوا واطمئن قلوبهم بالعرفان ... باب التصوات: تشکیك قالوان ان التصدیق لایستفاد من التصور و کذا الامر فی التصور ... الجواب بحیث یندفع التدافع.

انجام: وانما لم یذکروه اعتماداعلی التنبیه لهذا المعنی بادنی تامل فتامل.

۴۵۱۹

نستعلیق ج۱/۱۰۲۳ درش۱ وازآغازافتاده وعنوان شنگرف، درص۵۸ «زایجة طالع سنة العالم فی شهرشوال سنة ۱۱۱۳ هجریه» است، ش۲و۳ بهمین خط.

۱۸س ۸×۱۴، ۱۲۴-۱۲۰ ۱۸× ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج قهوه‌ای سیر.

مجموعه

۱ـ جامع القرائات (۲ـ۵۷) ازمحیی الدین بن بدرالدین اناری که بنام شاه اسمعیل در ۹۳۰ (ص۱۰) ساخته است (ف۹۷۲ - استوری ۲: ۸۰).

۲ـ رسالهٔ تنبا کو (۲۲۷ ـ ۲۴۳) از محمد ابراهیم ذوالشرفین کرمانی بنام ابوالبقا عبدالوهاب حسینی کرمانی درزمان شاه صفی دریك مقدمه در بیان تعریف و وجه تسمیهٔ تنبا کو و پنج فصل: اقسام آن، موجبات آن، واجبات آن، مستحبات آن، مکروهات آن؛ وخاتمه در محرمات آن.

در دیباچه یاد شده از منع خوردن شراب و امر بکشیدن تنبا کو از طرف شاه صفی و تاریخ جلوس او در ۱۰۳۸ (انه ظل الله ، ظل حق) ونوشتن این رساله درهنگام همین نهی و امر بنام در رساله دربیان تعریف تنبا کو و اقسامش وموجباتش وواجباتش ومستحباتش ومکروهاتش ومحرماتش، شعر خود او وشاعری ملك نام در آن هست .

آغاز: بسمله. و به ثقتی. حمد بی حد وثنای بی عد معبودی را سزد که فهم صاحب خردان بکنه کمالش نرسد .

انجام : و بی تابانه بعرض حال و اظهار مافی البال می پردازد .

۳ـ جنگ (جسته گریخته درهمهٔ این دفتر) شعرهای فارسی امین الدین محمد [کرمانی] نوشتهٔ کسی که در شب شنبه ۲۵ صفر ۱۰۴۲ درغار قنبر از خود او شنیده بود(۱) وچندرباعی ماده تاریخ مرگ امیر تاج الدین محمود در ۹۴۱ و مرگ امیر شمس الدین محمد پسرش در۹۹۳ و تولد میرزا محمد قاسم در ۱۸ ع۹۷۷/۲ و میرزا محمدزمان در۹۸۴ و میرزا ابوطالب در ۹۸۳ و معز محمد ابراهیما در۹۸۹ از نامی (۶۹) وشعر اوحدی (۷۰) وسحابی نجفی (۷۲) وچند رباعی صوفی (۷۳ و ۸۵) و یك رباعی محیط ویك بیت (۸۷) و تاریخ تولد رفیع الدین محمد در ۱۶ ذی قعدة ۱۰۴۲ (۱۲۷) وقطعهٔ فارسی قاضی ظهیرالدین عمرخبیصی در تاریخ مرگ محیی الدین محمد قاضی کرمانی (۱۵۰) و ماده تاریخ مرگ شهر یارزادگی میرزا عبدالخالق در۹۹۷ بفارسی و سرودهٔ میرشمس الدین محمد (۱۹۹) وقطعهٔ سخی کرمانی دراستقبال انوری (۲۰۵) ونان وحلوای شیخ بهائی(۱۳۳ـ۱۵۰) وبندی دربارهٔ بیماری دردمفاصل بفارسی (۲۱۱ـ۲۲۴) وفتوایی درارث بفارسی (۲۲۵ـ۲۲۶) گذشته ازینها عباراتی بعربی بنظم ونثر درادب وتاریخ وازنهج البلاغه باترجمهٔ آن وداستان حجاج در آن هست .

۴۵۲۰

نسخ و نستعلیق اسدالله مافی سبزواری درروز پنجشنبه ۱۸ذی حجهٔ ۱۳۶۶ درمدرسهٔ میرزاجعفر برای حاجی قاسم منجم باشی، عنوان شنگرف .

۱۵س ۸×۱٦ ، ۱٦۵گ۱۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی.

اشجار واثمار

ازعلاءِ علی‌شاه بخاری است (ف۸۳۱ - استوری ۲:۶۱).

٤٥۲۱

نسخ و نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، آراسته بزر وشنگرف ولاجورد ، جدول زر ولاجورد وشنگرف وسبز ، شعرهای بالای صفحات شنگرف .
۲۲س ۱۲×۱۷ ، ۱٦گ۱٦×۲۲ ، کاغذ فرنگی - جلدمقوا .

تقویم

دفتر سنه یاد النمای ۱۳۱۰ هجری برابر با۱۲٦۲ یزد گری است بافق شیراز از حاجی میرزا احمد منجم شیرازی ازروی زیج محمد شاهی (ذریعه ۸:۴۰۲).

٤٥۲۲

نستعلیق سدهٔ ۱۴ عنوان نسخ درشت‌تر.
۱۵س ۷×۱۴ ، ۱۷۳گ۱۲×۲۰ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبزضربی مقوایی .

مجموعه

۱- سر گذشت وسیرت‌نامه (۲ پ - ۱۳۳ر) رساله‌ایست در سر گذشت ومقامات شمس‌الدین حبیب‌الله میرزا مظهرجان جانان وجانشینان اوازشاه غلامعلی شاه عبدالله علوی مجددی دهلوی و گزیده‌ایست از کتاب مولوی نعیم‌الله بااجازهٔ اودرهجده فصل وداستان گروههای نقشبندی‌مجددی وقادری وچشتی وچهارپیر : سیدنورمحمدبداونی وحاجی محمد افضل وحافظ سعدالله و شیخ‌الشمس محمد عابد درآن هست . درفصل هفدهم آن سر گذشت چهل وشش تن ازصوفیان چشتی قادری آمده است.

آغاز: بسمله . حمدله ... اما بعد میگوید . . . عبدالله معروف به غلامعلی . . . این رساله‌ایست مختصر و منتخب از کتاب ... مولوی نعیم‌الله دراحوال ... شمس‌الدین حبیب‌الله حضرت میرزاجان‌جانان ... واحوال خلفای ایشان ... مشتمل است بر هژده فصل.

انجام: این که متضمن بعضی فوائد بود تبرکا نوشته فالحمدلله کما یحب ربنا ویرضی وصلی الله علی سیدنا محمد وعلی آله و اصحابه وبارك وسلم تسلیما کثیرا کثیرا.

۲ـ سر گذشت وسیرت‌نامه (۱۳٤ر-۱۷۳ر) ازعبدالغنی مجددی وتکملهٔ رسالهٔ سر گذشت وسیرت نامهٔ شمس‌الدین حبیب‌الله میرزامظهرجان‌جانان شهیدساختهٔ شاه عبدالله شاه غلامعلی که از دیگر یاران درآن یاد شده‌وسر گذشت خود جان‌نان بخوبی درآن نیامده بود وعبدالغنی ازروی جواهرعلویه عم‌شاه‌فقیررؤف احمداین‌رسالهٔ‌مارا نوشته و ازآ گاهیهای خودهم درآن گذارده است . دوقصیدهٔ خالد شهر زوری کردی یکی بعربی ویکی بفارسی در پایان آن هست .

آغاز: بسمله. بعدحمد وصلوة گرفتارخود بینی ومنی درویش دلریش عبدالغنی مجددی اظهارمینماید که درین اوان بحسن سعی ... عبدالرحمن‌خان رسالهٔ مؤلفه در ذکرحالات ومقامات حضرت شمس‌الدین حبیب‌الله جناب میرزامظهرجان‌جانان‌شهید رحمة‌الله علیه درقالب طبع درآمد.

انجام: میرنقش‌علی کسب‌نسبت‌ازحضرت ایشان نموده بلکهنوسا کن‌شدند.

٤٥٢٣

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، عنوان و آیات شنگرف ، جدول‌زرین.
۹س۷×۱۳ ، ۱۴گ۱۴×۲۱ ،کاغذ فرنگی - جلدمخمل سبزمقوایی.

نخبة‌الوزراء

از نصرالله بن محمد حسین دماوندي مؤلف رسالهٔ ناصریه (ص ۹) بنام میرزا آقاخان صدراعظم .

آغاز: هوالعزیز . بسمله . وما النصر الامن عندالله العزیز الحکیم.

منت خدایرا که همایون و کامیاب

از عقدهٔ کسوف برون آمد آفتاب

... وبعد این چند کلمه ایست مسمی به نخبةالوزراء که ... ابن ... حاجی محمد حسین نصرالله دماوندی درمراتب وزارت ولوازم صدارت جسارت وعرض مینماید.

انجام افتاده : چهارم رعایت جانب خلایق ... بغایت رنجورشدند.

٤٥٢٤

نستعلیق ونسخ محمدزمان بن حاجی ملک«ارده کانی»درروزیکشنبه ۱ ذی‌حجة ۱۲۱۹، نشان شنگرف. ۱۸س ۷×۱۲ ، ۲۵۲گ ۱۰×۱٦ ، کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج مشکی.

شرح شواهد شرح قطر الندی وبل الصدی

ازدانشمندی شیعی وشرح فارسی لغوی ابیاتی است که درتألیف ابن هشام، همان شرح قطرالندی، گواه آمده باآوردن شعرهای فارسی (ذریعه ۱۳ :۳۳۹) .

آغاز افتاده : است مثل زعفران امروز .. لقدرایت عجبامذامسا ، عجائزا مثل السعالی خمسا ... شاهد درامس است که واقع شده مفتوح .

انجام : فان تره بالیاء یومافکتبته بیاء والافهو یکتب بالالف یعنی اگر به بینی اورابیاء ... والاپس اوبالف است که بالف نوشته شود.

٤٥٢٥

نستعلیق ۹۲۹ ، عنوان ونشان ورقم شنگرف ، جای جدولها سفید گذارده شده ، سی فصل دارد ودومی آن درنشانه‌های روزهای هفته وماهها وسی ام «درمعرفت اصولی که بدان احتیاج افتد دراختیارات». ۱۵س ۸×۱۳ ، ۳۸گ ۱۲×۱۷ ، کاغذ سمرقندی - جلد تیماج مشکی ضربی.

شرح سی فصل

از کمنام وبفارسی وتاریخ تألیف درروز آدینه ۱۸ع۷۲۷/۲ (۱۹خرداد٦۹٦)در فصل٦ دیده میشود (ف۹۱۷ ـ مدرس ۲۲۷) .

آغاز افتاده : حمل کردند ومصنف رساله تغمده الله بغفرانه در مطلع رسالهٔ مذکوره فصلی یاد کرده است م در حروف جمل وآن برترتیب ابجد است بدین گونه (ازفصل یکم) .

انجام : وبرین قیاس وما درین مختصر برین قدر اختصار کردیم اگـر کسی زیادت ازین خواهد با دیگر کتب ازین فن رجوع باید کرد والله اعلم ح توقع بالطاف ناقدان فضیلت آنکه چون برعثرات این [بی] بضاعت که از کم بضاعتی صادر شده است واقف کردند پردهٔ اعفا وبرقع اصلاح دریغ نفرمایند . تم سنة تسع وعشرین وتسعمائة.

٤٥۲٦

نستعلیق سدهٔ ۸و۹ ، عنوان شنگرف ، یادداشت تولد فرزندبنام نظام الدین علی در پنجشنبه ۹۷۷/۲ع۴ در ۱رهست .

۲۲س۷×۱۱ ، ۸۰گ۱۲×۱۹ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج زردضربی .

مجموعه

۱ـ رسالة فی الناسخ والمنسوخ (۲ پ ـ ۱۳ پ) نخست یك باب است در بارهٔ تعریف نسخ وچهارفصل دربارهٔ اقسام آن ونسخ اخبار و سوری که درآنها نسخ آمده است وشناختن ناسخ ازمنسوخ وحد نسخ سپس آیتها ای که در هرسوره ای نسخ شده بترتیب سور ازفاتحه تاناس (طوس ٤:٤٥۸) .

آغاز: بسمله . الحمدلله الذی لم ینسخ من آیة الاوقداتی بخیرمنها اومثلها . .

وبعد فان من ادعی التفقه فی الشرعیات التی هی معالم الدین ولم یعرف الناسخ من المنسوخ کان مثل الحمار فی الطین ... وانا وان اوردتها فی تفسیر القران فی خلال الکلام علی علم البیان مؤلف فی ذلك مختصرا یکون للمتعلم تبصرة للفقیه والعالم تذکرة اکفیهم مؤنة الداب وصعوبة التفتیش و الطلب .

انجام : المعوذتین واختلف فی نزولهما (تم الکتاب بعون الله وتوفیقه).

۲ ـ حاشیة شرح المختصر (١٤ پ ـ ٨٠ ر) از احمدبن یحیی بن محمدبن سعد تفتازانی (ش ٤٤٠٠ و ٤٩٠٩).

آغاز: بسمله . نحمدك انما اختار الحمد علی الشکر مع ان المتبادر من العبارة ان المحمود علیه منها نعمة انشراح الصدر وتنویر القلوب . . . للعمل بموجب الحدیث الماثور .

انجام : انت خبیر بان المعنی الذی ذکره الشارح غیر ظاهر العبارة والله تعالی اعلم . هذا آخر ما اردنا ایراده من الفوائد اللطیفة و الفوائد الشریفة التی اخذت بعضها من مشاهیر الائمة الاعلام و مفاخر الائمة الکرام ... واستخرجت کثیرا منها بقریحتی القریحة وفکری الجریحة علی شرح التلخیص المسمی بالمختصر فی فن المعانی والبیان المنسوب الی جدی لازال کاسمه المسعود سعدا فی الخیال (؟) فی شهور سنة ست وثمانین وثمانیة قد کتب المولی الفاضل المحقق والنحریر المدقق المصنف ادام الله تعالی ظله علی رؤس الافاضل والاهالی فی ذیل هذه الحواشی : حرره مؤلفه الفقیر الی الغنی احمدبن یحیی بن محمدبن سعد التفتازانی اوصله الله تعالی الی جمیع الامال والامانی بحق محمد المرسل واولاده العظام علیه وعلیهم السلام من الملك العلام و السلام والاکرام.

٤٥٢٧

نستعلیق سدهٔ ١٢ ، عنوان و نشان شنگرف.

١٢س ١٤×٨ ، ١٣٢گ ١٣×١٠، کاغذ فرنگی نخودی ـ جلد تیماج مشکی.

رساله در رمل

بفارسی وقواعد عملی آنست .

آغاز افتاده : تاچه شکل افتاده است اگر شکل سعد باشد دلیل کند برقوت نفس وشوکت و اعتدال هوا و نیکویی حال سایل .

انجام : دلیل کند که سفر بجانب جنوب واقع شود .

٤٥٢٨

نستعلیق ۱ صفر سنهٔ ۹۱ (گویا ۱۲۹۱) در ش۲ ، ش ۱ و ۳ بهمین خط .
۱۷ س ۸×۱۴ ، ۱۵۹ گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوایی .

مجموعه

۱ـ گنجینه (۱ پ ـ ۱۵۰ پ) از نشاط .

۲ـ کنوزالرموز (۱۵۲ ر ـ ۱۵۵ پ) در ده فصل و یك خاتمه است .

آغاز: بسمله . حمدله... اما بعد این رساله ایست مشتمل بر خلاصهٔ اقوال علما ... منطوی برده فصل وخاتمه وهر فصلی خاصیتی مخصوص است ومسمی شده بکنوزالرموز.

انجام : دهم تواضع وخوش خلقی نمودن والله بحقایق الامور .

۳ـ اصول دین (۱۵٦ر ـ ۱۵۸پ) بنظم فارسی بروش شیعی .

آغاز:

هر کرا بر سر هوای لولوی لالا بود
باید این سلك گهر راطالب و جویا بود
از اصول دین شنو کان پنج آمد در عدد
اولین توحید کان اصل اصول ما بود

انجام :

از اصول دین شنوپنجم که میباشد معاد

عود روح وحشر اجساد وجزای ما بود

٤٥٢٩

نستعلیق شاه وردی درسدهٔ ۱۰و۱۱ ، جدول زرومشکی ، اندازه بیاضی.
سطرچلیپا ۴×۱۱ ، ۶۷گ۵×۱۴ ،کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج عنابی‌ضربی.

جنگ

شعرهای فارسی است گردآوردهٔ شاه وردی که رقم او در ص۱۱٦ دیده میشود وچنین است نام سرایندگان شعرها:

سعدی ۱ ، جلال ۳ و۱۰۳و۱۱۲ ، اوحدی ۷و۲۸ ، عراقی ۱۱ ، عطار ۱۲و٦۸، عبدالمجید ۱۳و۲۹ ، امیر ۲٦ ، رکن ۱۷ ، سلمان ۳۵و٤۳ ، عماد ۳۷و۵۹ و ۱۲۳ ، ارانی ۳۹ ، حافظ ٤٤ ، سعدی ٤۸ ، فتحی طاوسی ۵۵ ـ ۵٦ ، عراقی ۵۸ ، حسن ۵۸ ، جمالی ٦۳و۱۲۲ ، مولانا٦۵، خواجو۸۳ ، احمد جام ۸۵ ، مانی بخط شاهوردی ۱۱٦، جامی ۱۲۰ ، طالب ۱۲۵ .

٤٥٣٠

نستعلیق آقازین‌العابدین اشتهاردی ازسدهٔ ۱۱و۱۲ ، عنوان شنگرف ، جدول‌زرین‌ولاجوردی، متن زرافشان ، باسرلوح زیبای زرین .
سطرچلیپا ۴×۱۰ ، ۵۴گ۷×۱۵ ،کاغذ سپاهانی متن نخودی حاشیه سفید ـ جلد تیماج عنابی زرکوب ترنجی عطف ودرون تیماج سبز.

جنگ

شعرهای‌فارسی‌است و گردآورده ونوشتهٔ آقازین‌العابدین اشتهاردی‌برای‌وزیر

آصف‌الدوله بهادر هزبرجنگ . درص ع آمده « بیاض منتخب خط خوش‌نویس پنجاه و دوورق ورقی یکتومان قیمت نازل آنست» درپایان (ص۱۰۳) آمده : « منتخب اشعار پنجاه ودوورق بخط آقازین‌العابدین اشتهاردی‌افشان جدول طلا ملاحظه شد».

چنین است دیباچهٔ آن : « بسمله . این مجموعه انموذجی است تحفهٔ در گاه فلك اشتباه‌نواب‌عالی‌جناب ... الامیر ابن‌الامیرابن‌الامیر الوزیر ابن‌الوزیرابن‌الوزیر وزیرالممالك آصف‌الدوله بهادر هزبرجنگ . . گرقبول افتد زهی عزوشرف » چنین است فهرست نام سرایندگان شعرهای فارسی که در سراسر این جنگ آمده است : صایب ۳ ، قیصر ۷، سعدی ووفائی (؟) ۸، خسرودهلوی و محمدقلی‌سلیم ۹ ، سیدمحمد جامه باف وجامی ۱۰، خواجه هاشمی (؟) وشاپور ومیرمحمدباقر داماد۱۱ ، نثاری (؟) وآصفی و سراج‌الدین علی خان آرزو ۱۲ ، شیخ حزین ۱۳ ، خالص استرابادی ۱٤ ، قاسم کاهی و نظام دست غیب وهمدم ۱٥ ، حسن‌بیك گرامی و طالب‌آملی ۱٦ ، کمال خجند ۱۷ ، میرزا جعفر واهب و مشتاق وزکی همدانی و جدایی ۱۸ ، هلالی و الهی همدانی ۲۰ ، جلال سپهری ومیلی ۲۱ ، مانی شیرازی وسام میرزا ۲۲ ، حیرت وشیخ علی‌نقی کمره‌ای ۲۳ ، صیدی تهرانی ویقینی لاهیجی ۲٤ ، همایون سمرقندی‌و کریم خوارزمی ۲٥ ، میرفضل ثابت وآصفی و فیضی ۲۹ ، میرزا داراب جویای تهرانی ۳۰ ، دانش و کاتبی ۳۱ ، حافظ ۳۲ ، عبدالباقی تبریزی‌وابدال صفاهانی و ملا قاسم کاشی ۳٤ ، اشرف ونزهت ۳٦ ، ملایگانهٔ بلخی۳۷ ، تجلی ومجد همگر ٤۰ ، ظهیرفاریابی ولسانی ٤۱ ، شاه اسمعیل وشیخ یعقوب صیرفی وسحابی ٤۲ ، طاهروحیدومحمدامین کوسه وضمیری سپاهانی وآقارضی سپاهانی ٤٤ ، شفایی سپاهانی ومجدای تهرانی و سالك قزوینی ومیریونس‌ابهری٤٥، قاسم‌بیك حالتی ورضایی کاشی ووحشی‌جوشقانی وامیرهمایون اسفراینی ٤٦ ، امیرشاهی هروی وشانی تکلو وحسن‌بیك تبریزی٤۷، میرزا فصیحی ٤۸ ، فضولی بغدادی و میرزا بدیع سبزواری ٤۹ ، میرزا رضی دانش و ملافخرالدین ترشیزی و بسحق اطعمه ٥۰ ، سلطان سلیمان قیصرروم ٥۲،میرزااشرف

وقاسم گونابادی و حیرانی و حیدر کلیچهٔ هروی ۵۳ ، رازی شوشتری و جمال کاشی ۵٤ ، میرزا ابراهیم ادهم وخالص ومیرسیدعلی سید و ... بیك گرجی ۵۵ ، مفیدبلخی ودلاورخان نصرت واخلاص‌خان واثق ومخلصای کاشی ٥٦ ، میر نجات و میرزا جلال اسیر ۵۷ ، خواجه غیاث یزدی و میرزا راجه ومیرزا جعفر و نصیرای همدانی ۵۸ ، میرزا ابراهیم وملامحمد باقرشیرازی وملاعبدالباقی همدانی ۵۹ ، ملا زکی همدانی و ملا شکوهی و مرشد بروجردی و واقف خلخالی ٦۰ ، تاجای خراسانی و خضری خوانساری و محمد صالح ستار ٦۱ ، ملامقرد همدانی و بیرام‌بیك ساطعا وملاشوکتی سپاهانی و حاجی صادق سپاهانی ٦۲ ، حکیم کاظما وعنوان وقاضی ناصر بخاری ٦۳ ، شیخ محمدعلی حزین ٦٤ ، مخلصای کاشی ٦۷ ، سیدعلی مهری وسلمان ساوجی ٦۸ ، قاسمی وحاجی محمدجان قدسی ٦۹ ، شفیعای اثر ۷۰ ، ابوطالب کلیم ۷۲ ، بابا فغانی وشوکت بخارایی ۷٦ ، ملامحمد سعید اشرف ۷۷ ، ملاطاهر غنی ۷۹ـ۱۰۱.

پاره ای از نامهای شاعران که بشنگرف نوشته شده پاك شده و درست خوانده نمیشود و پاره‌ای ازنامهاهم درچندین‌جا آمده است .

٤۵۳۱

نستعلیق محمد سعیدبن محمدقلی جلالی منشی دیوان اعلی (با خط خوردگی در نام او) در ۱٤/۱۵ ۱۱۰۳ ، عنوان ونشان شنگرف ، جدول زرولاجورد ، بادوسرلوح زرین ولاجوردوسرخ ، صفحهٔ ۱۵و۱٦ حاشیه‌سازی شدهٔ بزر .

۱۴س۷×۱۴ ، ۱۶۸گ۱۳×۲۰ ،کاغذ سپاهانی ـ جلد روغنی بزر وشنگرف و لاجورد آراسته درون سرخ باحاشیهٔ‌گل بوله‌دارمشکی.

دیوان

ازسعدالدین محمد راقم‌مشهدی‌پسر خواجه‌غیاث‌الدین (ذریعه۹: ۳۵۱ـ ریو۳۳۲ نصرابادی۸۵)

٣٤٨١

بنام شاه سلیمان صفوی بایك دیباچهٔ منثور مسجع (۱ـ۱۳) وغزل بترتیب تهجی (۱۵ـ۳۳۳) نزدیك ۴۵۰۰ بیت .

آغاز: بسمله .

یا من بدا جمالك فی کل ما بدا

بادا هزار جان مقدس ترا فدا

تقدیس مناسب ظهور بارقهٔ ازلی و ملایم تجلیات شهود لم یزلی ...

سر گردن فرازان در کمندش   هما درسایهٔ چتر بلندش

... بسمله .

ای هرزبان بذکر تو گرم فسانه‌ای

عقد سخن ز سبحهٔ حمد تو دانه ای

....

راقم نداشت چاره پریشان دماغیم

زین بیشتر که زلف سخن داشت شانه‌ای

انجام :

دل خود را نباید کرد تا کی زاسمان خالی

سبك مغزی بسی دیدم ازین گوی میان خالی

....

نگشتم تا گرفتار وطن راقم ندانستم

که از دام وقفس هر گز نباشد آشیان خالی

٤٥٣٢

نستعلیق الله‌وردی پسر سهراب قرازمینی قراقوینلو در ۱۲۹۰ در ش ۱ ، ش ۳ مورخ ۱۲۹۵ ، همه دفتر بیك خط . یادداشتهای تولد ۱۲۸۸ تا ۱۳۱۷ در ص ۱۹۵ و ۲۴۸ هست.

٣٤٨٢

۱۴س ۱۱×۱۴ ، ۲۱×۱۷ش۱۲۴ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی.

مجموعه

۱ - دیوان (٤ - ١٩٥) از همتی انگورانی وغزلهای ترکی است ازحرف ب تا حرف ی وشعرهای مذهبی شیعی دارد.

آغاز: من کلام همتی.

کراوز که پادشاه لرزر باغشلار   منیم شاهیم بویولده سبر باغشلار

....

اگر چه همتی چو خدور گناهی

غم چکمنی خواجه مثمر باغشلار

گلشن نشین عشقه سرچمن نه حاجت

شمشاد سایه پرور یانارون نه حاجت

....

سمع اول که همتی ننك هر بیتی بر گوهردور

بحرمحیط ایچنده درعدن نه حاجت

سرالله مظهر حق حل مشکلات

اولدور صفات احدبیله که عین ذات

(پس ازین چهار سطر بست از نویسندهٔ نسخه و سپس آغاز دیوان است) هذا کتاب دیوان همتی انگورانی . بسمله .

یا علی یا ایلیا یا ابوالحسن یا بوتراب

عزتنگك قربنده کیمدور بوتراب

عرش و کرسی مهر وماه چرخ هم لوح وقلم

جمله فرماننده دور باد خاك و باد

انجام :

بندهٔ نیدنک بندهٔ سید رهمتی	بندهٔ نیدنک اکسوک اتمنک همتی
بی نها یتدر خطا و ذلتی	عفوقیل اولاد آلنک حرمتلی
یا علی لله لله یا علی	مشکلم بگشای بالله یا علی

در ص ۱۹۶ـ۱۹۷ و ۲۴۵ـ۲۵۰ هم شعر های او است و غزلی بترکی شاید از دیگری . درص۳ شعرترکی سایل است وچندبیت فارسی .

۲ـ دیوان (۱۹۸ـ۲۴۴) از مغربی و گزیده‌ایست ازدیوان او . درص۲۴۴ـ۲۴۵ مخمس است ازابن غریب باتخلص غریبی .

۴۵۳۳

استعلیق مؤلف باجوهر.

۲۳س۹×۱۷ ، ۱۳ـ۳۱۶ ۲۱× ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج مشکی.

سرگذشت وسفرنامه

ازحبیب‌الله‌خان پژمان عالم اسرار تاتاریخ ۱۳۵۰ برای خودش . درآن شعرالفت اصفهانی (۷) وغزلی از مسافر باعنوان یادگاری حاجی سیدحسن لاهجانی کشمیری درخانهٔ کربلایی غلامحسین خان در۱۶ج۱ /۱۳۴۸ (۳۰ـ۳۸ـ۷)(۲۴۸)وغزل مسکین مورخ ۲۲شوال ۱۲۷۱ (۱۷۱) وغزل ورباعی منورعلیشاه حقانی شاه حیاتی مورخ۲ع۲/۱۳۴۷ بخط خود او (۴۵) وغزل علی قهرمانی بخط خوداو در ۲۹ رجب ۱۳۴۹(۴۵۹ـ۴۶۰) وعلی‌اصغر مستوفی گرگانی (۵۳۳) وچند رباعی ازمؤلف درآغازنسخه هست.

آغاز: بسمله ۱ بنام خداوند بخشندهٔ مهربان آن یکتا کریم ورحیمی که از پرتوذاتش ما بندگان مدت عمررا آسایش نموده .

انجام : بعدها هم یادی ازما خواهید فرمود.

٤۵۳٤

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان شنگرف ، نسخه برابراست با س۹ص۲ تا س۱۵ ص۲۳۸چاپ ۱۳۲۰ق.
۱۵س۶×۱۴ ، ۲۹۹گ۱۲×۱۸ ، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج مشکی ضربی‌مقوایی.

الارشادفی معرفة حجج الله علی العباد

ازشیخ مفید است (ذریعه ۱: ۵۰۹) .

٤۵۳۵

نستعلیق گویا ازخودمؤلف ، در۱۴۹ص.
۱۴س۱۰×۱۷ ، ۷۵گ۱۴×۲۱ ، کاغذ فرنگی - جلدگالینگورسبزمقوایی.

سفرنامه

ترجمه‌ایست ازسفرنامهٔ شاردن درایران از « سید محمد » (ص ع) در فهرست مشار (ص ۹۶۲) از ترجمهٔ سید ابوالقاسم نژند یادشده و ترجمهٔ هفت جلدی آنهم در ۱۳۳۸ خ درتهران بچاپ رسیده است . نسخهٔ ما جلدنهم است و « اول مسافرت مؤلف ازاصفهان ببندرعباس ومراجعت باصفهان» .

٤۵۳۶

نسخ سدهٔ ۱۱و۱۲ هرسه‌سطری درهرصفحه بنسخ درشت‌ترزرین وهرصفحه‌درجدول‌زروشنگرف ولاجورد وآراسته باگل وبوته ودایرهٔ رنگین باسرلوح زیبا وآراستهٔ بزر ورنگهای دیگر ، نسخه از سورهٔ یس‌است.
۹س۹×۱۵ ، ۳۴گ۱۶×۲۴ ، کاغذسپاهانی کلفت - جلدمقوا‌اگر روعطف‌قهوه‌ای.

قرآن

کتاب آسمانی پیامبراسلام است.

٤٥٣٧

نستعلیق ۱۲۳۰ ، عنوان و نشان شنگرف ، جدول زر و لاجورد ، نسخه از نیمهٔ نخستین کتاب است، در ص ع آمده که پاره‌ای از آن نوشتهٔ خود نشاط است .

۱۷س ۷×۱۵ ، ۵۱گ ۱۵×۲۲ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج زردمقوایی گردمشکی.

گنجینه

ازمیرزا عبدالوهاب معتمدالدوله نشاط است (حقوق ۱۷۸ ـ مشار ١٣٢٤).

٤٥٣٨

شکسته نستعلیق شعبان ۱۲۲۹ ، عنوان شنگرف.

۱۵س ۷×۱۲ ، ۵۸گ ۱۲×۱۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای عطف مشکی.

منشآت

ازمیرزا مهدیخان استرابادی است درست مانند نسخهٔ ش۷۹ج ادبیات(ص ٤٦٩ نیزص ٤٥٨) .

٤٥٣٩

نستعلیق عبدالکریم بن میرزا محمدعلی تفرشی بخواهش میرزا محمدقلی در ۱۲۳۸ ، عنوان شنگرف، سرلوح زیبا بزر و لاجورد و سرخ درآغاز ، جدول ولاجورد ، یادداشت ۱۲۹۴ دارد.

۱۷س ۱۱×۲۲ ، ۳۲۸گ ۱۷×۲۹ ، کاغذ فرنگی ـ جلد روغنی زرکوب مقوایی آراستهٔ پرنگها و فرسوده .

انوار سهیلی

داستان کلیله و دمنه است بفارسی از مولی کمال الدین حسین کاشفی بیهقی سبزواری که بنام امیراحمد سهیلی ساخته است (ذریعه ۲: ٤٣٠ ـ مشار ١٧٠).

۴۵۴۰

نسخ سدهٔ ۱۱ ، عنوان ونشان شنگرف ، جدول شنگرف ولاجورد ، آغاز از دیباچه افتاده و نام کتاب وتاریخ درآن دیده میشود ودرانجام میرسد بفصل ۹جزو۳ .
۲۶س۱۱×۲۲ ، ۲۶۵گ۱۸×۳۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج زرد ضربی مقوایی عطف مشکی .

زینة‌المجالس

از سید مجدالدین محمدبن ابی طالب حسینی مجدی است که در ۱۰۰۴ بنام شاه طهماسب ساخته و درتهران چندین بار بچاپ رسیده است (مشار۹۰۳) تاریخ در دیباچه وفصل ۲ جزونهم (ص۳۸۰)آمده ونام شاه درپایان دیده میشودنام کتاب هم در دیباچه یادشده است . این کتاب درچاپی نه جزووهرجزوی ده فصل است بجز ملحقات (دیباچه) نسخهٔ سپه (ش۱۸۰۹) دردیباچه ازابن خاتون محمدبن علی عاملی در گذشتهٔ پس از ۵ محرم۱۰۶۸ مؤلف ترجمهٔ قطب شاهی در۱۰۲۷ دانسته شده است ونیم صفحهٔ آغاز آن همان دیباچهٔ ترجمه قطب شاهی اواست پس ازآن درست همین زینة‌المجالس مجدی است جزدربرخی ازجاهاوملحقات مجدی را هم ندارد جزبخشی ازآن بعنوان فصل دهم ازجزونهم (گ۳۶۲آن نسخه) سر گذشت آق قوینلو وترکمانها هم درآن نیامده است . کتاب دراین نسخه هم « زینة‌المجالس » خوانده شده ولی دردیباچهٔ آن آمده که کتاب در ده جزو هر یك ده فصل است . تاریخ ۱۰۰۴ هم دارد در انجام چند سطری هست که در زینة‌المجالس مجدی دیده نمیشود . روشن نیست که مؤلف کتاب مجدی است یاخاتون آبادی . این نسخهٔ ما درنه جزو وهرجزوی ده فصل وبنام زینة‌المجالس است (دیباچه) .

(ریو۲:۷۵۸ش Or239 و۳.۱۰۰۴ ش Or 1765 و ذیل ش ۳۹۵ ، Or4607 ـ طوس ۳ : ۱۳۲ ش۱۱۷ ، یادداشتهای قزوینی ۵ : ۵۷ از ص ۷۷۷ روضات ـ ذریعه ۱۲ : ۹۴).

٤٥٤١

نستعلیق محمدعلی گونابادی (جنابدی) در رمضان ۱۲۵۱ در برگهای ۱و۲و آخری ، خط در برگهای دیگر کهن‌تر و از سدهٔ ۹ یا ۱۰ شاید باشد ، جدول زر و لاجورد ، متن زرافشان ، سرلوح زیبا بزر و لاجورد و شنگرف و مشکی و سفیداب درون آن نام کتاب .

۱۴ س ۷×۱۴ ، ۱۵۰ گ ۱۲×۲۱ ، کاغذ سپاهانی متن نخودی حاشیه زرد ـ جلد روغنی زمینه قهوه‌ای و آراستهٔ بگل و بوتهٔ زرین درون سرخ .

بوستان

از سعدی شیرازی است .

٤٥٤٢

نستعلیق راسته و چلیپای حیدر بن ابراهیم حسینی در ۹٦۲ ، متن عربی درشت‌تر ، جدول و ستون بندی زر و لاجورد ، نسخهٔ پاکیزه و زیبایی است .

۷ س ۹×۱۵ ، ۹ گ ۱۴×۲۱ ، کاغذ سمرقندی متن رنگارنگ حاشیه سفید زرپاشی شده ـ جلد روغنی زمینه سبز با گل و بوتهٔ رنگارنگ .

اربعین یا چهل حدیث

از جامی است و مورخ ۸۸٦ (جامی حکمت ۱۸۲).

٤٥٤٣

نسخ ابراهیم بن اسماعیل بن ابراهیم مظاهری مازندرانی در خانهٔ غیاث‌الدین در نجف در نیمه‌های ج ۹۳۷/۲ در ش ۱ (مقابله‌شده) و چاشت پنجشنبه ۸ محرم ۹۳۷ در ش ۳ و روز آدینه ۳ رجب ۹۳٦ در حله در ش ۴ و روز یکشنبه پایان ج ۹۳۴/۲ در ش ۵ ، عنوان و نشان شنگرف ، باحواشی ، ش ۲ گویا بخط تازه تریست .

۱۵ س ۷×۱۰ ، ۲۱۷ گ ۱۱×۱٦ ، کاغذ سمرقندی ـ جلد تیماج مشکی

۳۴۸۸

مجموعه

۱ـشرح‌الفصول (۳ پ ـ ۸۴ ر) شرحی ازعبدالوهاب‌بن علی حسینی‌استرابادی برترجمهٔ فصول طوسی (ف۵۹۳و۲۵۹۵) .

۲ـ اجوبة‌المسائل (۸۴ پ ـ ۸۷ ر) پاسخ چندمسئلهٔ فقهی‌است بعربی.

۳ـ الاعتقادات (۸۷ پ ـ ۱۲۴پ) از ابن بابویه قمی .

۴ـ منهاج‌الکرامة فی معرفةالامامة (۱۲۵ ر ـ ۱۹۸ پ) ازعلامهٔ حلی .

۵ـ اربعین‌یاچهل حدیث (۱۹۹ پ ـ ۲۱۷ پ)چهل حدیث شیعی‌است‌باترجمهٔ فارسی‌بسبك‌تااندازه‌ای کهن .

آغاز: چهل حدیث. بسمله . حمدله ... امابعداین حدیثی است درفضائل‌دوازده امام وچهارده معصوم ... هران بندهٔ مؤمن که این حدیثها بخواند و بدین اعتقاد کند ازمحبان خاندان طیبین وطاهرین باشد .

انجام : یعنی اگرجمع شوند مردمان بدوستی علی‌ابن ابی‌طالب خدای‌تعالی آتش دوزخ را نمی آفرید . تم هذالحدیث فی یوم الاحد فی سلخ شهر جمید الثانی سنة ۹۳۴ .

۴۵۴۴

نسخ سدهٔ ۱۲و۱۳ ، لغات وعبارتهای عربی شنگرف.

۱۷س۷×۱۱ ، ۲۶۵گ۱۰×۱۵ ،کاغذ فرنگی‌آهارمهره ـ جلدتیماج قهوه‌ای‌مقوایی.

مجموعه

۱ـ اصطلاحات صوفیان (۳ ر ـ ۵ پ) شرح اصطلاحات دیوان حافظ است.

آغاز افتاده : و التوفیق مقدمه در اسامی عشق عاشق دوستی محض‌را گویند ، معشوقه دوستی محض گویند وقتی که از دوستی دانند .

انجام : بوسه استعداد قبول و کیفیت کلام ومعنی کلام را گویند تمت‌دیباچه فی‌الزمان سلطان اعدل اکرم سلطان حسین میرزا بهادرخان علیه‌الرحمة.

۲ـ دیوان (٦٥ پ ـ ۲٦٤ ر) از حافظ شیرازی است با دیباچهٔ محمد گلندام وقصیده و ترجیع‌بند وغزل وساقی‌نامه وقصیده است .

٤٥٤٥

نستعلیق سدهٔ ۱۳ .

۲۴س۱۱×۱۹ ، ۱۳۷ر۱۸×۲۳ ، کاغذ فرنگی ـ جلدمقوا .

مجموعه

۱ـ شرح دعاء العدیلة (۳ پ ـ ۱۰ پ) از شیخ علی مجتهد کرمانشاهی کـه بدرخواست یاران و یانداشتن کتاب ساخته است درذریعه (۱۳ : ۲۵۷ ـ ۲۵۸) ازین شرح یاد نشده است .

آغاز: بسمله . حمدله .... نسب‌الی بعض الائمة المعصومین ع الدعاءِ المعروف الموسوم بالعدیلة و هو و ان لم یتضح سنده الا انه ربما یقال ان علـو مضامینه و رفعة بیاناته ... یغنینا عن‌البحث عنه .

انجام : ومنفس‌الکرب‌یاارحم‌الراحمین.

۲ـ جنگ (۱۰ ر ـ ۳۵ ر و ٤٤ پ ـ ۱۰۹ پ) پراکنده‌ها است بنظم ونثر و منشآت عربی و پاره‌ای بفارسی در ادب و کیمیا و فقه و « جواب بعضی از مسائل » فلسفی و کلامی شیعی بعربی وفارسی وقصیدهٔ فارسی ادیب کاشی .

۳ـ زوال وقبله (۳٦ ر ـ ٤۳ پ) ازمحمد یونس در یك مقدمه ودومقصد.

آغاز: بسمله . الحمدلله‌الذی لایکون لسلطنته و ابدیته واولیة زوال ... و بعد چنین گوید ... محمد یونس .

انجام: مقصد اول دربیان معرفت وشناسایی زوال است ... وصلات بسوی حق تعالی (ناقص).

٤ـ شرح‌ابیات‌التوحید (٦۲ پ ـ ٦۳ ر) شرح بیتهای خواجه عبدالله انصاری هروی : « ما وحدالواحد من‌واحد . . . » است‌بعربی‌مورخ‌شب‌آدینهٔ‌پایان‌شوال۱۲۹۲

آغاز: نسب الی‌العلامة الانصاری الهروی ... ابیات ینفی فیها التوحید ... اقول وماتوفیقی الابالله ... التوحید اثبات الوحدانیة والفردانیة .

انجام: هذا ماسنح بخاطری الفاتر لبیان هذه الابیات لیلـة الجمعة من آخر الشوال من سنة۱۲۹۲ وما کل من یغوص البحریخرج اللئالی والحمدلله علی کل‌حال.

٥ـ مفتاح خزاین (۱۰۹پ‌ـ ۱۳۲ پ)یاشرح دره النظمیة که متن‌آن منظوم ومورخ ۱۲٤٥ است (نام آن تاریخ است) وهردوبفارسی و درتجوید.

آغاز: مفتاح خزاین این کلام است . بسمله .

ای نام نـامیت شده مفتاح هر کلام

وی از کلامت این همه عالم انتظام

شرح : ای حرف‌ندا مشترك بین عرب وعجم.

انجام افتاده : هردو مرتفع شوند .

نستعلیق سدهٔ ۱۳ .

۱٥س۷×۱٥ ، ۱۰۴گ۱۲×۱۹ ،کاغذ فرنگی ــ جلدتیماج سرخ مقوایی.

کتاب درویش بچه

ازاسماعیل کرد که در ۱۲۷۵ ساخته و در بارهٔ داستان هوشنگشاه است و دو وزیرش آصف و فرزانه.

آغاز: کتاب درویش بچه. بسمله. یکتای‌لم‌یزل، کریم کارساز یکتای‌لم‌یزل.

لاشریك له دنای بـی بـدل	پادشای بی باك بی غـل غلل
بـدری تـوفیق حی بهتـا	بواچون‌تعریف‌نما هوشنگشا
بلفظ شیرین کـردن صفاتش	پادشاهی هوشنگشا بی‌نامش

انجام:

بتاریخ وقت شه ناصرالدین	هزارو دویست هفتاد پنج بین
بهفتادو پنـج سنهٔ تاریخش	واتنم کتاب زانـام صریحش
تمام بی کتاب فرد هوشنگشا	ارچه وشیرویه هردوبدلخوا
تمام بی کتاب او درویش بچه	بصد مشقت هم چین ارچـه
اسمعیل کلام تحصیل تمامه	کاری نـکـردی پری قیامه
خاصیت بواچه ائمه بد کلام	هرچه مؤچـی نمودی تمام
کاری نـکردی ائمه بی وفا	خیر و احسانی پری مصطفی
هزاران درودو هزاران سلام	ز مـا بر محمد علیه السلام

تمام شد وقت اذان ظهرفی‌یوم دوشنبه ۱۳ شهرشوال سنهٔ ۱۳٦ (۱۳۰٦)آه صد آه آه‌من الموت.

٤٥٤٧

نستعلیق سدهٔ ۱۳و۱۱، عنوان شنگرف، آغاز در دیباچه و انجام افتاده ومیرسد به «هذن بالضم آشعی».

۲۴س-۱۰×۲۱، ۲۵۳گ۱۵×۲۵، کاغذ هندی - جلدتیماج عنابی‌ضربی.

منتخب اللغات شاهجهانی

از عبدالرشید تتوی است (حقوق ۲۰۶) .

۴۵۴۸

نستعلیق خود شاعر.
۸س ۷×۱۴ ، ۱۱۵گ ۱۱×۱۷ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای مقوایی ،

دیوان

از مذنب است (مجلس۳: ۴۰۷) ماده تاریخ هم دارد ودران شعر اودر گفتگوی نادان و دانا (۲۰۵-۲۱۱) هم هست با شعر میرزا عبدالرحیم حیران (مورخ ۱۲۸۵ بخط مذنب درص۱۲۲ - ۱۲۳) و قصیدهٔ عربی احمدبن لطفعلی تبریزی بروش قصیدهٔ هاتف با دیباچهٔ منثورعربی (۱۴۳-۱۶۶) و شعر اسمعیل‌بن عبدالرحیم مورخ ۱۳۰۲ (۲۲۲) .

۴۵۴۹

نستعلیق ابوالحسن‌بن عبدالله غیرت شیرازی در۱۰۴۰ ، عنوان ونشان شنگرف ، شعر اوهم در ص۱ هست، آغازافتاده .
۱۹س ۵×۱۲ ، ۱۵۴گ ۱۱×۲۰ ، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی قهوه‌ای.

الشواهد الربوبیة فی المناهج السلوکیة

از صدرای شیرازی است .

۴۵۵۰

نستعلیق سدهٔ ۹و۱۰ ، اصلاح‌شده ، عنوان ونشان شنگرف ، آغازوانجام ومیانه افتاده و پس و پیش‌شده.

۱۵س۷×۱۴ ، ۳۴۷گ۱۳×۱۷ ،کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج قهوه‌ای.

شرح لمعات

شرحی است بر لمعات عراقی ودرآن از شرح حق‌الیقین یاد شده ومانا از خود شارح است (ص۹و۳۲) شارح را ندانستم کیست (دیباچهٔ نفیسی بر کلیات عراقی ص لح ـ چلبی در لمعات) .

درآن‌آمده : (اما بعد کلمه‌ای چند در بیان مراتب) تنزلات (عشق) وجود مطلق که‌آن (برسنن سوانح) وطرق وسنن لوایح بود (بزبان وقت املا کرده‌می‌آید) سوانح را معنی ظاهر وواضح است نام کتابی بود آن امام غزالی در بیان اطوار انوار عشق و بیان مراتب و منازل آن تاآن کلمات یا املا (آینهٔ معشوق نمای هر عاشق) صادق و طالب واثق غیرعاشق‌آید ... (لمعهٔ اول در بیان بدایت عشق) و در بیان‌آنکه عاشق ومعشوق ظاهرند بعشق وظهور عشق بالذاتست و همه بالذات واحدند وباعتبار متغایر (اشتقاق) وظهور و انشقاق (عاشق ومعشوق) لفظا و معنی علما وعینا (ازعشق است) .

۴۵۵۱

نستعلیق سدهٔ ۱۰و۱۱ ، عنوان شنگرف ، انجام‌افتاده .
۱۹س۷×۱۵ ، ۱۷۵گ۱۳×۱۸ ،کاغذ سمرقندی ـ جلدتیماج سرخ.

الالفین الفارق بین الصدق والمین

از علامهٔ حلی است (سپه ۳:۱۸۳ ـ ذریعه ۲: ۲۹۸).

۴۵۵۲

نستعلیق سدهٔ ۱۴.
۲۰س۱۰×۱۶ ، ۸گ۱۷×۲۳ ،کاغذ فرنگی ـ جلدمقواعطف‌تیماج قهوه‌ای.

مناظره

گفتگوی دودوست است یکی مسلمان ودیگری هندو وپرهیز کنندهٔ ازخوردن گوشت جانوران وآزار آنها .

آغاز: بسمله . الحمدلله الواحد الاحد .. سبب ازترقیم این چند کلمه آنست .

انجام : بپای خودشان زدند چون در اوایل این کتبها . . . متروك گردیده و اعتنای بآن نداشتند .

۴۰۰۳

نستعلیق سدهٔ ۱۱ و۱۲ درمتن وهامش.
۱۷س ۵×۱۳ ، ۹۷گ ۱۶×۲۴ ،کاغذ سپاهانی آهارمهرهٔ زرپاشی‌شده ـ جلد تیماج مشکی‌ضربی.

دیوان

ازانوری ابیوردی است و بترتیب تهجی .

۴۰۰۴

نستعلیق سعدالله درروزسه‌شنبه ۱ شوال ۸۵۳ ، عنوان ونشان‌شنگرف ، آغاز کتاب افتاده ، درآغاز نسخه‌شعرهای عربی وفارسی‌است .
۲۱س ۵×۱۱ ، ۸۹گ ۸×۱۶ ،کاغذ سمرقندی ـجلد تیماج قهوه‌ای .

شرح الهدایه

شرحی است به « قول » بر رسالهٔ ابهری .

آغاز ازدیباچه افتاده : له شرح یکشف لهم عن وجوه فرائده نقابها و یذلل فی مسالك التحقیق من مطایاالبیان صعابها ... قال المولی المصنف روح‌الله روحه...القسم

الثانی فی الطبیعیات لما کانت الحکمة علما باحثا عن احوال الموجودات الخارجیة.

انجام : بل یکون زائلا کما ذکرنا فی الحالة الاولی هذا اخر ماقصدنا جمعه فی هذا الشرح من الفوائد واردنا نظمه فی هذا السلك من الفرائد ... هذا مع اعترافی بالعجز والقصور و انتساب معظم النقصان و الفتور لکن الله یمن علی من یشاء من عباده بالفضل والانعام ویدخل من یشاء فی رحمته والله اعلم بالصواب.

۴۰۰۰

نسخ و نستعلیق ۱۲۴۴ و ۱۲۴۵ ، بیشتر آن نوشتهٔ محمدتقی قمی است .

سطر چلیپا ۸×۱۴ ، ۲۷۴ گ ۱۱×۱۶ ، کاغذ فرنگی ـ جلد مقوا ۳ وشه‌ها وعطف تیماج قهوه‌ای .

مجموعه

۱ـ الدرة المنظومة (۲ پ ـ ۲۴ پ) منظومهٔ فقهی بحر العلوم سیدمهدی طباطبائی بروجردی است بعربی (ش ۱۶۲۳/۱ ـ سطور ۵ : ۴۱۹ و ۵۶۵) تاریخ سرودن آن ۱۲۰۵ (غره) است .

۲ـ دیوان (۲۵ پ ـ ۳۶ پ) از خلیل بن ابراهیم بکتاش موصلی بعربی درستایش میرزا حسین بن عیسی حسینی بادیباچه وقصاید است بترتیب تهجی .

آغاز : هذا الدیوان للعبد ... خلیل بن ابراهیم بکتاش الموصلی مادحا فیه المولی .. السید میرزا حسین بن السید عیسی الحسینی اطال الله بقاء ذاته القدسیة و ملاه باسرار الطافه الخفیة ... بسمله . الحمدلله الذی ارشف اذهان الادباء من لما(؟) المعارف وشفافها.

انجام :

لا برحتم یشم دوما علاکم　　　من ختام النظام مسکا شذیا

۳ـ جنگ (۳۶ پ ـ ۷۳ پ) قصاید است بترتیب تهجی بعربی باشعرهای فارسی وبندهایی به نثر عربی و فارسی وانشاای بعربی (نوشتهٔ ۱۲۴۴ در تبدین قم) تاریخ تحریر محمدتقی درروستای خدیجه خاتون قم در ۱۲۴۵ هم دران هست . نیز شعرهای

عربی : شیخ رجب برسی در ستایش علی ع وشیخ محمدعلی اعسم وحاج محمد رضای ازری وسیدطباطبایی درستایش الخلاصة الالفیة ابن مالك وشیخ حسین نجفی در ستایش علی ع وپرا کندههای دیگر . در پایان شعری است بعربی بخط جعفر بن سید عبدالله شبر در تهران درمحرم ۱۲٤٥.

٤٥٥٦

نسخ خود شارح در۱۰۵۵ ، عنوان وخط روی متن و نشان شنگرف.
۳۱س۸×۱۳ ، ۱۳ـ۳٦×۱۹ ، کاغذ استنبولی ـ جلدتیماج قهوه‌ای ترنجی.

شرح التحفة الوردية

شرحی است ازحسین بن محمد بن علی بن احمد نماوی مالکی بر متن منظومهٔ ابن الوردی زین الدین ابوحفص عمر بن مظفر بن عمر قرشی بکری شافعی (٦٨٩ـ٧٤٩) که در ۱۵۰ بیت است وخوداوهم آنرا شرح کرده‌است . چلبی (۱:۲٦۷) وبرو کلمن (۲:۱٤۰ S ۲:۱۷٥) ازاین شرح یادنکرده‌اند .

آغاز متن : بسمله .

قال الفقير عمر بن الوردي — لله شكري ابدا وحدي

....

وبعدفالجاهل بالنحو احتقر — و كـل علم فـاليه يفتقر

فاغن بهذي التحفة الوردية — و مائة و نصفها محـوية

انجام :

ووزن فاعل وفعال فعل — يغني عن الباتم نظمي و كمل

و حامدا مصليا على — محمد و الآل والصحب ولا

آغاز: بسمله . الحمدلله الذي جعل الاعراب حجة اي حجة و روضة ذات بهجة

يانعة الثمار عاطرة الازهار... وبعد فقد سالنى من لا يسعنى مخالفته ... ان اعرب المنظومة المسماة بالتحفة الوردية للامام ... زين الدين يعدله عمر.

انجام : ماضحك الزهر فى الكمام وطلع بدر التمام و كان الفراغ من جمع هذا الاعراب مستهل جمادى الاولى من شهور سنة خمس و خمسين و الف ختمت بالخير و الشرف على يد مؤلفه فقير مولاه حسين بن محمد بن على بن احمد السماوى المالكى غفر الله له ولهم وللمسلمين.

٤٥٥٧

نستعليق خوش سدة ١٠ و١١ ، عنوان شنگرف.
١٤س ٥×١٢ ، ٩٫٥×١٥ ٣٥٤ ، كاغذ سپاهانى - جلد مقوا عطف پارچه.

ترجمة الفصول

ترجمه ايست از ركن الدين محمد فارسى گرگانى بر فصول خواجهٔ طوسى (مدرس ٢٤٩).

٤٥٥٨

نستعليق محمد كاظم بن حبيب الله تبريزى در ٢٧ ج ١٠٠٧/٢ ومقابله شدة با نسخهٔ تصحيح شدة از روى نسخهٔ بزرگترين شاگردان دوانى خواجه جمال الدين محمود ، عنوان شنگرف ، همه حاشيه ها از روى نسخه ايست كه او آنرا خوانده وبخط خود نوشته است وآن نسخه هم همانسكه خود محقق آنراديده است، حواشى با نشان « نسخه ، منه رحمه الله ، من افادات الاستاد دام ظله ، نسخه بدل ، منه رحمه الله من خطه ، منقول من خطه ، نقل من خطه قده ، حم رحمه الله ، حم ، للسيد الاستاد قدس سره ، حم ، جمال الدين محمود رحمه الله ، خب ، من خط حم رحمه الله ، مولانا معين يا مفيث التونى ، من اثبات الواجب الجديد للمولى الدوانى رحمه الله، حم من خطه ، ام ه ، نقل من ح م بواسطة ، كذا افيد ، سمع، نقل من الاشارات ، ا ه م دام ظله ، ا ه م ، من الشرح الجديد للتجريد ، كتب فى الحاشية بخطه الشريف ... كذا وجد بخط خواجه جمال الدين محمود رحمه الله ، كذا افاد الاستاد دام ظله ا ه م ، كذا افاد الاستاد دام [ظله] العالى، كذا افاد دام ظله ، من الاستاد دام ظله ، - دريكى آمده كه در نسخهٔ نوشته شدهٔ از روى نسخهٔ خواجه جمال الدين محمود هم در اينجا سفيد است و از روى حاشيهٔ صدريه آورديم و كامل ساختيم - ج م ،

كذا فى الحاشية العليه المنصورية مذكور بعبارة السيدالاستاد قدس سره، ح م من خطه » درص ع آمده « حاشية غياث الدين منصور برشرح مطالع» ولى درست نيست ، يادداشت تملك معصوم بن رضى قاينى خراسانى مورخ ۲۰ج۱۳۴۳/۲ ومحمدبن خاتون عاملى در۱۰۴۰ و محمد مصحح ومحمد اسمعيل موسوى هزارجريبى وكاظم تبريزى و غلامحسين مصاحب در۳۴/۱۰/۲۰ و ديگرى در۱۲۹٦ دارد ، بايادداشت شمس الدين على حسينى ، وقف محمدعلى ، بهادو قران (ص ع) ، نيز تملك حسين حسينى متطبب در۱۲۹۳ و احمدبن حسين بن احمد طبيب شريف تنكابنى تهرانى در۱۲۹٦ (پايان) .

۲۱س٦×۱۳ ، ۱۲۸گ۱۰×۱۸ ، كاغذ سپاهانى ـ جلد تيماج مشكى .

تنوير المطالع و تبصير المطالع

حاشيه‌ايست برلوامع الاسرار فى شرح مطالع الانوار ازجلال الدين دوانى دررد صدرالدين دشتكى درردير حاشيهٔ نخستين خوداو برهمين كتاب (ذريعه ٤:٤٧٢ و٦:٧٧ ـ سپه ش ۳۰۳۳) .

آغاز: الحمدلله الذى(۱) اطلع من مطالع البراهين لوامع انوار اليقين وازاح بها ظلم الشكوك و الاوهام عن آفاق نفوس المستعدين ... وبعد فقد الجانى الحاج من يجب على فى شرع الوداد انجاح مأموله .. الى النظر فيما علقه بعض الفضلاء الاشراف فى هذه الاطراف على ما علقته على حواشى المطالع ... والى ماعلقه غيرى ... والى التعرض لدفع ماوقع له من الانحراف ...وسمية بتنوير المطالع وتبصير المطالع .

انجام: وانما يثبت العلم الى ماله ذلك الوجه بالعرض كمامر تحقيقه مرارا . هذا آخر ماوجدنا من الحواشى الشريفة الجلالية على حواشى المطالع وقدتمت فى سابع والعشرين من شهر جمادى الثانى من شهور سنة سبع والف والحمدلله اولا وآخرا وظاهرا وباطنا وصلى الله على سيدالرسل وآله المعصومين الطاهرين . بلغت مقابلة و تصحيحا بالنسخة المصححة المنقولة من النسخة المصححة بتصحيح اعلم تلامذة المحقق قدس سره

۱ـ درهامش نسخه آمده ، «امابعدالحمدلولى النعم ودافع النقم والصلوة والسلام على سيدالامم الهادى الى اقوم النعم وآله واولاده معدن الشرف والكرم ـ نسخه».

خواجه جمال‌الدین‌محمود رحمه‌الله بحسب‌الجهد والطاقة الامازاغ عنه البصرو کل‌عنه النظر . و کل مافی‌حاشیتهامنقولة من‌النسخة التی مرعلیها خواجه جمال‌الدین‌محمود و کتب علیها بخطه‌الشریف والنسخة‌التی مرعلیها ح م هی‌النسخة التی‌مرعلیهاالمحقق قدس سره‌ووشحها بخطه الشریف وفی‌النسخة التی مرعلیها خواجه جمال‌الدین‌محمود ماهذه صورته : « الحاشیة القدیمة و الجدیدة للعلم العالم العلامة جلال الحق و الدین محمد قدس‌سره‌علی‌المطالع وشرحه وحاشیته‌الشریفة الشریفیة وهذا خط‌احقر تلامذته واقل‌عبیده‌محمودبن‌یعقوب‌بن‌محمدبن یعقوب‌بن سیف‌الدین یحیی‌السلمانی‌الصالحانی» کتبه العبد المذنب المحتاج الی رحمة ربه الغفار محمد کاظم بن حبیب‌الله التبریزی عفی‌الله عنهما بحق حبیبه شافع یوم‌التناد وآله الامجاد .

٤٥٥٩

نسخ قاسم‌علی درقزوین درروزسه‌شنبه ۸ شعبان ۱۲۰۳ ، نشان شنگرف ، متن‌زیرخط مشکی. ۱۴س۹×۱۵ ، ۳۸۰گ۱۵×۲۰ ، کاغذفرنگی ـ جلدتیماج مشکی ضربی.

شرح تهذیب

ازخواجه جمال‌الدین‌محمدبن‌محمود حسینی شهرستانی برمنطق‌تهذیب‌تفتازانی وآمیختهٔ بامتن (طوس ش ۱۲۷ منطق ـ ذریعه ۱۳ : ١٦٤) درست‌همانکه‌درش٤٤٩٧ ازملا عبدالله‌یزدی دانسته‌شده‌است .

آغاز: هذا کتاب شرح حاشیه . بسمله . حمدوسپاس بی‌حد وقیاس حکیمی را سزد که زبان منطق فصیح ودل را طریق تصور و تصدیق صحیح کرامت فرموده ...اما بعد نموده میشود که ... جمال‌الدین محمدبن محمودالحسینی الشهرستانی . دراثنای اشتغال بتحصیل منطق تهذیب ...آنچه از مباحث این رساله صورت تنقیح میافت و در سلك تحریر میکشید ... بترتیب وتهذیب آن اقدام نمود ... الحمدلله حمددرلغت‌وصفی است بجمیل اختیاری درجهت تعظیم وتبجیل نه بطریق سخریه واستهزاء .

انجام: و این ظاهر شد از بیان مذکور والله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

٤٥٦٠

نستعلیق ابوالحسن درروز آدینه ۹صفر ۱۲۹۱.
۱۶س ۸×۱۶ ، ۱۰۲گ ۱۴×۲۲ ،کاغذ فرنگی - جلد تیماج ضربی عنابی مقوایی

دیوان

ازطالب مفتون رازی تهرانی ستایندهٔ فتحعلیشاه (ص ۸) و غزل است با تخلص مفتون وطالب بترتیب تهجی ومثنوی.

آغاز:

زآه وناله می‌بندم ره هر کاروانی را
کەشایدزان نگارتوسفر یابم نشانی را

....

زیلك چشم در هر آستان مفتون برم خاکی
مگر روزی بچشم آرم غبار آستانی را

انجام:

نخوردی چه مـی شاه یزدان پرست
ز دست تهمتن چنان کشت پست

٤٥٦١

نستعلیق روز آدینه ۳ ذی‌حجهٔ ۱۱۴۵ عنوان، شنگرف
۲۵س ۱۰×۱۵ ، ۴۱گ ۱۵×۲۱ ،کاغذ فرنگی - جلدتیماج مشکی.

اختیارات

از مجلسی دوم است در۳٦ فصل ویك خاتمه.

٤٥٦٢

نسعلیق میرزا محمدحسین کمالولد خرم‌آبادی دینانی روزدوشنبه ۲۱محرم۱۳۰۱.
۱۲س۷×۹ ، ۲۱۴گ۱۱×۱۴ ، کاغذفرنگی سفیدوکبود - جلدمقوا.

تقویم‌الابدان

دستور درمان بیماریهااست ازتب تامفاصل‌ودرآن سه‌گونه درمان‌برای‌بیماریها آمده یکی پادشاهانه دیگری درویشانه سومی برای خواص وعوام.

آغاز افتاده: وتناول نمودن خیاروخیارشنگ.

انجام: ودواهایی که‌بول‌براند استعمال نماید (تمام شد کتاب تقویم‌الابدان).

٤٥٦۳

شکسته نسعلیق محمد رحیم‌خرازی در۱۲ج۱/۱۲٦۹ درش۱ ، ش۴ مورخ ۲۴رمضان۱۲٦۸، ش۲و۳ بهمین‌خط ، حواشی‌دارد.
۱۳س۷×۱۴ ، ۲٦٦گ۱۲×۲۱ ، کاغذ فرنگی‌نخودی - جلدتیماج تریاکی.

مجموعه

۱- درهٔ نظمیه (۱ - ۲۹) درتجوید بفارسی.

آغاز: مفتاح کلام هربیان است بسمله.

ای نـام نامیت شده مفتاح هر کلام

وی‌از کلامت‌این همه‌عالم درانتظام

....

دو زمان فتحعلیشاه قجر   جامی ودین(؟)حامی ظلم رعیت را پناه

....

درة النظمية گفتا نام تاریخش خرد

زانکه مضمونش بوداز بهر قراهاسفد

انجام:

حمد لله شد تمام این منتخب   عقد نظم نام ناظم وقتها(؟)

کنزلولو عقد ابیاتش بودای بجان(؟)   یاد گیر یاد ده هر کس بودمشتاق آن

۲ـ صفات حروف هجا (۳۰ـ۳۲) بندیست بفارسی.

۳ـ حروف جمل (۳۳ـ۳٤) بندیست بفارسی.

٤ـ لؤلؤء درج المضامین (۳٦ـ۵۰) ازمختار اعمی سپاهانی و در تجوید بنظم فارسی.

آغاز: بسمله. من کلام ملا مختار علیه الرحمة.

ای کلام از اعظم نام تو زیور یافته

درصفات وزسپاست زیب دیگر یافته

انجام:

عشر اثنین ازصفر عاشر شمر ابیات آن

لولو درج المضامین نام شایسته بدان

قاریا زین نظم موجز بهره چون یابی نما

در حق مختار اعمای صفاهانی دعا

٤٥٦٤

نستعلیق طالع یزدی در ۱۲٤۱.

۱۲س، ۱۱×۲۱، ۱٤ق۲٦۷×۲٤، کاغذ فرنگی نخودی ـ جلد مقوا عطف تیماج مشکی.

جنگ

شعرهای‌فارسی‌است گرداوردهٔ خداویردی طالع یزدی که نزد مصطفی‌قلی‌خان قاجار فرمانروای سبزوار بوده‌است(ذریعه ۹:۶۳۹) در۱۲۴۱ (ص۱۶و۲۱و۳۴ـ۴۱و۴۳و۴۵و۵۰و۵۴) با نامه‌ای بفارسی از او برای پدرش از روستای زرقان سبزوار (۴۴) وبندی به نثرفارسی از مجمع‌الحکایات (۱۲۹ـ۱۳۰) وشعرمورخ دهۀ سومج۲/۱۲۵۵ (این یکی بخط دیگراست) .

چنین است فهرست نامهای شاعران :

فردوسی ۱ ، سلمان ساوجی۲، سائل شیرازی ۹ ، واعظ قزوینی ۱۰، سعدی۱۱، میرزا احمد تسلیم طبیب‌سبزواری‌وعامی وحزین ۱۲ ، شوکت ۱۳ ، نصیرا۱۴،مشتاق سپاهانی و ابوطالب کلیم وعاشق سپاهانی ۱۵ ، محتشم کاشی ۱۶ ، رفیق سپاهانی۱۷، صفی‌قلیخان شاملو ۱۹ میررضی ارتیمانی ۲۲ ، نظیری نیشابوری ۲۴ ، خداویردی طالع گرداورندۀ جنگ ۳۴ـ۴۱ و جاهای دیگر ، لطفعلی بیك آذر ۳۶ ، آقا هادی متخلص بهادی ۴۱ ، صایب تبریزی و صادق ۴۲ ، شیخ علی‌نقی کمره ای متخلص به تقی ۴۶ ، جوهری ۴۷ ، رضا قلی بیك لمعه ۴۸ ، خاقانی شیروانی ۴۹ و ۱۱۲ ، حافظ شیرازی ۵۱ سوزنی ۶۹ ، اثیرالدین اومانی ۷۱ ، میرزاهمای شیرازی ۷۷،شیخ‌بهایی وطایرشیرازی ۸۲ ، میرزا شهاب ۸۶، سلیم تهرانی ۹۳ ، شاه نعمةالله (ترجیع‌بند)۹۴، ابن یمین ۹۶ ، میرزا صادق هجری ۹۷ ، طوفان هزارجریبی ۱۰۸ ، شاه فضل نعیمی (مثنوی آفاق وانفس)۱۰۸ ـ ۱۱۱ ، جلال ۱۱۴ ، مسکین سپاهانی ۱۱۹ ، میرزاافسر کرمانی ۱۲۱ ، نادر ۱۲۲ ، نصیبی ۱۲۹ ، هاتف ۱۳۲ .

۴۵۶۵

نستعلیق و نسخ مؤلف در۱۳۲۵ .

۱۴س۷×۱۳ ، ۲۴۹گ۱۱×۱۸ ،کاغذ فرنگی — جلدمقوا گوشه‌ها وعطف تیماج قهوه‌ای.

مجموعه

۱ـ حاشیةالبهجة المرضیة (۲ پ ـ ۱۵۲ر) از قاسم سامنی ملایری متخلص به قاسم وقاسما و حاشیه مانندیست براین کتاب و شرح شواهدآن .

آغاز: هذا کتاب ایرادهای سیوطی . بسمله . یعنی ابتدا میکنم بنام خداوندی که این صفت دارد رحمن است.

انجام : باید او مبنی برضم باشد اما در(ننوشته مانده).

۲ـ حاشیهٔ مغنی اللبیب (۱۵۳ پ ـ ۲۲٤) از همو که هنگام خواندن این کتاب بفارسی ساخته وشواهد ومشکلات آن را شرح داده است.

آغاز: هذا کتاب شواهد مغنی اللبیب . بسمله . الحمدلله استتما مالنعمته .

انجام : والجمله خبر الناس ... کقولهم الثمن منو (درمبحث اذ) .

۳ـ جنگ(۲۲٤ پ ـ ۲۳۵ر) شعرفارسی خود قـاسم مورخ دوشنبه شعبان و قصیدهٔ قاآنی وشعر سعدی ومخمس دربارهٔ زن ازقاسم وصیغهٔ نکاح مورخ۱۳۲۵.

٤ـ حاشیةالفوائد الضیائیة (۲۳۷رـ۵۲۱) ازهمو وبفارسی .

آغاز: هذا کتاب ایرادهای شرح جامی . بسمله . الحمدلولیه . . . یعنی گفته است صاحب جامی ابتدا میکنم بنام خداوندی که این صفت دارد رحمن است.

انجام : اما چونکه صلاحیت اعراب دارد تم حدالاعراب جمعا ومنعا.

در۲۳۶ پ ـ ۲۳۷ ر بندیست دربارهٔ حدیث کل امرذی بال بفارسی .

٤۵٦٦

نستعلیق سدهٔ ۱۲و۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، آغازافتاده ،کتاب درص ع وعطف جلد بدایع الاثار نامیده شده .

۱۵س۸×۱۵ ، ۱۷۰گ ۱۲×۲۰ ،کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج قهوه‌ای ضربی ترنجی.

جدول‌ات

ازمیرداماداست و درآن ازتاریخ نهصدوشصت وازایماضات وتشریقات‌وتقویمات وتصحیحات تقویم‌الایمان و رواشح سماویه او یاد شده و دوازده جدول درآن‌هست.

٤٥٦٧

نسخ سدهٔ ۱۲و۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، حواشی دارد ازشرح‌بیرجندی‌وجزآن.
سطرچلیپا ۹×۱۴ ، ۲۰گ‌۱۵×۲۱ ،کاغذ فرنگی‌کبود ـ جلدتیماج‌قهوه‌ای‌ضربی‌مقوایی.

بیست‌باب درمعرفت اسطرلاب

از خواجهٔ طوسی است (مدرس ۲۳۵و۳۰۹)

٤٥٦٨

نسخ سدهٔ ۱۰و۱۱ ،عنوان درشت مشکی وشنگرف ، نشان‌شنگرف حواشی‌بانشان « منه ، فاضل سمرقندی ، شرح طوالع ، وجزاینها» .
۳۴س‌۹×۱۷ ، ۱۰۸گ‌۱۴×۲۴،کاغذسپاهانی ـ جلدتیماج‌مشکی‌مقوایی.

مجموعه

۱ـ حاشیة‌حاشیة‌تحریرالقواعدالمنطقیة (۲ پ ـ ۳۲ ر) حاشیه‌ایست‌برحاشیهٔ شریف گرگانی .

آغاز: قوله ورتبته علی مقدمة اه الضمیر راجع الی‌الکتاب‌المذکورسابقا .

انجام : التنبیه علی ان المدعی بدیهی (احمدالدین رحمة‌الله‌علیه)

۲ـ حاشیة حاشیة‌تحریرالقواعدالمنطقیة (۳٦ ر ـ ۱۰٦پ) ازعمادبن‌یحیی‌بن علی فارسی برحاشیهٔ شریف گرگانی (طوس ش۳٦منطق).

آغاز افتاده : نفسية و خرايد لطيفة ونبهت على مواقع الزلل . . . قوله و رتبته اعلم ان من داب المصنفين ان يشيروا فى اول تصانيفهم الى اجزائها.

انجام : كان الامرين المتضادين لكان اولى .

۳ـ الرسالة الوضعية (۱۰۷ پ ـ ۱۰۸ ر) ازقاضی عضد ایجی است.

٤٥٦٩

نسخ ۱۰۷۳ ، عنوان ونشان و رقم وشکل شنگرف ، حواشی با نشان « محمدباقرره ، مظفرمنجم ، حکیم حسینی ، ح م »

۱٦س ۵×۱۲ ، ۴۷گ ۱۰×۲۰ ، کاغذ سپاهانی ـ جلد تیماج زرکوب مقوایی عطف قهوه‌ای .

تحریر الاکر

تحریری است از اکر ثاوذوسیوس از خواجهٔ طوسی.

٤٥٧٠

نستعلیق دهٔ سوم ج۱۲۷۹/۱ درکرمانشاه درش۱ ، ش۳ ازهمین تاریخها ، عنوان شنگرف در ش۱ ، در۴۷ پ ـ ۵۰ ر شعرهای عربی‌است مورخ۱۳۲۴ نوشتهٔ عبدالوهاب بیان‌الملك ، شعر فارسی‌در بارهٔ « قاعده تقسیم مبلغ یامقدار بقسط شهوریاایام» در۲۲ پ هست مورخ شب۲۷رمضان ۱۳۲۴

۱۳س ۷×۱۳ ، ۵۰گ ۱۴×۲۰ ، کاغذ فرنگی ـ جلد تیماج تریاکی ضربی.

مجموعه

۱ـ خلاصة‌الحساب (۲ پ ـ ۲۱ پ) از شیخ بهایی که از کسی در آن در این نسخه یاد نشده است.

۲ـ اشکال تحریر اقلیدس (۲۳ پ ـ ٤۰ پ) تنها همان شکلهای قضایای مقاله‌های ۱ـ۱۱ اصول‌اقلیدس است .

٤٥٧١

نستعلیق محمدباقر بن محمد شفیع تویسرکانی درچاشت روز پنجشنبه ۲۰ج۲/۱۱۱۵ ومقابله‌شدهٔ با نسخه‌ای که‌از رویش نوشته‌شده‌درشب پنجشنبه ۲۹ج۲ در مدرسهٔ ملاعبدالله در سپاهان ؛ عنوان و نشان شنگرف .

۱۹س۸×۱۴ ، ۱۴۲گ۱۲×۱۹ ،کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج‌مشکی

حاشیة تحریر القواعد المنطقیة

از جلال‌الدین محمد دوانی (ذریعه ٦ : ۳۷ ـ طوس ۱:۲۲ ش۷۰منطق).

آغاز: بسمله . و به نستعین . عونك یا کریم فی التتمیم جـل من ظهرت علی حواشی الاکوان اسرارقدرته الشاملة .

انجام: فانه شامل للعرض المرکب الصادرعن المختار فافهم والله یعلم .

٤٥٧٢

شکسته نستعلیق سدهٔ ۱۱ ، آغازوانجام‌افتاده : «فراوان است وچون قعربحررحمت‌الهی‌بی‌پایان است ـ ریاحین محاسن‌صفات» .

۱۲س٦×۱۲ ، ۱۲۰گ۱۱×۱۸، کاغذ سپاهانی ـ جلدتیماج قهوه‌ای‌ضربی.

منشآت

دستورنامه‌های دوستانه و فرمانها ومنشورهای درباری ودیوانی زمان صفویان است .

٤٥٧٣

نستعلیق دهٔ سوم شوال ۱۳۱۸

۱۵س۱۱×۱٦ ، ۴۰گ۱۷×۲۲ ،کاغذ فرنگی ـ بی‌جلد

ترجمهٔ اعتقادات

ترجمه‌ایست ازاعتقادات‌ابن‌بابویه قمی ازابوالفتح حسینی که درسی‌وچهارباب وبنام «شاهزاده مهین بانو سلطانم» ساخته است (دیباچه) درذریعه (٤ : ٧٩)ازچهار ترجمه یاد شده‌ودرسپهسالار (ش۱/۱۸۳۹) نیزترجمه‌ای هست.

آغاز: بسمله ... بعد از محامد وافیات کریم واهب العطایات و حکیم معطی المسئلات ... بموقف عرض رسانیده میشود.

انجام: شیخ فرموده‌اند که این خبررا استخراج نموده‌ام باسنادآن از شرح امیرالمؤمنین ع در کتاب توحید. این است ترجمهٔ خلاصهٔ اعتقادات که اتمام یافت دراشرف اوقات ... وعترته افاضل‌المخلوقات.

٤٥٧٤

نسخ سدهٔ ۱۲و۱۳ ، عنوان‌شنگرف ، اندازه بیاضی‌است از برگ۲تا۱۹۱بابرگشمار.
سطرچلیپا ۱۴ ۱۸×۱۴ ، ۱۹۰×۱۶۰ ، ۲۳×۱۶ ،کاغذ فرنگی ـ جلدتیماج سبزضربی‌عطف‌قهوه‌ای

جنگ

شعرهای ترکی باعنوان نظیره دربسیاری ازجاها از نهاری ونظمی‌واحمدپاشا و روانی و ذاتی و شمعی و خیالی و مالی وبیانی و نجاتی و صنعی و شیخی و رمزی و سهایی و کمال ودرونی ورحمی‌وحیرتی‌ونظامی و بصیری ووصفی وخاوری وتاجی‌زاده وهجیری وشوقی وآهی وقادری و ذهنی وقاسم‌پاشا ومنیروجم و مسیحی و حدیدی و عمروی وجعفرپاشا ونقابی وفخری و ابراهیم پاشا وسلطان قورقود واسحاق‌وسروری وعطا وجامی وسوزی وشاه وامری و کامی وطالمی ومعیدی ومفتی خواجه‌زاده‌ووصفی و شاوروپیراحمد و روحی ورمزی و حیرتی شیدا و نسیمی ولامعی وعطایی و خضری

وسلطان جم ولطفی وسجودی ومحمود پاشا وشبابی وصافی ونهانی وهلاکی و قدسی و وصفی ونگاهی ورحیمی وهلالی ولعلی و فغانی ویحیا و خواجه چلبی زاده و نهالی وصبایی وسلطان سلیمان و کمال پاشازاده وفرخی وغمی ولطیفی و عبدالکریم زاده و جمالی و کاتب صورت مکتوب وسلطان مرادوخالی وشرف ونفعی وعلوی وباقی ویمنی وقبولی وشانی واحمد وفغانی وخلیل وراسخ وخامل وجوشخون وخسرو وفروزی ومرادافندی وعصمت وثابی (۱۱۳ر-۱۳۷ پ) وترکیبی روحی (۱۳۸ر-۱٤۱ر) وحاجی محمود اردلانی ومفرد ومعشر عالی وویسی افندی (۱٤۲ر-۱٤٥پ) وجنانی وثابت و شهری ونزمی بدخشانی وآگاه وثاقب وامیری وطیبی ووجدی وریاضی وفهیم وادهم وبهاری ومصطفی وچته‌چی وهاشم (ستایش فایق بیك) وزینب قدین وزوجهٔ نابی وعبدالفتاح بیك ومشغوفی ونحیفی (۱۸٦ ر- ۱۹۰) وامنی وحسیبی چلبی (دعانامه برای تعمیر جامع مغیسالی محمدپاشا).

شعرهای ترکی غزل است ورباعی وفرد ومخمس ومسدس ولغز وستایش وچند بیت فارسی درآغاز ودر میانه هست.

٤٥٧٥

نستعلیق سدهٔ ۱۴ ، عنوان شنگرف،

۱۵س ۷×۱۲ ، ۱۸گ ۱۱×۱۸ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج خاکستری ضربی

المناجاة

مناجات منسوب به‌علی(ع) است با دیباچه ای بفارسی دربیان سند وخواص آن واین مناجات آیاتی است که از سور قرآن گرفته شده است از فاتحه تاناس.

٤٥٧٦

نستعلیق محمود بن جمال الدین موسوی خوانساری درع ۲/۱۲۸۸ درش ۱، ش ۲ بهمین خط، عنوان شنگرف جدول مشکی،

۸س ۵×۹ ، ۱۸۷گ ۸×۱۴ ، کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه ای ضربی ترجی مقوایی.

۳۵۱۰

مجموعه

۱ـ المفیدفی علم‌التجوید (۱پ ـ ۲۲ پ) از حسن‌بن شجاع بن محمدبن حسن تونی (منزوی ۱: ۲۲۲ ـ سپه‌ تن ۱/ ۲۵۱۵ ـ حقوق ٤۸۱).

۲ـ جنك (۲۳ ر ـ ۱۸۷ پ) مطالب پراکندهٔ عربی وفارسی است درادب وخبر شیعی وازآنها است نامهٔ احمد اردبیلی بشاه عباس و پاسخ او (۲۵پ ۲٦ر) وشعرمفلح بعربی از مجموعه جمال الدین بن علی موسوی خوانساری که ناتمام بوده وپسرش از روی آن این مطلبهاپراکندده را دراینجاآورده است،پاره از اینها از کشکول بهایی و کتاب محمد تقی مجلسی گرفته شده است وبنظم است ونثر.

٤۵۷۷

نستعلیق سدهٔ ۹و۱۰ ، سرلوح وجدول زرولاجورد .
۱۳س۷×۱۲ ، ۱۷٦گ۱۳×۲۰ ، کاغذ سمرقندی ـ جلدروغنی زمینه سبزوگلدار برنگهای سرخ وزرد درون قهوه‌ای آراسته وبسیارزیبا.

دیوان

از فضلی وغزل است بترتیب تهجی باهمین تخلص (۱ـ۳۳۳) ورباعی (۳۳٤ـ۳٤۰) نزدیك بچهار هزاروانددی ودرپایان بندیست بنثردرسه صفحه و نیم در بارهٔ او ولی مطلبی ازان دربارهٔاو بدست نمیآید .

آغاز:

چو گل بشگفته درباغ خردصد گونه‌مشکلها
سراز کتم عدم آورده بیرون غنچهٔ دلها
چسان افسانهٔ عـالم نگردد قصهٔ عشقی
که باشدمبحث شرع جنونش درس محفلها

۳٥۱۱

....

لباب خون شد ازشوق لبش جام دل فضلی

الا یا ایها الساقی ادر کاسا وناولها

انجام :

ازعشق توخوش بودچوخم جوشیدن

بر یاد لبت ساغر می نوشیدن

سر در قدمت نهادن آنکه ز وفا

در راه جفای تو بجان کوشیدن

(از اینجا درپایان رباعیها افتاده ومیرسد بخاتمهٔ منثور) .

هرجا که کندمطرب فرخنده خطاب

ذکر می عشق تو بر آواز رباب

از ذوق سماع ذکر آن بادهٔ ناب

عقل و دل و جان من مست وخراب

که یکره پی روان طریقت راازتجرع زلال افضال توفیق حقیقت سیرابی بخشایی

رباعیة :

یارب زمی محبتم جامی بخش | وزساغردولتم سرانجامی بخش

کامم زتوجزغایت بی کامی نیست | ای غایت کامها مرا کامی بخش

... عاشق مستی مسلوب الاختیار را بر زبان که ترجمان دل محبت نشانست.

٤٥٧٨

نسخ محسن بن محمدحسین درچاشت روز دوشنبهٔ ذی حجهٔ ۱۰۷۷ ، عنوان شنگرف
۱۴س۴×۱۲ ، ۵۴گ۹×۱۷ ،کاغذ سپاهانی - جلدتیماج عنابی ضربی ترنجی مقوایی

۳۵۱۲

الحديقة الهلالية

ازشیخ بهایی است (منزوی ۱:۹۹).

٤٥٧٩

نستعلیق مورخ ۱۳ج۱/۴=۹۵۴ واز آغاز درمسئلهٔ طب افتاده درش۲ ، ش۱و۳بهمین خط، جای عنوانها سفید مانده است.

۱۸س۶×۱۲ ، ۴۸گ۱۱×۱۸، کاغذ سپاهانی - جلدتیماج سرخ ضربی مقوایی

مجموعه

۱ـ اثبات الواجب (۱ ر - ١٤ پ) درذات وصفات خدااست درچندین بخش ودر آن از رسالهٔ طوسی درپاسخ قونوی یاد شده است.

آغاز افتاده: و وجودات الاشیاء هی هذه الحصص ... اذا عرفت هذا فنقول كما انه يجوز ان يكون هذا المفهوم زايد على الوجود الخارجي.

انجام: فيمكن ان يكون الصادر اولا بالوجود العيني اكثر من واحد كما ذهب اليه الصوفية.

۲ـ انموذج العلوم (۱٥ ر - ٤٥ پ) ازدوانی درآن آمده كه من افلاطون رادر خواب ديده‌ام و ازحاشيهٔ او برشرح تجريد يادشده است.

۳ـ رسالة الوجود (٤٥ پ - ٤٨ پ) ازجامی (ف۸۱۷).

Publications de L'Université
de Téhéran
699

فهرس

مخطوطات المكتبة المركزية بجامعة طهران

تأليف

محمد تقی دانش پژوه

Catalogue

Méthodique, descriptif, et raisonné

des Manuscrits

de la Bibliothèque Centrale de l'Université de Téhéran

Par

M.T. DANECHE-PAJOUH

مطبعة جامعة طهران
١٣٨١

Imprimerie de l'Université
Téhéran 1961